

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

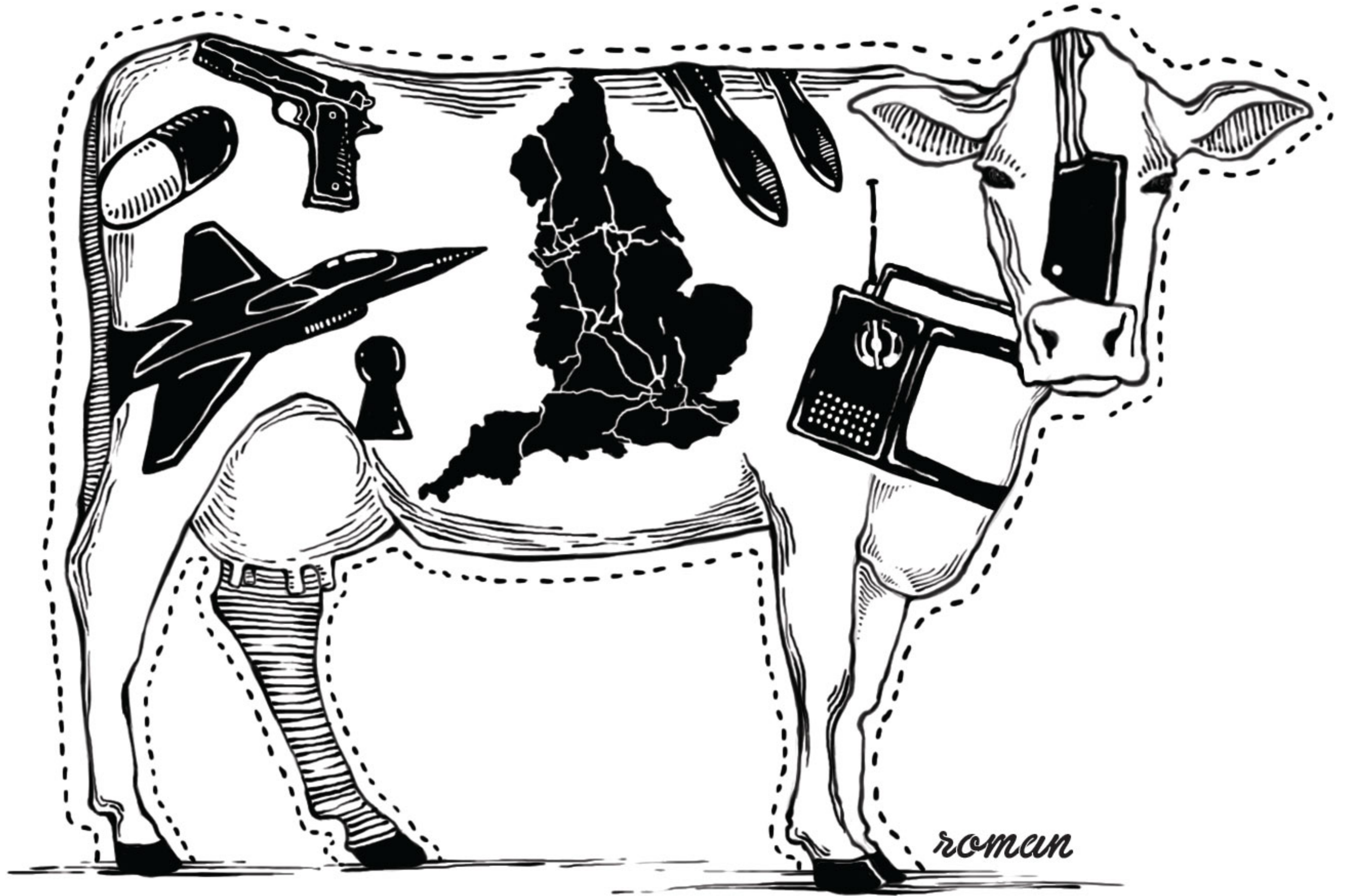
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BİR AİLE KRONİĞİ

YA DA KÜRESEL YIRTICININ
DOYMAK BİLMEZ İŞTAHI

JONATHAN COE

ÇEVİREN: GÜL ÇAĞALI GÜVEN

habitus

<< insan ne okursa odur >>

Kıtabın Adı: Bir Aile Kroniği ya da Küresel Yırtıcının Doymak Bilmez İştahı

Yazar: Jonathan Coe **Çevirmen:** Gül Çağalı Güven

Kıtabın Orijinal Adı: What a Carve Up! **Yayın Hakları:** © Jonathan Coe, 1994 © Habitus

Yayıncılık 2016 [Kıtabın Türkçe yayın hakları Akçalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.]

Kapak Tasarım: Ahmet Söğütlüoğlu **Sayfa Tasarım:** Nejat Ünlü

Baskı ve Cilat: Sena Ofset Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok No: 4 NB7-9-11

Topkapı - İstanbul **Sertifika No:** 12064 • Tel: 212 613 03 21

ISBN: 978-605-4630-51-6 **1. Baskı:** 2016, İstanbul

Habitus Yay. Rek. Teks. Tur. Eğitim San. Tic. Ltd. Şti.: Kemankeş Mahallesi

Mumhane Caddesi No: 39/39 Karaköy 34425 Beyoğlu - İstanbul • Tel: 212 244 48 87

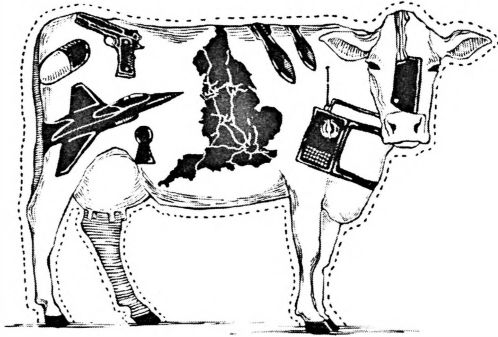
Sertifika No: 18067 • **e-posta:** info@habituskitap.com **web:** www.habituskitap.com

BİR AİLE KRONİĞİ

YA DA KÜRESEL YIRTICININ
DOYMAK BİLMEZ İŞTAHI

JONATHAN COE
ÇEVİRENİ: GÜL ÇAĞALI KÜYÜK

Jonathan Coe Yazar

1961'de Birmingham'da doğdu.

Romanlarının tümü Penguin yayınlarından çıktı: *The Accidental Woman; A Touch of Love, The Dwarves of Death, Uyku Evi* (1998 Médicis Yabancı Roman Ödülü, E Yayınları); *The Rotters' Club* (Everyman Wodehouse Ödülü); *The Closed Circle, Yağmurdan Önce* (E Yayınları), *The Terrible Privacy of Maxwell Sim, Number 11*.

Roman yazarı B. S. Johnson biyografisi olan *Like a Fiery Elephant*, yılın en iyi kurgusal olmayan eserlerine verilen Samuel Johnson Ödülü'nü (2005) kazandı. Yazarın *Expo 58* kitabı yayınevimiz tarafından basıldı; diğer kitapları da Habitus Kitap tarafından yayımlanacaktır. Jonathan Coe, karısı ve iki kızıyla birlikte Londra'da yaşıyor.

Gökçe Balı Güven Çevirmen

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'ni bitirdi (1982); Boğaziçi Üniversitesi'nde tarih yüksek lisansı yaptı. Çeşitli dergi ve gazetelerde muhabir, *Cumhuriyet Gazetesi*'nde Çeviri Servisi Şefliği (1993-94), Aksoy Yayıncılık'ta editör (1997-98) olarak çalıştı. Tarih, edebiyat, felsefe ve medya/iletişim gibi alanlarda çevirileri bulunuyor.

Janine için, 1994

içindekiler

ÖNDEYİŞ • 1942-1961	11
KISIM BİR • LONDRA	53
Ağustos 1990	55
Hilary	73
Eylül 1990	97
Henry	127
Ekim 1990	153
Roddy	183
Kasım 1990	227
Dorothy	251
Haziran 1982	273
Thomas	319
Aralık 1990	339
Mark	381
Ocak 1991	415
KISIM İKİ • “ÖLÜMLERİN BİR ORGANİZASYONU”	435
1. Vasiyetnamenin Olduğu Yerde	437
2. Neredeyse Olacak İğrenç Bir Kaza	445
3. Paniğe Kapılmayın, Beyler!	451
4. Çılgıňa Devam	461
5. Bir Kadın Kayboldu	465
6. Son Rötuş	472
7. Beş Altın Saat	479
8. Arka Odadaki Delikanlı	487
9. Gagarin’le Yıldızlara	500
ÖNSÖZ	508

Orphée: Enfin, Madame... m'expliquerez-vous?

(Orfeus: Nihayet, hanımefendi... bana açıklayacak mısınız?)

*La Princesse: Rien. Si vous dormez, si vous rêvez,
acceptez vos rêves. C'est le rôle du dormeur.*

(Prenses: Açıklayacak bir şey yok. Uyursanız, düş görürseniz,
düşlerinizi kabul ediniz. Budur uyuyanın rolü.)

Cocteau'nun *Orphée* senaryosu

“Buluş benimle” deyip unutmuştu

“Sev beni”: Ama biz aşktan korkuyorduk

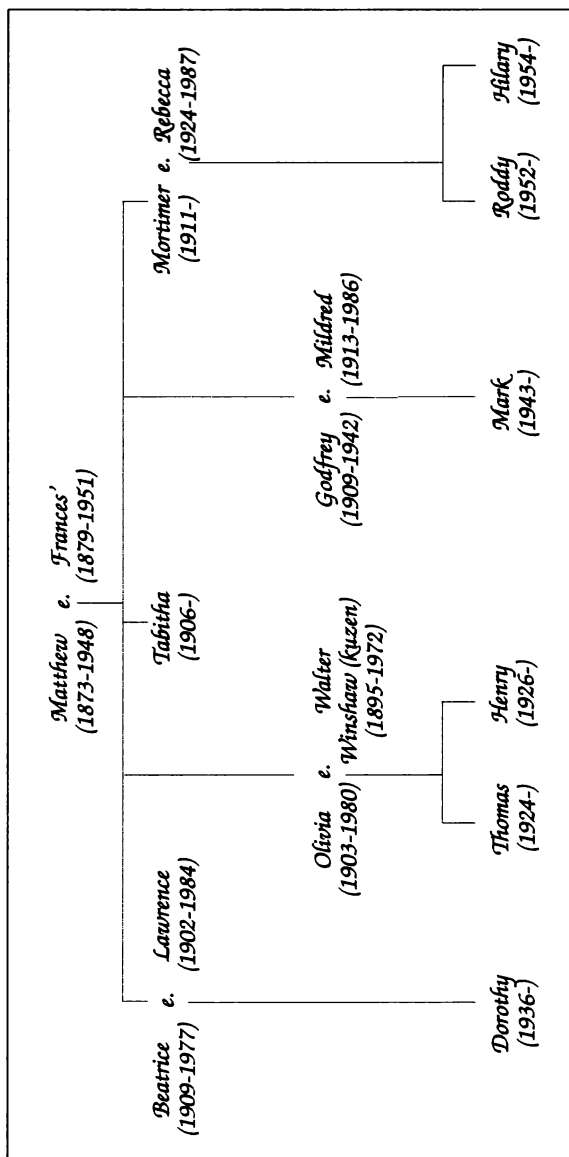
Fırlayıp aya uçmayı yeğlerdik

Doğru sözcükleri erken söylemektense.

– Louis Philippe, *Yuri Gagarin*

ÖNDEYİŞ

1942 - 1961

Trajedi Winshawlar'a daha önce de iki kez vurmuştu, ama hiçbir bu derece korkunç ölçekte değil.

Bu olayların ilki, bizi o dönemde henüz otuz üçünde olan Godfrey Winshaw'un Berlin üzerinde çok gizli bir görevle uçarken Alman uçaksavarlarınca vurulup düşürüldüğü 30 Kasım 1942 gecesi-ne götürüyor. Winshaw Towers'a sabahın erken saatlerinde bildirilen haber, ablası Tabitha'nın, o güne dek koruduğu nüktedanlığını yok etmeye yetiyor. Aslı aranacak olursa, kafa karışıklığı öylesine güçlüydü ki, erkek kardeşinin onuruna yapılan anma ayinine katılması bile mümkün olamadı.

Bugün seksen bir yaşında olan ve son kırk beş yıldır düşünme gücünü artık koruyamayan Tabitha Winshaw'un, şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitabın hamisi ve destekçisi olması, sevgili okurlarım, kaderin garip bir cilvesidir. Bu, onun durumunu nesnel bir bakışla yazma görevini, bir parça sorunlu hale getiriyor. Gene de, gerçeklerin dile getirilmesi gerek, gerçeklerse şöyle: Godfrey'nin trajik vefatını öğrendiği anda, Tabitha çok garip bir saplantının pençesine düştü. Tek cümleyle, onun inancı (böyle adlandırılabilir-se elbette), Godfrey'nin Alman ateşiyle düşürülmediği, bu ölümün kendi kardeşi Lawrence'ın eliyle gerçekleştirildiği yönündeydi.

Kaderin zavallı ve akıllı kıt bir kadına seçtiği bu müessif zafiyet üzerinde gereksizce uzun uzadıya durmak istemiyorum, ama bu meselenin Winshaw ailesinin sonraki tarihi üzerindeki maddî sonuçları açısından açıklanması ve dolayısıyla, bir tür bağlama otur-tulması gerekiyor. Bu işi hiç değilse kısaca yapmaya çalışacağım.

Böylece okuyucu, Godfrey öldüğünde Tabitha'nın otuz altı yaşında olduğu ve evliliğe en küçük bir eğilim göstermeksizin, evlenmemiş bir kadın yaşamı sürdürdüğünü de öğrenebilir. O zamana değin, onun eril cinse karşı tutumunun en iyi tanımıyla kayıtsızlık, en kötüsüyle de tiksinti olduğu, ailesinin çeşitli üyeleri tarafından çoktan fark edilmişti: Arada bir çıkagelen taliplerinin yaklaşıma çabalarına gösterdiği ilgisizlik, sadece Godfrey'ye olan tutkulu bağlılığı ve kendini adamasına denkti –Godfrey, az sayıda bilgi ve kalan pek az fotoğrafın gösterdiği gibi, beş kardeşin içinde en şen, en yakışıklı, en dinamik ve genel anlamda en çekici olanıydı. Tabitha'nın duygularının gücünü bilen aile, Godfrey 1940 yazında nişanını ilan ettiği zaman epeyce kaygı duymuştu: Fakat aralarında bazılarının korktuğu şiddetli bir kıskançlık yerine, abla ile müstakbel gelin arasında sıcak ve saygılı bir dostluk gelişti ve Godfrey Winshaw'un Mildred Ashby ile düğünü, o yılın Aralık ayında son derece başarılı bir şekilde gerçekleşti.

Tabitha düşmanlığının en keskin ucunu, Mildred yerine, kardeşlerin en büyüğü olan, ağabeyi Lawrence'a saklamaya devam etti. Bu iki mutsuz kardeş arasında sürüp giden kötü duyguların köklerinin izini sürmek kolay değil. En büyük olasılık, mizaç farklılıklarıyla ilgili olması. Babası Matthew gibi, ulusal ve uluslararası iş çıkarlarını, birçoklarının acımasızlık olarak yorumladığı büyük bir kararlılıkla yürüten Lawrence da ketum ve kimi zaman sabırsız bir erkekti. Tabitha'nın sahip olduğu kadınsı yumuşaklık ve hassas duygu alanı, ağabeyine tepeden tırnağa yabancıydı: Kız kardeşini havai, aşırı hassas, nevrotik ve –güzel bir tabirle, üzücü bir kehanet olarak değerlendirilebilecek şekilde– “kafadan hafif çatlak” olarak görüyordu. (Kabul etmek gerekir ki, bu kanaatinde büsbütün yalnız da sayılmazdı.) Kısacası, ikisi de birbirlerinin yoluna çıkmamak için ellerinden geleni yapıyorlardı; bu siyasetin bilgeliği, Godfrey'nin ölümünü izleyen dehşet verici olaylar açısından değerlendirilebilir.

Godfrey, ölümcül görevine çıkmadan hemen önce, Winshaw Towers'ın dingin atmosferinde birkaç gün izin yapmıştı. Kuşkusuz Mildred da onunla birlikteydi: Bu aşamada ilk ve tek çocuğuna (sonradan ortaya çıktığı üzere, bir oğlana) hamileydi ve Tabitha'nın

kendi evinin rahatlığından feragat edip nefret ettiği ağabeyinin eşinden içeri adım atmasının nedeni, herhalde ailenin bu en sevdiği üyelerini görme ihtimali olmuştu. Matthew Winshaw ve karısı hâlâ sağ ve esen olmalarına karşın, artık fiilen malikanenin kendine yeterli bir kanadında birkaç odaya kapanmışlar, Lawrence da kendini evin gerçek hakimi olarak ilan etmişti bile. Bununla birlikte, karısı Beatrice'le birlikte iyi ev sahipleri olduklarını söylemek biraz abartı olurdu. Lawrence, her zamanki gibi, çalışma odasının mahremiyetinde telefonda uzun saatler geçirmesini, hatta bir keresinde Londra'ya (konuklarına hiçbir açıklama yapmadan veya onlardan özür bile dilemeden çıktığı) ani iş seyahatine çıkmasını gerektiren kendi iş etkinlikleriyle meşguldü. Bu arada Beatrice ise kocasının akrabalarına sahte de olsa ev sahibeliği yapmaya zahmet etmeyip sürekli gelen migren ağrılarını bahane ederek yatak odasında dinlenirken, onları kendi hallerine terk etti. Böylelikle Godfrey, Mildred ve Tabitha, kim bilir belki kendilerinin de arzu ettiği gibi, baş başa kaldılar ve bahçelerde gezinerek ve Winshaw Towers'ın geniş konuk, oturma, yemek ve kabul odalarında oyalanarak, birbirleriyle harika günler geçirdiler.

Godfrey (karısı ve ablasının, hakkında hemen hiçbir şey bilmediği) görevinin ilk ayağı olarak Hucknall Havaalanı'na gideceği gün öğleden sonra, kahverengi çalışma odasında Lawrence'la uzun ve baş başa bir görüşme yaptı. Bu tartışmanın ayrıntıları hiç bilinmeyecek. Ayrılışının ardından, iki kadın da huzursuz oldular: Mildred, kocası önemli ve belirsiz bir sonucu olacak bir göreve çıkan bir eş ve müstakbel annenin doğal kaygısıyla, Tabitha ise Lawrence'a yönelik husumetinin derinleşmesiyle kendini gösteren daha şiddetli ve denetimsiz bir heyecanla.

Nitekim, mantıksızlığı daha birkaç gün önceden başgöstermiş aptalca bir yanlış anlamadan kendini ortaya çıkarmıştı bile. O akşam geç saatte ağabeyinin odasına hışımla dalarak, iş görüşmelerinden birinin ortasında onu şaşırtmış ve -kendi anlatımına göre- telefondaki gizli talimatları kaydetmekte olduğu bir kağıt parçasını kapmıştı. Müdahalesi sonucu Lawrence'ın "suçlu görüldüğünü" ve kağıt parçasını zorla geri almaya çalıştığını söyleyecek kadar ileri gitti. Gelgelelim, dokunaklı bir matçayla kağıda yapış-

mıştı ve sonunda bunu şahsi evrakına dahil etti. Daha sonraları, Lawrence'a karşı akıl almaz suçlamalarını yaptığında, bu kağıdı "kanıt" olarak ortaya çıkarmakla tehdit etti. Neyse ki, onlarca yıldır Winshawlar'ın güvenilir hekimleri olan kusursuz Dr. Quince o aşamaya gelindiğinde artık teşhisini koymuştu –bu teşhisin etkisi, bundan böyle Tabitha'nın ağzından çıkan her bir sözün derin bir şüpheden başka bir şey uyandırmaması oldu. Aklıma gelmişken, tarih bu yetkin doktorun değerlendirmesini doğrulamışa benziyor, zira Tabitha'nın özel eşyalarından bazıları yakın zamanlarda bu kitabın yazarının eline geçtiği zaman, sözü geçen kağıt parçası da bunlar arasında bulundu. Artık yılların etkisiyle sararmış olan kağıtta, Lawrence'nın odasına göndermesi için hafif bir akşam yemeği isteyen bir çiziktirmesinden başka bir şey bulunmadığı ortaya çıktı.

Tabitha'nın durumu, Godfrey'nin ayrılmasından sonra daha da kötüleşti ve nihai görevine uçtuğu gece, daha önce olandan hem daha ciddi hem de gülünç olan tuhaf bir olay meydana geldi. Olay, ağabeyinin yatak odasında Nazi casuslarıyla gizli toplantılar yapmakta olduğuna dair Tabitha'nın bir başka sabuklamasından doğdu. Defalarca yatak odasının kilitli kapısının önünde dikilip süratli, otoriter Almanca konuşan seslerin uzaktan gelen mırıltısını yakaladığını iddia etti. Nihayet, Mildred bile bu suçlamayı ciddiye almadığı zaman, ümitsizce bir kanıt bulma girişiminde bulundu. O gün öğleden sonra Lawrence'ın odasının anahtarını (tek anahtardı bu) aşırması başararak, onun şaibeli iş görüşmelerinden biriyle meşgul olduğuna ikna oluncaya dek bekledi, ardından kapıyı dışarıdan kilitledi ve var gücüyle ağabeyini ülkesine ihanet ederken suçüstü yakaladığını haykırarak merdivenlerden aşağı koştu. Başuşak, hizmetçiler, mutfak personeli, şoför, vale, yardımcı uşak, ve malikânenin tüm diğer hizmetkarları derhal yardımına geldiler, Mildred ve Beatrice de hemen arkalarındaydı; şimdi Büyük Salon'da toplanan tüm topluluk inceleme yapmak üzere merdivenleri tırmanmak üzereydi ki, yemekten sonra tek başına birkaç atış yaparak vakit geçiren Lawrence elinde istakasıyla bیلardo odasının kapısında belirdi. Söylemeye bile gerek yok ki, yatak odası boştu; ama bu gösteriyle tatmin olmayan Tabitha, haykırarak ağabeyini hilekarlıkla ve gizli işler çevirmekle suçladığı anı sonunda yakalayıp götürüldüğü

Batı Kanadı'ndaki odasında daima işinin ehli olan Hemşire Ganner tarafından bir yatıştırıcıyla sakinleştirildi.

O dehşet verici akşam, gece karanlığının ölümcül sessizliği bu saygıdeğer yaşlı malikaneye çökerken Winshaw Towers'taki atmosfer buydu; sessizlik, sabahın üçünde telefon zili ve Godfrey'nin feci yazgısının haberiyle bozulacaktı.

Enkazdan hiçbir ceset çıkarılamadı; ne Godfrey'ye ne de yardımcı pilota bir Hristiyan'a yaraşır cenaze töreni yapılabilirdi. Bununla birlikte, iki hafta sonra Winshawlar'ın özel şapelinde küçük bir anma töreni düzenlendi. Tören boyunca anne-baba, taşlaşmış ve solgun yüzleriyle oturdular. Küçük kardeşi Mortimer, kız kardeşi Olivia ile kocası Walter hepsi saygılarını sunmak üzere Yorkshire'a geldiler; sadece Tabitha yoktu, zira haberi duyar duymaz kendini deliliğin kollarına bırakmıştı. Lawrence'a saldırmakta kullandığı şiddet gereçleri arasında şamdanlar, düz saplı golf şemsiyeleri, tereyağı bıçakları, usturalar, binici kamçıları, saplı bir banyo süngeri, bir golf sopası, beş numaralı bir golf sopası, dokuz numaralı bir golf sopası, hatırı sayılır arkeolojik ilginçlikte bir Afgan savaş borusu, bir oturak ve bir bazuka vardı. Hemen ertesi gün, Dr. Quince onun civardaki bir tımarhaneye kapatılmasını sağlayacak kağıtları imzaladı.

On dokuz yıl kadar bu hastanenin duvarlarından dışarıya adımını atmayacaktı. Bu süre boyunca, ailenin öteki üyeleriyle temas kurmaya nadiren kalktığı gibi, içlerinden birinin ziyaretine ilgi gösterdiği de pek olmadı. Zihni (veya ondan geriye kalan birkaç, acınacak zerre) inatla erkek kardeşinin ölümünü kuşatan koşullara takılıp kaldı ve savaşın idaresiyle ilgili kitaplar, gazeteler ve süreli yayınların, Kraliyet Hava Kuvvetleri tarihinin ve çok uzaktan da olsa havacılıkla ilgili her şeyin saplantılı bir okuyucusu haline geldi. (Bu dönemde, söz gelimi, *Profesyonel Pilot*, *Uçuş Gösterisi*, *Jane'in Askerî Dergisi* ve *Kokpit Üçaylığı* gibi dergilerin düzenli abone listelerinden ismi hiç eksik olmadı.) Kardeşi Mortimer'ın isteği üzerine geçici bir izinle çıktığı 16 Eylül 1961 tarihine kadar, sağgörüyle eğitilmiş ve kendisini adanmış personel olarak bırakılmış olarak

öyle de kaldı; bununsa, her ne kadar şefkatle alınmış olsa da, talih-siz bir karar olduğunun anlaşılması çok sürmeyecekti.

Ölüm o gece Winshaw Towers'ı yine ziyaret etti.

Yatak odalarının cumbalı penceresinin önünde oturup Doğu Terası'na ve ufka doğru uzanan kırlara bakan Rebecca, Mortimer'in elinin yumuşak temasını omzunda hissetti.

"Her şey düzelecek" dedi Mortimer.

"Biliyorum."

Rebecca'yı kucakladı, sonra aynanın önüne giderek kravatının kuşağında ufak düzeltmeler yapmaya koyuldu.

"Lawrence gerçekten çok nazik. Aslında hepsi çok nazikler. Ailemin birbirine karşı bu kadar nazik olduğunu hiç bilmezdim.

Mortimer'in ellinci doğum günüydü ve olayı kutlamak için Lawrence, tüm ailenin -dışlanmış Tabitha'nın bile- davetli olduğu küçük fakat cömert bir ziyafet tertiplemişti. Kocasından on üç yaş genç ve hâlâ çocuksu, oldukça savunmasız bir güzelliğe sahip olan Rebecca, ilk kez hepsini bir arada görecekti.

"Canavar değiller, biliyorsun. Gerçekten." Mortimer sol kol düğmesini on beş derece döndürerek, eleştirel bir gözle aynadan kendini süzdü. "Demek istiyorum ki, Mildred'ı seviyorsun, değil mi?"

"Ama o tam anlamıyla aileden sayılmaz." Rebecca pencereden dışarı bakmaya devam ediyordu. "Zavallı Milly. Yeniden evlenmemiş olması ne kadar yazık. Korkarım Mark başa çıkılmaz bir hal aldı."

"Sadece şamatacı bir gruba katıldı, hepsi o. Okuldayken benim başıma da gelmişti. Oxford yakında onu kendine getirir."

Rebecca başını çevirdi. Sabırsız bir jest.

“Hep bir bahane bulursun onların lehine. Hepsinin de benden nefret ettiğini biliyorum. Onları düğüne davet etmememizi hiçbir zaman affetmediler.”

“Ama bu benim kararımdı, senin değil. Oraya doluşup aval aval sana bakmalarını istemedim.”

“Ya, işte böyle: Senin de onları sevmediğin apaçık ortada ve şurası muhakkak ki ger..”

Kapı ihtiyatlı bir tıkırtıyla çalındı ve kurumuş, ağırbaşlı endamıyla beliren başuşak odadan içeriye saygılı birkaç adım attı.

“İçkiler ikram ediliyor efendim. Resmî kabul salonunda.”

“Teşekkür ederim Pyles.” Hızla dönüp çıkmak üzereydi ki, Mortimer onu alıkoydu. “Ha, Pyles?”

“Buyurun efendim?”

“Gidip çocuklara bir bakar mısın? Onları çocuk odasında bıraktık. Hemşire Gannet’la birlikteydiler, ama sen de bilirsin ki o bazen ... kestirir.”

“Derhal efendim.” Durdu ve çekilmeden önce ekledi: “Ve efendim, bütün personel adına, doğum gününüzü en sıcak duygularla kutladığımızı ve nice yıllar dilediğimizi bildirmeme izin verin.”

“Teşekkür ederim. Çok nazıksın.”

“Onur duyarım efendim.”

Sessizce çıktı. Mortimer pencereye yürüdü ve bakışı acımasız kır manzarasına sabitlenmiş karısının arkasında dikildi.”

“Evet, artık biz de aşağı insek iyi olur.”

Rebecca kıpırdamadı.

“Çocuklara bir şey olmaz. Pyles onlara göz kulak olur. Sözünün eri bir adamdır, gerçekten.”

“Umarım bir şeyler kırıp dökmezler. Hep vahşice oynuyorlar sanki ve sonucu Lawrence’tan duymayı istemem.”

“Asıl şeytanlık Roddy’de. Hilary’yi de o azdırıyor. Hilary çok uysal bir çocuk aslında.”

“İkisi de birbirinden beter.”

Mortimer karısının boynunu ovmaya başladı. Onun sinirli olduğunu hissedebiliyordu.

“Sevgilim, ürperti veriyorsun.”

“Bilmem ki neden.” Yanına oturduğu anda, karısı aniden onun kollarına atıldı, sığınak bulmuş küçük bir kuş gibiydi. “Korkunç bir yürek çarpıntısı içindeyim. Onları görmeye güçbela katlanacağım.”

“Eğer çekindiğin Tabitha ise...”

“Sadece Tabitha değil...”

“... o zaman çekinecek bir şeyin yok. Son birkaç yıldır tamamen değişti. Hatta bugün öğleden sonra Lawrence’la bile bir süre konuştu. Samimi olarak Godfrey’yle ilgili bütün o meseleyi unuttuğuna inanıyorum: Kim olduğunu bile hatırlamıyor. Lawrence’a şu güzel mektupları yazıyordu şeyden –evden; Lawrence da kendi adına her şeyi bağışladığını ve unuttuğunu söylüyor, dolayısıyla bu gece o yönden bir sıkıntı olacağını sanmam. Doktorlar az çok normale döndüğünü söylüyorlar.”

Mortimer bu sözlerin boşluğunu işitti ve kendinden nefret etti. Daha o öğleden sonra, ablasının eksantrik hallerinin sürdüğünü görmüştü; arazinin en el değmemiş ve ücra köşelerinde bir yürüyüş yaptığı sırada Tabitha’yı şaşırttığı zaman. Av köpekleri mezarlığından çıkmış, kroket çimenliğine doğru gitmek üzereyken, çalılıkların en yoğun olduğu alanlardan birinde çömelmiş gibi görünen Tabitha’yı gördü ansızın. Onu telaşlandırmamak kaygısıyla sessizce yaklaşırken, kendi kendine mırıldandığını fark ederek dehşete kapıldı. Yüreği parçalandı: Onun durumu hakkında fazlasıyla iyimserliğe kapılmış ve aile toplantısına katılması için izin istemekle fazla acelecilik etmişti galiba. Kırık dökük mırıltıları ve fısıltılarından bir şey çıkarmayı başaramayıp kibarca öksürmesi üzerine Tabitha küçük bir şaşkınlık çığlığı koparmış; çalılardan korkunç çıtırtılar yükselmiş ve birkaç saniye sonra giysilerinden dalları ve dikenleri temizleyerek ve şaşkınlıktan neredeyse dili tutulmuş olarak dışarı fırlamıştı.

“Ben –Morty, hiç fikrim yoktu, ben –ben sadece...”

“Seni ürkütmek istemedim Tabs. Sadece ...”

“Sorun değil, ben şey yapıyordum, yürüyüşe çıkmıştım ve şeyi gördüm –keşif yaparım diye düşündüm... Tanrım, hakkımda neler düşünülmüşsündür kim bilir? Çok mahcup oldum. Senin önünde Morty...” Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Sesi hafifledi ve öksürdü: Yüksek, endişeli bir öksürük. Ağır sessizliği savuşturmak için Mortimer konuştu:

“Muhteşem, değil mi? Bu bahçe yani. Bu kadar iyi bakım yaptırdıklarını bilmiyordum.” Derin bir soluk aldı. “Şu yasemin. Kokla bak.”

Tabitha karşılık vermedi. Kardeşi onun koluna girdi, birlikte terasa doğru yürüdüler.

Bu olaydan Rebecca'ya bahsetmedi.

“Yalnız Tabitha değil mesele. Bu evin tamamı.” Rebecca ona döndü ve o akşam ilk kez gözlerinin içine baktı. “Burada yaşasaydık sevgilim, ölebilirdim. Bundan eminim.” Ürperdi. “Burada bir şeyler var.”

“Ne diye burada yaşayacakmışız ki? Ne kadar da tuhaf konuşuyorsun.”

“Lawrence gittiğinde burası kime kalacak? Bırakacak hiç oğlu yok ki; sen de onun tek erkek kardeşisin, artık.”

Mortimer sinirli bir kahkaha attı; konuyu kapatmak istediği açıktı. “Lawrence’tan çok yaşayacağımı hiç sanmıyorum. Henüz önünde uzun bir ömür var.”

“Sanırım haklısın” dedi Rebecca bir süre sonra. Kızlara doğru uzun, son bir bakış attı, ardından şifoniyerden incilerini çıkarıp dikkatle boynuna taktı. Dışarıda köpekler akşam yemekleri için havlıyorlardı.

Büyük Salon’un kapısında duraklayan Rebecca, küçük eli Mortimer’ın avcunda, bir oda dolusu Winshaw’la yüz yüze buldu kendini. Ancak bir düzine kadardılar, ama bağırtılı ve iniltili sesleri anlam çıkarılamayan tek bir yaygarada birleşen muazzam, sayısız bir güruh gibi göründü ona. Saniyeler içinde üzerlerine atıldılar, onları ayırdılar, kalabalığın içine emdiler, sırtları okşandı ve öpüldüler, samimiyetle karşılandılar ve kutlandılar, ellerine içkiler tutuşturuldu, havadisler soruldu, ardından sağlıkları sorgulandı. Rebecca yüzlerden yansıyan ışığı göremedi; bazen konuştuğu kişinin

kim olduğunu bile bilmeden, her konuşmanın anısı daha sonraları sonsuza değin puslu olacak ve ne üzerine olduğunu çıkaramadığı sohbetler etti.

Bu arada biz de, kendi payımıza, bu toplantının sunduğu fırsatı, ailenin özellikle dört üyesini daha yakından tanımak için kullanabiliriz.

İlki Thomas Winshaw: Otuz yedi yaşında, bekar ve hâlâ kendi ailesini kuramadığından finans dünyasındaki gözkaştırıcı başarısını hiçe sayan annesi Olivia'ya kendini kanıtlamak zorunda. Şimdi de, mesleğindeki yeni bir gelişmeyi olumlu bir yorumla anlatmaya çalışırken, Olivia anlaşılan bunu hepsinden de saçma bulmuş olarak, hiç ses çıkarmadan dinliyor.

“Anne, bugünlerde filmlere yatırım yaparsan son derece yüksek bir kâr elde edebilirsin. Beğenilen tek bir filme girsen yeter ve hemen koca bir servetin üstüne oturuyorsun. Bir düzine başarısızlığı telafi edebilir bu.”

“Sadece para için bu işin içindeysen, hayır duamı alırsın, alacağını biliyorsun” diyor Olivia. Yorkshire aksanı kardeşlerinden daha belirgin, ama dudakları onlarla aynı, mizah duygusundan yoksun, aşağıya sarkık. “Tanrı bilir, her gerektiğinde zeki olduğunu gösterdin. Ama Henry senin gerçek nedenlerini bana anlattı, yani inkar etmeye çalışma. Aktrisler. Peşine düştüğün onlar. Onlara bir filmde iş verebileceğini söylemek senin derdin.”

“Bazen çok saçma konuşuyorsun anne. Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu?”

“Bu aileden kimsenin kendini rezil etmesini istemiyorum, hepsi bu. O kadınların çoğu fahişeden farksızdır ve sen de eninde sonunda iğrenç bir tuzağa düşeceksin.”

Fakat annesine birçok insana karşı hissettiğinden daha fazla duygu beslemeyen –yani tartışmaya değer bulmayacak kadar küçümseyen– Thomas gülümsemekle yetiniyor. Annesinin son sözlerinde onu eğlendiren bir şeyler var ve gözleri mahrem bir anının soğuk parıltısına dalıyor. Aslına bakılırsa, annesinin düşüncesinin ne kadar isabetli olduğunu düşünüyor. Genç aktörlere olan ilgi-

si, güçlü olsa da, fiziksel temasa kadar varmıyor. Onun asıl ilgisi dokunmak değil, seyretmek; ve Thomas için film sanayiinde yeni edindiği rolün başlıca faydası, onun dilediği an stüdyolara gitmesini sağlayan bir gerekçe oluşturması. Böylelikle perdede sadece masum bir iç gıcıklaması uyandıran, ama film kameraya alınırken, ciddi röntgencilik fırsatları sunan sahnelerin çekiminde bulunabiliyor. Yatak odası sahneleri; banyo sahneleri; güneşlenme sahneleri; kayıp bikini üstleri, sönen sabun köpükleri ve düşen havlular içeren sahneler. Filmin oyuncularını ve kamera ekibi arasında, böyle bir sahne çekileceği her seferinde kendisine derhal haber uçuran dostları, casusları, dalkavukları var. Editörleri, atılan parçaları, son kopyaya dahil edilemeyecek kadar açık saçık sekansları almaya bile ikna etmeyi başardığı oldu. (Zira Thomas işe Sid James, Kenneth Connor, Jimmy Edwards ve Wilfrid Hyde-White gibi aktörlerin oynadığı mütevazı bütçeli, güvenilir ölçüde beğenilen eğlenceli komedilere yatırım yaparak başlamıştır.) Bunlardan, en sevdiği görüntüleri kesip bunları, yanında çalışanların çoktan evlerine gittiği, gecenin geç saatlerinde, Cheapside'daki bürosunun duvarına yansıttığı dia-pozitiflere dönüştürmeyi seviyor. Aktrisleri evine davet edip hepsi de beceriksizce ve zoraki bir sürü saçma sapan sözler vermek gibi bıktırıcı bir işten ne kadar da temiz, ne kadar da kişisel, ne kadar da az riskli böylesi. Thomas'ın Henry'ye duyduğu öfke, sırlarını annesine vermesinden çok, onun sebeplerinin nasıl da bayağı ve alçaltıcı olabileceğini ima etmesinden.

“Henry'nin söylediği şeyleri ciddiye almaman gerek, biliyorsun” diyor şimdi, buz gibi bir gülümsemeyle. “Ne de olsa o bir politikacı.”

Ve işte Henry, Thomas'ın küçüğü, kendi kuşağının en ihtiraslı İşçi Partisi milletvekillerinden biri olarak tanındı bile. İlişkileri sıradan akrabalık bağlarından öteye gidiyor ve bir dizi ortak iş çıkarlarına uzanıyor, zira Henry'nin, Thomas'ın bankasının cömertçe desteklediği çeşitli şirketlerin yönetim kurulunda birer sandalyesi var. Biri çıkıp da, bu etkinlikler ile Avam Kamarası'nda onca yüksek sesle dile getirildiği sosyalist idealler arasındaki bağıllık çatış-

masını hatırlatma küstahlığına yeltenecek olsa bile, Henry'nin iyi prova edilmiş bir sürü yanıtı var. Naif sorularla uğraşmaya alışkın, genç kuzeni Mark'ın ona alaycı bir bakışla söylediği sözlerle karşı havaice gülmeyi başarmasının nedeni de bu:

“Ee-e? Yarın sabah ilk iş Londra'ya gitme niyetindesin galiba, gösteriye yetişmek için yani? Hepimiz siz İşçi yoldaşların Nükleer Silahsızlanma Kampanyası'nı desteklediğini biliyoruz.”

“Partililerimizden bazılarının katılacağına kuşku yok. Beni orada bulamazsın. Nükleer meselesinde oy filan yok, başlangıç olarak. Bu ülkede yaşayan insanların çoğu, bağımsız diplomasi yanlılarının ne olduğunu iyi biliyor: Bir avuç kaçık.” Üniformalı yardımcı uşaklardan birinin kadehlerini şampanyayla doldurması için bekledi. “Bütün ay boyunca duyduğum en iyi haber ne, biliyor musunuz?”

“Bertrand Russell'in yedi günlüğüne kodese girişi mi?”

“Bu yüzümü güldürdü, kabul etmeliyim. Ama ben daha çok Kruşçev'i düşünüyordum. Herhalde hidrojen bombası denemelerini yine başlattığını duymuşsunuzdur, Kuzey kutbunda veya oralarda bir yerlerde?”

“Gerçekten mi?”

“Bu haberin birkaç gün sonra silah ve mühimmat şirketlerinin hisselerini nasıl etkilediğini Thomas'a sorun. Tavan yaptılar. Hem de ne tavan! Bir gecede birkaç yüzbin kazandık. Size söylüyorum, bu yılın başında, Gagarin gelip de herkes biraz yumuşamadan söylemeye başladığında, işler biraz sarsılmaya başlamış gibiydi. Bu görünüşü hiç ama hiç sevmemiştım. Tanrı'ya şükür, tümüyle suya düştü. İlkın Duvar yükseltildi, şimdi de Ruslar havai fişekleri yine patlatmaya başladılar. Ticaretimiz gene kızışıyor gibi.” Kadehini boşaltıyor ve kuzeninin sırtını sevecenlikle okşuyor. “Elbette, seninle böyle konuşabilirim, sen ailedensin ne de olsa.”

Mark Winshaw bu bilgileri sessizce hazmediyor. Belki kendi babasını, Godfrey'yi hiç tanımadığından, kuzenlerini hep baba figürleri olarak kabul etmekte ve kendine rehber almakta. (Annesi de ona rehberlik etmeye, kendi değerlerini ve davranış kurallarını aşlamaya çalışmaktadırlar. Elbette, ama daha küçük yaştan itibaren

Mark onu görmezden gelmek gibi bir huy edinmiştir.) Daha şimdiden Thomas ve Henry'den pek çok şey öğrendi; nasıl para kazanılacağı, daha yetersiz, iradesiz insanların arasındaki bölünmelerin ve çatışmaların nasıl kişisel çıkar için sömürülebileceği gibi konularda epey ders almış durumda. Birkaç hafta içinde Oxford'a gidecektir ve yazı Thomas'ın Cheapside'daki bankasında önemsiz bir yönetim görevinde çalışarak geçirmiştir.

"Ona bu işi vermek çok büyük incelik" diyor Mildred o sırada Thomas'a. "Umarım canını sıkınamıştır."

Mark'ın ifadesi katıksız bir nefret, ama bakışı fark edilmiyor, o da bir şey demiyor.

"Hem de hiç" diye karşılık veriyor Thomas. "Çok da faydalı oldu. Aslına bakılırsa, meslektaşlarımla üzerinde çok iyi bir izlenim bıraktı. Hem de çok iyi."

"Gerçekten mi? Ne bakımdan?"

Thomas, bir cuma öğle sonrası City'deki öğle yemeğinde bankanın kıdemli mensupları arasında geçen bir tartışmanın öyküsünü anlatmaya koyuluyor: Mark'ın da davet edildiği bir yemek. Bir ara yemekte sohbet konusu, Kuveyt krizinde bankanın üstlendiği rol nedeniyle, geçenlerde ortaklardan birinin istifasına dönmüştür. Thomas bu krizin ayrıntılarını Mildred'a açıklama gereğini hissediyor, ne de olsa, bir kadın olarak hakkında hiçbir şey bilmiyor olmalı. Bu nedenle Kuveyt'in Haziran'da bağımsız şeyhlik ilanını ve sadece bir hafta sonra tarihi emsale göre, daima "Irak'ın ayrılmaz bir parçası" olduğunu iddia eden General Kasım'ın ülkeyi kendi topraklarına katma niyetini ilan edişini anlatıyor. Annesine, Kuveyt'in askerî destek için İngiliz hükümetine başvurduğunu, hem Dışişleri Bakanı Home Kontu hem de Majestelerinin Başbakanı Edward Heath'in bu desteği vaat ettiğini; Temmuz'un ilk haftasından itibaren Kenya, Aden, Kıbrıs, İngiltere ve Almanya'dan altı bin İngiliz askerinin, Irak saldırısına hazırlık olarak sınırdan sadece on kilometre içeride, 110 kilometre genişliğinde bir savunma hattı kurduklarını hatırlatıyor.

"Mesele şu ki" diyor Thomas, "bu genç ortak Pemberton-Oakes, askerî güçlerini sürdürmelerine yardım etmek için Iraklılar'a hâlâ muazzam mablağlarda borç vermektedir. Bizim gerçekli-

içine sindiremedi. Onların düşman olduğunu, onlarla savaş halinde olduğumuzu, bu yüzden onlara hiç yardım yapmamamız gerektiğini söyledi. Borç alma kapasiteleri oldukça kısıtlı ve uzun vadede bankanın bundan pek bir kazancı olmayacağı kesin olmakla birlikte, ilke olarak ilişkide olmamız gereken tarafın Kuveyt olduğunu söyledi –kullandığı sözcük buydu galiba. Hepimiz tartışmaya başladık, alternatif bakış açılarını savunarak iki tarafa ayrıldık, ta ki biri akledip genç Mark’a ne düşündüğünü sorana dek.”

“Peki ne düşünüyormuş?” diye soruyor Mildred sesinde bir teslimiyet tonuyla.

Thomas kıkırdıyor. “Gördüğü kadarıyla, her şeyin çok açık olduğunu söyledi. Elbette her iki tarafa da borç para vermemizi, savaş patlarsa, daha da fazla vermemiz gerektiğini, bu şekilde gitgide daha çok mühimmat kullanarak ve gitgide daha çok asker kaybederek ve bize gitgide daha çok borçlanarak, savaşmaya olabildiğince uzun süre devam edebileceklerini söyledi. Yüzlerini bir görmeliydin! Aslına bakarsan, onların da düşündüğü buydu, ama dilinden baklayı çıkarma cesaretini gösteren bir tek oydu.” Tüm bu konuşma sırasında yüzü tamamen ifadesiz kalmış olan Mark’a dönüyor. “Bankacılıkta çok ilerleyeceksin, Mark, evlat. Hem de çok.”

Mark gülümsüyor. “Ah, bankacılığın bana uygun olduğunu sanmıyorum, doğruyu söylemek gerekirse. Olayların daha ortasında olmayı istiyorum. Ama verdiğin bu fırsat için gene de teşekkürler. Kesinlikle bir iki şey öğrendim.”

Dönüyor ve annesinin gözlerini üzerinden hiç ayırmadığının bilincinde olarak, salonun öteki ucuna yürüyor.

Mortimer şimdi dudakları her zamanki gibi hırçın ve yırtıcı somurtkanlığıyla bükülmüş, salonun bir köşesinde yalnız başına dikiilen, Lawrence ve Beatrice’in ifadesiz yüzü, al yanaklı kızı Dorothy Winshaw’un yanına gidiyor.

“Vay vay” diyor Mortimer, sesine şen şakrak bir ton vermek için gayret ederek. “En sevdiğim yeğenim nasılmış bakalım?” (Bu arada, Dorothy onun tek yeğenidir, yani bu sözünün samimiyetsiz

bir yanı var.) “Mutlu olaya pek fazla da kalmadı gibi. Havada bir heyecan dalgası var desem?”

“Sanırım öyle” diyor Dorothy, sesinde heyecandan başka her şey var. Mortimer, onun kısa zaman içinde, yirmi beş yaşında, yörenin en başarılı ve sevilen çiftçilerinden biri olan George Brunwin’le evleneceğini ima ediyor.

“Ah, yapma Dorothy” diyor Mortimer. “Muhakkak bir şeyler hissediyorsundur... Ne bileyim...”

“Durumu bilen her kadının hissetmesi gerekenleri hissediyorum tam olarak” diye kesiyor sözünü Dorothy, “yani dünyanın en budala adamlarından biriyle evlenmek üzere olduğunu bilen.”

Mortimer, partiye davet edilen nişanlısının bu lafları duyup duymadığını görmek için etrafa bakınıyor. Dorothy bunu umursamıyor gibi.

“Ne demek istiyorsun Allah aşkına?”

“Eğer çok yakında büyüüp de, aramıza, yirminci yüzyıla katılmayacak olursa, beş yıl içinde kurusuz kalacağımız kesin.”

“Ama Brunwin civarın en iyi işletilen çiftliklerinden biri. Bunu herkes bilir.”

Dorothy öfkeyle burnundan soluyor. “Sadece yirmi yıl önce ziraat fakültesine gitti diye, bu George’un modern dünyada olan bitene dair en ufak bilgiye sahip olduğu anlamına gelmez. Tanrı aşkına, dönüşüm oranının ne olduğunu bile bilmiyor.”

“Dönüşüm oranı mı?”

“Yani” diye açıklıyor sabırla Dorothy, kalın kafalı bir ırgata açıklarcasına, “bir hayvana *verdiğin* yemle, sonunda ondan *aldığın* etin miktar olarak karşılaştırılması. Gerçekten, tek yapman gereken *Çiftçi Ekspresi*’ni okumak, o zaman her şeyi apaçık anlayabilirsin. Henry Saglio’nun adını duymuşsundur herhalde?”

“Politikacı, değil mi?”

“Henry Saglio, İngiliz ev kadınlarına büyük umutlar vaat eden Amerikalı bir tavuk çiftliği sahibi. Dokuz hafta içinde, 2.3’lük bir yem dönüşüm oranıyla, dokuz hafta içinde 1,3 kiloya çıkan yeni bir piliç cinsi yetiştirmeyi başarmış. En çağdaş ve entansif tarımsal yöntemleri kullanıyor.” Dorothy gitgide heyecanlanıyor; Mortimer’in onu bugüne dek gördüğünden daha heyecanlı. Gözleri

ışılıyor. “Bir de George’a bak; kör olası budala, hâlâ piliçlerinin açık havada eşinmesine izin veriyor, sanki ev hayvanlarıymış gibi. Saman üzerinde uyuyup melun köpeklerinden daha çok egzersiz yapan süt danalarından bahsetmiyorum bile. Bir de onlardan neden kaliteli beyaz et alamadığını merak ediyor!”

“Şey, bilmem...” diyor Mortimer. “Belki düşünecek başka işleri vardır. Başka öncelikleri.”

“Başka öncelikler mi?”

“Bilirsin işte ... hayvanların iyi yaşaması. Çiftliğin atmosferi.”

“Atmosfer mi?”

“Hayatta kâr etmekten daha önemli şeyler vardır bazen Dorothy.”

Dorothy gözlerini ona diyor. Belki de öfkesi, kendisiyle yıllar öncesinden hatırladığı bir tonla –bir yetişkinin kendisine güvenen bir çocuğa karşı kullanabileceği tonla- konuşulduğunu fark etmekten; yanıtının küstahlığını kışkırtan da bu.

“Biliyor musun, babam hep Tabitha Hala’yla ikinizin ailenin ucubeleri olduğunu söyler.”

Kadehini bırakıyor, amcasını iterek geçiyor ve salonun öbür ucundaki bir sohbebe katılmak için acele ediyor.

Bu arada, yukarıdaki çocuk odasında, aile tarihinde rol oynayacak iki Winshaw daha var. Sallanan at, oyuncak tren seti, masa tenisi, bebekler ve kuklalardan çoktan bıkmış, dokuz ve yedi yaşlarındaki Roddy ve Hilary. Hemşire Gannet’ı bir tüyle burnunun altından gıdıklayarak uyandırma girişimlerinden bile gına getirmişler. (Söz konusu tüy, eskiden Roddy’nin o gün öğleden sonra havalı tüfeğiyle vurduğu serçeye ait.) Roddy ani bir ilham ateşiyle tutuştuğunda, çocuk odasını büsbütün terk edip merdivenlerden aşağıdaki partiye kulak kabartıp gitme noktasındalar –gerçeği söylemek gerekirse, o uzun, iyi aydınlatılmamış koridorlarda ve merdivenlerde yürüme düşüncesi onları bir ölçüde korkutsa da.

“Buldum!” diyor, küçük bir pedallı arabayı yakalayıp güçbela sürücü koltuğuna sığışırken. “Ben Yuri Gagarin olacağım, bu da uzay gemim, şu anda Mars’a gidişim.” <https://rantey.org>

Yaşıtı tüm erkek çocuklar gibi, Roddy de genç kozmonota tapıyor. O yıl, Earl Court sergisine geldiği zaman görmeye bile gitmişti ve Mortimer, yıldızlar arasında yolculuk etmiş olan adamlarla gerçekten tokalaşabilmesi için onu havaya kaldırmıştı. Şimdi, kendisine küçük gelen bu arabanın içinde korkunç şekilde büzüşmüş, boğazından motor sesleri çıkararak var gücüyle pedal çeviriyor. “Gagarin’den Görev Kontrol’e. Gagarin’den Görev Kontrol’e. Sesimi duyuyor musunuz?”

“Ee, o zaman ben ne olacağım?” diyor Hilary.

“Sen de Laika olursun, Rus uzay köpeği.”

“Ama o öldü. Füzesinde öldü. Henry Amca söyledi bana.”

“Sadece oymuş gibi yap gitsin.”

Böylece Hilary de deli gibi havlayarak, Mars kayalarını koklayarak ve tozda eşinerek dört bir yana koşuşturmaya başlıyor. İki dakika kadar buna devam ediyor.

“Bu çok sıkıcı.”

“Kes sesini. Albay Gagarin’den Görev Kontrol’e. Mars’a güvenli bir iniş yaptım ve şimdi akıllı yaşam işaretleri arıyorum. Şimdiye kadar tek görebildiğim –hey, o da ne?”

Çocuk odasının döşemesinde parlak bir nesne gözüne çarpıyor ve elinden geldiği kadar hızla oraya pedal çeviriyor: Ama oraya ilk Hilary gidiyor.

“Bir yarım şilinmiş!”

Eliyle paranın üstünü örtüyor ve gözleri zafer duygusuyla ışıltıyor. Derken Albay Gagarin uzay gemisinden iniyor ve önüne dikiliyor.

“Önce ben gördüm. Ver onu bana.”

“Rüyada görürsün.”

Ağır fakat kararlı bir tavırla Roddy sağ ayağını Hilary’nin elinin üstüne koyuyor ve ezmeye başlıyor.

“Ver bana dedim!”

“Hayır!”

Roddy baskıyı artırdıkça küçük kızın sesi çığlığa dönüşüyor, ta ki ani bir çıtırtı duyulana dek: Kemiklerin ezilip parçalanmasının sesi. Ağabeyi ayağını çekip parayı soğukkanlı bir tatmin duygusuyla alırken Hilary uyluk. Çocuk odasının döşemesinde kan var.

Hilary bunu görüyor ve çığlıkları sonunda Hemşire Gannet'ı bile sütlü kakaosunun verdiği rehavetle, daldığı uykudan uyandıracak kadar tizleşip vahşileşiyor.

Aşağıda parti iyiden iyiye hararetlenmiş. Konukların hafif bir çorbayla (Stilton peynir ve haşlanmış kabaklı) iştahları açıldığından alabalıklarının (ısırganotlu sosla cinde pişirilmiş) çabucak silip süpürüyorlar. Üçüncü yemeğin gelmesini beklerlerken, masanın baş köşesinde oturan Lawrence, izin isteyip masadan kalkıyor; dönüşünde, şeref misafiri, tam ortaya oturtulmuş Mortimer'la biraz konuşuyor. Lawrence'ın niyeti, kız kardeşinin durumu hakkında onun ağzını yoklamak.

“Sence ihtiyar kaçık ne durumda?” diye fısıldıyor.

Mortimer irkiliyor ve yanıtı azarlayıcı tonda: “Tabitha’yı kast ediyorsan, gayet iyi olduğunu kendin de görebilirsin. Tıpkı sana söylediğim gibi.”

“İkinizi bu öğleden sonra kroket çimenliğinde çene çalarken gördüm. Oldukça ciddi görünüyordunuz, hepsi o. Bir sorun çıkmadı, değil mi?”

“Elbette çıkmadı. Sadece birlikte biraz yürüyüş yaptık.” Mortimer bu noktada konuyu değiştirme fırsatı buldu. “Aklıma gelmişken, bahçe gerçekten muhteşem görünüyor. Özellikle yaseminlerin: Rayihası ne kadar da güçlü. Sırrını verirsın artık bugünlerde.”

Lawrence zalimce güldü. “Bazen senin de onun kadar kaçık olduğunu düşünüyorum, koca oğlan. Bahçemizde hiç yasemin yok, buna garanti veririm. Tek bir dal bile!” Yukarıya doğru bakıyor ve kocaman, gümüş bir kaseinin yemek odasının öteki ucundan getirildiğini görüyor. “Millet, işte yemeğimiz geliyor.”

Köri soslu tavşan pırzolasını yarı yarıya bitirmişken, Rebecca yanı başında çekingen bir öksürük işitiyor.

“Ne vardı, Pyles?”

“İzin verirseniz, özel bir konu görüşecektim, Bayan Winshaw. Acil bir durum.”

Koridora çekiliyorlar ve bir dakika sonra Rebecca döndüğünde yüzü solmuş.

“Çocuklar” diyor kocasına. “Çocuk odasında bir kaza olmuş. Hilary elini incitmiş. Onu hastaneye götüreceğim.”

Mortimer sandalyesinden panik içinde doğruluyor.

“Ciddi bir şey mi?”

“Sanmıyorum. Yalnızca biraz sinirleri bozulmuş gibi.”

“Ben de seninle geleyim.”

“Yo, sen burada kalmalısın. Bir saati bulacağını bile sanmam. Sen kal ve partinin keyfini çıkar.”

Fakat Mortimer partisinin keyfini çıkaramıyor. Baştan eğlenmesinin tek nedeni de, Rebecca'nın yanında olmasıydı, son birkaç yıldır nefret ettiği ailesine karşı bir kalkan gibi varlığına iyiden iyiye bağımlı olduğu karısı. Şimdi, onun yokluğunda, akşamın çoğunu kız kardeşi Olivia'yla sohbet ederek geçirmek zorunda; Winshaw sülalesine amansız sadakatini kendi kuzenlerinden biriyle evlenmeye kadar vardır, şimdi mülklerinin yönetimi ve kocasının sanayie verdiği hizmetlerinden dolayı yaklaşan şövalyeliği ve en azından, kırk yaşına geldiğinde kabinde bir sandalye kapma ihtimalinin ancak İşçi Partisi'nde olduğunu anlayabilecek kadar zeki olan oğlu Henry'nin siyasi geleceği hakkında monoton bir sesle aman vermezce konuşup duran kuru, ekşi yüzlü Olivia. Mortimer, monoloğunu bıkkın bir şekilde kafasını sallayarak dinliyor ve ara sıra masanın çevresindeki diğer yüzlere bakıyor: Yemeğini ağzına adeta kürekle atar gibi yiyen Dorothy; yanı başında somurtan koyun suratlı nişanlısı; Mark'ın huzur bulmaz uyanıklığını koruyan asabi, hesapçı gözleri; Thomas'a mahcup bir anekdot anlatan şaşkın Mildred; küçük çaplı bir işadamından kredisini kesmek üzere olan bir ticari bankacının bütün o buz gibi kayıtsızlığıyla kendisini dinleyen Thomas. Ve elbette, masada dimdik oturan ve kimseye tek laf etmeyen Tabitha. Onun birkaç dakikada bir, cep saatini yokladığını ve üniformalı uşağı birden çok kez holdeki ayaklı saate bakmaya gönderdiğini fark ediyor. Bunlar dışında tamamen sakin ve gözlerini sürekli Lawrence'a dikmiş durumda. Sanki bir şeyin olmasını bekliyor gibi.

Rebecca tam kahve servisi başlamak üzereyken dönüyor hastaneden. Sessizce kocasının yanına oturuyor ve elini sıkıyor.

“Düzelecek” diyor. “Hemşire Gannet onu yatağına yatırıyor.”

Lawrence ayağa kalkıyor, tatlı kaşığıyla masaya vuruyor ve kadeh kaldırmayı öneriyor.

“Mortimer’ın şerefine!” diyor. “Ellinci yaş gününde sağlık ve mutluluk dileklerimizle.”

Konuklar kadehlerinde kalan içkiyi bitirirken, kısık sesli yanıklar “Mortimer’a” ve “Sağlık ve mutluluk” sözcükleri yemek salonuna yayılıyor. Ardından yüksek ve hoşnut bir iç çekiş, ve biri konuşuyor:

“Evet! Gerçekten hoş bir akşam.”

Bütün başlar oraya çevriliyor. Konuşan Tabitha.

“Burada olmak çok güzel. Bilemezsiniz. Tek eksikimiz—” Tabitha kaşlarını çatıyor ve yüzü yitik, çökkün bir ifade alıyor. “Tek eksikimiz ... Düşünüyordum ki, bu akşam Godfrey de burada olabilseydi ne kadar iyi olurdu.”

Uzun bir suskunluk oluyor; sonunda konuşarak bozan Lawrence oluyor, neşeli bir samimiyet girişiminde bulunarak: “Çok doğru. Çok doğru.”

“Mortimer’ı ne kadar da severdi. Morty kesinlikle onun en sevdiği kardeşiydi. Bana bunu söylemişti, hem de defalarca. Mortimer’ı Lawrence’a bin kere tercih ederdi. Bu konuda düşüncesi kesindi.” Yine kaşlarını çatıyor ve masada oturanlara göz gezdiriyor: “Neden acaba?”

Kimse yanıt vermiyor. Kimse gözlerine bakmıyor.

“Sanırım bunun nedeni... *sanırım* çünkü biliyordu —çünkü Mortimer’ın onu öldürmek gibi bir niyeti yoktu.”

Akrabalarının yüzünü seyrediyor, sanki onlardan teyit ister gibi. Suskunlukları dehşet dolu ve katıksız.

Tabitha peçetesini masaya bırakıyor, sandalyesini geriye itiyor ve zorlukla ayağa kalkıyor.

“Evet, yatağa gitme zamanı. Koruluk Tepesine çık, Battaniye Panayırına gir, Eski den Dadımın Aşyle dediği gibi” Yemek odasının ka-

pısına doğru yürüyor ve kendi kendine mi yoksa konuklara mı söylediği anlaşılmaz bir biçimde, “Uzun ve dönemeçli merdivenlerden yukarı, merdivenlerden yukarı, duamı etmeye.” Dönüyor; bir sonraki sorusunun ağabeyine yöneldiği kuşku götürmez biçimde açık.

“Hâlâ duanı ediyor musun, Lawrence?”

Lawrence yanıt vermiyor.

“Senin yerinde olsaydım, bu gece ederdim.”

Rebecca, içinden duygularının çekildiği hissiyle, kalın yastık yığınının yanlıyor. Yavaş yavaş bacaklarını gererek açıyor ve ağrıyan yeri rahatlatmak için uyluğuna masaj yapıyor. Yanında, omzuna yaslanmış başıyla, Mortimer uykuya dalmış bile. Doruğa ulaşması neredeyse kırk dakika almıştı. Her defasında biraz daha uzun sürüyordu; her ne kadar bütünüyle nazik ve düşünceli bir âşık olsa da, Rebecca bu maraton turlarını bir tür baş belası olarak görmeye başlamıştı. Sırtı ağrıyordu, ağzı kurumuştu, ama kocasını uyandırmamak için yatağın yanındaki su bardağına uzanmadı.

Uykulu ve tutarsız bir şeyler mırıldanmaya başladı. Rebecca onun azalan saçlarını okşadı.

“... sensiz ne yapardım... o kadar güzelsin ki... her şeyi düzelten... tahammül edilir yapan...”

“Tamam, canım, tamam” diye fısıldadı. “Yarın eve gidiyoruz. Bitiyor.”

“... hepsinden nefret edi... ne yapardım burada olmasan... işleri düzelten... bazen onları öldürmek geliyor içimden... topunu birden gebertmek...”

Rebecca, Hilary’nin az da olsa uyumayı başarabildiğini umuyor. Üç parmağı birden kırılmış. Olayın bir kaza olduğu hikayesine inanmadı, bir an bile inanmadı. Roddy’den beklemediği hiçbir şey yoktu bugünlerde. Tıpkı elinde yakaladığı fotoğraflar gibi: Bunların da Thomas’ın bir hediyesi olduğu çıkmıştı ortaya, tanrının cezası Thomas...

Yarım saat sonra, saat iki buçukta, Mortimer ritmik horlamasına koyulmuşken Rebecca hâlâ uyuyamamıştı. Koridorda, onların kapısının önünden sessizce geçen ayak seslerini o anda duydu.

Derken gürültüler başladı. Şangırtılar ve patırtılarla, şüpheye yer bırakmayacak şekilde bir dövüşün sesleri. İki erkek, olanca güçleriyle, ellerine ne geçirirlerse kullanarak dövüşüyordu. Harcadıkları çabanın etkisiyle homurdanarak, bağırarak, birbirlerine adlarını söyleyerek. Sabahlığını güçbela giyip gece lambasını açmaya ancak vakit bulmuştu ki, uzun ve korkunç, tüm diğer sesleri bastıran bir çığlık işitti. Winshaw Towers'ın her yerinde ışıklar yanmıştı artık ve insanların bu arbedenin geçtiği yere koştuklarını duyabiliyordu. Ama korkudan felç olan Rebecca yerinden kıpırdamıyordu. Daha önce buna benzer bir şey hiç duymadığı halde, çığlığı tanıdı. Son nefesini veren bir adamın sesi.

İki gün sonra, yerel gazetede aşağıdaki haber çıktı.

Winshaw Towers'ta Soygun Girişimi

Lawrence Winshaw hırsızla ölümüne boğuştu

CUMARTESİ GECESİ bir aile kutlamasının dehşet verici bir şekilde sona erdiği Winshaw Towers'ta dramatik sahneler yaşandı.

On dört konuk, 300 yıllık malikanenin sahibi olan Lawrence Winshaw'un küçük kardeşi Mortimer'in elinci doğum gününü kutlamak için toplanmıştı. Fakat yatmaya gitmelerinden kısa bir süre sonra, cüretkar bir soygun girişimiyle eve giren bir adam çok geçmeden canından oldu.

Soyguncunun eve normalde kapalı tutulan kütüphaneye penceresinden girdiği sanılıyor. Ardından Lawrence Winshaw'un yatak odasına gidince büyük bir arbede yaşandı. Sonunda, tamamen canını korumak amacıyla Bay Winshaw saldırganın hakkından geldi ve her zaman yatağın yanında tuttuğu bakır uçlu sırt kaşıyıcıyla kafasına ölümcül bir darbe indirdi. Saldırgan anında öldü.

Polis, yöreden olmadığı anlaşılan saldırganın kimliğini henüz tespit edemedi, ancak, içeriye zorla girmesinin ardındaki güdünün soygun olduğuna emin. Bir sözcü, olayın ardından derin bir şoka girdiği söylenen Bay Winshaw'a herhangi bir suçlama yapılmayacağını da ekledi.

Soruşturma devam edecek ve ortaya çıkan her gelişmeyi okurlarımıza duyuracağız.

Pazar sabahı, doğum günü partisinin ertesi günü, Mortimer sadakatının bölündüğünü hissetti. Bir yandan aile duygusu, veya içinde gizlice kalmaya devam eden azıcık tortusu, ağabeyiyle kalıp bu zor dönemini atlarmaya yardım etmesi gerektiğini söylüyordu; beri yandaysa Rebecca'nın gizleyemediği Winshaw Towers'tan bir an önce ayrılma ve Mayfair'deki dairelerine olabildiğince çabuk dönme arzusu vardı. Sonuç olarak, karar vermek güç olmadı. Karısından hiçbir şey esirgeyemezdi; hem zaten, Lawrence'ın iyileşmesine yardım etme görevini gönül rahatlığıyla devredebileceği bir akrabalar ordusu vardı evde. Saat on bir olduğunda valizleri toplanmış, gümüşü Bentley'ye taşınmak üzere holde bekliyordu, Mortimer ise, dün gecenin şok edici olaylarını öğrendikten sonra henüz odasından çıkmamış olan Tabitha'ya veda etmeye hazırlanıyordu.

Mortimer, koridorun öteki ucunda gördüğü Pyles'a işaret ederek yanına çağırdı.

“Dr. Quince bu sabah Bayan Tabitha'yı görmeye geldi mi?” diye sordu.

“Evet efendim. Onu oldukça erken ziyaret etti, saat dokuz civarında.”

“Anlıyorum. Sanmam ki... Umarım hizmetkarlar bölümünde hiç kimse onun ilgisi olduğunu düşünmüyordur şöyle...olanlarla.”

“Diğer hizmetkarların ne düşündüğünü bilemem efendim.”

“Elbette. Tamam, valizlerimizi dışarı çıkarttırır mısın, Pyles? Sanırım gidip Bayan Tabitha'ya bir veda edip geleceğim.”

“Baş üstüne efendim. Ancak, bir şey var –şu anda odasında başka bir konuğu var.”

“Başka ziyaretçi mi?”

“On dakika kadar önce bir beyefendi geldi, efendim, Bayan Tabitha’yı sordu. Konuyla Burrows ilgilenildi ve korkarım onu odasına çıkardı.”

“Anlıyorum. Gidip duruma bir baksam iyi olacak.”

Mortimer ablasının odasına giden bir sürü merdiveni hızla tırmandı, kapının önüne gelince durdu. İçeriden hiç ses gelmiyordu: Kapıyı tıklatıncaya dek; uzun bir aradan sonra, Tabitha’nın çatlak, ifadesiz “Girin” diyen sesini duydu.

“Hoşça kal demeye geldim” diye açıkladı, tamamen yalnız olduğunu görerek.

“Güle güle” dedi Tabitha. Büyük, mor ve biçimsiz bir şey örüyordu ve açılmış halde bir *Spitfire!* dergisi yanındaki masaya yaslanmıştı.

“Bundan sonra daha sık görüşmeliyiz” diye devam etti Mortimer sinirli bir tavırla. “Belki Londra’ya gelip bizde kalırsın?”

“Şüpheli” dedi Tabitha. “Doktor bu sabah gene buradaydı ve bunun ne anlama geldiğini biliyorum. Dün gece olanların suçunu bana yıkmaya ve beni gene kapatmaya çalışacaklar.” Güldü ve kemikli omuzlarını silkti. “Eh, yaparlarsa yapsınlar. Artık fırsatı elimden kaçırdım.”

“Fırsatı mı kaçırdın...?” diye başladı Mortimer, ama kendini tuttu. Bunun yerine pencereye doğru yürüdü ve ilgisiz bir ses tonuyla konuşmaya çalıştı: “Evet, elbette, bazı...koşullar var ki... göz önüne alınması gerekiyor. Söz gelimi, kütüphane penceresi. Pyles her zamanki gibi sıkıca kapatıp sürgülediğine yemin ediyor, ama şu adam, soyguncu yani, her kimse artık, pencereyi hiç zorlamamış gibi. Sanırım sen hiçbir şey bilmiyorsundur bununla...”

Sesi gitgide zayıflamıştı.

“Bak, seninle gevezelik ederken bana ne yaptırdın” dedi Tabitha. “Bir ilmeği kaçırdım.”

Mortimer zamanını boşa harcadığını görebiliyordu.

“Eh, ben artık gideyim” dedi.

“Size iyi yolculuklar” diye karşılık verdi Tabitha, başını kaldırmadan.

Mortimer kapıda durakladı. Arsivi - <https://rantey.org>

“Ha sahi” dedi, “ziyaretçin kimdi?”

Tabitha ona boş boş baktı.

“Ziyaretçi mi?”

“Pyles birkaç dakika önce birinin seni sorduđunu söyledi.”

“Yoo, yanılıyor. Tamamen yanılıyor.”

“Anladım.” Mortimer derin bir nefes aldı ve çıkmak üzereydi ki, bir şey onu durdurdu; kaşlarını çatarak geri döndü. “Bana mı öyle geliyor” dedi, “yoksa burada değişik bir koku mu var?”

“Yasemin” dedi Tabitha, yüzünde ilk kez beliren sevinçli ışıltıyla ona bakarak. “Ne hoş değil mi?”

Yuri o zamanlar benim biricik kahramanımdı. Annemle babam gazete ve dergilerde çıkan tüm fotoğraflarını toplar, ben de onları raptiyeyle odamın duvarlarına asardım. Duvar şimdi yeni kağıtla kaplı, ama resimler aşağıya indirildikten sonra bile, bir sürü yıldıza benzeyen rastgele ve fantastik bir desen halindeki raptiye izleri yıllar boyunca kalmıştı. Londra'ya geldiğini biliyordum: Onu karşılayan kalabalıkların dizildiği sokaklardan arabayla geçişini televizyonda seyretmiştim. Earl's Court'taki sergiye gittiğini biliyordum ve yüzlerce talihli çocukla tokalaşmış olduğu bilgisi, kıskançlıktan deliye çevirmişti beni. Gene de, bizimkilerden beni oraya götürmelerini istemek hiç aklıma gelmemişti. Londra'ya yolculuk, ailem için aya gitmek kadar cesurca ve olanaksız bir şeydi.

Gelin görün ki, dokuzuncu yaş günümde babam, aya bir yolculuk değilse de, Western-super-Mare'e gününbirlik bir gezi şeklinde, stratosfere deneysel bir sıçrayış önerdi. Yeni açılan maket demiryoluna ve akvaryuma bir ziyaret ve hava güzel olursa, açık havuzda yüzme sözü verildi. Eylül ortasıydı: 17 Eylül 1961, tam olarak söylemek gerekirse. Büyükanne ve büyükbabam da geziye devetliydi –bununla annemin ailesini kastediyorum, çünkü babamınkilerle hiç ilişkimiz yoktu; aslına bakılırsa, hâlâ hayatta olmalarına karşın, hatırlayabildiğim kadarıyla, onlardan bahsedildiği bile olmazdı. Belki babam gizlice ilişkisini sürdürüyordu; ama bundan da kuşku var. Ne hissettiğini bilmek hiç kolay değildi, şimdi bile onları özleyip özlemediğini söylemem mümkün değil. Annemin ailesiyle iyi geçi-

nirdi ve yıllar içinde büyükbabamın güleryüzlü ama bitmek bilmez alaylarına karşın sessiz bir savunma duvarı örmüştü. O gün, muhtemelen babama danışmadan onları davet edenin annem olduğunu sanıyorum. Bununla birlikte, hiç tartışma çıkmadı. Annemle babam bu konuda hiç atışmadılar. Babam sadece arka tarafta oturacaklarını umduğuna ilişkin bir iki söz mırıldandı.

Ama elbette, beni de aralarına sıkıştırarak arkaya oturanlar ailenin kadınları oldu. Büyükbabam kucağına yayılmış bir harita ve babamın zor saatler geçireceğini açıkça beyan eden soğuk, alaycı bir gülümsemeyle ön koltukta oturuyordu. Daha şimdiden hangi arabayı alacakları üzerine tartışmışlardı bile. Büyükbabamların Volkswagen'i eski ve güvenilirmezdi, ama yerel bir mühendislik şirketinde çalışan, hem işverenlerine hem de ülkesine derinden bağlı olan babamın, küçük de olsa kendi katkısını da taşıyan İngiliz modellerini aşagılamak için hiçbir fırsatı kaçırmazdı.

"Dua edelim ki çalışsın" dedi büyükbabam, kontak anahtarına uzanınca babam. Ve araba ilk seferinde çalıştı. "Mucizelerin sonu yoktur."

Biri doğum günüm için bir yolculuk satranç seti almıştı, bu yüzden büyükanneyle yol boyunca birkaç oyun oynadık. İkimizin de kurallardan haberi yoktu, ama birbirimize bunu itiraf etmek istemiyorduk ve damayla masa futbolu arasında bir doğaçlamayla idare etmeyi başardık. Her zamanki gibi içine kapalı ve düşünceli olan annem, sadece pencereden dışarı bakmakla yetiniyordu: Belki de arabanın ön tarafındaki sohbeti dinliyordu.

"Sorun nedir?" diyordu büyükbabam. "Benzinden tasarruf etmeye mi çalışıyorsun."

Babam bunu kaale almadı.

"Bu yolda 80 kilometre yapabilirsin" diye devam etti. "Burada hız sınırı 80."

"Oraya fazla erken gidip ne yapacağız? Acelemiz yok ki."

"Bununla beraber, 70'i geçmeye kalkarsa bu moruk kağı çok geçmeden takırdamaya başlayacak sanırım. Ne de olsa, oraya tek parça halinde gitsek iyi olur. Sıkı dur, galiba arkamızdaki bisiklet bizi geçmek istiyor."

“Bak Michael, inekler!” dedi annem, konuyu değiştirmek için.

“Nerede?”

“Tarlada.”

“Oğlan daha önce de inek gördü” dedi büyükbabam. “Rahat bırak onu. Bir tıkırtı geliyor galiba, duyan oldu mu hiç?”

Tıkırtı filan duyan olmamıştı.

“Bir tıkırtı duyduğuma eminim. Bağlantılardan geliyor galiba, gevşemiştir.” Babama döndü. “Bu arabanın hangi parçasını sen tasmalamıştın, Ted? Kül tablalarıydı, değil mi?”

“Direksiyon mili” dedi babam.

“Bak Michael, koyunlar!”

Sahile park ettik. Gökyüzündeki bulutlar bana pamuk helvayı düşündürerek, sonunda dosdoğru iskelenin yakınındaki bir tezgaha kadar varan bir düşünce silsilesini harekete geçirdi; büyükannemler bana kocaman, pembe bir lezzet yumağı ile sonraya sakladığım bir çubuklu şeker aldılar. Genelde babam bana bu türlü şeyler almanın –dişler ve ruh halim açısından- zararlarından söz ederdi, ama doğum günüm olduğu için olsa gerek, o gün ses çıkarmadı. Denize bakan alçak duvarda oturup akıl almaz tatlılığı ile hafifçe ağzı dalayan dokusu arasındaki lezzetli gerilimin tadını çıkararak, pamuk helvayı alalacele mideye indirdim –dörtte üçünü bitirmek üzereyken midem bulanmaya başladı. Sahil sessizdi. Kendi mutluluğumun kozasına kıvrılmış olarak, gelen geçene pek dikkat etmiyordum ama kilise için giyinmiş kol kola yürüyen saygılı çiftler ile ciddiyetle yürüyen birkaç yaşlı insanı belli belirsiz hatırlıyorum.

“Umarım pazar günü gelmekle hata etmemişsinizdir” dedi annem, “Her yer kapalıysa çok fena.”

Büyükbabam, babamı o etkili göz kırpmalarından biriyle taltif etti: Kötü niyetli yakınlıkla aşına bir durumun eğlenceli farkındalığını aynı anda ifade eden bir göz kırpma.

“Galiba gene seni suçluyor” dedi.

“Ee, doğumgünü çocuğu” dedi annem, dudaklarımı bir mendille silerek. “Nereden başlamak istersin?”

Önce akvaryuma gittik. Muhtemelen çok iyi bir akvaryumdu, ama çok az hatırlayabiliyorum: Ailemin bu eğlenceyi bana sunmak için yaptıkları. Önce zemin kaplaması, sonra duvarın altına yapış-

muş sinekler gibi belleğimde kalanların sadece planlanmamış sözleri, düşüncesiz jestleri ve tonlamaları olması ne kadar da garip. Gene de, dışarı çıktığımızda gökyüzünün bulutlanmaya başladığını ve denizden esen güçlü rüzgar yüzünden annemin, şezlonglarımızla bir yarım daire oluşturarak Sahil Çayırında yaptığımız pikniğin pek tadını çıkaramadığını hatırlıyorum: Sağa sola saçılan kesekağıtlarını açıp arayışını, yağ geçirmeyen ambalajların inatçı kapakları arasında sandviçleri paylaştırmaya çabalayışını hâlâ görür gibiyim. Bir sürü şey yenmeden kaldı ve annem de bunları para istemek için yanımıza gelen adama verdi. (Kendi kuşaklarında çok yaygın olduğu üzere, anne babam yabancılarla hiç güçlük çekmeden sohbet edebilme yeteneğine sahipti. Bu, günün birinde büyüdüğümde –çocukluk ve ergenlik utangaçlığımı ardımda bıraktığımda– benim de sahip olacağımı zannettiğim bir yetenektir, ama bu hiçbir zaman gerçekleşmedi ve şimdi anlıyorum ki, gittikleri her yerde başardıkları kolay sosyalleşme, mizacın olgunlaşmasından çok, o çağa özgü bir şeydi.)

“Güzel bir jambonmuş” dedi adam, deneme kabilinden ısırdığı lokmadan sonra. “Gene de, birazcık hardallı olmasını yeğlerdim.”

“Biz de öyle” dedi büyükbabam. “Ama beyefendi hazretleri istemiyor.”

“Annesi çok üzerine düşüyor” dedi büyükannem bana doğru bakarak. “Sonunda şımarık bir şey yapacak.”

Duymamış gibi yaptım ve annemin çikolatalı kekinin son parçasına gözlerimi öyle bir diktim ki, tek söz etmeden bana verdi ve parmağını ağzına koyarak sözde suç ortaklığı yaptı benimle. Bu benim üçüncü dilimimdi. Keki kakaıyla yapmazdı hiç: Gerçek Dairy Milk çikolatası eritirdi.

Vaat edilen yüzme için artık sabrımın kalmadığı an geliyordu ama bana önce yediklerimi biraz hazmetmem gerektiğini söyledi annem. Sabırsızlığımı gidermek umuduyla, babam beni suların çekilme zamanında deniz kenarına götürdü; neredeyse ufka dek uzanan koskocaman, gri çamurlu kumda, bir ellerinde minik bir ağ, diğerinde isteksiz bir ebeveyn olduğu halde, acemi birer kaşif gibi yürüyen inatçı küçükler vardı. Yarım saat kadar amaçsızca dolaştık, derken sonunda yüzme havuzuna gümeye iznini kopar-

dık. Pek kalabalık değildi havuz. Suyun kenarındaki şezlonglarda oturan veya uzanmış birkaç kişi vardı: Yüzmeyi seçen azınlık ise, bir sürü şapırtı ve haykırıyla, bu işi çok vahşice yapıyordu. Farklı farklı müzikler kargaşası duyuluyordu. Hoparlör sisteminden hafif müzik parçaları yayılıyordu, ama Cliff Richard'dan Kenny Ball ve Jazzmen'ine dek her şeyi çalan bir dizi transistörlü radyodan gelen müzikle rekabet halindeydi. Su karşı konulmaz bir şekilde yumuşak bir ışıqla parılıyordu. Onun sunduğu bu mutluluk imkanı karşısında insanların radyo dinleyerek sırtüstü yatmayı yeğlemelerine hiçbir anlam veremedim. Soyunma kabinlerinde babamla birlikte mayolarımızı giydik: Onun, o öğleden sonra havuz kenarındaki en güçlü ve en yakışıklı erkek olduğunu düşündüm, ama belleğimin gözünde ince, cılız bedenlerimiz şimdi hem çocuksu hem de eleştiriye açık gibi görünüyor. Önünden koşup havuzun kenarında durdum, minik ama paha biçilmez bir beklenti anının tadını çıkardım. Ardından atladım; sonra da çılgılığı bastım.

Havuz ısıtılmamıştı. Isıtılmış olacağını nereden çıkarmıştık ki? Buzdan bir yıldırım içimden aktı ve uğradığım şokla hissizleştirdim, ama ilk tepkim –fiziksel duyumdan çok, zevk beklentisinin boşa çıkmasının daha da büyük acısıyla– gözyaşlarına boğulmak oldu. Bu ne kadar sürdü hatırlamıyorum. Babam beni sudan çıkarmıştır herhalde; annemse büyükannem ve büyükbabamla oturduğu seyirciler galerisinden koşup gelmiş olmalı. Beni kucakladı, herkesin gözü üzerimdeydi ama bir türlü teselli bulmuyordum. Sonradan, ağlamamın hiç kesilmeyeceğini düşündüklerini söylediler bana. Ama nasıl yaptılarsa, üstümü değiştirdiler, giydirdiler ve artık sağanak tehdidiyle iyice kararmış olan dış dünyaya çıkardılar.

“Bu rezalet” diyordu anneannem. Havuz görevlilerinden birine çatmıştı, ki bu kimsenin isteyebileceği bir şey değildi doğrusu. “Bir duyuru yapmanız gerekirdi. Ya da bir levha, havuz sıcaklığını gösteren bir şey. İdareye şikayet mektubu yazmak zorunda kalacağız.”

“Benim zavallı kuzucuğum” dedi annem. Hâlâ burnumu çekip duruyordum ağlamaklı. “Ted, arabaya koşup şemsiyeleri getirir misin? Yoksa hepimiz cidden hastalanacağız. Seni burada bekliyoruz.”

“Burası” sahildeki otobüs durağıydı. Dördümüz cam tavanı döven yağmurun sesini dinleyerek orada oturduk. Dedem mırıldandı, “Hay canına yandığım” ve –günün, onun kanaatine göre, dosdoğru bir felakete gittiğinin kesin işareti- iki kat enerjiyle yeniden ağlamaya başlamam için beklediğim işaretti. Babam iki şemsiye ve sıkıca katlanmış plastik bir eşarpla birlikte döndüğü zaman, annem ona sessiz bir panikle baktı, ama babam anlaşılan durumu gözden geçirmişti ve akıllıca önerisini yaptı: “Belki sinemada güzel bir film vardır.”

En yakın ve en büyüğü, Gary Cooper’la Deborah Kerr’in oynadığı *Korkunç Şüpheli*’yi (The Naked Edge) gösteren Odeon’du. Annemle babam buna şöyle bir bakıp hemen yola devam ettiler, ama filmin adının egzotik rayihasını yakaladığımdan ve müdürün afişin hemen altında dikkat çekecek yere koydurduğu bir tabela ilgimi çektiğinden ben ayak sürüyordum: BU FİLMİN SON ON ÜÇ DAKİKASINDA HİÇ KİMSE, AMA HİÇ KİMSE SALONA ALINMAYACAKTIR. KIRMIZI IŞIKLAR YANDIĞINDA GİRİLMEZ. Dedem elimden sertçe çekerek beni sürükledi.

“Ya buna ne dersiniz?” diye sordu babam.

CENTRAL

WESTON’IN YEGANE BAĞIMSIZ SİNEMASI

17 EYLÜL PAZAR VE HAFTA BOYUNCA

16 Yaş Altı Çocuklar Pazar Günleri Velileriyle Kabul Edilir

Pazar günü kapılar 16.15’te açılır. Hafta içi kapılar 13.30’da açılır.

Sidney JAMES Shirley EATON Kenneth CONNOR

AMA NE LOKMA’da

Hafta içi saat 15.00 – 17.53 – 20.45 (Genel İzleyici)

AYRICA

GAGARİN’LE BİRLİKTE YILDIZLARA

Resmî Rus Filmi RENKLİ

BOB DANVERS-WALKER’in Yorumuyla

Hafta içi saat 13.40 – 16.30 – 19.25 (Genel İzleyici)

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi – <https://rantoy.org>

Daha küçük ve daha az etkileyici bir binanın önünde durduk: “Weston’ın Tek Bağımsız Sineması” yazılıydı üzerinde. Annemle anneannem lobideki fotoğrafları yakından incelemek için eğilmişlerdi. Anneannem dudaklarını kuşkuyla büzmüş, annemin kaşları ise hafifçe çatılmıştı.

“Sence uygun mudur?”

“Sid James ve Kenneth Connor oynuyor. Komedi herhalde.”

Dedem bunu demişti, ama dikkatinin aslında filmin üçüncü starı olan Shirley Eaton adındaki güzel sarışın aktriste olduğunu fark ettim.

“Genel izleyici işareti var” diye gösterdi babam.

O zaman haykırdım. “Anne! Anne!”

Gözleri, parmağımın işaret ettiği yere döndü. Yardımcı filmin, *Gagarin’le Birlikte Yıldızlara* adlı, Rus uzay programının öyküsünü anlattığını bildiren bir ilandı bu. Dahası ilan, bu ekstra özelliğe gerek bile olmamasına karşın, filmin “RENKLİ” olmasıyla iftihar ediyordu. Daha başladığım anda aslında gerek olmadığını sezinlesem de, her zamanki ağlamaklı yalvarmalarıma giriştim, annemle babam çoktan karar vermişlerdi bile. Bilet kuyruğuna girdik. Gişedeki kadın yüksekteki kulübesinden bana kuşkulu bir bakış attığı zaman, kaygıyla babamın eline yapıştım. “Çocuğun yeterince büyük olduğundan emin misiniz?” dedi, ve ansızın aynı perişanlığa, aynı duygusal bulantıya kapıldım, sanki ısıtılmamış yüzme havuzuna yeniden atlamış gibiydim. Ama dedemde bunların hiçbir yoktu. “Biletleri ver yeter, hanım” dedi, “sonra da kendi işine bak.” Kuyruğun arka tarafında biri kıkırdadı. Ardından karanlık, güzel kokan salona giriyorduk; bense, solumda anneannem, sağımda babam, büyük bir keyifle koltuğumun derinlerine kaykılıyordum.

Altı yıl sonra, MiG-15’i açıklanamaz bir biçimde alçak bulutlardan çıkıp inmesine yakın yere çarpıp parçalanınca Yuri ölecekti. O zamana gelindiğinde, Rus olan her şeye karşı hüküm süren güvensizliğin bir kısmını damıtacak, KGB hakkındaki karanlık söylentilerin ve kahramanımın kendisine tezahürat yapan Batılıları böylesine büyüleyerek kendi ülkesinde yaratmış olabileceği hoşnutsuzluğun farkına varacak kadar büyümüştüm. Yuri gerçekte, Earl’s Court’taki bütün 250.000 kişiye elini sıkıştırdığı gün, ölüm fermanını

imzalamıştı; oysa o gün ölümlerini istediğim kişiler o çocuklardı. Nedeni ne olursa olsun, o öğleden sonra başarısının yalın, gürül gürül kutlanışını izlerkenki masumiyet halimi artık hatırlayamıyorum. Keşke yapabilseydim. Yetişkinliğin her yerde hazır ve nazır, çözülemez gizemlerinden bir başkasına dönüşmesi yerine, Yuri hiç düşünmeksizin duyduğum hayranlığın nesnesi olarak kalsın isterdim: Oysa mutlu sonla bitmeyen bir öyküydü. Bunu keşfetmem çok sürmedi.

Işıklar ikinci kez azaltıldığı ve perdede ana filmin başlangıcını duyuran sansür sertifikası belirttiği anda, annem eğilip başımın üzerinden fısıldamaya başladı.

“Ted, saat neredeyse altı oldu.”

“Ne olmuş?”

“Ee, bu film ne kadar sürecektir?”

“Bilmem. Sanırım 90 dakika civarında.”

“O zaman yola koyulsak iyi olur. Uyku saati çok gecikmiş olacak.”

“Bir kereliğine ziyarı olmaz. Bugün onun yaş günü!”

Yazılar başlamıştı, gözlerim perdeye sabitlendi. Film siyah beyazdı ve müzik, belli bir komedi tonundan yoksun olmasa da, her nasılsa, beni kötü bir şey olacağı hissiyle doldurdu.

“Bir de akşam yemeği var” diye fısıldadı annem. “Akşam yemeğini ne yapacağız?”

“Bilmiyorum. Dönerken yolda bir yerlerde dururuz.”

“Ama o zaman daha da geç kalırız.”

“Arkana yaslan da filmin tadını çıkar, olmaz mı?”

Fakat sonraki beş dakika boyunca, annemin sürekli saatine bakmak için ışığa doğru eğilip durduğunu fark ettim. Bundan sonra ne yaptığını bilmiyorum, çünkü filme konsantre olmuşum.

Bir gece geç saatte dairesinde yalnızken uğursuz bir avukatın gelişiyi irkilen (Kenneth Connor’ın oynadığı) ürkek, yumuşak başlı bir adamın hikayesini anlatıyordu. Avukat ona zengin amcasının geçenlerde öldüğünü ve vasiyetnamesi aile malikanesi Blackshaw Towers’ta okunacağından derhal Yorkshire’a gitmesi

gerektiğini bildiriyordu. Kenneth, para düşkünü bir kitapçı olan (Sidney James'in oynadığı) arkadaşıyla birlikte, trenle Yorkshire'a gidiyor ve Blackshaw Towers'ın en yakın köyden çok uzaklarda, engebeli arazinin uzak bir köşesinde bulunduğunu görüyordu. Bir taksi bulamayınca, mecburen bindikleri cenaze arabası onları yoğun bir sisin ortasında açık arazide dımdızlak bırakıyordu.

Sonunda malikaneye vardıklarında, uzaktan köpeklerin havlayışını duyabiliyorlardı.

Sidney, "Pek de tatil köyüne benzemiyor değil mi? dedi.

Kenneth da, "Buranın ürkütücü bir havası var" diye karşılık verdi.

İzleyicilerin tümü bunu komik buluyor gibiydi, ama ben artık adamakıllı korkmaya başlamıştım. Daha önce buna benzer hiçbir filme götürmemişlerdi beni: Tastamam bir korku filmi olmasa da, ayrıntılar son derece inandırıcıydı ve kasvetli atmosfer, dramatik müzik ve hiç arkası gelmeyen o korkunç bir şeyin olmak üzere olduğu izlenimi, tümü birden korkuyla neşenin tuhaf bir karışımıyla bana işkence etmek üzere birleşmişti. Bir yanım sinemadan fırlayıp gün ışığından geriye kalan ne varsa, aydınlığa koşmamı söylüyordu ama başka bir yanım da, bütün bunların nereye varacağını öğrenene kadar orada kalmaya kararlıydı.

Kenneth ve Sidney, Blackshaw Towers'ın holüne süzöldüler ve evin içinin de, en az dışarıdan görüldüğü kadar tekinsiz olduğunu gördüler. Onları Fisk adında sıska ve ürkütücü bir başuşak karşılayarak, üst kattaki odalarına kadar yol gösterdi. Kenneth büyük bir dehşetle yalnız arkadaşından çok uzağa, Doğu Kanadı'na götürülmekle kalmayıp müteveffa amcasının son nefesini verdiği odanın ta kendisinde uyumak zorunda olduğunu öğrendi. Koridordan yumuşak, tedirginlik veren bir org müziği geliyordu. Tekrar aşağıya indiklerinde, Kenneth'ın ailesinin diğer üyeleriyle tanıştırıldılar: Kuzenleri Guy, Janet ve Malcolm, amcası Edward ve I. Dünya Savaşı döneminde zamanı durdurmuşa benzeyen kaçık halası Emily. Avukatın vasiyetnameyi okumaya başlamasından hemen önce, başka bir kadın peyda oldu: Shirley Eaton'ın oynadığı genç, sarışın ve güzel bir kadın. Orada olmasının nedeni, hastalığı sırasında amcasıyla ilgilenen hemşire olmasındı. Masanın etrafında herkesin oturacağı

sayıda sandalye yoktu, bu yüzden Kenneth Shirley'nin kucağına ilişmek zorunda kaldı. Halinden çok memnun görünüyordu.

Vasiyetname okundu ve akrabaların hiçbirine hiçbir şey kalmadığı ortaya çıktı: Hepsi de bir eşek şakasının kurbanı olmuşlardı. Yatmaya hazırlanırken birbirleriyle hararetle münakaşa ettiler. Derken, ansızın, evin bütün ışıkları söndü. Dışarıda korkunç bir fırtına hüküm sürüyordu ve Fisk jeneratörün bozulmuş olabileceğini söyledi. Kenneth ve Sidney, onunla gidip bir bakmaya gönüllü oldular. Jeneratörün bulunduğu kulübeye gittiklerinde, makinenin paramparça olduğunu gördüler. Eve koşmaya başladılar, ama çimenliğin ortasında tekerlekli bir sandalyede bardaktan boşanır-casına yağan yağmurun altında sıırıslıklam halde Edward Amca'yı gördüler.

Sidney, "Ne diye orada oturuyor ki?" diye sordu.

Kenneth güldü ve "İnanılmaz" dedi. "Burada ölümüne soğuk alac—"

Gürültüyle aksırdı, Edward Amca ise tekerlekli sandalyeden kaskatı yuvarlandı. Ölmüştü.

Kenneth, "Sid... sence o?" dedi.

Sidney, "Bilmem ki, eğer değilse, uykusu çok ağır olmalı."

Korkunç bir gök gürültüsü patladı ve annem babama doğru eğildi. Fısıldadı: "Ted, haydi ama, gidelim artık."

Babam gülüyordu. "Niye ki?" diye sordu.

Annem, "Uygun değil" diye cevap verdi ona.

Kenneth, "Yani onu burada bırakamayız, değil mi? Haydi gelin, onu bahçıvan kulübesine taşıyalım —şuralarda bir yerde olmalı."

Kenneth, Sid ve başuşak Edward Amca'nın şişman cesedini kaldırmaya çalıştılar.

Bu sahnede dayanamayan anneannem bile kahkaha attı. Ama annem sadece tekrar saatine baktı ve babam, belki korkmuş olabileceğimi düşünerek, saçlarını karıştırdı ve ben sarılıp ona yaslanabileyim diye, kolunu yanıma koydu.

Kenneth ve Sid içeriye döndüler ve ailenin geri kalanına Edward Amca'nın öldürüldüğünü söylediler. Sid polise telefon etmeye çalıştıysa da, hattın da kesik olduğunu fark etti. Kenneth, eve döneceğini söyledi, ancak, avukat açık arazinin bu havada geçilemez olduğuna işaret ederek, zaten şimdi gidip çıkarsa, Edward'ın ölü-

münün baş şüphelisi olacağı uyarısında bulundu. Herkesin derhal odasına gidip kapısını kilitlemesini tavsiye etti.

Fisk, “Bu sadece bir başlangıç” dedi. “Başkaları da olacak. Bu sözüme mim koyun.”

Sidney, “İyi geceler, komik çocuk” diye karşılık verdi.

Kenneth ve Sidney yukarıya çıktılar, ama bundan sonra kendi başının çaresine bakmak zorunda olan Kenneth eski evin karmaşık koridorlarında kaybolmanın bir yolunu buldu. Kendi odası olduğunu sandığı kapıyı açtığında, oranın üzerinde bir tek kombinezona, geceliğini giymek üzere olan Shirley’nin odası olduğunu keşfetti.

Kenneth, “Bakar mısınız, benim odamda ne işiniz var?”

Shirley, “Burası sizin odanız değil ki. Yani bu sizin valiziniz değil, öyle değil mi?”

Geceliği iffetli bir tavırla göğsüne tutmuştu.

Kenneth, “Vay canına! Olacak iş değil. Bir dakika, bu benim yatağım da değil. Yolumu şaşırmış olmalıyım. Özür dilerim. Ben –ben derhal gidiyorum.”

Gitmeye davrandı, ama birkaç adım sonra durdu. Döndü ve onun niyetinden emin olamayan Shirley’nin hâlâ geceliğini üzerine tuttuğunu gördü.

Annem koltuğunda huzursuzca kıpırdandı.

Kenneth, “Küçük hanım, benim odamın nerede olduğunu tesa-düfen biliyor olabilir misiniz acaba?” diye sordu.

Shirley başını üzüntüyle sallayarak, “Hayır, ne yazık ki bilmiyorum” dedi.

Kenneth, “Hay Allah” dedikten sonra biraz durdu. “Kusura bakmayın. Hemen gidiyorum.”

Shirley duraksadı, kafasında bir karar şekilleniyordu: “Yo. Durun.” Elini salladı aceleyle. “Bir dakikalığına arkanıza dönün.”

Kenneth döndü ve kendi yansımasıyla yüz yüze geldiği bir aynaya bakar buldu kendini; onun ötesinde de Shirley’nin yansıması vardı. Sırtı ona dönüktü ve kombinezonu başının üzerine çekmiş çıkarmak için bedeni kıvranıyordu.

Kenneth, “Bir dakika, küçük hanım.”

Annem babamın dikkatini çekmeye çalıştı.

Kenneth hızla mutfak alanına doğru koştu ve aynanın önüne geçti.

Shirley ona dönerek, “Çok tatlısınız” dedi. Kombinezonunu çıkardı ve sutyeninin kopçalarını açmaya başladı.

Annem, “Haydi bakalım. Gidiyoruz. Zaten çok geç oldu.”

Ama güzel Shirley Eaton sırtı kameraya dönük olarak sutyenini çıkarırken dedemle babam faltaşı gibi açılmış gözlerini perdeden alamıyorlardı; bu arada Kenneth da, bu güzel vücudun çok değerli bir manzarasını sunan aynayı dikizlememek için kendi kendisiyle kahramanca bir savaş veriyordu. Galiba ben de Shirley’ye bakıyordum ve bu kadar tatlı birini görmemiş olduğumu düşünüyordum ve o andan itibaren, konuştuğu kişi artık Kenneth değil, bendim; dokuz yaşındaki benliğim, zira koridorda yolunu kaybeden ve evet, bendim o eski kasvetli evde o korkunç fırtınada o derme çatma küçük sinemada o gece yatak odamda ve o günden sonra düşlerimde mahsur kalmış, dünyanın en güzel kadınıyla aynı odayı paylaşan. Bendim o.

Shirley kafamın ardından belirdi, vücudu dizine kadar inen bir geceliğe bürünmüştü. “Artık dönebilirsiniz” dedi.

Annem ayağa kalktı, arkasında oturan kadın, “Tanrı aşkına, yerinize otursanıza” diye atıldı.

Perdede, döndüm ve Shirley’ye baktım. Dedim ki: “Oooo! Çok tahrik edici.”

Shirley mahçup, saçlarını fırçalamaya başladı.

Annem elimi kavradı ve çekerek beni koltuğumdan kaldırdı. Küçük bir itiraz cıglığı kopardım.

Arkamızdaki kadın, “\$\$\$\$\$\$\$t!” dedi.

Dedem, “N’apıyorsunuz siz?” dedi.

Annem, “Çıkıyoruz, işte yaptığımız bu” diye karşılık verdi hışımla. “Ve siz de geliyorsunuz, tabii eğer Birmingham’a yürüyerek dönmek niyetinde değilseniz.”

“Ama daha film bitmedi ki.”

Shirley ve ben çift kişilik yatakta oturuyorduk birlikte. “Size bir teklifim var” dedi bana.

Anneannem, “Madem gidiyoruz, haydi o zaman” dedi. “Bir yerlerde yemek için duracağız sanırım.”

Perdede ben “Öyle mi?” dedim.

Perdenin dışında, “Anne, kalıp sonunu seyretmek istiyorum” dedim.

“Hayır kalamazsın.”

Babam, “Pekala, anlaşıldı. ‘İleri marş’ emri verilmişe benziyor.”

Dedem, “Ben yerimden kıpırdamam. Filmi sevdim” dedi.

Arkamızdaki kadın, “Bana bakın, şimdi sizi idareye şikayet edeceğim” dedi.

Shirley bana biraz daha sokuldu: “Neden bu gece burada kalmıyorsunuz? Geceyi tek başıma geçirme düşüncesi hiç hoşuma gitmiyor, birbirimize arkadaşlık ederiz.”

Annem beni koltuk altlarımdan kavrayıp koltuğumdan kaldırdı ve o gün ikinci kez gözyaşlarına boğuldum: Kısmen gerçek bir üzüntüden ve kısmen, hiç kuşkusuz, durumun apaçık onur kırıcılığından. Küçüklüğümden beri o şekilde kaldırılıp götürülmemiştim. Sıradaki diğer insanların önünden geçerek, beni çıkış merdivenlerine doğru taşıdı.

Perdede Shirley’nin teklifine ne cevap vereceğimden emin değilmiş gibi görünüyordum. Bir şeyler mırıldandım, ama o kargaşa içinde ne olduğunu duyamadım. Anneannemin ve babamın koltuklar arasındaki koridordan peşimizden geldiğini, dedemin de gönülsüzce koltuğundan doğrulduğunu görebiliyordum. Annem serin beton merdivenlere ve tuzlu deniz havasına açılan kapıyı iterken, döndüm ve perdeye son bir bakış atabildim. Odadan çıkıyordum, ama Shirley arkası bana dönük, yatakla uğraştığı için bunu bilmiyordu.

Shirley, “Ben hiç rahatsız olmam—” dedi. Döndü ve sustu. Gittiğimi görmüştü.

“—koltukta uyumaktan.”

Kapı kapandı ve ailecek patırtılı bir şekilde merdivenlerden aşağıya indik. Ben bağıırıyordum, “Beni yere indir, beni yere indir!” ve annem beni indirdiğinde derhal merdivenlerden tırmanıp sinemaya girmeye yeltendim, ama babam beni yakalayıp, “Nereye gittiğini sanıyorsun sen?” dedi; o anda her şeyin bittiğini anladım. Küçük yumruklarım ona vurdum, vurdum, hatta tırnaklarımla yanağını tırmalamaya çalıştım. Hayatımda ilk ve son kez, babam küfredip beni tokatladı, hem de suratının tam ortasına sert bir şaplaktı bu. Bundan sonra hepimiz sustuk.

Eve giderken arabada uyumuş gibi yapıyorum, ama aslında gözkapaklarım tam kapalı değil ve sokak lambalarının kehribar ışığının annemin yüzünde parlayıp sönmesini görebiliyorum. Işık, gölge. Işık, gölge.

Dedem, “Artık ne olduğunu asla bilemeyeceğiz” diyor ve arabanın arkasından anneannem atılıyor, “Çeneni kapatsana sen artık” ve omzunu dürtüyor.

Artık ağlamıyorum, somurtmuyorum bile. Yuri’ye gelince, artık tümüyle unutuldu ve birkaç saat önce beni onca heyecanlandırmış olan filmi zar zor hatırlayabiliyorum. Aklımdaki tek şey, Blackshaw Towers’ın korkunç atmosferi ve bu güzel, müthiş güzel kadının Kenneth’a geceyi onunla geçirmesini istediği, onunsa kadının arkası dönükken kaçıp gittiği yatak odasında geçen anlaşılmaz sahne.

Ama neden kaçtı? Korkudan mı?

Anneme bakıyorum ve tam Kenneth’ın geceyi kendisini güvende ve mutlu hissettirecek bir kadınla geçirmektense neden kaçıp gittiğini anlayıp anlamadığını sormak üzereyim. Fakat biliyorum ki gerçekten yanıt vermeyecek. Sadece aptal bir film olduğunu, yorucu bir gün geçirdiğimizi ve uyuyup hepsini unutmanın en iyi fikir olduğunu söyleyecek. Bunu asla unutamayacağımı anlamayacak. Ve ben bu özel bilginin farkında olarak, başım onun kucağında, uzanmış ve gözlerim yarı kapalı, sokak lambalarının kehribar ışıklarının yüzünde yanıp sönüşünü görürken uyuyormuş gibi yapıyorum. Işık, gölge. Işık, gölge. Işık, gölge.

KISIM BİR

LONDRA

Ağustos 1990

Kenneth, “Küçük hanım, benim odamın nerede olduğunu tesa-
düfen biliyor olabilir misiniz acaba?” diye sordu.

Shirley başını üzüntüyle salladı ve “Hayır, ne yazık ki bilmi-
yorum.”

Kenneth, “Hay Allah” dedikten sonra biraz durdu. “Kusura
bakmayın. Hemen gidiyorum.”

Shirley duraksadı, kafasında bir karar şekilleniyordu: “Yo. Du-
run.” Elini salladı aceleyle. “Bir dakikalığına arkanıza dönün.”

Kenneth döndü ve kendi yansımasıyla yüz yüze geldiği bir ay-
naya bakar buldu kendini; onun ötesinde de Shirley’nin yansıması
vardı. Sırtı ona dönüktü ve kombinezonu başının üzerine çekmiş
çıkarmak için bedeni kıvranıyordu.

Kenneth, “Bir dakika, küçük hanım.”

Bacaklarımın arasında duran elim, kıpırdandı.

Kenneth hızla menteşeli olan aynayı aşağıya çevirdi.

Shirley ona dönerek, “Çok tatlısınız” dedi. Kombinezonunu çı-
kardı ve sutyenin kopçalarını açmaya başladı.

Elim kıpırdamaya başladı, kaba kot kumaşına tembelce vurarak.

Shirley, Kenneth’ın başının arkasından kayboldu.

Kenneth, “Evet, güzel –güzel bir yüz her şey değildir, ne de
olsa” dedi.

Aynayı aşağıda tutmaya devam ederek, ona bakmamaya çalışı-
yor, ama ara sıra göz atmaktan kendini alamıyordu. Her bakışta,
yüzü fiziksel bir acıyı yansıtıyordu. Shirley geceliğini giydi.

Kenneth, “Parlayan her şey altın değildir” dedi.

Shirley başının arkasından belirdi, vücudu dizine kadar gelen
geceliğe bürünmüştü, “Artık dönebilirsiniz” dedi.

Döndü ve ona baktı. Hoşnut görünüyordu.

“Oooo! Çok tahrir edici.”

Shirley mahcup, saçlarını fırçalamaya başladı.

Elim hareketsiz kaldı. Resmi dondurma düğmesine uzandım,
ama sonra vazgeçtim.

Kenneth odayı arşınlamaya başladı ve bir kabadayılık gösterisiyle “Sanırım epeyce korkmuş olmalısınız” dedi, “bu gece burada olan onca şeyden sonra.”

Shirley, “Yo, pek sayılmaz” diye karşılık verdi. Masif meşe çerçeveli çift kişilik karyolaya oturdu.

Kenneth çabucak onun yanına geldi. “Ben korktum doğrusu.”

Shirley, “Bir fikrim var” dedi. Öne doğru eğildi.

Kenneth döndü ve yeniden odada gezinmeye başladı. Kendi kendine konuşur gibi, “Evet, benim de bir iki fikrim var.”

Shirley, “Gelin de şuraya oturun.” Yatakta, yanındaki yere vurdu. “Haydi ama.” Bir orkestra çalmaya başladı, ama ikisi de farkına varmadı. Kenneth onun yanı başına oturdu. Shirley, “Bir teklifim var” dedi.

Kenneth, “Öyle mi?” dedi.

Shirley ona biraz daha sokuldu. “Neden bu gece burada kalmıyorsunuz? Geceyi tek başıma geçirme düşüncesi hiç hoşuma gitmiyor, birbirimize arkadaşlık ederiz.”

Shirley bunu söylerken, Kenneth ona döndü ve biraz daha yaklaştı. Bir an öpüşecek gibi oldular.

Seyrediyordum.

Kenneth başını çevirdi. “Evet, bu –çok iyi bir plan, küçük hanım, ama, şey...” Ayağa kalktı ve odada gezinmeye koyuldu yeniden. “...Ben –biz birbirimizi pek tanımıyoruz bile...”

Kapıya yöneldi. Shirley bir şey söyleyecekmiş gibi görünüyordu, ama işitilmedi, sonra yatağın çarşaflarını açmaya, yastıkları kabartmaya koyuldu. Bunu yaparken, yine aynadaki yansıısı, bu kez yatağın tam karşısındaki tam boy aynadan görünüyordu. Kenneth’ın kapıya uzandığını fark etmemişti. Kenneth dönüp ona son bir kez daha baktı ve ardından sessizce dışarı çıktı.

Hâlâ yatakla uğraşan Shirley, “Ben hiç rahatsız olmam–” dedi. Döndü ve sustu. Kenneth’ın gittiğini görmüştü.

“—koltukta uyumaktan.”

Geri sarma düğmesine bastım.

Bir an Shirley ekranda dondu: Ağzı açıktı ve bedeni tepeden tırnağa titriyordu. Derken döndü, yatağı düzeltti, Kenneth geri geri yürüyerek odaya girdi, Shirley ona bir şey söyledi, yatağa

oturdu, Kenneth ona bir şey söyledi, yanı başına oturdu, konuşuyorlardı galiba, ayağa kalktı ve geri geri yürümeye başladı, hızla ondan uzaklaştı, Shirley ayağa kalktı, Kenneth yürüdü ve konuştu, Shirley saçıyla uğraştı, Kenneth bakışlarını ondan uzaklaştırmaya çalıştı, Shirley onun başının ardına saklandı, geceliğini çıkarmaya başladı, Kenneth'ın yüzü defalarca acıyla çarpıldı ve aynayı aşağı yukarı kaldırdı, Shirley sutyenini taktı, ona bir şey dedi, Kenneth telaşla aynayı kaldırdı, bir şey söyledi, aynaya göz attı ve Shirley kombinezonunu çıkarmaya başladı.

Resmi dondurma düğmesine bastım.

Kenneth'ın yüzü ve Shirley'nin sırtı aynaya yansıyor. İkisi de titriyordu. Aynı düğmeye bir kere daha bastım. Hafifçe kıpırdandılar. Tekrar tekrar bastım. Çırpıntılı hamlelerle hareket etmeye başladılar. Shirley kollarını hareket ettirdi. Tekrar. Tekrar. Kıvrılıyordu. Kombinezonunu çıkarıyordu. Başının üzerinden çekiyordu. Kenneth seyrediyordu. Seyretmemesi gerektiğini biliyordu. Kombinezon neredeyse çıkmıştı. Shirley'nin kolları başının üzerindeydi.

Bacaklarımın arasındaki elim, kıpırdadı.

Kenneth bir şeyler dedi, çok yavaşça. Aynayı indirdi, görüş açısının dışına. Bakmamak için aşağıda tutmaya devam etti.

Shirley ona döndü ve bir şeyler söyledi. Sadece iki kelime vardı, ama çok uzun sürüyor gibiydi. Sonra kombinezonunu başına doğru çekmeye devam etti. Yedi ihtilaçlı hamlede çıkardı. Ellerini sırtına koydu. Parmakları sutyeninin kopçasını açmaya başladı.

Benim elim hareket etmeye başladı, kaba kot kumaşına vurarak.

Shirley döndü. Bir adım atmaya başladı. Kenneth'ın başının arkasında kayboldu.

Kenneth'ın ağzı kıpırdamaya başladı.

Biri kapıyı çaldı.

"Hay aksi!" dedim ve koltuğumdan sıçradım, videoyu kapattım. Ekran siyah beyazdan renkliye döndü ve ses geri geldi: Çok derin ve yüksek bir erkek sesi. Ekranda bir adam vardı. Kollarının arasında bir çocuk tutuyordu. Bir belgesel. Televizyonun sesini kısıtım ve pantolonumun düğmelerimin kapalı olup olmadığını kontrol ettim. Daireme şöyle bir göz gezdirdim. Çok dağınıktı. Bu konuda bir şey yapılamayacak kadar geç olduğuna hükmettim ve

kapıya bakmaya gittim. Bir perşembe akşamı saat dokuzu çeyrek geçe gelen kim olabilirdi ki?

Kapıyı birkaç santim kadar araladım. Bu bir kadındı.

Piercingi ve çok akıllı bakan, ben kasıtlı olarak kaçırıp solgun, hafif çilli yüzünün, parlak bakır rengi saçlarının ayrıntılarına bakmayı yeğlemesem, güçlü ve sabit nazarlarıyla benimkileri ele geçireceği kesin olan mavi gözleri vardı. Bana gülümsedi, ama geniş bir tebessümle değil, düzgün güzel dişlerinin ipucunu verecek ve beni ne kadar güç olsa da, gülümsemesine karşılık vermeme yetecek kadar. Yüzüme, kötücül bir yarı sırtış denebilecek bir şey kondurmayı başardım. Bu kişinin kapımda durması heyecan uyandırıcı ve alışılmadıktı, ama hoşnutluğumu azaltan tek şey, bu araya girişin zamanlamasının çok kötü olması değil, bu kadını daha önce bir yerlerde gördüğüme ilişkin tedirgin edici, ısrarcı duyguydu da: Aslına bakılırsa, onu tanımam, hatta ismini hatırlamam beklentisi bile söz konusu olabilirdi. Sol elinde, ortasından ikiye katlanmış bir A4 kağıt tutuyordu; sağ eli, sanki saklanacak bir cep ararmışçasına huzursuzca sarkıyordu.

“Merhaba” dedi.

“Merhaba.”

“Rahatsız etmiyorum ya?”

“Yok canım. Televizyon seyrediyordum.”

“Mesele şu –şey, birbirimizi çok iyi tanımadığımızı filan biliyorum, ama senden bir iyilik isteyebileceğimi düşündüm. Eğer sakıncası yoksa.”

“Rica ederim. İçeri buyurun.”

“Teşekkürler.”

Dairemin eşliğini aşarken, konuk diyebileceğim herhangi birinin en son ne zaman geldiğini hatırlamaya çalıştım. Muhtemelen annemin son gelişinden beri hiç. İki belki de üç yıl geçmiş olabilir. O aynı zamanda toz alma veya yerleri süpürme gibi işleri yaptığım son seferdi. “Birbirimizi pek iyi tanımıyoruz” diyerek ne kastetmişti tanrı aşkına? Düpedüz eksantrik bir laftı bu.

“Paltonu alayım mı?” diye sordum.

Bana baktı: O zaman palto giymediğini fark ettim, sadece pantolonla pamuklu bir bluz vardı üzerinde. Bu biraz kafamı karıştırdı, ama onun sinirli kahkahasına katılarak, durumu saklamayı başardım. Dışarısı sıcaktı ne de olsa, üstelik hâlâ epeyce aydınlıktı.

“Evet” dedim, ikimiz de oturunca. “Nasıl yardımcı olabilirim?”

“Evet, durum şu.” Ve ardından o açıklamaya başlarken, benim dikkatim elinin üstündeki karaciğer lekelerine takıldı ve kendimi onun kaç yaşında olduğunu tahmin etmeye çalışırken buldum, zira yüzü, özellikle de gözleri, o sorgulayan, taze, genç özelliklere sahipti ve sadece bunlara bakarak onun en fazla otuzlarının başında olduğu söylenebilirdi, ama şimdi benim yaşma daha yakın, hatta daha büyük, belki kırklarının ortalarında olabileceğini düşünmeye başlıyordum ve ben bu konuda bir karara varmaya çalışırken konuşmasını bitirdiğini ve benden yanıt beklediğini, oysa söylediği tek kelimeyi bile dinlememiş olduğumu fark ettim.

Uzun ve sıkıntılı bir suskunluk oldu. Ayağa kalktım, ellerimi cebime soktum ve pencereye doğru yürüdüm. Yapılacak hiçbir şey yoktu birkaç saniye sonra dönüp elimden geldiği kadar nazikçe sormaktan başka: “Tekrar etmeniz mümkün mü acaba?”

Çok şaşırmışa benziyordu, ama bunu gizlemek için elinden geleni yaptı. “Elbette” dedi ve ardından baştan anlatmaya girişti, sadece bu kez, pencereye yaklaşmış olduğumdan, televizyona dönmüktüm ve ekrandaki esmer, siyah saçlı, mütebessim, yanındaki bu küçük çocuğun omzuna sarılmış, sürekli gülümseyen ve kalın, siyah bıyıklı bu babacan figürden kaçacakmış havasında uzaklara bakarak kaskatı dikilen bu küçük çocuğa kendini sevdirmek için paralanıyormuşa benzeyen adama bakmaktan bir türlü alamıyordum kendimi. Bu sahnede öylesine zorlayıcı, öylesine dopdolu ve doğal olmayan bir şey vardı ki, neredeyse sözlerini bitirene dek kadını dinlemem gerektiğini unutturdu bana ve o zaman hâlâ neden bahsettiğine ilişkin bir ipucum olmadığını anladım.

Yeni bir suskunluk oldu, ilkinden daha uzun ve daha sıkıntılı. Bir sonraki hamlemi yapmadan önce iyice düşündüm: Odanın öteki ucuna doğru dalgın, ilgisiz bir yürüyüş, ardından yemek masasının ucuna gelişigüzel bir ilişme, böylece ona bakarken hafifçe arkama

eğilmiş durumdaydım. Bu noktada konuştum: “Sizce bunu tekrar-lamanın herhangi bir şekilde imkanı var mı?”

Birkaç saniye bana dikkatle baktı. “Yanlış anlama, Michael” dedi, “ama sen iyi misin?”

Bu yerinde bir soruydu, her yönden: Ama dürüst bir cevap vermek içimden gelmedi.

“Sorun konsantrasyon gücümde” dedim. “Eskisi gibi değil. Çok fazla televizyondan, sanırım. Sadece biraz ... bir kez daha... bu kez dinleyeceğim. Gerçekten dinleyeceğim.”

Bir süre iyi kötü sürdü. Öylece kalkıp odadan çıksa hiç şaşırmazdım. A4 kağıdına baktı ve konuyu bütünüyle bırakmanın, birkaç basit sözcüğü bana dinletmeye çalışmak gibi açıkça nankör bir işten toptan vazgeçmenin en iyisi olacağını düşünüyormuş gibi göründü. Fakat sonra, derin bir nefes aldıktan sonra, yine konuşmaya başladı: Tane tane, yüksek sesli ve kararlı. Bunun benim son şansım olduğu açıktı.

Ve bu noktada dinleyebilirdim, gerçekten dinleyebilirdim, çünkü her şey bir yana merakım uyanmıştı, ama beynim dönüyordu, tüm duyularım fırıldak gibiydi, çünkü benim adımlı kullanmıştı, aslında ilk adımla, Michael diye hitap etmiş, “Yanlış anlama, Michael” demişti, ve ben herhangi birinin bana adımla hitap edişinin üzerinden ne kadar zaman geçtiğini bile söyleyemem, annem geldiğinden beri olmamıştır herhalde –iki, belki üç yıldır- ve işin tuhafı, benim adımlı biliyorsa, o zaman muhtemelen ben de onunkini biliyordum, veya bir zamanlar biliyordum, veya bilmem gerekiyordu, şu ya da bu tarihte tanıştırılmış olmalıydık, ve ben onun yüzüne bir isim bulmaya çalışmakla o kadar meşguldüm ki, tane tane, yüksek sesli, kararlı konuşmasına dikkat etmeyi tamamen unuttum, bu yüzden sözlerini bitirdiği anda, bir kere daha o uzun ve sıkıntılı suskunluklardan birinin daha içine düşeceğimizi biliyordum.

“Tek kelimesini bile dinlemedin, değil mi?”

Başımı salladım.

“Burada vaktimi boşa harcıyorum hissine kapıldım” dedi çabucak ayağa kalkarak.

Bana suçlarcasına baktı; artık kaybedecek bir şeyi kalmamış olarak, ben de ona baktım.

“Bir şey sorabilir miyim?”

Omzunu silktilti. “Neden olmasın?”

“Siz kimsiniz?”

Gözleri kocaman açıldı ve gördüğüm kadarıyla aslında kıpırda-madığı halde, sanki benden bir adım geriye gitmiş gibi oldu.

“Pardon?”

“Kim olduğunuzu bilmiyorum.”

Tatsız, kuşkululu bir gülümseme belirdi yüzünde.

“Benim, Fiona.”

“Fiona.” İsim zihnime büyük bir gümbürtüyle düştü: Hiç yankı gelmedi. “Sizi tanımam mı gerekiyor?”

“Senin komşunum” dedi Fiona. “Hemen karşında oturuyorum. Daha birkaç hafta önce kendimi tanıtmıştım. Merdivenlerde karşılaşıyoruz...haftada üç dört kez. Selam veriyorsun.”

Gözlerimi kırptım ve biraz daha yaklaşıarak, saygısızca yüzüne diktim gözlerimi. Muazzam bir hatırlama çabası için kendimi sık-tım. Fiona... Hâlâ bu ismi yakın geçmişte duyduğuma ilişkin hiç-bir şey hatırlayamıyordum ve ondaki bir şey, uzaktan bir aşinalık halini almaya başlıyordu, bu duygunun kökenleri karanlıktı ve her gün merdivenlerdeki karşılaşmalardan çok, belki çok uzun zaman önce ölmüş bir atanın, sepya özellikleriyle bir aile benzerliğinin hayaletini keşfetmeyi güçbela mümkün kılan fotoğrafıyla birlikte giden bir tanışıklık duygusunu andırıyordu. Fiona...

“Bana kendinizi tanıttığınızda” diye sordum, “ben bir şey söy-ledim mi?”

“Pek sayılmaz, hayır. Oldukça yabani olduğunu düşündüm. Ama sonra bu kadar kolay vazgeçmemeye karar verdim: Bu yüz-den sürekli denedim.”

“Teşekkür ederim” dedim ve bir koltuğa oturdum. “Teşekkür ederim.”

Fiona kapının yanında ayakta duruyordu hâlâ. “O zaman gidi-yorum, tamam mı?”

“Hayır –lütfen– eğer bana biraz daha katlanabilirseniz. Bir yer-lere varabiliriz. Lütfen, oturun.”

Fiona duraksadı, ve karşımdaki kanepeye oturmadan önce, merdiven sahanlığına bakan kapıyı açtı ve aralık bıraktı. Bunu fark

etmemiş gibi yaptım. Kanepenin ucuna ilişti, sırtı dimdik, elleri mutsuz bir şekilde kucagında birleşmişti.

“Şimdi ne söylüyordunuz?” diye sordum.

“Hepsini baştan anlatmamı mı istiyorsun?”

“Kısaca. Birkaç kelimeyle.”

“Bana sponsor olmanı istemiştim. Sponsorlu bisiklet turu yapıyorum, hastane için.” A4 kağıdı bana verdi, yaklaşık yarısı imzalarla doluydu.

Kağıdın üst tarafındaki birkaç satır, olayın niteliğini ve paranın niçin toplandığını açıklıyordu. Hızla okudum ve “65 kilometre çok uzun bir mesafe gibi geliyor” dedim. “Formunuz yerinde olmalı.”

“Aslında bunun gibi bir şeyi hiç yapmadım daha önce. Bana iyi geleceğini düşünüyorum.”

Kağıdı ikiye katladım, yana bıraktım ve bir an düşündüm. İçimde yeni bir enerjinin yükseldiğini hissedebiliyordum ve çok tuhaf görünebilecek olsa da, gülme duygusu çok güçlüydü. “Tuhaf olan ne biliyor musunuz?” dedim. “Size gerçekten tuhaf olanı söyleyeyim mi?”

“Lütfen.”

“Bu neredeyse son iki yıldır benim yaptığım en uzun konuşma –biriyle konuştuğum en uzun süre. İki yıldan da fazla, sanırım. En uzun.”

Fiona inanmazlık içinde güldü. “Ama pek konuştuk denemez.”

“Gene de.”

Tekrar güldü. “Ama bu çok saçma. Metruk bir adada filan mıydın?”

“Yoo. Tam buradaydım.”

Kafası karışmış bir şekilde salladı başını. “İyi ama nasıl olur?”

“Bilmiyorum: Sadece istemedim. Bilinçli bir seçim filan değildi, sadece hiç fırsat çıkmadı. Ne kadar kolay olduğuna şaşarsınız. Eski günlerde, birileriyle konuşmak zorunluydu sanırım: Dükkanlara girmek vesaire. Ama artık tüm alışverişinizi süpermarketlerde yapıyorsunuz, bütün bankacılık işlemlerinizi makinelerden yapıyorsunuz ve hepsi bu.”

Aklıma bir şey geldi ve telefonun ahizesini kaldırdım. Hâlâ çalışıyordu.

“Sesim size garip geliyor mu? Nasıl geliyor?”

“Gayet iyi. Tamamen normal.”

“Ya dairem? Kötü kokuyor mu?”

“Biraz... Havasız, evet.”

Televizyonun uzaktan kumandasını aldım ve kapatmak üzereydim. Kameraya dikilmiş, ifadesiz gözleri, sırtı karşımdaki kanepeye oturduğu zaman Fiona’nınki kadar gergin ve katı küçük oğlan, artık ekranda değildi: Ama sırtışı ve kalın siyah bıyığıyla babacan adam hâlâ etrafta dolanıyordu, bu kez askerî tören üniforması ve çevresi kendi yaşında, aynı milliyetten, kendisine benzeyen adamlarla kuşatılmış olarak. Birkaç saniye onu seyrettim ve başka bir hatıranın biçimini yeniden almaya başladığını hissettim.

“Bunun kim olduğunu biliyorum” dedim, parmağımı uzatıp şıklatarak. “Bu –ismi neydi- Irak Başkanı...”

“Michael, onun kim olduğunu herkes biliyor: Saddam Hüseyin elbette.”

“Doğru. Saddam.” Sonra, televizyonu kapatmadan önce sordum: “Yanındaki çocuk kimdi? Kimin omzuna sarılmıştı?”

“Haberleri seyretmiyor muydun? Rehinelerinden biriydi. Onlara televizyonda geçit yaptırıyor, sanki sığır filanlarmış gibi.”

Bu bende hiçbir çağrışım uyandırmadı, ama ayrıntılı açıklamaların hiç zamanı olmadığını anlayabiliyordum. Televizyonu kapattım ve –kendî sesimi ilgiyle dinleyerek- “Kusura bakmayın, çok kaba olduğumu düşünüyorsunuzdur. İçecek bir şey ikram edebilir miyim? Şarap ve portakal suyu ve bira ve limonatam var, hatta bir parça viskim bile var galiba.”

Fiona duraksadı.

“Kapıyı açık bırakabiliriz derseniz. Bence hiç sakıncası yok.”

O zaman gülümsedi ve arkasına yaslanıp bacak bacak üstüne atarak, “Peki, neden olmasın. Çok nazıksın.”

“Şarap?”

“Portakal suyu iyi olur, zahmet olmazsa. Bu korkunç boğaz ağrısını bir türlü atlatamıyorum.”

Küçük mutfagım dairemin her zaman en temiz yeri olmuştu. Gelişigüzel bakanın gözüne toz kolay kolay görünmediği için hiç toz almıyor veya yerleri süpürmüyordum, tozu görmezden gelmek kolaydı, bununla birlikte, parlak beyaz yüzeylerin üzerinde kurumuş yiyecek lekelerinin ve damlalarının bulaşmasına tahammül edemiyordum. Bu yüzden mutfığa gittiğimde, katıksız parlak ışınlarını her köşeyi aydınlatarak korkusuzca keşfeden 100 wattlık iki spot ışığını açtığımda, özgüvenim geri geldi. Akşam havası yavaş yavaş kararıyordu ve mutfak lavabosunun önünde durup dışarıya baktığımda görebildiğim ilk şey, beşinci kattaki pencereimin dışında süzülen bir hayalet benzeyen, kendi yüzümün yansısidir. Bu, son beş dakikadır Fiona'nın konuştuğu yüzdü. Alıcı gözle baktım ve ona nasıl görünmüş olduğunu hayal etmeye çalıştım. Gözler uykusuzluktan şişmiş, televizyon ekranına boş boş çok fazla bakmaktan kan çanağına dönmüş; ağzın kenarlarında derin çizgiler oluşmaya başlamışsa da, bunlar kısmen iki günlük sakalın altında gizlenmiş; çene ve boyun hâlâ düzgün, ama bir üç-dört yıl sonra muhtemelen gerdan oluşmaya başlayacak gibi; bir zamanlar sarımsı kahverengiyken, şimdi gri çizgilerle dolu saçların, kesilmeye ve yeni bir şekil verilmeye şiddetle ihtiyaç duyduğu görülüyor; saçta ayrım çizgisinin hafif bir izi var, ama o kadar mütereddit ve belirsiz ki, bakan kişi hiç ayrılmadığını düşünürse pekala hak verilebilir. Dostça bir yüz sayılmazdı: Derin bakışlı, kadifemsi mavi gözler, bir zamanlar geniş imkan pınarlarını akla getirebilirdi, ama artık sakınlı, korunmalıydı. Fakat aynı zamanda dürüsttü. Güvenebileceğiniz bir yüzdü bu.

Peki, yüzün ötesine bakarsanız, ne gördünüz? Dışarıdaki alacakaranlığa baktım. Fazla bir şey yoktu. Karşıda, avlunun ötesinde birkaç ışık yanmıştı, televizyonların ve stereo setlerinin hafif, anlaşılmaz sesleri açık pencerelerden süzülüyordu. Sıcak ve nemli bir ağustos akşamıydı, Londralılar'ı gece gündüz yoğun kent sıcaklığıyla sırsıklam ederek onların tahammül sınırlarını sınamaktan marazi bir zevk alıyor gibi görünen, tamamen tipik bir yaz akşamı. Aşağıya bakınca, bahçede bir gölgenin hareket ettiğini fark ettim. İki gölge, biri çok küçük. Köpeği gizli, gece zevklerinin heyecanıyla ürpererek gergin sinirleriyle çalidan çalıya zikzak çizerek koşturur-

ken, ona ayak uydurmaya çalışan yaşlı bir kadın. Köpeğin çıkardığı kesik kesik hışırtı ve homurtulara kulak verdim, Londra'nın örtülü monoton uğultusunun üzerinde ara sıra duyulan sirenler dışında seçilebilen tek belirgin sestir bunlar.

Pencereden dönerek, buzdolabından portakal suyu kutusunu aldım ve birbirlerine çarpıp bardağın üstüne doğru yükselirken çıkardıkları donuk melodiyi dinleyerek bardağa üç-dört buz parçası attım. Sonra kendime bir bardak bira koydum ve bardakları oturma odasına götürdüm.

Kapının eşiğinde durakladığımda, kendi yüzümün yansımasına yönelttiğim nesnellikle bakmaya çalıştım odaya da: Fiona'da yaratmış olabileceği izlenimi tahmin etmek isteğiyle. Beni seyrediyordu şimdi, bu yüzden fazla zamanım yoktu, ama birkaç hızlı gözlem yapabildim: Daireyle birlikte devraldığım perdeler ve yıllar önce satın alınmış resimlerin, şu andaki zevkimden hiçbir şey yansıtmadığını; yüzeylerin çoğu –masa, pencere pervazları, televizyonun üstü, şömine rafı- odaya bir form ve kişilik verebilecek süsler yerine kağıtlar ve dergiler ve video kasetlerle dolu olduğunu; yine yıllar önce kendi kurduğum kitap raflarındaki kitapların (artık kullanılmayan yatak odasındaki kutu kulelerine tıkıştırılmış olarak) büyük ölçüde kaldırılıp yerlerini, hem yatay hem dikey olarak istiflenmiş, bazıları üstüne yeni kayıt yapılmış, bazıları da televizyondaki film ve programlardan kaydedilmiş parçalarla dolu, başka video kasetlere bıraktığını gördüm. Bunun, mutfak penceresine yansıyan yüzden pek de farklı olmayan özellikte bir oda olduğunu düşündüm: Hoş karşılanma potansiyeli olan fakat şimdilik, ilgisizlik ve kullanım dışılık karışımı aracılığıyla, kendini biçimsiz ve neredeyse tekinsiz derecede nötr bir şeye dönüştürmüşse benzeyen bir odaydı.

Biraz daha konuşmamızın ardından, Fiona'nın daire hakkında söylediği ilk şey, birkaç saksı çiçeğine ihtiyaç olduğunu hissettiği oldu. Siklamen ve gülhatmilere övgüler yağdırdı. Martinyalin ve kuşkonmaz eğretilisinin erdemleri hakkında şiirsel şeyler anlattı. Son zamanlarda martinyale deli olduğunu söyledi. Asla kendime bir saksı bitkisi almayı düşünmemiştim ve bu odayı ölü film ve dergi çerçöpümle birlikte canlı, büyüyen bir organizmayla paylaşmanın nasıl bir şey olabileceğini hayal etmeye çalıştım. Kendime bir bira

daha koyup ona da biraz daha portakal suyu getirdim ve bu kez içine biraz votka koymamı istedi. Onun sıcak ve dost canlısı bir kadın olduğunu söyleyebilirdim, çünkü sponsorluk formunu doldurmak için kanepede yanına oturduğum zaman, bacaklarımızın ara sıra temas etmesinden hoşnuttu: Hiç kaçmaya çalışmadı ve miktarı yazıp da imzamı attığımda, uyluklarımızın birbirine dokunduğunu hissettim ve bunun nasıl olduğunu, Fiona'nın mı bana yaklaştığını merak ettim. Ve çok geçmeden, gitmek için pek acele etmediği, bir nedenle benimle konuşmaktan –karşılığında pek az şey versem de– hoşlandığı açıkça belli oldu ve ben bundan sadece onun cesur, sessiz, düşüncesizce arkadaşlık hasreti içinde olduğunu çıkardım, zira o akşam ne kadar kötü bir arkadaş olsam da ve davranışlarımın başlangıçta onu korkuttuğu ne kadar kesin olsa da, yine de direnmiş ve gitgide daha rahat, gitgide daha konuşkan olmuştu. Ne kadar kaldığını veya ne hakkında konuştuğumuzu hatırlayamıyorum, ama başta bundan, bu alışık olmadığım konuşma işinden hoşlandığımı hatırlayabiliyorum ve yine yorgun ve huzursuz hissetmeye başlana değin, sanırım epeyce bir süre geçmiş, birkaç içki içmiştik. Bunun neden olduğu hakkında hiçbir fikrim yok, çünkü gerçekten keyif alıyordum, ama yalnız kalmak için o ani ve şiddetli özlemi çekmeye başlayıvermişim işte. Fiona konuşmaya devam etti, ona yanıt veriyordum, ama dikkatim dağılmaya başlamıştı ve yeniden ona dönmesi için, beni çok şaşırtan bir şey söylemesi gerekti.

“Beni düğmeyle kapatamazsın” dedi.

“Pardon?”

“Bir düğmeye basıp kapatamazsın beni.”

Başıyla elime işaret etti. Onun karşısındaki koltuğa dönmüş ve farkına bile varmadan videonun uzaktan kumandasını almıştım elime. Kumanda ona dönüktü ve parmağım resmi dondurma düğmesine basılıydı.

“Gitsem iyi olacak” dedi ve ayağa kalktı.

Elinde sponsorluk formuyla kapıya doğru yürürken, durumu düzeltme gayretiyle aniden ağzımdan şu sözleri kaçırdım: “Sanırım o bitkilerden alacağım kendime. Sanırım çok şeyi değiştirecek.”

Döndü. “İşten dönüş yolumun üzerinde küçük bir fidanlık var” dedi yavaşça. “İstersen sana bir tane alayım. Yarın dönüşte getiririm.”

“Teşekkürler. Çok nazıksın.”

Ve sonra gitti. Kapıyı kapattıktan sonra birkaç saniye tuhaf bir hisse kapıldım: Bir yalnızlık duygusu. Ama bu yalnızlık rahatlamayla karıştı ve çok geçmeden rahatlama galip gelerek içime dolup beni yatıştırdı ve nazikçe koltuğuma ve iki güvenilir dostuma, her biri bir kolçakta duran televizyon ve videonun uzaktan kumandalarına kadar kılavuzluk etti bana. Aletleri çalıştırdım ve oynat düğmesine bastım ve Kenneth konuştu:

“Evet, güzel –güzel bir yüz her şey değildir, ne de olsa.”

Ertesi sabah oldukça ciddi bir şey olmuş duygusuyla uyandım. Olay, her ne idiyse artık, bu aşamada analiz kaldıracak kadar açık değildi, ama bu arada en dolaysız belirtisinden yararlanmaya can atıyordum: Zihnimde ve fiziksel enerjimde, daha önceki deneyimlerim arasında bulunmayan bir kabarma. Aylardan beridir zihinsel ufkumda kasvetli ve alçalan bir avuç nahoş görev birikmişti, ama bugün sanki tüm ağırlıkları kalkmış ve önümde, beni daha parlak bir geleceğe götürecek bir dizi atlama taşı gibi, tehditkar olmayan, hatta davetkar uzanıyorlardı. Kalktım ve duş yaptım, kendime kahvaltı hazırladım, bulaşıkları yıkadım ve sonra tüm daireyi süpürmeye başladım. Bundan sonra bir toz beziyle işe girip kabuklaşmış toz tabakasını sildim; öylesine kalınlaşmıştı ki, her silişimde bezi pencereden silkelemek zorunda kalıyordum. Sonra, bir parça sıkıldım ve gelişigüzel etrafı toparlamaya koyuldum. Başka şeylerin yanı sıra, bazı kağıtların aylar önce bıraktığım yerde durmasına dikkat ediyordum, çünkü bunlara yeniden bakmak istiyordum ve bu işi öğleden sonra yapmaya niyetliydim. Belki yarım saatlik bir aramanın ardından ortaya çıktılar ve bunları tek bir yığın halinde yeni boşalttığım çalışma masamın üzerine bıraktım.

Hiç kuşku yok ki, sıra dışı bir gündü bugün ve bunu kanıtlamak için sıra dışı bir şey daha yaptım. Yürüyüşe çıktım.

Dairem, Battersea Park’a cepheli büyük bir konut bloğunun arka tarafındaydı. Burayı yedi sekiz yıl önce satın almamın en önemli nedenlerinden biri olmakla birlikte, bu avantajdan nadiren yararlanıyordum. Koşullar bazen beni parktan yürümeye zorluyor-

du, doğru, ama zevk ya da meditasyon için yapmaktan farklı bir şeydi ve bu gibi durumlarda çevremi kesinlikle hiç fark etmiyordum. O gün de dikkat etmeye niyetim yoktu, çünkü yürümeye koyulduğum zaman bunu esasen, bu yürüyüşün beni belirli bir karara –alınması, yaşamımdaki başka birçok şey gibi, çok uzun zamandır ertelenen bir karara- götürmesi umuduyla yapmıştım. Ama öyle oldu ki, yeni ruh halimde, çevremdeki dünyayı göz ardı etme yeteneğim genelde olduğundan daha az gibiydi ve beni daha önce Londra'nın en çekici yerlerinden biri olarak hiç etkilememiş olan bu parka ısınmaya başladığımı anladım. Çimenler kavrulmuştu, çiçek tarhları güneşte çatlamış ve bozlaşmıştı, ama gene de renkleri beni hayrete düşürdü. Sanki onları ilk kez görüyor gibiydim. İnanılmaz derecede soluk mavi bir gökyüzünün altında, öğle tatilinde güneşlenen insan kalabalıkları kendilerini göz kamaştırıcı ışığa teslim etmişlerdi; ara sıra parlak ana renklerde giysi parçaları pembeleşen bedenlerine kalkan olurken, başları güneşin darbesine ve gürültücü radyolarında veya portatif kasetçalarında nabız gibi atan sersemletici müziğe uygun sallanıyordu. (Farklı müziklerin bir kargaşası vardı.) Çöp kutuları şişeler, teneke kutular ve hazır sandviçlerin ambalajlarıyla dolup taşmıştı. Belki sıcak, her zamanki gibi, dayanılmaz sınıra vardığından, veya sadece hepimiz yüreğimizde, havanın tadını çıkarmanın en iyi yeri olmadığını bildiğimizden olabilir, genel ruh hali belli belirsiz bir gerilim ve hınç imasıyla birlikte, bir şenliğe benziyordu. Başka kaç kişinin kırlarda olmak istediğini merak ettim; bu parkın sadece çirkin bir kopyasından ibaret olduğu gerçek kırlardan söz ediyorum. Kuzeybatı köşesinde, nehirden pek de uzak olmayan bir yerde, duvarlı bir bahçe yapılıyordu ve birkaç dakikalığına orada otururken, bana Joan'la birlikte oynadığımız Bay Nuttall'ın çiftliğini hatırlattı. Ama oradaki kesin büyümlü sessizlik yerine, burada kamyonların tangirtisini ve geçen uçakların homurtusunu duyuyordum ve ağaçlardan bizi seyreden serçelerle sığırcıklar da yoktu; sadece kasıla kasıla yürüyen kent güvercinleriyle, küçük piliçler boyunda siyah ve besili ekinkargaları vardı görünürde.

Karara gelince, yeterince çabuk geldi. O haftanın başında, bankadan bir hesap özeti gelmişti ve bu sabah ne olduğunu öğrenmek

için açmış, pek de şaşırmadan, limitimi çokça aştığımı görmüş-tüm. Bu durumda, artık masamın üzerinde duran el yazması yığını hakkında bir şeyler yapılması gerekiyordu. Şans eseri –belki de bir mucizenin yardımıyla- buradan biraz para çıkarmak mümkün olabilirdi: Ama baştan sona elden geldiğince çabuk okumam gerekiyordu ki, ilgili yayıncıya nasıl yaklaşmak gerektiğine karar vere-bileyim.

Daireme döner dönmez bu işe giriştim ve Fiona akşamüzeri uğradığında yaklaşık yetmiş sayfa okumayı başarmıştım. İki büyük kağıt torba getirmişti, birinin tepesinde yeşil yapraklar görünüyordu.

“Hay canına!” dedi. “Farklı görünüyorsun.”

(Onun bu çok saçma ünlemlerini hatırlıyorum şimdi. Biri “Hay canına”ydı; diğeri de “Deme yahu!”)

“Öyle mi?” dedim.

“Seni kötü bir zamanında yakalamışım demek. Dün akşam, yani.”

“Belki. Şimdi daha ... canlı hissediyorum, bu akşam.”

Torbaları yere bırakırken, “Bunları hemen getirdim” dedi. “Saksıya dikilmeleri gerekiyor. Şimdi buraya bırakayım da, gider üstümü filan değişip gelir, sana yardım ederim.”

Gittiği zaman torbaların içine şöyle bir göz attım. Birinde bitki-ler vardı, diğerinde de orta boy kil saksılar ve altlıklarla birlikte bir iki paket ve bir gazete vardı. Bu tabloid gazeteyi en son görüşümün üzerinden bir hayli geçmişti, ama bugünün cuma olduğunu hatırlayarak gazeteyi torbadan çıkardım ve ortaya yakın bir sayfasını açtım çabucak. Aradığım şeyi bulduğum zaman, kendi kendime gülümsedim ve okumaya başladım: Başlangıçta pek fazla ilgi duymadan, ama sonra, birkaç satır sonra, kaşlarımı çattım ve belleğimde bir çan çaldı. Boş yatak odasına gittim, çalışma odası olarak kullandığım (hiç girmedığım) ve büyük bir kutu gazete kupürüyle döndüm. Fiona döndüğünde bunları karıştırıyordum.

Torbalarını mutfığa götürdü ve bitkileri saksıya dikmeye başladı. Eşyaların hareket ettirilişinin ve muslukların açılıp kapanışının sesini duyabiliyordum. Bir süre sonra, “Mutfağının korkunç temiz olduğunu söylemek zorundayım” dedi.

“Bir dakika sonra gelip yardım edeceğim” dedim. “Yaptıkların için minnettarım. Bunun karşılığını ödemem gerek.”

“Aptalca konuşma.”

“Hah!”

Aradığım kupürü bulmuştum ve bu küçük zafer çılgılığıyla kuttan çıktım. Her şey bir yana, benim hatırlama yetimin temize çıkmasıydı bu. Bugünün gazetesini yemek masasına yaydım, o sayfayı açtım, kupürü yanına koyup her iki parçayı yeniden dikkatle okudum. Kaşlarım daha da çok çatıldı. Fiona bitkilerden biriyle birlikte geldiğinde, “Bir içki iyi giderdi” dedi.

“Affedersin. Elbette. Yalnızca şu köşe yazısına bakıyordum. Ne anlam çıkarıyorsun?”

Onun gazetesine baktığımı gördüğünde, Fiona savunmaya geçti: “Bunu satın almadım. Metroda biri bırakmış.” Her iki sayfanın başında Hilary Winshaw’un aynı resmine baktı ve yüzünü buruşturdu. “Şu korkunç kadın. Umarım onun hayranlarından olduğunu söylemeyeceksin.”

“Katiyen. Ama mesleki bir ilgi duyuyorum gayet tabii. Ben sana içecek bir şey hazırlarken sen de şu yazıları oku; sonra bana ne düşündüğünü söylersin.”

Bu köşe yayımlanmaya başlayalı altı yıldan fazla olmuştu ve hâlâ aynı SAF SAĞDUYU adını taşıyordu. En üstteki fotoğraf da değişmemişti. Her cuma, bu nüfuzlu televizyon yıldızı ve medya kişiliği, gezgin hayal gücünü tesadüfen harekete geçiren her konudaki görüşünü refah devletinden uluslararası duruma, kraliyet ailesi üyelerinin etek boyundan, son sosyal toplantılara kadar her mesele üzerine aynı inançla dile getirirdi. Binlerce okuru yıllar içinde onun ele almayı seçtiği her konuda neredeyse topyekûn cehaletini itiraf etme şeklindeki sevimli huyuna kapılmışlardı –bu bakımdan uzmanlığı, tartışmalı kitaplar ve filmlerle ilgili en rahatsız edici fikirleri ileri sürme hevesiyken, bir yandan da onları okuma ya da seyretmeye zaman bulamadığını da keyifle itiraf etmesiydi. Onu sevdiren bir başka özelliği de, onun Chelsea’deki muazzam evine sürekli geliyor gibi görünen, inşaatçılar, tesisatçılar ve dekoratörler silsilesinin kaprislerini betimlediği her seferinde haklı bir öfke dayanışması yaratacak tonda, evde yaptırdığı tadilatların önemsiz ayrıntıları hakkında sıra dışı uzunlukta yazılar yazarak, okurlarına

kendilerini cömertçe onun mahrem çevresine dahil edilmiş hissettirmesiydi. İlginç fakat pek az bilinen bir gerçek, bu saçmalıklar selini akıtırken, Bayan Winshaw'un nitelikli bir öğretmenin altı, Ulusal Sağlık Hizmetleri'ne bağlı çalışan resmî bir hemşirenin sekiz katına denk bir yıllık ücret almasıydı. Elimde bunun da kanıtı var.

Karşılaştırmak için seçtiğim iki yazıda Hilary siyaseti ele alınıyordu. Yaklaşık dört yıl aralıklı yazılmalarına karşın, o gün Fiona'yla birlikte okuduğumuz yazıları aşağıya koyuyorum: Yan yana.

BUGÜN MASAMA,
kendilerine Irak'ta Demokrasi Destekçileri (kısaca IDD) olarak adlandıran bir gruptan bir bülten geldi.

Devlet Başkanı Saddam Hüseyin'in iktidarını işkence ve yıldırma ile sürdüren zalim bir diktatör olduğunu ileri sürüyorlar.

Ne diyelim, bu bir avuç aptaldan oluşan IDD için verecek bir iki tavsiyem var: *Elinizdeki bilgileri kontrol edin!*

Irak'ın her yerindeki konut, eğitim ve tıp hizmetlerinde muazzam gelişmeler yaratan sosyal refah programları kimin eseri?

Iraklılar'a yakın geçmişte emeklilik haklarını ve asgari ücreti kim verdi?

Yeni ve daha etkili sulama ve kanalizasyon sistemlerini kim kurdu, yerel çiftçilere cömertçe kim kredi dağıttı ve 2000 yılına değin

Bir televizyon programının fiziksel olarak kendimi kötü hissettirdiği nadirdir, ama dün gece bir istisnaydı.

Saat Dokuz Haberleri'nde, sözde "rehineleri" sergileyerek, habişçe bir canlı kalkan olarak kullanmaya niyetlenen Saddam Hüseyin'i seyrettiğimiz sırada bu ülkede midesi ağzına gelmeyen kimse olmuş mudur?

Bu imge, ömrüm oldukça benimle kalacak: Bugün dünyada iktidarda olan en ahlaksız ve acımasız diktatörlerden biri tarafından hırpalanan ve dokunulan savunmasız ve açıkça dehşete kapılmış çocuk.

Böylesine tiksindirici bir sergilemeden çıkacak bir hayır varsa eğer, o da sözüm ona "barış" lobisinin aklını başına toplaması ve bizim öylece oturup Ortadoğu'nun bu Kuduz Köpeği'nin

“herkes için sağlık”ı kim vaat etti?

Başkan Reagan gibi önemli bir isim, terörizmi destekleyen siyasal liderler listesinden kimin çıkarılmasını istedi?

Ve tüm Ortadoğu liderlerinden başka kim, sözünün eri olup ülkesinin yeniden inşasına yardım etmesi için o kadar çok İngiliz inşaatçı ve sanayiciyi çağırdı?

Evet doğru –bu kişi, “zalim”, “işkenceci” Saddam Hüseyin.

Bırakın bunları IDD! Yakınmanız gerekenler şu havlayan Ayetullahlardır! Irak’ta hayat mükemmel olmayabilir, ama şimdi çok, çok uzun zamandan beri olduğundan daha iyi.

Bu yüzden Saddam’ın yakasını bırakın. Bana kalırsa o birlikte iş yapılabilir bir adam.

korkunç cürümlerinden yakayı sıyırmasına izin veremeyeceğimizi anlamasını sağlamak olur.

Tek mesele Kuveyt’in işgalı değil. Saddam Hüseyin’in on bir yıllık iktidarı baştan aşağı uzun, mide bulandırıcı bir işkence, zulüm, yıldırma ve cina yet tarihidir. Bana inanmayanlar, IDD’nin (Irak’ta Demokrasi Destekçileri) yayımladığı bazı broşürlerdeki bilgilere bir göz atsinlar.

Buna hiç kuşku yok: Ahlaki yumuşaklık zamanı sona ermiştir; gün eylem günüdür.

Dua edelim de Başkan Bush ve Bayan Thatcher bunu anlasın. Ve yine dua edelim ki, dün gece televizyon ekranlarından gördüğümüz o cesur, yürekli küçük çocuk, şeytani Bağdat Kasabıyla buluşmasını unutacak kadar yaşasın.

Fiona okumayı bitirdi ve birkaç saniye bana baktı. “Anladığımdan emin değilim” dedi.

Hilary

1969 yazında, birlikte Oxford'a gitmelerinden kısa süre önce, Hugo Beamish birkaç haftalığına en iyi arkadaşı Roddy Winshaw'u ailesinin evine davet etti. Londra'nın North West kesiminde, kocaman, dağınık, hafifçe kirli bir evde yaşıyorlardı. Roddy'nin kız kardeşi Hilary de davetliydi. Hilary on beşindeydi.

Hilary bütün bu olayı dayanılmaz derecede sıkıcı buldu. Belki yazı anne babasıyla birlikte (yine!) Toskana'da geçirmekten birazcık daha iyiydi, ama Hugo'nun anne ve babasının -kadın bir yazardı, adam da BBC'de çalışıyordu- neredeyse kalın kafalı insanlar, kız kardeşi Alicia'nın ise dişlek ve korkunç sivilceli bir sıkıcılık abidesinden başka bir şey olmadığı ortaya çıktı.

Alan Beamish, Hilary'nin hiç mi hiç eğlenmediğini çabucak fark eden nazik bir adamdı. Bir gece hepsi yemek masasında oturmuş, Roddy ve Hugo yüksek sesle mesleki tercihlerini tartışırken, tabağındaki ılık makarna yığını dürtüşünü seyretti ve ansızın bir sordu:

"Peki, sen on yıl sonra kendini nasıl bir yerde hayal ediyorsun, merak ediyorum?"

"Ah, bilmiyorum." Hilary bu konuyu fazla düşünmemiştii, hoş ve paralı bir işin er geç kucağına düşeceğinden (haklı olarak) emin di. Hem ayrıca, özlemlerini bu insanlarla paylaşma düşüncesinden de nefret ediyordu. "Televizyon işine girebileceğimi düşünmüştüm" diye aklına ilk gelen şeyi söyleyiverdi, tembelce.

"Alan'ın bir prodüktör olduğunu biliyorsundur tabii" dedi Bayan Beamish.

Hilary bunu bilmiyordu. Onu bir şirkette muhasebeci veya en iyi ihtimalle bir tür mühendis olduğunu zannetmişti. Buna karşın

en ufak bir şekilde etkilenmedi: Ama o andan itibaren, Alan, kendi adına, Hilary'yi kanatlarının altına almaya karar verdi.

“Televizyon işinde başarının sırrını biliyor musun?” diye sordu ona, bir gün öğle sonunda. “Çok basit. Seyretmek zorundasın, hepsi bu. Sürekli seyretmen gerekiyor.”

Hilary başını salladı. Asla televizyon seyretmezdi. Televizyon seyretmeyecek kadar iyi olduğunu biliyordu.

“Şimdi, birlikte neler yapacağımızı söyleyeyim” dedi Alan.

Yapacakları şeyin –Hilary’de büyük dehşet yaratacak şekilde-televizyonun önünde oturup, bütün bir akşamı seyrettikleri sırada, Alan’ın her program hakkında konuşarak, nasıl yapıldığını, kaç paraya mal olduğunu, neden belirli bir saatte gösterildiğini ve hedef seyircinin kim olduğunu açıklayarak geçirmek olduğu anlaşıldı.

“Program saati her şeydir” dedi. “Bir program yayın saati yüzünden sürer veya kaldırılır. Bunu anlarsan, rekabet edeceğin yeni mezun olmuş diğer parlak gençlerin önüne geçmiş olursun.”

BBC 1’de altıya on kala haberleriyle başladılar, ardından *Town and Around* adlı magazin programıyla devam ettiler. Ardından ITV kanalına geçip Roger Moore’lu *The Saint*’i izlediler.

“Bu, en iyisini bağımsız şirketlerin yaptığı türden bir şov” dedi Alan. “Yurtdışına satılabilir: Amerika’ya bile. Yüksek prodüksiyon değerleri, bir sürü mekan çalışması. Çok hareketli ayrıca. Benim zevkime göre, bir parça sığ, ama onun dışında kusur bulamam.”

Hilary esnedi. Yedi yirmi beş’te İskoçyalı bir doktor ile oda hizmetçisi hakkında, Hilary’ye çok yavaş ve fazlasıyla taşralı gelen bir şey seyrettiler. Alan bunun televizyondaki en sevilen programlardan biri olduğunu söyledi. Hilary hiç duymamıştı bile.

“Yarın İngiltere’de her barda, büroda ve fabrikada bu diziyi tartışıyor olacaklar” dedi. “Televizyonla ilgili en önemli şey bu: Ülkeyi bir arada tutan ipliklerden biri. Sınıf farklarını yıkıyor ve bir çeşit ulusal kimlik duygusu oluşmasına yardım ediyor.”

Sonraki iki program hakkında da aynı derecede şüursel şeyler söyledi: *Üçüncü Reich’in Yükselişi ve Düşüşü* adlı bir belgesel ile saat dokuzda, bu kez çeyrek saat süren bir haber bülteni.

“BBC, haberlerindeki kalite ve tarafsızlığı sayesinde tüm dünyada saygın bir yere sahip. Dünya Servisi sayesinde, yerkürenin hemen her yerinde bir radyoda onun müzik ve eğlencede en yüksek Standardları koruyan daha hafif programlarla karışık, tarafsız, yetkin bültenlerini dinleyebileceğinden emin olabilirsiniz. Bu bizim savaş sonrası en büyük başarılarımızdan biridir.”

O zamana değin Hilary sadece sıkılmıştı, ama bu noktadan itibaren yokuş aşağı yuvarlanmaya başladı. Oturup stüdyo izleyicisinin pespaye kahkahalarla çığlık çığlığa güldüğü açık saçık şakalarla dolu, *Nearest and Dearest* adlı korkunç bir komedi şovu seyretmek zorunda kaldı; ardından açık havada aptalca yarışmaların yapıldığı *It's a Knockout* diye bir şeyi seyrettiler. Hilary öfke ve utançla kıvrılmaya başlamıştı. Farkında olmadan heyecanını kanepenin yanındaki meyve kasesine uzanıp buradaki salkımından birbiri ardına üzüm koparan parmaklarına aktardı: Her bir taneyi ağzına atmadan evvel sivri tırnaklarıyla soyuyordu. Üzüm kabuklarından oluşan minik bir yığın kucağında birikmeye başladı.

“Bu kesinlikle benim tarzım bir şov değil” dedi Alan. “Ama onu da hafife alma. Herkese cazip gelecek şeyler yapmak zorundasın. Herkesin bir parça eğlenmeye hakkı vardır.”

BBC 2'ye dönüp Georges Feydeau'nun farslarından uyarlanmış *Ooh La La!* adlı bir diziyi seyrederek bitirdiler. Donald Sinden ve Barbara Windsor oynuyordu. Hilary yarısında uyuya kaldı ve üzerinde iğreti duran bir takım elbise giymiş tuhaf bir adamın sunduğu bir astronomi programının sonunu tam zamanında yakaladı.

“İşte hepsini gördün” dedi Alan gururla. “Eşit süreyle haberler, eğlence, komedi, belgesel ve klasik drama programları izledin. Dünyada sana böyle bir deneyim sunabilecek başka bir ülke yoktur.” Kibar, nağmeli sesi ve grileşmiş saçlarıyla, Hilary'ye en kötü cinsten mahalle papazı gibi görünmeye başlamıştı. “Ve tümü de senin gibi insanların elinde. Görevi bu geleneği geleceğe taşımak olan yetenekli gençlerin.”

Tatilin sonunda, Roddy ve Hilary trenle ailenin o sırada yaşadığı Sussex'teki evlerine döndüler.

“İhtiyar Bay Beamish'in tatlı bir adam olduğunu sanırdım” dedi Roddy, bir sigara çıkararak. “Ama Henry bana onun korkunç derecede solcu olduğunu söyledi.” Sigarasını yaktı. “Tanrıya

şükür, Hugo'yu etkileyememiş. Sahi, hiç aklına gelmezdi öyle olduğu, değil mi?"

Hilary pencereden dışarı bakıyordu.

EN MUHTEMEL 10'dan: renkli makale Tatler, Ekim 1976

Cambridge'in yeni mezunlarından sevimli Hilary Winshaw, prodüktörlük eğitimi alacağı televizyon dünyasındaki yeni işinde başarılı bir başlangıçla ses getirmeye hazırlanıyor. Hilary'nin önünde uzanan iş alanı hakkında şimdiden güçlü fikirleri var. "Televizyonun, ülkeyi bir arada tutan ipliklerden biri olduğunu düşünüyorum" diyor. "Farklılıkları yıkıp bir kimlik duygusu inşa etmekte çok başarılı. Bu ise, teşvik etmeyi ve beslemeyi umduğum bir gelenek."

Resimde, Dover Sokağı 39 numaradaki Furs Renée'den Royal Samink pelerini (3,460 pound), Old Bond Sokağı 28 numaradaki Pringle'dan deve tüyü kaşmirden dik yakalı kazağı (52.50 pound), Grosvenor Sokağı 80 numaradaki Herbert Johnshon Ladies Shop'tan deve tüyü orta boy yün eldivenleri (14.95 pound) ve Hans Crescent 36 numaradaki Midas'tan bej rengi deri, yüksek topuklu kısa çizmeleriyle (129 pound) Hilary kış soğuşunu yanına yaklaştırmamaya kararlı görünüyor.

— *Televizyon Ltd. Yönetim Kurulu Toplantısı zabıtlarından, 14 Kasım 1983. Gizli.*

... Bu noktada, Bayan Winshaw'un son yedi yıldır şirketin program başarılarına olan katkısını hiç kimsenin küçümseyemeyeceği dile getirildi. Bununla birlikte, Bay Fisher onun 1981'de Amerikan prodüksiyon şirketi TMT'yi 120 milyon pounda satın alma kararının, doğru dürüst incelenmek üzere yönetim kuruluna hiç sunulmamış olduğunda ısrar etti. Dört hususun aydınlatılmasını istedi:

- i) satın alma döneminde, TMT'nin yılda 32 milyon dolarlık kayıpla işletildiğini biliyor muydu?
- ii) Webster Hadfield bağımsız yönetim danışmanlarının, şirketin halihazırdaki maliyetlerinin yüzde 40'ını oluşturduğunu hesapladığı Hollywood'a yaptığı haftalık uçuşlar, Los Angeles'ta kat satın alması, kendisine tahsis edilen üç şirket arabasının işletme giderlerinin fazla yüksek olduğunun farkında mı?
- iii) TMT'den düşük maliyetli drama satın alma politikasının ve sonra da, (gösterim süresini –sıklıkla otuz dakika kadar- uzatmak amacıyla ve bu arada satın almanın maliyet verimliliğini yükselterek) önceden silinmiş sekansların eklenerek yeniden elden geçirilmesinde ısrar ederek, şirketin kabul edilebilir nitelik eşliğini karşılamakta yetersiz kaldığı şeklindeki son IBA değerlendirmesini önemli ölçüde etkilediğini biliyor mu?
- iv) Yönetim kurulu Şubat 1982'de yıllık ücretinin iki kat artırılarak 210 bin pounda çıkarılması kararını, TMT'nin satın alınmasından dolayı artan iş yükünün adil ve doğru bir yansıması mıydı?

Bay Gardner bu noktada, batan bir gemiye katıldığını biliyor olsaydı bu işi kabul etmek konusunda iki kere düşünecek olduğunu belirtti ve en başta bu kör olası kadını işe almanın kimin fikri olduğunu sordu.

Bay Fisher bu soruyu, Bayan Winshaw'un şirkete eskiden BBC'de çalışan seçkin prodüktör Bay Alan Beamish'in tavsiyesi üzerine katıldığı şeklinde yanıtladı.

Bayan Rawson, toplantı düzeni konusunda, başkaları da yemek isteyebileceğine göre, Bayan Winshaw'un üzümlerle oynamayı bırakmasını rica etti ve şirketin etkinliklerinin hiçbir alanında artık israfa yer kalmadığını bildirdi...

Saat 16.37'de, 11-1 oyla, Bayan Winshaw'un sözleşmesinin bir an evvel sona erdirilmesine ve şirketin mevcut mali durumuna uya- cak gerçekçi bir toplu ödemeye tazminat ödenmesine karar verildi.

Toplantıya saat 16.41'de son verildi.

Guardian, *Diary*, 26 Kasım 1983'ten

HILARY Winshaw'un geçenlerde—Televizyonu'ndan ayrılık haberi herkesi şaşırttı. Bunun nedeni, (çoğu gözlemcinin bir süredir öngördüğü gibi) kovulmasından çok, söylentilere bakılacak olursa, 320 bin pound gibi muazzam bir meblağ tutan tazminatı oldu. Bir zamanlar kârlı olan bu kuruluşu birkaç yıl içinde iflasa yakın bir durumu düşürmek için fena bir ödül sayılmaz.

Böyle eşi benzeri görülmemiş bir cömertliğin, şirkette büyük bir hissesi bulunan Stewards Ticari Bankası'nın yönetim kurulu başkanı olmasının bir ilgisi olabilir mi? Ve on parmağında on marifet olan Bayan Winshaw'un, tesadüfen yine Steward'un en değerli müşterilerinden birine ait olan bir günlük gazetede köşe yazarı olarak ballı bir işe konmak üzere olduğu doğru mu acaba? Dedikleri gibi, bizi izlemeye devam edin...

Hilary'nin şöhreti kendinden önce gitmiş ve gazetedeki ilk gününde yeni meslektaşlarından pek de sıcak bir karşılama görememişti. Demek böyle, diye düşündü: Boş ver onları. Oraya haftada sadece bir iki gün giderdi. Madem öyle.

Açık düzenli ofisin uzak bir köşesinde üstünde ismi yazılı kendi masası vardı. Şu ana kadar üzerindeki tek şey bir daktilo ve günün diğer gazetelerinden oluşan bir yığındı. Köşesinin başlığının SAF SAĞDUYU olması kararlaştırılmıştı. Bir tabloid sayfasının çoğunu, uzunca bir görüş makalesiyle başlayıp, iki üç kişisel dedikodu yazılarıyla doldurmak zorundaydı.

Tarih Mart 1984'tü. Eline geçen ilk gazeteyi açtı ve başlıkları inceledi. Ardından, birkaç dakika sonra, gazeteyi bırakıp yazmaya başladı.

Başlığın altına AÇGÖZLÜLÜK SİYASETİ yazdı:

Ekonomik gerileme sonucu hâlâ kemerlerimizi sıkarken, çoğumuz hükümetin kapısına gidip daha fazla para istemenin zamanı olmadığı konusunda hemfikiriz.

Ve çoğumuz, zihinlerimizde o korkunç “Hoşnutsuzluk Kışı”nın¹ dehşet verici imgelerinin hâlâ taze imgeleleriyle, bu ülkenin son ihtiyacı olan şeyin yeni bir grevler dalgası olduğunda da birleşecektir.

Fakat neo-marksist Arthur Scargill ile açgözlü Ulusal Maden İşçileri Sendikası’nı da göz ardı ediyoruz.

Scargill, başta kendisi ve yoldaşları yeni bir ücret artışı ve avantajlarla memnun edilmeyecek olursa “sanayi eylemi” ile –kuşkusuz başka herkesin kitabında *eylemsizlik* anlamına geliyor- tehdit etmeye başladı bile.

Ne diyeyim, ayıp size Bay Scargill! Tam hepimiz, yeniden ayağa kaldırmak için bu ülkeyi toparlamaya çalıştığımız sırada, siz kim oluyorsunuz da bizi endüstriyel kargaşanın Karanlık Çağlarına döndürmek istiyorsunuz?

Bencil açgözlülüğünüzü ulusal çıkarın önüne geçirmeye nasıl cüret edersiniz!

Hilary saatine baktı. İlk parçayı yazmak on iki dakikadan biraz fazla zamanını almıştı: Yeni başlayan biri için hiç fena değil. Yazıyı editör yardımcısına götürdü; o da, yazdığı başlığın üstünü çizip, sıkıntılı birkaç saniyelik okumanın ardından kağıdı masaya attı.

“Daha çok para istemiyorlar” dedi.

“Pardon?”

“Madenciler. Grev yapmalarının nedeni bu değil.”

Hilary’nin alnı kıvrıldı. “Emin misiniz?”

“Kesinlikle.”

“Fakat ben tüm grevlerin ücret artışı için yapıldığını sanırdım.”

“Bu grev kuyuların kapatılması hakkında. Ulusal Kömür Kurulu bu yıl yirmi kuyuyu kapatmayı planlıyor. İşlerini kaybetmek istemedikleri için grev yapıyorlar.”

1 Hoşnutsuzluk Kışı: İngiltere’de 1978-79 kışında, daha fazla ücret isteyen sendikalarca yaygın şekilde yapılan ve Başbakan James Callaghan’ın üstesinden gelmeye çalıştığı grev dalgası –çn.

Hâlâ şüpheli görünen Hilary, kağıdı aldı.

“O zaman bir iki şeyi değiştirmem gerekiyor.”

“Yeterli olur.”

Masasına dönerek, gazeteleri daha doğru dürüst okudu. Bu ne-redeyse yarım saat sürdü. Ardından, konusuna hakimiyet sağlamış olarak, ikinci taslağını yazdı –bu kez, yedi buçuk dakikadan az sürede.

DERLER Kİ, İskoçyalılar’ın bildiği bir şey varsa, o da paralarını nasıl koruyacaklarıdır. Ulusal Kömür Kurulu Başkanı Ian McGregor da, ardında bir ömürlük iş dünyası deneyimiyle, yaşlı bir kurnaz İskoçyalı.

Gelgelelim, Arthur Scargill tümüyle farklı bir geçmişten geliyor: Bir ömürlük sendika ajitatörü, namı bir Marksist ve o boncuk gibi küçük gözlerinde savaş pırlı-tısıyla, dört dörtlük bir baş belası.

Bu yüzden şu soruyu size soruyorum: İngiliz madencilik sanayiinin geleceği konusunda bu iki şahsiyetten hangisine güvenirdiniz?

Zira madenciler tartışmasının temel sorunu bu. Scargill’in işler, aileler ve “topluluk” diye adlandırdığı şey hakkındaki panik yaratan söyleminin tamamına göre, argümanı aslında bunlardan hiçbiri hakkında değil. Verimlilik hakkında. Eğer bir şey verimli olamıyorsa, onu kapatırsınız. Bu tüm işadamlarının öğrendiği ilk –ve en basit- derstir.

Ne yazık ki, Tanrı ıslah etsin, Scargill, bu dersi henüz öğrenmiş benzemiyor.

İş sanayiinin kesesinin ağzına geldiğinde, kontrolün McGregor’da olmasını bin kere tercih ederim –annadın!

Editör yardımcısı yazıyı iki kez okudu ve ardından yüzünde bir tebessüm hayaletiyle, başını kaldırdı.

“Sanırım bu işte bayağı başarılı olacaksınız” dedi.

Hilary'nin işe alınması, editör Peter Eaves'in arzusu hilafına yapılmıştı; haftalar boyunca Hilary'yi yok saydı. Bununla birlikte, bir pazar akşamı, her ikisi de tesadüfen ofisteydi. Hilary Cambridge'den eski bir arkadaşı, oyuncak ayılar koleksiyonu üzerine bir kitabı henüz yayımlanmış bir aktris olan arkadaşıyla yaptığı röportajı yazıyordu, Peter ve yardımcısı ise, ertesi günün başsayfası için çeşitli mizanpajlar deniyorlardı. Kahve makinesinden dönüşte yanlarından geçerken, şöyle bir göz atmak için durdu.

"Bu bana gazeteyi satın aldırılmaz" dedi.

Hiç orali olmadılar.

"Yani çok sıkıcı. Yeni bir sendika hikayesini kim okumak ister ki?"

Yüksek Mahkeme'den sürpriz bir kararın haberi henüz gelmişti. Mart ayında, Dışişleri Bakanı Geoffrey Howe, Cheltenham'daki Devlet Komünikasyon Genel Merkezi'ndeki memurlardan, ulusal çıkarla çatışma oluşturduğu gerekçesiyle sendika üyeliğinden çıkılmalarını istemişti. Sendikalar, olayı Yüksek Mahkeme'ye taşıyarak yasağı kaldırmaya çalışmışlardı ve bugün, herkesi şaşırtacak şekilde, yargıç onların lehine karar vermişti. Kararında, hükümet yasağının "doğal adalete aykırı" olduğunu söylüyordu. Geçici başsayfada Bayan Thatcher ile Başyargıç Glidewell'in yan yana fotoğrafları vardı ve altta, büyük puntolarla DOĞAL DEĞİL, ve daha küçük puntolarla da SEVİNÇLİ MEMURLAR HUKUK ZAFERLERİNİ KUTLUYOR yazılıydı.

"Sanırım" dedi Peter, ölçülü bir tonda, "bunun ana haber olduğunu göreceksiniz. Konu hakkındaki fikirlerinizi kendinize saklasanız iyi olur."

"Ciddiyim" dedi Hilary. "Bir avuç devlet memuru ve onların sendikalı olup olmaması kimin umurunda? Yani, ne önemi var? Üstüne üstlük, hükümete zarar veren bir haberi neden başsayfaya koyalım ki?"

"Kime zarar vereceğimiz umurumda değil" dedi Peter, "gazeteyi sattırdığı sürece."

“Ama bu şekilde çok fazla satamazsınız” Saatine baktı. “Yirmi dakika içinde size daha iyi bir başsayfa verebilirim. Belki daha da çabuk.”

“Pardon, anlamadım?”

“Size yazacağım *ve* fotoğrafı vereceğim.”

Hilary masasına döndü ve Cambridgeli arkadaşının ev numarasını çevirdi. Röportajdan sonra konuştukları konular arasında ortak bir dostları –üçüncü çocuğunu yeni dünyaya getirmiş- bir başka aktris vardı. Vücudu artık pek iyi durumda değildi, ama görünüşe bakılırsa, bu onu birkaç ay içinde yayına girecek olan bir televizyon filmi için çıplak sahneler çekmekten alıkoymamıştı. Tesadüfen bu filmin editörüyle birlikte yaşayan Hilary’nin arkadaşı, laf arasında çekimlerden bazılarını ulaştığını ve bunların çok ilginç olduğunu anlatmıştı.

“Dinle, bana bir iyilik yapıp filmlerden bazılarını gönderir misin?” dedi Hilary. “Göreceksin, çok eğleneceğiz.”

Bu arada oturup yazdı.

100 BEDEN AYVALAR

Yılışık BBC şeflerinin sepetinde bu sonbahar için hazırladıkları pespaye bir ikram var: Dumanı üstünde bu yeni oyun, akşam 9 kuşağından çok sonraki saatlere kadar gösterilemeyecek kadar seksi.

Şehvet yüklü dramada, onu rezilane “bir yatakta üç kişi” trampeleninde hoplarken görünce şoke olacakları kesin olan üç küçük çocuğun annesi — ile Amerikalı Kazanova — oynuyor.

Geri kalanını yazması çok sürmedi. Hilary’nin hikayesi ertesi günün başsayfasına yerleşirken, Yüksek Mahkeme kararına alt köşede küçük bir paragraf ayrıldı.

O akşam daha sonra, Peter Eaves onu yemeğe çıkardı.

Jennifer'ın Günlüğü'nden, Harpers & Queen, Aralık 1984.

GÜZEL DÜĞÜN

Cumartesi öğleden sonra Kingtsbridge'deki St. Paul's'a gittim; ünlü gazete editörü Peter Eaves'le, Bay ve Bayan Mortimer Winshaw'un kızları Hilary Winshaw'un düğünü vardı. Gelin çok hoş parşömen rengi ipek elbisesi, tül peçesini tutan inci ve elmas kakmalı tacıyla son derece çekici görünüyordu. Nedimleri çok hoş şeftali rengi ipekliler giymişlerdi...

Resepsiyon Savoy Otel'de yapıldı ve görülmeye değer bir manzarayla sona erdi. Konukların tümü nehir kıyısındaki terasa geçtiler, damat burada çok hoş bir armağanla geline sürpriz yaptı: Kendisine ait dört kişilik özel deniz uçağına koskoca pembe bir kurdele bağlanmıştı. Mutlu çift uçağı atlayarak, balaylarına şahane bir şekilde başlamak üzere Thames üzerinden uçup gittiler.

Hükümet televizyonun geleceğı hakkında Beyaz Sayfa'sını yayımladığı gibi, yayın aleminin sızlanan bebekleri silahlara davrandılar!

Deregölasyonun bize Amerikan tarzı televizyonu getireceğıne inanmamızı bekliyorlar (bu tarzda sorun olduğunu düşündüğümünden değil). Ama apaçık gerçek şu ki, bu şampanya sosyalistleri çetesini her şeyden çok korkutan bir tek sözcük var.

Bu sözcük de 'tercih'tir.

Peki, bunu sevmemelerinin nedeni ne? Çünkü biliyorlar ki, fırsat verildiğinde, onların başımıza musallat ettiğı o entel dramalarla solcu ajitasyon-propaganda turlarını pek azımız seyredeceğiz.

Bu yayıncılık mafyasının kerameti kendinden menkul dadıları, İngiliz halkının, günün sonunda biraz rahatlamak biraz eğlenmek istediğini; üç saat boyunca Bulgaristan'dan bir tek ayaklı pantomim sanatçısını tanıtan sakallı bir akıl hocası tarafından "eğitilmek" peşinde olmadığını acaba ne zaman anlayacaklar?

Bana sorarsanız, eğer izleyicinin gücünü ve Brucie, Noel ve Tarby* gibi en sevdiğimiz şovların sayısını artıracaksa, deregülasyon hoş geldi safa getirdi (*DİKKAT Lütfen bu isimler kontrol edilsin).

Bu arada, televizyonda bulabildiğiniz tek şeyin Perulu köylüler hakkında şu sıkıcı belgeseller veya anlaşılmaz ölçüde "sanatsal" bir film (alt yazılarıyla birlikte elbette) olduğu bir sonraki sefer, elimizden alamayacakları bir "tercih" olacağını unutmayın.

"Kapatma" düğmesine uzanma ve en yakın video dükkanına gitme tercihi!

—"Saf Sağduyu", Kasım 1988

"Ne seyrediyorsun ki şimdi?"

"Biraz geç kalmadın mı?"

"Çalışıyordum aslına bakarsan."

"Yeme beni!"

"Pardon?"

"O kadar saydamsın ki sevgilim."

"Hem nedir bu seyrettiğin saçmalık?"

"Bilmem, bir yarışma programı. Son zamanlarda köşende met-hedip durduğun o candan, gerçekçi eğlencelerden biri işte."

"Bu saçmalıkları nasıl seyredebiliyorsun bilmem. Gazeteni okuyan beyinsiz moronlara o kadar uyum göstermene şaşmamalı."

"Sesinde bir cinsel ilişki sonrası asabiyet mi seziyorum acaba?"

“Ooof, Tanrı aşkına!”

“Ruh halini kötüleştiriyorsa şu Nigel’i neden ikide bir düdüklelediğini merak ediyorum.”

“Bu düşünce seni heyecanlandırıyor değil mi?”

“Kağıt üzerinde herkesi heyecanlandırıyor, sanırım, bu konuda hiç de ketum olmadığına göre.”

“Şunu söyleyene bak! Galiba geçici çalışanlara saksofon çaldırmak –üstelik lanet olası kapı açırken- ketumluk oluyor öyle mi?”

“Bak, bana bir iyilik yap, olmaz mı? Siktir git de geber.”

Hello! dergisinden, Mart 1990

HILARY WINSHAW VE SIR PETER EAVES

Karı-koca, bebek Josephine’in doğumuyla çok mutlu, ama “birbirimize olan aşkımızın güçlenmeye ihtiyacı yok” diyorlar.

Mutlu çiftin South Kensington’daki güzel evinin limonluğunda, bir aylık kızı Josephine’i havaya kaldırırken anne sevgisi Hilary Winshaw’un gözlerini ışılatıyor. İlk çocukları için uzun bir süredir bekliyorlardı –Hilary ve Sir Peter, birinin hâlâ yazı işlerini yönettiği, diğerrinin de hâlâ çok okunan haftalık bir sütunda köşe yazarlığı yaptığı gazetede neredeyse altı yıl önce tanışıp evlenmişlerdi –fakat Hilary’nin bu özel röportajda *Hello!*’ya söylediği gibi, Josephine onca bekleyişe değmiş!

Bize anlatır mısınız Hilary, kızınızı ilk gördüğünüzde neler hissettiniz?

Müthiş bir yorgunluk, en başta! Çoğu kişinin ölçülerine göre kolay bir doğumdu sanırım, ama bu işi bir daha yapmak için hiç acelem yok doğrusu! Fakat Josephine’e bir bakıyorum ve hepsine değdi diyorum. Bu muhteşem bir duygu.

Çocuk sahibi olamayacağınızı düşünerek umutsuzluk hissetmiş miydiniz?

İnsan hiçbir zaman umudu bırakmıyor sanırım. Doktora filan gitmedik hiç. Fakat sizin için çok doğru olan biriyle birlikte olduğunuzda, birlikteyken benimle Peter kadar mutluysanız, o zaman her ne olursa olsun, hayalinizin eninde sonunda gerçek olacağına inanmaktan kendinizi alamıyorsunuz. O bakımdan ikimiz de olmayacak hayallerin peşinde koşan insanlarız.

Peki Josephine sizi birbirinize daha da yakınlaştırdı mı?

Evet, elbette. Bunu söylemekte tereddüt etmemin tek nedeni, dürüst olmam gerekirse, nasıl daha yakın olabileceğimizi bilmemem. Birbirimize olan aşkımızın güçlenmeye ihtiyacı yok gerçekten.

Bebek sizin gözlerinizi almışa benziyor ve sanırım biraz Winshaw burnunu bile görebiliyorum! Siz onu Sir Peter'a benzetiyor musunuz?

Henüz değil, aslında hayır. Sanırım bebekler çoğu zaman ebeveyne benziyorlar. Büyüyünce olacağından eminim.

Bu sizin bir süre köşenize ara vereceğiniz anlamına gelecek mi?

Sanmıyorum. Gayet tabii Josephine'le elimden geldiğince çok zaman geçireceğim –ve kuşkusuz, Peter da bana doğum izni konusunda uygun koşullar verecektir. Kocanızın patronunuz olması çok iyi oluyor! Fakat okuyucularımı hüsrana uğratmaya gönlüm razı değil. O kadar sadıklar ve öylesine iyiler ki, kartlar gönderiyorlar, buna benzer şeyler yapıyorlar. Bütün bunlar insanlara karşı inancımı tazeledi.

Köşenizin sürekli bir okuru olarak söylemem gerekiyor, burada inşaatçıları görememek beni biraz şaşırttı.

Biliyorum –buna devam etsem iyi olurdu, değil mi? Ama son zamanlarda o kadar çok şey yaptırdık ki. Bu limonluk yeni örneğin, ve yüzme havuzu bölümü de tamamen yeni. Komşular çok karşı çıktığı için beklenenden de uzun sürdü. Gürültü yüzünden bizi mahkemeye bile verdiler, düşünebiliyor musunuz? Neyse, artık taşındılar; bu yüzden her şey dostça hallolundu.

Şimdi sanıyorum yeteneklerinizin bir başka yönünü keşfedeceğiz yakında.

Evet, şu anda ilk romanım üzerinde çalışıyorum. Birkaç yayıncı isteyip duruyordu ve önümüzdeki bahara çıkacağını söylemekten mutluyum.

Konusundan bahseder misiniz bize?

Aslında henüz yazmaya başlamadım, evet, ama çok heyecanlı ve umarım bir sürü ihtişam ve romantizm olacak. Elbette en güzel şey evde yazabilmem –bu tatlı miniği bahçeye bakan çalışma odasına koyuyoruz– böylece Josephine’den fazla uzak kalmayacağım. Bu da harika, çünkü şu anda ondan bir an bile ayrılmaya katlanabileceğimi sanmıyorum!

Hilary, yeni bir çığlık atmak için nefesini toplarken buruşan yüzünü seyrederek kızını haince süzüyordu.

“*Bu sefer nesi var bunun?*” dedi.

“Sadece gaz, galiba” dedi dadı.

Hilary mönüyle yüzünü yelpazeledi.

“O zaman bir süre dışarı çıkaramaz mısın onu? Herkesin önünde gösteri yapıyor.”

Onlar gittikten sonra, arkadaşına döndü.

“Affedersin Simon, ne diyordun?”

“Bir başlık düşünmemiz gerek diyordum. Tercihen tek bir sözcük. Şehvet veya İntikam, ya da Arzu, bunun gibi bir şeyler işte.”

“Bu işi pazarlamacılara bırakamaz mıyız? Bu lanet şeyi yazarken yeterince sıkıntı çekiyorum zaten.”

Simon başıyla onayladı. Hafif dalgın dış görünümünü keskin bir işadamı zihniyetini maskeleyen, uzun boylu ve yakışıklı bir adamdı. Pek çok kişi tarafından tavsiye edilmişti. Hilary onu yedi-sekiz kişilik bir son listeden seçmişti.

“Bak, kusura bakma, açık artırma biraz hayal kırıklığına uğrattıcıydı” dedi Simon. “Ama yayıncılar şu aralar gerçekten dikkatli davranıp riske girmiyorlar. Birkaç yıl evvel altılı rakamlar hiç sorun yaratmazdı. Her neyse, senin durumun da fena değil. Onların yeni bir yazara yedi yüz elli papel ödediklerini duydum.”

“Biraz daha bastıramaz mıydın gene de?”

“Hiç anlamı olmazdı. Seksen beş bine çıktıktan sonra bir daha adım atmazlardı. Sana bunu söyleyebilirim.”

Eh iyi. Elinden gelenin en iyisini yaptığından eminim.”

İstiridye ve ardından taze ıstakoz sipariş ettiler. Tam garson kadın giderken, Simon “Şeye de –ismi Maria mıydı- ona da bir şey söylemeyecek miyiz?” diye sordu.

“Kim?”

“Dadı.”

“Ha, evet. Sanırım söylememiz gerek.”

Hilary garsonu geri çağırdı ve bir hamburger ısmarladı.

“Josephine ne yiyor?” diye sordu Simon.

“Ah, gübre gibi berbat bir şey. Süpermarketlerde küçük şişelerde satılıyor. Bir tarafından giriyor, on dakika sonra aynı görünüşle öbür tarafından çıkıyor. Bu gerçekten dünyanın en iğrenç şeyi. Ve *devamlı* ağlıyor. Dürüstçe söyleyeyim mi, bu kitabı gerçekten yazacaksam, birkaç haftalığına uzaklaşmak zorundayım. Neresi olacağı umurumda değil –belki gene Bali’ye giderim ya da Büyük Set Resifi adalarından birine- hangi çöplük olsa fark etmez. Fakat o kör olası bebek çevremdeyken tek bir şey bile yapamıyorum. Sahiden söylüyorum, yapamıyorum.”

Simon anlayışlı bir tavırla elini Hilary’nin koluna koydu.

Kahveden sonra şöyle dedi: “Bu romanı yazıp bitirdiğinde, neden annelik üzerine bir kitap yazmayasın? Bugünlerde inanılmaz satıyor onlar.”

Hilary müttefikten çok rakip olarak gördüğü kadınlardan genellikle nefret ederdi; bu yüzden de, kuzeni Henry'nin resmî olmayan işlerinin birçoğunu yapmaktan hoşlandığı o geri kafalı, ki-reçlenmiş ve erkek egemen Heartland Kulüp'te kendini evinde gibi hissediyordu.

Henry 1974 genel seçimlerinden kısa süre önce İşçi Partisi'nden ayrılmış ve her ne kadar resmen Muhafazakarlar'a katılmamış olsa da, 1980'ler boyunca onların en sadık ve sözünü sakınmaz destekçilerinden olmuştu. Bu dönemde çalı gibi gür beyaz saçları ve bulldog benzeri siması (alameti farikası olan benekli bir papyon kravatla daima biraz uçarı görünüşü) ile sürekli televizyondaki tartışma programlarına çıkarak ünlü bir medyatik kişilik haline geldi. Bu programlarda, tesadüfen mevcut yönetimin o dönemde denediği çıkarıcı siyasi değişimin körü körüne peşine takılarak, parti siyasetinden özgür olmasının avantajlarından sonuna kadar yararlandı. Kısmen bu kamusal görüntüleri, fakat aynı zamanda –ve daha da önemlisi- siyaset belirleyen komisyonların bir dizisinde on yıllık ayak işi hizmetleri sayesinde, 1990 onur listesinde bir soyluluk unvanıyla ödüllendirildi. Hilary'yi bu son görüşmeye çağıran not kağıdının üzerine gururla yeni unvanı yazılmıştı: Micklethorpelu Lord Winshaw.

“Hiç televizyona geri dönmeyi düşündün mü?” diye sordu Hilary'ye, kristal bir sürahidен kadehlerine konyak koyarken.

“Gayet tabii, çok isterdim” dedi Hilary. “O işte çok iyiydim, her şey bir yana.”

“Öyle mi? Duyduğuma göre ITV şirketlerinden birinde yakında bir kadro boşalacakmış. İstersen senin için bir yoklarım.”

“Ve karşılığında...?” dedi Hilary cilveli bir tavırla, boş bir şöminenin önünde karşılıklı oturuyorlardı. Temmuz sonlarında sıcak bir akşamdı.

“Pek fazla bir şey sayılmaz. Sadece senle yazar arkadaşlarının BBC'ye biraz daha yüklenmeniz mümkün olup olmadığını merak ediyorduk. Artık çığırından çıktıklarına ilişkin genel bir hissiyat var.”

“Aklındaki ne: Filmler mi? Yoksa sadece köşe mi?”

“Hepsinden biraz, diye düşünüyorum. Oldukça acilen bir şey yapılmalı diye düşünüyorum gerçekten, çünkü bildiğin gibi, durum bütünüyle kabul edilemez noktaya geldi. Orası Marksist kaynaklı. Kesinlikle gizledikleri filan da yok. Son zamanlarda *Saat Dokuz Haberlerine* rastladın mı hiç, bilmiyorum; ama artık tarafsızlık görüntüsü bile yok. Özellikle Sağlık Hizmetleri hakkında: Reformlarımızla ilgili haberleri içler acısı. Son derece içler açısı. Ülkenin dört bir köşesindeki evler, hükümet karşıtı yalanlar ve propagandalarla istila –hem de kelimenin gerçek anlamıyla her gece istila- ediliyor. Bu hoş görülemez.” Konyak kadehini asık suratına doğru kaldırdı ve uzun bir yudum aldı; bu onu neşelendirmişe benziyordu. “Ha, sahi” dedi, “Başbakan Salı günkü başsayfanıza bayıldı.”

“Hangisi, KAÇIK İŞÇİ PARTİLİ LEZBİYENLER ÇOCUK KLASİKLERİNİ YASAKLADI başlığına mı?”

“Hah, işte ona. Kahkahası ortalığı çınlattı, inan olsun. Tanrı bilir ya, bugünlerde hepimizin biraz rahatlamaya ihtiyacı var.” Yüzü yine bulutlanmıştı. “Yeni bir liderlik rekabeti söylentisi var, biliyorsun. Çılgınlık. Büyük çılgınlık.”

“Hani şu sözünü ettiğin şu boş kadro...” diye sufle verdi Hilary.

“Ha, şu.” Henry büyük bağımsız şirketlerden birinin adını verdi. “Biliyorsundur, orada bir görev değişimi yaşanıyor ve yeni bir Genel Yönetmen aldılar. Neyse ki, adamlarımızdan birini sokmayı başardık. Finans dünyasından geliyor, bu yüzden yalnız rakamlarla arası iyi değil, en güzeli bu televizyon işinden de hiç anlamıyor. İlk görevlerinden biri, o yıpranmış yaşlı solcu Beamish’ten kurtulmak olacak.”

“Yani aradıkları yeni bir iç politika şefi mi?”

“Tastamam.”

Hilary bu haberi kafasında evirip çevirdi.

“Bana ilk şansı o vermişti, biliyorsun. Yetmişlerin ortasında.”

“Öyle.” Henry kadehindeki içkiyi bitirdi ve sürahiye uzandı. “Ama o zaman en kötü düşmanların bile seni” dedi kuru bir şekilde, “duygusal bir tip olmakla suçlayamazdı.”

Hilary, Alan Beamish'le randevusuna gittiğinde –önceden düzenlendiği gibi- bürosunda değil, ana girişe bakan herkese açık bir görüşme odasına götürüldü.

“Bunun için kusura bakma” dedi Alan. “Hiç yoktan bir baş ağrısı çıkardılar. Odanın tavanını mı boyayacaklarmış neymiş. Benim için sorun olmazdı, ama daha bu sabah söylediler. Sana bir kahve getireyim mi?”

Çok fazla değişmemiştir. Saçları biraz daha grileşmiş, hareketleri biraz daha yavaşlamıştı belki, ama yaşlı bir köy papazına benzerliği daha da belirginleşmişti: Ama bunun dışında, Hilary'ye o uzun okul tatili boyunca ona musallat olduğu o korkunç akşam daha dün gibiydi; oysa aradan yirmi yıl geçmişti.

“Beni aradığında biraz şaşırıdım” dedi sonra. “Doğrusunu istersen, konuşabileceğimiz çok fazla bir şey olduğunu sanmıyorum.”

“Mesela: *Independent*'taki küçük hicvinde bana barbar dediğin için senden özür beklediğimi söylemeye gelmiş olabilirim.”

Alan'ın kısa süre önce kamusal yayıncılık hizmetinin gerilemesi hakkında “Barbarlar Kapıda” başlıklı bir makalesi çıkmıştı; makalede Hilary onun mevcut kültürel iklimde nefret ettiği her şeyin bir özeti olarak gösteriliyordu (bu aslında Hilary'nin çok hoşuna gitmişti).

“Her sözümün arkasındayım” dedi Alan. “Pekala biliyorsun ki, ne ekersen onu biçersin.” Köşenin pek çok santimini yıllardır bana saldırmaya ayırdın –ismen değilse, tip olarak.”

“Yeryüzüne nasıl bir Gazabı saldığını gördüğünde” diye sordu Hilary, “bana bu kadar yardım ettiğine pişman oldun mu hiç?”

“Er ya da geç oraya gelirdin, ben yardım etsem de etmesem de.”

Hilary kahve fincanını aldı ve pencere pervazına ilişti. Güneş ıslıl ıslıl parlıyordu.

“Yeni patronun o makaleden pek hoşnut kalmamıştır sanırım” dedi.

“Sözünü etmedi hiç.”

“O geldiğinden beri işler nasıl?”

“Zor, ille de soruyorsan” dedi Alan. “Aslını ararsan, berbat.”

“Ya? Ne bakımdan?”

“Programlara hiç ödenek yok. Hiç heves de yok aslında: En azından benim yapmak istediklerime karşı. Yani, şu Kuveyt olayına karşı tutumlarına *inanamazsın*. Aylardır onlara Saddam ve yaptığı askerî yığınak hakkında bir program yapmamız gerektiğini söyleyip duruyorum. Son birkaç yıldır ona bu silahları satarak bu rezil duruma düştük, şimdi de bunları kullanıyor diye ona Babil Canavarı demeye başladık. Bu konuda söylenecek bir şeyler olduğunu sen de düşünüyorsundur. Yani, son birkaç haftada bile, yıllardır tüm bunlar hakkında bir belgesel üzerinde çalışan, yalnızca hem de kendi imkanlarıyla, bağımsız bir film yapımcısıyla konuşmalar yaptım. Bana muhteşem çekimlerinden bazılarını gösterdi. Ama yukarıdakiler bu işe yanaşmıyorlar. Bilmek istemiyorlar.”

“Bu çok kötü.”

Alan saatine göz attı.

“Bak Hilary, eminim ki onca yolu bizim ön avlumuzun manzarası için gelmedin, gerçi güzeldir de. Lütfen konuya gelir misin?”

“Makalendeki fotoğraf” dedi dalgın bir tavırla, “büroda mı çekildi?”

“Evet, öyle.”

“Duvarda bir Bridget Riley mi asılıydı?”

“Evet.”

“Onu ağabeyimden satın almıştın değil mi?”

“Evet.”

“Eğimli bir düzlem üzerinde bir sürü yeşil-siyah dikdörtgenler.”

“Evet o. Niye soruyorsun?”

“Şey, sanırım dışarıdaki şu iki adam onu bir kamyonetin arkasına koyuyorlar.”

“Ne di—”

Alan ayağa fırladı ve pencereye gitti. Aşağıya baktığında, bir nakliyat kamyonetinin merdivenlerin yanında durduğunu, odasındaki eşyaların güneşte pişen asfalta istif edilmiş olduğunu gördü: Kitapları, döner koltuğu, bitkileri, kırtasiye eşyası ve resimleri. Hilary gülümsedi.

“Sana söylemenin en iyi yolunun bu olduğunu düşündük. Her şeyi geride bırakmanın en hızlı yolu.”

Her nasılsa Alan konuşmayı başardı: “Biz mi?”

“Gitmeden önce iş hakkında bilmem gereken başka bir şey var mı?” Hayır yanıtı gelmek üzereyken, evrak çantasını açtı ve “Bak, bu senin işten çıkarılma belgen, ve en yakın Sosyal Hizmetler bürosunun adresini bile yazdım. Bugün 15.30’a kadar açık, yani epey zamanın var.” Kağıdı ona uzattı, ama Alan almadı. Kağıdı pencere pervazına bırakırken Hilary’nin tebessümü genişledi ve başını iki yana salladı. “Artık barbarlar kapıda değil, Alan. Ne yazık ki, kapıyı tamamen açık bıraktın. Böylece dosdoğru içeri daldık, şimdi en iyi koltukları biz kaptık ve ayaklarımızı masaya dayadık. Ve burada uzun, çok uzun bir süre kalmaya niyetliyiz.”

Hilary çantasını “çat” diye kapadı ve kapıya yürüdü.

“Şimdi: Buradan senin ofisine nasıl gidebilirim?”

Eylül 1990

1

Kendimi Winshawlar hakkında bir kitap yazarken bulmam tamamen tesadüf eseri idi. Her şeyin nasıl ortaya çıktığının öyküsü oldukça karmaşık ve muhtemelen bekleyebilir. Şu kadarını söylemek yeterli olur ki, Haziran 1982’de Londra’dan Sheffield’a bir tren yolculuğunda bütünüyle tesadüfî bir karşılaşma olmasaydı, onların resmî tarihçisi haline gelmem ve yaşantımın çok farklı bir yön alması kesinlikle mümkün değildi. *Accidents Will Happen* adlı ilk romanımın ana hatlarını oluşturan kuramlar düşünüldüğünde, eğlenceli bir temize çıkarma çabası. Ama o kadar eskiyi hatırlayan çok kişi çıkacağını sanmam.

1980’ler her bakımdan benim için bayağı kötü geçmişti. Belki Winshaw görevini kabul etmem en baştan yanlıştı; belki günün birinde bununla geçimimi sağlamayı başaracağım umuduyla roman yazmaya devam etmeliydim. Ne de olsa, ikinci romanım belirli ölçüde dikkat çekmişti ve en azından birkaç zafer anı yaşamıştım –genellikle çok daha ünlü yazarlara ayrılan bir pazar gazetesindeki “Yazdığım İlk Hikaye” başlıklı sayfanın konusu olduğumdaki gibi. (Gençken yazmış olduğunuz bir şeyi, çocukluk fotoğrafınızla birlikte göndermek zorundaydınız. Sonuç çok şirin oluyordu. Kupürünü hâlâ saklıyorum bir yerlerde.) Fakat mali durumumun çaresizliğinde bir değişiklik olmadı –genel kamuoyu, benim muhayyilemin ürünlerine çelik gibi bir kayıtsızlığı sürdürmekte kararlıydı- ve dolayısıyla şansımı Tabitha Winshaw ve onun tuhaf denecek ölçüde cömert teklifinden yana denemek için mantıklı ekonomik gerekçelerim vardı.

Bu teklifin şartları şöyleydi. Aktif Akıl Hastaları için Hatc-hjaw-Bassett Enstitüsü’ndeki uzamış istirahatinin yalıtılmışlığında, o sırada yetmiş altı yaşında ve nereden bakarsanız bakın, her zamankinden daha kaçık olan Bayan Winshaw, o acınacak, karışık kafasına, muhteşem ailesinin tarihini dünyanın önüne serme-

nin zamanının geldiğini koymuştu. Akrobalarından gelen dinmek bilmez itirazlar karşısında ve sadece kendine ait küçük olmanın çok ötesindeki kaynaklara dayanarak, bu amaçla bir vakıf kurdu ve (küçük bir ücret karşılığında) askerî anılar, aile kronikleri ve önemsiz kamusal şahsiyetlerin anılarının yayımında uzmanlaşmış bir basiretle işletilen Peacock Press adlı özel bir yayın kuruluşunun hizmetlerine başvurdu. Deneyimi ve yeteneği kanıtlanmış, her yıl bir ilerleme raporu –veya tamamlanmış el yazmasının “önemli bir parçasının”- yayımcılara sunulması ve Tabitha’nın incelemesi için kendisine iletilmesi şartına bağlı olarak, tüm araştırma ve yazım süreci boyunca yıllık temelde beş rakamlı bir ücret ödenecek uygun bir yazar bulma görevi, yayınevine tevdi edildi. Bunun dışında, zaman veya paranın bir önemi yok gibiydi. Kaleme alınabilecek en iyi, en eksiksiz, en dürüst ve güncel tarihi istiyordu. Nihai teslim tarihi gibi bir sınırlama yoktu.

Bu işin bana nasıl önerildiğinin hikayesi, daha önce de değindiğim gibi, karmaşık bir öykü ve sırasını beklemek zorunda; fakat teklif yapıldığında, kabul etmekte tereddüt etmedim. Düzenli bir gelir ihtimalinin kendisi karşı konulamayacak kadar önemliydi, ama aynı zamanda, gerçeği söylemem gerekirse, yeni bir roman yazmaya başlamak için hiç acelem de yoktu. Böylelikle kusursuz bir düzenleme gibi görünüyordu. Battersea’deki dairemi satın aldım (o günlerde emlak daha ucuzdu) ve hayli hevesli olarak çalışmaya koyuldum. Bu işin yeni olmasının verdiği ilhamla, Winshawlar’ın erken tarihinin derinlerine dalarak ve mutlak tarafsızlıkla, bulduğum her şeyi kaydederek, birkaç yıl içinde kitabın ilk üçte ikisini yazdım: Zira en baştan itibaren, varlıkları ve saygınlıkları her çeşit dolandırıcılık, sahtekarlık, sirket, soygunculuk, hırsızlık, hilekarlık, üçkağıtçılık, dalavere, yağma, çapul, talan, yolsuzluk, evrak tahrifatıyla kazanç elde etme ve zimmete para geçirmeye dayanan temelde bir mücrimler sülalesiyle uğraşmakta olduğumu açıkça görmüştüm. Winshawlar’ın faaliyetlerinin *açıkça* cürüm niteliğinde olduğundan veya hatta kibar toplum arasında böyle tanındıklarından değil: Aslı aranacak olursa, benim tespit ettiğim kadarıyla, ailede sadece bir tek mahkum edilmiş mücrim vardı. (Elbette Matthew’un büyük amcası, herkesçe döneminin en parlak yankesicisi ve soyguncusu

olarak tanınan –en ünlü başarıları arasında, hatırlatılmaya bile gerek olmayan, hasım aile Britteridgeli Kenwayler’in kır evine cüretkarca girmesi olan- Joshua Winshaw’dan söz ediyorum: On yedi turistin eşliğinde rehberli bir tur sırasında –hiç fark edilmeden- on bin pound değerinde bir XV. Louis ayaklı duvar saatini yağmalamayı başarmıştı.) Ancak –Alexander Winshaw’un doğmakta olan köle ticaretinin kârlı bir köşe başını kapıldığı on yedinci yüzyıla dek uzanan- Winshaw servetinin her kuruşu, şu ya da bu yoldan, kendinden zayıf insanların arsızca sömürülmesinden türediği söylenebilecek olduğuna göre, “cürüm” sözcüğünün burada kullanılacak en uygun sözcük olduğunu ve titizlikle görevimin sınırlarından çıkmazken, bu gerçeği kamuoyunun dikkatine getirmekle faydalı bir hizmet ifa ettiğimi hissediyordum.

Gelgelelim, bir nokta geldi, 1980’lerin ortasında bir yerlerde, projeye olan neredeyse tüm hevesimi kaybettiğimi anladım. Her şeyden önce, babamın ölümü vardı. Birkaç yıldır ailemle yakın ilişkide değildim, ama çocukluk günlerim –sakin, mutlu ve sorunsuz bir çocukluk- fiziksel ayrılığı önemsiz kılan bir empati ve sevgi bağı kurmuştu aramızda. Babam öldüğünde henüz altmış bir yaşındaydı ve onun kaybı beni derinden etkiledi. Aylarca Orta İngiltere’de kalıp annemi teselli etmek için elimden gelen her şeyi yaptım; Londra’ya ve Winshawlar’a döndüğümde, bu şüphe götürmez soğuma duygusu vardı içimde.

Sonraki bir iki yıl içinde kitap üzerindeki çalışmamı büsbütün bırakmak üzereydim, ama bu olmadan önce, araştırmamın niteliğinde önemli bir değişim gerçekleşti. O zamana gelindiğinde, ailenin bizimle birlikte kalacak kadar talihli üyelerinin başarılarını kutlama onur ve görevini yerine getireceğim son bölümlere ulaşmıştım artık: Ve işte, yalnız kendi vicdanımın değil bizzat Winshawlar’ın ciddi muhalefetiyle karşılaşmaya başlamam da o noktada oldu. Bazıları, tekrarlamak bana üzüntü veriyor ama, benim sorularım karşısında açıklanamaz bir şekilde utangaçlaştılar, hatta ışıltılı kariyerlerinin ayrıntılarını tartışmaya davet ettiğimde, kendilerine hiç de yakışmayan bir alçakgönüllülük sergilemeye başladılar. Böylelikle, mülakatları ancak nahoşluk olarak betimlenebilecek sahnelerin ortasında kesmek zorunda kalmam neredeyse bir kalıp gibi bir şeye dönüş-

tü. Thomas Winshaw'a 1986'da iki bakanın istifasıyla sonuçlanan Westland Helikopter olayıyla ilişkisinin tam olarak ne olduğunu sorduğumda, beni sokağa attı. Henry Winshaw, ilk iktidara gelişini sağlayan sosyalist program ile daha sonraları (belki daha iyi hatırlandığı) aşırı sağın önde gelen bir sözcüsü ve her şeyden çok da, Ulusal Sağlık Hizmetleri'nin el altından yürütülen yok edilişi arasında bazı küçük tutarsızlıklara dikkat çektiğini keşfettiği zaman, Heartland Kulüp'te el yazmalarımı yakmaya kalktı. Ve bugün bile, bir gece geç saatlerde daireme dönerken uğradığım saldırının tamamen tesadüf olup olmadığını bazen merak ediyorum; ondan sadece iki gün önce, Mark Winshaw'la yaptığım bir görüşme sırasında, onu –belki biraz da fazla sertçe- Vanguard İhracat ve İthalat Şirketi'nde “satış koordinatörü” olarak mevkii ve Irak-İran savaşının en kanlı yılları boyunca sık sık yaptığı Ortadoğu ziyaretlerinin gerçek nedeni hakkında daha fazla bilgi vermesi için sıkıştırmıştım.

Bu berbat, yalancı, hırsız, bencil Winshawlar'ı ne kadar çok görürsem, onları o kadar az seviyordum ve resmî tarihçi tonunu korumak benim için o kadar güçleşiyordu. Somut ve kanıtlanabilir olgulara ulaşmaya ne kadar az muvaffak olursam, ancak belli belirsiz konturlarını öğrenebildiğim olayları ayrıntılarıyla anlatarak, psikolojik güdülenme meseleleri hakkında tahmin yürüterek, hatta muhavereler icat ederek hayal gücümü o kadar anlatıya sokmak zorunda kalıyordum. (Evet, icat ederek: Bu sözcükten utanmıyorum, her ne kadar o zaman artık yaklaşık beş yıldır uğraşmakta olduğum şeyin kendinden utansam da.) Ve böylece, bu insanlara duyduğum tiksinti benim edebi kişiliğimi yeniden doğurdu; bu yeniden doğumdan da, bir perspektif değişimi, bir vurgu değişimi, çalışmanın bütüncül karakterinde geri döndürülemez bir değişim meydana geldi. Aile tarihinin en karanlık köşelerine ve en gizli kovuklarına doğru bir keşif yolculuğu, inatçı, korkusuz araştırma gezisi halini aldı. Çok geçmeden çok iyi anlamaya başladığım gibi, bu da, bir temel sorunun yanıtını keşfedinceye kadar asla huzura eremeyeceğim, yolculuğumun sona erdiğini düşünemeyeceğim anlamına geliyordu. Soru, Tabitha Winshaw'un gerçekten deli miydi, yoksa onun Lawrence'ın sinsi ve karanlık bir yöntemle kardeşinin ölümünde parmağı olduğu inancında bir gerçeklik payı var mıydı?

Ailenin somut bilgi açısından herhangi bir şey vermeye gönül-süz davrandığı bir başka konunun da bu olması, beni şaşırtmıyordu. 1987 başında, Belgravia'daki bir otelde Mortimer ve Rebecca'yla görüşmek üzere bir randevu alacak kadar şanslıydım. O zamana dek onları Winshawlar'ın en cana yakın ve yardımseverleri olarak görmüştüm, üstelik Rebecca'nın sağlığının bozuk olmasına rağmen böyleydi bu: Mortimer'ın ellinci doğum günü partisinde meydana gelen olaylara dair sahip olduğum pek az bilgiyi büyük ölçüde onlara borçluyum. Lawrence birkaç yıl önce ölmüş, onlar da kendilerini, Rebecca'nın bir zamanlar dehşetle kehanet ettiği gibi, Winshaw Towers'ın sahipleri olarak bulmuş olsalar da, orada olabildiğince az vakit geçiriyorlardı. Zaten ziyaretimden birkaç ay sonra Rebecca da vefat etti; ve kısa bir süre sonra, gönlü kırık bir halde Mortimer, son günlerini geçirmek için daima tüm kalbiyle nefret ettiği aile ocağına geri döndü.

Benim araştırmalarım her geçen yıl biraz daha fasıllı, biraz daha gelişigüzel olmaya başladı, ta ki günün birinde topyekûn sona erene değin. Tam tarihini unuttum, fakat annemin benimle kalmak için geldiği gündü. Bir akşam geldi ve Battersea'deki bir Çin lokantasına yemeğe çıktık ve ardından aynı gece evine döndü. O günden sonra iki, belki üç yıl boyunca ne dışarı çıktım ne de kimseyle konuştum.

Cumartesi sabahı, çalışmaya devam etmek üzere müsveddemin başına oturdum. Kuşkulandığım gibi, ciddi bir karışıklık halindeydi. Bazı kesimleri bir roman, bazı kesimleri tarih gibi yazılmış-ken, son sayfaları son derece sinir bozucu bu aileye karşı düşmanca bir ton alıyordu. Daha da kötüsü, doğru dürüst bir son yerine, hiçbir yere varmayan bir heyecan yaratarak beklenmedik bir şekilde düpedüz kesiliveriyordu. O sıcak, terli, yaz cumartesi günü öğle sonrasının geç saatlerinde, nihayet masamdan kalktığımda, benimle kitabın tamamlanması arasında dikilen engeller en azından çıplak ve açık belirmişti. Artık şimdi bunu bilimsel mi yoksa edebi bir eser olarak mı sunmam gerektiğine karar vermek ve Tabitha'nın hastalığının gizemini araştırma çabalarımı yenilemek zorundaydım.

Pazar sabahı, üç kati adım:

— Müsveddenin iki nüshasını çıkarttım ve birini, bir zamanlar romanlarımı yayımlamayı üstlenmiş editöre gönderdim.

— Diğer nüshayı, bana (üç yıldır yapılmamış olan) yeni bir maaş ödemesi yapılacağı umuduyla Peacock Press'e gönderdim; alternatif planım da, gördüğü zaman Tabitha'yı anlaşılmamızı fesketmesine ve beni sözleşmeden bütünüyle serbest bırakmasına yol açacak kadar dehşete düşürmesiydi.

— Büyük gazetelerin okuyucu mektupları köşesine aşağıdaki ilanı koydurdum:

BİLGİ ARANIYOR Yorkshire'lı Winshawlar'ın resmî kayıtlarını derleyen yazar, aile tarihinin her yönüne ilişkin bilgi arıyor. Özellikle, 16 Eylül 1961'in olaylarına ve bağlantılı hadiselerle ışık tutabilecek herkesi (tanıklar, eski hizmetkarlar, ilgili taraflar vb.) dinlemeye hazırdır.

SADECE CİDDİ OLANLAR'ın, Bay M. Owen'la temas kurması rica olunur: Peacock Press eliyle, Vanity House, Providence Sokağı 116, Londra W7.

Ve, şimdilik tüm yapabileceğim bu kadardı. Zaten içimde hissettiğim enerji patlamasının da geçici olduğu ortaya çıktı ve sonraki birkaç günü, kimi zaman güzel Shirley Eaton'dan korku içinde kaçan Kenneth Connor'ı seyrederek, kimi zaman haberleri seyrederek, çoğunlukla televizyonun önünde yığılmış geçirdim. Saddam Hüseyin'in yüzüne aşına oldum ve son zamanlarda neden o kadar ünlendiğini öğrenmeye başladım: Tarihsel emsale göre daima "Irak'ın ayrılmaz bir parçası" olduğu iddiasıyla Kuveyt'i topraklarına katma niyetini nasıl ilan ettiğini; ve Kuveyt'in nasıl askerî destek için Birleşmiş Milletler'e başvurduğunu, gerek Amerikan başkanı Bush gerek dostu İngiliz Başbakanı Thatcher'ın bu desteği nasıl vaat ettiğini. Irak ve Kuveyt'teki otellerde gözaltında tutulan İngiliz ve Amerikan rehineleri veya "konukları" öğrendim. Saddam Hüseyin'in bu rehineleri televizyon kameralarının önüne getirdiği, ondan sakınan, isteksiz çocuğa sarılış sahnesinin tekrar tekrar gösterilişini izledim.

Fiona iki üç kez uğradı. Birlikte soğuk bir şeyler içip konuştuk, ama tavrımdaki bir şey onu uzaklaştırıyor olmalıydı, çünkü genellikle erkenden yatmaya gidiyordu. Bana söylediği, uyumakta güçlük çektiği idi.

Kimi zaman, gece tamamen uyanık uzanırken, onun kuru, asabi öksürüğünü duyabiliyordum. Binamızın duvarları kalın değildi.

Başlangıçta, stratejimin sonuç vereceğine ilişkin hemen hiç alamet yoktu. Fakat sonra ansızın, iki üç hafta sonra, her iki yayıncıdan telefonlar aldım ve iki randevuyu da aynı güne ayarlamayı başardım: Öğleden sonra Peacock Press, ve sabah, bir zamanlar beni en çok ümit vaat eden genç yazarlarından biri olarak görmekten hoşlanan daha saygın yayınevi. (Uzun yıllar önce) Yakın geçmişte, bir Amerikan holdingi tarafından yutulmasına ve Victoria yakınındaki bir gökdelen blokunun yedinci katına taşınmadan önce, yüzyılın büyük bölümünde Camden'daki George dönemine özgü sıraevlerden birinde yürütülen yayımcılık işinde küçük, fakat oldukça saygın bir yayıneviydi. Çalışanlarının ancak yarısı bu değişimden selamette çıkabilmişti: Patrick Mills adlı kırk yaşındaki bir Oxford mezunu kurgu kitaplar editörü de bunlardandı. Öğle yemeğinden hemen öncesine, yaklaşık on bir otuz civarında görüşmek üzere bir randevu aldım.

Oldukça basit bir yolculuk olmalıydı. İlk metro istasyonuna kadar yürümem gerekiyordu, ki bu da parktan geçmem, Albert Köprüsü'nü, Cheyne gezisinde zenginlerin kaleye benzer evlerinin önünden yürüyerek Royal Hospital Caddesi'ne ve Sloane Meydanı'na çıkmam anlamına geliyordu. Kendime biraz çikolata (bir Marathon ile bir Twix, yanlış hatırlamıyorsam) almak için, sadece bir kez durdum. Yine tahammül edilemeyecek kadar sıcak günlerden biriydi ve arabaların, kamyonların ve otobüslerin arkasından çıkıp havada yoğun bir şekilde asılı kalan ve kalabalık bir kavşakta karşıya geçmem gerektiği her seferinde beni nefesimi

tutmaya zorlayan kalın, kara duman tabakalarından kaçış yoktu. Fakat sonra, istasyona varıp da yürüyen merdivenlerden aşağıya indiğim zaman, daha yürüyen merdivendeyken peronu gördüğüm anda, tam anlamıyla ağzına kadar dolu olduğunu gördüm. Metro seferlerinde bir aksama olmuştu ve yaklaşık on beş dakika kadar başka tren de gelmeyecekti. Sloane Meydanı'ndaki hat çok derinde olmamasına karşın, yürüyen merdivenin durmak bilmez aşağıya doğru hareketiyle, çoktan uzak bir anı olarak geride bıraktığım gün ışıyla, bu solgun ve kederli görünen insan güruhuyla karşılaşmak üzere yeraltı dünyasına inen Orfeus gibi hissettim kendimi.

... *Perque leves populos simalacraque functa sepulchro...*¹

Dört dakika sonra bir Yan Hat treni geldi, her vagonun her santimetresi terleyen, kamburlaşmış, sıkışmış bedenlerle doluydu. Binmeye kalkışmadım bile, ama birbirini geçmek için savaştan insan curcunasının içinde, bir sonraki trene binmeye hazır olarak platformun önüne geçmeyi başardım. Birkaç dakika sonra, bu kez bir Circle Hattı, önceki kadar dolu olarak geldi. Kapılar açılıp da yüzleri kıpkırmızı birkaç yolcu bekleyen kalabalığı güçbela yararak inince, içeriye sıkıştım ve ilk ağız dolusu iğrenç, ağır havayı soludum: Sadece tadına bakarak, vagondaki her bir kişinin ciğerlerine yüzlerce kez girip çıktığını söyleyebilirdiniz. Arkamdan daha bir sürü kişi yığıldı ve kendimi o genç, sırik gibi –takım elbiseli ve çehresi solgun- büro çalışanı ile bizi oturan yolculardan ayıran cam bölme arasında ezilir buldum. Normalde bölmeye dönük durmayı yeğlerdim, ama bunu yapmaya çalıştığım zaman, tam yüz hizasında, cama başlarını dayamış önceki yolcuların kafalarından arta kalmış iğrenç bir ter ve yağ birikintisi, kocaman iğrenç bir leke gördüm, bu yüzden dönüp bu şirket hukukçusu veya borsa işlemcisi veya her neyse işte, bu adamla göz göze bakışmak zorunda kaldım. Trenin yarı içinde yarı dışında duran insanların artık kendilerini biz içerdekilerin arasına tıktırmak zorunda olması yüzünden, kapıların üçüncü veya dördüncü hamlede kapanmasının ardından, birbirimize daha da yaklaşmıştık ve o andan itibaren bu soluk,

1 Ovid, *Metamorphosis* Kitap X: “Gereği gibi defnedilmiş olan kalabalık ve hayaletler ışığın içinden (ağırlıksız) gelirler –çn.

sivilceli surat neredeyse benimkine dokunur haldeydi ve ikimiz de sıcak soluklarımızı birbirimizin suratına üflüyorduk. Tren harekete geçti ve ayakta dikilenlerin yarısı dengelerini kaybetti, sol omzuma abanan ve açık mavi bir yelekten başka hiçbir şey giymemiş bir inşaat işçisi de aralarında idi. Neredeyse üstüme yıkılıp özür diledi, ardından tutunma kayışlarından birine uzandı, bu yüzden burnumu ansızın nemli, sıcak koltuk altına gömülmüş buldum. Elimden geldiği kadar belli etmemeye çalışarak parmaklarımla burun deliklerimi kapattım ve ağızımdan nefes almaya başladım. Ama kendimi düşünerek rahatlatmaya çalışıyordum, Boş ver, sadece Victoria'ya kadar gidiyorum, bir durak, hepsi o, birkaç dakika içinde sona erecek.

Ama tren yavaşlamaya başlamıştı bile ve nihayet tünelin zifiri karanlığında hareketsiz kaldığında, ancak üç-dört yüz metre ilerlemiş olduğunu hesapladım. Tren durur durmaz, atmosferin gerginleştiğini hissedebiliyordunuz. Bir dakika veya belki bir buçuk dakika geçmişti, ama şimdiden ebediyet gibi gelmeye başlamıştı ve tren ağır ağır ilerlemeye başladığında, hepimizin yüzünde gözle görülür bir rahatlama belirdi. Ama bunun kısa ömürlü olduğunu anlamak çok sürmedi. Sadece birkaç saniye sonra yine frenler gıcırdadı ve bu kez tren, sonumuzun geldiğine ilişkin o korkunç hisle birlikte, kesin olarak durduğunu gösterecek şekilde sarsıldı. Bir anda sessizlik hakim oldu, bir tek vagonun ilerilerindeki birindeki radyodan gelen, söz konusu yolcunun anonsları dinlemek üzere çıkardığı kulaklığından yükselen müzik sesi dışında. Daha o anda hava dayanılamayacak kadar sıcak ve yapış yapış hissedildi: Cebimdeki yenmemiş gofretlerin eriyişini hissedebiliyordum. Endişeyle birbirimize bakınıyorduk –bazı yolcular çaresizce kaşlarını kaldırıyor, diğerleri cık cıkıyor veya dişlerinin arasından sövüyordu– ve gazete veya bir evrak taşıyan herkes bunları yelpaze gibi kullanıyordu.

Aydınlık tarafına bakmaya çalıştım. Bayılacak olursam –tamamen mümkün görünüyordu– o zaman yere düşüp yaralanma ihtimali olmadığı kesindi, zira düşecek yer yoktu. Aynı şekilde, hipotermiden ölme ihtimali de pek azdı. Komşumun koltuk altının çekiciliklerinin bir iki saatten sonra artık bıktırıp usandıracağı doğruduydu: Fakat o zaman da, belki olgun bir peynir gibi, bir aşinalık

geliştirebilirdi. İlk kimin pes edeceğini merak ederek, etrafımdaki öteki yolculara bakındım. Birkaç muhtemel aday vardı: Direğe bedbince yapışan oldukça zayıf ve pörsümüş yaşlı bir adam; her nedense kalın yünlü bir kazak giymiş ve yüzü şimdiden morarmış hafifçe tombul bir kadın; küpesi ve bir Rolex'i olan, ara sıra nefes açıcı spreyinden düzenli soluklar alan uzun boylu, astımlı bir adam. Ağırılığımı öteki ayağıma geçirdim, gözlerimi kapadım ve yavaş yavaş yüze kadar saymaya başladım. Sayarken, vagondaki gürültü düzeyinin algılanabilir bir ölçüde yükseldiğini fark ettim: İnsanlar birbiriyle konuşmaya başlıyordu ve yün kazaklı kadın hafifçe kendi kendine söylenmeye, Of Tanrım Of Tanrım Of Tanrım demeye başlamıştı ki ansızın vagonun ışıkları söndü ve katıksız karanlığın içinde kaldık. Benden birkaç adım ötede bir kadın küçük bir feryat kopardı ve yeni bir ünlem ve yakınma sesleri yükseldi. Yalnız hareketsiz kalmayıp artık tek bir şey bile görememek, en azından benim artık Borsa Züppesinin siyah noktalarını görmek zorunda olmamak gibi bir telafim olmasına karşın, tüyler ürperticiydi. Önceden sadece sıkılma ve rahatsızlık vardı, ama şimdi korkuyu, dört bir yanıma kuşatan korkuyu duyumsayabiliyordum. Havada çaresizlik vardı ve bulaşıcı olduğu kanıtlanmadan önce, mümkün olduğu kadar, zihnimin mahremiyetine sığınmaya karar verdim. Başlangıç olarak, durumun daha kötü olabileceğini anlatmaya çalıştım kendi kendime: Ama bunu destekleyen şaşırtıcı ölçüde az senaryo vardı –vagonda dolaşan bir sıçan belki ya da hem gitarını tıngırdatıp hem de bize “Imagine”la bir avuç canlı koro topluluğuymuşuz gibi davranan bir sokak çalgıcısı. Hayır, daha çok gayret etmeliydim. Ardından, yaslandığım vücudun o sivilceli borsacıya değil de, ince, neredeyse saydam bir ipek bluz ile inanılmayacak kadar kısa, inanılmayacak kadar dar bir mini etek giymiş Kathleen Turner’a ait olduğuna dayanan erotik bir fantezi kurdum. Göğsünün ve kalçalarının sıkı, mebzul konturlarını ve gözlerinde örtülü, gönülsüz bir arzu bakışıyla, pelvisinin farkında olmadan benimkine sürtünmeye başladığını hayal ettim; anında sertleşmeye başladığımı büyük bir dehşete kapılarak fark ettiğimde, pantolonunun ağı neredeyse benimkiyle direkt temas halinde olan iş adamından uzaklaşmaya çalışırken bütün bedenim panik içinde kaskatı kesildi. Ama işe yaramadı: Aslına

bakılırsa, eğer yanılmıyorsam, şimdi o da sertleşiyordu; buysa, ya onun da bana aynı hileyi yapmaya çalıştığı veya benim yanlış sinyal verdiğim ve başımı çok ciddi bir belaya sokmak üzere olduğum anlamına geliyordu.

Tam o anda, Tanrı'ya şükür, ışıklar titreyerek yandı ve herkesin bastırmaya çalıştığı bir sevinç çılgılığı vagonu dolaştı. Hoparlör sistemi de çıtırtıdayarak hayata döndü ve Londra Metrosu'nun kelimeleri uzatarak konuşan bir elemanın, gecikmeden ötürü özür filan dilemeksizin, trende elden geldiğince çabuk giderilecek "teknik aksaklık" olduğunu açıklayan veciz sözleri işitildi. Pek de tatminkar bir açıklama sayılmazdı, ama hiç değilse artık umutsuz derecede yalnız ve terk edilmiş hissetmiyorduk ve artık dua ettirmeye veya keyiflenmek için şarkı söyletmeye kalkan biri olmadığı sürece, rahatça birkaç dakika daha idare edebileceğimi hissediyordum. Nefes açıcı spreyli adam gitgide daha kötü görünüyordu ama. Özür dilerim, dedi -soluması gittikçe hızlanmaya ve güçlenmeye başlamıştı- ama bunu daha fazla kaldırılabileceğimi sanmıyorum, ve yanındaki adam onu yatıştırmaya çalışan birtakım şeyler söylemeye girişti, ama diğer yolcuların bayılan veya nöbet filan geçiren birinin sorunuyla uğraşmak zorunda kalabilecekleri düşüncesinden ileri gelen öfkesini de görebiliyordum. Aynı zamanda başka bir şey, tümüyle farklı bir şeyi daha sezebiliyordum: Güçlü, hastalıklı, etli gibi bir koku, rekabet halindeki ter ve vücut kokusu buketlerinin üstünde havaya hakim olmaya başlıyordu şimdi. Kaynağı çarçabuk anlaşıldı: Hemen yanımdaki leylek gibi işadımı, evrak çantasını güçbela açıp içinden, üzerinde ünlü bir fast food zincirinin logosunu taşıyan bir kesekağıdı çıkarıyordu. Bunu yapmayacak, en ufak bir özür mırıltısı bile çıkarmadan -"Yoksa soğuyacak"- bunu yapıyor olamaz, çenesini kocaman açıp bu ıslak, ılık çizburgerden koca bir lokma kopardı ve her çiğnemedede birbirine çarpan ıslak balıklara benzer bir ses çıkararak ve ağzının kenarlarında hiç kaybolmayan mayonez damlalarıyla birlikte, açgözlülükle öğütmeye başladı. Gözlerimi kaçırmam veya kulaklarımı tıkamam söz konusu bile değildi: Peynirle çiğnenmiş ekmeğin sakızımsı karışımı damağına her yapıştığında ve araştırmacı bir dille yerinden çıkartılması gerektiğinde, dişlerinin arasına takılmış her bir marul parçasını ve kıkırdak

kırıntısını görebiliyordum. Derken işler biraz daha karıştı, vagon gittikçe kararır ve ayağımın altındaki yer kayarken, birinin “Dikkat, gidiyor!” dediğini duydum ve düşündüğümü hatırladığım son şey, Zavallı adam, öyle bir astımla, hiç şaşmamak gerek: Ardından hiçlik, bundan sonra ne olduğuna ilişkin hiçbir anı yok, sadece ne kadar sürdüğünü bilmediğim karanlık ve boşluk.

“Biraz yorgun görünüyorsun” dedi Patrick, oturduğumuz zaman.

“Son zamanlarda pek dışarı çıkmamıştım. Nasıl bir şey olduğunu unutmuşum.”

Anlaşılan tren, kendimden geçmemden iki üç dakika sonra hareket etmiş ve ardından büro çalışanı, astımlı adam ile yün kazaklı kadın kollarıma girip Victoria istasyonundaki İlk Yardım odasına götürmüşler; orada bir parça uzanıp koyu bir çayın yardımıyla yavaş yavaş toparlandım. Patrick’in bürosuna vardığımda neredeyse gün ortası olmuştu.

“Biraz yapış yapış bir yolculuk olmuştur herhalde, böyle bir günde?” Anlayışlı bir şekilde başını salladı. “Muhtemelen içecek bir şeye ihtiyacın vardır.”

“İyi olurdu, madem sözünü açtın.”

“Bana da iyi gelirdi. Ne yazık ki, bütçem artık o tür şeylere el vermiyor. İstersen sana bir bardak su getirebilirim.”

Patrick, son görüşmemizde hatırladığımdan daha depresif görünüyordu ve yeni çevresi de buna uygundu. Kişisiz bej renge boyalı, bir otoparkla tuğla bir duvarın bir kısmının görüldüğü buzlu camlı bir penceresi olan minicik bir odaydı. Duvarlarda son çıkan kitapları duyuran afişler olmasını beklerdim, ama Patrick’in başının arkasındaki duvarın tam ortasına asılı, rakip bir şirketin çıkardığı büyük ve parlak bir takvim bir yana, duvarlar tamamen çıplaktı. Yüzü oldum olası uzun ve mahzun görünürdü, ama gözlerinin bunca uykulu görüldüğünü veya dudaklarının böylesine teslimiyet dolu hüznü bir somurtmayla büküldüğünü daha önce hiç görmemişim. Bütün bunlardan, beni gördüğüne çok memnun olduğunu düşündüm; hatta su dolu iki plastik bardağı getirip masasına koyduğunda, bir tebessüme benzer bir şey bile belirdi yüzünde.

“Eee, Michael” dedi, koltuğuna yerleşerek, “son yıllarda, en lımlı ifadeyle, pek ortalıklarda gözükmedin.”

“Çalışıyordum” diye yalan attım. “Gördüğün gibi.”

Her ikimiz de, aramızdaki masada duran müsveddeme baktık.

“Okudun mu?” diye sordum.

“Ah evet, okudum” dedi Patrick. “Tamamını okudum.”

Sustu.

“Ve...?”

“Sana bir şey soracağım Michael: Birbirimizi son gördüğümüz günü hatırlayabiliyor musun?”

Hatırlıyordum, her nasılsa. Fakat ben cevap veremedim, o yine konuştu:

“Sana söyleyeyim. 14 Nisan 1982’ydi.”

“Sekiz yıl önce” dedim. “İnanılmaz bir şey.”

“Sekiz yıl, beş ay, yedi gün. Çok uzun bir süre, nereden bakarsan.”

“Kesinlikle öyle.”

“Senin ikinci romanını yeni basmıştık. Mükemmel eleştiriler alıyordun.”

“Öyle miydi?”

“Dergi profilleri. Gazete röportajları.”

“Ama hiç satış yok.”

“Ah, ama satışlar gelecekti, Michael. Satışlar kesinlikle gelecekti. Yeter ki, sen—”

“—ucunu bırakmasaydım.”

“Ucunu bırakmasaydın, tastamam.” Bardağından büyük bir yudum aldı. “Onun üzerinden çok geçmemiştik ki, bana bir mektup yazdın. O mektupta ne yazdığını hatırlayabildiğini sanmam.”

Gayet iyi hatırlıyordum. Ama ağzımdan bir kelime çıkmasına bile fırsat vermeden, devam etti:

“Bana, bir süre artık roman yazmayacağını, çünkü başka bir yayınevinden, edebi olmayan, önemli bir kitap yazma işini aldığını söyledin. Rakip bir yayınevi. Adını, doğruyu söylemek gerekirse, hiç açıklamadığın bir yayınevi.”

Başımı sallayarak onayladım, nereye varacağını bekliyordum.

“Sana arka arkaya iki veya üç mektup yazdım. Hiç cevap vermedin.”

“Şey, bu işler nasıl olur bilirsin, yani bir işle... uğraşırken.”

“Bu konuda ısrarcı davranabilirdim. Seni rahatsız edebilirdim. Üzerine varabilirdim. Ama bunu yapmamayı tercih ettim. Arka planda beklemeye, işlerin nasıl gelişeceğini görmeye karar verdim. Bu, işimin en önemli parçalarından biridir, anlarsın, arka planda sadece beklemeye ve neler olacağını görmeye hazır olmak. Bazen, sadece sezgilerinle, böyle yapman gerektiğini anladığın durumlar vardır. Hele de kişisel ilgi duyduğun bir yazarla ilgili olduğu zamanlar. Kendini yakın hissettiğin bir yazarla.”

Sustu ve ancak anlamlı bir bakış olma niyeti taşıyabilecek bir bakış attı bana. Ne anlama geldiğini bilmeyerek görmezden geldim ve koltuğumda hafifçe kıpırdandım.

“O zamanlar kendimi sana çok yakın hissediyordum, Michael. Seni ben keşfetmişim. Bir sürü müsvedde yığını arasından çekip çıkarmıştım. Aslına bakılırsa –burada hayalperestlik ediyorsam beni düzelt- o günlerde, senin de beni yalnızca editörün değil, dostun olarak görmen için gerekçelerin vardı.”

Bu noktada onu düzeltmeye hiç niyetim yoktu, ama başımı olumlu mu, yoksa olumsuz anlamda mı sallayacağıma karar veremedim, bu yüzden hiçbirini yapmadım.

“Michael” dedi, öne eğilerek, “bana bir iyilik yap.”

“Ne istersen.”

“Bir anlığına da olsa, editörün değil de arkadaşın gibi konuşmama izin ver.”

Omzumu silktim. “Keyfine bak.”

“Tamam o zaman. Editörün değil de, dostun olarak konuşuyorum –ve umarım bunu yanlış anlamazsın- sadece şunu söylemek istiyorum –elbette yapıcı eleştiri ruhuyla ve sana olan kişisel ilgilimle söylüyorum- berbat görünüyorsun.”

Ben de gözlerimi ona diktim.

“Michael, neredeyse yirmi yaş ihtiyarlamış gibisin.”

Sözcükleri bulmaya çabaladım. “Ne...yaşlı göründüğümü mü söylüyorsun?”

“Mesele şu ki, her zaman öylesine genç görünüyordun ki. O zamanlar, neredeyse olduğundan on yaş genç duruyordun, şimdiyse olduğundan on yaş fazla.”

Bunun üzerine bir dakika kadar düşündüm ve arada geçen sekiz yıl göz önüne alınırsa, aslında yaklaşık otuz yıl yaşlanmış görünmem gerektiğine işaret edip etmemeyi düşündüm. Ama bunun yerine sadece karaya çıkmış bir balık gibi ağzım açılıp kapanarak oturdum.

“Peki ne oldu?” dedi Patrick. “Neler dönüyor?”

“Şey, bilmiyorum... Nereden başlayacağımı gerçekten bilmiyorum.” O anda Patrick ayağa kalktı, fakat ben konuşmaya devam ettim. “1980’ler benim için pek iyi bir dönem değildi genelde. Sanırım pek çok kişi için de öyle oldu.” Dolabı açmıştı ve kapağın iç tarafına bakıyor gibiydi. “Babam birkaç yıl önce öldü ve bu beni çok sarstı, arkasından da –evet, muhtemelen bildiğin gibi, Verity’yle ayrıldığımızdan beri, pek fazla şey olmadım—”

“Ya ben, yaşlanmış mıyım?” diye sordu ansızın Patrick. Bir aynaya baktığını o zaman anladım.

“Ne? Yo, pek sayılmaz.”

“Hissediyorum.” Abartılı bir kendini bırakışla, tekrar oturdu. “Şimdi bana o kadar uzun zaman geçmiş gibi geliyor ki, gencecik umut vaat eden halinle, büroma gelişin.”

“Evet, dediğim gibi, o zamandan beri çok şey oldu: Önce büyük bir darbe olan babamın ölümü, ardından—”

“Bu işten nefret ediyorum, biliyor musun. Dönüştüğü şu hal-den gerçekten nefret ediyorum.”

“Bunu duyduğuma üzüldüm.” Konuyu açmasını bekledim, ama sadece ağır bir suskunluk oldu. “Her neyse, ardından, bildiğin gibi, Verity’yle ben ayrıldığımızdan beri, pek de başarılı olamadım şey konusunda—”

“Demek istiyorum ki, artık eskisi gibi değil bu iş. Bütün sektör tanınmayacak kadar değişti. Hepimiz bütün talimatları Amerika’dan alıyoruz ve yayın kurulu toplantılarında söylediğim şeyleri kaale alan bile yok. Hiç kimse artık romana önem vermiyor, *gerçek* romana, ve ancak ... yani tek değer verdikleri, bilançoyu şişirenler.” Kendisine bir bardak daha doldurdu ve iri bir yudum aldı, sanki iyi

bir viski içermişçesine. “Şimdi, burada –*burada* insanı güldürecek bir şey var. Handiyse seni kahkahalara boğacak bir şey, gerçekten. Geçen gün yeni bir roman okudum, daktilo edilmiş haliyle. Kimin olduğunu tahmin etmek ister misin?”

“Tamam, söyle.”

“Senin bir dostun. Hakkında çok şey bildiğin biri.”

“Pes ediyorum.”

“Hilary Winshaw.”

Yine dilim tutulmuş buldum kendimi.

“Ah evet, her şeyi istiyorlar artık. Rezilce zengin olmak, televizyonun en güçlü yerlerinden birine gelmek ve her hafta süpürgeliğindeki çürük tahtayı öğrenmek için bir sürü para veren iki milyon okuyucu da yetmiyor. Bu insanlar lanet olası ölümsüzlüğün peşinde! İsimlerinin Ulusal Kütüphane kataloğuna girmesini istiyorlar, altı tanıtım kopyalarını istiyorlar, o pahalı ciltli kitapları oturma odalarındaki kitaplıkta Shakespeare ile Tolstoy arasında bir yere sokuşturabilmek istiyorlar. Ve istediklerini de alıyorlar. İstediklerini alıyorlar, çünkü benim gibi insanlar, yeni Dostoyevski’yi bulduğumuza karar vermiş olsak bile, hâlâ kahrolası *televizyon*-da hava durumunu okuyan gerzeğin tekinin yazdığı herhangi bir saçmalığın yarısı kadar satamadığımız için, onlar istediklerini elde ediyorlar!”

Sesi son sözcükte artık haykırma düzeyine yükselmişti. Sonra yerine oturdu ve ellerini saçlarının arasında dolaştırdı.

“Ee, nasıl peki, Hilary’nin kitabı yani?” diye sordum, bir parça sakinleşmesi için zaman verdikten sonra.

“Ah, bildik döküntü işte. Dinamik ve acımasız bir sürü medya mensubu. Her kırk sayfada bir seks. Ucuz hileler, mekanik bir kurgu, berbat diyaloglar, bir bilgisayar bile yazabilirdi. Muhtemelen bilgisayara yazdırmışlardır. Boş, kof, maddeci, cafcaflı. Her uygar insanı kusturmaya yeter, gerçekten.” Esefle boşluğa dikmişti gözlerini. “En kötüsü de, benim yaptığım önerileri kabul bile etmemeleri. Biri elime on binlik bahşış sıkıştırdı. Alçaklar. Bildiğim tek şey, bahar döneminin liste başı olacağı.”

Bunu izleyen suskunluğu bozmak hiç kolay olmadı. Patrick’in gözleri kurbaga gibi pörtlemişti ve bakışları beni delip geçiyor gibiydi, odada olduğumu unutmuştu sanki.

“Bak” dedim sonunda, saatime göz atmak için kendimi zorlayarak. “Gerçekten gitmem gerek, az sonra bir başka randevum var. Sana gönderdiğim müsvedde hakkında söyleyeceğin bir şey varsa...”

Patrick’in gözleri yavaş yavaş bana doğru döndü ve odaklandı. Hülyalı, hüzünlü bir sırıtma yayıldı yüzüne. Beni duyduğunu sanmıyorum.

“Belki de bunların hiç önemi yoktur” dedi. “Belki dünyada olup biten daha önemli şeyler vardır ve benim küçük sorunlarımın hiç mi hiç önemi yoktur. Belki yakında savaşa gireriz.”

“Savaş mı?”

“Eh, işler öyle bir hal aldı, değil mi? İngiltere ve Fransa Suudi Arabistan’a yeni birlikler gönderiyor. Pazar günü Irak Büyükelçiliği’ndeki herkesi sınır dışı ediyoruz. Ve şimdi de Ayetullah işe karışıyor ve Birleşik Devletler’e kutsal savaş çağrısı yapıyor.” Omzunu silkti. “Sana bir şey söyleyeyim mi, oturduğum yerden bu durumun sonuçları çok kara görünüyor.”

“Yani savaş başlar başlamaz İsrail de karışacak ve daha biz farkına bile varmadan Ortadoğu’daki ilişkiler daha da kötüleşecek mi demek istiyorsun. Ve o zaman Birleşmiş Milletler bu baskıya dayanamayıp dağılırsa, bütün o Soğuk Savaş hikayesi yeniden başlar ve sınırlı bir nükleer savaş olasılığıyla karşı karşıya gelmiş oluruz mu demek istediğin?”

Patrick’in bakışı benim naifliğime acıdığını gösteriyordu.

“Benim söylediğim bu değil” dedi. “Mesele şu ki, önümüzdeki üç dört ay içinde kitapçılara bir Saddam Hüseyin biyografisi koymazsak, kentteki her yayıncı ağzımıza edecek.” Kafasını kaldırıp gözlerinde ani bir çaresiz ışıkla baktı bana. “Belki sen bunu yapabilirsin bizim için. Ne dersin? Altı haftalık araştırma, altı haftalık yazım. Yirmi bin de avans, eğer bütün denizaşırı ve televizyon haklarını alabilirsek.”

“Patrick, bunları söylediğine inanamıyorum.” Ayağa kalktım, odayı birkaç kere arşınladım ve sonra dosdoğru yüzüne baktım onun. “Sekiz yıl önce bütün o tartışmaları yaptığım adamla aynı kişi olduğuna inanamıyorum. Büyük edebiyatın kalıcılığı; sadece çağdaş olanın ufuklarının ötesine bakmak hakkındaki bütün o konuşmalar. Yani, bu iş sana neler yapmış bugünlerde?”

Sonunda dikkatini çekebildiğimi, yüzünün hızla düşmesinden, mesajımın anlaşılma şansı olduğunu görebiliyordum. Bu yüzden sadede gelmeye karar verdim.

“Edebiyata ne kadar inancın vardı, Patrick. Böyle bir inancı hiç görmemiştim. Şu koltukta oturup konuşmanı dinlerdim ve bu sanki bir –gerçeklerin açığa çıkışı gibi bir şey olurdu. Bana ebedi gerçeklikleri öğretmiştin. Kuşakları ve asırları aşan ve her kültürün büyük yaratıcı yapıtlarına giren değerleri.” Bu saçmalığı çok uzun süre devam ettiremezdim, orası kesindi. “Bana gündelik gerçekleri, fani gerçekleri, bir gün önemli, ertesi güne anlamsız görünen gerçekleri unutmayı öğrettin. Ondan daha yüce bir gerçek olduğunu görmemi sağladın. *Kurgu*, Patrick.” Masasında duran müsveddeye koydum elimi. “*Kurgu* –önemli olan o. Senin ve benim bir zamanlar inandığımız şey ve benim şimdi tekrar döndüğüm şey. Senin bunu herkesten iyi anlayacağını düşünmüştüm.”

Bir süre sessiz kaldı ve tekrar konuşmaya başladığında, sesi duyguyla titriyordu.

“Haklısın, Michael. Özür dilerim, gerçekten. Buraya yazdığın bir şey hakkında fikrimi almaya geldin, çok derin duygular beslediğin bir şey hakkında, bense sadece kendi sorunlarımdan söz ediyorum.” Eliyle yerime oturmamı işaret etti. “Haydi, otur. Kitabın hakkında konuşalım.”

Elde ettiğim üstünlüğü alıkoymaya kararlı olarak, bir reddetme jesti olarak elimi müsveddenin üzerinden çekmedim ve şöyle dedim: “Belki de pek uygun bir zaman değildir. Şimdi benim sözünü ettiğim şu randevum var, ve belki senin de karara varabilmen için biraz zamana ihtiyacın vardır, bu yüzden neden başka bir—”

“Kitabın hakkında bir karara vardım, Michael.”

Derhal oturdum. “Vardın mı?”

“Ah, evet. Bir karara varmasaydım seni buraya çağırmazdım.”

Birkaç saniye ikimiz de konuşmadık. Sonra ben konuştum: “Eee?”

Patrick koltuğuna yaslandı ve takılırcasına gülümsedi. “Sanırım önce biraz kitap hakkında bir şeyler anlatsan iyi edersin. Arka plan. Winshawlar hakkında neden yazdın? Neden onlar hakkında bir tarih gibi başlayıp bir romana dönüşen bir kitap yazdın? Bu fikir nereden geldi aklına Tanrı aşkına?”

Bu soruları dürüstçe, tam olarak ve uzunca bir sürede yanıtladım. Ardından birkaç saniye ikimiz de konuşmadık. Sonra sordum: “Eee?”

“Şey... Bu kitapla ilgili ciddi bir sorunumuz olduğunu sana söylememe gerek yok sanırım, Michael. Pervasızca onur kırıcı.”

“Bu sorun değil” dedim. “Her şeyi değiştiririm: Adları, yerleri, zamanları, hepsini. Bu sadece bir başlangıç, görüyorsun, sadece temel. Bütün izleri kapatabilirim, bütün bunları neredeyse tanınmaz hale getirebilirim. Bu sadece başlangıç.”

“Hımm.” Patrick işaret parmaklarını bir araya getirdi ve düşünceli bir tavırla ağzına dayadı. “Evet, sonra elimizde ne kalır tam olarak? Elimizde kalan, ağzı bozuk, skandal peşinde koşan, kinci bir havası olan, açıkçası kötü niyetlerle yazılmış ve hatta, bazı yerlerde –söylememin sakıncası yoksa– biraz sık bir kitap olur.”

Rahat bir soluk aldım. “Yani yayımlayacak mısınız?”

“Sanırım. Gerekli düzeltmeleri yapmana ve kuşkusuz, bir çeşit son yazmana bağlı olarak.”

“Kesinlikle. Şu ara onun üzerinde çalışıyorum ve toparlamayı umuyorum ... yakında. Çok yakında.” Neşe ve zindeliğimin içinde, Patrick’e karşı ani bir sıcaklık dalgası yükseldi. “Biliyorsun, bu kitabın şu anki piyasa için kusursuz olduğundan emindim, ama bunu senden duymaya ne kadar ihtiyacım olduğunu bilemezsin. Yani, kaygılanıyordum, benim diğer romanlarımdan o kadar farklı olunca—”

“Yo, o kadar da farklı değil” dedi, elini sallayarak.

“Öyle mi düşünüyorsun?”

“Bu yazdıklarınla, söz gelimi son kitabın arasında kesin bir üslup bağlantısı var. Senin sesini derhal tanıyabildim. Pek çok yönden bunda da aynı kuvvetli yönler var, ve...”

“... ve ne?” diye sordum, cümlesini yarım bırakınca.

“Pardon?”

“Bir şey söylemek üzereydin. Aynı kuvvetli yönler ve...?”

“Ha, önemli değil. Gerçekten.”

“Aynı zaafılar, bunu söyleyecektin. Değil mi? Aynı kuvvetli yönler ve aynı zaafılar.”

“Şey evet, ille de bilmek istiyorsan.”

“Peki, bu ne demek oluyor?”

“Ah, şimdi bununla keyfimizi kaçırmamıza gerek yok.”

“Haydi ama, Patrick, söyle bana.”

“Evet...” Ayağa kalkıp pencereye doğru yürüdü. Otopark ve tuğla duvar ona esin vermiş benzemiyordu. “Sanırım hatırlamazsın, son görüşmemizde konuştuklarımızı, değil mi? Onca yıl önce, yaptığımız son sohbeti?”

Dün yapmışız gibi hatırlıyordum.

“Pek sayılmaz, hayır.”

“Çalışman hakkında pek çok şey konuştuk. Önceki kitabın ve gelecekteki kitabın ve yazmakta olduğun kitabın hakkında pek çok şey konuştuk ve seni bir parça sinirlendiren bir eleştiride bulundum sana. Ne olduğunu hatırlamıyorsundur sanırım?”

Neredeyse kelimesi kelimesine hatırlıyordum.

“Tastamam söyleyemem ne yazık ki.”

“Demiştin ki... evet, demiştin ki, samimi olmam gerekirse, yazdıklarında eksik olan belirli bir tutku unsuruydu. Hatırlamıyorsun bunu?”

“Hiç çağrışım yapmadı.”

“Bu sözlerin kendisi olmayabilir seni gücendiren. Ama sonra devam etmiş –o noktada işi artık küstahlığa vardırarak- bunun açıklamasının –nasıl söylemeli- yaşamında da tutku eksikliği olması gerçeğinde yatıyor olabileceğini de söylemiştim. Daha iyi bir kelime bulamadığım için bunu söylemiştim.” Beni dikkatle seyrediyordu: Şunları söyleyebilecek kadar dikkatle “Hatırlıyorsun, değil mi?”

Ben de gözlerimi ona diktim, ta ki öfkem bana baskın çıkıncaya dek. “Bunu sana nasıl söyleyebilirim bilmem” dedim boğulurcasına. “Bu kitap tutku dolu. Öfke dolu, her ne haltsa. Eğer iletği bir şey varsa, o da bu insanlardan nasıl nefret ettiğim, her birinin ne denli *habis* olduğu, çıkarları ve nüfuzları ve ayrıcalıkları ve bütün o iktidar merkezlerindeki boğucu hakimiyetleriyle her şeyi nasıl da berbat ettikleri; hepimizi nasıl köşeye sıkıştırdıkları, bu lanet ülkenin tamamını nasıl da aralarında paylaştıklarıdır. Bunca yıldır çevrem o aileyle çevrilmiş olmasının nasıl bir şey olduğunu bilemezsin, Patrick; günler, günler boyunca Winshawlar’dan başka kimseyle olmamak. Sence kitap nasıl böyle oldu? Çünkü bütün

bunları yazmak, onlar hakkındaki *gerçeği* kağıda dökmek, onları öldürme arzusundan beni alıkoyan tek şeydi. Ha, bu arada, bugünlerde bu işi birileri yapmalı.”

“Tamam o zaman, izin ver de başka bir şey—”

“Bu yüzden hiç *tutku* olmadığını söyleyebilmen beni altüst ediyor, bunu söylemem gerek.”

“Şey, belki ‘tutku’ yanlış sözcüktür.” Durakladı, ama sadece bir saniyeliğine. “Aslında bu konuşmayı ilk yaptığımız zaman kullandığım sözcük de bu değildi. Dobra dobra söylemek gerekirse, Michael, senin eserinde *seksin* eksikliğine işaret etmiştim –kullandığım sözcük tam olarak seksti, şimdi hatırlıyorum- ve bunun ne anlama gelebileceği hakkında tahmin yürütmeye başladığım zaman –*gelebileceği*, bundan öteye geçmiyor- aynı zamanda, eşit derecede, paralel ve ... beraber giden bir ... seks ... yokluğu... senin... İzin ver de şöyle söyleyeyim: Şu anda, yazdıklarının hiç *cinsel boyutu* yok, Michael, ve ben sadece bunun acaba ... yaşamında... hiç –ya da en azından pek- cinsel boyut olmamasından mı kaynaklanıyor diye merak etmiştim. Şimdi olduğu gibi.”

“Anlıyorum.” Ayağa kalktım. “Patrick, doğrusu düş kırıklığına uğradım. Yazarlara, satışlara yardımı olsun diye, kitaplarına seks koymasını söyleyen türden bir editör olduğunu düşünmüyordum.”

“Hayır, söylediğim bu değil. Hiç ilgisi yok. Diyorum ki, senin kahramanlarının deneyiminin hayati bir yönü var ki, burada kesinlikle ifadesini bulmamış. Ondan kaçınıyorsun. Düpedüz etrafından dolanıyorsun. Eğer seni iyi tanıyor olmasaydım, ondan korkuyorsun derdim.”

“Bunları daha fazla dinleyemem artık” dedim kapıya hamle ederek.

“Michael?”

Döndüm.

“Bu akşam sözleşmeyi postaya vereceğim.”

“Teşekkür ederim” dedim ve çıkmak üzereydim ki, bir şey beni durdurdu ve şunları söyledim: “Sinirlerimi bozdun biraz, yani ... yaşamımda eksik olan... bir unsur hakkında konuşmaya devam ederek.”

“Biliyorum.”

“İyi seks sahneleri yazmak çok zordur zaten.”

“Biliyorum.”

“Gene de teşekkürler.” Bir şey daha geldi aklıma. “Bir öğle yemeği yiyelim birlikte, eski günlerdeki gibi.”

“Şirket yazarlara yemek ısmarlayacak parayı vermiyor artık” dedi Patrick. “Ama gene de, ucuz bir yerler biliyorsan, Alman usulü yapabiliriz.”

Ben çıkarken o bir bardak su daha dolduruyordu kendine.

Partrick'le görüşmem beklediğimden çok daha uzun sürmüştü ve Vanity House'a vardığımda neredeyse geç kalmıştım. Yolda bir yemek yerim diye düşünmüştüm, ama zaman yoktu, bu yüzden biraz daha çikolatayla idare etmek zorunda kaldım. Twirl marka şu yeni gofretten bir tane denedim: Ağır, kaymaksı, lezzetli bir kabuğun içinde kat kat çikolata sarmalları. Doğrusu fena değil, bununla birlikte, Ripple'a aşık bir konsept borcu olduğundan, "yeni" demek biraz yanlış olurdu. Gerçi bu biraz daha katı gibiydi: Daha dolgun ve daha doyurucu. Bir paket de Maltesers almıştım, ama onu açmak gelmedi içimden.

Peacock Press'i ziyaret etmeyi dört gözle bekliyordum, kısmen belki aptalca görünebilecek bir nedenle. O güne dek görüştüğüm tek kişi -Winshaw kitabı fikriyle bana ilk gelen kişi- Alice Hastings diye bir kadındı ve aramızda derhal karşılıklı bir anlayış oluştuğu kanısındaydım. Aynı zamanda genç ve çok güzel olduğunu ve projenin tamamının onunla yeni görüşmeler yapma fırsatı sunmasının çekiciliğinin de etkili olduğunu ekleyebilirim. Fakat bu olmadı. İlk görüşmenin ardından, sonunda kitabın ilerleyişinin denetiminin tüm sorumluluğunu üstlenen orta yaşın sonlarında açık sözlü ve dostça olmadığı söylenemeyecek Bayan Tonks diye birinin ilgisine devretti beni. O da, görevini ciddiye aldı ve bana kendimi iyi hissettirmek için elinden geleni yaptı: Söz gelimi, her Noel'de bana yılın kataloğundan, hediye paketi yapılmış halde en sevdiği kitaplardan oluşan bir paket gönderdi. Kitaplığımın *Arnavutluk'un Büyük Tesisatçıları*, *Kötü Ağız Kokusunun 300 Yılı*, Muhterem Peder

J. W. Pottage'ın çığır açan çalışması *Heykel Kaidelerini Bildiğinizi mi Sanıyorsunuz?* ve –yazarın adını hatırlayamasam da- *Ambalajlamayla Bir Hayat –Bir Özyaşamöyküsünün Parçaları: Cilt IX– Suni Köpük Yılları* adlı açıkça unutulmaz bir hatırat gibi seçme eserlerle süslenmeye başlaması böyle oldu. Bu cömertliğe çok müteşekkir kalsam da, Alice'i tekrar görmenin yerini tutamıyordu ve büroda şahsen ziyaret ettiğim (üç dört defayı geçmeyen) ender durumlarda, ya öğle yemeğine çıkmış veya tatilde veya bir yazarla görüşme halinde oldu. Ama gene de, saçma bir şekilde, onu son görüşümün üzerinden sekiz yıl geçtikten sonra şimdi bile, binaya girerken gönlümde tatlı bir cinsel nostalji sızısı hissettim ve onu kısacık da olsa tekrar görebileceğim, hatta bir çift laf edebileceğimiz düşüncesi, adımlarıma küçük de olsa bir canlılık getirdi; bileğim asansörün dokuzuncu kat düğmesine basarken cakalıydı.

Bugün, her ne olursa olsun, Bayan Tonks'un gösterişsiz verimliliği bile, neşeli bir ihtimal sunuyordu: Patrick'le olan iş ilişkisinin ardından, onunla iş yapmak bahtiyarlık denebilecek kadar karmaşıklıktan uzaktı. En azından, asansör beni sarsıntısız bir şekilde yukarıya çıkardığı sırada aynaya bakıp alt dudağıma bulaşmış çikolatayı silerken, benim beklentim buydu.

Gelgelelim, Bayan Tonks beni resepsiyonda bekletmek yerine, geldiğimi duyar duymaz beni karşılamak üzere koşarak geldiğinde, havada farklı bir şeyler olduğu hissine kapıldım. Onun sağlam, iş kadını siması, alışılmış kızarıklığından fazlasını takınmıştı ve parmakları, sarkık göğsünden aşağıya kadar inen kolyesinin ağır tahta boncuklarıyla oynuyordu sinirli bir şekilde.

“Bay Owen” dedi. “Bütün sabah size telefonla ulaşmaya çalıştım. Sizi bunca yolu gelmekten kurtarabileceğimi düşünerek.”

“Müsveddeye göz atamadınız mı?” diye sordum, peşinden giderek bonzai ağaçları ve modern soyut resimlerle çok hoş süslenmiş büyük, rahat bir büroya girerken.

“Bugün okumaya niyetliydim, siz gelmeden” dedi, oturmam için bir koltuğu işaret ederek, “fakat koşullar elvermedi. Mesele şu ki, büyük bir karışıklık içindeyiz. Bir parça telaşımız var. Sizi daha fazla muallakta tutmamak için söyleyeyim, dün gece soyulduk.”

Bu tür sözlere karşılık olarak söyleyecek zekice bir şey gelmez aklıma oldum olası. Yanıtı, “Ne kadar korkunç” gibi bir şey oldu. Ardından da: “Umarım değerli bir kaybınız olmamıştır.”

“Aslında hiçbir şey çalınmadı” dedi Bayan Tonks. “Sizin müsveddeniz dışında.”

Dilim tutuldu.

“Masamın üst çekmesindeydi” diye devam etti. “Hırsızın onu bulması çok sürmemişe benziyor. Polise henüz haber vermedik: Önce sizinle konuşmak istedim, Bay Owen. Bize ulaşmasından hemen sonra, bu olayın olması için herhangi bir neden var mı sizce? Son zamanlarda, bu kitapla ilgili çalışmanıza yeniden başladığınız konusunda birini uyandıracak bir şey yaptınız mı?”

Bir an düşündüm ve “Evet” dedim. Öfkeyle odayı arşınlayarak (öfkem kendime yönelmişti) gazete ilanı hakkında bilgi verdim. “Bir savaş ilanı anlamına geliyordu, başka her şeyden çok. Şifreli bir meydan okuma. Evet, açıkça anlaşılıyor ki, biri bu meydan okumayı kabul etmiş.”

“Bunu yapmamalıydınız” dedi Bayan Tonks. “Önce bize danışmadan, adresimizi vermemeliydiniz. Her neyse, bu alanı çok genişletiyor. Herhangi biri olabilir.”

“Hayır, sanmıyorum” dedim, içimde bir kuşku şekillenmeye başlarken. “Bu kitabı yok etmek istediklerini zaten ifade etmiş bazı aile üyeleri var ve hiç şaşırmam ki—”

Bayan Tonks dinlemiyordu.

“Sanırım bu iş için Bay McGanny’ye başvuracağız” dedi. “Benimle gelir misiniz?”

Beni resepsiyona götürdü ve kısa bir süre başka bir büroya girip kaybolarak beni sekreterle yalnız bıraktı. O bilgisayar klavyesine hafifçe dokunuşlarla yazarken yatışarak, Winshawlar’dan hangisinin müsveddemi çalmış (daha muhtemelen bunu yapması için birini tutmuş) olabileceği konusunda bazı gelişigüzel tahminler yürütmeye kaptırdım kendimi. Aşık aday Henry’ydi: Ne de olsa, bir zamanlar bunu yakmaya çalışmıştı zaten. Fakat diğerlerinin hiçbiri de bütünüyle hariç tutulamazdı. Ardında kim olursa olsun, amaç kitabın ortadan kalkması gibi görünmüyordu: Benim birkaç kopya çıkardığımı düşünebilecekleri kesindi, dolayısıyla niyet herhal-

de araştırmalarımın nereye kadar ilerlediğini öğrenmek olmalıydı. Birkaç gerçeği ele geçirene dek, bu konuya kafa yormamaya karar verdim. Başka, daha acil bir soruyu sormanın zamanı gelmişti.

Sekreterin masasına yaklaştım ve yapmacık bir umursamazlıkla konuştum: “Herhalde Bayan Hastings bugün burada değildir, tesadüfen, değil mi?”

O da sıkılmış, ifadesiz gözlerini bana dikti.

“Ben sadece geçici çalışıyorum” dedi.

Tam o anda Bayan Tonks döndü ve başıyla işaret ederek önüme düştü. Yayınevinin idarecisi Bay McGanny’yle hiç tanışmamıştım ve ne bekleyeceğimi bilmiyordum. Odasının şatafatı beni şaşırttı, öncelikle: Kurumlu deri koltuklar ve yerel parka cepheli koskaca, manzaralı bir pencere. Adamın kendisine gelince, onun ellilerinin ortasında olduğunu düşündüm: Yüzü bana bir atı hatırlattı –iyi beslenmiş belki, ama hafif sıksa, sevimli ve beklediğim İskoç şivesi yerine, Oxbridge ve devlet okulu eğitilmiş İngilizler’in kendinden emin tavrıyla, kelimeleri uzatarak konuştu.

“Oturun, Owen, oturun.” Masanın karşısından bana baktı. Bayan Tonks pencerenin yanında ayakta duruyordu. “Bu, Winshaw kitabı hakkında ciddi haber. Sizce bunun anlamı ne?”

“Araştırma çizgimin, ailenin belirli üyeleri açısından biraz fazla tartışmalı olduğunun ortaya çıkmaya başladığını düşünüyorum. Sanırım, tam olarak neler yazdığım konusunda bir ön lezzet testi yapmak istediler.”

“Hmmm. Evet, lanet bir sinsilik var, benim tüm söyleyebileceğim bu.” Öne doğru eğildi. “Size karşı açık olacağım, Owen. Sizin bu çekışmenizi onaylamıyorum.”

“Anlıyorum.”

“Ama her madalyonun iki yüzü vardır. Sizi bu kitabı yazmakla ben görevlendirmedim ve içine koyduğunuz şeyleri zerre kadar önemsemiyorum. Bu Bayan Winshaw’un bileceği iş. Nelerin gi-receği, nelerin çıkacağı ona kalmış ve bana öyle görünüyor ki, bu düzenleme size epeyce serbestlik vermiş, çünkü hepimiz biliyoruz ve bunu açıkça konuşmaktan kaçınmanın anlamı yok ki, o da ancak bir forma bile tutmayan bir yer eder. Kibarca söylemek gerekirse.”

“Doğru.”

“Şimdi sizinle açık konuşacağım, Owen. Bildiğime göre, avukatları aracılığıyla Bayan Winshaw’un sizin adınıza oldukça konforlu bir mali anlaşma yapmış durumda.”

“Böyle söylenebilir.”

“Ve bendeniz için de aynı şeyi yaptığını bilmenizin bir sakıncası yok. Bununla, firmayı kastediyorum.” Öksürdü. “Dolayısıyla, sözün özü, bu kitabı bitirmekte acele etmeniz için bir neden yok. Hem de hiç. Ne kadar uzun olursa, o kadar iyi de denebilir.” Yine öksürdü. “Ve aynı nedenden dolayı, umarım bu işi bırakmanız ihtimali de yoktur, sırf ilgili taraflardan bir parça göz korkutma—”

Masasındaki bir diyafon vızırdadı.

“Evet?” dedi, düğmeye basarak.

Sekreterin sesi: “Sonunda Hava Yarbayı Fortescue’ya ulaştım, efendim. Çeki geçen hafta postaya verdiğinden emin olduğunu söyledi.”

“Hm! Ona her zamanki mektubu gönder. Ve acil olmadıkça beni bir daha rahatsız etme.”

“Bir de, efendim, kızınız telefon etti.”

“Anladım –akşam yemeğini iptal etmek için, sanırım. Onun yerine yeni bir erkek arkadaşla görüşüyordur.”

“Tam değil: Bu öğleden sonraki seçmelerinin iptal edildiğini, bu yüzden sizinle buluşmaya daha erken geleceğini söyledi. Şu anda yoldaymış.”

“Ah. Peki öyleyse, teşekkür ederim.”

Bay McGanny birkaç saniye düşündü, sonra aniden doğruldu.

“Evet, Owen. Sanırım, bu noktada gereken her şeyi söyledim. Her ikimiz de meşgul insanlarız. Aslında Bayan Tonks da öyle. Yapılacak işler varken, buralarda dolaşmasının anlamı yok.”

“Sizi asansöre kadar geçireyim” dedi Bayan Tonks öne çıkıp kolumdan tutarak.

“Sonunda tanıştığımıza sevindim, Owen” dedi McGanny, kadın beni kapıya doğru götürürken. “Dikkat çekmeyelim ve yılmayalım, ha?”

Daha karşılık vermeye fırsat bulamadan odanın dışındaydım.

“Eve nasıl gideceksiniz?” diye sordu Bayan Tonks, benimle aşağıya inmek üzere asansöre binerek beni biraz şaşırtmıştı. “Taksiye mi bineceksiniz?”

“Şey, aslında düşünmemiş—”

“Ben size bir taksi çağırayım” dedi; ve sokağa çıkarken bana eşlik ederek bir taksiye işaret etmesi bir dakika bile sürmedi.

“Gerçekten, gerek yoktu” dedim, kapıyı açıp benimle birlikte taksiye binmesini bekleyerek neredeyse.

“Hiç önemli değil. Yazarlarımızı şımartmayı severiz. Özellikle de” (pişmiş kelle gibi sırtarak) “önemli olanlarını.”

Taksi hareket etti ve neredeyse derhal trafik ışıklarında durdu. Beklerken, bir taksinin karşı yönden yanımdan geçtiğini ve Vanity House’un ana girişine yanaştığını fark ettim. Bir kadın çıktı ve Bay McGanny’nin kızı olabileceğini düşünerek saate baktım ve neye benzediğini görmek için aptalca bir meraka kapıldım. Fakat hayır; şaşkınlıkla ve –tamamen yersiz bir şekilde– büyük zevkle, inen kadının Alice Hastings’ten başkası olmadığını gördüm.

“Alice!” diye seslendim camdan. “Alice, merhaba!”

Şoföre parasını ödemek için eğilmişti ve beni duymadı: Ardından ışıklar değişti ve benim bindiğim taksi hareket etti. En azından hâlâ aynı şirkette çalıştığını ve görebildiğim kadarıyla, görüşmemizden beri geçen yıllar içinde pek değişmediğini öğrenmekle yetinmek zorundaydım.

Üzerinden birkaç dakika geçmişti ki, şoför bölmeyi indirerek, “Kusura bakma ahbap, ama biri seni takip ediyor olabilir mi acaba?” diye sordu.

“Takip etmek mi? Neden?”

“Şu mavi Citroën 2 CV. Birkaç araba arkamızda.”

Bir göz atmak için döndüm.

“Elbette bu trafikte söylemek zor, ama bildiğim birkaç kestirmeden beri hâlâ arkamızda, bu yüzden merak ettim de...”

“İmkansız değil” dedim, şoföre bakmak için gayret ederek.

“Evet, biraz daha hızlanıp ne olduğuna bakacağım.” Neredeyse Battersea’ye kadar bir daha konuşmadı. “Hayır, onu kaybettik. Sanırım yanıldım.”

Rahat bir soluk aldım ve arkama yaslandım. Uzun bir gün olmuştu. Artık tek istediğim, akşamı dairemde televizyon ve videoyla başbaşa geçirmekten başka bir dileğim yoktu. Bugün yeterince in-

san görmüştüm. İnsanı tüketiyorlardı. Eve geldiğimde Fiona'yı bile görmek istemiyordum.

Taksi şoförü para üstünü sayıp pencereden uzatıyordu ki, mavi bir Citroën 2CV gürültülü bir şekilde geçti, yanımızdan geçerken hızlanmıştı.

“Hay aşağılık herif” dedi, arkasından bakarak. “Bizi izliyormuş. Aman dikkat et ahpap: Galiba biri senin ensende.”

“Haklı olabilirsin” diye mırıldandım, araba bizim apartman blokunun köşesinde dönüp kaybolurken. “Çok haklı olabilirsin.”

Ve gene de aynı zamanda –döküntü bir Citroën 2CV? Henry Winshaw bile bu kadar düzenbaz olabilir mi? diye düşünmekten kendimi alamadım.

Henry

On altı gün! Valide ve Peder, bugünden tezi yok en gizli tüm düşüncelerimi kaydedeceğim bu muhteşem deri ciltli defteri verdiler bana.¹ Ayrıca, elbette, önceki mevduat hesabıma 200 pound daha; gerçi beş yıl daha dokunamayacağım ve bu çok can sıkıcı!

Öğleden sonra benim için gerçekten harika bir çay partisi verdiler. Binko, Puffy, Meatball ve Squidge'in yanı sıra, cins-i latifin, olağanüstü güzel Wendy Carpenter gibi birkaç temsilcisi de gelmişti, Wendy benimle pek konuşmadı, heyhat!² Thomas her zamanki gibi soğuk ve züppeydi. Fakat gerçek sürpriz Godfrey Amca'nın hiç beklenmedik geliyordu. Kendisi şu anda izinli, Winshaw Towers'ta kalıyor ve onca yolu sadece bendenize kısa bir ziyaret yapmak için gelmiş! Üzerinde RAF merasim üniforması vardı ve olağanüstü sık görünüyordu. Benim model Spitfire uçaklarıma göz atmak için odama geldi ve tümüyle El Alameyn ve bunun herkesin morali için gereken o küçük teşviki nasıl sağladığına dair her şey hakkında, çok derin bir sohbete daldık. Arkadaşlarının savaştan sonra her şeyin düzelmesini ipe çektiklerini ve Beaveredge (?) Raporu hakkında oldukça şiirsel bir şeyler söylemeye başladı; anlaşılan bu rapor bundan böyle herkesin, işçi sınıfının ve o türden insanların bile daha iyi bir yaşam standardına kavuşacağını söylüyormuş.³ Giderken, tek bir söz söylemeden, cebime bir beş poundluk para sıkıştırdı. O gerçekten herkesin sahip olmak isteyebileceği kadar iyi bir amca.

-
- 1 *Editörün notu* [1995]: Henry Winshaw bu karara sadık kaldı ve aslına bakılırsa, kimileri onun ülkenin en velut siyasal hatıratçılarından biri olduğunu ileri sürüyor. Toplam dört milyon küsur sözcükten oluşan günlüklerini gözden geçirme görevinin devasa bir iş olduğu ortaya çıktı, ancak, umulur ki, en azından ilk cildi gelecek yıl başlarında hazır olacaktır. Bu arada bu birkaç kısa özet, en azından tadımlık olarak sunulmaktadır.
 - 2 Bu az konuşma sorununun sonraları çözüldüğü anlaşıyor: Bayan Carpenter 1953 baharında Henry Winshaw'la evlendi.
 - 3 William Henry Beveridge'in (1879-1963) *Sosyal Güvenlik ve İlişkili Hizmetler* raporu, İngiltere'nin savaş sonrası sosyal hizmetler yasasının ana planı haline geldi, Ulusal Sağlık Servisi'nin kurulması için gereken kuramsal zemini oluşturdu (bkz. aşağıda, çeşitli yerlerde).

15 Aralık 1942

Hayatımın bugüne kadarki en kötü günü, en kötü, kesinlikle. Zavallı Godfrey Amca'ya son görevimizi yapmaya gelirken Wins-haw Towers'ta korkunç sahneler. Hiç kimse onun ölümüne inanmıyor: Benim doğum günü partime gelmesinin üzerinden bir ay bile geçmemişti.¹ Büyükanne ve büyükbabamın onca perişan görüldüğü ve dışarıda uğuldayan rüzgarla şapelin iyice dondurucu olduğu anma ayini yeterince kötüydü. Ama önceki gece, en kan dondurucu selamlaşmaların olduğu, malikanede kaldık. Haber zavallı Tabs Hala'ya aklını büsbütün kaçırttı ve Lawrence Amca'yı öz kardeşini öldürmekle suçlamaya başladı! Akşam yemeği için aşaağıya inerken fiziksel olarak saldırıda bulundu Lawrence Amca'ya: Bir kroket tokmağını kafasına indirmeye çalıştı. Sonradan öğrendik ki, bu yaptığı altıncı girişimmiş. Olan biteni görmemi engelleme-ye çalıştılar, ama hepimiz akşam yemeğine oturmuşken doktorlar geldi ve onu ön kapıya götürdükleri sırada zavallı yaşlı Hala'nın çığlıklarını duyabiliyordum. Derken, minibüsün kalktığını duydum ve bu onu son görüşümüz oldu. Validem, "iyi bakılacağı" bir yere götürüldüğünü söylüyor. Umarım yakında iyileşir.

Bu arada belirtmem gerekir ki, neler hissettiğini kesinlikle biliyorum. Ayinde kesinlikle üzüntüden boğazımız tıkanmıştı ve o öğleden sonranın kalanı boyunca, savaşın boşunalığı ve buna benzer tatsız şeyler hakkında derin düşüncelerle dolu, karamsar bir ruh hali içindeydim. Peder bizi arabayla eve götürürken kafamda şöyle bir şiir şekillenmeye başladı:

Godfrey Amca'nın Anısına

Ağlayın, evet ağlayın, Savaşçılar,
Aranızdan biri yok artık.
Şapel duvarlarında uğuldayan rüzgar,
Her yağmur damlası, düşen her yaprak –

1 Godfrey Winshaw (d. 1909) 30 Kasım 1942'de Berlin üzerinde Almanlar tarafından düşürülmüştü. Bunu izleyen aile krizinin, biraz spekülasyon olmakla birlikte, ayrıntılı bir anlatımı için, bkz. Michael Owen, *Winshaw Mirası: Bir Aile Kroniği* (Peacock Press, 1991).

Yas tutuyor, hepsi de, Matthew'un oğlu için,
 Zalimce canına kıydığı mülevves Hun'un.
 Gene de savaşmalıyız –pes edemeyiz-
 Kazanırsak nasıl bir bahtiyarlık!
 Ona “Tanrı Amca” derdik
 Ama şimdi yatıyor altında Yorkshire çayırlarında,
 Zafer sevincini asla paylaşamayacak –
 Yeryüzüne papatyalar gönderecek ancak.¹

Peder iyi geceler demeye geldiğinde, ona savaşa gitmeyi kaldıramayacağımı, bu fikrin bile çok korkunç olduğunu söyledim. Celb evrakım geldiğinde ne yapacağımı bilmiyorum. Ama bana bu konuda endişelenmememi söyledi ve işin içinde bir sürü dümen olduğunu anlattı. Ne demek istediğini pek anlayamadım, ama yatağa tuhaf bir şekilde rahatlamış olarak girdim.

12 Kasım 1946

Yeni –bununla birlikte, aslında oldukça yıpranmış- Olasılık Hocam Prof. Goodman'la birlikte kesinlikle berbat bir dersin ardından, Magdalen Bahçeleri'nde yürüyüşe çıktım. Oxford bu güzel akşamında çok güzel görünüyor. Buraya gitgide daha çok alışıyorum. Bunun ardından, sonunda Muhafazakarlar Birliği'ndeki bir toplantıya katılmaya karar verdim. Peder çok memnun olacak. (Ona mektup yazıp bu toplantıyı anlatmalıyım.)

Ve şimdi, sevgili Günlük, sana çok gizli bir bilgiyi anlatmak üzereyim: İşin doğrusu, ÂŞIK OLDUĞUMU SANIYORUM. Evet! Hem de ilk kez! Birliğin başkanı, Margaret Roberts adında Somerville'li bir kız ve tam bir civciv olduğunu söylemem gerek!² Fındık

- 1 Zira, bu son beyit, ne yazık ki, Godfrey Winshaw'un cesedi Almanya'dan asla getirilemediği için çok yerinde sayılmaz. Çok hassas olan küçük Henry'nin acısının büyüklüğü, bu ayrıntıyı görmesine engel olmuştur.
- 2 Margaret Hilda Roberts (d. Grantham, Lincolnshire, 13 Ekim 1925), daha sonra Margaret Thatcher, daha sonra Kesteven Baronesi, 1946 güzünde Oxford Üniversitesi Muhafazakarlar Birliği Başkanı oldu.

kabuğu kahverengisi saçları, son derece muhteşem bir başı var —o saçlara kendimi gömmek isterdim. Çoğunlukla tek yapabildiğim şey, gözlerimi dikip ona bakmak oldu, ama daha sonra kendimi toplayıp ayağa kalkmayı ve toplantıyı ne kadar beğendiğimi söyleyecek gücü buldum. Bana teşekkür etti ve yeniden geleceğimi umduğunu söyledi. Sanki beni kimse durdurabilir de!

En parlak konuşmayı o yaptı. Söylediği her şey doğrudu. Baştan aşağı gerçek. Daha önce bu kadar berrak ifade edildiğini duymamıştım.

Kalbim ve beynim sizindir Margaret, dilediğiniz her şeyi yapabilirsiniz onlara.

11 Şubat 1948

Bugün Lawrence Amca ziyarete geldi. Bu iyi haber, çünkü dönemin ancak ortasına geldik ve şimdiden nakit param tükenmişti ve bu ihtiyarın giderken size bir şeyler bırakacağından emin olabilirsiniz. 12.30 civarında geldiğinde, Gillam benim odamdaydı, bu yüzden o da bizimle yemeğe geldi. Bunun havai fişekleri patlatacağını sandım, çünkü ikisinin eninde sonunda siyaset konusuna girecekleri kesindi: Gelgelelim, bu kez her şey sakin geçti. Gillam, İşçi Partisi'ni destekliyor —onunla bu konudan hep uzak durmaya çalıştık ekseriya, ama kişisel olarak, onun her sözünün zırva olduğunu düşünüyorum. Her neyse, amcamın onun kaşarlanmış bir Bevancı¹ olduğunu ortaya çıkarması ve onunla dalga geçmeye başlaması çok sürmedi. Bir Ulusal Sağlık Hizmeti fikri konusunda ne düşündüğünü sordu ve Gillam gayet tabii sevinçle konunun üzerine atladı. Fakat sonra amcam, Bu durumda, sizce neden tüm doktorlar buna karşı çıkıyorlar? dedi —Çünkü görünüşe bakılırsa, daha dün Britanya Tıp Birliği (yine) bu konuda işbirliği yapmama kararı aldı. Gillam, gerici güçlere karşı direnilmesi gerektiğine dair yetersiz bir şeyler söyledi, o zaman amcam da, aslına bakılırsa, bir işadamı ola-

1 Aneurin 'Nye' Bevan (1897-1960), Ebbw Vale İşçi Partisi milletvekili; 1946'da Ulusal Sağlık Hizmeti Kanunu'nun geçmesini sağladı. Yaşamöyküsü: *Aneurin Bevan*, Michael Foot (2 c., Londra, 1962 ve 1973).

rak, merkezi bir Sağlık Hizmeti'ne sahip olma fikrinin çok anlamlı olduğunu, çünkü son tahlilde, hisse sahipleri ve yönetim kurulu ve bir genel müdürle birlikte, bir ticari iş gibi yürütüleceğini ve etkili olmasını sağlamanın, ticari çizgide, yani kâr elde etme anlayışıyla yürütülmesinin yolunun bu olduğunu söyleyerek, ayağının altındaki halıyı çekiverdi. Bütün bunlara Gillam elbette var gücüyle karşı çıktı. Fakat amcam artık alabildiğine formundaydı ve aslına bakılırsa, Sağlık Hizmetleri'nin, doğru dürüst idare edilmesi halinde, gelmiş geçmiş en kârlı sektör olabileceğini, çünkü talebin asla ortadan kalkmayacağını söyleyerek devam etti sözüne: Tükenmez bir kaynaktı bu. Eğer özelleştirilmiş bir Sağlık Hizmetleri'nin yönetimine kendisini getirselerdi, ülkenin en zengin ve en güçlü adamı olması çok sürmezdi. Gillam, bunun asla olmayacağını, zira söz konusu metan –insan yaşamı– nicelleştirilemeyeceğini ileri sürdü. Yaşam kalitesi, dedi, bir fiyat konulamayacak bir şeydir; Winshaw tersini savunmak için ne söylerse söylesin, diye de ekledi. Bu, Pisagor Derneği'ne geçen yıl verdiğim, “Nitelik Nicelleştirilebilir” başlıklı, matematik olarak, bir tür formülle ifade edilemeyecek –manevi, metafizik, psikolojik veya duygusal– hiçbir durum olmadığını (açık söylemek gerekirse, oldukça havai biçimde) savunduğum bir makaleye bayağı pohpohlayıcı bir göndermeydi. (Bu makale belirli bir sükse yapmış görünüyor: Gillam laf arasında amcama, sohbette ne zaman benim adım geçse, bu yazının başlığının da mutlaka anıldığını söyledi.)

Yemekten sonra amcamla ben, çayımızı benim odamda içtik. Gillam'la bu kadar başarıyla dalga geçmesi konusunda onu kutladım, ama bana o konuda tamamen ciddi olduğunu ve Sağlık Hizmetleri konusunda anlattıklarını unutmamamın iyi olacağını söyledi. Oxford'dan mezun olduğumda ne yapmayı planladığımı sordu, ben de karar vermediğimi, muhtemelen sanayi veya siyaset olacağını söyledim. Siyaset dediğim zaman, hangi tarafı yeğlediğimi sordu ve ben bilmiyorum dedim, o da şu anda arada büyük fark olmadığını, her ikisinin de, Hitler'e bir tepki olarak, iyice Sol'da olduğunu söyledi. Ardından, istersem bana bir iş bulabileceği birçok şirket olduğunu söyledi: En alttan başlamanın hiç anlamı yokmuş, dosdoğru yönetim kuruluyla başlayabilirdim. Ben de ona teşekkür

ettim ve aklımda tutacağımı söyledim. Eskiden Lawrence Amca'yı pek de umursamazdım, ama oldukça iyi birine benziyor aslında. Çıkarken bana on poundluk banknotlar halinde seksen pound verdi, bu da önümüzdeki birkaç haftayı güzel geçirmemi sağlayacak gibi görünüyor.¹

BBC TRANSKRİPSİYON SERVİSİ

PROGRAM BAŞLIĞI: “Günün Meseleleri”

TARİH: 18 Temmuz 1958

SUNUCU: Alan Beamish²

BEAMISH : ... Şimdi “Genç parlamenterler” adını verdiğimiz ve yakında programın içinde düzenli bir bölüm olarak kendini kabul ettireceğini umduğumuz yeni bir bölüme geçiyoruz. Başbakan'ın belirli bir konudaki görüşlerini veya –ıı– örneğin, Muhalefet Lideri'nin görüşlerini öğrenmek istersek, o zaman hepimiz nereye bakacağımızı biliyoruz. Bunları gazetelerde bulabiliyoruz veya radyodan dinleyebiliyoruz. İyi ama, Parlamento'nun sıradan, çalışan üyelerine, –ııı– arka sıralarda oturan kідemsiz üyelerine, kendi yerel topluluğunuzun çıkarlarını en iyi şekilde temsil etmesi için *sizin* seçtiğiniz

- 1 Bu noktada günlüklerde müessif bir boşluk oluyor. Ya Winshaw 1949-59 arasında hiç günlük tutmamıştı, ve –daha muhtemeldir ki– ilgili ciltler telafi edilemeyecek şekilde kaybolmuştur. Açıklaması ne olursa olsun, Oxford'dan mezun olmasının ardından sanayideki hızlı yükselişine, 1952'deki İşçi Partisi'nden adaylığına, takip eden yılda gerçekleştirdiği evliliğine veya (kaderin cilvesiyle, İşçi Partisi açısından felaket bir ulusal hezimet olan seçimde) 1955'te Parlamento'ya girişine dair elimizde hiçbir günlük bulunmamaktadır. Genç milletvekili'nin siyasal kavrayışına bir çeşni sağlayabilecek türden belgelere yönelik yaptığım tüm araştırmalarda, sadece BBC arşivlerinden yukarıdaki belgeyi ele geçirebildim.
- 2 Alan Beamish (1926–): Meslek hayatına BBC siyaset muhabiri olarak başlayan, ardından altmışlı ve yetmişli yıllarda yaratıcı bir prodüktör olarak ün kazanırken arada bir kamera önünde görünmeye devam eden seçkin televizyon kişiliği. Bağımsız televizyondaki kötü bir dönemin ardından 1990'da aniden emekliye ayrılmıştır.

adam? Ya o günün büyük —ııı— siyasal sorunları hakkında ne düşünüyor? Öğrenmemize yardımcı olmak için, bu dizinin ilk konuğuna stüdyomuzda hoş geldiniz diyorum: Frithville ve Ropsley'den İşçi Partisi milletvekili Henry —ııı— Winshaw, iyi akşamlar.

WINSHAW: İyi akşamlar. Söylemek istediğim, bu hükümetin anlamakta başarısız old—

BEAMISH: Bir dakika Bay Winshaw. Eğer izin verirseniz, biraz —ııı— biyografik bilgi vermek istiyorum, böylece ekran başındaki izleyicilerimiz geçmişinize ilişkin bir şeyler öğrenebilir.

WINSHAW: Ah, evet, elbette. Gayet tabii.

BEAMISH: Evet, sanırım Yorkshire'da doğdunuz ve Matematik alanında —ııı— Oxford Üniversitesi'nde eğitim gördünüz. Üniversiteden sonraki yıllarda, bildiğim kadarıyla sanayi sektöründe çalıştınız ve İşçi Partisi milletvekilliğine adaylığınızı koyduğunuz sırada Lambert and Cox'un yönetim kurulu Genel Müdürü'ydünüz.

WINSHAW: Doğru, evet.

BEAMISH: 1955'te Parlamento'ya seçildiniz fakat Lambert'teki görevinizden ayrılmadınız, ayrıca Spraggon Tekstiles and Daintry Ltd. yönetim kurulunun —ıııı— faal bir üyesi olarak hizmet etmeye devam ettiniz.

WINSHAW: Üretim —aaaa— süreciyle, —aaaa— taban düzeyinde — teması sürdürmenin, önemli olduğuna inanıyorum, denilebilir.

BEAMISH: Gayet tabii, sanayi konularına olan —ııı— yakın ilginizle, Bay Amory'nin¹ geçenlerdeki kredi sıkışıklığını rahatlatma kararına ilişkin belli fikirleriniz vardır herhalde.

WINSHAW: Kesinlikle var. Ve bu hükümetin düpedüz anlayamadığı şey—”

BEAMISH: Fakat bu konuya gelmeden önce, belki olayları daha —ııı— küresel bir perspektifte ele almalıyız, çünkü ne de olsa son birkaç

1 Derick Heathcoat Amory (1899-1981), sonraları birinci Vikont Amory, Tiverton'dan Muhafazakar Milletvekili ve 1958'den 1960'a kadar Maliye Bakanı.

gündür Avam Kamarası'na tek bir konu hakim ve bu da –ıııı– Irak'ta yapılan devrim.¹

WINSHAW: Ha. Şey, ben bu hafta Kamara'da –aaaa– istediğim kadar –aaaa– bulunamadım. Bazı iş yükümlülüklerim –yani, seçmen işleri demek istiyorum elbette– son derece –aaaaa– yoğundu.

BEAMISH: Fakat, örneğin, General Kasım'ın ayaklanmasının, güç dengesi üzerindeki etkisinin ne olabileceği hakkında, kişisel olarak bir düşünceniz vardır?

WINSHAW: Evet... şey..., bütün Ortadoğu'nun vaziyeti, bildiğiniz gibi, çok hassas.

BEAMISH: Muhakkak. Fakat sanırım bu özellikle kana susamış, hunharca bir darbe oldu, bölgenin ölçülerine göre bile.

WINSHAW: Tamamen.

BEAMISH: Sayın Macmillan'ın² yeni hükümeti tanımada herhangi bir sorunla karşılaşacağını öngörüyor musunuz?

WINSHAW: Ah, eminim ki kendisi... varsa böyle bir sorun, bilirdi. Dünyanın o bölgesini oldukça iyi tanıdığını düşünüyorum.

BEAMISH: Hayır, benim söylemek istediğim, Bay Winshaw –sorum, bazı kesimlerde, yeni, solcu bir rejimin şiddetle dayatılmasının Irak'la olan ticaret ilişkilerimizdeki etkisi konusunda kaygılar var. Ve aslına bakılırsa, genel ilişkilerimizde.

WINSHAW: Evet, kişisel olarak benim Irak'la hiçbir ilişkim yok, ama olanlar hakkındaki en iyi tavsiye, benim düşünceme göre, derhal yurda dönmeleri olacaktır kanısındayım. Şu anda orada bulunmak kesinlikle korkunç.

1 14 Temmuz sabahı erken saatlerde, Bağdat Radyosu'ndan yapılan bir duyuru, Irak'ın “emperyalizmin kuklası olan yozlaşmış bir grubun egemenliğinden kurtarılmış” olduğu söylendi. Kral Faysal, Velihaht Prens Abdullah ve General Nuri es Said, askerî darbeye katledildiler ve bir Cumhuriyet rejimi ilan edildi. Ardından, Kral Hüseyin'in isteği üzerine, İngiliz paraşüt birlikleri, bölgeyi korumak üzere Ürdün'e gönderildi.

2 Harold Macmillan (1894–1984), daha sonra Stockton Baronu. Bromley'den Muhafazakar Parti Milletvekili ve 1957'den 1963'e kadar Başbakan.

BEAMISH: İzin verin de, başka bir şekilde ifade edeyim. Sayın Macmillan'ın bölgeye İngiliz birlikleri gönderme kararı konusunda Kamara'da hatırı sayılır bir suskunluk var. Sizce, yeni bir Süveyş'le karşılaşabilir miyiz?

WINSHAW: Hayır, sanmıyorum, ve size nedenini de söyleyeyim. Süveyş, biliyorsunuz, bir kanaldır: Çok büyük bir kanal, bildiğim kadarıyla, Mısır'dan geçen bir kanal. Oysa Irak'ta kanal filan yok. Kesinlikle yok. Bu olasılığını ileri süren kişilerin göz ardı ettiği temel etken de bu. Dolayısıyla bu benzetmenin doğru olduğu kanısında değilim.

BEAMISH: Son olarak, Bay Winshaw –potansiyel olarak ulusal çıkarlarımıza bu kadar düşmanca olan- bu darbenin, İngiltere'nin eğitim donattığı bir ordu tarafından yapılmış olması gerçeğinde müstehzi bir tesadüf görüyor musunuz? Geleneksel olarak, İngiliz ve Irak hükümetleri bölgede çok yakın işbirliği yapmıştır. Sizce askerî işbirlikleri artık geçmişte mi kalacak?

WINSHAW: Kalmayacağını kuvvetle umuyorum. Ben her zaman Irak askerî bağlarının son derecede çekici olduğunu düşünmüşümdür ve biliyorum ki, bunu gururla taşıdıklarını biliyorum. Dolayısıyla, bu olursa ülkemiz açısından çok üzüntü verici olur.

BEAMISH: Evet, artık süremizin dolduğunu görüyorum ve söyleyebileceğim tek şey kaldı: Henry Winshaw, programımıza konuk olduğunuz için çok teşekkür ederiz. Ve şimdi haberleri almak için Alastair'e dönüyoruz.

WINSHAW: Buralarda bir bar var mı?

BEAMISH: Hâlâ yayındayız, sanıyorum.

5 Şubat 1960

Hayatımın şoku. Bu sabah yapacak fazla işim olmadığından, on bir sularında Kamara'da dolanıyordum. Gündem pek ümit vaat edici değildi: Kamusal Kuruluşlar (Basının Toplantılara Kabulü) Kanunu'nun ikinci okunuşu vardı. Bu yeni Finchley Milletvekili-

nin ilk konuşması olacaktı, Margaret Thatcher adı: Ve onun Oxford'daki Muhafazakarlar Birliği'nde aklımı başımdan alan Margaret Roberts'ın ta kendisi olduğunu görmeyeyim mi! On beş yıl önce, Tanrı aşkına! Parlamento hayatına girişi muhteşem oldu – herkes onu en coşkulu sözlerle kutluyordu- gerçi utançla söylemem gerekir ki, ben bunun yarısını almıştım ancak. Konuştuğu sırada, sanki yıllar akıp gidiverdi ve konuşmanın sonunda muhtemelen sekse susamış bir ergen gibi görünerek ağzım açık bakakalmıştım. O saç! O gözler! O ses!

Daha sonra koridorda beni hatırlayıp hatırlamadığını anlamak için yanına yaklaştım. Sanırım tanıdı: Sadece söylemedi. Artık evli, elbette (bir tür girişimciyle) ve çocuklu (ikizleri var).¹ O adam kim bilir nasıl gurur duyuyordur, muhteşem bir gurur. Onunla buluşmak üzere acele ediyordu ve sadece birkaç dakika konuştuk. Ardından yalnız başıma Dinlenme Salonu'nda yemek yedim ve sonra lojmana döndüm. Wendy'yi aradım, ama söyleyecek fazla bir şey yoktu. Sesinden, sarhoş gibi geldi.

Nasıl bir çeki taşına döndü başım. İsmi bile –Wendy Wins-haw- o bile saçma geliyor kulağa. Artık onu yanımda insan içine çıkarmaya cesaret edemiyorum. Son cinsel ilişkinin üzerinden 3 yıl ve 247 gün geçti. (Onunla yani.)

Macmillan ile onun değişim rüzgarları² hakkında ne düşündüğünü sordum Margaret'e. Fazla bir şey kaçırmadı ağzından, ama benzer düşündüğümüzden kuşkulanyorum. İkimiz de bu aşamada elimizi açık edemezdik.

Tıpkı onca yıl önce olduğu gibi –gerçi belki artık daha çok nedenle– kaderlerimizin ayrılmaz şekilde birleştiğini hissediyorum.

1 Margaret Roberts, o sırada Atlas Preservative Co.'nun Genel Müdürü olan Dennis Thatcher'la Aralık 1951'de evlenmişti. Oğulları Mark ve kızları Carol, iki yıl sonra doğdu. (Atlas ise 1965'te 560 bin pound karşılığında Castrol Oil'a satıldı.)

2 3 Şubat'ta Macmillan, Cape Town'daki Güney Afrika parlamentosuna, "tüm kıtada bir değişim rüzgarı esiyor" dedi. Kendi partisindeki bazı unsurlar, bu konudaki konumunun tehlikeli ölçüde ilerici olduğunu düşünüyordu.

20 Eylül 1961

Bu öğleden sonra, hafta sonu Winshaw Towers'ta yaşadığımız küçük aksiliğin haberini her nasılsa almış olan Parlamento Parti Denetçisi'nden münasebetsiz bir telefon geldi.¹ Nasıl olduğunu bilmem –olay sadece yerel gazetede idi, ama Lawrence çaresine baktı bile ve iş daha ileri gitmeyecek. Şu rezil aileden bana gına geldi artık! Biraz sorumluluk sahibi olsalardı... Eh, artık benden sadakat filan bekleyemezler.

Her neyse, bana Tabitha ve hastalığını sordu ve çatı katında sakladığımız başka akıl hastalarımızın olup olmadığını. Olayı önemsizleştirmek için elimden geleni yaptım, ama tamamen ikna olmuşa benzemiyordu. Gaitskell'in² kulağına gidecek olursa (ki gideceğine eminim) –benim kabine umudum ne olacak?

14 Temmuz 1962

Macmillan'ın kabine değişimi konusunda gazetelerde çok haklı öfke var. Yedi bakanı bir gecede sepetlemenin bana çok iyi göründüğünü söylemek zorundayım. Kendi adıma –elbette, bunu herhangi birine söylemem olanaksız- onun cesaretine hayran oldum (ve hoş bir sürpriz oldu). Açıkçası, bizim partide de, Komünistler'in güçlenmesine izin veren bazı omurgasız evet-efendimcilerden kurtulmak için aynı acımasızlığa ihtiyaç var –Glasgow'da kopan şu çingar sadece en bilinen örneği.³ Dürüst olmam gerekirse, bu saçmalıkların çoğunun Bevan'la birlikte öleceğini ummuştum. Parti gitgide daha çok Sol'a çekilirse, ben ne olacağım? Bir sonraki lider

1 16 Eylül'de aile malikanesine oldukça gizemli koşullar altında giren davetsiz bir misafir, Lawrence Winshaw'a yaptığı korkunç saldırı sırasında hayatını kaybetti. O dönemde olay çok az konuşulduysa da, özellikle hararetli bir versiyonu Owen'ın sözü geçen kitabında yer almaktadır.

2 Hugh Todd Naylor Gaitskell (d. 1906), South Leeds Milletvekili ve 1955'ten 1963'teki ani ölümüne dek İşçi Partisi lideri.

3 Gaitskell'in 6 Mayıs'taki Glasgow konuşması, bağımsız dış politika yanlılarınca kesilmiş, bu da İşçi Partisi gençlik kollarına Troçkistler'in sızdığı iddialarına yol açmıştır.

Wilson olacak diye söylentiler dolaşıyor; bu da felaket olur. Adam benden nefret ediyor, en başta, adam yerine bile koymuyor beni. Genel Kurul'da veya Kamara'da selam bile vermiyor. Yedi kahrolası yıldır bu sıralarda oturuyorum ve sonunda karşılığını alamazsam mahvoldum.¹

8 Kasım 1967

Bu öğleden sonra Çay Salonu'nda Richard Crossman'la² kısa fakat küçük düşürücü bir sohbet yaptık. Görünüşe göre, atamamı kutlamak için uğradı, ama kutlamasında bir istihza unsuru vardı. Onu duyabiliyordum. Alçak herif. Vay, Parlamento Sekreter Yardımcısı: Bu ön sıralara biraz daha yaklaştıran bir adım, öyle değil mi? Ama kendimi aptal duruma düşürmenin anlamı yok. Gerçek şu ki, Öbür Taraf'ta olsaydım, şimdiye kadar gölge ekibin tepesine yaklaşmıştım bile. Yanlış on biri destekliyorum, ve bu gitgide daha da aşık hale geliyor. Wilson ve şürekası, yetenekli bir adamın neye benzediği hakkında en ufak bir şey bilmiyorlar. Birinde bile *vizyon* yok.

Mali cephede de kasvetten başka bir şey yok. At gözlüklü bu hükümetle, iş alanında ilerlemeye çalışmak imkansızlaşıyor –sanki pekmezin içinde koşmaya çalışmak gibi. Amalgamated'da kârlar yüzde 16, Evergreen'de yüzde 38 düştü. Bununla birlikte, Dorothy iyi gidiyor gibi görünüyor, bu yüzden onun idarecilik dışı mevki teklifi gittikçe daha çekici görünmeye başladı. Gelecek seçimlerde istifa edip bu sıçan yarışından tümüyle çekilsem mi acaba?

- 1 Harold Wilson (1916-), daha sonra Rievaulx Baronu, gerçekten de 14 Şubat 1963'te parti lideri oldu. Bununla birlikte, Winshaw'un onun husumetinin derecesini olduğundan fazla görmüş olması mümkündür. Yazılı basında, Wilson'un ondan söz ettiği tek bir örnek olarak Kasım 1965'te *Times*'taki bir röportajı bulabildim. Winshaw'un isminden, (kendisinin karşı olduğu) ölüm cezasının kaldırılmasıyla bağlantılı olarak söz ediliyordu ve bunun üzerine dönemin Başbakanı'nın şöyle sorduğu belirtiliyordu: "Kim?"
- 2 Richard Howard Stafford Crossman (1907-74), Coventry East'ten İşçi Partisi Milletvekili, o dönemde Avam Kamarası Lideriydi. İlginçtir ki, Crossman'ın çok kapsamlı günlüklerinde, bu konuşmadan hiç söz edilmez.

Elbette, yeniden seçilmem de garanti değil zaten. Şu sırada son derece tartışmalı bir husus. Wendy'nin yerel gazeteye haber olmasının da yardımı olmayacak. Sersem şıllık: O kadar içtikten sonra o şeyi parçalamadığı için talihli. Ölebilirdi.

(Tehlikeli bir düşünce, Winshaw. Çok tehlikeli.)

19 Haziran 1970

Evet, kaybetmeyi hak etmiştik.¹ Şimdi ülke savaştan beri başa geçen en acımasız hükümeti görecek. İnsanların hayvani hoşnutluklarından silkinmeleri gerekiyor.

Margaret sonunda kabineye girdi: Eğitim. Harika gidecek, bundan eminim.

Keith Joseph² Sağlık Bakanı. Onu pek tanımıyorum. Öyle ahım şahım bir intiba da bırakmıyor. Onunla ilgili tek fark ettiğim şey, gözündeki hafif manyakça ışıltı, ki bunu biraz şaşırtıcı buluyorum.

Benim çoğunluğum 1500'e düştü. Doğrusu bu kadar büyük kalmasına bile şaşıtm –ama bu insanlar muhtemelen üzerinde “İşçi Partisi” yazılı bir rozet taşısa, bir terzi mankenine bile oy verirlerdi. Ne üzücü bir maskaralık bütün bunlar.

27 Mart 1973

Joseph'in USH reformları³ üzerine tartışmalar bir gün daha uzadı. Bildik insanlar bildik beş para etmez itirazlarını yapıyor. Bizim Adamın konuşması kötüydü. Hepsini dinleyecek kadar kalmadım –gün boyunca girip çıktım. Yasa olması gerektiği gibi değil, ama doğru yönde bir adım: Daha etkili yönetim yapısı, çeşitli kurullarda

-
- 1 Kamuoyu yoklamalarını şaşırtarak, Muhafazakarlar Avam Kamarası'nda ulusal oyların yüzde 46.4'üyle 31 sandalyelik kesin bir çoğunluk kazandı. Edward Heath (1916-) Başbakan oldu.
 - 2 Keith Sinjohn Joseph (1918-), daha sonra Porsoken Baronu Joseph. Sosyal Hizmetlerden Sorumlu Devlet Bakanı (1970-74) ve daha sonra Sanayi Bakanı (1970-81) ve Eğitim ve Bilim Bakanı (1981-86) oldu.
 - 3 Ulusal Sağlık Hizmeti Yeniden Örgütlenme Yasası (1973), 19 Haziran'da Avam Kamarası'nda üçüncü okunuşunda 11'lik bir çoğunlukla nihayet geçti.

daha çok dışarıdan (veya onların dediği gibi “genelciler”) –gali-ba bu iş dünyası mensupları anlamına geliyor. Bu o olabilir –içini boşaltma sürecinin başlangıcı. Dolayısıyla ben de kendi hamlemi yapmanın yollarını aramaya başlamalıyım.

Nihayet oylama, yaklaşık 10.15’te. Görevimi yaptım, her zamanki gibi. Ama önümüzdeki birkaç gün içinde bir ara Sir Keith’in kulağına eğilip gerçek sadakatimin gerçekte kime yöneldiğini bilmesini sağlayacağım. Sır tutabilen türden adamlara ihtiyacı var.

3 Temmuz 1974

O gün sözünü etmeyi unuttum, ama Wendy geçen hafta öldü. Aslında kimse için sürpriz olmadı –hele benim için hiç. 20 aspirin ve koca bir bardak dolusu viski. Bu kadın her şeyi tam yapacak ille.

Cenaze bu sabahı, bu yüzden otoyoldan gazlayıp tam zamanında varmayı başardım. Oldukça sade geçti –aileden kimse yoktu, Tanrı’ya şükür. Castle’ın hemşirelerin grevi hakkındaki sözlerini duyacak kadar erken döndüm Londra’ya.¹ En büyük korkum doğru çıktı –özel yatakları Sağlık Hizmeti’nden aşamalı olarak tümünden çıkarmak istiyor. Çılgınlık. Seçim zaferimizin (bu söylenebilirse tabii) ne olduğunu görmeye başlıyorum: Ulusal bir felaket. Bu böyle gidemez. Wilson çoğunluk olmadan çok uzun hükümette kalamaz ve bir sonraki seçim tarihini ilan ettiği zaman, aday olmayacağım. Lütfen Tanrım, çabuk olsun.

7-10 Ekim 1975

Gazeteci olarak yeni konumumla Muhafazakarlar Konferansı’na katıldım. Editör günde 8-9 bin kelime istiyor, Margaret’in seçilme-

1 Barbara Anne Castle (1910-), daha sonra Blackburn Baronesi Castle: Blackburn İşçi Partisi Milletvekili ve o dönemde Sosyal Hizmetlerden Sorumlu Devlet Bakanı. Burada sözü edilen grev, Charing Cross Hastanesi’ndeki özel hastalar için ayrılan kırk özel süitte görev yapmayı reddeden sağlık görevlilerinin hazırlandıkları grevdi.

sinin¹ eski usul Muhafazakarlıktan tam bir kopuş olup olmadığı hakkında. Bu konuyu birinin Sol perspektiften değerlendirmesinin ilginç olacağını düşündü, gerçi yazdıklarını okuyunca çok şaşırabilir.²

Tersine buradaki herkes geçen hafta Blackpool'da yapılan İşçi Partisi toplantısı hakkında fikir beyan ediyor. Anlaşılan bir hercümerçmiş –parti kendi kendini parçalıyor, Wilson da seçmen gruplarındaki aşırıları uyarmış, oysa ben bunu ona asırlar önce söyleyebilirdim. Partide yuvalanan Marksistler yıllardır yeraltından solucan gibi yollarını açtılar. Görünen köye kılavuz istemeyecek kadar açıktı her şey.

Bu haftanın en ilgi çekici olayı, Joseph'in muhteşem söyleviydi. "Orta zemin" gibi bir şey olmadığını ve mümkün olan tek konsensüsün piyasa ekonomisine dayanması gerektiğini söyledi. Delegelerden bazıları bir parça afallamış görünüyordu, ama birkaç yıl sonra onun ne kadar haklı olduğunu görecekler.

Bu sadece başlangıç. Bunu hissedebiliyorum. Buraya kadar gelebilmenin bu kadar zaman aldığına inanamıyorum.

18 Kasım 1977

Parti yirmi yıldır beni baskıladı ve geri plana itti. Boşa harcanmış yirmi yıl. Gözlerimin önünde açığa çıkışını görmek kadar beni memnun edebilecek bir şey olamazdı. Lider seçimi bir komediydi ve şu anda 10 Numara'nın yeni sakini, ne hükümet etmek ne de halktan yetki almak hakkında bir fikri olan, ancak siyasal cüce olarak betimlenebilecek biri.³ Her bir oy için kıyasıya mücadele etmek gerekti; şimdiyse vaktinin çoğunu Liberalleri yatıştırma çabasına harcaması gerekecek.

1 Margaret Thatcher, başkanlık seçiminde Edward Heath'i mağlup etmiş ve 10 Şubat 1975'te İngiltere'de önemli bir siyasal partinin liderliğine seçilen ilk kadın olmuştu.

2 Muhtemelen şaşırmıştı. Söz konusu makale "Bir Altın Çağın Şafağı" başlığını taşıyor ve pek az sosyalist eğilim gösteriyordu.

3 Winshaw'un sözünü ettiği başbakan, James Callaghan (1912-), daha sonra Cardiff Baronu Callaghan. Liderlik yarışındaki rakipleri Michael Foot ve Denis Healey'di.

Reg Prentice¹ Toryler'den ayrıldığını ilan etti. Budala. Gerçek iktidar medyada ve el altından siyasette: Parlamentoda geçirdiği onca yıldan beri hâlâ bunu anlayamamışsa, düşündüğünden bile eblehmiş demek. Margaret'in bir iki yıl içinde Başbakan olacağı aşık ve artık önemli olan, yasaları çıkarmak. Oraya geldiklerinde çok hızlı hareket etmek zorundalar.

Bir Ulusal Sağlık Hizmeti yasası üzerinde çalışma ilerliyor. Yapılacak ilk işin, özel yatakları kaldırma politikasını tersine çevirmek olduğuna ikna etmeyi başardım onları. Daha köklü önlemlerin beklemesi gerekecek, ama çok uzun süreyle değil. Birkaç işadamını işe dahil etmemiz, büyük bir rapor hazırlayarak, mevcut sistemin bir hercümerçten başka bir şey olmadığını göstermemiz gerekiyor. Söz gelimi, bir süpermarket zincirinden biri girip şu anda nasıl işlediğine baksa... muhtemelen öfkeden küplere binerdi.

Şu da bir fikir: Neden Lawrence'a önerilmesin? Hâlâ akli başında gibi (yalnızca gibi) ve iş, doğru sonuçlar almaya geldiğinde, ona kesinlikle güvenilebilir. Her halükarda, denemeye değer.

[Margaret'i] eskiden olduğundan çok daha fazla görüyorum, çok daha fazla konuşuyorum onunla. Çok mutluyum.

23 Haziran 1982

Stewards'taki² özel yemek odasında Thomas'la çok hoş bir yemek. Kesinlikle muhteşem bir porto şarabı –Kulüp'ü şimdi verdikleri ahududu şerbeti yerine bunlardan biraz almaya teşvik etmeli. Keklik birazcık fazla pıskın. Neredeyse bir dişim gidiyordu.

Thomas, Telecom'un peşkeş çekilmesi konusunda bize yardım etmeyi kabul etti.³ Başlangıçta ikna etmek biraz zaman aldı, ama

1 Reginald Ernest Prentice (1912-), daha sonra Daventry Baronu Prentice, *Right Turn* (1978, Sağa Dönüş) adlı usta işi bir kitapla siyasal görüşündeki ani değişimi haklılaştırdı. Daha sonraları, Bayan Thatcher'ın ilk kabinesinde iki yıl Sosyal Güvenlik Bakanlığı yaptı.

2 Thomas Winshaw'un (1924-91) önce müdür, daha sonra Başkan olarak bulunduğu saygın ve güçlü ticari banka.

3 British Telecom'un özelleştirilmesi için Telekomünikasyon Yasası, Avam Kamarası'na Kasım 1982'de geldi; Bayan Thatcher'ın ikinci kez seçilmesinin ardından, ancak 12 Nisan 1984'te yasalaştı.

onun ve bankanın Margaret'in iktidarında çok gelişip büyüyeceğine, o zaman işlerinde biraz daha gözü pek olabileceklerine ikna etmeyi başardım. Kuşkusuz, toplayabileceği harç ve bedelleri söylememin de faydası oldu. Ayrıca, önümüzdeki birkaç yıl boyunca bu satışların çok artacağını ve eğer Stewards bu işten iyi bir dilim istiyorsa, erkenden girmesi gerektiğini söyledim. Bana, yakın gelecekte başka nelerin olabileceğini sordu, ben de genel olarak anlattım: Çelik, gaz, BP, BR, elektrik, su, aklına ne gelirse. Bu son ikisi konusunda bana pek inanmadı. Sadece bekle ve gör, dedim.

Sanırım bu, şimdiye kadar yaptığımız en uzun sohbetti, otuz yılı aşkındır. Şundan bundan konuşarak zaman geçmiş, saat 5'te hâlâ oradaydım. Yeni oyuncağıyla gösteriş yaptı, filmleri gösteren ve gümüş bir gramofon plağına benzer bir makine; olağanüstü hoşnuttu makineden. Pek o kadar da nefes kesici gibi gelmedi bana, ama bunu söylemedim elbette. Televizyona son çıkışında beni seyretmiş ve çok iyi olduğumu söyledi bana. Sorulardan hiçbirini yanıtlamadığımı fark edip etmediğini sordum, hayır, aslında pek fark etmedim dedi. Halkla ilişkilercilerle bunu konuşmalıyım: Çok memnun olacaklar. Son birkaç haftadır yoğun bir biçimde eğitim veriyorlar bize ve karşılığını aldığımızı söylemem gerek. Mülakatı dün gece yeniden seyrettim ve *Belgrano* hakkındaki sorunun sorulmasından sadece 23 saniye sonra, İşçi Partisi'ne Militan sızmalardan konuşmaya başlamışım bile. Bazen ben bile kendime hayret ediyorum.

18 Haziran 1984

Reformlar ilerliyor, gene de umduğum kadar hızlı değil. Komite'deki herkesin tüm zamanı dolu gibi görünüyor ve gözden geçirmenin duyurulmasından beri, bugün ancak ikinci kez toplanabildik. Gene de, Griffiths¹ raporu, önümüze yapılacak bir sürü şey koydu ve doğru yönde sağlam bir dürtme olduğu doğru, çünkü "konsen-

1 Sir (Ernest) Roy Griffiths (1926-), Sainsbury kamu iktisadi kuruluşunun Genel Müdürü, raporunu 1983'te yayımlayan Ulusal Sağlık Hizmeti hakkındaki Yönetim Soruşturması'nın başkanıydı. Raporda, Sağlık Hizmetleri'nde "açıkça tanımlanmış genel yönetim işlevinin aşikar yokluğu" ağır biçimde eleştiriliyordu.

süs” yönetimi fikrinin tamamına ölümcül bir darbeyi ele alıyor. Bir kadın komite üyesi (hafif solcu, zannederim) bunu sorguladı ama Margaret’in “tüm inançlar, ilkeler, değerler ve siyasalardan vazgeçme süreci” ve “kişinin inanç duymadığı ve itiraz etmediği” bir şey olarak konsensüs tanımını alıntılayarak, çenesini kapatmayı bildim. Meramımı anlattım, sanırım.

Şimdi şu tavsiyeyle bitireceğim –eğer bunu başarabilirsem- o da her düzeyde *performans temelli ücretlendirilen genel müdürler uygulamasının* başlatılmasıdır. Bu çok önemli. İnsanların para dışında bir şeylerle teşvik edilebileceği şeklindeki sulu göz inancı ezmek zorundayız. Eğer bu şovu ben yürüteceksem, ellerinden geleni yaptıklarından emin olabileceğim insanlara ihtiyacım var altımda.

Bu akşam Kulüp’te *Saat Dokuz Bülteni* için üst kattaki televizyon salonuna çıktım ve kuyulardan birinde sıra dışı sahneler gördüm.¹ Eşkıya kılıkli koca bir madenci çetesi, sadece cop taşıyan ve robocop kıyafetli polise ölümcül, hiç nedensiz bir saldırıya girişmişlerdi –bazıları taş fırlatıyorlardı. Polis aralarından geçmeye çalıştığında, bu holiganların bazıları küstahça böğürmeye, aslında atlara çelme takarak yollarını kesmeye çalıştı. Acaba Kinnock² bu konuda ne diyecek, merak ediyorum?

29 Ekim 1985

Bu akşam *Newsnight*’a çıkmak için Shepherd’s Bush’taydım, konuk sunucu benim eski düşmanım Beamish çıkmasın mı! O anda kalkıp gitmeyi geçirdim kafamdam, çünkü bu adamın neredeyse bir komünist olduğu ve sözde tarafsız bir tartışma programı yönetmekle hiç işi olmadığı gayet iyi bilinir. Her neyse, bütün bu olaydan gayet iyi çıkmayı başardım. “Öteki görüş açısı”nı sunmak için, USH gözlüğü ve kanayan yüreğiyle, “iyi niyet” ve “kronik yetersiz fonlar” hakkında ağlayıp inleyen kaknem bir kadın dok-

1 Madenciler ile polis arasındaki çatışmalar Orgreave’de meydana geldi ve tüm yıl süren grevin en şiddetli olanıydı.

2 Neil Kinnock (1942-): İşçi Partisi’nin eski lideri, şimdi İngiltere’nin Brüksel’deki iki Temsilcisinden biri.

toru çıkarmışlardı; ben birkaç basit olguyu dile getirince oturdu oturduğu yerde. Bunun üzerine, artık onunla bir daha uğraşmak zorunda kalmayacağımı düşünmüştüm, ama programdan sonra bana son derece candan bir tavırla yanıma yanaştı ve babasının beni Oxford'dan tanıdığını ileri sürdü. Anlaşılan adı Gillam imiş. Bende hiç çağrışım yapmadığını söylemeliyim –aslında bu kulağıma şu 900'lü sohbet hatlarından biri gibi geldi ve stüdyo ışıklarından uzakta o kadar da çirkin görünmediğinden, arada güceniklik olmadığını göstermek için, şöyle hızlıca bir mercimek verelim mi fırına diye sordum. Kabul etmediğini söylememe bile gerek yok. Darılıp hışımla uzaklaştı. (Şimdi düşünüyorum da, biraz sevicie benziyordu. Benim şansıma.)¹

Televizyon Görüşmeleri: Hüsrana Uğramış bir Yayıncının Anıları, *Alan Beamish'den* (Cape, 1993).

... Bu ülkede kamusal tartışmanın niteliğinin baş aşağı bir düşüşe geçtiğinden ilk kez emin olduğum olayın tarihini bile kesin olarak verebilirim. Ekim 1985'te, ara sıra sunuculuğunu yaptığım *Newsnight* programlarından birindeydi: Konuk Henry Winshaw (veya, ölümünden bir iki yıl öncesinden itibaren hepimizin kullanmaya alıştığımız üzere Lord Winshaw), konu da Ulusal Sağlık Hizmetleri (USH) idi.

Hatırlayacağınız gibi, Thatcherizmin dorukta olduğu günlerdi ve son birkaç ayda, seçmenlerin liberal kanadına, yediği yumruklardan sersemlemiş ve yolunu kaybetmiş hissettiren bir dizi agresif önlem alınmıştı: Refah Devleti'nden köklü bir uzaklaşma Haziran'da duyuruldu, Londra İl Meclisi Temmuz'da lağvedildi, BBC Sinn Fein liderleriyle röportajların bulunduğu bir belgeselden vazgeçmeye zorlandı ve son olarak da, Uluslar Topluluğu Başbakanları konferansında onu tek başına bıraksalar da, Bayan Thatcher Güney Afrika'ya karşı yaptırımlara amansız muhalefet etti. Bu

1 Winshaw'un burada sözünü ettiği Dr. Jane Gillam, 1991'de tıp mesleğini bıraktı ve o zamandan beri sağlık sorunları hakkında yazılar yazan bir serbest gazeteci olarak tanındı. Onun Henry Winshaw'la televizyon tartışmasının farklı bir anlatısı için, bkz. aşağıdaki özet.

arada, Sağlık Hizmetleri sorunu arka planda fokurdamaya devam ediyordu. Siyasalar konusunda temelli bir revizyon harekete geçirilmişti ve kaynakların kısılması ve “kapıya dayanan özelleştirme” konusunda tıp dünyasında gittikçe tırmanan bir huzursuzluk vardı. USH reformlarının mimarlarından birini programa davet etmenin ve onu bir Londra hastanesinde tıp mesleğinin ön cephesinde çalışan biriyle karşılaştırmının öğretici olabileceğine karar verdik.

Bu amaçla, yakın geçmişte halkın da telefonla soru sorabildiği bir Radyo 4 programına katılmış ve bağlılığı ve ayrıntılara hakimiyetiyle herkesi etkileyen genç bir doktor getirdik. Alagarson kesimli kuzgun karası saçlı ve küçük, altın çerçeveli gözlüğünün altında çarpıcı ve savaşçı kahverengi gözleri olan, uzun boylu bir kadın olduğunu hatırlıyorum: Ve gene de, daha baştan itibaren Winshaw’a denk olmadığı anlaşılmıştı. Parlamentonun arka sıralarında oturan eski parlamenterle görüşme yapıp onun dış politikadaki bulanık kavrayışını bilmeden sergilediğim günün üzerinden yıllar geçmişti. Şimdi, masanın karşısında gözlerini bana dikmiş, yumruğunu ha bire masaya indiren ve Dr. Gillam’ın sorularına kuduz köpek gibi havlayarak yanıt veren bu sinirli, korları yanan delifışek genç görünümlü milletvekiliyle bağlantı kurmak imkansızdı. Bu arada, soruları gerçekten yanıtlamadığını söylemek daha doğru olur: Zira Winshaw’un siyasal tartışma tarzı, kariyerinin bu aşamasında, çoktandır akılcı söylemle yollarını ayırmıştı ve ara sıra saçma sapan şeylerle süslenmiş bütünüyle istatistiklerden oluşma eğilimi gösteriyordu. Bu yüzden de, o tartışmanın bir transkripsiyonuna baktığımda, Dr. Gillam’ın kasıtlı yetersiz fon vermenin özelleştirmeye bir hazırlık mı olduğu sorusunu ilk sorduğunda yanıtının şöyle bir şey olduğunu gördüm:

“5 yıl boyunca 17,000,000 GSMH’nin yüzde 12.3’ü, AET’den yüzde 4 fazlası, SSCB’nin yüzde 35 üstünde, her HAS için 34 bin A.H. [aile hekimi] x 19.24 gerçek terimlerle 9,586 her FHSA için mevsimsel olarak uyarlanmış 12,900,000 + 54.67 @ yüzde 19 KDV dahil, IHSM’nin IPR’sine bağlı olarak elimizde £4,52p kalır.”

Dr. Gillam ise buna karşılık olarak şunu söyledi:

“Rakamlarınızın gerçekliğine karşı çıkmıyorum, ama her gün kendi gözlerimle gördüğüm gerçeğe de karşı koyamam. Ve sorun

şu ki, bu iki gerçek birbiriyle çelişiyor. Her gün daha uzun saatler, daha ağır stres altında, daha az karşılık alarak çalışan personeli görüyorum ve daha kötü koşullarda daha kötü tedavi için daha uzun süre bekleyen hastaları görüyorum. Bunlar da gerçek, ne yazık ki. Hiç kimse bunları görmezden gelemez.”

Ve Winshaw’un Dr. Gillam’a ikinci yanıtı şöyleydi:

“Yüzde 16! Yüzde 16.5! PAYE ve SERPS için 54 bin ekstralı bir DMU altında yüzde 17.5’a yükseliyor! CİPlerde vaat edildiği gibi yüzde 64 PRP ve £38,000 = \$45,000 + ¥93,000,000 √ 451’e bölündüğünde 68.7 devrili kuvvetine! Son İşçi Partisi hükümeti döneminde yüzde 45 IPR, yüzde 73 NUT, yüzde 85.999 CFC ve 9 ½ haftadan fazla.”

Buna karşılık Dr. Gillam şöyle dedi:

“Benim söylemek istediğim, USH’yi, maliyetlere daha çok fren koyarak daha etkili yapamayacağınızdır. Bunu yapacak olursanız, kaynaklarını daha da kısmış olursunuz, çünkü USH iyi niyet üzerine, çalışanlarının iyi niyeti sayesinde yürüyor ve doğru koşullar altında, bu iyi niyet sonsuzluk potansiyeline sahip. Ama eğer onu aşındırmaya devam ederseniz, tam şu anda yaptığınız gibi, ve mali teşviklerin sınırlı silsilesiyle ikame edecek olursanız, o zaman eninde sonunda daha pahalı, daha az verimli, daima hükümetin boyunda bir değirmen taşı gibi ağırlık yapan bir USH kalır elinizde.”

Winshaw’un Gillam’a üçüncü ve nihai yanıtı da şöyleydi:

“60 CMolar, 47 DHAlar, 32 TQMler, 947 NAHATlar, 4 yıl boyunca yüzde 96, 11 ayda 37.2, 78.224 x 295 ÷ 13 ¼ + 63.5374638374 olur ve DTI, DMU, DSS, KLF, ERM ve AEGWU’nun NHSTA’sı için geriye £89,000,000 kalır. Yüzde 43 yukarı, yüzde 64 aşağı, yüzde 23.6 en tepede ve 100-1 skalası üzerinde. Ve benim bu konu hakkında söyleyebileceklerimin hepsi bu.”

Bundan sonra, nihayet medyayı fethetmiş bir adamın muzaffer edasıyla stüdyodan ayrıldı. Sanırım bir bakıma fethetmişti de.

6 Ekim 1987

En nihayet, Gözden Geçirme Kurulu'nun yeni bir tam toplantısı –ilki Margaret'in Haziran'daki zaferinde olmuştu.¹ İlk Beyaz Sayfa² tamamlandı; ikincisi ve üçüncüsü için de çalışma başlatılacak.³

Bundan sonraki reformlar daha da geniş kapsamlı olacak. Sorunun tam yüreğine gidiyoruz, nihayet. Önceliklerimizin nerede olduğunu herkese hatırlatmak için, duvara büyük bir not astım: Şöyle yazıyor,

ÖZGÜRLÜK REKABET TERCİH

Aynı zamanda “hastane” sözcüğü konusunda kesin davranmaya karar verdim. Bu sözcük artık tartışmalarda kullanılmayacak: Bugünden tezi yok, bunlara “tedarik birimleri” diyeceğiz. Bunun nedeni, bu kuruluşların tek amacının, gelecekte, *pazarlık edilebilen sözleşmelerle* Sağlık Yetkilileri ile hisse sahibi aile hekimlerince *satın alınan* hizmetleri tedarik edecek olmaları. Hastane bir dükkan, ameliyat bir emtia parçası haline gelecek ve normal iş uygulamaları hüküm sürecek: Hepsini yığ ve ucuza sat. Bu fikrin o güzel yalınlığı beni şoke ediyor adeta.

Aynı zamanda bugünün gündemi gelir üretimi idi. Tedarik birimlerinin ziyaretçilere neden söz gelimi otopark ücreti koymaması gerektiğini anlamıyorum. Ayrıca, tesislerini perakende gelişmelere de kiralamaya teşvik edilmeleri gerek. Çiçek veya üzüm, insanların bir hasta yakınlarını ziyaret ederken almayı sevdikleri türden başka şeyler satan dükkanlara dönüştürülebilecekken, bütün o kapalı koğuşların boş durmalarına ne gerek var ki. Hamburgerler ve benzeri. Küçük biblolar ve hatıra eşyası.

1 Bayan Thatcher'ın hükümeti 11 Haziran 1987'de, 101 sandalye ve oyların yüzde 42.2'si gibi kesin bir çoğunlukla, üçüncü kez yeniden seçildi.

2 *Sağlık Geliştirme Projesi* (1987).

3 *Hastalar için Çalışma ve Halk Bakımı* (her ikisi de 1989).

Toplantının sonuna doğru, biri Kalite Uyarlamalı Yaşam Süresi konusunu açtı. Bu benim en sevdiğim konulardan biri, söylemem gerekiyor. Bu fikir, bir ameliyat maliyetini alıp sonra bunu yalnız kaç yıllık yaşamı kurtardığıyla değil, yaşam *kalitesine* nasıl düzelttiğiyle de hesaplıyorsunuz. Düpedüz üzerine bir rakam koyuyorsunuz. Sonra her ameliyatın maliyet verimini çıkarabiliyorsunuz: Ve bir kalça çıkığı ameliyatı gibi temel bir ameliyat, KUYS başına £700 civarına gelirken, bir kalp nakli £5,000 ve bir tam hastane hemodiyalizi KUYS başına £14,000'e mal oluyor.

Ben bunu bütün hayatım boyunca savunmuşumdur: Nitelik nicelleştirilebilir!

Bununla birlikte, Kurul'un büyük bölümü, halkın henüz bu kavrama hazır olmadığı kanısında ve haklı da olabilirler. Fakat artık uzun süre ertelenemez. Hepimiz seçim sonucundan muazzam ölçüde bahtiyarız. Satışlar şaşırtıcı bir hızda ilerliyor –Aerospace, Sealink, Vickers tersaneleri, British Gas geçen yıl, British Airway Mayıs'ta. USH'nin gününün de kısa zamanda geleceğine eminim.

Lawrence'ın bugünleri görememesi ne elim. Fakat onun anısını onurlandıracağım.

Bütün bunları Margaret'e borçlu olduğumuzu asla unutmamamız gerekiyor. Eğer bu muazzam fikir gerçekliğe dönüşürse, bu onun sayesinde, sadece onun sayesinde olacak. O muhteşem, durdurulamaz biri. Hiçbir kadında böyle bir kararlılık, böyle bir metanet görmedim. Hasımlarını, yolunu kesen ayırık otları gibi biçiveriyor. Parmağının bir fiskeyle hepsini yere seriyor. Zaferi içinde nasıl da güzel görünüyor. Bütün bu yaptıklarının karşılığını nasıl ödeyeceğim –aslında, içimizde ödeyebilecek kim var ki?

18 Kasım 1990

Çağrı sabah 9 sularında geldi. Henüz hiçbir şey kararlaştırılmadı, ama inananları arasında anketler yapmaya başladılar. İlk sorduklarından biri bendim. Anket bulguları can sıkıcı: Gitgide daha az seviliyor. Aslına bakılırsa, sevilmemenin ötesine geçmiş artık. Uzun lafın kısası, Margaret lider kaldığı sürece parti seçim kaza-namaz.

“Def edelim gitsin, yellozu” dedim. “Hem de derhal.”
Hiçbir şey bizi durdurmamalı.¹

1 Margaret Thatcher, 22 Kasım 1990’da Muhafazakar Parti liderliğini kaybetti. Halefi John Major, partiyi 1992’de benzeri görülmemiş dördüncü seçim zaferine götürerek, sağlık siyasasının da devamını sağladı. Fakat bu kuşkusuz müteveffa Henry Winshaw’un asla göremediği bir zafer olacaktı.

Ekim 1990

1

“Gerçek şu ki” dedi Fiona, “aile hekimime pek güvenmiyorum. Görebildiğim kadarıyla, bugünlerde enerjisinin çoğunu bütçesini dengelemeye ve maliyetlerini düşürme çabasına sarf ediyor. Pek ciddiye alındığımı hissedemiyorum.”

O bunları anlatırken, ben konsantre olmak için elimden geleni yaptım, ama lokanta dolmaya başladıkça diğer müşterilere dikkat etmekten bir türlü kendimi alamadım. Giyimimin bir parça uygunsuz olduğu hissine kapılmaya başlıyordum. Erkeklerin pek azı kravat takıyordu, ama giysileriyle ilgili her şey pahalı görünüyordu, Fiona bile bu atmosferi yargılamakta çok daha başarılı olmuştu benziyordu: Pamuklu siyah bir tişörtün üzerine yakasız, balıksırtı desenli bir ceket ve krem rengi, bilekleri biraz görünecek şekilde, hafifçe kısa bir keten pantolon giymişti. Kot pantolonumdaki yamaları veya kazağımın üzerinde, hatırlayamadığım kadar eski çikolata lekelerini fark etmemiş olmasını umdum.

“Demek istediğim, her soğuk aldığımda muayenehanesine koşanlardan değilim ki” diye devam etti. “Ve bu başlayalı neredeyse iki ay oluyor, grip mi nedir, bilmiyorum. Her zaman işten izin alamıyorum ki.”

“Cumartesi muhtemelen en yoğun günüdür. Acele etmesi gerekiyor olabilir.”

“Sanırım başımın şöyle bir okşanıp birkaç antibiyotik verilmesinden fazlasını hak ediyordum.” Bir karides gevreğini ısırdı ve biraz şarap yudumladı: Sanki, huzursuzluğunu yıkayıp arıtmak istiyordu. “Her neyse.” Baktı ve gülümsedi. “Her neyse, çok nazıksın Michael. Çok nazik ve umulmayan şeyler yapan birisin.”

Eğer içinde bir istihza var idiyse bile, önemsemeden geçiştirdim. Fiilen bir başka insanla –hem de bir kadın- bir lokantanın iki kişilik masasında oturuyor olduğum düşüncesinden duyduğum şaşkınlığı hâlâ üzerimden atamamıştım. Bir yanımda, en sözel ve ikna

edici tarafım, düpedüz böyle bir şeyin olabileceğine inanmaktan vazgeçmişti: Gene de, başarması bundan daha kolay olamazdı. Önceki geceyi televizyonun önüne çökmüş, ne kadar hayran olunacak niyetlere sahip olsam da, sıkıntıdan deliye dönmek üzereydim. Son birkaç yıldır, seyredilmemiş videoları biriktirmiştım ve bu kez en azından bunlardan birini sonuna kadar izleme tahammülünü bulma azmindeydim. Ama bu iyimserlik beni yine alt etmişti anlaşılan. Cocteau'nun *Orphée*'sinin ilk yarısını, Ray'ın *Pather Panchali*'sinin ilk 30 dakikasını, Mizoguchi'nin *Ugetsu Monogatari*'sinin ilk on dakikasını, Tarkovski'nin *Solaris*'inin tanıtım yazılarını ve Wenders'ın *The American Friend*'inin başlangıç fragmanlarını izledim. Bundan sonra vazgeçip sessiz ekranın önünde, bir şişe süpermarket şarabı içerek oturdum. Bu yaklaşık sabaha karşı ikiye kadar böyle devam etti. Eski günlerde kendime son bir kadeh daha koyar ve yatağa giderdim, ama şimdi bunun yeterince iyi olmadığını anlıyordum. Fiona birkaç saat önce uğramış, kapıya vurduğunda cevap bile vermemiştim; kapımın altında ışığı görmüş ve onu duymazdan geldiğimi biliyordu sanırım. Ve şimdi ansızın, tek başıma karanlıkla savaşmak için sadece televizyonun dilsiz ışığıyla otururken, çekici ve zeki bir kadının arkadaşlığına bu boş, tepkisiz imgeleri tercih etmem bana aptalca göründü. Her şeyden çok, beni öylesine düşünmeden ve bencilce eyleme iten, öfkeydi. Dosdoğru sahanlığa çıktım ve Fiona'nın dairesinin zilini çaldım.

Bir iki dakika sonra açtı kapıyı; üzerinde hafif, Japon tarzı bir gecelik vardı. Çilli gerdanının bir bölümü açık ve ince bir terle ışıldıyordu, oysa ben bu gece ısının bayağı düşük olduğunu düşünmüştüm.

“Michael?” dedi.

“Bu son haftalarda gerçekten pek dostça davranamadım” lafı döküldü ağızımdan. “Özür dilemeye geldim.”

Afallamışa benziyordu elbette, ama soğukkanlılığını korumayı başardı.

“Buna gerek yoktu hiç.”

“Bazı şeyler var –galiba hakkımda bilmen gereken bazı şeyler” dedim. “Sana söylemek istediğim şeyler.”

“A, bu harika Michael. Bunu kesinlikle iple çekiyorum.” Benimle dalga geçiyordu kesin. “Ama şimdi gecenin yarısı.”

“Şu anda demek istemiyorum. Düşündüm ki, bir akşam yemeğe çıkar konuşuruz.”

Bu onu her şeyden çok şaşırtmışa benziyordu. “Beni yemeğe mi davet ediyorsun?”

“Sanırım öyle.”

“Ne zaman?”

“Yarın akşam olur mu?”

“Tamam. Nerede?”

Bu beni köşeye sıkıştırdı, çünkü yakın çevrede bildiğim tek bir lokanta vardı ve oraya da gitmek istemiyordum. Ama pek fazla seçenek yoktu.

“Mandarin? Saat dokuz olur mu?”

“Sabırsızlanıyorum.”

“İyi: Peki, buradan bir taksiyle de gidebiliriz, diyelim on dakika önce çıkıp, veya aslında pek yürünmeyecek mesafede değil, o zaman yolda durup şey de yapabiliriz...”

Kapalı bir kapıyla konuşmakta olduğumu fark edip kendi daireme döndüm.

Fiona şimdi erik şurubunu kaşığının tersiyle bir krepe yayıyor ve içini ince ördek ve salatalık dilimleriyle dolduruyordu. Parmaklarının hareketleri zarifti.

“Eee, Michael? Kendin hakkında bana ifşa etmek için sabırsızlandığın şeyler neymiş? Çok heyecanlıyım.”

Gülümsedim. Tekrar biriyle birlikte yemek yemenin ne kadar acayip olacağını düşünerek bütün gün boyunca asabım bozulmuştu, ama şimdi son derece coşkulu hissediyordum kendimi. “İfşaat filan yok” dedim.

“O zaman dün gece –beni gecelikli görmek için oynadığın bir oyun muydu yani?”

“Sadece bir dürtüydü, hepsi bu. Davranışımın ne kadar tuhaf görünebileceğini ancak düşünebildim. Biliyorsun –kendi kendimle yetindiğimi, bazen sana nasıl zor yanıt verdiğimi, sürekli televizyonda bir şeyler seyrederek zaman geçirdiğimi: Neler olduğunu merak ediyorsundur herhalde.”

“Pek değil” dedi Fiona, sardığı krepı ısıırken. “Dünyadan saklanıyorsun, çünkü seni korkutuyor. Ben de seni korkutuyorum. Muhtemelen insanlarla gerçek ilişkiler oluşturmaya hiç öğrenmemişsindir. Bunları göremeyeceğimi mi sandın?”

Ters köşeye yatmış olarak, krepini ısırmaya çalıştım, ama doğru dürüst kıvıramadığımdan, ağzıma götürür götürmez içindikiler saçıldı.

“Bu şeyler üzerinde çalışman gerek, mesele bu” dedi Fiona. “Depresyondan söz ediyorsak, izin ver de söyleyeyim, ben de girdim. Ama, yani... Geçen hafta çıktığım bisiklet gezisini ele al. İstıraptı resmen. Tam bir lanet ısırap. Ama en azından insanlarla tanıştım, bitince bir şeyler içmeye gittik, bir iki akşam yemeği daveti aldım. Pek de fazla gibi görünmeyebilir, ama bir süre sonra anlıyorsun ki...kendi başına olmaktan daha kötüsü olamaz. Hiçbir şey.” Arkasına yaslandı ve parmaklarını peçeteye sildi. “Sadece bir düşünce bu. Belki akşamın bu kadar erken saatinde bu kadar hızlı gitmemeliyiz.”

Ben de parmaklarımı sildim. İnanılmaz miktarda erik şurubu, kocaman kahverengi lekeler halinde peçeteye bulaşmış görünüyordu.

“Burayı seçmekle iyi etmişsin” dedi Fiona, etrafına bakınarak. Lokantanın rahat, her nasılsa aynı anda hem mahrem hem de neşeli bir atmosferi vardı. “Daha önce gelmiş miydin?”

“Hayır. Sadece bir yerlerde okudum.”

Fakat bu bir yalandı elbette, çünkü annemle son, korkunç tartışmamızı yaptığımız, ilişkimizin bir daha düzelmeyecek kadar bozulduğu yer burasıydı. Buraya bir daha adım atmamaya yemin etmiştim, personelden biri beni tanır ve utanç verici bir imada bulunur korkusuyla –çünkü o gün gerçekten büyük bir sahne yaratmıştık- fakat şimdi, Fiona’nın yanında kendimi hem sakin hem de heyecanlı hissederken, bu kaygı geride kalmış görünüyordu. Ne de olsa, çevredeki en işlek lokantalardan biriydi ve son iki veya üç yıldır gelip gitmiş olması gereken onca müşteriyi düşündüğümde... Gerçekten, herhangi bir insanın o olayı hatırlamasını beklemekle kendimi fazlaca önemsemiştim.

Bir garson tabaklarımızı almak üzere geldi. “İyi akşamlar efendim” dedi hafifçe başını eğerek. “Onca zaman sonra sizi yine burada görmek ne hoş. Anneniz iyi mi?”

Garson gittikten sonra bir süre dilim tutulmuşçasına sessiz oturdum, ağzı nezaketle gülmemeye çalıştığı halde, gözleri kahkaha atan Fiona’ya bakmaya cesaret edemedim. Sonunda itiraf ettim: “Şey, evet, buraya bir kere annemle gelmiştim. Korkunç bir kavgaya ettik ve...şey, bu konuşmak istediğim bir konu değil.”

“Sanırım bu akşamın bütün amacı buydu” dedi. “Bana bir şeyler anlatman.”

“Evet, öyle. Anlatacağım da. Sadece, bazı şeyler, bazı alanlar var ki...” Bu kötüye gidiyordu ve onun güvenini yeniden kazanacaksam, büyük bir jest yapmam gerektiği açıktı. “Tamam, bana her şeyi sorabilirsin. Her şeyi. Bana bir soru sor.”

“Pekala o zaman: Ne zaman boşandın?”

Şarap kadehimden aldığım yudum yarım kaldı, biraz masaya döktüm. “Bunu nereden öğrendin?”

“Bana gösterdiğin kitabın kapağındaydı.”

Evet, doğrudu bu: İlk romanımın bir nüshasını göstererek Fiona’yı etkilemeye çalışmak için hiç vakit kaybetmemiştim; arka kapakta bu küçük kişisel bilgi kırıntısı vardı. (Bu da Patrick’in fikriydi: Beni daha ilginç yapacağını söylemişti.)

“Sanırım 1974’te olmalı, ister inan ister inanma” dedim. Kendim bile zor inanıyordum.

Fiona kaşlarını kaldırdı. “İsmi neydi?”

“Verity. Okulda tanışmıştık.”

“Çok gençken mi evlendiniz?”

“İkimiz de on dokuzundaydık. İkimiz de başka biriyle çıkmamıştık. Ne yaptığımızı bilmiyorduk aslında.”

“Bu konuda buruk musun?”

“Değilim sanırım. Sadece gençliğimi boşa harcadım diye bakıyorum: Hakikaten boşa harcadım –uyuşturucu almadan, bir sürü farklı insanla yatmadan, ki bunlar muhtemelen eğlenceli olurdu, fakat bu...yerleşik kurallara uymaya yönelik bu sapkınca dürtüyle.”

“Verity [Hakikat] adını hiç sevmemişimdir” dedi Fiona kesin bir tavırla. “Üniversitedeyken Verity diye biri vardı tanıdığım. Çok

burnu havadaydı. Gerçeği söylemeye çok değer verirdi, ama kendine karşı dürüst olduğunu hiç sanmıyorum. Ne demek istediğimi anlamışsındır.”

“İsimlerin önemli olduğunu düşünüyorsun, öyle mi?”

“Bazı isimler. Bazı insanlar isimleriyle müsemma olacak şekilde büyürler, köpekleriyle sahipleri gibi. Ellerinde değildir.”

“Bugün ilginç bir isme rastladım. Findlay. Findlay Onyx.”

Fiona ne söylediğinden emin oluncaya dek, iki heceyi tamamen ayırarak söylemek zorunda kaldım. Sonra bu ismin nasıl dikkatimi çektiğini anlattım.

O gün, Mortimer’ın ellinci doğum günü gecesinde Winshaw Towers’taki ölümle ilgili başka bilgilerin peşine düşmek için Colindale’deki gazete kütüphanesine gitmiştim. Yerel gazetenin, her gelişmeyi okuyucularına bildirmeyi vaat ettiğini hatırlarsınız. Bu sözden yola çıkarak, olay hakkındaki soruşturmayı ayrıntılarıyla ele alan bir dizi öykü olacağına inanmışım safça. Fakat, söylemeye bile gerek yok ki, söz konusu gazetenin sahibi tesadüfe bakın ki, Winshawlar olduğu ve Lawrence Winshaw’un, en nüfuzlu üyeleri arasında polis teşkilatında da temsilcileri bulunan locanın Büyük Üstadı olduğu gerçeğini hesaba katmamışım. Böyle bir soruşturma ya hiç haber yapılmamış veya, daha büyük olasılıkla, hiç yapılmamıştı. Sadece tek bir ilginç bilgiye rastladım; halihazırda gördüğüm raporun, aydınlatıcı olmaktan çok şifreli görünen kısa bir devamı. Burada, daha fazla bilginin açığa çıkmadığı, ama polisin bölgede çalıştığı bilinen bir özel detektifle görüşme yapmak niyetinde olduğu belirtiliyordu. Daha önce sözü geçen Bay Onyx’le yani. Ölen adamın eşkaline (hâlâ kimliği belirlenememişti) yanıt veren birinin soygun girişimi akşamı Scarborough’daki bir lokantada bu detektifle yemek yerken görüldüğü anlaşıyordu; dahası, Tabitha Winshaw’un avukatı olan bir yerel avukata göre, Bay Onyx’in o ay daha önce en az üç kere, Hatchjaw-Bassett Enstitüsü’nde Bayan Winshaw’u herhalde işle ilgili olarak ziyaret ettiği biliniyordu. Rapor bundan başka detektif Cinsel Saldırıları Kanunu (1956) 13. Faslı uyarınca üç ağır ahlaksızlık suçlamasıyla sorgulanmak istenmişti. Bundan sonra, bu gizemli olayın bahsi bir daha hiç geçmiyordu. Bir sonraki sayının manşet konusu, yerli bir bahçıvanın yetiştirdiği eşi görülmedik ölçüde büyük bir patlıcandı.

“Yani, öyle görünüyor ki” dedim, bol zencefil ve sarımsaklı kral karides tabağımız dumanı üstünde servis edilirken. “Bu adam neredeyse altmış yaşındaymış, o zaman hâlâ sağ olması ihtimali zayıf. Bu da, artık izlerin soğuduğu anlamına geliyor.”

“Sen de küçük çaplı bir detektif olmuştun galiba” dedi Fiona, kaşıkla az bir miktar alırken. “Bütün bunların bir anlamı var mı? Yani, otuz yıl önce gerçekten ne olduğunun bir önemi var mı?”

“Anlaşılan birileri olduğunu düşünüyor ki, yayınevine zorla girip müsveddelerimi çaldılar ve beni eve kadar izlediler.”

“Fakat bu olalı bir ayı geçti.”

Omzumu silktim. “Hâlâ bir iz üstünde olduğum kanısındayım. Şimdi mesele, bundan sonra nereye bakmak gerektiğini bulmak.”

“Belki sana yardım edebilirim” dedi Fiona.

“Yardım mı? Nasıl?”

“Araştırma yapmaya alışkınım. Aslında bu benim işim. Bilimsel basından makale özetleri yazarım ve sonra bunlar dizin haline getirilip genellikle üniversite kütüphanelerine gönderilir. Winshaw ismi sıkça gelir önüme –buna şaşacaksın. Söz gelimi, Thomas, hâlâ birkaç büyük petrokimya şirketleriyle ilişkili. Ve sonra elbette Dorothy Brunwin var –o da bir Winshaw değil miydi? Her yıl, birkaç harika buluşuyla ilgili bir şeyler yazar; bir tavuk anatomisinin çeşitli tiksindirici parçalarını işlemenin ve et diye yutturmanın yeni bir yöntemi mesela. 1950'lere kadar geriye gideriz, böylece dönemin tüm göndermelerini kontrol edebilirim –oralarda bir yerlerde gömülü bir ipucu olmadığını bilemezsin.”

“Teşekkürler. Bu yararlı olur.” dedim ve sonra, (aynı samimi-yetsizlikle) ekledim: “İlginç bir işe benziyor. Bunu uzun süredir mi yapıyorsun?”

“Başlayalı... iki yıl olmadı. Nihayet boşanabilmemden birkaç hafta önceydi.” Gözlerime baktı ve gülümsedi. “Ah evet, o cephe-de çuvallayan tek kişi sen değilsin.”

“Eh, bu da bir kurtuluş, bir bakıma.”

“Verity'yle senin çocuklarınız oldu mu?”

“Biz kendimiz cocuktuk: Hiç ihtiyaç duymadık. Ya siz?”

“Onun çocukları vardı. İlk evliliğinden üç kızı vardı, ama onları görmesine izin verilmiyordu. Şaşılacak bir şey değildi. Bir manik-depresif ve hidayete ermiş bir Hıristiyandı.”

Buna ne tepki vereceğimi hiç bilemiyordum. İstiridye sosuyla kaplı büyük bir biftek lokması yemek çubuklarımdan düşüp gömleğime konması bir süre dikkatimizi dağıttı. Sonra şöyle dedim: “Elbette, seni iyi tanımıyorum, ama nedense, sana uygun biri değilmiş gibi geldi bana.”

“Doğru: Beni iyi tanııyorsun. Tam da benim tipimdi. Gördün mü, ne yazık ki ben de o insanlardan biriyim... Sürekli verenler yani.”

“Fark etmiştim.”

“Sana durmadan saksı saksı çiçek taşımam, örneğin.”

“Dilencilere para vermek –gerçekten istemedikleri zaman bile.”

Bu, lokantaya doğru yürürken Fiona’ya yaklaşan yaşlı bir adam yaptığı göndermeydi. Sadece saati sormasına karşın, Fiona derhal cüzdanından 20 peni çıkarıp avucuna bırakmıştı. Adam sevinmekten ziyade şaşırmış gibiydi ve dokuza çeyrek kaldığını söylemek bana kalmıştı –bana teşekkür edip yoluna devam etmişti.

“Doğru” dedi. “İnsanlara acıyorum.”

“Gerçekten muhtaç olmadıkları zaman bile mi?”

“Ama hiç kimse gerçekten istemez ki bunu, öyle değil mi? Ne kadar umutsuz durumda olsalar da. Sonunda bunu anlarsın.” İçini çekti ve düşünceli bir tavırla şarap kadehini okşadı. “Bir daha asla acıma duygusuyla evlenmeyeceğim, bu kesin.”

“Onun durumu da oldukça umutsuzmuş.”

“Evet, o da karısı da bir süre sofı birer evanjelistlermiş. İki çocukları olmuş, sonra kadın bir sonrakini doğururken çok zorluk çekmiş. Sonuçta dinini kaybetmiş –intikam duygusuyla- ve üç kızını alarak onu terk etmiş. Faith, Hope ve Brenda.”

“Ne kadar sürdü?”

“Ne, onunla evliliğim mi? Beş yıl kadar.”

“Bayağı uzun.”

“Bayağı uzun.” Kasesindeki son yeşil biber parçasını alıp ağzına attı. “Bazı anlar –büyük zayıflık anları- var ki, söylemek zorundayım bunu, onu özlediğim bile oluyor.”

“Ya?”

“Evet, birinin hep yanında olması güzel bir şey, bazen, değil mi? Annem öldüğünde mesela, çok yardımcı olmuştu. Çok kibardı.”

“Peki, ya baban: O hâlâ...?”

“Sağ mı? Hiçbir fikrim yok. Ben on yaşındayken bizi terk etti.”

“Kardeşin var mı?”

Başını olumsuz anlamda salladı. “Ben tek çocuğum. Tıpkı senin gibi.”

Bunun ardından, yemeğimizin kalıntılarıyla sessizlik içinde bulduk kendimizi. Fiona büyük bir titizlikle yemek çubuklarını yeniden tahta yuvasına oturttu; birkaç pirinç tanesi dışında, onun tarafındaki masa örtüsü tertemiz kalmıştı. Benim tarafımsa, son zamanlarda sanki bütünüyle otantik Çin yiyeceklerinden özellikle zalimce bir kompozisyon hazırlayan Jackson Pollock tarafından kullanılmışa benziyordu.

“Evet” dedi Fiona. “Bu akşam bana bütünüyle açıldığını söyleyemem, onca vaatten sonra. Bu yemek masasının karşısında, ruhunun önüme bütünüyle çıplak serildiğini de söyleyemem. Tek öğrendiğim gülünç denecek kadar genç yaşta evlendiğin ve zamanının büyük bölümünü insanlarla konuşmaktansa film seyrederek geçirdiğin oldu.”

“Filmleri sadece seyretmiyorum” dedim, bilinmeyen sulara daldığım hissine kapıldığım kısa bir duraklamadan sonra. “Onlara saplantım var.”

Bu noktayı açmam için bekledi.

“Aslında, tek bir filme. Ve muhtemelen adını bile duymamışsındır.”

Adını söyledim ve başını olumsuz anlamda salladı.

“Çok küçükken anne ve babamla bu filme gitmiştik. Ortasında filmden çıktık ve o gün bugündür, bu filmin hiç –gerçekte hiç bitmediğine dair o tuhaf hissi duyarım. O filmde ikamet ettiğim hissini.”

“Konusu neydi?”

“Ah, aptalca bir film işte. Büyük bir kır evinde bir vasiyet-namenin okunması için bir araya gelen ve birer birer temizlenen varlıklı bir aile hakkında. Elbette komedi olarak yapılmıştı, ama o zaman ben onu öyle algılamadım. Ödümü kopardı ve Shirley Eaton’ın oynadığı kadın kahramana deli gibi âşık oldum –onu hatırlar mısınız?”

“Şöyle böyle. Bir James Bond filminde kötü bir sona uğramamış mıydı?”

“*Goldfinger*’da, evet. Altın boyayla kaplanarak boğulur. Fakat bu filmde, Kenneth Connor’la bir sahnesi var; onu geceyi geçirmesi için odasına davet eder ve adam cazibesine kapılır; kadın güzel olduğu kadar iyi ve anlayışlıdır, böylece her bakımdan en iyi karar olacaktır, ama adam mümkün değil yapamaz bunu. Evde olup biten onca korkunç şey ve dolanıp duran bir manyak cani vardır, gene de bütün bunları, bu harika kadınla bütün gece yalnız kalmaktan daha az korkutucu bulur. İşte o sahneyi hiç unutamadım: Son otuz yıldır benimle birlikte. Her nedense.”

“Aslında anlaması pek de zor değil, öyle değil mi?” dedi Fiona. “Bu senin yaşamının hikayesi, bu yüzden asla unutamiyorsun.” Kasedeki son Çin meyvesini aldı. “Bunu alabilir miyim? Çok hoşuma gitti de.”

“Tabii al. Benim canım da korkunç çikolata çekiyor.” Hesabı istedim işaret ederek. “Belki yolda açık bir dükkan buluruz.”

Dışarıda, sıcak dalgasının azalmakta olduğunu gördük ve bizim apartman bloğuna doğru yürüdüğümüz sırada Fiona’nın hafifçe titrediğini fark ettim. Gece geç saate kadar açık olan bir gazete bayiinde durduk; bir Aero ile bir beyaz Toblerone aldım: Aero’nun yarısını Fiona’ya ikram ettim ve almadığı zaman çok rahatladım. Battersea Köprü Caddesi’ne dönüp de yan sokaklara girdiğimiz sırada havada hafif bir sis vardı. Burası evleri tıknaz ve yaşlı, ön bahçeleri ihmal edilmiş, gecenin bu saatinde biz yaklaşırken ara sıra yola fırlayan kediler dışında sessiz, pek iyi ışıklandırılmamış bir bölgeydi. Kuşku yok ki, alkolün ve gecenin tamamı hakkındaki değerlendirmemle, bu başarıdan duyduğum heyecanın etkisiyleydi, ama ansızın sarhoş edici, benzer, hatta daha da iyi günlerin geleceği kesinliğine gebe atmosferi hissettim ve dolaylı da olsa, dile getirilmesi gereken çılgınca bir iyimserlikle doldum.

“Bunu yakında gene yaparız umarım” diye geveledim. “Bu kadar iyi vakit geçirmemiştim, ta şeyden beri...hatırlayabildiğim kadarıyla, diyelim.”

“Evet, güzeldi. Çok güzel.” Ama Fiona’nın sözlerinde müteReddit bir şeyler vardı ve sesine niteleyici bir ton girmesi beni şaşırtmadı. “Sadece, aklına şey gelmesin... Bak, bunu nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum gerçekten.”

“Söyle” dedim, durakladığında.

“Şey, ben artık insanları kurtarma işinde değilim. Hepsi bu. Yalnızca bunu anlamamı istiyorum.”

Sessizce yürümeye devam ettik. Bir süre sonra ekledi: “Senin de kurtarılmaya muhtaç olduğunu düşündüğümünden değil. Belki biraz silkelenmen gerekiyordur.”

“Bu yeterli” dedim ve sonra apaçık bir soru sordum: “Peki, insanları sarsmakla ilgileniyor musun?”

Buna gülümsedi. “Mümkündür. Sadece mümkün.”

Şu çok önemli, hayatı değiştiren anlardan birinin hemen buracıkta olduğunu sezebiliyordum: Ya size sunulan fırsatı yakalayacağınız veya elinizden kayıp gidişini ve kayıplara karışmasını çaresizlikle seyredeceğiniz o dönüm noktalarından biri. Bu yüzden, her ne kadar söylenecek pek bir şey kalmamış olsa da, başka her şey bir yana, konuşmaya devam etmek zorunda olduğumu biliyordum.

“Yani, ben talihi hep olumsuz bir şey olarak düşünmüşümdür; talihin yaşamlarımızı biçimlendirmede herhangi bir rolü varsa, o zaman her şeyin bir şekilde keyfi ve anlamdan yoksun olacağını hissetmişimdir her zaman. Talihin aynı zamanda mutluluğu da getirebileceği hiç aklıma gelmemişti. Demek istediğim, sizinle ilk olarak karşılaşmamız sadece şans eseri idi, sadece şans eseri aynı apartmanda oturuyoruz ve şimdi de biz, ikimiz—”

Fiona durdu ve koluyla beni de durdurdu. Çok hafifçe parmağını dudaklarıma koydu ve, “Şşt” dedi. Bu jestin mahremiyeti beni şaşkına çevirmişti. Ardından eliyle benimkini tuttu, böylece parmaklarımız birbirine geçti ve yürümeye devam ettik. Bedeni benimkine yaslanmıştı. Sadece birkaç adım sonra, daha da yaklaştı, dudaklarını kulağımda hissettim. Kendimi büyük bir hazla onun sözlerine karşı hazırladım.

“Galiba takip ediliyoruz” diye fısıldadı. “Dinle.”

Büyük bir şaşkınlıkla sessizliğe gömülüp elini bıraktım ve bizim düzensiz ayak seslerimizin gürültüsünün dışında bir şeyi duymak

için çabaladım. Ve evet, bir şey vardı: Biraz arkamızdan gelen bir yankı. Dahası, biz durduğumuzda bir iki saniye daha devam etti ve ansızın durdu; yeniden yürümeye başladığımızda bizi izledi. Bizim hareketleriniz hemen hemen aynı doğrulukta tekrar ediliyordu.

“Galiba haklısın” dedim. Pek de anlamı olmadığını bile bile.

“Elbette haklıyım. Kadınların bu konuda sezgileri gelişkindir. Bunu yapmak zorundadırlar.”

“Yürümeye devam et” dedim. “Geriye dönüp bir bakacağım.”

Fakat o zamana kadar sis iyice artmıştı ve yirmi metreden gerisi görünmez olmuştu. Değişip duran sisin gri perdesinin ardında herhangi bir hareket olup olmadığından emin olmak imkansızdı. Ama ayak sesleri hâlâ peşimizdeydi, önceki kadar işitilebilirdi; ve Fiona’yı dirseğinden tutarak yürüyüş hızımızı neredeyse iki katına çıkarana kadar yürüttüm. Evden çok uzakta değildik ve peşimizdekine izimizi kaybettirmek için ani bir ara yola sapma fikri geldi aklıma.

“Ne yapıyorsun?” diye tısladı, ona beklenmedik bir sağ dönüş yaptırdığım zaman.

“Yürümeye devam et ve bana yaslan” dedim. “Yakında onu şaşırtacağız.”

Bir kez daha sağa, sonra sola döndük, ardından üç katlı teras blokları dizisinin arasında ilerleyen bir yaya yoluna geri döndük. Sonra birkaç kez caddeyi yürüdük ve Battersea Parkı’nın neredeyse en sonuna çıkan küçük bir geçide girdik. Burada durup dinledik. Alışılmış trafik gürültüsü ve birkaç sokak ötede, yeni yeni ısınmaya başlayan bir partinin uzak sesleri vardı. Ama ayak sesleri kesilmişti. Rahat bir nefes aldık ve Fiona elimi bıraktı, sanki son on dakikadır sıkıca kavradığını yeni fark etmişçesine.

“Sanırım izimizi kaybettirdik” dedi.

“Biri var idiyse tabii.”

“Vardı. Olduğunu biliyorum.”

Ana caddeye doğru yolun kalanını yürüdük, aramızda küçük, aşına olmayan bir mesafe açılmaktaydı. Bizim apartmanın giriş ve-randamıza giden, çalılarının arasından zikzaklı bir kısa patika vardı ve işte burada, kapıyı anahtarla açmadan hemen önce, Fiona’yı ilk olarak öpmeyi umut etmiştim. Ama artık ruh hali buna uygun

değildi. Gergin görünüyordu; çantası, göğsüne sımsıkı kavuşturduğu kollarının arasındaydı; ben de öyle sersemlemiştim ki, kilidi kurcalayıp dururken yanlış anahtarı çıkardığımı anlayabilmem asırlar sürdü sanki. Ardından, sonunda kapıyı açıp da yana çekilmek üzereydim ki, Fiona ani bir feryat –derin bir solukla çığlık arası bir şey- kopardı, nefes nefeseydi.

“Ne oldu? Sorun ne?”

“Dışarıda –görebiliyorum. Çalılıklarda.”

“Kim?”

“Tanrı aşkına, kim olduğunu bilmiyorum. Oraya çömelmişti, bizi gözetliyordu.”

Kapı koluna uzandım.

“Bu saçma. Gidip bir göz atacağım.”

“Hayır –Michael. Lütfen, gitme.” Beni eliyle durdurdu. “Yüzünü açıkça gördüm, ve...ve onu tanıdım.”

“Tanıdın mı? – Kimmiş peki?”

“Emin değilim. Aslında onu tanımadım, ama ... bu yüzü daha önce görmüştüm. Gördüğüme eminim. Michael, senin peşinde olduğunu zannetmiyorum. Benim peşimde olmalı.”

Silkinip kendimi kurtardım ve “İyi ya, yakında anlarız” dedim. Kapıyı açıp sessizce dışarı kaydım; Fiona basamağa kadar peşimden geldi.

Artık iyiden iyiye soğumuştur hava, etraf çok sessizdi. Havada asılı, sokak lambalarının beyaz ışığının çevresinde tuhaf bir şekilde çöreklenmiş ince sis çizgileri vardı. Patikadan bir aşağı bir yukarı yürüdüm, çimenleri geçtim ve sokağın her iki yönüne de baktım. Hiçbir şey yoktu. Sonra yüzümü dallarının arasına sokup çatırdatarak ve her yapraklı deliğe ani dalmalar yaparak çalıları kontrol ettim. Yine hiçbir şey.

Bir tek...

“Fiona, bir dakika gelir misin?”

“Hayatta olmaz.”

“Bak, burada kimse yok. Sadece bir şeyi görmeni istiyorum.”

Yanıma çömeldi o da.

“Onu gördüğün çalı bu muydu?”

“Sanırım.”

“Derin nefes al.”

Birlikte havayı çektik içimize: İki uzun, keşif amaçlı soluk.

“Bu tuhaf” dedi, bir an düşündükten sonra; ve bundan sonra ne söyleyeceğini biliyordum. “Buralarda hiç yasemin yok, değil mi?”

Fiona ve ben bir akşam *Orphée*'yi birlikte seyrettik, Manda-rin'deki yemekten iki üç gün sonraydı. Korkusundan çabucak sıy-rılmıştı ve şimdi uyumakta güçlük çeken bendim. Şafağın sökme-sinden birkaç saat öncesine kadar uyuyamıyor, bitap bir şekilde, Londra'da aslında sessizliğe en yakın şey denebilecek o kesintili dinginliğe kulak veriyordum.

... *La silence va plus vite à reculons. Trois fois...*¹

Düşüncelerim sersemletici ve tutarsız, yarı yarıya hatırlanan konuşmaların, tatsız anıların ve zararlı kaygıların anlamsız bir tek-rarlamasıydı. Zihniniz bir kere böyle bir kalıba kilitlendiği zaman, çok geçmeden bundan kurtulmanın tek yolunun yataktan çıkmak olduğu anlıyorsunuz: Gene de bu, yapmaya muktedir olduğunuzu hissettiğiniz son şeydir. Ancak ağzımdaki kuru, keskin asit tadı tahammül edilemeyecek kadar güçlü hale gelince, bir bardak su iç-mek için mutfığa gidecek dürtüyü bulabiliyordum; bundan sonra, sonunda biraz uyuyabileceğimi biliyordum, çünkü döngü kırılmış oluyordu.

... *Un seul verre d'eau éclaire le monde. Deux fois...*²

Dokuza kurulu bir çalar saatim vardı, ama değişmez bir şekilde saat çalmadan uyanıyordum. Kendime gelmeye çabalarken, duydu-ğum ilk gürültü, trafiğin veya geçen uçakların uğultusu değil, yatak

1 Sessizlik geriye doğru daha hızlı ilerliyor. Üç kat... -çn.

2 ... Tek bir bardak su dünyayı aydınlatır. İki kat... -çn.

odamın hemen altındaki ağaçların tepesinden mecalsiz gün ışığını selamlayan sebatkar bir kızılgerdanın cıvıltısı oluyordu.

... *L'oiseau chante avec ses doigts. Une fois...*¹

Ardından yarı uyur yarı uyanık yatağa uzanıyor, merdivenlerde postacının ayak seslerini bekliyordum. Her nedense, küçük bir çocuk olduğum zamanlardan beri, mektupların varoluşumu dönüşüme uğratma gücüne olan inancımı hiç kaybetmemiştim. Paspasımda duran bir zarfın görüntüsü bile, hâlâ içimi beklentiyle doldurmaya yetiyordu, geçici süreyle de olsa. Kahverengi zarflar bunu nadi-ren başarıyordu, bunu söylemek gerek; adres yeri şeffaf zarflar asla. Ama bir de beyaz, el yazılı zarflar vardı, bazı durumlarda, yeni bir dünyanın eşliğini bile gösterebilecek, o muhteşem katıksız olanak dikkörtgenleri. Ve bu sabah, yatak odamın yarı açık kapısından ant-reye doğru uyku mahmuru, ümit dolu gözlerle bakarken, tam da böyle bir zarf, beni yalnız hiç akla gelmedik bir geleceğe değil, za-manda da geriye, mektupların yaşamımda ilk kez önemli bir rol oy-namaya başladığı, otuz yılı aşkın zaman önceki çocukluğunda bir âna aktarma potansiyelini de içinde taşıyarak, dairemnden içeriye kaydı.

Ampul, Priz ve Soket Ortaklar
Elektrikçiler, 1945'ten beri (veya 8'in ¼'ü süreyle)
Kablo Sıraevleri, No. 24
Metrekent
26 Temmuz 1960

Sayın Bay Owen,

Yeni evinizin, yani Bay Nuttall'un çiftliğinin soldan ikinci ahırının elektrik tesisatını bağlamadaki gecikme için özür dileriz.

Gerçek şu ki, işe aldığımız son kişinin, hayatımda gördüğüm en ampul zekalı kişi olması dolayısıyla faaliyetlerimiz doğru akımla cere-yan edemedi.

Bu konuda ne yapacağız, diye soruyorsunuz. Merak etmeyin, Bay Owen, gecikmelere karşın elektrik tesisatınız bağlanacak ve bu arada,

1 ... Kuş parmak uçlarıyla şarkı söylüyor. Bir defa... -çn.

iyi niyetimizin bir nişanesi olarak lütfen şu küçük hediyemizi kabul ediniz: Bir aylık kangal çörek tedariki (ilişikte).

Saygılarımızla,

A. Daptor

(Şikayet Bölümü Müdürü)

Bir zamanlar, ailemin evinden sakın yollardan kısa bir yürüyüşle bir korunun sonuna gelirdi. Birmingham'ın en dış kesimindeki banliyölerinin kırlara karıştığı noktada, dingin, saygıdeğer bir asudelikte, babamın gerçekte karşılayabileceğinden biraz daha büyük ve daha değerli sayılabilecek bir yerde otururduk ve her hafta sonu, genellikle pazar öğleden sonraları, üçümüz bu koruya doğru şu uzun, o günden beri en eski ve en mutlu anılarımın çekirdeğine dönüşmüş olan biraz da içerlenen yürüyüşlere çıkardık. Her biri kendine özgü işlevsel (ama o dönemde yoğun bir şekilde romantik ve çağrışımsal) adlara sahip güzergahlar vardı: “Orman açıklığı”, “göletler”; “tehlikeli yol”. Fakat ötekilerden daha sık geçmek zorunda kalsak da, (o zamanlar bile) nostaljik çekimini hiç eksik etmeyen yol, benim en çok sevdiğimdi. Buna kısaca “çiftlik” denirdi.

Buraya ansızın gelirdiniz. Yürüyüş sizi ormanın çevresinde, geniş ve bakımlı, ama hiçbir zaman çok kullanılmışa benzemeyen bir patika boyunca alır götürürdü: En azından, belleğimdeki olaylar versiyonunda, bu cennet görüntüsü bize daima had safhada inziva ve mahremiyet sunardı. Gerçek bir cennetti: En beklemediğiniz anda, sizi gitgide ormanın karanlık yüreğinin derinliklerine götürüyor gibi görünen bir dönüşler, iniş ve çıkışlar silsilesinin ardından, kırmızı tuğladan ağıllar ve ek binalar ile, tam ortalarında, inanılmaz güzellikte, sarmaşık kaplı bir çiftlik evi belirirdi. Bir meyve bahçesi evin bir yanında uzanırdı; ağaçları sararan meyvelerle beneklenmiş olurdu; sonradan, ağaçların ardında, gözden gizlenmiş, çakıllı patikalar ve minyatür duvarımsı çitlerle düzgün satranç tahtası karelerine bölünmüş, duvarla çevrili minik bir bahçe olduğunu keşfetmiştik. Hepsinden güzeli, kamusal arazi ile bu mülkün arasındaki sınırı gösteren dikenli telin yakınında, ördeklerin yüzdüğü ve ara

sıra paytak paytak yürüyen bir kazın su içtiği küçük, çamurlu bir havuz vardı. Sonraki gidişlerimizde, kesekağında bayat ekmek getirmeyi ihmal etmedik; bunları suya fırlatırdım, bazen de, bir yiğitlik nöbetine kapılır, kazlar yaklaşıp da uzattığım avucumdan yiyene değin çitte asılı durup beklerdim.

“Bu yoldan görülebilen çiftlik olmalı” demişti babam, yolumuz ilk oraya düştüğünde. “İşe giderken yanından geçtiğim çiftlik.”

“Acaba bir satış yerleri var mıdır?” dedi annem. “Köyden daha ucuz olacağına bahse girerim.”

Bundan sonra, tüm yumurtalarını, sebzelerini bu çiftlikten almaya başladı ve bu düzenleme, pratik olduğu kadar sosyal bir nitelik de kazandı. Görece yabancılarla dostluk başlatmadaki becerisini bir kez daha gösteren annem, pastoral hayatın sıkıntılarından ve zevkleri hakkında uzun, renkli monologları, birkaç patates almak gibi görünüşte karmaşıklıktan uzak bir şey için bile en azından bir yarım saatin ayrılması anlamına gelen çiftçinin karısı Bayan Nuttall’un güvenini kazanmakta hiç gecikmemişti. Bu durumlarda benim can sıkıntımı gidermek için, çiftlikte çalışan Harry diye bir rençperle tanıştırdılar beni. Harry işlerini yaparken peşinden gitmeme izin verir, hatta bazen domuzları beslememe veya kombine bir biçerdöverin yüksek sürücü koltuğuna çıkmama bile ses çıkarmazdı. Ve sonraki birkaç ay boyunca, Harry’nin rehberli turları gittikçe uzun, sık ve daha ayrıntılı olmaya başladı; öyle ki, sonunda ben de çiftliğin aşına bir siması, Bay Nuttall da dahil olmak üzere, orada çalışan herkesin tanıdığı biri haline geldim. Annemle babamın, civardaki yollarda yanımda biri olmadan bisikletimle dolaşabilecek kadar büyüdüğüme karar vermeleri de bu döneme rastladı ve bundan sonra daha da düzenli bir ziyaretçi haline geldim. Kimi zaman annem benim için hazırladığı sandviçleri paketler, ben de çiftlik binalarını kendi başıma keşfe çıkmadan evvel, meyve bahçesinde veya ördek göletinin kenarında oturur afiyetle yerdim; danalara –hayvanlar arasında en sevdiklerim onlardı– bir göz atmayı hiç ihmal etmez, en büyük ahırın arka tarafında yığılmış kuru ot bal-yalarına tırmanırdım, burada genellikle birkaç sıska, uyuklu tekir kedi olurdu. Mırıltılarının derin gizemiyle kafam karışmış, düşlerine hep imrenmeme yol açan, o anlamı çözülemez yarı tebessümle-riyle hipnotize olmuş halde, ben de samanda yanlarına uzanırdım.

Bu dönemde, Susan Clement diye bir kıza âşıktım; okulda yanımdaki sırada otururdu. Saçları uzun ve sarı, gözleri açık maviydi ve galiba, şimdi geriye bakınca, o da benden hoşlanıyordu, ama bunu hiçbir zaman kesin olarak öğrenemedim çünkü her ne kadar onun özlemiyle tutuşmuş olarak haftalar, belki aylar geçirsem de, duygularımı ifade edecek uygun sözcükleri bulmak, aya uçmaktan bile daha zordu. Fakat uyanıp da yatakta yanımda olduğunu anladığım geceyi çok iyi hatırlıyorum. Bu duyumsama başlangıçta bütününü yabancı değildi, çünkü o yıl daha önce ailelerimiz birlikte bir kamp tatiline çıktığı zaman Joan'la da aynı yatağı paylaşmıştım: Ama ne ona dokunmak istemiştım ne de onun bana dokunmasını; hatta bu fikirden deli gibi korkmuştım. Susan'la ise, anladığım ilk şey –bundan aldığım zevkle neredeyse baygınlık geçirerek, şaşırtıcı, elle tutulur gerçeklik- bana dokunmakta olduğu, benim ona dokunduğum, düşsel yılanlar gibi birbirimize geçtiğimiz, dolaştığımız, sarmalandığımızdı. Onun bedeninin her bir parçası, benimkinin her bir parçasına dokunuyordu da, yatağımın küf kokulu sıcaklığında, yatak odamın perdeleri çekili karanlığında, hafifçe kıvranmaya başlayarak, her hareket, her minik ayarlama yeni zevk dalgaları yaratarak, sonunda bir beşik gibi, öne arkaya sallanmaktan kendimizi alamadık, ardından artık dayanamayıp durdum. Ve durur durmaz uyandım, yalnız ve çaresiz.

Bu benim en eski cinsellik hatıram ve çocukluğumdan iyi kötü hatırlayabildiğim sadece üç düştten biri.

Joan bizim sokakta birkaç ev aşağıda otururdu. Annelerimizin ilk arkadaşlığı bize hamileyken başlamış, bu yüzden birlikte büyüdüğümüzü söylediğimizde gerçeği dile getirmiş oluyoruz. Aynı okula gittik, hatta bu yaşta hafifçe entelektüel yönümüzle tanındık, ki bu da ilişkimizin yakınlığını belirleyen bir başka etken oldu. O zamana değin, şu ya da bu şekilde bir yazar olmaya yazgılı olduğum konusunda kararımı vermekle kalmamış, tek nüshalık sınırlı baskısını –elimle tasarlayıp, resimlendirip yazdığım- yapmıştım

bile. Çok şenlikli anakronizmlerle çeşnilendirilmiş bir anlatımla, bir Victoria Çağı detektifinin olay raporu defterinden çeşitli olaylar hakkındaydı; detektifim, telif hakları yasasının koyduğu kısıtlamalara pek aldırmaz etmeksizin, bu dönemde okuma malzememin omurgasını oluşturan bir sürü çizgi romandan birinin kahramanı örnek alınarak oluşturulmuştu. Joan'ın da edebi özlemleri vardı: Genellikle VIII. Henry'nin karılarından biri değilse diğeri hakkında tarihi romanlar yazıyordu. Fakat benim kanımca –bunu ona söyleyecek kadar sözümü sakınmaz olduğumdan değil- onun çalışması olgunlaşmamıştı. Karakterleri, benimkilerle karşılaştırıldığında sığırdı ve imlası da pek iyi değildi. Bununla birlikte, öykülerimizi birbirimize göstermeyi seviyorduk.

Joan'la ben sık sık bisikletle Bay Nuttall'un çiftliğine birlikte gidiyorduk; kısa bir sürüş mesafesiydi, on dakikayı geçmiyordu ve muhteşem bir yoldu bu –yokuş aşağı, ama çok dik değil, sadece biraz hızlanarak, pedallardan ayağınızı kaldırır da rüzgar yüzünüzü yalar ve kulaklarınızda uğuldarken gözlerinizde heyecan yaşları belirerek yokuş aşağı inersiniz ya, öyleydi işte. Kuşkusuz, dönüş yolu tamamen farklı bir meseleydi. Genellikle bisikletten inip inmek zorunda kalırdık. Uslu çocuklar olarak –şimdi düşünüyorum da, bu gayri tabii bir şeydi- birkaç saatten fazla ortalarda görünmediğimizde, ailelerimizin bizi merak edeceğini bilirdik –bu da, ziyaretlerimizin başlangıçta nefes kesici bir macera olması anlamına geliyordu. Yanımıza kitap, kalem, kağıt ve yiyecek bir şeyler alırdık, ama genellikle, gayretsizlikten, zamanımızın çoğunu Harry ve hayvanlarla geçirirdik. 1960 bahar ve yaz başında olanlar hakkında benim hatırladıklarım bu: Joan'la ben ansızın birlikte bir ev kurmaya kalkmadan öncesine dair.

Burada bir açıklama yapmak gerekiyor. Birkaç haftadır, ek binalardan, görebildiğim kadarıyla boş duran birine göz koymuştum, inatla annem başının etini yiyerek yalvarmamın sonunda pes etti ve o binayı kullanmamın mümkün olup olmadığını kibarca soruşturdu. “Bir kitap yazıyor” diye açıkladı isteksiz bir gururla, “sessiz ve sakın bir yere ihtiyacı var.” Anlaşıldı ki, Bayan Nuttall bu bilgiyi kocasına aktarmakta elini çabuk tutmuş; o da öyle etkilenmiş ki, işi bizzat kendisi ele almaya karar vermiş: Böylece çiftliğe bir son-

raki gidişimde karanlık ahırın ağır, menteşeleri paslanmış kapısını açtığımda, yeni inziva yerime bir çalışma masası (aslında, sanırım, eski bir tezgah) ve küçük, ahşap bir iskemle konulduğunu, çatı kırışlarından sarkan bir telin ucundaki çıplak ampulün artık çok hoş bir şekilde soluk yeşil bir abajurla perdelendiğini gördüm. Üstelik bu henüz başlangıçtı. Yaz ilerledikçe, en sevdiğim kitaplarımı ve süslerimi odamdan bu loş sığınağa taşıdım; Bayan Nuttall bana iki vazo ile hiç bitmeyen süsen ve kasımpatı tedariki sağladı; Harry ahırın bir köşesinde duvara, benim uzanmış vücudumun ağırlığını taşıyabileceğini düşündüğü büyük çivilerle (bana sorarsanız, oldukça gevşek bir biçimde) raptedilmiş derme çatma bir hamak bile yaptı. Kısacası, yeni bir ev edinmiştim ve bana daha eksiksiz bir mutluluk olamaz gibi geliyordu.

Ne ki, olabileceğini keşfetmem çok sürmeyecekti. Bir sabah, yaz tatilinin başlarında, kulübeye vardığımda kapının altından atılmış beyaz bir zarf buldum. Babamın el yazısıyla, bana hitaben yazılmıştı. Bu, aldığım ilk mektuptu.

Nuttall Çiftliği Sakinleri Birliği,
Kümes Hayvanları Bölümü,
Üüürü-üüü Bahçesi,
Ekinkent

19 Temmuz 1960

Sayın Bay Owen,

Tüm diğer sakinler adına, Bay Nuttall'un münhal ahırının icarını almanızdan ne kadar memnuniyet duyduğumuzu dile getirmek isterim.

Bu haber, bütün çiftlikte genel bir sevinç yaratmıştır. Hatta hayvanlardan bazılarının tüyleri diken diken olmuş, gelip bir göz atmaya iple çekmekteyken, mandalar düpedüz söğüt dalına yuva yapmışlardır. Atlara gelince, onlar da elbette yeni bir komşu edindikleri için hassaten memnuniyetle kişnemektedirler.

Başlangıçta, küçük kuşlardan bazılarının biraz yakındığını, hatta aniden saldırdığını görebilirsiniz. Ama unutmayınız ki, bu hayvanların çoğu, sizin gibi eğitilmiş olmaktan çok uzakta, ancak domuzuna cahil olarak tarif edilebilecek yaratıklardır. Velhasıl, kulağınıza gelebilecek bu sözlerden hiçbirinin gözünüzü yıldırmayacağını umarım.

Ne zaman arzu ederseniz sohbet etmek için uğramaktan çekinmeyiniz, karılarımla ben daima misafir kabul etmekten zevk duyarız. Burada, atmosfer gerçekten kümes gibi olduğundan, kukumav kuşu gibi tünemekten bıktık usandık.

Derin saygılarımla,

Horoz Bertie

(Horozlanan Kabadayı)

Hatırladığım bir sonraki rüyam, üçünün en kısası, ama öylesine canlı ve korkunçtu ki, var gücümle attığım çılgınlıkla babam yatak odasından koşarak beni yatıştırmak zorunda kalmıştı. Neyim olduğunu sorduğunda, tek söyleyebildiğim bir kabus gördüğüm oldu; rüyamda bir adam benim yatağıma eğilmiş, yüzüme öylesine dik dik bakıyordu ki, beni öldüreceğinden emindim. Babam yatağıma ilişti ve saçımı okşadı. Bir süre sonra yeniden uykuya dalmış olmalıyım.

O sırada kendim de doğru dürüst kavrayamamış olmasaydım, bu rüyanın neden o kadar dehşet verici olduğu hakkında ona söyleyebileceğim bir şey daha vardı. Gerçek şu ki, yatağıma eğilen adamı tanımıştım. Onu tanımıştım, çünkü kendimdim. Çok yaşlı bir adam olarak, gözleri kendi çocuk benliğine dikilmiş, artık yılların etkisiyle kasılıp kavrulmuş, acının izleriyle antik bir heykel gibi oluklu yüzüyle, bendim o adam.

Fotoğrafçılık babamın hobilerinden biriydi. Küçük, deri kutulu, üstten bakılan bir fotoğraf makinesiyle, evde yapılmış bir flaşı vardı ve karanlık oda yerine, banyo pencerelerini siyah kağıtla ka-

patır, lavaboyu film banyo sıvısıyla doldururdu, ta ki bir gün oranını şaşırp, seramiği yakana değin; o günden sonra annem banyoyu bu amaçla kullanmasına bir daha izin vermemiştir. Gene de, bu olay meydana gelmeden önce, Joan'la benim yeni evimizden duyduğumuz mutluluğun fotografik kaydını almak için Bay Nuttall'un çiftliğine gelmişti.

Evet, artık birlikte yaşıyorduk. Veya en azından, birlikte yaşıyorduk –zira benim Victoria Çağı detektifinin, bizzat VIII. Henry'nin buyruğuyla bir cinayet esrarını çözmek üzere geçmişe, Tudor dönemine gittiği bir işbirliğine girişmeyi, ihtiyatla da olsa kabul etmişim. (Bu senaryonun tamamı, hatırladığım kadarıyla, babamın yatmadan önce bana okuduğu *Zaman Makinesi*'nden geniş bir biçimde esinlenmişti.) Bu amaçla, Bayan Nuttall'dan bir başka sıra alınmıştı ve artık karşılıklı oturup, atıştırmalar ve minyatür bahçede esinleyici yürüyüş molaları arasında farklı bölümleri yazıyor, sonra da tezgahın üzerinden birbirimize veriyorduk. Söylemeye bile gerek yok ki, bu girişim başarıyla sonuçlanmadı: Öykümüzü hiç bitiremedik ve yirmi yılı aşkın bir zaman sonra, onu hatırlamaya çalıştığımızda, el yazmasına ne olduğunu çıkaramadık.

Bununla birlikte, babam bu fotoğrafı yaratıcı ortaklığımızın kısa döneminde çekti. Fotoğrafta karakteristik pozumuzdayız: Joan, yüzü mütevekkil, dişlek bir sırtmayla aydınlanmış hevesli, dik otururken, ben kameraya yan dönmüş, dudaklarımın arasında bir kalem, kafam içedönük bir edayla yana eğilmiş duruyoruz. Babam negatiften iki baskı aldı ve ikimize de birer tanesini verdi. Joan yıllar boyunca bu fotoğrafı gizli bir çekmecede sakladığını söyledi sonraları; bu çekmecede en değerli eşyalarının arasında bile özel bir yer işgal etmiş. Fakat ben bunu yatak odamda sergilemeyi yeğledim; ve kısa zaman sonra, bu çocukluk hazinelerinin başına çokça geldiği gibi, kaybolup gitti.

Çığırkan Bankası Ltd.
Muhasebe Mahallesi,
Servet Geçidi
Şilingistan

23 Temmuz 1960

Sayın Bay Owen,

Yakın geçmişte cep harçlığınızda haftada yaklaşık 6 penilik bir artış aldığınızı büyük bir ilgiyle öğrendik. Artık haftalık geliriniz 3 şiline çıktığına göre, yeni tasarruf fırsatlarımızdan bazılarından haberdar edilmek isteyebileceğinizi düşündük.

Farzı misal, Bolluk Bütçesi hesabımızı size tavsiye edebiliriz. Bu paket, asgari yatırımı azami büyümeyle birleştiriyor. Esasen hesabını daha geçen ay açtırmış olan bir müşterimiz, şimdiden 6' 6"ya ulaştırdı bile.

Bir çiftlik sakini olarak, bunu tercih etmeyerek, Domuzcuk Kumbara Özel hesabımızı düşünmek isteyebilirsiniz. Biz size domuzcuğu veriyoruz, siz de nakit parayı –ve kendi etinizden budunuzdan bile çoğunu tasarruf etmiş oluyorsunuz! Yıl sonunda, kendinizi £1 1s (veya bizim adlandırdığımız üzere, hintdomuzu) kadar toptan bir meblağı, sadece haftada altı peni yatırarak elde edebiliyorsunuz. Bundan daha etli butlu bir teklifte bulunamazdık.

Aklıma gelmişken, en değer verdiğimiz müşterilerimizden biri olarak, artık her Salı kapital bir eğlence ve birinci sınıf bir mutfaktan oluşan bir akşam için “Sterlin Oteli”nde toplanan bankanın sosyal kulübüne katılma hakkına sahipsiniz: Zevkiniz ister arpa torbaları, kraliyet nanesi¹ ister ara sıra eser miktarda lolipop² olsun, sizi de aramızda görmekten büyük mutluluk duyacağız.

Şen ve zengin kalınız,

Midas Temas

(Müdür)

1 darphane (*argo*) -çn.

2 para (*argo*) -çn.

Çok iyi hatırladığım bir rüya daha var ki bunu daha sonraki yıllarda, on beş yaşımdayken görmüştüm. 27 Mayıs 1968 Çarşamba günü sabahın erken saatlerinde, küçük bir jet uçağında uçtuğumu ve uçağın ansızın, görünürde hiçbir neden olmadan kurşun gibi çakıldığını gördüm düşümde. Motorun sessiz homurtusunun genizden gelen bir tükürüğe dönüşmesi kulaklarımda, ansızın beliriveren yoğun gri bulut duvarı da gözlerimin önünde hâlâ. Pencere yüksek sesle sarsılıyor ve bir anda bir sürü cam parçası bana savrulur kollarıma ve omuzlarıma saplanıyor ve artık havada inanılmaz bir sis var ve uçağın gövdesine her yanıma morartan bir şekilde geriye savrulmama yol açıyor ve şimdi akıl almaz bir hızla dosdoğru yere doğru çakılıyor, ben bomboşum, bedenim içi boş bir kabuk, ağızım açık ve içimdeki her şey geride kalmış, gökyüzünün yukarılarındaymış gibi, ve gürültü sağır edici, motorun ve hava akımının korkunç inleyişi ve hepsinin de üstünde tek duyabildiğim şey kendi konuşmam, zira bir deyişi tekrarlayıp duruyorum, ya kendi kendime veya olmayan bir dinleyiciye, monoton ve vurgusuz şekilde, şu sözleri tekrarlıyorum: “Aşağıya düşüyorum. Aşağıya düşüyorum. Aşağıya düşüyorum.” Derken, metalin son bir çığlığı, parçalanmaya başlayan uçağın gövdesinin çeşitli bölümlerinin acı yırtılışı ta ki tüm uçak paramparça olup milyonlarca farklı yöne fırlayınca değin ve ben serbest düşme halinde, baş aşağı, engelsizce düşerken, artık gayet açıkça görebildiğim yeryüzüyle benim aramda mavi sema dışında hiçbir şey yok, kıtaların kıyıları, adalar, büyük ırmaklar, büyük su yüzeyleri benimle buluşmak üzere yükseliyorlar. Artık acı duymuyorum, artık korku duymuyorum, bunları hissetmenin ne anlama geldiğini çoktan unutmuşum: Bir tek, yeryüzünün gölgesinin, göğün narin mavisini yutmaya başladığını fark ediyorum ve maviden siyaha bu geçiş çok yavaş ve hoş.

Sonra uyandım; titreyerek, terleyerek veya babamı çağırarak değil, fakat bir tür sona ulaşmamışlık, hatta esef duygusuyla, odamın aşına karaltısını ve dışarıdaki tepkisiz geceyi kaydederek. Yatakta döndüm ve bu kez düşsüz ve saydam bir uykuya tekrar dalmadan önce birkaç dakika uyanık, öylece yattım.

Bundan iki gün sonra, cuma sabahı kahvaltı ettiğimiz sırada babam bana *Times*'ı uzattı ve Yuri Gagarin'in, yardımcı pilotuyla birlikte öldüğünü, iki kişilik jet eğitim uçağının, tıpkı rüyamda gördüğüm gibi Kirzhatsk yakınlarında düştüğünü öğrendim. Yuri'nin son sözleri, uçağını meskun araziden uzaklaştırmaya çalışırken soğukkanlı bir sesle yaptığı "Aşağı düşüyorum" anonsuydu. Önce inanmadım, ta ki ertesi günkü gazetede, küllerinin yerleştirildiği katafalkın durduğu, Sovyet Ordusu Merkez Karargahı'nın resmini görene kadar; ve etrafını, siyaha kesmiş sokakları benekleyen, 10 kilometre uzunluğunda 4 kilometre genişliğinde bir kuyruk kuşatmıştı.

... *Si vous dormez, si vous rêvez, acceptez vos rêves. C'est le rôle du dormeur...*¹

Zarf yere düştü. Derhal, başka hiçbir şeyin veremeyeceği bir heyecana kapılmış olarak, yataktan çıkıp zarfı almak için antreye koştum. Birinci sınıf posta pulu yapıştırılmıştı; zarf, ince ve uzun bir el yazısıyla "Sayın Bay Owen" yazıyordu üstünde. Bir bıçak almak için mutfağa gitmeye bile sabredemeyip, başparmağımla kabaca yırtarak açtım, sonra, oturma odasına gidip, her cümlede şaşkınlığım artarak, aşağıdaki iletiyi okudum:

Sayın Bay Owen,

Bu kısa, hızlıca yazılmış not, özür amacıyla ve bir teklifte bulunmak amacıyla kaleme alındı.

Önce özürlerimi kabul edin. Öncelikle itiraf etmeme izin verirsiniz, sizin mülkünüze ve şahsınıza karşı işlenen çeşitli cürümlerin failiyim. Tek mazeretim –aslına bakarsanız, tek arzum, sizin insaf ve bağışlayıcılığınıza sığınmak- daima insanlık dürtüleriyle hareket etmiş olmamdır. Bundan yıllarca önce, uzun ve gerekçesiz bir

1 Uyursanız, düş görürseniz, düşlerinizi kabulleniniz. Budur uyuyanın rolü... –çn.

şekilde kapatılmasını, meslek hayatım boyunca karşılaştığım en sarsıcı haksızlık olarak gördüğüm Bayan Tabitha Winshaw'un davası derin bir şekilde ilgimi çekmişti. Bu doğrultuda, *Times*'taki ilanınız aracılığıyla, bu konuyla tümüyle bağlantısız olmayan koşullar hakkında bir araştırmayla uğraştığınızı öğrendiğim vakit, merakım derhal uyandı.

Dikbaşı bir ihtiyarın, Bay Owen (veya sana Michael diyebilir miyim, zira iki mükemmel romanını okumuş olarak, en eski ve en iyi arkadaşlarından biri olduğum duygusuna kapıldığımı itiraf etmeliyim), size doğrudan yaklaşmak yerine, öncelikle kendi denenmiş ve sınanmış yöntemleriyle araziye bir yoklamayı tercih eden, dediğim gibi, dikbaşı bir ihtiyarın eksantrikliklerini başışlamanız gerek. Size itiraf etmem gerekiyor ki, o dikkate değer yayıncılarınızın işyerine gizlice giren ve müsveddenizi aşırın bendim; hemen ertesi gün taksiyle evinize giderken sizi takip eden bendim; Battersea'deki bir lokantanın yakınında size rastlayan ve sizinle kişisel bir temas kurmak üzere yanınıza yaklaştığımda –biraz şaşırsam da– çekici arkadaşınızdan yirmi penilik bir armağan alma (mektupta bunun karşılığı olarak bir çek de bulacaksınız) ayrıcalığına kavuşan bendim; ve şimdiye kadar tahmin etmiş olacağınız üzere, ayak uydurabilmek için yaşlı bacaklarımla büyük gayret sarf ederek ikinizi lokantadan eve kadar takip eden ve nihayet benim açımdan üzücü bir yanlış hesaplama sonucu, son derece hoş bir mahremiyet geliştirmek üzere olabileceğiniz –duruma ilişkin benim değerlendirmem doğruysa– sözü geçen arkadaşınıza o anda müessif bir şok yaşatan kişi de yine bendim.

Tekdire müstahak bunca davranışın üzücü sabıkasını bağışlamanız mümkün mü? Ancak şu anki samimiye-tim, en azından, tarafsız bir telafi olur umundayım.

Evet, Michael, teklife gelelim. Bağımsız operatörler olarak, her ikimizin de araştırmalarımızda elden geldi-ğince ilerlemiş olduğumuzu açıkça görüyorum. Şimdi güçlerimizi birleştirme zamanı. İzin verirsen, çalışman-da sana yardımı olacak çok miktarda bilgi sahibi oldu-ğumu ve hepsini paylaşmaya hazır olduğumu söylemek istiyorum. Karşılığında ben de tek bir şeyi görmeyi rica ediyorum: Yani, büyüleyici tarihinin baş kısımlarında sözü edilen bir not kağıdı, Lawrence Winshaw tarafın-dan –izninle söyleyeyim, büyük bir zerafet ve vecizlikle betimlediğin gibi- “başuşaktan, odasına gönderilmesi için hafif bir akşam yemeği isteyen” mesajı. Bu kağıt parçasının –bir zamanlar ele geçirmek için çeşitli ba-şarısız girişimlerde bulunduğum, fakat şimdi anlaşılan, Kader Tanrıçası’nın karanlık bir kaprisiyle, senin eline geçmiş bulunan- Bayan Winshaw’un akıl sağlığı ve ma-sumiyetini belirlemekte hayati önemde olacağına ina-nıyorum; kısacası, bu konuda sahip olduğum geniş ve çeşitli tecrübelerimden yoksun olan biri için anlaşılması güç olabilecek –bunu yanlış anlamayacağına güveniyo-rum- şifreli bir anlam veya ipucu içeriyor olmalı.

Buluşmamız gerek, Michael. Bunun başka yolu yok. Bir randevu belirlememiz gerekiyor ve kaybedecek hiç vakit yok. Uygun bir buluşma yeri olarak, çok şeytanca küçük bir öneride bulunabilir miyim? Perşembe günü Cork Sokağı’ndaki Narcissus Galerî’nin (muhtakkak se-nin de biliyor olabileceğin üzere, Roderick Winshaw mülkü) yanında önemsiz soylulardan bir gencin, bek-

lendiği üzere yavan olduğu su götürmez yeni resimlerinin sergisinin halka kapalı bir ön galası yapılıyor. Londra'nın *cognoscentisi* için böyle bir fırsatın cazibesi, toplanan kalabalık içinde iki yabancıнын birbirini tanıyamamasına yol açacak kadar kahir olmayacağından emin olabiliriz kanısındayım. Ben tam olarak yedi otuzda orada olacağım. Seninle tanışmayı ve daha da heyecanlı olarak, verimli ve samimi bir mesleki işbirliği olacağından emin olduğum şeyin başlangıcını, iple çekiyorum.

Mektup basit bir “içtenlikle” sözüyle sona eriyordu ve gösterişli bir şekilde imzalanmıştı:

Findlay Oryx

(Detektif)

Roddy

Phoebe galerinin bir köşesinde dikiliyordu, hemen hemen çeyrek saattir buradaydı. Şarap kadehi elinde yapış yapış olmuş, şarap ılınmış artık içilir yanı kalmamıştı. O ana kadar tek bir kişi bile onunla konuşmak için durmamış, hatta varlığının farkına bile varmamıştı. Görünmez gibiydi.

Konukların üçünü tanıyordu oysa. Evvela, Michael'ı tanıdı, gerçi sekiz yıldan uzun zaman önce bir kez, Winshaw biyografisini yazmaya başlamak üzereyken bir kez karşılaşmışlardı. Şimdi saçları nasıl da grileşmişti. Muhtemelen onu hatırlamıyordu, hem zaten, geldiğinden beri resimler hakkında kaba yorumlarda bulunmaktan başka bir şey yapmayan beyaz saçlı ve çok çenebaz bir emekliyle derin bir sohbeta dalmış görünüyordu. Ve sonra Hilary vardı: Bu da sorun değildi. Zaten birbirlerine söyleyecek hiçbir sözleri yoktu.

Fakat son olarak, elbette Roddy'nin ta kendisi vardı. Onun suçlu bakışını birden çok kez yakaladı ve panik içinde arkasına dönüşünü gördü, demek kesinlikle barışma niyeti yoktu. Bu pek de şaşırtıcı sayılmazdı: Zaten bu açılışa gelmesinin nedeni onu utandırmaktı. Ama işe yarayacağını düşünmek kendi aptallığıydı. Şu ana kadar, Roddy'nin dostları ve meslektaşları arasında çene çalarak, dedikodu ederek büyük bir rahatlıkla dolaşmasını seyrederken, utanan tek kişi kendisi olmuştu. Emindi, hepsi kendisinin kim olduğunu tam olarak biliyordu ve onun galeriyle uzak, haddini bilmez bağlantısının niteliği konusunda adamakıllı bilgilendirilmişlerdi. Aklından bu düşünce geçtiği anda Phoebe'nin yanakları al

al oldu. Fakat dayandı. Başa çıkacaktı. Sadece kadehine daha sıkı yapışıp sapasağlam duracaktı.

Ne de olsa, bir yıldan fazla zaman önce bu kapılardan ilk geçtiğinde üzerine çarpan o aşağılanma dalgalarının yanında, bu akşam ona hiçbir şey yapamazdı.

Phoebe, kendini bilmeye başladığı andan itibaren, oldum olası resim yapmıştı ve daha küçük yaştan itibaren yeteneğini herkes görmüştü, kendisi dışında. Her okul karnesinde, resim öğretmeni yeni beğeni sözleriyle övüyordu onu; ama onun akademik performansını bütünüyle hayal kırıcı bulan okul arkadaşları arasında pek az yankısı oluyordu bu övgülerin. Okulu bitirdiği zaman, güzel sanatlar okuluna başvuracak cesareti toplayamamış ve bunun yerine hemşirelik eğitimi almaya başlamıştı. Birkaç yıl sonra arkadaşları, bunun bir hata olduğuna ikna etmeyi başardılar onu ve Sheffield'da üç yıllığına eğitimine devam etti; burada üslubu hızlı bir değişime uğradı. Derhal akla bile gelmeyen özgürlüklerin sınırsızlığı önüne serilmişti: Birkaç aç, kuşkucu haftalık zamanda, fovizmi ve kübizmi, fütüristleri ve soyut dışavurumcuları keşfetti. Peyzaj ve portre üzerinde zaten yetenekli olarak, yersiz ayrıntılarla dolu ve tıbbi ders kitapları ve zoolojik ve entomolojik çizimler de dahil, onu fiziksel ayrıntıcılığın kuşkulu kaynaklara çekiyor gibi görünen yoğun, karışık tuvaler üretmeye başladı. Ayrıca hayatında ilk kez geniş bir biçimde okumaya başlıyordu ve Ovidius'un bir Penguin baskısında, hepsi de insanlar ve hayvanlar aleminin akışkanlığı, istikrarsızlığı ve sürekliliği temalarını işleyen bir dizi önemli resminin ilhamını buldu. Farkına bile varmadan –çünkü bu dönem boyunca hiçbir şeyin heyecanını karmaşıkleştirmasına izin vermiyordu– tehlikeli toprakların kıyısına geldi: Soyut ile figüratif arasındaki; dekorasyon ile erişilebilirlik arasındaki o demode doruğa yöneliyordu. Satılmaz hale gelmesi an meselesiydi.

Fakat bunu keşfetme konumuna gelmeden önce bile, aksaklıklar vardı: Bir özgüven krizi, ikinci yılının sonunda okulu bırakma, tamgün hemşireliğe bir dönüş. Birkaç yıl hiç resim yapmadı. Tekrar başladığında, yenilenmiş tutku ve aciliyet duygusuyla işe

koyuldu. Leeds'te (halen yaşadığı) bölünmüş bir stüdyo kiraladı ve uyanık geçirdiği her fazladan anı burada geçirdi. Bunu kütüphanelerde ve halk eğitim merkezlerindeki küçük sergiler izledi, hiçbiri pek güçlükle veya yaratıcılık içermeyen işler gelmeye başladı. Fakat en azından yerel olarak bir tür şöhret kazanmaya başlamıştı.

Sheffield'daki eski hocalarından ara sıra irtibatı sürdürdüğü biri, onu bir içki içmeye davet etti ve çalışmalarını bazı Londra galerilerine göstermeye başlamanın zamanı geldiğini söyledi ona. Bu süreci basitleştirmek için, onu bizzat tanıtmayı önerdi: Cork Sokağı'ndaki Narcissus Galeri'ye gidip kendi ismini verebileceğini söyledi. Phoebe temkinli davranıp ona teşekkür etti, zira bu öneri hakkında biraz kuşkuluydu. Hocasının Roderick Winshaw'la çok övündüğü ilişkisi, bu konuda hiçbir zaman fazla kanıt bulmayı başaramasa da, diğer öğrenciler arasında hiç bitmeyen bir dalga geçme nedeni olmuştu. Adam Roddy'yle aynı okula gitmişti, bu doğrudu, ama yakın olduklarını veya büyük sanat simsarının araya giren yıllar içinde arkadaşlıklarını sürdürmek konusunda herhangi bir çaba gösterdiğini düşündürecek hiçbir şey olmamıştı. (Söz gelimi, bir keresinde üniversitede konferans vermek üzere davet edildiğinde unutup derse hiç gelmemişti.) Gene de, son derece nezaketle önerilen gerçek bir fırsattı bu ve geri çevirmek kolay olmayacaktı. Phoebe ertesi sabah galeriye telefon etti, neşeli ve yardımsever bir resepsiyonistle konuştu ve ertesi hafta için bir randevu aldı. Bunu izleyen birkaç günü diapositiflerini hazırlamakla geçirdi.

Galeriye girip de cam kapıyı kapattığında, Phoebe, Londra'nın cılgın hengamesinin bir anda suskunlaştığını ve bir sığınağa girmiş olduğunu keşfetti: Sessiz, kliniksi ve seçkin. Parmak uçlarında ilerledi. Basit, dikdörtgen bir mekandı, en uzak uçta, Phoebe'den beş yaş kadar genç görünen ve içeri girdiği anda açıkça tehditkar bir tavırla, gülümseyerek selam veren sarışın ve nefes kesici güzellikte bir kadının işgal ettiği bir masa vardı. Phoebe yanıt olarak mırıldandı ve ardından birkaç saniye kadar, daha fazla ilerleyemeyecek kadar ürkmüş, duvarlardaki resimlere bakma bahanesiyle oyalandı. Bu yüreklendirici olmuştu: Berbat görünüyorlardı. Ama yine derin

bir soluk alıp resepsiyonistin küstah incelemesi altında, geri geri giden ayaklarını birkaç adım daha sürüklediği sırada, aklına bir şey geldi. O sabaha, trene binmek üzere çıkmak zorunda olduğu ana kadar, diapozitiflerini yeniden düzenlemekle uğraşmıştı: Ama şimdi zamanı çok daha yararlı kullanması gerektiğini anlıyordu. Ne giyeceğine karar vermesi gerekiyordu aslında.

“Buyurun, yardımcı olabilir miyim?” dedi kadın.

“İsmim Phoebe Barton. Çalışmalarımdan bazılarını göstermeye geldim. Beni bekliyordunuz.”

Phoebe oturdu, ama aslında bunu yapması söylenmemişti ona.

“Bir randevunuz olduğunu mu söylüyorsunuz?” dedi kadın, masasındaki ajandanın boş sayfalarına göz gezdirerek.

“Evet.”

“Ne zaman almıştınız?”

“Geçen hafta.”

Cık cıkladı diliyle. “Geçen hafta yoktum. Geçici elemanımız Marcia ile konuştunuz sanırım. Aslında randevu vermeye yetkili değildir.”

“Fakat saati belirlemeye kadar her şeyi yapmıştık.”

“Özür dilerim, ama burada hiçbir kayıt yok. Uzaktan gelmişsiniz değil mi? Demek istiyorum ki, ta Chiswick’ten filan kalkıp gelmeniz korkunç bir şey.”

“Leeds’ten geliyor” dedi Phoebe.

“Ha.” Kadın başını salladı. “Tamam, elbette. Bu aksan.” Ajandayı kapattı ve derin bir şekilde içini çekti. “Eh, demek, bunca yolu sanırım... Bize bazı dialar getirmişsiniz, alabilir miyim?”

Phoebe dia dosyasını çıkardı ve vermek üzereydi ki, şunları söyledi: “Bunları Bay Winshaw’a göstermem gerekiyordu. Benim eski hocamın bir arkadaşıdır ve bana denildi ki— ”

“Roddy şu anda bir toplantıda” dedi kadın. Diaları aldı ve ışığa tuttu ve belki yarım dakika kadar baktı. “Hayır, bunlar bizim için uygun değil, korkarım.”

Dosyayı geri verdi.

Phoebe büzüştüğünü hissedebiliyordu. Şimdiden bu kadından nefret etmişti, ama şu anki katıksız güçsüzlüğünün de farkındaydı.

“Ama onları doğru dürüst görmediniz bile.”

“Kusura bakmayın. Şu anda aradığımız şeylerle uzaktan yakından ilgisi yok.”

“Peki, neyi arıyorsunuz?”

“Belki daha küçük galerileri deneyebilirsiniz” dedi, bu soruyu buz gibi bir tebessümle savuşturarak. “Bazıları amatör ressamlara mekan kiralarlar. Nasıl bir ücret istediklerini bilemem tabii.”

Tam o sırada uzun boylu, otuzlarının başında yapılı bir adam galerinin arka tarafındaki kapıdan girdi ve kapıya doğru yürümeye başladı.

“Her şey yolunda mı Lucinda?” dedi. Phoebe’yi görmemiş gibi davranıyordu, ama o sessizce incelenip değerlendirildiğini hissedebiliyordu.

“Küçük bir yanlış anlama olmuş galiba. Bu hanım, Bayan Barker, sizinle görüşmek üzere bir randevu aldığı izlenimine kapılmış ve bazı eskizlerini getirmiş.”

“Bu doğru. Bayan Barton’u bekliyordum” dedi ve elini uzattı, Phoebe de sıktı. “Roderick Winshaw. Şimdi neden eşyalarınızı buraya getirmiyorsunuz, böylece doğru dürüst bakabilirim.” Re-sepsiyoniste döndü. “Hepsi bu kadar Lucy. Yemeğe gidebilirsin.”

Bürosunda, Roddy saydamlara daha da üstünkörü bir bakış attı. “Harry sizin çalışmalarınızdan bahsetti” diye yalan attı, son yirmi yıldır uzak durmak için elinden geleni yaptığı eski tanıdığının adını hatırlamak için verdiği kısa bir çabanın ardından. “Fakat sizi şahsen tanıma fırsatı bulduğuma çok memnunum. Dostane bir ilişki kurmak her zaman önemlidir.”

Bu ahbablığı kurma sürecinin parçası olarak, Phoebe’yi öğle yemeğine davet etti. Phoebe mönüdeki her şeyi gayet iyi biliyormuş gibi görünmek için elinden geleni yaptı ve ilk baktığında yanlış basıldığını zannettiği fiyatlar hakkında yorum yapmaktan kaçınmayı başardı. Ne de olsa, kendisi ödemeyecekti.

“Bugünün piyasasında” dedi Roddy, ağzı somon fümeli bir *blimiyle* doluyken, “bir sanatçının eserini kişiliğinden soyutlayarak tanımlanabileceğini düşünmek çocukça olur. Gazetelerde ve dergilerde pazarlayabileceğiniz bir şeyler, bir imge olmak zorunda. Resimlerin ne kadar harika olduğunun bir önemi yok: *Independent*’tan röportaj için gelen kadına kendiniz hakkında söyleyecek ilginç bir şeyiniz yoksa, o zaman başınız belada demektir.”

Phoebe sessizce dinledi. Kişiliğine yönelik bu bariz ilgi karşısında, kendisinden beklenen buymuş gibi görünüyordu ona.

“Elbette, iyi fotoğraf vermeniz de önemli.” Kendinden hoşnut bir tavırla sırttı. “O konuda bir sorunuz olduğunu düşünemiyorum.”

Roddy tuhaf bir şekilde huzursuz görünüyordu. Çekiciliği ve ilgiliğiyle Phoebe’yi etkilemeye çalıştığı açıksa da, lokanta tanıdığı insanlarla dolu gibiydi ve zamanının çoğunu, yemek yiyen önemli kişilerle göz teması kurabilmek için onun omzunun üzerinden bakmakla geçiriyordu. Phoebe ortak ilgi alanları olduğu düşüncesiyle ne zaman resim konusunu açsa, derhal büsbütün farklı bir şey hakkında konuşmaya başlıyordu.

Roddy, tatlı veya kahveye zaman kalmadan, yaklaşık kırk dakika sonra hesabı istedi. Saat ikide başka bir randevusu vardı.

“Kahrolası bir sıkıntı, gerçekten. Bir gazeteci ümit vaat eden ressamlar üzerine bir program hazırlıyor: Benden de birkaç isim vermemi istiyor sanırım. Aldırış bile etmezdim, ama bu gibi insanlarla işbirliği yapmak zorundasınız, yoksa galeri hakkında hiç iyi eleştiriler çıkmaz. Aklınıza kimse geliyor mu?”

Phoebe başını olumsuz anlamda salladı.

“Bakın, böyle acele ettiğim için bağışlayın beni” dedi Roddy, bakışını indirip sesini çekingen bir içtenlik tonuna ayarlayarak. “Sizi pek iyi tanımadığımı hissediyorum.”

Phoebe bunun gülünç bir söz olduğunu düşündü, yaklaşık beş dakika içinde birbirlerine söyleyecek sözlerin tükendiği göz önüne alındığında; ama “Evet, bu doğru” derken buldu kendini.

“Londra’da nerede kalıyorsunuz?” diye sordu.

“Bu gece eve döneceğim” dedi Phoebe.

“Bu gerçekten gerekli mi? İsterseniz benim dairemde kalabileceğinizi düşünüyordum. Bir sürü odası var.”

“Çok nazıksınız” dedi Phoebe, derhal kuşkulananarak. “Ama yarın işte olmam gerekiyor.”

“Elbette. Fakat bakın, yakında yeniden görüşmeliyiz. Şu sizin resimlerinize adamakıllı bir bakmak istiyorum. Bunları bana anlatmalısınız.”

“Şey, çok sık gelemiyorum, çalıştığım ve tren biletleri düşünülürse...”

“Evet anlıyorum, sizin için çok zor olmalı. Ama ben ara sıra Leeds’e gidiyorum. Ailemin oralarda bir yeri var.” Saatine baktı. “Şu lanet olası toplantı. Bakın ne diyeceğim, neden şimdi benim daireme gitmiyorsunuz? Hemen şurada, köşeyi dönünce ve ben de bir saat kadar sonra size katılabilirim. Bıraktığımız yerden devam edebiliriz ve akşamki trene yetişmeniz için daha dünya kadar zaman var.”

Phoebe ayağa kalktı. “İyi denemeydi. Biraz incelikten yoksun olsa da.” Çantasını omzuna astı ve şöyle dedi: “Eğer kafanızdaki dostluğun bu olduğunu bilseydim, sizi pahalı bir yemek masrafından kurtarırdım. Dialarımı geri alabilir miyim lütfen?”

“Postaya veririm, gerçekten buysa istediğiniz” dedi Roddy, ve büyülenmişçesine, onun hışımla dönüp tek laf bile etmeden lokantadan çıkışını seyretti. Bu düşündüğünden daha eğlenceli olacaktı.

“Tam bir sürüngendi” dedi Phoebe, ev arkadaşı Kim’e, o akşam mutfakta oturmuş teselli vermeyen bir fincan kahve içerken.

“Hepsi öyle değil mi?” dedi Kim. “Mesele, hoş bir sürüngen mi olduğu?”

“Bunun ne ilgisi var” dedi Phoebe. (Kendisine çok öfkelenerek, Roddy’nin, bu özelliğinin, çıkarı için fazlasıyla kullanacak kadar farkında olduğunu görmüş olsa da, oldukça yakışıklı bulmuştu).

Hafta sonuna kadar Roddy hakkında daha fazla kafa yormadı; o gün babası heyecan içinde onu arayıp Cumartesi günü *Times*’ı görüp görmediğini sordu ona. Phoebe çıkıp gazeteyi aldı ve kariyerleri gelecek on yıl içinde serpilip gelişecece benzeyen bir avuç genç ressamdan biri olarak adının geçtiğini gördü.

“*Kehanetler konusunda son derece ihtiyatlıyım: Tarih yanlışlarımızı o kadar kolayca kanıtlar ki*” diyor Londra’nın ünlü simsarı Roderick Winshaw, “ama son zamanlarda gördüğüm yeni sanatçıların hepsi arasından en çok, gelecek için çok büyük şeyler vaat eden Leedsli genç bir kadın olan Phoebe Barton’dan etkilendim.”

Kim, onun Roddy’ye telefon açıp teşekkür etmesi gerektiği kanısındaydı, ama memnuniyetini gizlemek için çabalayan Phoebe buna zahmet etmedi; gene de, birkaç gün sonra Roddy aradığında,

ona ilk sözleri “Gazetede söylediklerinizi gördüm. Çok nazıksınız” oldu.

“Ha, şu mu” dedi Roddy ciddiye almayarak. “Yerinizde olsam bunu çok önemsemezdim. Çıktığından beri hakkınızda birkaç araştırma yaptım, ama daha bunlar başlangıç.”

Phoebe’nin kalbi deli gibi atıyordu. “Araştırma mı?” dedi.

“Telefon etmemin nedeni” dedi Roddy, “bu hafta sonu işiniz var mı diye sormaktı. Bizim aile evine gidiyorum ve bana katılıp katılmayacağınızı öğrenmek istiyordum: O zaman çalışmalarınıza doğru dürüst bakabiliriz. Sizi Leeds’ten Cumartesi öğleden sonra alırım ve oradan birlikte gideriz.”

Phoebe biraz düşündü. Roderick Winshaw’la baş başa bütün bir hafta sonu? Sadece öğle yemeği yemek bile yetip artmıştı. Bu korkunç bir fikirdi.

“Tamam” dedi. “Bu çok iyi olur.”

Roddy toplu konut otoparkına şöyle bir göz attı ve spor Mercedes'ini oraya park etmesinin bir yolu olmadığına hükmetti. Bir tür okul veya halk eğitim merkezine benzeyen yerin önünde, yamaca bırakmaya da gönlü el vermiyordu: İki küçük canavar, onun inmesini ve kapılarını kilitlemesini, sanki sırtını döndüğü anda camları patlatmaya veya lastikleri indirmeye hazırlanıyormuşçasına seyrediyordu. Phoebe'nin hazır olmasını ve in cin top oynayan bu yerde gerekenden bir dakika bile fazla oyalanmak zorunda kalmamayı diledi.

Phoebe'nin oturduğu yüksek apartman blokunun giriş kapısının önünde bir zile bastı ve diyaфона adını söyledi. Yanıt gelmedi, sadece bir vızlamayla kapının açıldığı duyuldu. Roddy, otoparka son bir kez göz attı –güneşin altında kavrulan bir eğlence alanında gürültülü bir şekilde oynayan çocuklar, kent merkezinden yokuş yukarı ağır alışveriş torbalarıyla çökmüş bebek arabalarını iten genç anneler- ve ardından kapıdan içeri girdi. Rutubetli ve kötü kokuluydu, asansörün de özellikle dehşet verici bir havası vardı; ama on birinci kata onca merdiveni tırmanmak, ter içinde ve soluk soluğa kalmak anlamına gelecekti, oysa olabildiğince iyi bir izlenim bırakmakta kararlıydı. Bu yüzden dişini sıktı, burnunu tıkadı ve görece hızlı ve acısız asansör yolculuğuna hazırladı kendini. Derken, 40 wattlık bir dizi güçsüz ampulle aydınlanan, ardında bıraktığı parlak Cumartesi öğleden sonrasının ışığından en ufak bir ipucu bile vermeyen karanlık bir koridoru aşmak zorunda kaldı; fakat tam kaybolma noktasındayken, dairelerden birinin kapısı açıldı ve Phoebe

belirip el işaretiyle çağırdı. Roddy'nin morali hemen düzeldi: Bu ortam içinde, her zamankinden bile daha bir içim su görünüyordu, ve Londra'dan yola çıktığından beri içini kemiren kuşkular bir arzu sisi içinde buhar olup uçtu.

"İçeriye buyurun" dedi Phoebe. "Neredeyse hazırım. Kim az önce çay demledi."

Roddy peşinden içeriye girdi ve kendini aydınlık ve ferah bir oturma odasında bulduğunda şaşırdı. Tişörtlü ve yıpranmış kotlu bir genç adam kanepeye çökmüş, *Grandstand* ile BBC 2'deki siyah-beyaz bir komedi filmi arasında gidip gelerek televizyon seyrediyordu. Başını kaldırıp ona bakmadı.

"Bu Darren" dedi Phoebe. "Darren, bu Roderick Winshaw."

"Memnun oldum" dedi Roddy.

Darren bir şeyler mırıldandı.

"Onca yoldan Londra'dan geldi" dedi Phoebe, televizyonun kapatma düğmesine uzanarak. "Eminim biraz rahatlamak istiyordur."

"Hey, bunu seyrediyorum!"

Televizyon açık kaldı ve Phoebe valizini toplamak için odasına döndü. Roddy mutfığa doğru yürüdü; derli toplu, saman sarısı saçlı bir kadının dört fincan çay hazırladığını gördü.

"Sen Roddy olmalısın" dedi ve fincanlardan birini ona uzattı. "Benim adım Kim. Phoebe'yle bu daireyi paylaşıyoruz. İşlediğimiz günahlar yüzünden!" Kıkırdadı. "Şeker alır mısın?"

Roddy başını olumsuz anlamda salladı.

"Sonunda önemli birinin desteğini aldığı için hepimiz çok heyecanlıyız" dedi Kim, kendi fincanına üç kaşık şeker koyarak. "Bu tam ihtiyacı olan atılımdı."

"Evet, kesinlikle niyetim...elimden geleni ardıma koymamak" dedi Roddy, beklenmedik sözleriyle onu bocalatarak.

Phoebe odasından kolunun altında büyük boy bir klasörle birlikte döndü. "Arabada buna yer var mı?"

Roddy soluğunu tuttu. "Biraz ezilebilir."

"Şey..." Phoebe kuşkulananmış görünüyordu. "Bunları görmek istediğinizi siz söylemişsiniz. Bu yüzden gelmişsiniz, değil mi?"

"Hepsinin dialarda olduğunu düşünmüştüm."

“Hepsi değil.” Yüzü aydınlanmıştı. “Bunlara şimdi bakabiliriz, dilerseniz. Sadece bir saat filan sürer.”

Bu, elbette, Roddy’nin istediği en son şeydi.

“Aslında, sığacağına eminim. Sadece koltukları biraz öne çekmemiz gerekebilir.”

“Teşekkürler.” Phoebe ona gülümsedi. “Çantamı alayım.”

Darren oturma odasından yanlarına gelmişti. “Benim çayım nerede?”

“Sainsbury’ye gideceğini sanıyordum” dedi Kim, onun fincanına şeker koyarken.

“Altıya kadar kapanmaz.”

“Evet, ama o zamana kadar hiçbir şey kalmaz ki.”

“Ragbi az sonra başlıyor.”

“Darren, ağırlıklarının benim odamda ne işi var?” Phoebe çıkmaya hazır, antrede dikiliyordu.

“Elbette her zamanki gibi ayak altında. Döndüğüm zaman onları odamda görmek istemiyorum, tamam mı?”

“Tamam, madem bundan mesele çıkarmak istiyorsun.”

“Çay için teşekkürler” dedi Roddy, hiç içmemişti aslında. “Galiba çıkıyoruz.”

“Güzel ceketmiş” dedi Darren, Roddy yanından geçip mutfaktan çıkarken. “Next’ten filan galiba, değil mi?”

Sözü geçen krem rengi keten spor ceket terzi elinden çıkmaydı ve beş yüz pounddan fazla tutmuştu.

“Jermyn Sokak’taki Charles’tan” dedi Roddy.

“Ha. Evet, ben de öyle düşünmüştüm. Muhtemelen şu yerlerden birinden diye geçirmiştim aklımdan.”

Phoebe, Darren’a horgörülü bir öpücük gönderdi: “Hoşça kal Kim. Dönerken seni arayacağım.”

“Tamam, kendine dikkat et. İyi vakit geçir ve sakın ha, şey yapma –pişman olacağın şeyleri.”

Neyse ki Roddy bunu duyamayacak kadar uzaklaşmıştı.

“Tam bir gerzek şu adam” dedi Phoebe, Thirsk’e giden A1 otoyoluna doğru giderlerken. “Ve bugünlerde hep bizim evde. Beni gerçekten bunaltmaya başladı.”

“Ev arkadaşınızın gerçekten çok iyi birine benziyor.”

“Ama arkadaşlarınız tamamen uygunsuz sevgililer bulması rahatsız edici değil mi sizce de?”

Roddy, öndeki arabanın on adım yakınına gelmek için hızlandı ve sabırsızca farlarıyla işaret verdi. Şimdiye kadar saatte ortalama 150 kilometre hız yapmıştı.

“Ne demek istediğinizi kesinlikle anlıyorum” dedi. “Mesela benim bir arkadaşım var. Tesadüf bu ya, — Düşesi’nin kuzeni olan bir kadınla iki yıldır nişanlıydı. Pek güzel sayılmaz, ama müthiş bağlantıları vardı bu kadının. Arkadaşım da operaya girmeyi istiyordu. Her neyse, ansızın, tek bir söz veya uyarıda bulunmadan, bütün ilişkiyi kopardı ve tamamen yabancı bir kadınla yaşamaya başladı: Bir ilkokul öğretmeni, düşünebiliyor musunuz? Hiç kimse, ama *hiç kimse* onun hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Bir de baktık ki, bu kadınla evlendi. Düşününce, çok mutlu görünüyorlar, ama ben hâlâ onun dişini sıkıp Mariella’yla birlikte kalması gerektiği kanısındayım. Muhtemelen şimdiye kadar İngiliz Ulusal Operası’nın başına geçmiş olurdu. Bilmem anlatabildim mi?”

“Aynı şeyden söz ettiğimizi pek sanmıyorum” dedi Phoebe.

Birkaç dakika hiç konuşmadılar.

“Bana oldukça benzer gibi görünüyor” dedi Roddy.

Helmsley’den geçip de Kuzey York kırlarına doğru döndüklerinde saat altıya geliyordu. Gün ışığı hâlâ parlaktı ve eskiden birçok kez ziyaret ettiği ve daima aşırı derecede kasvetli diye gördüğü kırlar, bugün Phoebe’ye neşeli ve konuksever görünüyordu.

“Çok şanslısınız” dedi Phoebe, “burada bir eviniz olduğu için. Orada büyümek harika bir şey olmuştur herhalde.”

“Ah, çocukluğumda orada pek fazla kalmadım. Tanrıya şükür. Yeryüzünün en kasvetli yeridir, bana sorarsanız. Elimden gelse, hiç uğramazdım oraya.”

“Evde şu anda kim yaşıyor peki?”

“Aslında kimse. Asgari düzeyde hizmetli var —birkaç aşçı ve bahçıvan, ve neredeyse beş yüz yıldır aileyle olan şu yaşlı başuşak,

hepsi bu kadar. Bu yüzden ev de boş sayılır.” Bir sigara daha çıkarıp yakması için Phoebe’ye uzattı. “Ha, elbette babam dışında.”

“Hâlâ sağ olduğunu bilmiyordum.”

Roddy gülümsedi. “Eh, öyle söylenebilirse tabii.”

Bundan ne çıkaracağını pek anlayamayan Phoebe şöyle dedi: “Babanızın John Bellany’nin elinden çıkan portresini gördünüz mü? O resmi çok severim: Öylesine canlı ve ayrıntılı ki –bize bu insan hakkında öylesine çok şey anlatıyor, ama aynı zamanda öyle bir sıcaklık ve sevgiyle yapılmış ki. Resmen ısıldıyor.”

“O eseri biliyorum, evet. Bugünlerde kimsese iyi bir yatırım olarak tavsiye edebileceğimi sanmam. Bakın,” dedi Phoebe’ye yarı mizahi yarı uyaran bir bakış yönelterek, “Umarım bütün hafta sonu boyunca resim hakkında konuşmak istemezsiniz. O işi Londra’da yeterince yapıyorum zaten.”

“Başka ne konuşmak için buraya geldik ki?”

“Ne olursa.”

“Ben sanatla yaşar ve sanatla solurum” dedi Phoebe. “Başka insanların “gerçek dünya” diye bahsettiği şey, onunla karşılaştırdığımda bana soluk ve yavan görünmüştür oldum olası.”

“Evet, öyle olabilir. Ben şahsen bu tarz yaklaşımı oldukça yapmacıklı buluyorum.”

“İyi ama bunu ben söylemedim ki: Siz söylemişsiniz. *Observer* dergisine, Nisan 1987’de.”

“Ha. Şey, benim işimde gazetecilere söylemeniz gereken türden bir şey bu. Bunu biraz ihtiyat payıyla almanız gerekiyor.” Bir yandan sigarasını tüttürürken, sesinde daha gergin, daha tehlikeli bir tonla, şöyle söyledi: “Bu akşam ne yapmayı planlamıştım biliyor musunuz? — Markisi’nin Knightsbridge’deki evine davetliydim. Konuk listesinde Londra’nın en güçlü tiyatro yapımcılarından biri, kraliyet ailesinin bir üyesi ve halen ülkenin her yerinde gösterilen bir filmin yıldızı, özellikle bu davet için ta Hollywood’dan kalkıp gelen inanılmaz güzel bir Amerikan aktrisi de vardı.”

“Peki, buna ne dememi bekliyorsunuz? Anlaşılan bu insanlardan sıkılmış olmalısınız, kentten bunca uzak ücra bir köşede benimle birlikte olduğunuza göre.”

“Tam olarak değil. Buna bir iş hafta sonu olarak bakıyorum. Ne de olsa, geçimim yetenekli genç insanları yetiştirmeye bağlı:

Sizi de bu yetenekli gençlerden biri olarak görüyorum.” Bu iltifat, diye düşündü, çok iyi hesaplanmıştı ve ona şu sözleri de eklemeye cesaretini verdi: “Şunu söylemeye çalışıyorum, hayatım, bu hafta sonundan, konuk odasında oturup Velazquez’in Francis Bacon üzerindeki etkilerini tartışmaktan biraz daha heyecan verici bir şeyler bekliyorum.” Ve daha Phoebe yanıt veremeden, ufukta bir şey gördü. “Hah işte. Sevgili aile ocağı.”

Phoebe’nin Winshaw Towers hakkındaki ilk izlenimi yüreklen-dirici olmadı. Geniş, keskin bir sırtın doruğuna neredeyse tünemiş, aşağısındaki araziye derin karanlık gölgeler yayıyordu. Bahçeler henüz görünürde yoktu; ama evin girişini perdeleyen yoğun bir ağaçlık araziye şimdiden seçebiliyordu ve tepenin eteğinde kasvetli ve özelliksiz engin bir göl uzanıyordu. Eve ismini veren gotik, neo-gotik, alt-gotik, sözde-gotik kulelerin çılgın kümesine gelince, bunlar boğum boğum ve deforme devasa kara bir elden başka bir şeye benzemiyordu: Parmakları, cilalı bir peni gibi ışıldayan ve çok geçmeden amansızca pençesine düşecekmiş gibi görünen batan güneşi kapmak için adeta gökyüzünü tırmalayan bir el.

“Pek de tatil kampına benzemiyor, değil mi?” dedi Roddy.

“Bu çevrede başka ev yok mu?”

“Yedi sekiz kilometre ötede, tepenin arkasında küçük bir köy var. Hepsi o.”

“Böyle تنها bir köşede kim yaşamak ister ki?”

“Tanrı bilir. Evin ana bölümü 1625’te yapılmış, denildiğine göre. Bundan elli yıl sonra aileme geçmiş. Atalarımın biri, Alexander burayı satın almış –bir tek kendisinin bildiği nedenlerle- ve ardından eklemeler yapmaya başlamış; özgün tuğla yapının hemen hiç kalmayışının nedeni de bu. “Bu sonradan yapılma ördek göletinin adı” –camdan dışarıyı işaret etti, çünkü yol şimdi su kıyısından ilerliyordu- “Cavendish Dağ Gölü. Gerçek bir dağ gölü değil gayet tabii, çünkü insan yapımı. Cavendish Winshaw benim büyük-büyük amcam olur; yaklaşık yüz yirmi yıl önce bütün burayı kazdırıp suyla doldurtmuş. Mutlu tekne gezintileri ve alabalık avı sahneleri canlandırmıştır herhalde gözünde. Yani, şuraya bir bak! Orada beş

dakikadan fazla kalmaya kalkışan zatürreeden ölür. Cavendish'in -ona bakılırsa, Alexander'ın da- ailenin ... şey, eksantrik yanına mensup olması gerektiğinden şüphelenmişimdir hep."

"Bu tam olarak ne demek?"

"Ah, demek bilmiyorsun? Winshawlar'ın uzun ve şerefli bir delilik tarihi vardır. Aslı aranırsa, bugüne dek ulaşmıştır."

"Ne kadar büyüleyici" dedi Phoebe. "Birinin çıkıp sizler hakkında kitap yazması gerek." Bu sözlerde Roddy'den daha uyanık bir dinleyicinin fark edebileceği şeytanca, muzır bir ton seziliyordu.

"Madem ki bundan söz ettin, biri bizim hakkımızda kitap yazıyordu" dedi gamsız bir tavırla. "Hatta bir kere onunla görüştüm bile: Birkaç yıl önce bir mülakat yapmıştı benimle. Meraklı türden, söylemem gerekiyor. Neyse, şu anda her şey sakinleşti. İyi iş doğrusu."

Ana araba yoluna varmışlardı. Roddy arabayı içeriye soktu ve derhal yaprakların karanlık tüneline daldılar. Çok uzun yıllar önce, belki de, büyücek bir aracın geçebileceği kadar genişti, ama şu anda arabanın ön camı ve üstü asmaların, sarmaşıkların ve sarkan her türden ağaç dalının sürekli saldırısı altındaydı. Nihayet gün ışığından geri kalan aydınlığa çıktıklarında, her yanda aynı ihmal apaçık görünüyordu: Çimenler çok uzamış ve ayrik otlarıyla dolmuştu, patikaların ve çiçek tarhlarının yeri ancak tahmin edilebilecek durumdaydı ve müstemilatın büyük bölümü, çatlak camları, harabe halindeki duvarları ve paslı menteşelerinden sarkan kapılarıyla, yıkılmak üzereydi. Roddy bütün bunlara kulak asmıyor gibiydi: Esrarengiz bir şekilde tek amacı doğruca ön kapıya gitmekmişçesine sürdü ve araba çakıllı bir ön avluda durdu.

Arabadan indiler ve huşuyla, ama aynı zamanda tuhaf, alışılmamış bir endişeyle suskunlaşmış Phoebe etrafına bakındı. Şimdi, Roddy'nin onu tuhaf bir yalnızlık ve tehlikeye açıklık durumuna sürüklemeyi başarmış olduğunu anlayarak, titremeye başlamıştı. Ve ardından, o valizleri bagajdan çıkartırken, Phoebe başını kaldırıp ikinci kata ve tirizlerle bölünmüş pencerelerden birinin içinde gözüne çarpan harekete baktı. Sadece kısacık bir an görebildi: Karakarışık bir kırlaşmış saç halesiyle çevrelenmiş solgun, süzölmüş ve çökkün bir yüz, kanı dondurmaya yetecek bir kötü niyetli delilik ışığıyla yeni gelenlere dikmişti gözlerini.

Roddy yatağa çöktü ve artık pancar gibi kızarmış yüzünü ipek bir mendille kuruladı.

“Ufff. Bunu beklemiyordum doğrusu.”

“Evet ama, taşımana yardım etmeyi teklif ettim” dedi Phoebe manzara penceresine doğru yürüyerek.

Uzun süre zile asılmak ve ön kapıyı dövmek hiçbir işe yaramamıştı, bu yüzden Roddy kendi anahtarlarını kullanmak zorunda kalmış, ardından Phoebe’nin resim portföyü dikkatle kolunun altına sıkıştırılmış haldeyken, her iki valizi yukarıya kendisi taşımakta ısrar etmişti. Phoebe, bütün evin içine işlemiş kasvet ve çürüme atmosferine hayret ederek sessizce peşinden gitmişti. Duvarlardan sarkan nakışlı kilimlerin havları dökülmüş ve lime lime olmuştu; kornişlerdeki ağır kadife perdeler, iyice ölgünleşen gün ışığını dışarıda tutacak şekilde şimdiden çekilmişti; karşılıklı iki nişte ilgi bekleyen iki zırh takımı pastan neredeyse dökülmek üzere gibi görünüyordu; duvarları süsledikleri günler çoktan sona ermiş yaban yaşamının bir sürü talihsiz türünün kafaları bile had safhada meyus bir ifade takınmışlardı.

“Pyles buralardadır, ama şimdiye kadar kesinlikle dut gibi sarhoş olmuştur” diye açıkladı Roddy, derin soluklanmasının arasınıda. “İşte, bakalım bu iş görüyor mu?”

Yatağın üzerinde asılı çanın ipini tuttu ve altı yedi kez şiddetle çekti. “Bu işe yaramalıydı” dedi nefes nefese ve kendini yatağa attı; beş dakika kadar sonra koridordan yaklaşan ayak sesleri işitildi: Adımlar düzensiz ve akıl almaz derecede yavaştı, bir ayak diğerinden daha ağır gibiydi. Ayak sesleri yaklaşırken, korkunç bir hırıltı da eklendi yanına. Ardından ayak sesleri ansızın kapının önünde durdu, hırıltı devam etti ve birkaç saniye sonra, kapı yüksek sesle çalındı.

“Gel!” dedi Roddy ve kapı gıcırdayarak açıldığında hırpani, iskelet gibi bir figür belirdi; kalın, sarkık kaşların altında kalmış gözleri, manzara penceresinin pervazına ilişmiş Phoebe’nin üzerinde durmadan evvel kuşkuyla bütün odada dolaştı. Phoebe’nin gözleri de büyük bir hayretle ona dikilmişti.

“Küçük Bay Winshaw” dedi başuşak, sesi boğuk ve ifadesizdi, bakışları hâlâ dışı konuğun üzerine dikiliydi. “Sizi yine aramızda görmek ne büyük bir zevk.”

“Mesajımı aldığını sanıyordum.”

“Aldım efendim. Odanız bu sabah hazırlandı. Gelgelelim, bilmediğim husus –yani, bana bildirildiğini hatırlamıyorum ki- beraberinizde bir ... (kuru kuru öksürdü ve dudaklarını ıslattı) refakatçi getireceğinizi bilmiyordum.”

Roddy ayağa kalktı. “Bu Bayan Barton, Pyles, çok yakın bir gelecekte mesleki olarak temsil etmeyi ümit ettiğim genç bir sanatçı. Bir iki gün burada kalacak. Buranın en rahat edebileceği oda olduğunu düşündüm.”

“Nasıl isterseniz efendim. Aşağı iner ve aşçıya yemekte dört kişi olacağımızı haber veririm.”

“Dört mü? Neden, başka kim geliyor?”

“Bu öğleden sonra, efendim, Bayan Hilary’den bir telefon aldım. Öyle görünüyor ki, bu akşam uçağıyla geliyor ve o da bir...” (bir kez daha boğazını temizleyip, kenarları çatlamış dudaklarını yalayarak) “... refakatçi getirmek niyetinde.”

“Anlıyorum.” Roddy bu habere hiç de sevinmişe benzemiyordu. “Evet, bu durumda sanırım yemekte beş kişi olacağız? Sanırım babam da bizimle yer.”

“Korkarım ki hayır beyefendi. Babanız bu öğleden sonra hafif bir kaza atlattı ve şimdiden dinlenmeye çekildi. Doktor bugün daha fazla yorulmamasını salık verdi kendisine.”

“Kaza mı? Ne tür bir kaza?”

“Çok müessif bir kaza, beyefendi. Tamamen benim hatamdı. Kendisini öğle sonrası yürüyüşüne çıkarmıştım ki –büyük bir dikkatsizlik neticesinde- sandalyesinin kontrolünü kaybettim ve yokuş aşağı yuvarlanıp çarptı. Tavuk kümesine çarptı.”

“Tanrım –bir şey...yaralandı mı?”

“Bir tavuğun kafası koptu efendim.”

Roddy, bunun bir şaka olup olmadığını anlamak istercesine, onu dikkatle süzdü. “Pekala Pyles” dedi sonunda. “Eminim Bayan Barton onca yoldan sonra biraz dinlenmek isteyecektir. Aşçıya, yemekte dört kişi olacağımızı söyleyebilirsiniz.”

“Baş üstüne efendim” dedi, ayaklarını sürüyerek kapıya yöneldi.

“Sahi, yemekte ne var?”

“Tavuk” dedi Pyles, arkaya dönmeden.

Phoebe ve Roddy yine yalnız kalmışlardı. Sıkıntılı bir suskunluk oldu, ardından Roddy korkunç bir kahkaha attı: “Artık kesinlikle yıldıya çekmek gerek bunu. Dikkatini çekerim, böyle bir yere bakacak başka birini bulabilirler mi bilmem.”

“Gidip babanıza bir baksam mı, dersiniz? Belki yapabileceğim bir şey vardır.”

“Yo, yo, doktor her şeyi yapmıştır. En iyisi hiç bulaşmamak.”

“Ama uşağınız korkunç derecede topallıyor gibiydi.”

“Evet, zavalılık.” Yataktan kalktı ve amaçsızca arşınlamaya başladı odayı. “Bu on onbeş yıl önce olmuştu, amcam Lawrence hâlâ burada yaşarken. O dönemde kaçak avcılarla epey başları dertteydi ve bazı insan tuzakları da kurmuşlar. Anlaşılan bizim ihtiyar Pyles da bunlardan birine yakalanmış –anladığım kadarıyla, akşam geç saatte. Zavallı şeytanı, sabaha kadar bulan olmamış. Acı şok edici olmalı. Görünüşe göre, içkiye o zaman başladı. Hatta diyorlar ki...bilirsin işte, akli da biraz uçmuş. Biraz tuhaf olmuş –zihinsel olarak demek istiyorum.”

Phoebe bir şey söylemedi.

“Evet, buranın nasıl bir yer olduğu konusunda seni uyarmıştım.”

“Yemek için giyinmem gerekiyor mu?” diye sordu Phoebe.

“Tanrım, hayır. Benim açımdan gereksiz: Kesinlikle sevgili kız kardeşim ve refakatçisi denilen kişi için de gereksiz. Bu da bana aşağıya inip onlar için iniş ışıklarını yakmamın iyi olacağını hatırlattı. Pyles’ın unutacağı kesin. On dakika kadar sonra gelip seni alabilirim ve karanlık çökmeden hızlı bir rehberli tur yaptırabilirim sana istersen.”

“Babanız ne olacak?”

Roddy’nin tebessümü tamamen boştu.

“Ne olmuş ona?”

Alacakaranlıktı. Roddy'yle Phoebe, Cavendish Dağ Gölü'ne bakan bir terasta durmuş mahzenden yeni çıkarılmış 1970 mahsulü Château-Lafite içiyorlardı. Malikanede üstünkörü bir tur yapmışlardı; tur sırasında Roddy'nin İon sütunları ve sepet kulbu kemerler konusunda usandırıcı ölçüde bilgili olduğu ortaya çıkmış, Phoebe de baklava biçimli tuğla süslemelere, kavisli köşe taşlarına ve kemer üstü dolgusundaki ince işlemeli oymalara hayran olma görevini elinden geldiğince yerine getirmişti. Şimdi Roddy'nin kafasında başka şeyler varmış gibi görünüyordu. Phoebe gölün iki yanında birbirine paralel uzanan ve ancak gölün en uzak kıyısında bitişiyormuş gibi görünen iniş ışıklarına bakarken, Roddy'nin gözleri onun profiline dalıp gitmişti. Phoebe onun tatsız bir şey söylemek üzere olduğunu farkındaydı, buna karşı gardını almıştı.

“Çok güzelsin” dedi en sonunda.

“Hiç anlamıyorum” diye yanıt verdi –yavaşça ve gülümsemeden– “bunun bizimle ne ilgisi var ki?”

“Burada olmanın nedeni bu; ve bunu ikimiz de biliyoruz” dedi Roddy. Biraz daha yaklaştı. “Thomas diye bir kuzenim var. Ben den epey bir büyük –galiba şimdi yetmişine yaklaşıyor. City’de bayağı önemli bir yeri var. Gençliğinde, ellilerin sonunda –bazı film şirketlerine kredi vermiş ve sektörde birkaç kişiyle ahbap olmuş. Stüdyolarda dolaşmış, öyle şeyler işte.”

“Bu sözler bir yere varacak mı?”

“Bekle, ben de oraya geliyordum. Ben o zamanlar yedi-sekiz yaşlarındaydım ancak, ve Thomas –şey, Thomas, yani... bir erkek ti işte. Yaşlı bir hovardaydı. Bana o fotoğraflardan getirirdi.”

“Ne fotoğrafı?”

“Oldukça sıradan şeylerdi, çoğu. Bağlantılı olduğu filmlerden çıplak sahneler, o türden şeyler işte. Fakat bir aktrisin fotoğrafı vardı –sıradan bir portre çekimi, baş ve omuzlar: İsmi Shirley Eaton’dı. Ben tam anlamıyla vuruldum bir süre. Fotoğrafı yastığımın altına koyup uyuyordum, inanabiliyor musun? Gayet tabii, henüz çok küçüktüm. Fakat asıl tuhaf olan—”

“—aynen ona benzediğim mi?”

“Evet, benziyorsun, gerçekten.” Kaşlarını çattı. “Neden, sana daha önce söyleyen oldu mu bunu?”

“Hayır, ama ardından bunu söyleyeceğini tahmin ettim. Böylece ben de senin çocukluk fantezilerini hayata geçirmene yardım etme onuruna erişmiş oluyorum, anladığım kadarıyla.” Roddy buna yanıt vermedi ve Phoebe, sessizliğin tadını çıkararak manzaraya bakmaya devam etti ta ki karanlık gökyüzünde kırmızı bir ışık fark edinceye değin. “Bak, yukarıda bir şey var.”

“Sevgili kız kardeşimdir herhalde.” Şarap kadehini trarbzana bıraktıktan sonra: “Haydi, iskeleye inip güzel bir karşılama yapalım onlara.

Göle inmek için, patikalarla diklemesine birbirine bağlı üç çimenliği –hepsi de garip, bakımsız otlarla kaplı– daha aşmak gerekiyordu; patikalardaki taşların çoğu gevşemiş veya dikkatsiz bir ayağın içine kaçacağı kadar geniş çatlaklar barındırdığından, çok dikkatli yürümeleri gerekti. Sonunda, birkaç çürümüş ahşap basamaktan su kıyısına indiler. Uçağın yapay gölün mehtapla aydınlanmış yüzeyine inişini görmek için tam zamanında varmışlardı; ardından uçak onlara doğru yöneldi, çevresine şok dalgaları yayarak iskelenin ucuna kadar gelip biraz gürültülü de olsa zarif bir şekilde durdu. Saniyeler sonra bir kapı açıldı ve İngiltere’nin en yüksek ücretli köşe yazarının kül sarısı bukleleri görüş alanına girdi.

“Roddy?” dedi, alacakaranlıkta görmeye çalışarak. “Cici bir çocuk olup şu valizimi alır mısın?”

Valizini ona verdi ve dar kapıdan sıyrılarak çıkınca, hemen ardından aşağıya sıçrayıp kapıyı kıvrak, atletik bir tavırla kapatan geniş omuzlu, yüz hatları bir yontucunun elinden çıkmışa benzeyen, son derece bronz tenli ve adaleli bir figür izledi onu.

“Pilotumla, Conrad’la tanışmış mıydın?”

“Memnun oldum” dedi Roddy, onunla tokalaştı, bu arada parmakları neredeyse kırılıyordu.

“Ve sanmıyorum ki...” diye başladı söze, gölgeler içinde dikenlen Phoebe’ye bir göz atarak.

“Phoebe Barton” dedi Roddy, o çekingen bir tavırla öne çıkarırken. “Phoebe bu hafta sonu benim konduğum olacak. Çok yetenekli bir genç ressamdır kendisi.”

“Elbette.” Hilary soğukkanlı bir tavırla ona değer biçti. “Hep öyledirler. Bu dehşetler şatosuna ilk gelişin mi şekerim?”

Phoebe kendisinden zekice bir yanıt beklendiği hissine kapıldı; ama ağızından çıkan sadece “Evet” sözcüğü oldu.

“Bu durumda” dedi Hilary, en önden basamaklara giden yola yönelmişti, “Baskerville Konağı’na hoş geldin. Haydi millet, açlıktan ölüyorum. Bu hayatımın en kötü uçuşuydu.”

Yemek masası rahat rahat yirmi kişiyi alacak büyüklükteydi. Dördü hep birlikte masanın bir ucuna sıkışmışlardı; koskoca bir ambara benzeyen, abartılı yemek salonunun kemerlerinin altında, sesleri çelimsiz ve ölgün çıkıyordu. Phoebe ve Conrad'ın birbirlerine söyleyecekleri bir şeyleri yoktu zaten: İlk yirmi dakika filan, iki kardeş bütünüyle kendi ortak dostları hakkında müstehcen dedikodulardan oluşan seçkin ve (Roddy'nin gelişinden önce Hilary hakkında ettiği onca kötüleyici laflara karşın) sevgi dolu bir sohbet yaptılar. Phoebe ara sıra ulusal gazetelerin eleştiri sayfalarını okur, televizyondaki sanat programlarını izlerdi, dolayısıyla Londra'nın kültürel yaşamında olup bitenlerin tam göbeğinde –anca beraber kanca beraber- görünen küçük, seçmeci ve birbirlerini destekleyen çevreye mensup olanların isimlerini biliyordu. Bu anekdotların en pespayesi ve en ıvır zıvırının bile temelini oluşturan o tuhaf, ısrarcı belirtiyi hiç anlayamıyordu: Roddy ve Hilary'nin aslında bu insanlar tarafından söylenen ve yapılan her şeye gerçekten önem verdikleri; onların, ulusal sahnenin her yanına uzanan muazzam heykellermişçesine, onlara inandıkları duygusu –oysa Phoebe tüm dostları, meslektaşları, komşuları ve hastalarından oluşan bir liste yapsa, söz konusu çevreye dahil tek bir ismin bile onlarda en ufak bir çağrışım yapmayacağından adı gibi emindi. Bununla birlikte, Roddy kız kardeşine eniştesinin sağlığını sormasıyla bütünüyle daha kişisel bir düzeye taşıyınca dek, bu mahrem şakalar ve perde arkası öyküler seli dinmek bilmedi.

“Ha, Peter Barbados’ta avanta bir gezide. Salıya kadar dönme-
yecek.”

“Sen niye onunla gitmedin?”

“Soran olmadı ki hayatım. Yaşam bölümü editörlerinden bir
şullukla gitti.”

Roddy gülümsedi. “Eh, her zaman açık bir evlilik istediğini
söyledin.”

“İlginç bir deyim, ama değil mi? ‘Açık’ evlilik? Bir kanali-
zasyon veya lağım deliği gibi geliyor kulağa. Bizim örneğimizde,
son derece de yerinde aslında.” Dalgın bir tavırla, şarap kadehinin
kenarlarındaki dudak boyası izlerini sildi. “Aslını ararsan o kadar
da berbat bir hödük sayılmaz. Doğum günümde bana o Matisse’i
aldı.”

Phoebe şaşkınlığını gizleyemedi. “Bir Matisse’iniz mi var?”

Hilary hemen ona döndü ve “Tanrım, konuşuyormuş da!”
dedi. Sonra, yine ağabeyine dönerek, “Sorun şu ki, müzik odasının
yeşiliyle korkunç bir şekilde uyumsuz. O başbelası yeri yeni baştan
dekore ettirmek zorunda kalacağız şimdi.”

“Hediye bahsi açılmışken” dedi Roddy, “iki hafta önce baba-
mın doğum günüydü.”

“Ah, lanet olsun. Tamamen unuttum. Ya sen?”

“Aklımdan çıkıvermiş benim de.”

“Sahi, neden bizimle yemiyor?”

“Bu öğleden sonra bir kaza geçirmiş anlaşılan. Tekerlekli san-
dalyesi kontrolden çıkmış.”

“Yine mi Pyles?”

“Gayet tabii.”

“Ah harika!” Kıkırdadı. “Belki eline birkaç kuruş sıkıştırma-
mız gerekiyordur, böylece bir dahaki sefere işini yarım bırakmasın.
Sanırım yarın bir ara yukarı çıkıp o ihtiyar mızımıza bir baksam iyi
olacak.” Tabağındakilerin yarısını yemişti ancak, ama kenara itti ve
Conrad’ın hâlâ kendi tabağındakilerle mücadele ettiğini fark etti.
“Bitirmek zorunda değilsin sevgilim. Gücenecek değiliz.”

“Çok lezzetli” dedi Conrad.

“Hayır, hiç de lezzetli değil” dedi Hilary, geri zekalı bir çocuk-
la konuşan bir yetişkin edasıyla. “Berbat bir şey bu.”

“Öyle mi?” Conrad çatalını bıraktı. “Yemek hakkında pek bir şey bilmem” diye itiraf etti genel olarak masadakilere.

“Conrad Amerikalı” dedi Hilary, sanki bu her şeyi açıklıyormuş gibi.

“Ünlü ressamların tablolarından çok mu var sizde?” diye sordu Phoebe.

“Akıllı fikri hep bunda, değil mi?” Hilary bu sözleri belirli bir kişiye söylememiştii, sonra bir parmağını çenesine dayayıp, hatırlama çabasına girdi. “Evet, bir bakayım... Klee var, ve bir iki Picasso, ve biraz Turner çizimleri... Artı ağabeyimin kanatları altına aldığı resamlardan göz zevkini bozan birkaç iğrenç şey...”

“Peki neden satın aldınız onları” diye sordu Phoebe, “madem ki iğrenç olduklarını düşünüyorsunuz?”

“Ben bu konularda masumum. Roddy bana iyi olduklarını söyler, ben de inanırım. Hepimiz onun insafına kalmış durumdayız.” Bu konuda bir an düşündü ve öne eğildi. “Sen hariç, tabii. Ne de olsa, sen bir profesyonelsin. Onun temsil ettiği sanatçılar hakkında bir fikrin vardır herhalde.”

“Ben bir tek geçen hafta galeride gördüğüm resimleri biliyorum.”

“Ve?”

“Ve...” Phoebe, Roddy’ye göz attı, sonra dosdoğru konuya daldı. “Korkunç oldukları kanısındayım. Doğru dürüst hiçbir güzel sanatlar okulunun kapısından bile içeri sokmayacağı ıkellikte şeyler. Bir tutam pastelle, sözüm ona naif o berbat peyzajlar –naif denebilecek kadar ... temiz bile olmamaları hariç tutulursa; üstelik bunlar da, garden partiler arasındaki zamanını doldurmak isteyen şımarık bir sosyetik kadının fırçasından çıkmışa benziyordu. Gerçi sanatçının fotoğrafı güzeldi. Eminim kişisel düzeyde büyük bir başarı kazanmıştır.”

“Hermione çok yeteneklidir” diye karşı çıktı Roddy öfkeyle. “Ve evet, ağabeyini Trinity’den tanıyorum, doğru. Ama temsil ettiğim herkes o kesimden gelmiyor veya kişisel olarak tanımam gerekmiyor. Tüm güzel sanatlar fakültelerini dolaşıyorum, yeni eserler arıyorum. Daha geçenlerde bir delikanlı buldum, Brixton’da yaşıyor. Gerçek anlamda işçi sınıfından. Üstelik işleri de oldukça tehlikeli:

Çığır açıcı şeyler. Şu devasa tuvaleri alıp bunları belirli bir açıda tutarken, üzerlerine koskoca boya kutularını deviriyor, boya akıp—”

Phoebe sabırsızlıkla cık cıkladı. “O tür hünerler 1960’larda beş dakika kadar ilgi çekti. Sizleri kandırmak da ne kadar kolaymış.”

“Çok açık sözlü biriymiş, değil mi?” dedi Hilary.

“Ama önemli bir şey bu. Şöhretlerin şişirilmesinin ve aleladeye prim verilmesini sağlamanın yolu bu; sonra iyi bir ressam bu ağdan sıyrılmayı başardığı zaman da, fiyatları o kadar yukarıya çekersiniz ki, küçük galeriler alamadığı için, tümü özel koleksiyonlara gider. Böylece yaptığınız, aslında, ülkeyi kendi kültüründen soymaktır. Bu kadar basit işte.” Phoebe şarabını yudumladı, biraz kötü olmuştu.

“Bu küçük söylevi ne kadar zamandır hazırlıyordu acaba, merak ettim?” diye sordu Hilary.

“Eh, bu da bir bakış açısı” dedi Roddy, “ve buna hakkı var.” Atmosferi hafifletmek umuduyla, Conrad’a döndü. “Siz buna ne diyorsunuz.”

“Sanat hakkında pek bir şey bilmiyorum.”

“Bir içki daha hayatım” dedi Hilary, onun kadehini doldurarak. “Gayet iyi gidiyorsun.”

“Bir tartışma başlatmak filan istemiyorum” dedi, o ana kadar Hilary’den gitgide daha çok çekinmeye başlayan Phoebe, “ama bu konuda bana katılacağınız izlenimine sahiptim hep. Sizin modern sanat koleksiyonculuğu işinin tamamını züppelik diye gördüğünüzü sanıyordum.”

Hilary’nin gözleri büyüdü ve birkaç saniye yanıt vermedi. Sol eli, iki gümüş şamdan arasındaki meyve kasesine uzandı, küçük bir üzüm salkımı kopardı; uzun turnaklarını kabuğuyla meyvenin içi arasına kaydırarak bir üzüm tanesini yavaş yavaş soymaya koyuldu.

“Daha önce tanışmış mıydık?” diye sordu ansızın.

“Hayır” dedi Phoebe. “Hayır, sanmıyorum. Neden?”

“Öğrenmek istediğim” dedi, bir üzümü bitirip bir diğerine başlarken, “benim kişisel görüşlerime dair herhangi bir anlayışa sahip olduğunu düşündüren nedir?”

“Bakın ne diyeceğim” dedi Roddy, kız kardeşinin parmaklarına dikkatle bakarak. “Neden hep birlikte sigara odasına gidip biraz rahatlamıyoruz, madem ki sohbet edeceğiz?”

“Sadece bir keresinde köşenizde yazdıklarımızdan yola çıkıyorum” dedi Phoebe. “Birinin –bir işadamı ya da öyle biri- bir Rothko’yu özel koleksiyonuna dahil etmek için yüzbinlerce pound ödediği zaman, bunun nasıl bir para israfı olduğunu ve tamamının okul ve hastane yapmaya harcanabileceğini yazdığınızı hatırlıyorum.”

Bir suskunluk oldu, sonra Hilary konuştu: “Bu kız gerçekten en dikkate değer şeylerle çıkagelmiş”, sesi hafifçe boğuktu. Sonra, Phoebe’ye dönerek: “Sadece gazetede çıkan bir parça saçmalıktan başka bir şey değil. Taş tabletlere yazmadım ya! Hem ayrıca, o köşeyi kelimenin gerçek anlamıyla milyonlarca kişi okuyor. Yani benim *inançlarımı* –gerçekten *benim* olan herhangi bir şeyi- bütün o insanlarla paylaşacağımı sanmıyorsun ya?”

“Asıl amacın o olduğunu sanıyordum.”

“Gerçek dünya denen bir şey var” dedi Hilary. “Hiç duydun mu?” Yanıtı beklemedi. “Görüyorsun ya, hepimiz sanatçı olmak istediğimize karar verip yüce bir inziva köşesine çekilmeyi, hayal gücümüzün harekete geçtiği anda ara sıra resim yapmaya girişiveremiyoruz. Bazılarımızın çalışması, işleri yetiştirmesi, ve bunun gibi küçük, önemsiz şeyler yapması gerekiyor. Belki gerçekte ihtiyacın olan şey, yazman gereken beş yüz kelime ve otuz dakika içinde bitirmeni bekleyen kişiler varken bir klavye önünde tutsak kalmandır.”

“Ben geçimimi resimden sağlamıyorum” dedi Phoebe. “Ben ev ziyaretleri yapan bir hemşireyim. Benim mesleğimde çalışan kime sorarsanız sorun, bütün bu baskıları çok iyi bildiğini söyleyecektir.”

“Sana bir *baskı* örneği vereyim.” Hilary artık dördüncü üzümünü soyuyordu. “Baskı, perşembe sabahı bir sonbahar programını bir araya getirmek zorunda olduğunu bilerek üç meslektaşın ve bir faks makinesiyle birlikte Kent’in göbeğinde bir otel odasına tıklıdır.”

“Belki de” dedi Phoebe. “Fakat cüzdanında yirmi pound olduğunu bilerek hafta sonuna dek bununla nasıl idare edeceğini düşünmeyi de baskı olarak nitelendirmek mümkün. Veya kocasının işini kaybetmesinden iki gün sonra hamile olduğunu öğrenmeyi.

Çoğu günler karşı karşıya geldiğim sorunlar bunlar işte, üstelik bu insanların, vermek zorunda oldukları kararların romantik bir çekiciliğe sahip olduğu veya kendinden başka insanların hayatlarında herhangi bir fark yaratacağı gibi bir tesellileri bile yok.”

Hilary’nin yüzüne bir tebessüm yayıldı ve ağabeyine döndü. “Ah hayatım, bu kız paha biçilmez biri. Gerçekten seni kutlamam gerekiyor. Onu nasıl *buldun*? Elinde olanın ne olduğunu biliyorsun, değil mi? Hakiki, eski tüfek, bağınaz, akıllı havada bir *sosyalistin* izini bulmayı başarmışsın bak. *Korkunç* derecede nadirler biliyorsun. Ve şimdi, seni zeki şeytan, bu yarattığı yakalayıp buraya kadar onca yoldan getirmişsin. Peki, sırada ne var? Sence esarete boyun eğecek mi?”

Roddy ayağa fırladı.

“Pekala, Hilary: Yeter artık. Onu rahat bırak.”

“Bu şövalyelik için bir parça geç kalmadın mı?”

“Bu kadarı hakaret oluyor artık.”

“Seninle yatağa girmeyecek, biliyorsun. Kesinlikle böyle olacağını düşünüyorum.”

Roddy konuklara döndü. “Kız kardeşim adına sizden özür diliyorum. Zor bir hafta geçirdiği açık. Bununla beraber, yaptıklarının mazereti olamaz bu. Söylediklerinin dehşet verici olduğunu sanıyorum siz de kabul edersiniz.”

“Ben bu işlerden pek anlamam” dedi Conrad.

Hilary ona sarılıp yanağından öptü. “Conrad hiçbir şey hakkında fazla şey bilmez” dedi, “uçmak ve becermek dışında.” Ayağa kalktı, elinden tutarak Conrad’ı yumuşak bir şekilde çekerek kaldırdı. “Sanırım, ikinci uzmanlık alanını sınavının zamanı geldi. İkinize de iyi geceler.” Ve Phoebe’ye dönüp ekledi: “Bu tam bir eğitim oldu, şekerim. Hiçbir şeye değişmezdim dünyada.”

Yalnız kaldıklarında Roddy ve Phoebe bir süre sessizce oturdular.

“Nezaket gösterdin” dedi sonunda Phoebe. “Teşekkürler.”

Roddy ona göz attı: Belki yüzündeki istihza ifadesini görmek için.

“Pardon?”

“Benden yana çıkarak. Bunu yapman gerekmezdi.”

“Şey, bilirsin işte... Çizgiyi aşmıştı.”

“Beni buraya getirme nedenin konusunda pek de hoş fikirleri varmış gibi görünmüyor.”

Roddy özür dilercesine omzunu silkti: “Belki haklıdır.”

“Peki anlaşma ne?”

“Anlaşma mı?”

“Ben seninle yatacağım ve –ne alacağım? Karma bir sergi mi? Kişisel bir sergi mi? Gazetelerde hakkımda çıkacak yazılar mı? Bir sürü zengin ve nüfuzlu kişiye tanıtılma mı?”

“Sanırım biraz hızlı gidiyorsun.”

“Ve bunu bir kez mi yapacağız, yoksa düzenli bir şey mi olacak?”

Roddy şömineye doğru yürüdü; iki elektrikli ateş çubuğu, odanın ölümcül soğuğunu kırmak için elinden geleni yapıyordu. Bir söyleve başlamak üzere gibiydi.

“Çok haklısın, kuşkusuz.” Sözcükler biraz güçlkle çıkıyordu. “Seninle yatmak istediğim doğru –demek istiyorum ki, hangi erkek istemezdi ki?– ve seni ... ikna etmenin tek yolunun, kariyerine yardım etmeyi önermek olduğunu da biliyordum. Ki kesinlikle bunu yapabilecek bir konumdayım. Fakat olay şu ki” –beceriksiz bir şekilde güldü, bir elini saçlarından geçirerek– “demek istiyorum ki, kız kardeşimin söyleyebileceği herhangi bir şeyin herhangi bir etkisi olabileceğini kabul etmekten nefret ediyorum, ama –onun söylediklerini iştirmek, bana varsayımlarımın, hatta küstahlığımın, kesinlikle şey olduğunu anlamamı sağladı... Yani bütün olay baştan sona korkunç derecede bayağı görünmeye başladı. Ve sana bir özür borçlu olduğumu hissediyorum. Gerçekten çok özür dilerim: Seni buraya...sahte bahanelerle getirdiğim için.”

“Benim çok masum olduğumu düşünüyorsun sanırım” dedi Phoebe, şöminenin yanındaki Roddy’ye yaklaşarak, “eğer buraya hiçbir şeyden kuşkulandıktan geldiyimi sanıyorsan.”

“Peki, neden geldin?”

“İyi bir soru. İzin ver de, sana iki şey söyleyeyim.” Şöminenin rafına yaslandı, ancak ara sıra onun gözlerine bakıyordu. “Öncelikle, her ne kadar senin sanat hakkında pek bir şey bilmediğine hakikaten inanıyorsam da, kullandığın güç sağlıksız ve işinde yap-

tığın rezilliklerin kokusu muhtemelen ayyuka varmıştır, ama seni büsbütün çekicilikten uzak bulmuyorum.”

Roddy öfkeyle homurdandı. “Eh, bu da bir şey, sanırım.”

“İkinci olarak.” Phoebe durakladı, gözleri kapalıydı, sonra bir nefes aldı. “Bunu daha önce kimseye söyleme cesaretini bulamadım, ama –yani, yıllardır, büyük bir güçle, kendime bir tür ... inanç geliştirdim. Resimlerime demek istiyorum. Aslına bakarsan, sanırım muhtemelen epeyce iyi bir noktaya geldi.” Gülümsedi. “Bunlar çok kibirli sözler gibi geliyordur kulağa.”

“Hiç de değil.”

“Hep böyle değildi. Kendime hiç ama hiç inanmadığım bir dönem vardı. Hakkında konuşamayacağım kadar...acı verici, ama – işte, öğrencilik dönemimde oldu. Bir süre güzel sanatlar okuluna gitmek için hemşireliği bırakmışım ve bu evde birkaç kişiyle birlikte yaşıyordum –evi paylaşıyorduk. Bu sırada biri geldi ve birkaç gün bizde kaldı. Bir ziyaretçi. Ve bir gün ben alışverişe gitmişim, döndüğümde onu odamda, henüz bitirmediğim bir resme bakarken buldum. Yarısı bile bitmemişti aslında. Ve sanki ... sanki beni çıplak görmüş gibi hissettim galiba. Üstelik bununla da bitmedi, resim hakkında konuşmaya çalıştı ve bu haliyle resmin onun için tamamen farklı bir anlama geldiği, hatta bu resimle herhangi bir şey iletmeyi başaramadığım açıktı ve ben... Çok tuhaftı. Birkaç gün sonra hiçbir şey demeden çıktı. Hiçbirimize veda bile etmemişti. Bizi, nasıl diyeyim...boşluk duygusuyla bırakıp çekip gitti ve onun –herhangi birinin- tekrar resimlerime bakması düşüncesine katlanamaz oldum. Sonuçta, ev sahibeme arka bahçede bir ateş yakıp yakamayacağımızı sordum ve o zamana dek yaptığım her şeyi yaktım. Her tabloyu, her çizimi. Okulu bıraktım ve tamgün hemşireliğe döndüm. Ve bir süre böyle gitti. Hiç resim yapmadım. Resim hakkında düşünmediğimden değil. Hâlâ galerilere gidiyor, tüm dergileri, her şeyi okumaya devam ediyordum. İçimde bir tür –boşluk kalmıştı, eskiden resimle doldurduğum ve şimdi doldurmak için bir şey arıyordum: *Biri* demem gerekir, çünkü bir resim –herhangi bir resim- bulmayı özlüyordum –öylece çıkıp gelecek ve ansızın... *bağlantı* kuracak bir resim özlemini çekiyordum. O duyguyu bilir misin? Biliyor olmalısın: Eseri seninle öylesine dolaysız konuşan, sanki ikiniz aynı

mahrem dili konuşuyormuşsunuz gibi –her nasılsa bugüne dek düşündüğün her şeyi doğrulayan ve aynı zamanda tümüyle yeni bir şey söyleyen bir sanatçıya rastlamak.” Roddy suskundu, anlayışsızca. “Bilmiyorsun, değil mi? Her neyse. Söylemeye bile gerek yok ki, hiç gerçekleşmedi. Fakat olan şuydu: Birkaç yıl sonra postadan bir zarf çıktı, fakültedeki eski hocalarımdan birinden. Bir tür temizlik yapıyorlarmış sanırım ve anlaşılan benim bazı eskizlerimi bulmuşlar ve iade etmek istemişler. Böylece bu eskizleri açıp yeniden bakmaya başladım bunlara. Çok tuhaftı ama, en başta bu kadar sorun yaratan resmin ilk versiyonu vardı, hani şu adamın tamamen yanlış anladığı resmin. Ve onu yeniden görünce –aslında hepsini yeniden görünce- onun ne kadar hatalı olduğunu anladım: Aşırı tepki vererek *benim* ne kadar hata ettiğimi de. Çünkü onca zaman sonra onları gördüğüm anda, iyi olduklarını *anlamıştım*. Etrafta –benden daha iyi olan demeyeceğim, egom o kadar şişkin değil- ama gerçekten benimle aynı alanda çalışan veya benzer bile olsa aynı şeye girişen hiç kimsenin olmadığını anlamıştım... Bu bana özgüvenimi geri verdi, bir şekilde, hiç değilse eserleri alınan ve satılan ve sergilenen tüm diğer ressamlarınki kadar değerli bir şeyler yaptığım duygusunu kazandırdı. Ve o duyguyu hiçbir zaman kaybetmemiştim aslında. Aslında ... yani *hak ettiğimi* hissediyordum. Bu yüzden, sanırım bilmen gereken şey, çok kararlıyım. Şimdi, benim için dünyadaki en önemli şey, çalışmalarım için bir tür izleyici bulmaktan ibaret.”

Kadehinden birkaç yudum aldı ve kaşlarındaki bir saç tutamını geriye itti. Roddy bir süre hiçbir şey söylemedi.

“Muhtemelen yapmamız gereken” dedi sonunda, “yarın resimlere bir göz atmak ve neler yapabileceğimize bakmak.” Phoebe başını salladı. “Şimdi, yatmaya gitsek iyi olur.” Phoebe soru dolu gözlerle ona baktı. “Ayrı ayrı” diye açıkladı Roddy.

“Tamam.”

Birlikte Büyük Merdiven’den çıktılar ve Doğu Koridoru’nun girişinde iyi geceler dilediler birbirlerine.

Phoebe sütunlu karyolanın içinde kendini minicik hissetti. Şiltesi yumuşak ve öbeklerle doluydu ve yatağın pencereye en yakın tarafına uzanmak istediği halde, kendi bedeninin ağırlıyla ortadaki derin vadiye yuvarlanmış buldu kendini. Ne zaman kıpırdasa karyola çatırdıyordu: Fakat ardından tüm ev sonsuzcasına gıcırdamaya, inlemeye, fısıldamaya, hışırdamaya başlamış gibiydi, sanki kendi kendine bir an bile huzur bulamıyormuş gibi; bu huzursuzluk veren müziğe kulaklarını kapatma gayretiyle, zihnini günün tuhaf olaylarına odaklamaya çalıştı. Her şey düşünüldüğünde, Roddy'yle işlerin yürüyüşünden memnun sayılırdı. Winshaw Towers'a gelmeden önce bile, eserlerini tanıtmak için şart koşması halinde, onunla yatmaya karar vermişti, ama şimdi buna mecbur kalmadığına memnundu. Bunun yerine, ikisinin bu hafta sonu beraberliğinden daha iyi ve daha beklenmedik bir şey doğmaya başlıyordu: Karşılıklı bir anlayış duygusu. Kendisi de şaşırsa da, ona güvenmeye bile başladığını anlamıştı. Ve bu farkındalığın ılık ısıltısı içinde, bir hayal kurma iznini verdi kendine: Ne kadar iyi niyetli olsalar da, ne kadar ilkelerinden ödün vermeseler de, tüm sanatçıların zaman zaman başvurduğu bir hayali. Bir başarı, kabul görme ve övülme hayaliydi bu. Phoebe'nin ihtirasları dünya çapında bir şöreti kapsamayacak kadar mütevazıydı, veya büyük bir serveti, fakat –daha önce de sıklıkla yaptığı gibi– eserlerinin görüldüğünü ve başka ressamlarca takdir edildiğini; halkın birkaç üyesinin yaşamlarına dokunduğunu ve algılarını renklendirdiğini; belki kendi kentinde sergilendiğini, böylece kendisini yetiştirmiş insanlara bir şeyler verebildiğini, ken-

disine gösterdikleri ve kendinden duyduğu kuşku­ların en kötü an­larında bunca değerli olan o inanç ve sabrı gösteren anne babasına geri ödeyebildiğini düşledi. Bunlardan bazılarının –hatta hepsinin– belki de, mucizevi bir şekilde, gerçekleşmek üzere olduğu düşünce­siyle, bacaklarını grileşmiş, küf kokulu çarşaf­ların altında gerdi ve evin sinsi heyecanlarına enfes gıcır­tı­lardan yepyeni bir koro ekledi.

Fakat aynı anda başka bir gürültünün daha farkına vardı. Yata­ğa girmeden önce kilitlediği kapının oralardan geliyordu. İhtiyatla doğruldu ve yanındaki abajura uzandı, kasvetli yetersiz bir ışığı odaya yayıldı. Kapıya doğru baktı. Ansızın kendini düşük bütçe­li ve hiçbir özgün yönü olmayan bir korku filminin kadın başrol oyuncusu gibi hissederek, kapı tokmağının dönmekte olduğunu gördü. Koridorda, içeriye girmeye çalışan biri vardı.

Phoebe yataktan indi ve parmak uçlarına basarak kapıya gitti. Kalın, önü düğmeli ve neredeyse dizlerine kadar inen çizgili bir gecelik vardı üzerinde.

Kapının birkaç kez daha kurcalanmasının ardından, “Kim o?” diye seslendi cesur, hafifçe titreyen bir sesle.

“Phoebe? Uyanık mısın?” Roddy’nin sesiydi bu: Yüksek bir fısıltı halinde.

Phoebe öfkeyle soludu. “Evet, elbette uyanığım” dedi, kapının kilidini açıp aralayarak. “Daha önce değilsem bile, şimdi kesinlikle öyleyim.”

“Girebilir miyim?”

“Zannederim evet.”

Kapıyı açtı ve saten bir kimono giymiş olan Roddy içeriye kaydı ve yatağa oturdu.

“Ne vardı?”

“Gelip oturur musun bir dakika.”

Phoebe yanına oturdu.

“Uyuyamıyorum” dedi Roddy.

Başka bir açıklama geleceğe benzemiyordu.

“Eee?”

“Bu yüzden gelip senin nasıl olduğuna bir bakayım dedim.”

“Gayet iyiyim. Demek istiyorum ki, son yarım saattir filan ölümcül bir hastalığa yakalanmadım.”

“Hayır, demek istiyorum ki –gelip çok fazla kızgın olup olmadığına bakmak istedim.”

“Kızgın mı?”

“Kız kardeşim yüzünden ve ... ya, bilmiyorum işte, bütün olanlar yüzünden. Bütün bunların sana biraz ağır gelmiş olabileceğini düşündüm.”

“Çok nazıksın, ama iyiyim. Gerçekten. Pek o kadar kırılgan sayılmam ben de.” Gülümsedi. “Gelme nedeninin bu olduğuna *emin* misin?”

“Elbette eminim. Şey, yani epeyce.” Kayarak ona biraz daha yanaştı. “İlle de öğrenmen gerekiyorsa, yatakta uzanmış bana anlattığın hikayeyi düşünüyordum. Bütün resimlerini yakışını filan. Düşündüm de –eğer yanılıyorsam beni düzelt- bu herhangi birine anlatabileceğin türden bir öykü değil. Belki de” (kolunu Phoebe’nin omzuna doladı) “benden birazcık da olsa hoşlanmaya başlamış olabileceğin geldi aklıma.”

“Belki” dedi Phoebe, kendisini ondan biraz uzaklaştırırken.

“Aramızda bir duygu var, değil mi?” dedi Roddy. “Kendi kendime hayal etmiyorum yani. Orada bir şeyler başladı aramızda.”

“Belki” diye yineledi Phoebe. Sesi ifadesizdi. Durumdan tuhaf bir şekilde kopuk hissediyordu kendini ve Roddy onu hafifçe dudağından öptüğünde, başlangıçta pek fark etmedi bile. İkinci öpücüğü hissetti ama: Dilinin kendi ıslak dudaklarının arasından kaydığı hissini. Onu yavaşça itti: “Bak, bunun iyi bir fikir olduğuna sanmıyorum.”

“Öyle mi? Ama ben sana neyin iyi bir fikir olduğunu söyleyeyim. Kasım’ın 13’ü.”

“Kasım’ın 13’ü mü?” dedi, Roddy’nin geceliğinin düğmelerini açtığını belli belirsiz fark ederek. “Ne olmuş ki ona?”

“Serginin açılış günü elbette.” Son üç düğmeyi açtı.

Phoebe güldü. “Ciddi misin?”

“Tabii ki ciddiylim.” Geceliği omuzlarından aşağıya doğru kaydırды. Abajurun zayıf aydınlığında Phoebe’nin cildi altınsı ve kumsalsıydı: Neredeyse aşiboyası renginde.” “Ajandama baktım da. Uygun olan en erken tarih o.”

“Ama daha benim resimlerimi görmedin bile” dedi Phoebe, o parmağını köprücük kemiği ve ötesine doğru kaydırırken.

“Biraz program değişikliği gerektirecek” dedi Roddy, onu yine şaşkınlıkla açılmış dudaklarından öperek. “Fakat kimin umurun-da?” Geceliğini biraz daha açtı ve eline onun göğsünde gezdirdi.

Phoebe yastıklara doğru devrildiğini hissetti. Uyluklarının iç tarafını okşayan parmaklar vardı. Phoebe’nin başı dönüyordu. 13 Kasım’a sadece altı hafta vardı. Büyük bir sergiye yetecek kadar resmi var mıydı? Gerçekten hoşnut olduğu? Stüdyosunda yarı bitmiş duran iki büyük tuvali bitirecek zaman var mıydı? Duyduğu heyecanın gücü onu zayıf ve halsiz bırakıyordu. Kimonosu güçlü kollarını ve kılsız göğsünü ortaya çıkararak yana kaymış, dizleri onun bacakları arasına girmeye çalışırken dili bıkıp usanmadan göğüs uçlarını yalayan Roddy’nin üzerine uzanmasına izin vermekle dünyanın en kolay işi olacak gibi görünen ihtimallerle çalkalanı-yordu zihni, derken ansızın direnme dürtüsü kendisini gösterdi ve tüm bedeni gerildi.

“Bak, Roddy –bu konuda konuşmamız gerek.”

“Biliyorum. Konuşmamız gereken yüzlerce şey var. Fiyatlar, örneğin.”

Kendi benliğinin itirazına karşın, Phoebe onun elinin hareketi-ne tepki verip bacaklarını biraz daha ayırdı. “...Fiyatlar mı?” dedi, son bir gayretle.

“Olabilirdiğince yüksek tutmalıyız. Büyük bir tuvale otuz veya kırk bin ödemeye hazır Japon müşterilerim var. Yediye dokuz, o boyutta bir şeye. Soyutlar, peyzajlar, minimalizm, ne olursa: Aldırmazlar. Şu hoşuna gidiyor mu, bu arada?”

“Otuz kırk mı...?” Fakat ben hiç öyle bir resim... Evet, evet gidiyor, çok hoş.”

“Bir dakika geliyorum.”

Roddy yuvarlanarak yatağın kenarına gidip komodinin çekme-cesinden bir şey aldı. Phoebe bir paketin açıldığını ve lastiğin gev-şetildiğini duydu.

“Sergiyi New York’a da götürmemiz gerek kuşkusuz” dedi Roddy, sırtı ona dönük oturmuş, parmakları uzun alıştırmaların el çabukluğuyla çalışırken, “Londra’da birkaç hafta kaldıktan sonra.

Orada bir galeriyle bir çeşit karşılıklı anlaşmam var, dolayısıyla bir sorun çıkacağını sanmam.” Paketi yerine koydu ve sırtüstü uzandı. “Ee, ne diyorsun?”

“Sen delisin sanırım” dedi Phoebe, sevinçle kıkırdarak. Gözlerindeki daveti kabul ederek, doğruldu ve önünde dizüstü oturup Roddy’nin saçlarını düzeltti. “Bunu yapmamın doğru olacağını sanmıyorum.”

Ama yaptı.

Roddy hemen sonra uyudu. Duvara doğru yan dönmüş uyuyordu, yatağın dörtte üçünü kaplayarak. Phoebe ise kesintili bir uykuya dalmıştı, zihni hâlâ onun vaatlerinin ezgisiyle dans ediyor, yakında gelecek zaferlerin hayalleriyle yıkanıyordu. Bir ara, penceresinin dışından, araziden gelen seslerle uyandı. Perdeyi aralayınca projektörle aydınlanmış çimenlikte ellerinde sopalarla birbirini kovalayan iki kişi gördü. Hilary’nin kulak tırmalayıcı gülüşü, Conrad’ın daha özür dileyen havadaki gülüşüyle karışıyordu: “Kroket hakkında fazla bir şey bilmem” diyordu. Her ikisi de çırlıçıplaktılar.

Phoebe yatağa döndü, Roddy’yi biraz itmeye çalıştı, başaramayınca, onun sırtına yaslanmaktan başka çıkar yol bulamadı. Bir süre kolunu, Roddy’nin omzuna koymayı denedi: Ama bir mermer bloka sarılmaktan farkı yoktu bunun.

Uzaktaki bir odadan gelen yüksek iniltilerle uyandı. Yatakta yalnızdı ve hava griydi, yağmur çiseliyordu. Sabah saat dokuzla on arası olmalıydı. Phoebe üzerine telaşla bir bluzla pantolon giydi, ayakkabılarını geçirip çıplak ayaklarına ve ne olduğunu anlamak için koridora çıktı. Pyles, hiç dokunulmamış bir kahvaltının soğumuş artıklarının bulunduğu bir tepsiyle geçiyordu topallayarak.

“Günaydın Bayan Barton” dedi soğuk bir tavırla.

“Bir sorun mu var?” diye sordu. “Acılar içinde inleyen birinin sesini duydum gibi geldi.”

“Bay Winshaw, ne yazık ki, dünkü dikkatsizliğimin sonuçlarını çekiyor. Çürükler düşündüğümüzden de kötümüş.”

“Doktor çağrıldı mı?”

“Anladığıma göre, doktor pazar günleri rahatsız edilmek istemiyor.”

“O zaman ben ona bir bakayım.”

Bu öneri sersemlemiş bir suskunlukla karşılandı.

“Ben diplomalı bir hemşireyim.”

“Bunun uygun olabileceğini pek sanmıyorum” diye geveledi başuşak.

“Çok kötü.”

Koridordan yürüdü, iniltilerin geldiği odanın önünde durdu, sonra kapıyı çalıp hızla içeri girdi. Mortimer Winshaw –dün geldiğinde yatak odasının penceresinden solgun ve acıyla çarpılmış yüzünü şöyle bir gördüğü- yatakta oturuyordu, elleri battaniyeyi kavramış dişleri acıyla kenetlenmişti. Phoebe girdiğinde gözlerini açtı, şaşkınlıkla soludu ve yorganını çenesine kadar çekti, sanki iffeti yumurta lekeli pijamasının gizlenmesini gerektiriyordu.

“Kimsiniz?” diye sordu.

“Adım Phoebe” dedi. “Oğlunuzun bir arkadaşıyım. Mortimer öfkeyle burnundan soludu. “Ben hemşireyim. Odamdan sesinizi duydum ve yardım edebileceğimi düşündüm. Çok sıkıntı çekiyor olmalısınız.”

“Sizin gerçek bir hemşire olduğunuzu nereden bileyim” dedi Mortimer, bir anlık suskunluğun ardından.

Phoebe onun bakışına karşılık verdi.

“Neresi acıyor?”

“Şuradan aşağısı olduğu gibi.” Mortimer yorganı kaldırdı ve pijamasının altını indirdi. Sağ uyluğu çok fazla çürümüş ve şişmişti. “Şu sakar Pyles hırbosu. Muhtemelen beni gebertmeye çalışıyordu.”

Phoebe çürükleri muayene etti, sonra pijamayı tamamen indirdi.

“Acıdığı zaman söyleyin.”

Mortimer’in bacağına kaldırdı ve kalçanın hareket kapasitesini sınıadı.

“Elbette berbat bir şekilde acıyor” dedi Mortimer.

“Evet, hiç değilse kırık yok. Sanırım ağrı kesici iyi gelecektir.”

“Şuradaki konsolda ilaçlar var. Hem de yüzlerce.”

Bir bardak suyla iki Coproxamol getirdi Phoebe.

“Bir dakika içinde buzlu kompres yaparız. Bu acınızı azaltır. Şu sargıyı çıkarmamın sakıncası var mı?”

İncik kemiği, çoktandır değişmiş olması gereken, sararmış bir bandajla gevşekçe sarılıydı. Sargının altında iğrenç bir yara vardı.

“Benim hain cüce oğlumu buraya hemşireleri getirten sebep ne?” dedi, Phoebe sargıyı açarken.

“Resim de yapıyorum” diye açıkladı Phoebe.

“Haa. İyi misin bari?”

“Bunu söylemek bana düşmez sanırım.”

Konsoldan sargı bezi, bitişikteki banyodaki küvetten su getirdi ve yarayı temizlemeye girişti.

“Elin pek de hafifmiş” dedi Mortimer. “Ressamlık ve hemşirelik. Vay vay vay. Her ikisi de talepkar meslekler diye düşünürdüm. Kendine ait stüdyon var mı?”

“Benim yok, hayır. Bir kadın arkadaşım ile paylaşıyorum.”

“Pek de doyurucu gelmiyor kulağa.”

“İdare ediyorum.” Phoebe temiz bir parça bandaj alıp cılız, kırılğan incik kemiğinin çevresine sarmaya başladı. “Bu sargı en son ne zaman değişti?”

“Doktor haftada iki kez geliyor.”

“Her gün değişmesi gerek. Ne zamandır tekerlekli sandalyedesiniz?”

“Bir yıl kadardır. Kemik iltihabıyla başladı: Sonra da bu yaralar oldu.” Birkaç dakika onun işini yapmasını seyretti, sonra: “Bayağı da güzelmışsin” dedi. Phoebe gülümsedi. “Burada genç bir kadın görmek büyük bir değişiklik oldu.”

“Kızınız dışında demek istiyorsunuz.”

“Kim, Hilary mi? Onun da burada olduğunu söyleme sakın.”

“Bilmiyor muydunuz?”

Mortimer suskunlaşmıştı. Sonunda, “Sana ailem hakkında bir uyarıda bulunayım” dedi, “kendi başına anlamamışsan tabii. Onlar bu yeryüzünün gelmiş gelmiş en acımasız, en açgözlü, en zalim, en kalles, kuruşun peşine düşen aşağılık sürüngenleridir. Ve bunlara benim çocuklarım da dahil.”

Bandajı kapatma aşamasında olan Phoebe, şaşkınlıkla ona bakmak için durmuştu.

“Benim ailemin üyeleri arasında sadece iki iyi insan vardır: Kardeşim Godfrey, savaşta öldü; bir de ablam Tabitha, onu da son yarım asırdır bir tımarhanede kapalı tutuyorlar.”

Her nedense Phoebe bunları dinlemeyi pek istemiyordu. “Gidip buzlu kompresi getireyim” dedi.

“Gitmeden önce” dedi Mortimer, o kapıya yöneldiği sırada, “sana kaç para veriyorlar?”

“Pardon?”

“Hastanede veya nerede çalışıyorsan işte?”

“Ha. Fazla değil. Gerçekten fazla sayılmaz.”

“Gel ve benim için çalış” dedi Mortimer. “Sana doğru dürüst bir maaş veririm.” Bir an düşündü ve beş rakamlı bir miktar söyledi. “Burada bana doğru dürüst bakmıyorlar. Konuşacak kimse de yok. Ve sen de resim yapabilirsin. Bu odaların yarısını bile kullanan yok. Kendi stüdyon da olabilir: Gerçekten büyük bir stüdyo!”

Phoebe güldü. “Çok nazıksınız gerçekten” dedi. “Ve ne gariptir ki, eğer bana dün sormuş olsaydınız, büyük olasılıkla kabul ederdim. Ama galiba hemşireliği tümüyle bırakacağım gibi görünüyor.”

Mortimer kendi kendine güldü ve incitici bir tavırla, “Ben buna pek bel bağlamazdım” dedi. Ama Phoebe çoktan gitmişti bile.

Yara bakımı tamamlanan Phoebe yıkanıp giyinip yemek odasına indiğinde, Pyles’ı tabakları ve kaseleri kaldırırken yakaladı.

“Biraz kahvaltı vardır diye umuyordum” dedi.

“Kahvaltı servis edildi” diye karşılık verdi kafasını kaldırmadan adam. “Çok geç kaldınız.”

“Ben kendime bir parça ekmek kızartabilirim: Tabii kullanabileceğim bir ekmek kızartıcı varsa.”

Kaçığın tekiymiş gibi baktı Phoebe’nin suratına.

“Ne yazık ki, bu imkansız” dedi. “Soğuk böbrek var kalan. Hepsi bu. Biraz da uykuluk.”

“Neyse, boş verin. Şu anda Roddy’nin nerede olduğunu biliyor musunuz acaba?”

“Küçük Bay Winshaw, bildiğim kadarıyla, kütüphane bölümünde. Bayan Hilary de öyle.”

Phoebe'ye bir sürü ayrıntılı yol tarifi verdi, ama talimatları uygulayan Phoebe kendini bir tür çamaşırhane bodrumunda buldu. Yılmadan, yine merdivenleri tırmandı ve on dakika kadar koridorlarda dolaştıktan sonra, iki kardeşin aralık bir kapının ardından gelen seslerini duydu. Kapıyı açınca, hem soğuk hem havasız görünen geniş bir odada buldu kendini. Roddy ve Hilary onun resim dosyasını bir masaya açmışlar, birine doğru dürüst bakmadan diğerine geçerek, sayfaları hızla çeviriyorlardı. Hilary başını kaldırdı ve Phoebe'nin kapıda durduğunu görünce gülüşünü yarıda kesti.

“Vay vay vay” dedi. “Florence Nightengale'in ta kendisi. Pyles senin o küçük yardım öykünü anlattı bize.”

“Bunlardan herhangi biri hakkında benimle konuşmak ister misin?” diye sordu Phoebe, onu görmezden gelip doğruca Roddy'nin yanına giderek.

“Ortak ışıltılı geleceğinizi rahatça planlamanız için siz iki muhabbet kuşunu başbaşa bıraksam iyi olur belki” dedi Hilary. “Kokteyller yarım saat içinde terasta olacak, gelen var mı?”

“On beş dakika diyelim” dedi Roddy. “Bu iş o kadar zaman almaz.”

Hilary kapıyı arkasından kapattığında, Roddy üstünlüğü incelemesine döndü. Phoebe onu seyrederken endişeyle titremeye başladı. Hangisinin daha kaygı verici olduğunu bilmiyordu –Roddy'nin onun resimleri karşısındaki sessizliği mi, yoksa, en azından şimdiye değin, gece aralarında geçenlerle ilgili en küçük bir ima da bulunacak bir şey yapmaması mı? Yanında durdu ve elini Roddy'nin koluna koyduysa da, hiçbir tepki alamadı. Bundan sonra Phoebe pencerenin yanına gidip orada durdu. Üç dakika kadar sonra, Roddy dosyayı kapattı. Bir resim –yerel bir firmanın yılbaşı kartları için ısmarladığı, kendisinin gönülsüz bir şekilde yaptığı karla kaplı çatıların olduğu basit bir suluboya- duruyordu masanın üzerinde. Roddy onu aldı, duvara götürdü ve farklı yüksekliklerde tutmayı denedi. Sonra masaya geri döndü.

“Bunun için elli” dedi.

Phoebe bir şey anlamamıştı.

“Anlayamadım?”

“Samimiyim, aslında bu kadar etmez. Ama bu sabah cömertliğim tuttu. İster al ister alma.”

“Bu resmi *satın almak* istediğini mi söylüyorsun bana... elli pounda?”

“Evet. Şuradaki rutubet lekesini kapatabilir pekala, ne diyorsun?”

“Ya diğerleri?”

“Diğerleri mi? Dürüst olmak gerekirse, daha heyecan verici bir şeyler bekliyordum. Burada yatırıma değecek bir şey göremiyorum pek.”

Phoebe bir an düşündü.

“Seni aşağılık” dedi.

“Olayı kişisel almanın alemi yok” dedi Roddy. “Zevkler değişir, bütün dünyada böyledir. Uzun vadede hepsi özeldir.”

“Dün gece söylediğin onca şeyden sonra mı?”

“Ama dün gece senin çalışmalarını pek görmemiştim. Sen de göstermek için pek zahmet etmedin.”

Phoebe kaşlarını çatı ve sesi boşluktan gelircesine, “Bu bir tür şaka mı?” dedi.

“Hayatım” dedi Roddy. “Narcissus Galerisi’nin uluslararası bir şöhreti var. Sanırım şaka yapan kişi sen olmalısın, yani bu...talebelerle yakışır çamur tahtalarından herhangi birinin öyle bir yere konulabileceğini düşündüysen eğer.”

“Anlıyorum.” Pencereden dışarı baktı, camlar ağır bir kirle kaplıydı. “Bu hızlı bir becermenin fazla zor bir yolu olmadı mı? Demek istiyorum ki, senin standartların nedir bu konuda bilmiyorum, ama bana çok özel gibi gelmedi.”

“Eh, elbette, hafta sonunda bana eşlik etmenin zevkine de sahip oldum. Bunu saymamak olmaz. Umarım öğle yemeğine kalırsın?”

Phoebe soluğunu tuttu ve ona doğru koştu. “Seni rezil pislik. Bana bir taksi çağır. Derhal.”

“Nasıl istersen, araba yolunun sonuna gelmesini söylerim, tamam mı?”

Bu ona söylediği son sözler oldu. Kapıyı ardından kapattı ve onu, hayretler içinde, bu koskocaman odanın boyutları içinde cü-

celeşmiş bir halde, yalnız bıraktı. Fakat Phoebe bundan sonraki birkaç saat boyunca, öfkesini bastırmayı başardı, metin ve sessiz kaldı. York istasyonuna kadar giderlerken, onun deli gibi koşuşturan zihnine inanılmaz derecede anlamsız bir gürültü, radyo paraziti gibi gelen sonu gelmez bir hoşbeşi aralıksız sürdüren taksi şoförüyle hiç konuşmadı. Trendeki veya onu dairesine götüren otobüsteki diğer yolculara tek bir kelime etmedi. Ancak odasına dönüp de, Darren'ın vücut geliştirme aletlerinin hâlâ orada yığılı olduğunu ama bununla da kalmayıp ödüllü Kandinsky baskısının camını da kıran bir kaza yaşandığını gördüğünde, kendini yatağına atıp göz yaşlarına boğuldu: Kısa, arındırıcı ve nefretle tuzlanmış gözyaşlarıydı bunlar.

O hafta daha sonra, Mortimer'a telefon edip teklifini yeniden düşündüğünü söyledi. Mortimer o kadar sevindi ki, oracıkta maaşına iki bin pound daha zam yaptı.

Şimdi, bir yıldan daha uzun zaman sonra, galerinin bir köşesinde, elindeki şarap kadehi yapış yapış, şarapsa ılınmış ve artık içilmez hale gelmiş olduğu halde dikilirken, verdiği karardan pişmanlık duymak için hiçbir neden görmüyordu. Paylaştıkları dairenin gitgide zorlaşan atmosferinden kaçtığına memnundu; ve her ne kadar Mortimer'ın (rahatsızlıklarını son derece abartma eğiliminde) talepkar bir hasta ve (ailesine karşı saplantılı, neredeyse ölümcül nefreti dışındaki herhangi bir konuya uzun süre konsantre olamayan) tahammül edilmez bir sohbet arkadaşı olduğu ortaya çıksa da, Phoebe her gün sadece birkaç saatliğine onunla birlikte kalıyordu. Günün geri kalan saatlerinde, kendi işini yapmakta özgürdü ve stüdyo olarak kullanması için geniş, iyi aydınlanan bir oda verilmişti ona. Bu son derece tecrit edilmiş bir yaşamdı, ama arkadaşlarını konuk etmesi ve ara sıra hafta sonları çıkmasına izin veriliyordu. Ev ziyareti yapan bir hemşire olarak hissettiği özsaygı ve yararlılık duygusundan yoksundu gerçi, ama geri dönmesinin çok sürmeyeceği düşüncesiyle teselli ediyordu kendini. Niyeti, kendisine her gün biraz daha bağımlı hale gelen Mortimer'ı terk etmek değildi. Fakat, artık bir sonraki ciddi hastalığının sonuncu olacağı açıktı.

Bildiği kadarıyla, onun bu işe başladığından Roddy'nin haberi yoktu: Birlikte geçirdikleri hafta sonundan beri Winshaw Towers'a hiç gelmemişti. Mortimer'ın doğum günü yaklaştığında, Roddy evlatlık görevini bir kart ile, tekerlekli sandalyeye bağlı babasının asla gelemeyeceğini bilmenin gönül rahatlığıyla galerinin son sergisinin özel açılış davetiyesini göndererek baştan savmıştı. Mortimer davetiyeyi acımasız bir sırtışıla Phoebe'ye vermiş ve isterse gidebileceğini söylemişti. İşte o da buradaydı.

Artık diğer konuklarca görmezden gelinmekten bıkan Phoebe, gidip Michael'a kendini hatırlatmaya karar vermişti ki, yanındaki arkadaşıyla birlikte onun paltolarını giydiklerini ve gitmeye hazırlanmış olduklarını gördü. Yarı yarıya boşalmış kadehini bir sehpaye bırakarak, kalabalığı itip peşlerinden çıktı o da. Derin bir sohbete dalmış olarak sokağı yarılamışlardı bile, arkalarından koşmanın anlamı yoktu. Bir köşeyi dönüp gözden kaybolmaları seyretti, sonra titredi ve ceketini ilikledi. Kasım soğuğu ısıracı olmaya başlıyordu. Saatine baktı ve York'a giden son trene yetişecek kadar zamanı olduğunu gördü.

Kasım 1990

“Gelin bu mülevves topluluktan uzaklaşalım” dedi Findlay kolumdan tutarak. Resimlere işaret etti. “Bu cici bicilerle, bu gösterişli ama işe yaramaz şeylerle, çürümüş toplumun bu zevksizlik abideleriyle gözlerimizi yormayalım artık. Haksız edinilmiş servetlerin ve tatminlerin pis kokusundan fenalık geldi üzerime. Bu insanların yanında bir an dahi kalmayı midem kaldırmayacak. Biraz temiz hava, Tanrı aşkına.”

Bu sözlerle beni önce kapıya ve dışarıya, temiz, kışa özgü Piccadily gecesine sürükledi. Dışarı çıktığımız anda duvara yaslandı, bir elinin tersiyle alnına bastırırken diğeriyle süzölmüş ve solgun yüzünü yelpazeliyordu.

“Şu aile” diye inledi. “Kendimi fiziksel olarak hasta hissetmeden hiçbirinin yanında birkaç dakikadan fazla kalamıyorum. Midem bulanmadan.”

“Sadece ikisi vardı” diye dikkatini çektim.

“Bu iyi bir şey: Aksi halde tanınabilirdim. Bazı Winshawlar’ın çok geriye uzanan bellekleri vardır. Saklayacak bunca sırları olmasının nedeni de bu.”

Sadece Roddy ve Hilary katılmıştı özel açılışa ve ikisi de —benimle birkaç kere karşılaşmış olmalarına karşın— beni tanıma tenezzülünde bulunmamışlardı. Başka bir zaman, varlığımı onlara hatırlatmak için zorlamaktan kaçınmazdım, ama bu akşam yeni ahbabımın karakterini çözmeye çalışmakla çok meşguldüm. Çok ufak tefek bir adamdı, doksan küsur yaşının kısılcacında katılaştı; fakat altın topuzlu bastonu ve beyaz, heykellerinkini andıran saçlı başının havası, yaşını yalanlıyordu. Daha ilk anda, (daha sonra belirttiği gibi) kapıdan çıkmadan evvel sürme alışkanlığında olduğu ağır yasemin kokusunu hissetmemek mümkün değildi, böylece son birkaç haftadır zihnime musallat olan esrarlardan en azından biri nihayet çözülmüş oluyordu.

“Şimdi, Bay Owen—” diye başladı.

“Michael deyin lütfen.”

“Michael. İşimize bakalım artık. Kendime geldiğimi hissediyorum. Güç zayıf kemiklerimin içine işlemeye başladı yeniden. Neredeyse yürüyebileceğim. Nereye gidelim?”

“Benim için fark etmez.”

“Çevrede birkaç bar var, benim kafamdaki beyefendilerin toplanmayı sevdiği türden. Ama belki de bu uygun bir zaman değildir. Zihnimizin başka yere kaymasını istemeyiz ne de olsa. Mahremiyet haddinden fazla önemli şu an. Arabamı birkaç sokak öteye park ettim, mavili çocukların kaldırmayacağı bir yere. Polislerden pek fazla hazzetmem, uzun yıllardır kavgalıyız; bu benim hakkımda yakında öğreneceğin şeylerden biri. Kaldığım daire Islington’da. Yirmi dakika filan sürer. Bu sana uyar mı?”

“Olur.”

“Gerekli belgeleri getirmişsindir umarım” dedi Cork Sokağı’nda yürümeye başladığımızda.

Tabitha’nın, biraz da bönlükle, ağabeyinin suçunun kanıtı olduğuna inandığı yaklaşık elli yıl önce Lawrence Winshaw’un karaladığı sararmış kağıt parçasından söz ediyordu, ama onun bu husustaki ısrarının pişkinlik gibi görüldüğünü söylemem gerek. Karşımdaki adam geçenlerde yayınevinden müsveddelerimi çalmış, iki kez beni takip etmiş ve Fiona’nın ödünü koparmıştı. Elbette, mektubu yeterince bağışlatıcıydı, ama gene de şartları belirleme konumunda olduğunu sanmıyordum.

“Getirdim” dedim. “Size gösterip göstermeme konusunda henüz bir karara varmadım.”

“Haydi, haydi Michael” dedi Findlay, bastonuyla bacağıma azarlaracasına vurarak. “Bu işte birlikteyiz. Her ikimizin de amacı aynı –gerçeğe ulaşmak: Ve işbirliği yaparsak daha çabuk başarabiliriz bunu. Yani benim yöntemlerim bir parça yolsuzdur. Her zaman öyle olmuştur. Bir ömürlük alışkanlıkları değiştiremezsin: Ve bu vaka üzerine çalışmaya başlayalı neredeyse bir ömür geçti.”

“Elbette arada başkaları da olmuştur?”

“Ah, şurada küçük bir senet tahsilatı, burada küçük bir boşanma işi. Detektifliğe yaraşır şeyler olmadı. Gördüğün gibi, kariyerim biraz –bunu nasıl söylemeli- biraz arızı. Mesleki faaliyetlerim sık sık kesintiye uğramak zorunda kaldı ... hazla ilgili nedenlerle.”

“Haz mı?”

“Majestelerinin hazzı, tam olarak söylemek gerekirse. Kodes. Dam. Hayatımın önemlice bir bölümünü hapishanede geçirdim Michael: Aslına bakılırsa, ister inan ister inanma, daha bu yıl bile tecil edilmiş iki aylık bir mahkumiyetim var. Hani dedikleri gibi, uçurumun kenarındayım.” Neşesiz bir şekilde güldü. “Hele hele bütün bu eziyetlerin, tüm hayatımın gözlem altında tutulmasının, ara sıra bir umumi tuvaletin karanlığında veya bir banliyö istasyonunun bekleme salonunda yakalanabilen birkaç mutluluk anı uğruna ödemek zorunda olduğum bedel olduğu düşünülürse, oldukça müstehzi bir deyiş oluyor. Bu bizim toplumumuzun bunca zalim olduğuna inanabiliyor musunuz? Bir insanı, özlemlerin en doğal yüzünden, gelip geçen bir yabancıyla bir arkadaşlık kurma yönündeki meyus, kimsesiz ihtiyacına teslim olması yüzünden cezalandırmak. Her zaman kapalı kapılar ardında gerçekleşmemesi bizim kabahatimiz değil ki; eğer işler bazen planlanmadan yapılmak zorundaysa. Ne de olsa, bu köşeye kısıtılmayı seçen biz değiliz ki.” Kızgınlığa doğru geçen ses tonu ansızın sakinleşti. “Her neyse, bunları aklıma geldi diye söyledim. Hayır, son otuz yılda elimdeki tek dosya bu değildi, sorunuzu yanıtlamam gerekirse, ama başarılı bir şekilde sonuçlandıramadığım tek dosya oldu. Benim de bazı kuşkularım, kendime özgü kuramlarım olmadığından değil. Fakat elimizde kanıtlar yok.”

“Anlıyorum. Peki, tam olarak şu kişisel kuramlarınız nedir?”

“Eh, bunları açıklamak biraz zaman alacak. En azından arabaya binene kadar bekleyelim. Spor yapar mısın, Michael?”

“Hayır, neden sordunuz?”

“Alışılmadık ölçüde sıkı kalçaların var. Bir yazara göre yani. Seninle ilgili ilk fark ettiğim şey bu oldu.”

“Teşekkür ederim” dedim –söyleyecek daha iyi bir şey bulamadığımdan.

“Eğer bu akşam herhangi bir anda ellerimi o yönde başıboş bulursan, sakın uyarmaktan çekinme. Bugünlerde iflah olmaz bir yoklayıcı oldum ne yazık ki. Ne kadar yaşlanırsam, şu alçak libidom üzerindeki denetimim o kadar azalıyor. Yaşlı bir adamın zaaflarını ona karşı kullanmamalısn.”

“Elbette.”

“Anlayacağını biliyordum. İşte geldik: Şu mavi Citroën 2CV.”

Arabaya yerleşmemiz epey sürdü. Findlay’in nuh nebiden kalma eklemleri, sürücü koltuğuna oturur oturmaz yüksek sesle inledi, ardından, bastonunu dayayabileceği bir yer ararken, arabanın anahtarlarını düşürdü; bunları bulmak bana düştü, kendimi zar zor sıkıştırıp vites kutusunun arkasına uzanmaya çabalarken neredeyse bir adale yırtılmasına uğrayacaktım. Motor, dördüncü denemede nihayet çalıştığında, Findlay arabayı el freni çekili ve vites boş-tayken kaldırmaya çalıştı. Arkama yaslanıp hoplamalı zıplamalı bir araba yolculuğuna bıraktım kendimi.

“Bu kitabı yazdığın haberi, benim için büyük bir sürpriz oldu” dedi Findlay, Oxford Caddesi’nde ilerlediğimiz sırada. “O iğrenç aileyi yaklaşık on yıldır pek düşünmediğimi söylemekten memnuniyet duyuyorum. Senin gibi çekici ve –söylemem seni rahatsız etmezse- yakışıklı bir genç adamın bu pespaye çeteye bulaşmasının nedeni ne olabilir diye merak ediyorum.”

Ona Tabitha’nın öyküsünü ve bu garip işin bana nasıl önerildiğini anlattım.

“İlginç” dedi. “Çok ilginç. Bütün bunların ardında yeni bir plan olmalı. Neyin peşinde acaba? Onun vasisiyle irtibatta mısın?”

“Vasi mi?”

“Düşün, sevgili oğlum. Bir akıl hastanesine kapatılmış bir kadın, etrafta dolaşıp kafasına estiğinde fonlar kurabilecek durumda değildir. Kendi adına hareket edecek sorumlu bir aracıya ihtiyacı vardır –tıpkı otuz yıl önce, bir özel detektifin hizmetlerine başvur-maya karar verdiği zaman yaptığı gibi. Aynı adamla iş yapmaya devam ettiğini sanıyorum –tabii eğer hâlâ sağsa. Adı Proudfoot’tur: Yerli biri; yüksek faizli hesaplarda yatan onca paranın düşüncesiyle ağzının suyu akacak kadar vicdansızın teki.”

“Sizinle ilk ilişki kuran o muydu: Winshawlar’la ilk irtibatınız böyle mi oldu?”

“Evet, nereden başlayayım?” Bir kırmızı ışıktaki bekliyorduk ve Findlay derin bir hayal dünyasına daldığının her türlü işare-tini vermeye başlamıştı. “Şimdi bakınca, çok uzun zaman olmuş gibi görünüyor. Kendimi neredeyse genç bir adam gibi düşünüyö-

rum. Saçmalık. Ellili yaşlarımın sonuna gelmiştim bile. Emekliliği düşünmeye başlamıştım. Türkiye, Fas veya öyle bir yerde güneş altında uzun sefahat günlerini planlayarak. Bak şimdi o fikre olanlara... Gidebildiğim en güneydeki yer Londra oluyor ancak.

“Her neyse, bu durumdaydım, Scarborough’da iyi kurulmuş bir düzenim vardı, tıkr tıkr işleyen bir iş, paralar geliyordu – ufuktaki tek bulut, her zamanki gibi, girdiğim her zararsız yaramazlıkta üstüme atılan yerel polisin tutumuydu. O cephede işler gitgide kötüleşiyordu, şimdi görebiliyorum bunu, çünkü yıllarca bir detektif çavuşla karşılıklı olarak tatminkar bir iş ilişkisinden yararlanmıştım; ne yazık ki tam o sıralarda Kuzey Doğu’ya tayini çıktı. Müthiş güzeldi: Herbert’tı galiba ismi... 1,82 boyunda, kaslı, olgun şeftaliye benzer popolu biri...” İçini çekti ve bir süre sustu. “Kusura bakma, ne anlattığımı unuttum.”

“İşleriniz tıkrındaydı.”

“Tastamam. Ve derken bir öğleden sonra... 1961 başlarında, şu vasi adam, Proudfoot çıkageldi. Tabitha Winshaw’un adını andığı anda, özel bir şeyin kapımın eşiğine geldiğini anladım. Winshawlar’ı ve ihtiyar kaçık kız kardeşlerini herkes bilirdi, demek istediğim. Yerel efsanenin bir parçasıydı bu. Ve işte bu çapacul, oldukça itici –sonraki ilişkilerimin asgaride kaldığını söylemekten memnun olduğum- adamcağız, bizzat kadından bir mesaj getirmişti bana. Şöhretim ona kadar ulaşmıştı anlaşılan, ve bana göre bir işi vardı. Oldukça basit, zararsız küçük bir iş gibi geldi önceleri. Kusura bakma, tedirgin misin?”

“Biraz” dedim. “Hem ayrıca, araba sürerken iki eliniz de direksiyonda olmalı.”

“Çok haklısın tabii. Evet, Godfrey’nin uçağı düşürüldüğü zaman, içindeki tek kişinin o olmadığını şimdiye dek öğrenmişsindir sanırım. Bir de yardımcı pilotu varmış. Ve anlaşılan Tabitha bu konuda derin derin düşünmüş ve bu talihsiz adamın ailesinin izini bulmaya ve olayı kendi ağabeyinin yaptığı bir şenaat olarak gördüğünden, onlara kefaret kabilinden bir tür mali tazminat vermeye karar vermiş. Bu yüzden işim onları bulmaktı.”

“Yaptınız mı peki?”

“O günlerde, Michael, gücümün doruklarındaydım. Zihinsel ve fiziksel olarak. Böyle bir görev benim tecrübeme ve yeteneklerime sahip olan biri için hiç de zor değildi: Sadece birkaç gün alacak bir iş. Fakat sonra, daha iyisini yaptım ve Tabitha’ya istediğinden çok daha iyisini vermeyi başardım. Adamın kendisini buldum.”

Şaşkınlıkla ona bakakaldım. “Yardımcı pilotu mu kastediyorsunuz?”

“Evet, evet. Onu sağ ve esen, Birkenhead’de yaşarken ve anlatacak büyüleyici bir hikayeyle buldum. Adı Farrington olmuştı. John Farrington. Ve müsveddenizde son derece canlı bir şekilde betimlediğiniz haneye tecavüz olayında Lawrence Winshaw’un so-payla öldüresiye dövdüğü adamdı.”

Bunları sindirmem biraz zaman aldı. “Fakat kazadan nasıl sağ kurtulmuş?”

“Son anda paraşütle atlayarak.”

“Bu şey demek mi... Godfrey’nin de hâlâ yaşıyor olması mümkün mü?”

“Ne yazık ki, hayır. Ben de bir süre umut ettim. Benim adıma muhteşem bir başarı olurdu. Fakat Bay Farrington o konuda kesinlikle kararlıydı. Godfrey’nin alevler arasında kaldığını kendi gözleriyle görmüş.”

“Peki siz nasıl oldu da bu adamı bulabildiniz?”

“Almanlar’a esir düşmüş ve savaşın sonuna kadar orada tutulmuş. Savaş bitince –ailesine kavuşma hayaliyle- evine dönmüş ama resmen ölü ilan edildiğini, annesininse bu habere dayanamadığını öğrenmiş. Annesi haberi aldıktan sonra birkaç hafta içinde ölmüş, babası da bir yıldan kısa bir süre sonra yeniden evlenmiş. O da bunu yapamamış. Bütün o acıları tazelemek... anlamsız gelmiş. Gerçeği kendine saklamış, yeni bir kente taşınmış, Farrington ismini almış ve uzun, yapayalnız ve huzursuz bir hayata başlamış, bu yıkılmış temellerin üzerine yeni bir yaşam kurmaya çalışarak. Ailesinden biri, uzak bir kuzeni varmış; bazı kişisel belgeleri bulması gerektiğinde, ona sırrını açmış; işte benim araştırmamı başlatan o oldu. Aslında hiçbir zaman suskunluğunu bozmadı, ama öğrenmemi istediğine eminim. Dikkatle verilmiş birkaç ipucu vardı –ipucunun başını bulmak için Almanya’ya gitmemi sağlayan o oldu.” Yine

içini çekti. “Ah, o günler ne güzel günlerdi. Tabitha giderlerimi karşılıyordu. Rhine Vadisi’nde bahardı. Fritz adında bir çobanla çok kısa süren bir arkadaşlık kurmuştum: Alman Alplerinin güneşli eteklerinden taptaze, bronzlaşmış bir güzellik abidesi. O gün bugündür, deri pantolonlu her şey için kolay bir av oldum.” Artık Islington’a gelmiştik ve bir ara sokağa döndü. “İhtiyar bir adamı aptalca hatıralara daldırdın, Michael. En iyi yıllarım geçmişte kaldı. Geriye kalansa sadece hatıralar.” Yolun kenarına, kaldırımdan neredeyse iki adım öteye, arabanın arkası trafiği engelleyecek derecede açık şekilde durdu. “İşte geldik.”

Islington’un pek rağbette olmayan arka sokaklarından birinde, sıraevlerden birine gelmiştik. Halısız merdivenlerden birkaç kat çıkarken, Findlay önümde yolu gösteriyordu; çatı katına geldik, burada durup açtığı kapı, şaşkınlıktan nefesimi kesen bir odanın manzarasını açtı önümüze: Zira bu, görebildiğim kadarıyla, Conan Doyle’un *The Sign of Four*’da, Sherlock Holmes’un esrarengiz Thaddeus Sholto’yla ilk karşılaşmasını tasvir ettiği dairenin kusursuz bir kopyasıydı. Duvarları en canlı ve ışıltılı perde ve goblenler örtüyordu, bunların arasından, şurada pahalı bir kakma resim burada Şark vazosu görünüyordu. Halı da, kehribar ve siyah, öylesine yumuşak ve kalındı ki, ayaklar bir yosun yatağı gibi yumuşacık gömülüyordu içine. Üzerine çapraz serilmiş, Şarklı lüks hissini artıran iki büyük kaplan postu ve bir köşedeki şiltenin üzerinde duran kocaman bir nargile bile vardı. Bu *homage*i tamamlamak üzere, gümüş bir güvercin tarzında bir lamba, salonun ortasındaki neredeyse görünmez incelikte bir altın kablodan sarkıyordu: Yanarken havayı ince ve aromatik bir kokuyla dolduruyordu.

“Benim küçük yuvama hoş geldin, Michael” dedi Findlay, omuzlarına aldığı pardösüyü çıkararak. “Bütün bu kitch, bu Oryantizm taklitçiliği için kusura bakma. Tuhaf bir anne baba tarafından, bayağı ve haşın şartlarda büyütüldüm. O gün bugündür hayatım bütün bunları bir kenara atabilme çabasından ibarettir. Fakat hiçbir zaman varlıklı bir insan olmadım. Burada gördüğün şeyler, benim kişiliğimin bir ifadesi. Düşük bütçeli bir zevküsefa düşkünlüğü. Ben gidip çay yaparken, sen de şu sedire yayılabilirsin. Lapsang çayını sever misin?”

Daha yakından incelediğimde, havları dökülmüş sözde Türk battaniyeleri serilmiş MFI marka bir yataklı kanepe olduğunu gördüm, ama yeterince rahattı. Findlay'ın minik mutfuğu salonun hemen yanındaydı, bu yüzden o çaydanlık ve demlikle uğraşırken, sohbetimize devam edebiliyorduk.

“Bu harika bir daire” dedim. “Çoktandır mı burada oturuyorsunuz?”

“Altmışların başında taşındım –Winshawlar’la ilk tanışmamdan hemen sonra. Dediğim gibi, kısmen polisin dikkatinden kaçmak için: Fakat daha önemli nedenler de vardı. Onca yıl sonra, taşra yaşamının kısıtlılığı, dar görüşlülüğü, o küçük mağruriyeti, benim mizacımda bir adamın artık kaldıramayacağı bir hale gelmişti. Ha, ama bu bölge o zamanlar farklıydı: Borsacılar ve yönetim danışmanları ile tüm diğer kapitalist uşakları buraya taşınmadan evvel, belirli bir tarzı vardı. Bohem, canlı, heyecan uyandırıcıydı. Resamlar, şairler, aktörler, aktrisler, düşünürler, eşcinseller, seviciler, dansçılar; tuhaf bir detektif bile. Hemen şu köşeyi dönünce Orton ve Halliwell’in evi vardı, düşün yani. Joe ara sıra gelir giderdi, ama fakat o adamdan pek hoşlandığımı söyleyemem. Daha baştan bitmiş gibiydi. Bu ilişkide sevginin zerresi yoktu. Bununla beraber, her ikisi de korkunç bir sona uğradı, düşmanının başına gelsin istemezsin. Bir iki küçük ayrıntıyı ortaya çıkarmada yetkililere yardım ettim gene de, gerçi resmî belgelerin hiçbirinde benim adım geçmediyse de.”

Bu anıları ilginç bulmama karşın, mevcut soruna dönmesini istiyordum bir an önce. “Bana Farrington’dan, şu yardımcı pilottan söz ediyordunuz” diye hatırlattım.

“Tehlikeli bir adam, Michael. Çaresiz bir adam.” Findlay mutfaktan dönüştü, zarif ama çatlak bir porselen fincanla getirdiği dumanı tüten çayı uzattı bana. “Kesinlikle saldırgan ve kötü değil. Güçlü duygular ve derin bir sadakat kapasitesine sahip olduğunu da söyleyebilirim. Ama hayata küsmüş biri; koşulların kurbanı olmuş. Hiçbir zaman yerleşmeyi başaramamış; yıllarca ülkenin bir yerinden diğerine sürüklenip durmuş, fabrikalarda işçilik yaparak, geçici işlerde çalışarak, özel girişimin suça dönüşmeye başladığı dünyaya gitgide biraz daha yaklaşmış. On parmağında on marifet ile kişisel

çekiciliğinin kombinasyonuyla geçinip gitmiş. Çünkü gerçekten de çekiciydi: Ve keskin hatlarıyla, gerçekten de yakışıklıydı. Gözleri mavi kadifeye benzerdi, hatırlıyorum ve hayatımda gördüğüm en uzun ve gür kirpiklere sahipti: Aslında seninkilere de benzemiyor diyemem, eğer küçük bir iltifat etmeme kızmazsan.”

Ben bakışlarımı kaçırdım, utanarak.

“Neredeyse şansımı denemeye kalkışacaktım, ama onun eğilimlerinin sadece karşıt yönde olduğu çok açıktı. Tam bir damızlık, tepeden tırnağa. Zamanında birkaç kalbi fethettiğini iddia ediyordu, buna inanmamak da mümkün değildi. Hülasa, karizmatik bir ser-seri: Kesinlikle görülmedik bir şey değil, savaş sonrası döneminde, gerçi onun yaptıklarının mazereti çok daha geçerliydi.”

“Ona tam olarak ne dedin?”

“Öncelikle, müteveffa Godfrey Winshaw’un ailesi adına geldiğimi söyledim. Bu başlı başına olağanüstü bir etki yaptı. Derhal son derece heyecanlandı. Godfrey’nin onda en vefalı dostluk duyguları yarattığı açıktı.”

“Herkeste de yaratmışa benziyor: Tabitha en aşırı uçtaki örneği bunun.”

“Doğru. Dolayısıyla bu bizi tabiatıyla uçağın düşmesi konusuna ve ona Tabitha ve eksantrik teorisini anlatıp anlatmamam gerektiği sorusuna getirdi. Sonradan anlaşıldı ki, bundan kaçınmak zaten mümkün değilmiş, çünkü bizzat Farringdon da bundan emindi. Almanlar’a tüyo verildiğine inanıyordu. Uçaklarının hedefine varmadan, dahası, normal koşullarda radara yakalanması gereken zamandan çok daha önce yakalandığını söyledi. Şu ya da bu şekilde, düşman çıktıkları görevden haberdarmış.” Findlay çayını bitirdi ve sanki geçmişe dair bir bilgi vereceklermiş gibi yapraklara dikti gözlerini, dalgın dalgın. “Bu adamın hayatının son on sekiz yılında, bu olay hakkında düşünmediği, kafa yormadığı, acı çekmediği ve bocalamadığı tek bir gün bile geçirmediği hemen anlaşılıyordu. Hainin kim olabileceğini merak etmediği. Kader onu karşısına çıkaracak olursa, o meluna neler yapacağını düşünmediği.” Fincanı koydu ve başını salladı. “Tehlikeli bir adam, Michael. Çaresiz bir adam.”

Findlay pencerenin yanında dikilerek ağır, artık yağmurlu ve soğuk olan akşama son bir bakış attıktan sonra, hafifçe güve yenikli perdeleri çekti.

“Çok geç oluyor” dedi. “Belki geceyi burada geçirirsin ve bu hikayeye sabah devam ederiz. Ne yazık ki, burası küçük bir daire ve yalnızca tek bir yatak var, fakat—”

“Saat daha dokuza yirmi var” dedim.

Findlay özür dilercesine gülümsedi ve süngüsü düşmüş bir havayla karşıma oturdu. “Hiç faydası yok, biliyorum. Yalnız ve acınacak durumdaki yaşlı bir adamın oyunlarını görüyorsun. Seni tiksindiriyorum elbette. Bunu belli etmemeye çalış, Michael. Senden tek istediğim bu.”

“Hiç de öyle bir şey—”

“Lütfen, nezaket sözlerine gerek yok. Basit bir iş anlaşmasını yerine getirmek üzere geldin, bunun farkındayım. Benden tek istediğin bilgi. Bunu alır almaz, beni ıskartaya çıkaracaksın, eski bir halı gibi.”

“Bununla hiç ilgisi yok, ben—”

“Konuya dönersek.” Elinin amirane bir hareketiyle beni susturdu. “O müstekreh avukatla zaferimi paylaşmaya hiç niyetim yoktu, bu yüzden Yorkshire’a döndüğümde, Tabitha’yla şahsen görüşmek için acil bir görüşme ricasında bulundum: Bu da ayarlandı. Akıl hastanesine kırılık arazide uzun bir yolculuktan sonra varılıyordu, ve burayı ilk gördüğümde kasvet ve endişeyle doldu içim. Muhtemelen bütün bölgede ondan daha iç karartıcı ve ücra olan tek bir yer daha vardı. Kuşkusuz, sözünü ettiğim Winshaw Towers’ın ta kendisi.

“Tabitha’nın özel bölümüne götürdüler beni; binadaki en yüksek kulelerden birinin tepesindeydi. Seni temin ederim, bende kesinlikle deli bir kadın izlenimi bırakmadı. Elbette odası inanılmaz bir dağınıklık içinde gibi görünüyordu. Bütün o dergi yığınlarını, havacılık ve bombardıman jetleri ve askerî tarihle ilgili bütün o dehşet verici kitapların arasında adım atacak yer bile yoktu. Fakat kadının kendisi son derece *compos mentis* görünüyordu. Kısa keseyim, yaptığım keşfi ona anlattım, o da son derece sakin bir tepki verdi. Bu bilgiyi sindirmek için biraz zamana ihtiyacı olduğunu

söyledi, ben de yarım saat filan çevrede dolaşarak oyalanmamın bir sakıncası var mı diye sordum. Bu sürenin sonunda odasına döndüm ve bana Bay Farringdon'a hitaben yazılmış bir mektup verdi. Hepsı bu kadardı. Muhtevası hakkında hiçbir şey sormadım; sadece kente döndüğümde postaladım.

"O yolculuğu çok iyi biliyorum: Ondan sonra dört beş kez daha yaptım sanırım, çünkü mektubu postaya vermemden kısa bir süre sonra, Farringdon, Scarborough'ya çıkageldi. Bu Eylül ayındaydı galiba. Herhalde Tabitha onu görmek istemişti ve ona Enstitü'ye kadar eşlik etme görevi de bana verilmişti. Birkaç gün boyunca birkaç uzun görüşme yaptılar. Konuştukları her neyse, benden bile saklanan bir sır olarak kaldı. Her seferinde, bahçedeki kırlara bakan banklardan birinde Proust'tan birkaç sayfa okuyarak bekledim –sanırım ilk iki cildi bitirmiş olmalıyım o sırada– ve her seferinde arabayla eve dönerken, yolcum ya aman vermez ve nüfuz edilemez bir suskunluğa gömülerek ya da tamamen ilgisiz konularda gevezelik ederek oturdu yanımda. Tabitha'nın huzuruna kabul edilişim, ancak son ziyaretimizde oldu, bu kez o yüz kızartıcı sürgüne uğrayan Farringdon oldu.

"‘Bay Onyx’ dedi, ‘dürüst bir adam olduğunuzu kanıtladınız. Size ailemle ilgili tamamen kendinize saklayacağınızdan emin olduğum bazı sırları tevdi etmemin zamanı geldi.’ Ne yazık ki, onun sesini yansıtamam. Yeteneklerimin arasında taklit olmamıştır hiç. ‘Birkaç gün içinde, kardeşim Mortimer’ın tavassutuyla, yaklaşık yirmi yıldan beridir ilk kez olarak bu hapis hayatından çıkacağım.’ Onu saçma sapan sözlerle tebrik ettiğimi hatırlıyorum, ama o hiç aldırış etmedi. ‘Sadece geçici bir durumdur eminim. Ağabeyim Lawrence bütünüyle özgürlüğüme kavuşmama ilişkin her türlü düşünceye amansızca karşı koymakta ısrarlı. Çünkü kendisi hem bir yalancı hem de bir katildir.’ ‘Fazla sert sözler’ dedim. ‘Gerçeğin ta kendisi’ diye karşılık verdi. ‘Onun kalleşliğinin kanıtını yazıya döktüm, şimdi de niyetim bu kanıtı size emanet etmek.’ Bu kanıtın şeklini sorduğumda da, bana notu anlattı; inanıyorum ki, nasıl bir şey olduğunu sen iyi biliyorsun. Bu notun hâlâ Winshaw Towers’a gittiğinde hep kaldığı konuk odasında, son olarak bir dolabın en alt çekmesinde gördüğü bir hırkanın cebinde olduğunu sanıyor-

du. Onu olabildiğince çabuk oradan alıp bana vermeyi önerdi: Bu amaçla, Mortimer'ın doğum günü partisinin verildiği öğle sonrası, arazinin en ucunda, ister inan ister inanma, Winshaw Ailesi'nin bir parçası olarak sürdürdükleri sefil yaşamları sona erme talihsizliğine uğramış çeşitli köpeklerin gömüldüğü bir yerde buluşmayı kararlaştırdık.”

“Elbette –ve Tabitha seninle orada buluştu, tamam, ama Mortimer geldi ve onun çalılarının arasında kendi kendine konuştuğunu zannetti.”

“Aynen öyle. Neyse ki, beni fark etmedi; daima pek sevdiğim –hem de aşırı derecede düşkün olduğum bile söylenebilir- bu ucuz fakat oldukça egzotik parfümün dikkatlerden kaçması mümkün olmamasına karşın. Her halükarda, bunun bir önemi olmazdı, çünkü Tabitha'yla ben zaten işimizi bitirmiştik –söylemek zorundayım ki, başarısız bir şekilde. Notu odasının hiçbir yerinde bulamamıştı ve başka bir yere bakmak için yeterli zamanı yoktu. Beri yandan ev o kadar kocamandı ki... Bu iş günler, hatta haftalar alabilirdi. Bununla birlikte” –ve burada bana oldukça buz gibi bir tebessüm fırlattı- “anlaşılan benim, efsanevi, kötü şöhretli ve gözü pek Findlay Onyx'in en aşikar başarısızlığı uğradığı zaman bile, sen bu işi becermişsin. Bunu nasıl yaptığını bana anlatır mıydın rica etsem?”

“Aslında söylenebilecek pek bir şey yok. Kesinlikle benim becerimden kaynaklanmadı. Godfrey'nin ölümünden kısa süre sonra, Tabitha'nın ilk kez uzaklaştırıldığı dönemde, anlaşılan Lawrence onun odasında bıraktığı giysileri bulmuş ve bunları sandıklara koydurup çatıya kaldırtmış. Sonra, o öldükten ve Mortimer'la Rebecca eve taşındıktan sonra, hepsini elden geçirmiş ve notu bulmuşlar –ki notu Mortimer derhal tanımış gayet tabii. O dönemde notta yazılı olanları hâlâ hatırlayabiliyordu. Zaten Mortimer'ın gözünde, biraz ilginç olmanın dışında bir anlam taşımıyordu, dolayısıyla birkaç yıl önce karşılaştığımızda ona yazdığım kitaptan bahsedince, almama izin verdi. Bu kadar basit.”

Findlay hayranlıkla içini çekti.

“Fevkalade, Michael, fevkalade. Metotlarınızın tutumluluğu beni hayrette bırakıyor. Aramızdaki bu büyük farkın ışığında, beni tümüyle güveninize layık olmayan biri olarak görmemeniz tek

umudum. Başka bir deyişle, belki en nihayet bu muamma dolu notun içeriğini benimle paylaşmanın zamanı gelmiştir.”

“Ama öykünüzü henüz tamamlamadın. O gece daha sonraki olay hakkında ne biliyorsunuz?”

“Sabır, Michael. Biraz sabır. Birkaç hususta merakını tatmin edeceğim: Karşılığında da, aynı –veya denk- tatmine kesinlikle benim de hakkım var, değil mi?”

Yavaşça başımı sallayarak buna razı olduğumu gösterdim.

“Haklısınız. Paltomun cebinde, cüzdanımda. Gidip getireyim.”

“Sen bir beyfendisin, Michael. Eski toprak bir beyfendi.”

“Teşekkür ederim.”

“Bundan önce bir tek ricam daha vardı.”

“Evet?” Tam doğrulmak üzereyken durdum.

“Sanırım elle hızlı bir otuz bir çekmek söz konusu olamaz ha?”

“Ne yazık ki olamaz. Bununla birlikte, bir fincan çay daha alabilirim.”

Findlay bozum olmuş bir halde mutfığa çekildi ve cüzdanımı aldıktan sonra ben de peşinden gittim.

“Bunda ne bulmayı umduğunu bilmiyorum” dedim, minik, sıkıca katlanmış kağıt parçasını çıkarıp mutfak masasında düzeltirken. “Kitapta da söylediğim gibi, Lawrence’ın odasına gönderilmesini istediği yemek konusunda karaladığı küçük bir mesaj. Hiçbir şeyi kanıtlamıyor: Tabii belki de Tabitha’nın deliliği dışında.”

“Sakıncası yoksa, bu hükmü kendim vermeliyim, değil mi” dedi Findlay. Gömleğinin cebinden bifokal gözlüğünü aldı ve neredeyse otuz yıl boyunca aradığı bu hayati kanıt parçasına eğildi. Yüzünde ani bir düş kırıklığı bulutu gördüğümde, acımasız bir hoşnutluk ışıltısı hissettiğimi itiraf etmekten utanıyorum.

“Ah” dedi.

“Sana söylemiştim.”

Lawrence’ın notu, küçük bir el yazısıyla büyük harflerle yazılmış üç sözcükten oluşuyordu: BİSKÜVİ, PEYNİR ve KEREVİZ.

Çaydanlık tıslamaya başladı. Findlay gazı kapatıp demliği doldurdu, sonra yine masaya eğildi. Mesaja neredeyse bir dakika baktı: Arkasını çevirdi, baş aşağı çevirdi, ışığa tuttu, kokladı, kafasına sürttü ve birkaç kez daha okudu.

“Hepsi bu kadar mı?” dedi sonunda.

“Hepsi bu.”

“Eh o zaman, bu her şeyi açıklıyor. Demek Tabitha deliymiş.”

Çayı hazırladı ve peş peşe salona dönüp bir süre boyunca sessizce oturduk –ben bekliyordum, Findlay ise öfkeli ve düşünceliydi. Hâlâ mutfakta olan nota bir kez daha göz atmak için kalktı ve tek bir söz bile etmeden, gidip onu getirdi. Bir süre sonra homurdanarak yanındaki sehpa bıraktı: “Evet, sanırım geri kalan hikayeyi öğrenmek istiyorsun benden.”

“Eğer sakıncası yoksa.”

“Anlatacak fazla bir şey yok. O gece Farrington’la birlikte yemek yiyecektik. Scarborough yemekleriyle ün yapmış bir yer değildi, o zaman bile, ama geçmişte sıkça –baştan çıkarma amacıyla, Michael, sana karşı tümüyle dürüst olacaksam- gittiğim küçük bir İtalyan lokantası vardı ve orada ikimiz birkaç şişe Chianti’yi paylaştık, Winshawlar menhus aile yemeklerine oturlurken.” Başını üzüntüyle salladı. “Bu onun son yemeği olacakmış. O sırada, hiçbir fikrim yoktu. Tabitha’yla ikisinin, birlikte bir komplo kurduklarını bile bilmiyordum. Şimdi düşündüğümde, elbette anlayabiliyorum. İçten içe yanan öfke ateşiyle geçen yıllar; ansızın somutlaşan soyut intikam umutları; Tabitha’nın odasında yaptıkları, Farrington’u bir cinnete sürüklemiş olduğu anlaşılan o uzun, gizli konuşmalar. Bu kötü kaderli çift arasında suç işlemek için kurulan bağlar, içilen antlar, edilen yeminler hakkında ancak spekülasyon yapabilirim. Tahmin edebileceğin gibi, son derece karamsar bir ruh hali içindeydi ve fazla konuşmadı –bense bunu, büyük bir aptallık ederek, yol yorgunluğuna yordum. Birkenhead’e birkaç günlüğüne, daha o gün öğleden sonra gelmişti. O sırada bu yolculuğun amacını tamamen anlayamamıştım, ama akşamın sonuna doğru açıklayacak kadar iyiydi.

“Tam lokantadan çıkmak üzereyken, yanında getirdiği büyük kahverengi bir zarfı gösterdi bana. Anlaşılan, bunu getirmek için gelmişti. ‘Bay Onyx, sizden bir ricada bulunacağım’ dedi. ‘Sadece birkaç dakikalığına, bu zarfı korumanızı istiyorum. Ve bana söz verin, yarın sabah saat dokuzda büronuzda sizinle buluşmazsam, onu Bayan Winshaw’a olabildiğince çabuk elden ulaştıracağınıza söz

verin.” Bu olağandışı bir rica gibi görünüyordu, ben de ona bunu söyledim: Fakat gecenin bu geç saatinde yapacağı o işin ne olduğunu söylemeyi kesinlikle reddetti. ‘En azında içinde ne olduğunu söyleyin bana’ diye üsteledim, sanırım sizin de kabul edeceğiniz kadar yeterli bir ısrardı bu. Birkaç saniyelik tereddüdün ardından yanıtladı: ‘Hayatım.’ Oldukça dramatik, size de öyle gelmedi mi? Bu zarfın içindekiler onun hayatını temsil ediyorsa, o zaman pek de fazla olmadığını söyleyerek havayı yumuşatmaya çalıştım. Bu şakaya acı acı güldü. ‘Elbette pek de fazla bir şey değil. Bu kadar düştüm işte, bir adamın hıyaneti yüzünden: Birkaç belge; eski Hava Kuvvetleri günlerimden birkaç yadigar; tek bir fotoğraf, son yirmi yılda ardımda bıraktığım tek iz. Bunları onun almasını istiyorum. O deli değil, Bay Onyx, bunu kesinlikle biliyorum. Onu orada kapalı tutmaya hakları yok. Ama yapılmış büyük bir haksızlık var ve başıma ne gelirse gelsin, o hatırayı canlı tutacak kişi Bayan Winshaw’dur.’

“O zaman zarfı aldım ve vedalaştık. Artık tehlikeli bir oyunun oynandığının farkındaydım, ama kaderin, mukadderatın, ne dersende, onun önüne çıkmak, işimin bir parçası değildi. Gönülsüz tanıgı olduğum olayların sonuna kadar gelişeceğini görebiliyordum. Ve böylece farklı yollara gittik: Ben yatağa, Farringdon ise, daha sonra öğrendiğim üzere, önce talihsiz bir yurttaşın arabasını çalmaya – onun gibi bir adam için hiç de zor bir iş değildi- ardından da o arabayla Winshaw Towers’a gidip, Lawrence’ın hayatına son vermek üzere, zannımca Tabitha’nın onun için açık bıraktığı kütüphane penceresinde içeriye girdi.”

Bunun üzerinde düşündüm. “Onu betimleyişinizden, Lawrence gibi çelimsiz ve ufak tefek bir adamın işini bitirmekte pek de zorluk çekmeyeceği izlenimini edinmiştim.”

“Belki öyledir. Fakat Lawrence yıllar içinde bir sürü düşman kazanmıştı ve muhtemelen onlara karşı kendini savunmayı öğrenmenin zorunlu olduğunu düşünmüş olmalı. Hem zaten, o gece bir belaya hazır olduğundan kuşkulaniyorum: Bir şeylerin olacağını biliyordu. Farringdon’un en büyük kozu mümkünse ona sürpriz bir saldırıda bulunmaktı, ama eminim önce ona birkaç söz söylemekten kendini alamadı. Bu da hayati önemdeki birkaç saniyeyi boşa harcamış olmalı.”

“Ve herhalde ertesi sabah büronuza gelemediğinde, dosdoğru o eve gittiniz?”

“Hamlelerimi çok iyi tahmin ediyorsun, Michael. Kehanet istidadın su götürmüyor. Saat onu biraz geçte oradaydım. Muhtemelen biliyorsundur, kırların ötesinden çok uzak bir mesafeden görünmesine karşın, Winshaw Towers’a son derece sık bir ağaçlık yoldan geçilerek varılır; bu da, arabamı evden biraz uzağa bırakıp kimsenin dikkatini çekmeden yayan varmamı sağladı. O günlerde –ve kim bilir, hâlâ da orada olabilir- müstemilatta devriye gezen istisnai ölçüde meyus ve itici Pyles adında bir başuşak vardı, işler bu kadar karışık olduğunda bile, onunla karşılaşmamın hiç iyi olmayacağını gayet iyi biliyordum. Bu yüzden uygun bir anı kolladım, onun bir ayak işi filan için dış binalardan birine doğru gittiğini kolladım ve sonra yarım akıllı bir yardımcı uşağı kandırmakta hiç güçlük çekmedim. Hatırladığıma göre, Dr. Quince’in bir meslektaşısı olduğumu ileri sürdüm.”

“Aile doktoru.”

“Doğru: Tabitha’nın güvenle kilit altında kalmasını sağlamak için her üç dört yılda bir rüşvet verdikleri şarlatan bir hekim. Birkaç kilometre ötede, onun arabasının yanından geçmiştim, bu yüzden evde olduğunu biliyordum. Konsültasyon için gelmemin istendiğini söyledim.

“Tabitha’nın o sabahki haleti ruhiyesini nasıl anlatmalı? Bana olan biteni, son derece soğukkanlı bir biçimde, görünürde hiçbir şok veya heyecan belirtisi olmaksızın anlattı: Ama bu sükûnetin altında öyle bir umutsuzluk, öyle bir düş kırıklığının işaretlerini yakalıyordum ki... Son umudu, tek özgürlük tadı boşa harcanmış, yitirilmişti... Ben duygu adamı değilimdir, Michael: Kadınsı duygular bana bütünüyle yabancıdır, ama gene de o sabah, çok saçma gibi görünse de, kalbim neredeyse kırılmıştı. Ona Farrington’un zarfını verdim; zarfı açmadan yazı masasına koydu; ve tam o sırada Mortimer kapıyı çaldı, vedalaşmak üzere gelmişti. Kendimi gizlemek için birkaç saniyem vardı: Tabitha örgüsünü eline alıp her zamanki dalgın haline bürünürken, kendimi onun soyunma odasına dar atıp kapıyı kapattım ben de. Konuşmaları kısa oldu. Çıktığım zaman, o ve ben sadece birkaç sözcük daha söyledik birbirimize. Çantasında hatırı sayılır miktarda bir para vardı, hatırladığıma göre, verdiğim

tüm hizmetlerin karşılığını ödemek konusunda ısrarlıydı. Sonra oradan ayrıldım. Bir arka kapıdan gizlice çıktım ve arabaya doğru dolambaçlı bir yoldan gittim; işte Tabitha Winshaw'la ilişkilerimin sonu böyle geldi. O gün bugündür onu bir daha görmedim.”

Findlay'in gözleri boşluğa dalmıştı. Üzerine derin bir melankoli çöküyor gibiydi; o anda ona söyleyecek bir söz bulamadım.

“Muhteşem bir sabahı” diye devam etti ansızın. “Parlak güneş ışığı. Masmavi gökyüzü. Yeni yeni altın sarısına dönüşen yapraklar. Oraları bilir misin, Michael? Bazen özlüyorum, bugün bile. Winshaw Towers, Spaunton Kırkları'nın sonundadır ve kente geri dönmeyi kaldıramadığımdan, sessiz bir yere gittim, son birkaç ilginç haftayı gözden geçirip bütün bunların ne anlama geldiğini ve beni nereye getirdiğini düşünerek saatlerce yürüdüm. Londra'ya yerleşme kararımın tohumları o gün ekildi, sanırım. Bir pazar günüydü, ama etrafta çok fazla yürüyüş yapan insan yoktu: Bütün civar neredeyse bana ait gibiydi, güneş planlarım ve kararlarımın üzerinde iyilikle ışıldıyordu.”

“Talihin varmış” dedim. “O pazar gününü ben de hatırlıyorum, ama sağanak yağmur vardı. En azından benim olduğum yerde.”

“Haydi ama, Michael, abartıyorsun” dedi Findlay, kuşkuyla gülererek. “O dönemde daha küçücük bir çocuktun. Hafızan bir günü diğerinden nasıl ayırt edebilir ki?”

“Çok canlı bir şekilde hatırlıyorum. Benim dokuzuncu doğum günümdü ve ailem beni Weston-super-Mare'e götürmüştü ve öğleden sonra yağmur yağdığı için sinemaya gitmiştik.” Bu bilgi Findlay'e pek anlam ifade etmiş benzemiyordu ve her ikimiz de nostaljik uyusukluğa dalma tehlikesinde olduğumuzdan, havayı değiştirmeye ihtiyaç olduğuna hükmettim. “Her neyse –bu not hakkında ne diyorsun? Onu saklayacak mısın?”

Mesajı tekrar okudu, sonra bana verdi. “Hayır, Michael. Bu artık işime yaramaz. Onu hafızama tevdi ettim zaten.”

“Üzerinde test filan yaptırmayacak mısın? Görünmez mürekkebi araştırmak gibi?”

“Detektiflik sanatı hakkında ne kadar da renkli fikirler geliştiriyorsun?” dedi Findlay. “Benim yöntemlerim onlara nazaran çok yavan. Seni düş kırıklığına uğratmış olmalıyım.”

Alaycılığı soğuk olmaktan çok, yaramaz bir çocuğunkine benziyordu, bu yüzden ben de bu havaya girmeye çalıştım.

“Doğru” dedim. “Hercule Poirot ve Sherlock Holmes’ten oluşan bir diyetle büyüdüm. Çocukluğumda detektif hikayeleri bile yazdım. Daha çok, senin buna soğukkanlı, uzmanca bir bakış atmanı, ardından gözlerin yarı kapalı bana bakarak, ‘Tuhaf, Bay Owen. Çok tuhaf’ türünden, etkileyici bir şey söylemeni bekliyordum.

Gülümsedi. “Daha her şey bitmedi, Michael. Hâlâ yapabileceğimiz işler, keşfedilecek sokaklar var, hem ayrıca...” Ansızın sustu ve gözlerinde kısacık bir ışık yanıp söndü gibi oldu. “... hem ayrıca... Biliyorsun, bu sözlerinde bir haklılık payı olabilir.”

“Öyle mi? Neymiş o?”

“Ee gerçekten de *tuhaf* öyle değil mi? Çok acayip bir şey.”

“Kusura bakma, ama anlayamadım.”

“‘Bisküvi’ sözcüğü, Michael. Kesinlikle çoğul halde olmalıydı. *Bir* bisküvi, biraz peynir ve bir kereviz sapıyla mı yenecek? Pek de doyurucu sayılmaz, değil mi, hafif bir atıştırma için bile.”

Bir açıklama arandım ve pek de işe yarar olmayan bir şey söyledim: “Savaş dönemi idi. Belki de tayın meselesi, bu tip şeyler işte...”

Findlay başını iki yana salladı. “Bazı şeylerden” dedi “savaş dönemi tasarruflarının Winshaw ev idaresinde pek de ciddiye alınmadığını çıkarıyorum. Bana hiçbir zaman kemer sıkın türden insanlar arasındalarmış gibi görünmediler. Hayır, bu ilk başta düşündüğümünden daha ilginç gelmeye başlıyor. Belki biraz daha düşünmek gerekiyor.”

“Başka bir esrar daha var, unutmayın.”

Findlay açıklamam için bekledi.

“Hatırlamıyor musunuz? Tabitha’nın Lawrence’ın odasından gelen Almanca konuşmalar duyduğunu sanıp onu odaya kilitlemesi, ama bütün bu olaylar sırasında onun aslında bilardo odasında olduğunun ortaya çıkması.”

“Evet, elbette, bunun gayet mantıklı bir açıklaması var. Fakat bunu denememiz için bizzat eve gitmemiz gerekirdi. Bu arada, biz de soruna öteki yönünden yaklaşmayı deneyebiliriz diye düşünmüştüm.”

“Yani?”

“Yani bu öykünün bir yönü, o deyişteki gibi sap gibi kalan bir parçası var. Ötekilerle o kadar uyumsuz duran bir oyuncu var ki, onun tamamen farklı bir oyundan mı kopup geldiğini düşünmeden edemiyor insan. Senden söz ediyorum, Michael.”

“Benden mi? Benim bununla ne alakam var? Ben tüm bu işlerin içine öylesine sürüklendim. Ben olmasam, başka biri olacaktı”

“Gayet tabiidir ki herhangi biri *olabilirdi*. Ama olmadı. Sen oldun. Şimdi bunun bir nedeni olabilir ve bunun ne olduğunu bulmak da mümkün olabilir. Söyle bana Michael, sence de Tabitha Winshaw’la tanışmanın zamanı gelmedi mi? Ne de olsa, çok uzun zaman ortalarda olmayabilir.”

“Biliyorum, hep erteleyip duruyordum. Bundan başka, yayıncıların bunu pek de istemedikleri gibi bir izlenime de kapılmıştım her nedense.”

“Aa, evet, şu anlaşılmaz yayıncıların. Doğrusu büyük bir şirket. Bürolarından, veya kısa ve gayri resmi ziyaretim sırasında onlarla ilgili gördüklerimden çok etkilendim. Broşürlerinden birini bile aldım, duyunca çok şaşıracaksın.” Masasına uzanarak, parlak, pahalı bir kataloğu aldı ve sayfalarını karıştırdı. “Liste kesinlikle eklektik” diye mırıldandı. “Bak mesela: *Hanslar’ın Tepesine Binmek: Dresden Bombardımanlarının Neşeli Bir Hikayesi*, yazar Yarbay “Şahingöz” Fortescue. Doğrusu kulağa isterikçe geliyor. Şu da dikkatimi çekti: *Martin ve Lewis’in Filmlerine Lutherci Bir Yaklaşım*. Daha da iyisi var: *A’dan Z’ye Sütun Kaideleri*, yazar Muhterem Peder J. W. Pottage –burada “bir önceki çığır açıcı eserine paha biçilmez bir başvuru arkadaşı” deniyor. Vay vay vay. Bayağı bereketli bir torba, değil mi?”

“Bunları zaten çok iyi biliyorum” dedim, “Her yıl bu şeylerden oluşan bir Noel paketi alıyorum.”

“Eh, başlı başına cömertçe bir jest gibi geldi bana, sence? O sektörde para sıkıntısı yokmuş gibi görünüyor. O işin başındaki arkadaş –McGanny, değil mi?– açığöz biri olmalı. Onun işlerine biraz daha yakından bakmaya geçecek gibi bir his var içimde.”

Önerdiği araştırma çizgisi beni hayal kırıklığına uğratmıştı ve bunu açık etmekten kendimi alamadım. “Lawrence’ın 1942’de ne-

yin peşinde olduğunu anlamamıza nasıl bir faydası dokunacak bunun?”

“Dokunmayabilir, Michael. Fakat zaten gerçek esrar o da değildir belki.”

“Ne söylemek istiyorsun, tam olarak?”

Findlay koltuğundan kalkıp yanına oturdu. Pençeye benzeyen elini bacağıma koyarak, “Dediğim şu, asıl esrar sen olabilirsin. Ve ben de bunun dibine kadar gitmek niyetindeyim.”

Kenneth dedi ki: “Küçük hanım, tesadüfen benim yatak odamın nerede olduğunu biliyor olabilir misiniz acaba?”

Shirley başını üzüntüyle salladı: “Hayır, ne yazık ki bilmiyorum.”

Kenneth: “Ah” dedi ve durdu. “Kusura bakmayın. Şimdi gidiyorum.”

Findlay’ın bana ilişkin betimlemesini düşündüm: “Ötekilerle o kadar uyumsuz duran bir oyuncu var ki, onun tamamen farklı bir oyundan mı kopup geldiğini düşünmeden edemiyor insan.” Tuhaf bir şekilde kavrayışlı, Winshawlar’ı düşündüğüm zaman hissetme eğiliminde olduğumla aynı gibi göründü bana. Bu akşam, söz gelimi...

Shirley durakladı, bir karar şekilleniyordu zihninde: “Yo. Dur.” Eliyle işaret etti. “Bir dakika arkanı dön.”

Kenneth döndü ve kendini, onun ötesinde Shirley’nin yansımasını görebildiği bir aynaya bakar buldu kendini. Shirley’nin sırtı ona dönüktü ve kombinezonunu başından çıkarırken vücudu kıvranıyordu.

... Findlay’dan çıkıp 19 numaralı otobüsü yakalayıp Güney Batı Londra’ya dönerken ruh halinde belirgin bir düşmeyi hissederek eve varmışım. Tüm bu dünyevilik, çok aşına çevrem kendi hikayelerini anlatırken, çılgın, gotik dehşetler de grotesk bir fanteziye benziyor...

Kenneth: “Bir –bir dakika, küçük hanım.”

Kenneth derhal menteşeli aynayı, indirdi.

Shirley ona döndü: “Ne kadar da tatlısınız.” Kombinezonunu çıkarmayı tamamladı ve sutyeninin kopçalarını açmaya başladı.

... Onlar da, bu saçma insanlar da benimle aynı kaygıları taşıyor muydu? Benim hiç anlayamadığım türden duyguları var mıydı? Farklı bir sınıftan geldiklerini söylemek yetmez: Bütünüyle farklı bir varoluş tarzından geliyorlardı. Beni gerçekten dehşete düşüren

...

Shirley, Kenneth'ın başının ardında kayboldu.

Kenneth: "Evet, güzel bir yüz her şey değildir, bilirsiniz."

Aynayı aşağıda tutmaya devam ederek, bakmamaya çalıştı, ama ara sıra göz atmaktan kendini alamıyordu. Her bakışta, yüzü fiziksel acıyla kasılıyordu. Shirley geceliğini giydi.

... son birkaç yıldır neredeyse, şimdi anlıyordum ki, yaşanması gerektiği haliyle yaşam duygusunu yitirmeme yol açan bir tarzdan. Aslına bakılırsa, neredeyse benim canıma okuyacak ya da en azından beni uykuya daldıran: Kapımdaki o tıkırtı olmasaydı asla iyileşemeyeceğim bir felce uğratan: Fiona, donmuş çerçeveyi hayata döndürmek üzere çıkıp gelmeseydi ...

Kenneth: "Her ışıldayan altın değildir" dedi.

Shirley onun başının arkasında belirdi, bedeni dizlerine kadar uzanan geceliğe bürünmüştü: "Artık dönebilirsiniz" dedi.

Kenneth dönüp ona baktı. Memnun olmuşa benziyordu.

"Vay. Çok tahrik edici."

Televizyonu kapattım. Kenneth ve Shirley minicik bir ışıklı noktanın içine çekilip kaybolurken, ben de mutfığa gidip kendime bir içki daha koydum.

Oraya her gidişimde ve pencerede kendi yansıمامı görüşümde, artık Fiona'nın forma ismini kaydetmek için gelip anlattığını anlamam için defalarca tekrarladığı sözleri söylediği geceyi hatırlıyordum.

İşte yansıma gene oradaydı. Fakat onun ötesine bakınca ne görünüyordu? Fazla bir şey değil. Ben de hayalperest olsam bile, Cocteau'nun sivilaşan aynalarla hayal bile edilemeyen dünyalara geçen Orpheus'unun yeteneğine sahip değildim. Hayır, ben daha çok Kenneth Connor gibi, hemen birkaç santim arkamda kendisini ortaya koyan muhteşem, tüyler ürpertici gerçekliği, aynada görmeye zorluyordum kendimi.

Dün gece gördüğüm kısa bir yansıma dışında: Kısacık bir an, çünkü onun güzelliğine gözlerimi kapatmak zorunda kalmıştım, ama gene de o kadar canlı, o kadar gerçekti ki, şimdi bile pencerenin kendi belleği olamayacağına pek inanamadan, izlerini arıyordum.

... *Les miroirs feraient bien de réfléchir davantage. Trois fois...*¹

Fiona, artık dairemdeki boş yerlerin çoğunu kaplamış olan sürekli genişlemekte olan yeşillik ormanına eklemeyi önerdiği küçük bir küpe çiçeği fidesiyle uğramıştı. Eski bir kazakla bir kot vardı üzerinde ve bir şeyler içmek veya sohbet etmek için kalmak istemedi: Saat daha sekiz olduğu halde yatacağını söyledi. İşte zor bir gün geçirmişti anlaşılan ve ateşi yine yükselmışti. Buna karşın, hemen gitmemek için birtakım bahaneler arıyor, kafasının gerçekte onlarda olmadığını sezsem de, diğer bitkilerin durumuna bakarak oyalanıyordu. Sanki dilinin altında söylemek istediği bir şey, önemli bir şey vardı. Sonra, ışıkları açık olan mutfaka gittiğimizde ve ben ona bir bira ya da cin-tonik veya votka portakal gibi bir şeyler istemediğinden emin olup olmadığını sorarken ansızın buzdolabına yaslanarak, ona bir iyilik yapıp yapamayacağımı sordu.

Ben de elbette yapacağımı söyledim.

“Boğazımı yoklayabilir misin sence?”

“Boğazını mı?” dedim.

Başını geriye attı ve tavana bakarak, “Sadece dokun ve bana ne düşündüğünü söyle” dedi.

Ya bu bir başlangıçsa, diye düşündüm, ya bütün bu işler yeni baştan başlıyorsa, o zaman bu benim beklediğim bir şey değildi. Hem de hiç. Durum üzerindeki herhangi bir kontrol duygusu içimden süzülüp akmış gibiydi: Sanki tepe üstü yeryüzüne dalıyor gibiydim ve uyurgezer adımlarıyla ona doğru yürüdüm, parmak uçlarımı, boynuna, beyaz tenine dokununcaya kadar uzattım. Oradan yavaşça bir hat halinde, boğazının çıkıntısında ilerlerken ince bir tüy tabakasını duyumsadım. Fiona tamamen hareketsiz ve sessiz duruyordu.

“Böyle mi?” dedim.

“Bir kez daha. Sola doğru.”

1 Aynalar daha fazla yansıtmalıdır... Üç kat... -çn.

Ve bu kez neredeyse hemen buldum: Küçük bir engel, teninin epeyce altına yerleşik, zeytin büyüklüğünde bir yumru. Ona dokundum, sonra hafifçe işaret ve başparmağımla sıktım.

“Acıyor mu?”

“Hayır.”

“Ne bu?”

“Bilmiyorum.”

“Doktor ne dedi?”

“Hiçbir şey. Pek ilgisini çekmişe benzemiyordu.”

Elimi çektim ve geriledim, mavi-yeşil gözlerinde bir ipucu arayarak. İfadesizce karşılık verdi bakışıma.

“Hep var mıydı?”

“Hayır, birkaç hafta önce fark ettim.”

“Büyüyor mu?”

“Söylemesi güç.”

“Doktora bir kez daha gitmelisin.”

“Önemli olduğunu düşünmüyordu.”

Söyleyecek bir şey bulamadım: Orada kök salmışçasına dikildim sadece. Fiona bir an beni seyretti, ardından kollarını kavuşturup omuzlarını kamburlaştırarak, kendi içine çekildi.

“Gerçekten yorgunum” dedi. “Gitmem gerek.”

“Peki.”

Fakat gitmeden önce elimi yeniden boynuna koydum ve birbirimize sarıldık, önce çok sakarca, ama bunun önemi yoktu, ısrar ettik ve sonuna geldiğimizde birbirimizi sıkıca kavramıştık: Ben de onun gibi sessiz kaldım ve geleceğin bize fırlatabileceği en kötüye karşı sıkıca yapışıp onun sözsüz korkularıyla benim doyurulmamış özlemlerimin ipliklerinden bir düğümü resimleyen mutfak penceresindeki yansımamıza gözlerimi kapadım.

Dorothy

Birini kucaklamak ve karşılığında, ara sıra biri tarafından kucaklanmak: Bu önemlidir. George Brunwin karısı tarafından hiç kucaklanmadı; o da yıllar önce bir metres edindi. Bununla birlikte, düzenli olarak, bir zamanlar kendisine ait demekten hoşlandığı çiftliğin karanlık köşelerinde, ekseriya hırsızlama, uzun, kendinden geçmiş, sevgi dolu sarılmaların tadını çıkardı. Yakınlığını kazanma gayretlerinin son hevesli nesnesi, Herbert adlı bir süt danasıydı.

Gelgelelim, yerel dedikoduların tersine, George hayvanlarla hiç seks yapmadı.

Muhtemelen hiçbir zaman kendi gözünde haklılaştırma çabasına girmese de, en köklü inançlarından biri, fiziksel sevgi temasının olmadığı bir hayatın yaşamaya değer olmayacağıydı. Annesi dokunma, kucaklama, sarıp sarmalama, üstüne titreme; saçlarını okşama, poposuna tokat atma ve dizde hoplatma konularında olağanüstüydü. Babası bile ara sıra resmî bir tokalaşma veya erkeksi kucaklaşmaya karşı değildi. George, bu hoş çarpışmalar, bu kendiliğinden ve kısıtlamasız mahremiyet patlamalarıyla, sevgi dolu ilişkilerin temel malzemesiydi. Kaldı ki, babasının çiftliğindeki yaşamın ritmine, büyük ölçüde hayvanların üreme döngüleri hükmediyordu ve George belki oldum olası bunlara duyarlıydı, zira erken bir yaşta sağlıklı bir cinsel iştah geliştirmişti. Bunlar göz önüne alındığında, (bu konuda ona bir tercih hakkı verilmemiş olsa da) kendine 1962 baharında evlendiği Dorothy Winshaw'dan daha az uygun bir eş bulması neredeyse imkansızdı.

Balayılarını Göller Bölgesi'nde, Derwent Gölü'ne bakan bir otelde geçirdiler: Ve aynı otelde, tam yirmi yıl sonra aşırı nemli bir haziran akşamı, George kendisini tek başına içerken bulmuştu. Al-

kolün etkisiyle dumanlanmış zihni, düğün gecelerinin tatsız derecede canlı bir anısını taşıyordu hâlâ. Gerçi onu büsbütün yanından uzaklaştırmasa da, Dorothy'nin vurdumduymaz pasifliği başlı başına bir direnişti, üstelik bir de –bu aşağılama yetmiyormuş- aşıkarcı bir can sıkıntısı ve alaycı yönü vardı. Bütün bunlara karşın, George ön sevişmeye giriştiğinde, araştıran parmak uçları kaskatı bir kuru-luktan başka bir şey bulamadı. Bu koşullar altında daha ileri gitmek tecavüz etmek anlamına gelirdi (her şey bir yana, fiziksel olarak gücü yetmezdi buna da). Sonraki haftalarda üç dört girişim daha yapıldı, ve –tıpkı George'un umutları gibi- bu konu artık bir daha açılmadı. Şimdi alkol bulutunun arasında o günlere tekrar baktığında, bu evliliğin bir cinsel ilişkiyle taçlanacağını sanmasının ne kadar da saçma, gülünç olduğunu görebiliyordu. Dorothy'yle onun arasında, mutlak bir fiziksel uyumsuzluk vardı. Aralarında cinsel birleşme, karısının artık son zamanlarda yapay döllemeyle üretmek zorunda kaldığı biçimsiz hindiler için olduğu kadar imkansızdı: Kimyasal enjeksiyonlar ve seçici üretim yüzünden bu hindilerin göğüsleri öylesine korkunç şekilde etlenmişti ki, cinsel organlarının birbirine teması imkansız hale gelmişti.

George neden karısından nefret etmedi? Karısının onu, en çılgın beklentilerinin bile ötesinde (mali olarak) zenginleştirmesinden olabilir mi? Sakin, eski moda, alçakgönüllü işletilen bir aile çiftliğini, ülkenin en büyük kimyasal tarım imparatorluklarından birine dönüştürmüş olmasından, isteksiz de olsa bir gurur mu duyuyordu? Yoksa bu nefret yıllar içinde, her gün ve gizlilik numarasına gittikçe daha az önem vererek teslim olduğu viski dalgalarıyla yıkanıp gitmiş miydi? O ve Dorothy artık tümüyle ayrı yaşamlar sürer olmuşlardı zaten. Her iş günü Dorothy arabasıyla, kente, dört katlı muazzam bir ofisler ve laboratuvarlar kompleksinin hakimiyetindeki en dış mahallelerinden birine gidiyordu: Brunwin Holdings PLC'nin dünya çapındaki genel merkezi. George on beş yılı aşkın zamandır oraya adımını bile atmamıştı. Ne ticarete yatkın bir kafası vardı ne bilimden anlardı, yöneticilerin çoğunu meşgul ediyor gibi görünen monopoli oyununun dolambaçlarından ve basamaklarından hiç hazzetmezdi; böylece o da, daha mutlu çağların fantastik bir kuytusuna çekildi. Dorothy'nin genişleme programından her

nasılsa kurtulmayı başarmış (özgün binaların çoğunu yıktırıp yerine, kasvetli gri çelikten dizi dizi devasa tavuk üretim tesisleri ve denetimli çevre evleri yaptırmıştı) kırmızı tuğladan küçük bir ahır vardı, her gün zamanının çoğunu burada geçiriyordu, tek arkadaşı viski şişesi ile sağlıklarına kavuşturma umuduyla, hapishanelerden kurtarmayı becerdiği hasta, zayıf çiftlik hayvanlarıydı: Söz gelimi, bacakları artık aşırı gelişmiş bedenlerini taşıyamayan piliçler veya pervasızca verilen büyüme hormonları yüzünden omurgaları anormal derecede çökük, kalçaları çarpık sığırlar. Uzun bir süre, araziye bizzat denetleme zahmetine nadiren katlanan Dorothy, bu hüznü sığnağın varlığından haberdar olmadı: Fakat, tesadüfen nihayet keşfedildiğinde, kocasının duygusallığı karşısında gözü dönmüş horgörüsünü gizleyemedi.

“Bacağı kırık” dedi George ahırın kapısının önünde durup yolu keserken, Herbert bir köşeye sinmişti. “Diğerleriyle birlikte bir kamyonu yüklenmesini görmeye dayanamazdım.”

“Sürümü rahat bırakmazsan, asıl ben senin o lanet olası bacaklarını kıracağım” diye haykırdı Dorothy. “Bir daha bunu yaparken yakalarsam, seni polise şikayet edeceğim.”

“Sadece okşuyordum, o kadar.”

“Yüce Tanrım! Peki, senden istediğim şeyi yaptın mı: Cuma akşamki yemek hakkında aşçıyla konuştun mu?”

George ona boş boş baktı. “Ne yemeği?”

“Thomas ve Henry’yle Nutrilite’tan adamlara vereceğimiz yemek.” Dorothy her zaman binici kırbacı taşırdı: Şimdi küplere binmiş bir halde kendi bacağına doğru şaklattı kırbacını. “Hatırlamıyorsun bile, öyle mi? En ufak bir şey hakkında en ufak bir şey hatırlamıyorsun. İşe yaramaz, kurumuş, müflis sidikli bir ihtiyardan başka bir şey değilsin. Yüce Tanrım!”

Çiftlik evinden hışımla çıktı; onun gittikçe küçülen endamını seyrederken George daha o anda büyük, ağır bir kasvete kapıldı.

Kendisine bir soru sordu ansızın: Ben bu kadınla niye evlendim?

Sonra her şeyi adamakıllı düşünmek için Göller Bölgesi’ne gitti.

Yalnızlıkla savaşmak için içmeye başlamıştı. Zaman zaman çiftliği kendisi yönettiği ve yanında sadece koyunlar ve sığırlar olarak, günlerini kırların mağrur, haşmetli inzivasında geçirdiği sırada hissettiği türden yalnızlık değildi bu. Bu, Londra'nın merkezinin basit otel odalarının yalnızlığıydı daha çok: Akşamın ilerleyen saatlerinde, zihnini oyalamak için elinde bir Gideon incili ve *Kümes Haberleri*'nin son sayısından daha iyi bir şey olmaksızın, uykusuz geçecek bir başka gecenin beklentisi içindeki yalnızlık. Evlenmelerinden sonra, Dorothy onu Ulusal Çiftçiler Birliği konseyine katılmaya zorladığı için, George pek çok gecesini böyle geçirdi. Bir yıldan biraz daha az süreyle konseyde çalıştı ve bu süreç içinde ne lobi ne de komite çalışmalarında yeteneği olmadığını ve kendisinin çiftliğin günlük işleyişi konusundaki hevesini hiçbir şekilde paylaşmayan üyeleriyle hiçbir ortak yönü bulunmadığını keşfetti. (Onların çoğunun konseye o işlerden kaçmak için katıldıkları izlenimini edinmişti.) Ve bu görevden ayrılıp da yerini Dorothy'ye bıraktığında, karısı, bu aşamada, kendisinin yokluğunda çiftliğe göz kulak olması konusunda ona güvenmediğini açıkça bildirdi. Kocasına danışmaya bile zahmet etmeden, tamgün çalışacak bir yönetici bulmak için ilan verdi; böylece George fiilen çiftliğin yönetiminden büsbütün uzaklaştırıldığını anladı.

Bu arada, Dorothy çalışmak zorundaydı. Kuzeni Henry'nin (hem Avam hem Lordlar kamarasındaki) parlamento bağlantılarından yararlanarak, çok geçmeden Maliye ve Tarım Bakanlığı'nın en nüfuzlu mensuplarına yedirip içirmek konusunda tecrübe kazandı. Pahalı restoranlarda ve savurganca hazırlanan ziyafetlerde, devlet memurlarını ve parlamenterleri, yeni entansif yöntemlere dönmek isteyen çiftçilere kredi verilmesi gerektiğine ikna etti: Onun çabaları (ve ona benzer başkalarının çabaları) sayesinde hükümet, temellerin atılması, binaların inşası, tesisat ve donanımın satın alınması için sübvansiyon ve vergi teşviki şartlarını genişletmeye başladı. Bu teşviklere direnen küçük çiftçiler çok geçmeden kendilerinin yüksek sübvansiyonlarla desteklenen rakiplerinin tüketiciye sundukları fiyatlarla rekabet edebilmelerinin olanaksız olduğunu gördüler.

Çok büyük miktarda vergi gelirlerinin entansif çiftçiliğe aktarılmaya başladığını duyar duymaz, mali kuruluşlar bu sektöre

girmeye başladı. Dorothy bu bakımdan rakiplerinin önündeydi, çünkü Thomas Winshaw artık bankacılık sektörünün en nüfuzlu üyelerinden biri haline gelmeye başlıyordu. Hükümet politikalarının aldığı yönü öğrendiği zaman, tarım topraklarına yoğun bir biçimde yatırım yapmaya başladı ve Dorothy'ye çeşitli genişleme programları için –arazi teminatı karşılığında- hatırı sayılır krediler vermekten çok memnundu (borcunun boyutu, Dorothy'yi her yıl toprağından ve hayvanlarından gittikçe daha yüksek ürün almaya zorluyordu). En baştan beri amacı, üretimin her aşamasını denetleyerek kârı garantilemektir. Kontlukta tüm küçük çiftlikleri satın alıp onları sözleşmeye bağlayarak işe girdi. Ardından, İngiltere'nin kuzeydoğusunun yumurta, piliç, jambon ve sebze tedarikinin çoğunu ele geçirir geçirmez, faaliyet alanını genişletmeye başladı. Bir dizi uzmanlık bölümleri kuruldu: Easilay Yumurtaları (sloganı: "Sarılar Bize, Ahbap!"), Porkers tütsülenmiş jambonları ("Porker İse, Mükemmeldir"), Green Shoots sebze ürünleri ("Kâfi mi, Hanımefendi?") ve Pluckalot Piliçleri ("Onlar Gıdaklar Biz Yolarız!"). Brunwin amblemi ise, kâr açısından tüm şirketlerin amiral gemisine ayrılmıştı: Donmuş yemek ve hazır puding bölümü; onun da sloganı sadece "Brunwin Harikaları" idi. Bu şirketlere ülkenin dört bir yanında sözleşmeyle bağlanmış, görevleri Dorothy'nin Brunwin Holdingleri'nin merkez bürosundan koyduğu gitgide katı üretim kotalarını karşılayabilmek için insanlığın bildiği, büyümeyi hızlandıracak her türlü antibiyotik ve ürünleri artıracak her türlü böcek ilacını kullanmak olan yüzlerce çiftçi çalışıyordu –geçimlerini sağlamak gibi bir niyetleri varsa, bunu yapmaya mecburdular. Bu çiftçiler aynı zamanda tüm yem tedariklerini Nutrilite (Brunwin Holdingleri yan kuruluşu) adlı bir şirketten karşılamak ve Kemilite (Brunwin Holdingleri yan kuruluşu) adlı bir başka şirketten elde edilen kimyasal katkı maddelerini de, Nutrilite'a vermek zorundaydılar. Bu şekilde, iç maliyetler asgariye düşürülüyordu.

Dorothy'nin imparatorluğunun inşası uzun bir zaman almıştı. Bununla birlikte, George'un Göller Bölgesi'ne yaptığı yolculuk dönemine gelindiğinde, imparatorluk doruğa ulaşmıştı. Söz gelimi, bu döneme ait rakamlar, Easilay artık ulusa haftada 22 milyon yumurta tedarik ederken, Pluckalot'ın yıllık iş hacmi 55 milyonu aşmış durumdaydı. Elbette bu rakam pound değil, piliç sayıydı.

Yaklaşık yirmi yaşımdayken bir öğle sonrası, Verity'yle ben ailemin evinde tartıştık ve tartışma bittiği zaman bir yürüyüşe çıkıp sakinleşmeye çalıştım. Bir yazar olma özlemlerimle, her zamanki gibi dalga geçmişti ve çocukluğumda pazar yürüyüşlerimde keşfetmeyi sevdiğim koruya giden bir yolda hışım ile yürüdüğüm sırada çok haklı olarak kendime acıma duygularıyla yüklüydüm. Kuşkusuz, bunun ardında yarı bilinçli bir niyet vardı. O mutlu günlerin yaşandığı yere (ve kuşkusuz ilk edebi girişimlerinin sahnesine) gitmek istiyordum yeniden çünkü oranın benzersiz biçimde değerli ve sevgili bir varlık olarak benlik duygumu, estetik olarak yüklü anıların deposunu bir şekilde onarabileceğini hissediyordum. Böylece on yıldan fazladır gitmediğim Bay Nuttall'un çiftliğine doğru yöneldim.

Başta, dikenli telden çite ve tanımadığım binalara yaklaşırken, hafızamın bana oyun oynadığını ve beni yanlış bir yere getirdiğini sandım. Tek görebildiğim bir dizi uzun, faydalı bir ahşap barakalar dizisi oldu; her birinin ucunda, direklerle desteklenmiş ve bulutlu öğle sonu gökyüzüne doğru yükselen devasa madenî kutular vardı. Şaşkın halde, çitin altından zar zor geçip yakından bakmaya gittim. Barakaların hiç penceresi yoktu: Ama kutuların birinin yanına tırmanınca, tahtalar arasındaki bir boşluktan içeriye görmeyi başardım.

Birkaç saniye boyunca gözlerim siyahlıktan başka bir şey seçemedi ve tozlu rutubet atmosferiyle boğulur gibi oldum, hava amonyum kokusuyla ağırlaşmıştı. Fakat gördüğüm şeyi açıklamak çok zor, çünkü hiç anlamı yoktu ve şimdi bile hiçbir anlam veremiyorum. Sürrealist bir yönetmenin güçlü muhayyilesinden çıkıp gelmiş benzeyen bir filmdeki sahneye bakıyormuşum gibi hissettim. Ancak bir piliç denizi olarak betimleyebileceğim bir şeye bakıyordum. Uzun, geniş, karanlık bir tünele bakıyordum sanki, zemin göz alabildiğince piliçlerle kaplıydı. Tanrı bilir o barakada binlerce, belki on binlerce kuş vardı. Hiçbir kıpırtı yoktu: Öbür yana dönmeyecek veya kımlıdayamayacak kadar kalabalıktilar ve tek görebildiğim büyük bir hareketsizlikti. Bu hareketsizlik, kaç dakika sonra olduğunu bilemiyorum, bir kapının açılıp tünelin öbür ucunda minicik bir ışık dikdörtgeninin belirişiyile bozuldu nihayet. Kapıda iki figür görünüyordu ve tüylerin ani bir keşmekeşi ve çırpınışları başladı.

“İşte bu” dedi adamlardan biri.”

“Vay canına” dedi diğeri. Sesleri tünelden bana doğru gümbürdü-yordu adeta.

“Gel de, şunlara biraz ışık tutalım” dedi ilk adam ve bir el fenerini yaktı.

“Burada onları sıkıştırıyorsun, değil mi?”

“Elimizden geleni yapıyoruz.” Bu adamın mal sahibi olduğunu dü-şündüm. Bay Nuttall değildi, ama annemin bana geçenlerde çiftliğin el değıştirdiğini söylediğini hatırlamıştım.

“Burası bana yeterince sıcak gibi geldi, doğrusu.”

“Hayır, bundan daha sıcak tutmamız gerek.”

“O halde ne zaman bozuldu sence?”

“Dün gece olmalı.”

“Ve aydınlatman da gitti, öyle mi?”

“Hayır, hayır, karanlık olması gerekiyor. Bu kuşlar altı haftalık. Aydınlatacak olursak birbirleriyle dövüşürler.”

“Eh, tüm yapabileceğim devrelerini bir kontrol etmek. Çoğunlukla sorun toprak hattında oluyor.”

“Evet, ama daha geçen yıl yeni toprak hattı taktırdım. Tüm sistem yenilendi, anlıyor musun, çünkü eskisi tümüyle işe yaramazdı. Bir gece tam bir felakete uğradık. Tüm vantilatörler kapandı. Sabah bir geldim ki, yerde dokuz bin kuş ölü yatıyor. Düşün tam dokuz bin. Dördümüz birden çalışmamıza rağmen, hepsini kaldırmak tüm sabahımızı aldı. Bir kürekle attık hepsini dışarı.”

“Ee, nerede bu şey?”

“Barakanın arkasında, büyük siloda.”

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra ikinci adam, “Evet ama oraya nasıl gideceğim?”

“Yürüyerek elbette. Sen ne sanmıştın?”

“Buradan oraya geçemem ki. Hiç yer yok. Silme kuş dolu.”

“Sana zarar vermezler.”

“Ya ben onlara verirsem?”

“Yok, sorun değil. Demek istediğim, elinden gelirse üstlerine basma. Ama zaten bir sürü ölü vardır aralarında. Bana göre hava hoş.”

“Şaka mı yapıyorsun arkadaş?”

İkinci adam döndü ve kapıdan çıktı, çiftçinin de peşinden gittiğini görebiliyordum.

“Nereye gidiyorsun?”

“Devrelerine bakacağım diye lanet bir piliç sürüsünü ezip geçecek değilim kesinlikle.”

“Bak, başka türlü nasıl...”

Sesler artık duyulmaz oldu. Kutudaki tüneğimden aşağı indim ve giysilerimin tozunu silkeledim. Ormanın kıyısındaki çite döndüğüm sırada, araba yolundan yukarı doğru gelip yanaşan bir minibüs gördüm. Minibüsün yan tarafında PLUCKALOT PİLİÇLERİ –BİR BRUNWIN GRUBU İŞTİRAKİDİR yazan bir logo vardı. O dönemde bu ismi hiç duymamıştım.

Dorothy araştırma-geliştirmeye büyük inancı olan biriydi ve yıllar içinde Brunwin Grup, özellikle tavuk besiciliği alanında teknolojik yenilikçilikte ün kazandı. Aşağıda, onun çözmeye giriştiğin sorunlardan birkaçı yer alıyor.

1. **SALDIRGANLIK:** Dorothy’nin ızgaralık piliçleri, yedi haftalık olduklarında (doğal ömürlerinin kabaca beşte birinde) kesime gitmeden hemen önce, tipik olarak her pilice bir tabure büyüklüğünde bir yer ayrılıyordu. Tüyleri gagalama ve yamyamlık böyle kısıtlı bir alanda tutulan piliçler arasında yaygındı.

ÇÖZÜM: Gagalara iliştirilen kırmızımsı özel gözlükler (böylece, rengi nötralize etmek yoluyla, pilicin diğerlerinin kırmızı ibiklerini gagalamaya kalkışmasını önleyen) ile denemeler yaptıktan sonra, Dorothy bunları hayvanın her iki yanını da görmesini önleyen bir çeşit atgözlüğüyle değiştirdi. Bunun da çok ağır olduğu ortaya çıkınca, gagasızlaştırmanın en etkili yöntemini bulmaya adadı kendini. Önce, bir kaynak makinesiyle, sonra da havayla yapıldı. Sonunda tasarımcılarının bulduğu çare, sıcak keskin uçlarla donanmış küçük bir giyotin oldu. Makul ölçüde etkiliydi, keskin uçların çok sıcak olmaları nedeniyle ağızda karcıcılara yol açması dışında; aynı zamanda, dakikada yaklaşık on beş piliç gagasızlaştırılmasının gerekmesi nedeniyle, her zaman kusursuzca yapılamıyor ve pek çok yanmış burun de-

likleri ve yüzde kesilme vakaları görülüyordu. Gaganın hasar görmüş sinirlerinin kalan kısımlarının, içe doğru dönüp kronik acı verici sinir ırları oluşturarak, yeniden uzama gibi bir huyu vardı. Son çare olarak, Dorothy kuluçka kafesleri ile tavuk çiftliklerine sakinleştirici müzik yayını yapılmasına karar verdi. Manuel ve Dağların Müziği özellikle popüler oldu.

2. İKİNCİ DÖNEM YUMURTA-ÜRETİMİ: Yıllar boyunca, yumurtlayan tavuklar yaklaşık on beş aylık bir yumurtlama döneminden sonra kesimevine gönderiliyorlardı: Fakat Dorothy bu süre içinde onları bir ikinci dönem yumurta üretimi için acele ettirebileceğine inanıyordu.

ÇÖZÜM: Zorla tüy döktürme. Işıklandırma kalıbında ani değişiklikler veya katı bir yem ve sudan yoksunluk programıyla şoka sokulan piliçlerin, yumurta vermedikleri tüy dökme dönemlerini hızlandırabileceğini keşfetti

3. ERKEK CİVCİVLER: Yumurtlayan bir sürüde doğan erkekler genetik olarak insani tüketim için beslenmeye uygun değildir, sonuç olarak ekonomik değerleri yoktur. Kesinlikle –mümkünse yumurtadan çıktıkları gün- imha edilmeleri gerekir –ama nasıl?

ÇÖZÜM: Bir süre Dorothy her iki dakikada hamur haline getirilmek üzere bin pilici kıyma haline getiren özel bir değirmeni denedi. Elde edilen hamur, yem veya gübre olarak kullanılabilirdi. Gel gör ki, bu değirmenlerin tesisi pahalıya çıkıyordu. Oksijeni çekmek aracılığıyla hava basıncını almak, olası alternatiflerden biriydi, tıpkı kloroform veya karbondioksit gazı vermek gibi. Fakat sonunda, eski usul boğazlamaktan daha ucuz hiçbir yöntem olmadığına karar verdiler. En basit yöntem binlerce pilici birbiri üstüne sıkıştırıp bunları çuvallara bağlamaktı. Hayvanlar ya yavaş yavaş boğuluyor veya ezilip ölüyorlardı.

4. KESİMDEN ÖNCE SERSEMLETMEK: Düşük düzeyli elektrik akımlı bir su banyosu şeklindeki standart yöntemi yerleştirmeden önce, Dorothy piliçlerin hareketli kayışa kaldırılmadan önce geçecekleri küçük bir çeşit gaz odası için patent almaya çalışmıştı. Bununla birlikte, gaz odasında deli gibi kanat çırp-

manın her piliçte kabaca 150 gramlık bir et kaybına yol açtığı anlaşıldı, böylece sistem ekonomik gerekçeyle reddedildi.

Dorothy efektif maliyetli kesim yöntemlerinin elde edilmesinin zor olduğunu görmüştü. Elektrikle sersemletme donanımının mezbahalarına kurulması hem pahalı hem de yöntem olarak yavaştı (yani, dikkatle kullanılması halinde). Bu bakımdan, hiç değilse, gelenekselci bir yönü vardı ve kişisel olarak, domuzları ve sığırları sersemletmek için kasap tokmağıyla iyi nişan alınmış darbeden daha iyisinin bulunmayacağına inanırdı. Birçok Yahudi ve Müslüman bu uygulamaya karşı çıkmaya başlamış olsa da, bir yandan kurban kesimlerinde uzmanlık hizmetleri sunmaya da devam ediyordu: Dorothy, piyasanın hâlâ mevcut olduğunu ve nasılsa birilerinin hizmet vereceğini ileri sürdü. Bununla birlikte, kesim sektörü, kendisi bütün yönetimi üstlenmeden önce George tarafından en belirgin şekilde ihmal edilen bir alan olduğu için, rakiplerinin hafif bir avantaj kazandığı sektördü. George'un hemen hiç kişisel öldürme deneyimi olmadığını öğrendiğinde, şaşır kalmıştı: Meme iltihabına yakalanan hasta bir ineğin işini bitirmeye çabalarken açık açık ağlarken yakalamıştı onu bir keresinde. Kafatasının tam ortasına nişanlanan balyos, işaretlenen yerden çok uzağa kaçmış ve hayvanın gözünü ezmişti. Hayvan acı içinde çırpınırken, George titreyerek ve uyuşmuş bir halde, öylece kalakalmıştı. Bir mengene kapıp, kanlar içindeki haykırarak yarattığı burun deliklerinden yakalayıp, balyozun tek bir güçlü darbesiyle öldürmek Dorothy'ye kalmıştı. "Erkekler!" diye mırıldanmıştı, müstehzi bir ses tonuyla ve akşam yemeği öncesi cin tonu için oturmadan önce giysilerini değiştirmek üzere içeri girmişti.

Yaklaşık yirmi dört yaşındayken bir akşam, üniversitenin film kulübünün sunduğu Fransız filmleri programını görmeye gittim. İlki, Georges Franju'nun bir Paris mezbahası hakkındaki kısa belgeseli olan Les Sang des Bêtes idi. Bittiği zaman, salonun yarısından çoğu boşalmıştı.

Ahşılmış film kulübü izleyicisiydi: Psikopatlar tarafından organları kesilen Amerikan yeniyetmeleri hakkındaki düşük bütçeli filmlere veya kana susamış özel efektlerle dolu bilim kurgu kabuslarına hayranlık

modasına kapılmış, çoğu kaşarlanmış korku filmi uzmanları. Bu filmde, bazı yönlerden kadınlara tiksintiyle çığlık atmalarına erkekleri çıkışlara koşuşmalarına yol açacak kadar yumuşak ve melankolik ne vardı?

Filmi bir daha hiç seyretmedim, ama birçok ayrıntısı zihnime kazılı kaldı. Kocaman bir bıçağın boynuna dalarak oluk oluk kanını akıttığı sırada devrilip düşen o güzel beyaz koşum atı; boğazları kesildikten sonra çılginca sarsılan buzağılar, sıcak kanlar süzülen başlarının şiddetli seyirmesi; ayakları hâlâ şiddetle tekmeler atan başsız koyun dizileri; kafataslarında beyinlerine saplanan uzun çelik çubuklar olan sığırlar. Ve sonra, bize Paris'in hüznünlü dış mahallelerini tanıtan kızın sesi –les terrains vagues, jardins des enfants pauvres... à la limite de la vie des camions et des trains... Gövdeleri doğrarken Trenet'nin "La Mer"ini söyleyen işçiler –‘ses blancs moutons, avec les anges si pures’... Yolu bilen ve kendi yaşamının esirgeneceğini bilincinde olan tuzakçı, le traître tarafından mezbahalara götürülürken, rehineler gibi meleşen bir koyun sürüsü: Les autres suivent comme des hommes... Tokmaklarını, bıçaklarını, baltalarını ve satırlarını sans colère, sans haine... öfkesiz, nefretsiz sallayarak, le simple bonne humeur des tueurs ile ıslık çalan, gülüşen ve şakalaşan işçiler.

Bu filmi unutamadım ve sonraki birkaç hafta boyunca, üniversite kütüphanesinde sıkıldığım zamanlarda, onun hakkında yazılmış bir şey olup olmadığını anlamak için film kitap ve dergi kataloglarını karıştırdım: Akademik eleştirinin kasap tokmağının, belleğimde dehşetle seçirmeye devam eden imgelere ölümcül bir darbe indirmesi umuduyla belki de. Öyle olmadı: Onun yerine, uzun süre araştırdıktan sonra, filmin dehşet verici gerçekliğinin sırrını çözmüşe benzeyen bir yazarın kaleme aldığı uzun ve parlak bir makaleye rastladım. Makaleyi okuyup bitirdiğimde, defterimi çıkarıp şu sözcükleri aktardım:

Kaçınılmaz olanın aynı zamanda manevi olarak dayanılmaz olmasının, meşrulaştırılabilenlerin canavarca olabileceğini hatırlatıyor... tıpkı, Çılgin Doğa Anamız, Çılgin Baba Toplumumuzun yaşamların olduğu kadar ölümlerin de bir örgütlenmesi olması gibi...

“Eee” dedi Henry, “çiftlikte ne var ne yok?”

“Her zamanki gibi” dedi Dorothy. “İş fena değil, gerçi zamanımızın yarısını şu çevreci çatlakları uzaklaştırmak için harcamasak daha iyi olabilirdi. Bunlar fena değil, ne dersin?”

“Bunlar” dediği, ordövr olarak yedikleri, kızarmış yeşil ve kırmızı bibere sarılmış bildircin yumurtalarıydı. Henry ve Dorothy Heartland Kulüp’teki özel bir odada birlikte akşam yemeği yiyorlardı.

“Seninle bu konuda konuşmak istiyordum kısmen” diye devam etti Dorothy. “Birleşik Devletler’den birtakım dehşet hikayeleri duyuyoruz. Sülfadimidin diye bir ilaç duydun mu?”

“Duyduğumu söyleyemem. Ne işe yarıyor?”

“Domuz besiciliği açısından paha biçilmez. Kesinlikle paha biçilmez. Bildiğin gibi, son yirmi yıldır üretim düzeylerinde muazzam ilerlemeler kaydettik, ama bir iki kötü yan etki vardı. Solunum yolları hastalığı, bir tanesi mesela: Fakat sülfadimidin bunların en kötülerinden bazılarını iyi gelebilir.”

“Eee, sorun ne o zaman?”

“Ha, Amerikalılar bunu farelerde test etmiş ve kansere yol açtığını sanıyorlar. Şimdi anlaşılan yasa çıkaracaklarmış.”

“Hmmm. Peki, kullanabileceğin başka ilaçlar var mı?”

“O kadar etkilisi yok. Yani, muhtemelen daha az yoğun stoklayarak o hastalıkları azaltabiliriz, ama...”

“Aaa, ama bu saçma olur. Rekabet gücünü korumana yarayan bir şeye müdahale etmenin bir anlamı yok ki. Bu konuda bakanla konuşacağım. Senin bakış açını anlayacağından eminim. Fareler üzerindeki deneyler hiçbir şey kanıtlamaz zaten. Hem ayrıca, bağımsız danışmanlarımızın tavsiyelerini göz ardı etmek hususunda uzun ve şerefli bir tarihimiz var.”

Ana yemek, sarımsaklı patatesle jöleli domuz filetosundan oluşuyordu. Et (bildircin yumurtası gibi) Dorothy’nin ürünüydü: Şöförü o öğleden sonra bagajda bir buzdolabında getirmiş, Dorothy de nasıl pişirileceğine ilişkin ayrıntılı talimatla birlikte şefe vermişti. Çiftliğin arka tarafındaki kuytu bir yerde, şahsi kullanımı için serbest gezinen küçük bir domuz sürüsü besliyordu. Hilary gibi (kendi televizyon programlarını hiç seyretmeyen) Dorothy’nin de,

hiç yakınmayan halka kakalamaktan mutluluk duyduğu ürünlerinden tüketmeye hiç mi hiç niyeti yoktu.

“Şu çevreciler, tıpkı sizin gibi bizim de ensemizde” dedi Henry, büyük bir keyifle tıkmaya başlayarak. “Söz gelimi, buzağı ticaretini mahvettiler.”

Bu doğrudu: İngiltere’nin en büyük perakende buzağı üreticileri yakın geçmişte, dar kafes sistemini terk etmiş ve samanlıklara dönmüşlerdi. Kamu baskısına tepki olarak, idari müdür, entansif sistemin “ahlaken çirkin” olduğunu kabul etmek zorunda kalmıştı.

“Ben kafes sistemini kullanmaya devam edeceğim” dedi Dorothy. “Bunları hâlâ ihraç edebiliyoruz ne de olsa. Hem zaten, buzağılar hakkında çok fazla aptalca duygusallık var. Bunlar gerçekte son derece pis yaratıklar. Birkaç gün su vermezsen, ne yapıyorlar biliyor musun? Kendi idrarlarını içiyorlar.”

Henry hayvanlar aleminin gariplikleri karşısında inanmazlıkla salladı başını ve şarap kadehlerini Sauterne’le doldurdu yine. Bu arada Dorothy de etinin yağını keserek dikkatle kenara ayırıyordu. “Lobicilere dikkat etmemiz gerekiyor zaten. Seslerinin gitgide yükseldiğinden kuşkulaniyorum.”

“O konuyu hiç merak etme sen” dedi Henry. “Gazeteler gıda üretimi gibi sıkıcı konular hakkında hiç haber yapmıyorlar, yap-salar da halk ilgilenmiyor, çünkü hepsi aptal. Benim gibi sen de biliyorsun. Verilerin çoğu Resmî Sırlar Yasası’nın koruması altında. Saçma, ama gerçek. Ve zaten, beyaz gömlekli şu araştırmacılarımızdan biri, saçmasapan bir raporla ortaya çıktığı her sefer, tam tersini kanıtlayan bir dizi rakam yaratacak kendi araştırmacıların yok mu sanki?”

Dorothy gülümsedi. “Haklısın elbette. Herkesin senin kadar şüpheli olmadığını unutuyor insan...”

“Senden bunu duymak beni şaşırtıyor” dedi Henry, arkasına yaslanıp hoşnutluk dolu bir sırıtmayla kemerini gevşetirken. “Mizaç itibarıyla şüpheli değilim. Olsa olsa bir idealistim. Hem ayrıca, şu anda beslenme uzmanlarının söylediklerinin çoğuna inanıyorum. Fark şu ki, toplumsal sonuçlar beni dehşete düşürmekten çok yü-reklendiriyor.”

“Yani?”

Henry tereddüt etti, dalgınlıkla daldırdığı parmağındaki sosu sildi. “Şöyle söyleyeyim: Önümüzdeki beş yıl boyunca, yarım milyondan fazla çocuğun bedava okul yemeklerini kaldırmayı planladığımızı biliyor musun?”

“Pek de popüler bir hamle olmaz diye düşünüyorum.”

“Eh, elbette biraz protesto olacak, ama sonra dinecek ve halkın öfkeleneyeceği başka bir şey daha gelecek. Önemli olan şey, bir sürü paradan tasarruf sağlayacağız ve bu arada, işçi sınıfından ve düşük gelirli ailelerden çocukların tüm bir kuşağı her gün gevrek ve çikolatadan başka bir şey yemiyor olacak. Bu da, sonunda, onların fiziksel olarak zayıf, zihnen de yavaş olmalarını sağlayacak.” Dorothy bu sözler karşısında bir kaşını kaldırdı. “Eveet” diye temin etti Henry onu. “Yüksek şekerli diyet zihinsel gelişmeyi yavaşlatıyor. Bizim çocuklar bunu kanıtladı.” Gülümsedi. “Her generalin bildiği gibi, herhangi bir savaşı kazanmanın sırrı, düşmanın moralini bozmaktır.”

Yemek, bal ve zencefil sosunda yumuşatılmış bir elmalı-ayvalı ekmek pudingiyle sona erdi. Elmalar, her zamanki gibi, Dorothy’nin bahçesinden gelmişti.

İçindekiler: Değişime uğratılmış nişasta, glüköz şerbeti tozu, tuz; lezzet zenginleştirici monosodyum glutamat, sodyum 5-ribonükleotid; dekstroz, bitkisel yağ, domates tozu, maya özü, kurutulmuş öküz kuyruğu, soğan tozu, baharatlar, çeşnilendiriciler; renklendiriciler E150, E124, E102; kazein, asit düzenleyici E460; emülsiyonlaştırıcı E471, E472 (b); antioksidan E320.

Yirmi beş yaşındayken bir hafta sonunda ailemi ziyarete gittim. Üniversitedeyken böyle hafta sonu ziyaretlerim çok olmuştu, ama bu hepsinden ayrı, çünkü o zaman, ilk kez çocukluğumdan bu yana onların yemek alışkanlıklarının ne kadar değiştiğini fark ettim. Muhtemelen, on bir yaşına geldiğinde beni özel bir okula göndermeye karar verdiklerinde başlamıştı. O günden sonra yeterince paraları yok gibiydi artık. Babamın maaşındaki artışlar küçük ve seyrekti ve sanırım, daha az

pahalı bir bölgede bir ev almış olmayı geçiriyordu içinden. Annem öğretmenlikte yarımğünden tamğüne bu dönemde geçti. Ama gene de, her akşam önümüze sıcak bir yemek koymak onun için bir onur meselesiydi. Gitgide artan şekilde, bu yemekler paketlerden gelmeye başladı, ve garaja yerleştirdikleri bir derin dondurucu aldıkları 1970'lerin ortasında bu süreç hızlandı. Babam, şikayet etmek şöyle dursun, kısmen her gün işyerindeki kantinde meslektaşlarıyla birlikte yedikleri öğle yemeklerine benzediği için bu tür yemekleri sevmeye bile başlamıştı. O hafta sonu eve gelip derin dondurucunun Brunwin Grubun daha da ölümcül icatlarından birinden yirmiden fazla kutunun istiflendiğini görüşümü hatırlıyorum: Patates kızartmalı hamburgerler. Tek yapmanız gereken paketi bütün halde fırına koymaktı, ve voila! yaklaşık yirmi dakika içinde tabağımızda iştah açıcı bir yemek belirliyordu. Kendisinin yemek pişirmek zorunda olduğu, annemin ekstra oyunlara göz kulak olmak için okuldan geç dönebildiği haftanın iki gününde, bunun çok işe yaradığını söyledi. Bunlara iki Brunwin lezzetinin, yani yemek başlangıcı olarak hazır çorba ve ardından çilek veya çikolata aromalı pudingin de eklendiğini anlattı.

İçindekiler: Şeker, hidrojenize bitkisel yağ, dönüştürülmüş nişasta; emülsiyonlaştırıcı E477, E322; çeşni vericiler, laktoz, kazein, fümariik asit; jelleştiriciler E338, E450a; kesik süt tozu, istikrarlaştırıcı E440a; renklendirici E110, E160a; aktioksidan E320.

Şimdi düşünüyorum da, tüm o yıllar boyunca babam doymuş yağlarla damarlarını tıkamakla meşgulmuş. Altmış birinci doğum gününden kısa süre sonra kalp krizinden öldü.

Bu, Dorothy'nin babamı öldürdüğü anlamına gelebilir mi?

Dorothy'nin domuz besiciliği yönetimindeki başarı sicili de aynı derecede etkileyiciydi. Aşağıda, onun aşmayı başardığı güçlüklerden sadece birkaçı yer alıyor:

1. **HANTALLIK:** Dişi domuzlarının ayağını topraktan, samandan kesip beton ağıllara aktarır aktarmaz, içgüdü zincirlerinin altüst

olduğunu fark etti: Domuzlar hantallaşıyor ve genellikle emzirme sırasında kendi yavrularının üzerine yatıyorlardı.

ÇÖZÜM: Yavruların memeye ezilmeyecek kadar yaklaşmalarını sağlayan bir parmaklık koymak.

2. **YAMYAMLIK:** Toprağı eşeleme imkanları kalmayan dişi domuzlar kendi yavrularını yemeye başladılar.

ÇÖZÜM: Dişi domuzları dönmelerini ve hareket etmelerini önleyecek parmaklıklara kapatmak; hareketlerini genellikle “demir madeni” adı verilen bir araçla kısıtlamak. O zaman yavrular bir kızılötesi ışıkla annelerinden uzaklaştırılabiliyordu. Bu, doğal olarak sekiz hafta olan süttten kesilme dönemini iki üç haftaya indiriyordu.

3. **HASTALIK:** Bu şekilde yetiştirilen yavrular ne yazık ki, ancak antibiyotiklerle ve sıkı ateş kontrolleriyle kısmen durdurulabilen solunum yolu hastalıklarına yakalanıyordu.

ÇÖZÜM: Embriyotomi. “Asgari hastalıklı sürü” olarak bilinen şeyi gerçekleştirmek üzere, canlı domuz yavrularının ölen annelerinin rahminden aseptik koşullarda alınabildiği keşfedildi.

4. **KUYRUK ISIRMA VE ERKEK DOMUZ LEKESİ:** Süttten kesilen yavrular çok kalabalık ağıllara alındığında, en belirgin örneği kuyruk ısırma olan saldırgan davranışlar geliştirmeleri çok sürmüyordu. “Erkek domuz lekesi” ise bazı kasaplarca (başta süpermarket zincirleri) erkek domuzların etinde bulunduğunu ileri sürdükleri güçlü, nahoş taddır.

ÇÖZÜM: Kuyruk kesme ve iğdiş etme. Ezme eylemi kanamayı azalttığından, tercihen keskin olmayan bir aletle yapılacaktır.

5. **DEFORMİTE:** Dorothy bir keresinde beton zeminlerde yetiştirilen 2 bin domuzu üzerinde bir araştırma yaptı ve yüzde 86’sının topallama veya toynaklarında ciddi bir hasara uğradıklarını buldu.

ÇÖZÜM: Hiçbir şey. *Haftalık Çiftçi* dergisinden bir gazeteciye kuru bir şekilde belirttiği gibi, “Bana güzel endamlı hayvanlar yetiştirmem için para ödenmiyor” demişti.

Yaklaşık yirmi yedi yaşımdayken bir akşam, mahalledeki marketten alınmış yiyeceklerle yarı yarıya dolu küçük bir plastik torbayla oturduğum daireye döndüm. Yarım litre süt, birkaç kutu meşrubat, bir paket çikolatalı bisküvi, dört Mars gofreti, bir ekmek ve Brunwin Grup'un "Isıt Ye" Sosis ve Püre hazır yemeğinden almıştım; diğerlerini soğutucuya ya da mutfak dolabına yerleştirmeden önce bu hazır yemeği hemen fırına koydum.

Yirmi beş dakika sonra, fırını kapatma zamanı geldiğinde, pişirme talimatına uyup uymadığıma göz atmak için paketini çöp kutusundan buldum: Ve işte o zaman oldu. Sanırım, bir tür tanrısal görüydü. Unutmayın ki, o dönemde, bir yılı aşkındır bir Tanrı'nın kuluyla konuşmamıştım. Aklımı kaçırmış olmam da mümkün, ama sanmıyorum. İsterikçe kahkahalar atmaya veya onun gibi şeyler yapmaya başlamamıştım. Bununla birlikte, nadir bir berraklık anı diye adlandırılacak bir şey yaşadım: Çok hassas ve fani, ama yaşamımda değilse bile, en azından o günden sonra diyetimi değiştiren kalıcı bir değişim yaratmaya yeterli bir ışık patlaması.

Neden, paketin üstündeki resim değildi, ama şöyle bir düşünmek için duraklamama yol açan resmin kendisi de olabilir. Yemek masasının çevresinde toplanmış dört kişilik bir ailenin resmiydi: Sağlıklı, bembeyaz dişli aile reisi, heyecanlı bir bekleyiş halinde al yanaklı iki çocuk ve Sosis ve Püre'nin son çıkan ürününü kocasının önüne, sanki bu yemek, kendi özdeğerinin nihai teyidi, o günün dürüst meşakkatleri ve eş ve annelik başarılarıyla dolu bir günü taçlandıran son zafermişçesine, neredeyse bir tanrısal bahtiyarlık ışıyla parlayan yüzüyle, genç, güzel bir anne vardı. Bu tür fanteziler her gün üzerimize yağdırılıyor ve ben onlara bağışıklık geliştirmiş durumdayım. Ama paketin arkasında, hiç de hazırlıklı olmadığım bir fotoğraf vardı. "Servis ederken öneriler" başlıklıydı. Bir tabağa konulmuş Sosis ve Püre'yi gösteriyordu. Tabağın bir yarısını Sosisler, diğer yarısını da Püre kaplamıştı. Tabak bir masa üzerindeydi ve bir yanında bıçak, diğerinde çatal duruyordu. Hepsi o kadardı.

İçimden çirkin bir şüphe yükselmeye başlarken, bir süre gözlerim bu fotoğrafa dikili durdum öylece. Derhal birinin, bir yerlerde, benim

aleyhime canavarca bir şakanın keyfini sürdüğü duygusuna kapıldım. Ve bu sadece benim aleyhimde de değildi, hepimize karşı yapılmıştı. Ansızın hem beni hem de genelde tüm dünyayı hedefleyen bir hakaret olarak gördüm bu fotoğrafı. Plastik tepsiyi fırından çıkardım ve çöpe fırlattım. Bu satın aldığım son Brunwin ürünü oldu.

O gece aç kaldığımı hatırlıyorum.

Göller Bölgesi'nden dönüşünde, çiftliğe on beş yirmi kilometre kala, George arabasını yol kenarında durdurdu, bir süre kırlara bakarak arabanın yanında dikildi. Oldukça ayıktı ve akşamdan kalımlığı yoktu (bugünlerde hiç akşamdan kaldığı olmuyordu), ama hâlâ tuhaf bir ağırlık hissediyordu üzerinde, kötü bir şeyler olacağına dair bir önsezi. Her zamanki gibi, karısını tekrar göreceği için sinirliydi; daha da beteri, ertesi akşam, Brunwin hayvan yemi tedarikçisi Nutrilite'tan bir iki yöneticinin yanı sıra, çekilmez kuzenleri Thomas ve Henry'yi ağırlayacak olmalarıydı. Aşçıyla geçici bir mönüü tartışması gerekirken, bütünüyle unutmuştu bunu. Dorothy küplere binmiş olmalıydı.

Üç gündür uzaktaydı: Boşa harcanmış üç gün, çünkü evliliğiyle ilgili hiçbir önemli karara varamamıştı, oysa –bu şimdi gelmişti aklına– yolculuğun asıl nedeni buydu. En azından, Dorothy'den ayrılmayı ve çiftliğin kontrolünün karısında kalacağı bilgisiyle yaşamayı asla başaramayacağını anlamıştı; bu durumda, eskisi gibi devam etmekten başka çıkar yol yok gibi görünüyordu. Hayvanlar hep vardı elbette. Ne kadar zavalıca görünse de, karısının en korkunç canavarlıklarına uğramış yaratıkları az da olsa rahatlatmıştı sürece yaşamını büsbütün boşa harcadığını hissetmiyordu. Şimdiden onları görmeye, ahıra gitmeye ve duvardaki gevşemiş tuğlaların ardında sakladığı viski şişesinden sağlıklarına kadeh kaldırmaya can atıyordu.

Eve vardığında akşamüzeri olmuştu. Dorothy'nin arabası bahçeye park edilmişti, ama kimseye görünmeden mutfaklar tarafına geçmeyi başardı. Aşçı ayakları masada, bir dergi okuyordu. George'u gördüğünde suçlulukla irkilip işinin başına dönmedi: Ça-

lışanların üzerinde otoritesini mutlak anlamda kaybettiğinden (kendisi farkında olmasa da), durum çoktandır böyleydi zaten.

Ertesi akşamki yemek için her şeyin yolunda olup olmadığını sordu, kadın da her şeyin kontrol altında olduğunu, süt danası yenileceğini ve Dorothy'nin buzağıyı elleriyle seçip kesmesinin üzerinden bir saat geçmediğini anlattı.

George aniden kötü oldu. Ahıra gitti ve kapısını tekmeleyerek açtı.

Herbert henüz ölmemişti. Ayaklarından bir kirişe asılmıştı ve boynundaki incecik kesikten, üçte biri dolmuş olan aşağıdaki koya kan damlıyordu. Gözleri bulanık, solgun, görme gücünden yoksundu. Onun dışında, ahır boştu.

İnlemeye başlayan George, eve koştu ve Dorothy'yi çalışma odasında, bilgisayarının başında bir şeyler yazarken buldu.

“Merhaba sevgilim” dedi. “Demek döndün?”

George karşılık vermediğinde, “Küçük dostun için kusura bakma, sevgilim” dedi. “Ama sürünün içindeki en yağsız ve en güzel görünüşlü olandı. Onu kesmem gerekiyordu.”

Sandalyesini döndürüp George'a baktı, içini çekti ve odadan çıktı. Bir iki dakika sonra döndüğünde bir tabanca vardı elinde.

“Tanrı aşkına” dedi silahı ona vererek. “İstersen acısına son ver. Tadı pek iyi olmaz ama, kimin umurunda? Senin duyguların daha önemli.”

George tabancayı alıp çıktı. Dorothy bilgisayarının başına döndü ve tabanca sesini duymak için bekledi. Aslında iki atış birden duyuldu, birkaç saniye arayla.

“Geri zekalı” diye mırıldandı. “Üç adım öteden bir buzağıyı bile vuramıyor.”

Dorothy, çiftlik çalışanlarından hangisinin *News of the World* gazetesine bilgi verdiğini hiçbir zaman kesin olarak tespit edemedi. Harold adında orta yaşlı baş belası bir işçiyi çıkarmakla yetindi; ama bu daha çok bir taşla iki kuş vurma amacı taşıyordu, çünkü adamın akciğerleri çok fazla tahıl ilacı solumaktan bitmişti ve artık işine yaramıyordu zaten. Her şey hesaba katıldığında, pek onun işi gibi görünmüyordu. Hem zaten, dokuzuncu sayfaya sıkıştırılmış, küçük bir haberdi çıkan: TUHAF ÇİFTÇİNİN ÂŞIK OLDUĞU

BUZAđIYLA İNTİHAR YEMİNİ başlığı altında birkaç heyecanlı, şakacı paragraf. Halkla ilişkiler elemanları, Dorothy'yi bunu hiç kimsenin ciddiye almayacağına, aslına bakılırsa tüm olayın birkaç ay içinde unutulup gideceğine ikna ettiler.

Bu, Haziran 1982'de olmalıydı.

Haziran 1982

1

O sözcük vardı, biliyordum. Sadece aklıma gelmiyordu...

... her derde deva... cila... stil...

Amacım 15.35 trenini yakalamaktı, ama bu makale beklenenden daha çok zaman almıştı ve geç kalıyordum artık. Beceriksizce beş gün yetecek giysileri, bir iki kitap ve not defterimle birlikte bir valize tıktırdım. Çıkmadan önce nüshayı telefonla gazeteye iletebileceğimi ummuştum, ama zaman yoktu. Sheffield'a vardığım zamana kalmıştı artık o iş. Hep böyle oluyordu: Daima kişinin zaman ve çabasını o kadar orantısızca çalan şu son bir iki cümle, dengeli toparlama, müstehzi ayrılık darbesi.

Ev arkadaşşıma bir not yazdım, tüm kapıları kilitledim ve ardından, valizim elimde, sokak düzeyine çıkan dökme demir basamakları tırmandım. Sıcak, rüzgarsız bir yaz günüydü, ama kırk sekiz saatten fazla süreden beri evden dışarı adım atmadığım için –kitabı okumamın ve değerlendirmemin aldığı zaman- güneş ışığı ve taze hava aniden canlandırıcı göründü. Zemin kattaki dairemiz, Earl's Court Caddesi'nden pek uzak olmayan bir yan sokaktaydı, metro istasyonuna beş dakikalık bir mesafede. Biraz fazlaca kalabalık, biraz pejmürde, işlek bir bölgeydi; sonu gelmez telaşesi ve faaliyeti kimi zaman ağır gelebiliyordu, ama bu öğle sonrası gerçekten canlandırmıştı beni. Ansızın, ilk kez olarak, büyük bir maceraya başlıyor olabileceğimi hissetmeye başladım.

Earl's Court'tan St. Pancras'a gitmek, Piccadilly Hattında yirmi dakikalık bıkırtıcı bir yolculuğu gerektiriyordu. Her zamanki gibi elimde bir kitap vardı, ama bir türlü kafamı veremiyordum ona. Kaygı ve beklenti heyecanı dalgaları içimi ürpertiyordu. Joan'ı yeniden görmek garip olacaktı: Yalnız onu görmek değildi garip gelen (her ikimizin de ailemizi ziyaret ettiğimiz her Noel bunu yapıyor-

dum zaten) ama onunla vakit geçirmek, onu yeniden tanımaktı. Telefonda sesi yakın, özgüvenli, otoriter gelmişti. Gelip ziyaret etme daveti çok kolay, sanki o anda akla gelmiş bir düşünceymiş- çesine çıkmıştı ağzından; bana öyle gelmişti ki, muhtemelen bu ona önemli gelmiyordu –yoğun bir çalışma programına benzeyen yaşamın içine kolayca eklenebilecek bir başka konuk- oysa benim için, çok büyük bir önemi ve vaadi içeriyordu: Saçma bir evlilikle bir şekilde yitirdiğim, fiilen Joan'ın tek canlı tanığı olduğu çocukluğumun iyimser benliğini yeniden keşfetme ihtimali.

King's Cross'a yaklaşırken düşüncelerim bunlardı; en azından bazıları. Dürüst olmam gerekirse, yolculuğun çoğunu, vagondaki kadınlara bakmakla geçirmiştım. Yalnız sekiz yıl önce boşandığımdan değil, dokuz yılı aşkındır hiçbir kadınla sevişmediğimden ve bu arada olasılıkların müzmin bir seyircisi, değerlendircisi, ölçüp biçicisi haline geldiğimden, ona doğru her bakışım, gerçekten çaresiz (ve tehlikeli) erkeğin adeta damgası olan o kaçamak şiddetle yüklüydü. Bu defa, sadece iki ciddi ilgi nesnesi olduğunu çabucak görmüştüm. Benim oturduğum tarafta birkaç koltuk ötede, kapılara yakın oturan biri vardı –ufak tefek, sakın, pahalı giyimli: Klasik, Grace Kelly-vari soğuk sarışın. Knightsbridge'de binmişti. Ve bir de vagonun diğer ucunda daha uzun ve daha sade görünümlü bir esmer vardı: Onu Earl's Court'taki peronda fark etmişim, ama o zaman, şimdi de olduğu gibi, güzel koyu renkli saçlarının ve çok ilgiyle okuduğu açıkça görülen gazetesinin perdesinin ardından yüz çizgilerini fark edememişim. Gene sarışına baktım, riskli, yanlmasına attığım –hayal etmiyorsam tabii- onun da yakalayıp kırılğan bir an boyunca sürdürdüğü, yüreklendirmeyen ama aynı zamanda azarlamayan gözlerle yanıtladığı bir bakış. Derhal bir fantezi kurmaya giriştim, en sevdiğim fanteziyi: Mucizevi bir şekilde, benimle aynı durakta indiği, aynı istasyona doğru devam ettiği, aynı treni yakalayıp, aynı kente gittiği –çok işe yarar şekilde, olayları biz-zat yönlendirme gereğinden beni kurtarıırken, bizi bir araya getiren bir sürü tesadüften oluşan fantezi. Ve böylece King's Cross'a yaklaşırken, onun trende kalmasını daha çok istemeye başladım. Her durakta boş, artan bir kaygı başlangıcını daha çok hissediyor ve onunla bir sohbete girme olasılığını daha çok istiyordum, tıpkı

yüzü ve vücudunun neredeyse kusursuzluğa yakın bir güzelliğe ulaştığını gördüğüm gibi. Leicester Meydanı. Covent Garden. Holborn. Holborn'da ineceğinden hemen hemen emindim, fakat hayır, tersine koltuğuna daha da rahat yerleşmiş görünüyordu, duruşu bile baştan çıkarıcı bir zayıflık almış gibiydi (bizim oturduğumuz tarafta, vagona kalan tek yolcu bizdik ve artık bu sırada ben iyiden iyiye fantezimin derinliklerine sürüklenmiştim. Sadece iki durak daha. Keşke... Keşke... Ve ardından King's Cross'a geliyorduk ve artık çekinmeden dönüp ona baktığımda, orada da inmeye niyeti olmadığını anladım ansızın: Fanteziyi tuzla buz edip kapılar açılmadan hemen önce son bir hırsızlama bakış atan ben oldum, oysa gözlerinde kuşkuya yer vermeyecek, delici, tembel bir soru ifadesiyle bana baktı. Perona inerken, bütün uzuvlarım kurşun gibiydi; yasaklayıcı, elastik duygu lifleri beni trene bağlıyordu. Uzaklaştı; döndüm, onu göremedim; ve sonraki birkaç dakika boyunca, St Pancras'a doğru yürüyerek, biletimi alıp gazetecinin önünde vakit öldürürken, midemde bir ölülük, sonu gelmez, gündelik yinelemeyi tehdit eden bir başka minik trajediler silsilesinden nasılsa sağ kurtulmuşluğun ezici duygusu.

Sheffield treninin bir vagonunda oturmuş, hareket etmesini beklerken, bu küçük düşürücü olayı düşünerek, eylemden çok hayal insanı olarak beni sonsuza dek damgalayan kötü talihe –veya neyse artık, ona- sövüyordum: Benim kahramanım Yuri, korkusuzca yıldızlara dalmaya tereddüt bile etmezken, ben, Orpheus gibi, fantezilerin yer altı dünyasında gezinmeye mahkum edilmiştim. İyi seçilmiş birkaç sözcük, tek gereken oydu işte, gene de bunları akıl edememişim: Ben, kitabı basılmış bir yazar, Tanrı aşkına! O sözcükleri söylemek yerine, hep biraz daha gülünçleşerek sarmallanan senaryolar hayal edip duruyordum: Sonuncusu, ilgi nesnemin ansızın durağını kaçırdığını fark edip Caledonian Caddesi'nde fırlayıp inmesi, bir taksiye işaret edip, tam perondan ayrılmak üzereyken bindiğim trene son anda yetişmesiyle ilgiliydi. Gözlerimi kapattım ve başka bir şey düşünmeye çalıştım. Yararlı bir şey, bir defaya mahsus. Sözcük: Kafamı yoğunlaştırmam gereken şey oydu, bir türlü yakalayamadığım o sözcük... Sheffield'a varmadan önce son cümleyi toparlamam çok önemliydi.

... gereken *letafet*... gereken *lezzet* ... *espri*...

Bu taktik şaşırtıcı ölçüde başarılı oldu. Kafam o kadar meşguldü ki, hareket memurunun düdüğünü bile duymadım; trenin kalkışını güçbela fark ettim; bulunduğum vagonun kapısının, benden hemen birkaç sıra ötede bir koltuğa çöken soluk soluğa, heyecanlı biri tarafından kaydırılarak açılışının ancak şöyle böyle gördüm. Londra'nın dış mahallelerinden hızla geçmeye başlamadan varlığının bilincine varmadım; ona baktım ve metro yolculuğumda gördüğüm koyu saçlı kadını tanıdım. Kaçınılmaz heyecan ürpertisi sadece bir anın minicik bir zerresi kadar sürdü. Çok daha güçlü bir şey onu bastırmıştı: Zevk, kafa karışıklığı ve, başta, inatçı bir inanamazlıkla birleşen fantastik bir duygusal şok dalgası. Aman Tanrım, bu kadının –hayır, gazetesini değil- fakat ince, ciltli, kapağında benim resmim olan bir kitap okuyor olması mümkün olabilir miydi?

Bu, tüm yazarların rüyasıdır herhalde. Ve edebi şöhretlerin yaşamında bile nadiren olduğu düşünülürse, benim gibi eserin kamunun bilincine girmiş olduğuna dair her türlü kanıtla susamış, genç ve tanınmamış yazar için ne kadar değerli olduğunu bir düşünün. Gazetelerde ve edebiyat dergilerinde kısa, saygın tanıtım yazıları çıkmıştı kitabım hakkında –bazı örneklerde, neredeyse ezbere yapıldığını öğrendiğim- ama artık onlar daha geniş dünyanın bütünüyle farklı, hiç kuşku götürmeyen, canlı ve keyfi bir şeyi saklıyor olabileceğine dair bu ani ipucunun karşısında hepsi önemsizliğe gömülüp gitmişti: Bir okuyucum vardı. İlk duygu buydu. Ardından, kuşkusuz, çoktandır özlenen fırsat, sohbete giden mükemmel kanıt, kanıt istemeyen gerekçeye sahip olduğumu anladım: Ne de olsa, bu koşullarda kendimi *tanıtmamam* kabalık olurdu. Tek sorun, hamlemi nasıl ve ne zaman yapacağım meselesiydi.

Bu konuda incelikli hareket etmeye kararlıyım. Dosdoğru konuya dalmak, karşısına geçip oturduktan sonra, 'Görüyorum ki, benim kitaplarımdan birini okuyorsunuz' –veya daha kötüsü, 'Edebiyat zevki olan kadınlara hayranım'- tarzında görgüsüzce bir şey söylemek istemiyordum. Çok daha iyisi, *onun* beni tanımasını

sağlayacak bir şeyler yapmaktı. Eh, bu da pek o kadar zor olmamalıydı. Birkaç dakikalık tereddütten sonra, ayağa kalkıp valizimi de alarak onun karşı tarafındaki sıradan bir koltuğa geçtim. Bu onun başını kaldırıp şaşkınlıkla beni seyretmesine yetti; belki de kızgınlıkla demeliyim. “Sadece güneşten kaçmak istedim” dedim –yeni koltuğum da en az eskisi kadar güneşin altında olduğu için, anlamsız bir sözdü aslında. Hiçbir şey demedi; yarım yamalak gülümsedi ve kitaba döndü. Ellinci sayfada filan olduğunu görebiliyordum, kabaca dörtte birini okumuştum kitabımın: Bütün romanın içinde (en azından benim düşünceme göre) gerçekten en komik sahneye birkaç sayfa kala. Arkama yaslandım ve göz ucuyla sezdirmeden onu izlemeye devam ettim; aynı zamanda –kafasını kaldırıp bakacak olursa- profilimi, hatırı sayılır bir kişisel giderle hizmetlerinden bizzat yararlandığım stüdyo fotoğrafçısının tercih ettiğiyle aynı açıdan, doğru dürüst görmesini sağlamaya da dikkat ederek. On-on iki sayfa geçti, hemen hemen aynı dakikayla birlikte, gözle görülür bir eğlence belirtisi baş göstermedi: Pasajın okuyucuda yaratacağını büyük bir keyifle hayal ettiğim durdurulamaz kahkaha spazmları şöyle dursun, bir gülümsemenin uzak yansıması bile yoktu. Bu kadının sorunu neydi? Romanımın ciltli baskısı acıklı sayıda satmıştı –beş-altı yüz kadar- öyleyse, onun tarzına ve yöntemlerine uzak olduğu apaçık olan birinin eline nasıl geçmişti? İlk kez yüzüne dikkatle bakarak, gözlerinde ve ağız çizgisindeki mizah yoksunluğunu, kaşlarını sürekli bir çatkinlik halinde tutan ciddi bir çizginin izlerini fark ettim. Okumaya devam etti. Beş dakika filan daha bekledim, artan bir sabırsızlıkla. Fark edilecek şekilde yerimi değiştirdim, hatta yukarıdaki raftaki valizimden gereksiz şeyler almak için iki kez ayağa kalktım; sonunda gürültülü bir öksürük nöbetine kapılmış gibi yapmaktan başka çare bulamadım; ancak o zaman ihtiyatlı bir beklentiyle bana baktı ve şöyle dedi:

“Kusura bakmayın ama benim dikkatimi çekmeye mi çalışıyorsunuz?”

“Yo, hiç de değil” dedim, yanaklarımın deli gibi yanmaya başladığını hissederek.

“Bir öksürük pastili ister misiniz?”

“Yo, iyiyim. Gerçekten.”

Başka bir şey söylemeden kitaba döndü, ben de inandırıcı kılmayı doğru dürüst beceremediğim sahte suskunluğuma gömüldüm tekrar. Durum utanç verici olmaktan da öteye geçip büyük bir aptallığa dönüşmüştü. Kalan tek seçeneğim şunu söylemekti: “Aslında dikkatinizi çekmeye *çalışıyordum*.”

Başını kaldırıp bana baktı ve açıklama yapmamı bekledi.

“Okuduğunuz...kitapla ilgili.”

“Ne olmuş kitaba?”

“Şey, arkadaki fotoğrafla ilgili bir şey fark etmediniz mi?”

Çevirdi. “Hayır, görmedim...” Sonra, bakışlarını fotoğraftan bana, benden fotoğrafa çevirerek, inanılmaz bir gülümseme yayıldı yüzüne. “Şey, ben...” Tüm yüzünü aydınlatmıştı, şu gülümseme. Sonra kahkahaya dönüşmeye başladı. “Ve siz de orada oturmuş... Yani bu inanılmaz. Sizin *büyük* hayranınızım, biliyor musunuz. Bütün kitaplarınızı okudum.”

“İkisini de” diye düzelttim.

“İkisini de, kesinlikle. Yani demek istiyorum ki, ilkini okudum, şimdi de bunu okuyorum. Ve müthiş beğendim.”

“Sakıncası var mı...?” diye karşısındaki koltuğu işaret ettim.

“Sakıncası mı? Ne demek... Demek istiyorum ki, bu o kadar olağanüstü bir durum ki!.. Her –nasıl diyeyim, her okurun rüyası, gerçekten, değil mi?”

“Ve her yazarın” dedim, onun karşısına geçerek.

Bir süre boyunca sadece birbirimize gülümseyerek oturduk, utangaç, nasıl başlayacağını bilemeyen bir tavırla.

“Şimdi sizi seyrediyordum da” dedim. “O büyük sahneyi okuyordunuz, değil mi –düğündeki?”

“Düğün, evet, kesinlikle. O kadar olağanüstü bir bölüm ki, çok –son derece etkileyici.”

“Hmm: Öyle mi düşünüyorsunuz? Ben aslında komik olmasını umuyordum.”

“Ah, elbette öyle. Yani, ı-ııı, etkileyici... ve komik. Bu kadar zekice olmasının nedeni de o.”

“Pek de gülüyor gibi görünmüyordunuz, hepsi o.”

“Hayır, gülüyordum; içimden gülüyordum aslında. Kitaplara hiç yüksek sesle gülmem. Huyum böyle.”

“Söylemem gerek, sayenizde bugün çok mutlu oldum.” Yine o gülümseme; ve saçını geriye doğru atışında insanı büyüleyen bir hafiflik. “Kendimi tanıttırdım kuşkusuz, benim ismimi zaten bilmiyor olsaydınız.”

İma ettiğim şeyi hemen anladı. “Ah, bağışlayın, daha önce söylemem gerekirdi. Benim adım Alice. Alice Hastings.”

Tren Bedford’a yaklaşıyordu. Alice’le ben belki yarım saattir konuşmaktaydık; onu yemekli vagona davet etmiş, bir kahveyle sandviç ikram etmiştim; Falkland Savaşı ve farklı çağdaş yazarlar hakkında konuşmuş, her ikisinde de hemfikir olduğumuzu görmüştük. Oldukça uzun, güzel bir yüzü, zarif ve uzun bir boynu vardı ve sesi dolgun, ezgili, derindi. Tekrar bir kadınla sohbet etmek harika geliyordu. Son birkaç yıldır bu anlamda hayatım tamamen ıssızdı: Verity’yle o umutsuz evlilik, ardından 1970’lerin ortasında üniversiteye gitme kararı, oradaki “olgun” bir öğrenci olarak resmî tanınma karşın, sınıf arkadaşlarımdan hepsi fiziksel ilişkilere girip çıkmak konusunda büyük bir yeteneğe sahip gibi görünürken, onlarla karşılaştırdığımda, kendimi hantal bir ergen gibi hissedişim. Belki de, bir yazarın yaşamının bunca çekici gibi görünmüş olmasının nedeni buydu: Toplumsal olarak geri kalmışlara sunduğu sığınak, yalnızlığa kazandırdığı pırıltılı meşruluk. Patrick eserimde hiç “cinsel boyut” olmadığına ilişkin o sözleriyle aslında bunu ima etmişti; ama bu anıyı hemen bir kenara ittim. O sohbet hâlâ içimi yakıyordu, onun bir daha yüzüne nasıl bakacağımı hayal edemiyordum.

“Eee, nereye gidiyordunuz sahi?” diye sordu Alice; ve ona söylediğimde, “Aileniz orada mı?” dedi.

“Hayır, bir kız arkadaşımı görmeye gidiyorum. Birkaç yıldır orada yaşıyor. Bir sosyal hizmetli.”

“Anlıyorum –o zaman kız arkadaşınız, öyle mi?”

“Yo, yo, hiç ilgisi yok. Kesinlikle. Hayır, Joan’la ben ... çok eskiden tanışırız. Demek istiyorum ki—” Derken aklıma ansızın durumu ona anlatmanın kestirme ve kolay bir yolu olduğu geldi. “Birkaç ay önce, Sunday’in eklerinden birinde hakkımda çıkan yazıyı okumuş muydunuz, ‘Yazdığım İlk Hikaye’ diye çıkmıştı?”

“Evet, okudum. Bayıldım ayrıca: On iki yaşındayken filan bile o kadar alaycı ve komik polisiye öyküler yazmışsınız. Büyümüş de küçülmüş denilen çocuklardan biriydiniz herhalde.”

“Sekiz yaşındaydım” dedim ciddi bir şekilde. “Ve bu öyküleri bütün ciddiyetimle yazmıştım. Her neyse, Joan –o günlerde en iyi arkadaşımıydı sanırım. Neredeyse yan komşumuz sayılırdı ve o çiftliğe gider ve birlikte oynardık: Dergide kullanılan o fotoğraf, hani bir masada son derece ciddi ve entelektüel bir tavırla oturduğum fotoğraf, bir çeşit çalışma odası olarak kullandığımız o ahırda çekilmişti işte. Bunun o yazı için en iyi fotoğraf olacağını biliyordum –yani, sadece ikiye böleceklerdi, Joan da görünmeyecekti –ama ben o fotoğrafı yıllar önce kaybetmiştim. Aileme telefon ettim, ama onların da nerede olabileceğine ilişkin hiç fikirleri yoktu, bu yüzden sonunda Joan’ı arayıp tesadüfen ondaki fotoğrafın elinde olup olmadığını sormak zorunda kaldım. Çok şaşırdım, ama varmış: Bütün o yıllar boyunca onu saklamış anlaşılan. Böylece fotoğrafı gönderdi ve-işte, yeniden haberleşmek için vesile oldu, çünkü birbirimize söyleyecek pek fazla şeyimiz yoktu... Bilmiyorum, galiba kısa ömürlü evliliğimden beridir ve ondan sonra birkaç kez daha telefonlaştık ve sonra gelip birkaç gün onda kalmam için beni davet etti –peki, dedim, neden olmasın? Böylece buradayım.”

Alice gülümsedi. “Size saplantısı var gibi geldi.”

“Kim, Joan mı? Yok canım. Aslında birbirimizi pek tanıyor bile sayılmayız. O zamanlar çocuktuk.”

“Bilmiyorum gene de: Bütün o yıllar boyunca fotoğrafınızı saklaması. Ve kitaplarınızın basılması filan, ona çok çekici görünmüş olabilirsiniz.”

“Hayır, yani, bütün bunlar sadece ... işte, eski günler hatırına.”

Benim işi hafife almaya yönelik yaptığım her şeye karşın, Joan konusunun Alice’i rahatsız etmeye başladığını görebiliyordum. Başlayıveren bir kıskançlık sancısı belki? Şimdiden mi? İçinde bulunduğum tehlikeli neşe halinde, böyle yorumlamayı tercih ettim; saatine bakıp son derece rahat bir kayıtsızlıkla konuyu değiştirmesi de, kuşkumu doğrulamaya yaradı.

“Yazarlıktan para kazanabiliyor musun, Michael?”

Bu pekala münasebetsiz bir soru olabilirdi; ama Alice bu riski göze aldıysa bile, son derece iyi verilmiş bir hükümdü bu: Artık ona her şeyi söyleyebilecek bir noktaya gelmiştim.

“Pek sayılmaz, hayır. Yazmanın asıl nedeni o değil aslında.”

“Elbette değildir. Sormamın nedeni sadece –şey, ben de yayıncılık sektöründe çalışıyorum ve dönen paraları biliyorum. Senin için kolay olmadığını tahmin edebiliyorum.”

“Demek yayıncılık işindesin? Hangi yayınevi?”

“Ah, adlarını duymamışsındır. Ne yazık ki, yelpazenin en kötü şöhretlilerinin ucundalar. Şu iki ölümcül sözcük –yüksek sesli söylemekte ben bile güçlük çekiyorum.” Öne doğru eğildi ve sesi dramatik bir fısıltıya dönüştü: “Saçma sapan şeyler yayımlıyoruz.”

Hoşgörülü bir tavırla gülümsedim. “Yayıncılık alanının çoğu öyle zaten, düşünürsen. Geçimimi sağlayacak bir para kazanmadığım kesin ve yazarlığım başka türlü işlere harcayabileceğimi sandığım zamanın çoğunu alıyor, dolayısıyla ayrıcalığının bedelini ödediğimi söyleyebilirim, bir bakıma.”

“Evet, ama biz en berbat türden çöpleri basıyoruz. Korkunç romanlar, sıkıcı otobiyograflar... Doğru dürüst kitapçıların beş kilometre yakınlarına sokmayacakları türden şeyler.”

“Editörlük mü yapıyorsun?”

“Evet, bütün o kaçık yazarlarla telefonda konuşup kitaplarının değerli olduğuna inandırmaya çalışıyorum onları –ki hiçbiri beş para etmez aslında. Bazen de yazarları ben *bulmak* zorunda kalıyorum; bu biraz daha zor. Yani, biri bir kitabın yazılmasını –söz gelimi, bir aile tarihi gibi- istiyor biz de bu işi yapacak bir yazar buluyoruz. Şu anda yapmaya çalıştığım da o, aslına bakarsan.”

“Şu insanların kibrine bakın hele: Aile tarihlerinin yazılmaya değer olduğunu düşünmek nasıl bir şey?”

“Eh, oldukça ünlü olanlar da çıkıyor aralarından. Winshawlar’ı duymuşsundur herhalde?”

“Henry Winshaw gibi mi mesela –televizyondan televizyona koşan manyak?”

Güldü. “Doğru. Evet, Henry’nin... halası, sanırım, tüm aile hakkında bir kitap yazdırmak istiyor. Tek istediği –bilirsin işte, doğru dürüst bir yazar tarafından yapılması. İşe yaramazın birini istemiyor.”

“Tanrım, böyle bir işi kabul etmek için eziyet çekmeye düşkün olması gerek insanın, öyle değil mi?”

“Sanırım öyle. Her neyse, son derece yüklüler, çoğu öyle ve akıl almaz miktarda bir para ödemeye hazır gibi görünüyor.”

Çenemi sıvazladım düşünceli bir tavırla, bu konuşmanın nereye doğru gittiğini anlamaya başlayarak. “Öyle görünüyor ki... *sanki* bu fikri bana kabul ettirmeye çalışıyorsun gibi.”

Alice güldü: Bu düşünce onu gerçekten şaşırtmış gibiydi. “*Sana* mı? Ulu Tanrım, hayır. Yani, sen *gerçek* bir yazarsın, *ünlüsün*, en çılginca düşlerimde bile böyle bir şeyi—”

“Ama en çılgin düşlerinde benimle trende karşılaşmayı da düşünmemiştin hiç, değil mi?”

“Hayır, ama... Yani, bu saçma, konuşmaya bile değmez. Yapman gereken bir sürü şey, yeni romanlar için bir dolu fikirlerin vardır muhakkak...”

“Tesadüfe bakın ki, şu anda yeni romanlar için hiç yeni bir fikrim yok. Birkaç hafta önce editörümle konuşuyordum ve bir açmazla karşı karşıya geldik.”

“Fakat –bak, bana bu konuyla ciddi ilgilediğini söylemiyor-sun, değil mi?”

“Ama henüz anlaşma şartlarını bana söylemedin.”

Bunları açıkladığında, gözlerimin ve ağzımın kocaman açılmasını önlemeye çalıştım, ama kolay olmadı. Sakin ve özgüvenli görünmeye çalıştığım birkaç saniyede kafamdan hesap yaptım: Earl’s Court’taki daireden nihayet taşınabileceğimi, örneğin, ve kendime bir daire alabileceğimi; sözünü ettiği miktardaki parayla birkaç yıl ne kadar rahat yaşayabileceğimi. Ama bu tehlikeli yolda daha fazla ilerlemeden önce bilmem gereken başka bir şey, daha da önemli bir şey vardı.

“Bu kitap” dedim, “senin projen değil mi? Senin bebeğin.”

“Evet, tamamen öyle. Biz ... evet, sanırım birlikte çalışacağız üzerinde.”

Hoparlörden trenin Kettering’e varmak üzere olduğunu anons eden biletcinin sesi geldi. Alice ayağa kalktı.

“Bak, burada inmem gerekiyor. Seninle tanıştığuma gerçekten çok memnun oldum ve... Dinle, nezaketi bir yana bırakırsak. Bu teklifle *gerçekten* ilgilenmedin, değil mi?”

“Aslında tümüyle imkansız değil. Hem de hiç değil.”

Yine gülmeye başladı. “Bunun olduğuna inanamıyorum. Gerçekten inanamıyorum. Bak, şuralarda bir kartvizitim olacaktı...” Çantasını karıştırıyordu. “Şunu al ve bu konuyu biraz düşünme fırsatı bulduğunda bana bir telefon et.”

Kartı aldım ve göz attım. Ortada, firmanın adı “Peacock Press” kırmızı harflerle yazılmışken, altında “Hortensia Tonks, baş editör” yazısı yer alıyordu.

“Bu kim?” diye sordum, ismi işaret ederek.

“Ha, o ... benim patronum. Benim kartvizitim henüz bastırılmadı: Firmada oldukça yeniyim. Ama kim bilir” ve burada –bunu açıkça hatırlayabiliyorum- omzuma hafifçe dokunarak, “terfim için gereken pasaportum olabilirsin pekala. Hele dur, *Michael Owen*’ın Winshaw kitabını yapmakla ilgilendiğini bir söyleyeyim de onlara.” Tanıdık olmayan ismi çizdi ve büyük, köşeli el yazısıyla kendi ismini yazdı. Sonra elimi tuttu ve resmî bir tokalaşmayla sıktı: “Evet, şimdilik hoşça kal.”

Tren durmak üzereydi. Vagonun kapısından çıkmadan hemen önce, “Kız kardeşinle ne kadar kalacağını söylemiştin?” diye sordum.

Döndü, hâlâ gülümsüyordu. “Bir iki gün. Neden?”

“Ellerin boş seyahat ediyorsun da.”

Birden bire valizi olmadığını fark etmiştim; sadece küçük siyah bir el çantası.

“Ha –onda birkaç eşyam duruyor. Çok rahat oluyor –neredeyse ikinci ev gibi.”

Vagonun kapısını iterek açtı ve keyifli gülümseyişi ve sallanan elinin son bir imgesiyle baş başa bıraktı beni: Alice Hastings’i bir sonraki ve son görüşümden önce geçen sekiz uzun yıl içinde yavaş yavaş boşluğa doğru solan bir imge.

...gereken *deha*... gereken *cüretkarlık*...

Neredeyse. Az kaldı artık. Çok az.

Yolculuk ilerledikçe heyecanım artmaya devam etti. Yanımda getirdiğim kitaplar masada açılmamış olarak duruyordu, ben de kendimi manzaranın dalgın bir tefekkürüne bıraktım. Derby'den kalktığımız sırada, demiryoluna paralel uzanan kırmızı tuğlalı fabrikalar ve depoların ardında koyu yeşil kırlar görünüyordu: Sadece güzel kumtaşı çiftlik evlerinin veya ara sıra bir köyün, bir vadiye sıcak bir yuva kurmuşa benzeyen birkaç gri arduvaz kayalığının beklemediği engebeli otlaklarda Frizye sığırları otliyordu. Daha sonra, Chesterfield'da demir yolunun yanı başında belirmeye başlayan kocaman kömür yığınları, gökyüzüne önce vinçler ve kuyu şaftlarının, ardından, hiç onlarla bağdaşmayan, beni on beş yıl kadar geriye, bir yeniyetmeyken televizyonda seyrettiğim din adamları üzerine budalaca bir komedi dizisinin jeneriğine götüren çarpık bir kilise kulesinin hükmettiği kömür bölgesine geldiğimizi ilan etti. Tüneller ve uzun kayalık geçitlerden ilerlediğimiz sırada hatıralara dalıp gittim. Hattın iki yanı o kadar sık ağaçlıktı ki, sıraevler dizisinin bir Akdeniz mavisini göğünün altında sıralanmış ve inanılmaz şekilde yüksek bir sırtın ucuna tünemiş Sheffield'ı karşımda görünce şaşırdım: Aslında tepenin neredeyse zirvesindeydi. Derhal

muhteşem bir manzara önüme süeldi: Zirvelerine dimdik yükselen parmaklar gibi kuleleriyle, kentin korkusuzca yükseldiği yamaçların sarplığı karşısında demiryolu boyunca uzanan çelik fabrikaları ve fabrika bacaları hiçleşiyordu. Bunca ani, bunca yalın bir güzelliğe hiç mi hiç hazırlanmamıştım.

“Yalın güzellik”: İyi ama, neden bu ibareyi kullanmıştım? Be-timlediğim aslında bu kent miydi, yoksa kendisini bu binaların ağırbaşlı saygınlığına kendini dayatan ve onları benim çılgın gözle-rime olduğundan daha güzel gösteren Alice’in yüzü müydü? İstas-yonda bekleyen kalabalığın arasında sıcak ve istekli gülümseyişiyle, elini sallayışı yüreğimi daha o anda umutsuzlukla dolduran Joan’ı gördüğümde, kesinlikle aklımda Alice vardı. Kilo almıştı ve mak-yajsızdı ve son derece sade ve çirkin görünüyordu. (Bunlar pek de övgüye değer gözlemler sayılmaz, biliyorum: Ama gene de dürüst olduklarını söyleyebilirim.) Beni ezercesine kucakladı ve yanağıma ıslak bir öpücük kondurdu, ardından otoparka doğru yürüdük o önde ben arkada.

“Hemen eve gitmeyelim” dedi. “Sana önce kenti biraz göster-mek istiyorum.”

Ben doğuştan orta İngiltereli iken, büyüdüğüm yer itibarıyla da Güneyli sayılırdım. İngiltere’nin kuzeyinde hiç yaşamadım, oraya hep biraz mesafeli, korku ve büyülenmeyle karışık bir duyguyla bakmışımdır. Trenle iki buçuk saatten kısa bir süre yolculuğun ardından, insanın kendisini Londra’dan bu kadar aşık, bu kadar zindeleştirici derecede farklı bir yerde bulabilmesi, örneğin, olağa-nüstü görünüyordu. Bu fark mimariden mi, çevremi saran insanla-rın yüzünde mi, üzerlerindeki giysilerde mi, hatta yoksa sadece bir-kaç kilometre ötede geniş ve çok güzel kırların uzandığı bilgisinde miydi: Ama belki de bütün bu şeylerin tümünden de derine giden, buranın ruhunun ta kendisinde mevcut temelli bir şeyden geli-yor olması da mümkündü. Joan, Sheffield’in lakabını söyledi bana –Güney Yorkshire Sosyalist Cumhuriyeti- ve o dönemde kentin İşçi Konseyi’nin başında olan David Blunkett’e övgüler yağdırdı. Bayan Thatcher’a muhalefetin iyiden iyiye kinlenmiş, ama kıyasıya dağınık ve parçalanmış olduğu Londra’dan gelen biri olarak, ortak

bir dava çevresinde böylesine sıkıca kenetlenmiş bir topluluğa karşı kıskançlıkla karışık bir gıpta hissi doldurdu içimi.

“Hiçbir şey Güney’deki gibi değil” dedim. “Tanıdığım sosyalistlerin yarısı Sosyalist Demokrat Parti safına geçtiler.”

Joan güldü. “Onlar burada geçen ayki yerel seçimlerde hezimetle uğradılar. Liberaller bile ancak birkaç sandalye alabildiler.” Birkaç dakika sonra katedralin önünden geçiyorduk, o zaman bana şöyle dedi: “Burada geçenlerde HMS *Sheffield*’da ölenlerin anısına düzenlenen bir ayine katıldım.”

“Hepsi bu civardandı galiba, değil mi?”

“Hayır, hepsi değil. Ama yerel deniz harp okulu öğrencileri o gemiye verilmişlerdi ve mürettebat daima buradaki çocuk merkezlerini, öyle yerleri ziyarete gelirdi. Battığı zaman hepimiz perişan olduk. ‘Parlak Sheffy’ denilirdi ona. Ayın dolup taşı: Yüzlerce kişi kapıdan çevrildi. York Caddesi’ne dek uzayan bir kuyruk oluştu.”

“Sanırım savaşa karşı büyük bir öfke var.”

“Herkes kızgın değil” dedi Joan. “Herkes karşı çıkmıyor. Ama konu o değildi ki. Bunu nasıl anlatabilirim bilmiyorum, ama... sanki hepimiz o gemide akrabalarımızı kaybetmiş gibi hissettik kendimizi.” Bana gülümsedi. “Burası çok sıcak bir kent, görüyorsun. İşte tam bu nedenle de, onu sevmemezlik edemezsin.”

Bense kendimi yabancı bir ülkede bir ecnebi gibi hissetmeye başlamıştım bile.

Joan üniversiteye yakın sayılabilecek, küçük, koyu renk sıra evlerden birinde oturuyordu. Üç yatak odası vardı; ev borcunu ödeyebilmek için ikisini öğrencilere kiralıyordu. Bu beni şaşırttı: Onda kalırken yalnız olacağımızı düşünmüştüm, ama onun bana odasını verirken, kendisinin de alt katta uyuyacağı anlaşıldı. Kuşkusuz buna izin veremezdim, böylece kendimi oturma odasındaki bir yataklı kanepede, her sabah Joan’ın ve kiracılarının kahvaltı yapmak üzere mutfığa giderken girmeleri yüzünden berbat bir şekilde uyanacağım beş gün geçirme ihtimaliyle yüz yüze buldum.

Bu kiracıların ikisi de aslında üniversite değil politeknik öğrencisiydi. Film yapım dersleri alan Graham vardı, bir de çok utangaç

ve ketum, güzel sanatlar öğrencisi Phoebe. Onlardan uzak durmanın pek kolay olmayacağını anlamak çok sürmedi: Sıkı disiplinli bu eve hükmeden Joan'dı ve üç farklı renkli kalemle akşam yemekleri için alışveriş, bulaşık ve yemek pişirme sıralarını belirleyen büyük bir kağıt asılıydı mutfakta. Bir aile birimine çok yakın bir grubun konuğu olacağım anlaşılıyordu –ve durumu daha da kötüleştiren, benim ziyaretimle ilgili önceden birçok konuşma yapılmış olmasıydı. Joan'ın benim hakkımda sıkı bir yığınak yaptığını, edebi Londra'dan gelen bu egzotik elçiye övgüler yağdırarak, ötekilerde –tuhaf bir şekilde paylaşmaya gönülsüz oldukları– büyük bir coşku hali yaratmaya çalıştığını sezmiştim.

Bütün bunlar, daha o ilk salı akşamı birlikte yemeğe oturduğumuzda açıklığa kavuşmaya başladı. Pişirme sırası Joan'daydı. Havuç püresiyle doldurulmuş avokado ve esmer pirinç pilavının arkasından ravent tatlısı vardı. Yemek odası küçüktü ve o yönde biraz daha çaba gösterilmiş olsa, neredeyse sıcak ve rahat bir yer olabilirdi: Bunun yerine çıplak ampul ışığı altında ve etrafımız –sonradan öğreneceğim üzere– hepsi de Graham'a ait, siyasal afişleri ve yabancı film afişleri (içlerinden sadece Godard'ın *Tout Va Bien*'ini tanıyabildiğim) kuşatılmış olarak yedik yemeğimizi. Bir süre sohbeti beni pek dahil etmediler; konular Joan'ın son gittiği hastalar ve yaklaşan yıl sonu finalleri gibi ortak ilgi alanları üzerinde dönüyordu. Ben deyim yerindeyse, Joan'ın sağlıklı yiyeceklerini çatırdatmak ve şarap kadehlerini doldurmakla yetinmek zorunda kaldım.

“Kusura bakma, Michael” dedi sonunda Joan. “Bu laflardan sıkılmışsındır. Belki yarın yapacağım ziyaretlerden bazılarına benimle gelirsin de, ne yaptığım hakkında bir fikir edinarsın diye düşünüyordum. Günün birinde işine yarayabilir: Hakkında yazacağın bir konu olarak.”

“Elbette” dedim, istekli görünmek için elimden geleni yapsam da beceremeyip.

“Hem ayrıca” dedi, benim tepkimden gücenmiş olduğu belli idi, “muhtemelen burada da çalışmak istersin. İlham perinle senin arana girmeyi aklımdan bile geçirmem.”

“Ne yazıyorsunuz –yeni bir kitap mı?” diye sordu Graham, biraz daha pilav alırken.

“Sayılır.”

“Graham senin ilk kitabını okuyor” dedi Joan. “Değil mi, Graham?”

“Başladım.” Kocaman bir lokma aldı ve biraz şarapla birlikte yuttu. “Ama ilk birkaç bölümden sonra ilerleyemedim.”

“Olabilir” dedim; ama gururum işi orada bırakmama engel oldu. “Neden diye sormamın sakıncası var mı?”

“Aslında insanların artık neden roman yazdıklarını anlamıyorum, dürüst olmam gerekirse. Yani o kadar çağdışı ki, bütün olay. Sinemanın icadından beri bu böyle. Ah, elbette, hâlâ bu edebi biçimde ilginç bir şeyler yapan az sayıda insan var –Robbe-Grillet ve *nouveau roman* tayfası- ama anlatıyı kullanmak isteyen her ciddi sanatçının film içinde çalışması şart. Bu benim genel itirazım. Daha özgül olaraksa, bence İngiliz romanının sorunu, siyasal angajman geleneğine sahip olmaması. Yani, burjuva ahlakının koyduğu sınırlar içerisinde kalan bir sürü saçmalık, benim görebildiğim kadarıyla. Radikalizm filan yok. Bu yüzden de bu ülkede, okumaya zamanımı ayırabileceğim ancak bir iki romancı var bugünlerde. Ve ne yazık ki, siz onlardan biri değilsiniz sanırım.”

Şoke edici bir suskunluk çöktü. En azından, Joan gözle görülür bir şoka girmişti, Phoebe ise kesinlikle sessizdi. Bana gelince, öğrencilik günlerimde buna benzer o kadar çok nutuk dinlemiştim ki, sinirlenmedim bile.

“Kim onlar peki?” diye sordum.

“Mesela...”

Graham bir isim söyledi, ben de gülümsedim: Hoşnut, mahrem bir gülümseme, çünkü tam da beklediğim isimdi. Top artık önüme düşmüştü, çünkü son kitabı bir tanıtım için elime geçmiş olan yazardı bu. Ve evet, aradığım sözcüğü de bulmuştum. Hep orada, başından beri, konusuyla örtüşmek için bekleyen sözcüğü.

Açıklamam gerekiyor; bu benden on yaş kadar büyük, üç ince romanı ulusal basında gülünç derecede övgü alan bir yazardı. Karakterlerini kaba saba yazılmış diyalektlerle konuşturduğu ve inandırıcı olmayacak kadar iğrenç koşullarda yaşadığı için, toplumcu

gerçekçi olarak selamlanıyordu; anlatıda başlangıç düzeyinde denilebilecek, Sterne ve Diderot'nun kötü taklidi numaralar yaptığından ve gazetelere, oldukça çekingen bir Solculuğu öne çıkarması nedeniyle beni hep şaşırtacak şekilde hükümet politikalarını eleştiren yazılar yazdığından, siyasal bir radikal olarak selamlanıyordu. Gelgelelim, tüm bunlardan da daha sinir bozucu olan, mizah yeteneğine sahip olmakla saldırdığı namdı. Bana, onun langır lungur bir alaycılık ile ara sıra kör gözüm parmağına şakaları, okuyucuyu dirseğinden dürterek gösteren acınası çabaları olarak görünen eserlerinde, aslında düpedüz eksik olan oyunbaz bir ironiyle, satirik bir dokunuş hafifliğiyle onurlandırılıyordu devamlı. Son eleştirim, sakladığım işte onun üslubunun bu yönüydü. "Bay Filanca'yı nüktedanlık ve siyasal bağlılık kombinasyonundaki hüneriyle övmek" diye yazmıştım, "ve hatta, bu acımasız zamanlara yaraşır bir ahlak ironistine en nihayet sahip olabildiğimizi ileri sürmek bir rutine dönüştü. Ne de olsa, bu ülkede son zamanlarda gerçekleşen ideolojik korsanlığa ilişkin bir anlayış gösteren, onun sonuçlarını insancıl açıdan görebilen ve uygun tepkinin yalnızca üzüntü ve öfkede değil, delice, inanmazcasına kahkahada yattığını gösteren romanlara susamıştık çünkü. Birçok kişiye göre, anlaşılan, Filanca'nın böyle bir roman yazması an meselesiydi: Ama bu okuyucu ikna olmadan kalıyor. Bu amaç için diğer nitelikleri ne olursa olsun, son tahlilde onun gereken—, şeyden yoksun kaldığından kuşkuluyum."

Bunca zamandır bir türlü bulamadığım sözcük de buradaydı. Neydi onun yoksun olduğu tam olarak? Aradığım sözcük üslupla, havayla ilgili bir şeydi. Tutku veya zeka veya teknik veya ihtiras değildi yoksun olduğu: Yoksun olduğu şey...bir bakıma bir *içgüdü* idi, ama bütün bunları zekice, ayağına çabuk bir tarzda bir araya getirecek bir şey. Bir tür cüretkarlıktı, ama aynı zamanda utançlık da gerektiren bir cüretkarlık, çünkü bu nitelik, her neyse o artık, tümüyle özsaygıdan tümüyle yoksun ise, ancak o zaman gerçek anlamda doğal ve kendiliğinden görünebilirdi. Sözcük oradaydı, sadece bir iki santim ötemde. Onun eksik olduğu şey gerekli *deha*, gerekli *cüretkarlık*, gerekli...

... *brio* (coşku).

Evet, buydu işte. Brio. Tastamam. O kadar aşık görünüyordu ki artık, buraya varmamın neden bu kadar zamanımı aldığını anlayamadım. Derhal, doğruluğuna ilişkin neredeyse mistik bir anlayış kapladı içimi: Artık tanıtım yazısına kusursuz bir son verebilecek olmakla kalmayıp, aynı zamanda, sanki telepatik bir süreç sonucunda, bunun kalbinin en gizli köşelerinde, *onun* onurlandırılmak için en çok özlemini çektiği nitelik olduğundan da emindim. Onun içine sızmış, istila etmiş, bir solucan gibi yolumu açmıştım: Tanıtım yazısının çıktığı cuma sabahı, onu yaralayacaktım; hem de derinden. Yarı yarıya muhayyilemden çıkma, yarı yarıya da adsız sansız, bir siyah-beyaz, muhtemelen Amerikan filminin uzak anısından gelen halüsinojenik güçte bir hayal gördüm: Bir adam sabahın erken saatlerinde, kalabalık, rüzgarlı bir kentte, köşe başındaki satıcıdan bir gazete satın alır, bir kahveye girip sabırsızlıkla belirli bir sayfayı arar; tezgahta bir sandviçi atıştırır, ardından okudukça çenesinin hareketleri yavaşlar, yavaşlar, ta ki gazeteyi tiksintiyle buruşturur ve bir çöp kutusuna atıp hışımla kahveden fırlar, yüzünde öfke ve düş kırıklığı capcanlı görülmektedir. Biliyordum –sözcük aklıma gelir gelmez, kesin olarak biliyordum artık- biraz abartılı bir şekilde de olsa, gazeteyi almak için dışarı çıktığında veya kapısının önünden aldığında veya yıkıcı performansına ilişkin haberi menajeri telefonda ona bildirdiğinde, cuma sabahı oynanacak sahne buydu. Şimdi, bu bilginin beni ne kadar mutlu ettiğini düşününce utanıyorum; daha doğrusu, içimde kabaran zehirli tatmin duygusunu mutlulukla karıştırma hatasına düşmeye ne kadar hazır olduğumu düşününce.

Graham’a sadece şunu söyledim: “Onun olduğunu tahmin etmiştim.”

“Pek sizin tarzınız değil, galiba” dedi; bunun bile benim yetersizliklerimin bir başka örneği olarak hissettirmeyi başarmıştı.

“Başarılı yönleri var” diye kabul ettim, ardından ilgisizce ekledim: “Son romanının eleştirisini henüz yazdım aslında.” Joan’a döndüm. “Yemekten hemen önce yaptığım şu telefon konuşması. Yazıyı dizgicilerden birine yazdırıyordum.”

Joan’ın yüzü gururla kızardı ve kiracılarına döndü: “Bir düşünün –biri benim küçük oturma odamdan telefon ediyor, söy-

ledikleri ta Londra'ya kadar gidiyor, birkaç gün sonra da hepsi gazetelerde.”

“Modern bilimin mucizeleri” dedi Graham ve tabakları üst üste koyarak toplamaya başladı.

Ertesi gün, yağışlı ve sisli bir çarşamba günü, pek de başarılı geçmedi. Joan'ın davetini kabul edip, yaptığı ziyaretlerin bazılarında ona eşlik etmeye karar verdim, ama bu moral bozucu bir deneyim oldu. İşinin büyük bölümü, anne babalarının nefret dolu bakışları dikiliyken veya büyük bir nezaketsizlikle hiç içilemeyecek çayları hazırlamak üzere mutfığa kaçmışken, çocuklarla sinsice konuşmalar yapmak üzere, ailelerin evlerine davetsiz gitmekten ibaretmiş gibiydi sanki. Başlangıçta, bu görüşmelere katılmak üzere ben de yanında gittim, ama varlığım o kadar açıkça nahoş karşılandı ki, ilk iki ziyaretten sonra vazgeçip günün geri kalanını Joan'ın arabasında oturup arka koltuğuna karma karışık atılmış eski dergi ve gazete yığınlarını karıştırmak ve bir toplu konutun veya evin kapısında belirmesini bıkkınlıkla bekleyerek geçirdim.

Öğle yemeği için kent merkezindeki bir bara gittik. Joan sebzeli börek istedi, bense biftek ve böbrek istediğimde, azarlarcasına cıkcık yaptı diliyle. O akşam yemek pişirme sırası Graham'daydı. Bize hazırladığı yemeğin bir ismi var mı yok mu bilemem: Esas itibarıyla, kara bir kabuğa dönüşecek kadar çok kızartılmış, bir tavanın dibinden sıyrılmış ve lastik bant dokusuna sahip kepekli makarna şerit parçalarıyla servis edilen mercimek ve cevizden oluşuyordu. Dalgın bir sessizlik içinde yedik, çoğunu.

“Michael'a yapıtlarından bazılarını göstereyim” dedi Joan tam o sırada Graham'a. “Bazı ilginç yorumlar yapabilir.”

“Çok isterim” dedim.

Graham beni yatağına oturttu ve odanın bir köşesini kaplamış büyük, lunduha gibi televizyonunu açtı. Isınması yaklaşık bir dakika sürdü.

“1970 yapımı” diye açıkladı. “Can çekişiyor aslında.”

Bir önceki günkü sis açılmıştı; parlak fakat rutubetli bir sabahı. Gün ışığını pek alamıyorduk: Graham'ın odası kalıcı olarak gölgeliydi, Joan'ın arka bahçe ile yan sokaktaki diğer evlerin arka bahçelerine bakan minik, dantel perdeli bir penceresinden pek ışık almıyordu. Evde yalnızdık, saat on buçuktu ve her ikimiz de ikinci fincan koyu, şekerli çaylarımızı içiyorduk.

“Bunlardan aldın mı sen de?” diye sordu Graham, bir VHS kaseti videoya takmak için diz üstü eğilirken.

“Kazandığım parayla karşılayamam bunu” dedim. “Fiyatların düşmesini bekliyorum. Çok düşeceği söyleniyor.”

“Bu da benim değil zaten. Bu şeyleri kimse satın almıyor ki –kiralanıyor. Ayda on pound yetiyor, hemen aşağıda Rumbelows'ta.”

Çayımı yudumladım ve kinle konuştum: “Öğrenciyken biz paramızı kitaplara harcardık.”

“Bırak bu klişeyi.” Graham eliyle şifoniyerin üzerine ve pencere pervazına dizili kaset dizilerini gösterdi. “Benim kitaplarım *bunlar*. Bu geleceğin aracı, film yapımcılığı göz önüne alındığında. Okuldaki hemen her çalışmamız artık videoyla yapılıyor. Üç saatlik kaset var, bu küçük şeylerin her birinde. 36 mm'lik üç saatlik filmin kaç mal olacağından haberin var mı?”

“Ne demek istediğini anlıyorum.”

“Siz edebiyatçılar, hayatın pratik gerçeklikleriyle aranız pek yok, değil mi? Hepiniz o fildişi kulelerinizde.”

Bunu duymazdan geldim.

“Filmi dondurma düğmesi var mı, videonda?”

“Elbette. Biraz titriyor, ama iş görüyor ya, yeter. Neden, ne için düşündün bunu?”

“Hiç –yani ne bileyim, bütün bu ... oyuncaklara sahip olmak hoş bir şey.”

Graham perdeleri kapatmayı bitirip yatakta yanıma oturduğu anda, ekran hareketlendi.

“İşte başlıyoruz. Bu benim yıl sonu ödevim. Bakalım ne diyeceksin?”

Beklediğimden daha az acı verici bir deneyim oldu. Graham'ın filmi yaklaşık on dakika sürüyordu ve “Bayan Thatcher'ın Savaşı” adlı, Falkland krizi hakkında biraz incelikten yoksun bir po-

lemik olsa da, etkili bir çalışmaydı. Başlık iki anlamlıydı, çünkü her nasılsa Sheffield'da yaşayan Bayan Thatcher adlı bir emekli bulmayı başarmış ve çatışma halindeki savaş gemilerinin top atışları ile Başbakan'ın konuşmalarından bölümleri, onun kadar seçkin olmayan adaşının yaşamından sahnelerle yan yana koymuştu: Dükkanlara gidişini, sade ve ucuz yemekler pişirmesini, televizyonda haber bültenlerini seyretmesini vb. Tarafsız bir dış ses yorumunda, yaşlı kadın emekli aylığıyla geçinmenin zorluklarından bahsediyor ve bütün çalışma hayatı boyunca vergilere ödediği onca paranın nereye gittiğini merak ediyordu: Bu genellikle merhametsiz ve pahalı görünümlü bir askerî gerece hızlı bir geçişin yapılması için sufle işlevi görüyordu. Film, Başbakan'ın İskoçya Muhafazakar Partisi'ne yaptığı, savaşı iyi ile 'Yok edilmesi gerekir' diye ilan ettiği kötü arasında bir çarpışma olarak tanımladığı ünlü konuşmasının ardından, ağır bir alışveriş torbasını taşıyarak dik, zorlu bir yolda ağır ağır yürüyen öteki Bayan Thatcher'ın görüntüsüyle sona eriyordu. Ardından ekran siyaha dönüşüyor ve iki yazı belirliyordu: "Bayan Emily Thatcher haftada 43.37 poundluk emekli maaşıyla geçinmeye çalışıyor"; "Falkland Savaşı'nın maliyeti şu ana kadar 700,000,000 pounda ulaşmış durumda."

Graham videoyu kapattı.

"Eee –ne düşünüyorsun? Ama gerçek düşünceni söyle."

"Sevdim. İyiydi."

"Bak, Güneyli orta sınıf kibarlığını bir dakikalığına olsun unutamaz mısın? Dosdoğru söyle gitsin."

"Sana söyledim, iyiydi. Güçlü, dolaysız ve...hakiki. Bir şey hakkında gerçeği anlatıyor."

"Ha, evet öyle gerçekten, değil mi? Yani, sinema nasıl da güçlü bir araç, bunun gibi kısacık bir parçada bile, her çeşit kararın verilmesini gerektiriyor. Bir çekimin ne kadar süreceği, bir çekimin nasıl çerçeveleneceği ve hangi çekimlerin önce gelmesi gerektiği, hangilerinin sonra geleceği. Diyelim, kendisini açıkça siyasal bir film olarak deklare eden bir şeyle uğraşırken, bütün süreç kuşkulu hale gelmiyor mu? Bu, bizzat film yapımcısının rolünü problematik yapmıyor mu –'Gerçek bu mu sahidene?' değil de, 'İyi ama bu kimin gerçeği?' sorusunu sordurarak?"

“Kesinlikle haklısın, elbette. Şu dondurma işinin nasıl yapıldığını bana gösterebilir misin?”

“Tabii.” Graham uzaktan kumandayı aldı, kaseti biraz geri sardı ve ardından “oynat”a bastı. “Yani anlatmaya çalıştığım, bütün bu olay çok manipüle edici, yalnız izleyici üzerinde değil, konunun kendisinde de öyle. Bayan Thatcher Falkland Adaları’nı istila etti, ben de bu kadının hayatını istila ettim –her ikimiz de aynı gerekçeyle, yani onların çıkarlarını düşündüğümüzü söyleyerek.” ‘Duraklat’a bastı ve yaşlı kadın sarsak bir hareketsizlik içinde dondu, bir çorba konservesini açarken. “Bir bakıma, benim yapabileceğim gerçekten dürüstçe tek şey, işimin mekaniğini sergilemek olurdu: Bir çevrinmeyle kamerayı benim, orada bu kadınla aynı odada oturan yönetmenin üzerinde durdurmak. Belki de Godard’ın yaptığı budur.”

“Şu çizgiler ekrandan silinmiyor mu?” diye sordum.

“Bazen silinir. Düğmeye basman gerek, sonunda yok oluyor.”

Duraklat düğmesine birkaç kez daha bastı.

“Biraz bulanık değil mi?”

“Teknoloji gelişecek. Her neyse, kendime yönelik göndermeye dayanan boş bir jestten öteye geçer miydi, kendime sormam gereken soru bu işte. Çünkü bunun ardından ne söyleyeceğini adım gibi biliyorum: Diyeceksin ki, *auther*ün meselelerini öne çıkarmaya yönelik her türlü girişim, şekilciliğe bir geri dönüştür, vurguyu imlenenden imleyene kaydırmak için nafile bir stratejidir –temel gerçeği, yani günün sonunda, bütün hakikatin ideolojik olduğu gerçeğini değiştirmek konusunda elinden bir şey gelmez.”

“Bu aletlerin hepsinde bu özellik var mı?” diye sordum, “yoksa daha pahalılardan mı almak gerekiyor?”

“Hepsinde var” dedi. “Ana satış amaçları bu. Çok köklü bir gelişme, biraz düşünürsen: Tarihte ilk kez olarak, sinematik zamanın denetimi izleyiciye geçti ve film yapımcısının elinden çıktı. Yani, izleme sürecinin demokratikleşmesine doğru ilk gerçek adım olduğu söylenebilir. Gene de elbette” –videoyu kapattı ve perdeleri açmak için ayağa kalktı- “insanların video almasının nedeninin bu olduğunu söylemek naifçe olur. Okulda biz buna MC düğmesi diyoruz.”

“MC mi?”

“Mastürbatörler Cenneti. Bir düşün, en sevdiğin film yıldızları çırılçıplak elinin altında. Muhteşem güzellikte bir aktrisin birkaç saniyeliğine giysilerini çıkardığı ve sonra film karesinden çıktığı boş umutlar veren o sahnelere paydos artık: Artık ona istediğin kadar bakabiliyorsun. Kuramsal olarak, sonsuza dek. Ya da en azından kaset yıpranıncaya değin.”

Bakışlarımı ondan alıp görmeden pencereye doğru baktım. “Kesinlikle bunun ... kullanışlı olduğu zamanlar olacaktır” dedim.

“Her neyse, çok hoş bir sohbetti” dedi Graham. “Birinden nesnel eleştiri almak her zaman yararlıdır.”

Kısa bir duraklama oldu, derken, ansızın söylediklerini iştirmeye başlayarak daldığım hayalden koptum. “Sorun değil” dedim. “Ben- ce de çok ilginçti.”

“Ha bak, şimdi kente iniyorum. İstedğin bir şey var mı?”

Evde ilk kez yalnız kalmıştım. Bu gibi anlarla bütünleştirdiğim bir çeşit sessizlik hali vardır: Mutlak değildir de, kendini hissettirir, kök salar ve nöbet tutar. Ölüm sessizliğinin tersine, olasılıklarla kıpır kıpırdır. Hiçbir şey olmayışının sesiyle capcanlıdır. Londra’da bu tür sessizliği bulamazsınız: Dinleyebileceğiniz, tadına varabileceğiniz, sarınıp sarmalanacağınız türden sessizlik yoktur. Evin içinde ayak uçlarımda yürüyordum ve ara sıra sokaktaki ayak sesleri veya geçen arabaların motor gürültüleri son derece rahatsız edici geliyordu. Bir yere oturup gazete okumaya çalıştım ama ancak bir iki dakika sürdü bu. Graham’ın çıkmasıyla ev kişiliğini tepeden tırnağa değiştirmişti –içine sızmayı her nasılsa başardığım bir yasak tapınak gibi, büyümlü bir özellik kazanmış, beniyse onu keşfetme dürtüsü eline geçirmişti.

Üst kata çıktım, sahanlıkta sağa dönerek Joan’ın odasına girdim. Ana yola bakan aydınlık, neşeli bir odaydı. Pembe yorganlı, yastıklara dayanmış uçuk mavi renkli birkaç kırlentiyle, dikkatle düzeltilmiş iki kişilik bir yatak vardı. Bunların tam ortasında, bel- leğimin en ücra köşelerinin birinden tanıdığım bir figür oturuyordu: Barnabas adlı, Joan’a ta çocukluğundan beri yatak arkadaşlığı

yapan yıpranmış, sarı bir oyuncak ayı. Barnabas'ın gözlerinin artık birbirine uymadığını fark ettim: Biri siyah diğeri maviydi. Herhalde yakınlarda düşmüştü ve kısacık, dokunaklı bir imge zihnimde yanıp sönmüştü –elinde iğne iplikle, yatağın ucuna oturmuş, düğmeyi dikerek sabırla bu yıpranmış çocukluk yadigarının görüş gücünü onaran Joan. Ayıya dokunmadım. Düzgün bir şekilde dizilmiş kitap raflarına, aile fotoğraflarına, kırtasiye setine ve Liberty marka lambasına baktım. Köşede daha işlevsel görünümlü klasörlerle notlar ve kağıtlarla dolu bir mukavva kutu duruyordu. Yatağının başucundaki komodinde yarı yarıya boşalmış bir bardak su, bir kağıt mendil kutusu ve bir dergi dışında hiçbir şey yoktu; derginin kapağında “Mark I Kasırgası–Britanya’nın savaş zaferi” başlığı bulunan uçuş halindeki iki bombardıman uçağının resmi vardı. Gülmüsedim ve dergiyi aldım. Bu, iki ay kadar önce benim çocukken yazdığım öykünün basıldığı pazar gazetesi ekiydi. Joan’ın, bunu atmayı unuttuğu için mi, yoksa bir nedenle, her gece uyumadan önce tekrar tekrar okumak için mi orada bıraktığını merak ettim.

Durum bu olsa bile, onunla dalga geçecek halim mi vardı benim? Ben de bunu defalarca okumamış mıydım, hatta o anda bile yatağa oturup, derginin o aşına sayfasını açıp kendimi o sığ ihtişamın ılık sularına bir kez daha atmaktan alıkoyamadım kendimi.

Michael Owen [deniyordu girişinde] 1952’de **Birmingham** doğumlu, geçenlerde *Kazalar Hep Olur* ile *Sevgi Teması* adlı romanlarıyla büyük beğeni toplayan bir yazar.

Michael, Jason Rudd gibi egzotik bir ada sahip Victoria Çağı detektifi olan ilk kurgu karakterini yarattığında henüz sekiz yaşındaydı. Rudd, içlerinde en heyecanlısı bu sayfalarda sunacağımız Esrarlı Şato olan sayısız maceraya atıldı. Ne yazık ki, dizinin ilk öyküsü bu değildi –bu öyküde sözü edilen Thomas Watson adlı bir karakterle ilgili daha önceki bir örnek kaybolmuştur –ama Michael, “sağlıklı bir sürrealizm hamlesiyle yeni bir Holmes ve Watson uyarlaması” olarak betimlediği bu öykünün de Rudd’ın ve yardımcısı Richard Marple’in dünyasına iyi bir giriş olduğu konusunda teminat veriyor.

ESRARLI ŞATO

Bölüm Bir

19. yüzyılın seçkin detektifi Jason Rudd, birçok macerasında ona eşlik etmiş olan arkadaşı Richard Marple'in karşısında, ahşap oyma bir masada oturuyordu.

Jason orta boyluydu, saçları açık renkti. İkisinin arasında az çok cesur olanıydı, ama Richard da son derece cesurdu. Richard siyah saçlı ve çok uzun boyluydu, ama akıllı olan Jason'dı. O da, Richard'sız yapamazdı.

Richard başarılı bir atletti, Jason'sa değildi. İngiltere'nin en müthiş ikilisiydiler.

Bununla birlikte, şu anda bir satranç maçı yapıyorlardı. Satranç tahtasının yüzeyi, Jason'ın onca cilalama çabalarına karşın eski ve kirliydi. Jason atını ilerletip gülümsedi.

"Şah" dedi.

Ama Richard filini oynadı ve Jason'ın atını aldı.

"Şimdi senin başın belada!"

Jason adeta nefes almadan olağanüstü hareketsiz oturuyordu. Düşünürken hep böyle yapardı. Vezirini oynadı.

"Şah ve mat!"

"Kazandın, çok iyiydi."

Tokalaşıp sonra yine oturdular.

"Olağanüstü sıkılmaya başladım" dedi Jason. "Düşünecek bir şey arıyorum. Elbette satranç fena değil, ama Thomas Watson tarzı bir şey isterdim ki bu da aklıma Thomas'ı getirdi, nasıl iyi mi?"

"Ne yazık ki pek iyi değil. Kolu henüz iyileşmedi."

"Ağır mı yoksa daha da mı kötü?"

"Ağır durumda."

“Gerçekten mi? Çok kötü. Gidip onu görmeliyiz. Yarın veya öbür güne ne dersin?”

“Yarın uygun olur.”

“O halde bütün günümüzü buna ayırabiliriz, değil mi?”

“Kesinlikle, karım da onaylarsa. Eee, saat kaç acaba?”

“Onu beş geçiyor.”

“Gitsem iyi olacak.”

“Tamam” dedi Jason, “Seni geçireyim mi?”

“Gerek yok, teşekkürler.”

Jason, Richard’ın paltosunu giymesini seyretti. Kapının önce açılıp ardından kapanışına kulak verdi.

Richard yürümeye başladı. Karanlıktan bir adam çıkıp da yolunu kestiğinde, evinin yarı yoluna varmıştı.

“Ben Edward Whiter” dedi adam.

Amerikan aksanı vardı, sakallıydı ve dişleri sararmıştı.

“Siz Richard Marple mısınız?”

“Evet.”

“Derhal sizi ve Bay Jason Rudd’ı görmeliyim, birlikte.”

“Sebebi?”

“Sizlerle konuşmak istiyorum. Çok korkutucu bir mesele hakkında, bana yardım edebileceğinizi düşünüyorum.”

“Ne zaman peki?”

“Yarın.”

“Özür dilerim ama bu imkansız.”

“Bu çok önemli.”

“Neden?”

“Çünkü halkımızın buna inanmasını istemiyoruz.”

“Neye inanmasına?”

Edward sesini alçalttı ve “Lanet” diye fısıldadı.

“Lanet mi? Ne laneti?”

“Hacrio Şatosu’nun laneti.”

“Pekala. Sizi Jason’a götüreceğim. Çok ilgisini çekeceğinden eminim.”

“Çok iyi olur.” Şimdi İngiliz aksanıyla konuşmuştu. Çok memnun görünüyordu. Sahte sakalını yüzünden sıyırdı ve gülümsedi.

“Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum Bay Marple” dedi. Richard çok şaşırılmış bir halde elini uzattı. Tokalaştılar.

“Ben –ben de çok memnun oldum Bay –Bay Whiter.”

“Lütfen bana Edward deyiniz. Peki, Bay Rudd’ın evi nerede acaba?”

“Size bir hikaye anlatmak istiyor Bay Rudd. Çok ilginizi çekeceğini tahmin ediyorum. Başlayabilir miyim?”

“Kesinlikle, buyurun.”

“Tamam o zaman. Karanlıktı. Hacrio Şatosu’nun üzerinde korkunç bir fırtına vardı. İçeriden belli belirsiz çılgınlıklar geldi. Kara Şövalye sivri uçlu bir topuzla Walter Bimton’a öldüresiye vurdu. Hoşça kalın Bay Rudd.”

Kalktı ve odadan çıktı. Jason giriş kapısının açılıp ardından kapandığını duydu.

“Çok şaşırtıcı bir ziyaretçi. Neden bu kadar çabuk gittiğini anlayamadım.”

“Bilmiyorum” dedi Richard. “Hikaye hakkında ne düşünüyorsun?”

“Çok ilginç. Hacrio Şatosu’nun yerini bulmamız gerek. Araştırmak çok ilginç olacak.”

“Evet.”

“Gelgelelim, şimdilik Edward Whiter daha çok ilgini çekti. Neden o kadar çabuk gitti? Gitmeden evvel niçin o kadar az şey söyledi?”

“Tamamen öyle, Jason. Ben de merak ediyorum. Belki bunların yanıtını sonra alırız.”

“Belki de. Her neyse, Hacrio Şatosu –adını hiç duymuş muydun?”

“Hayır, hiç ve neye benzediği hakkında da en ufak fikrim yok.”

“Benim de” diye itiraf etti Jason. “Gene de bunun bir işimize yarayacağını pek sanmıyorum.”

“Muhtemelen haklısın. Onu kuşatan esrarın ne olabileceği hakkında bir fikrin var mı?”

“Aaa, evet, sanırım var.”

“Gerçekten mi?”

“Evet.” Sesini alçalttı. “Sanırım lanetli.”

Bay Nuttall’un ahırındaki büyümüş de küçülmüş ve dalgın görünüşlü o aptal fotoğrafıma son bir kez göz attıktan sonra dergiyi kapattım ve Joan’ın komodinine bıraktım yine. O öyküyü yeniden okumak tuhaftı; bir teypten aşına olmayan bir ses duymak ve kendi sesin olduğuna inanamamak gibi. Kapıldığım duygu, onu geçmişe bir başka potansiyel köprü olarak görmektir: Onu yazmış olan ve şimdi tam bir yabancı gibi görünen sekiz yaşındaki masumla yüz yüze gelinceye dek kendi adımlarımı geriye doğru izlemenin bir başka yolu. Ama aslında benim olduğum çocuktan çok, o dönemde okuduğum kitaplar hakkında bir şeyler anlattığını ben bile açıkça anlayabiliyordum: Tatillerini tavan arasına açılan kapaklar ve gizli geçitlerle dolu kır evlerinde dolanarak geçiren o hoş orta sınıf çocuklarının öyküleri; dehşet verici çizgi romanlarda kendini ortaya seren Gotik serüven öyküleri; kendi aralarında detektiflik kulüpleri kuran ve her türlü perili şato, hayaletli konak ve gizemli adaya akla ziyan bir yakınlıkta yaşıyor gibi görünen uzak ve gıpta edilecek Amerikalı akranların öyküleri. O kitapları okuyalı çok uzun yıllar

geçmişti. Bende ki örnekleri annem kilisenin düzenlediği kerme-se bağışlamıştı. Ama, diye düşündüm Joan'ın kitaplığında buna benzer birkaç kitap kalmış olduğuna bense girerim. Surtu renkli bir kitabı çektim ve daha o anda geçmiş zevklerin tozlu kokusunu veren bir kapak resmine bakar buldum kendimi. Kitabı alıp alt kata inmek ve orada okumaya başlamak geldi aklıma, ama ahlakçı bir dürtü beni durdurdu –bu tür nostaljilere gömülmek yerine daha iyi şeyler yapmam gerektiğinde üsteleyerek. Bu yüzden kitabı yerine koydum, ayak uçlarımda sahanlığa yürüdüm ve önceki (ve kesinlikle daha soylu olmayan) keşif programıma kaldığım yerden devam ederek, Phoebe'nin odasının kapısını açtım.

Burası üçü arasında en büyük olanıydı; ayrıca en dağınık olanı, çünkü hem yaşam alanı hem de stüdyo olarak kullanıldığı açıktı. Tümü işinin doğasına tanıklık eden bir sürü boya kutusu, çözücü bir sıvıda duran fırçalar, yere saçılmış eski gazeteler ve çeşit çeşit renklerdeki yağlı boya izleri taşıyan paçavralar vardı; ve pencerenin önünde, gün ışığını en iyi alan yerde, kırık beyaz renkte bir kağıtla kapatılmış büyük bir tuvali taşıyan bir şövale duruyordu. İtiraf etmeliyim ki, o ana kadar Phoebe'yle ilgili pek bir merak duymamıştım: Yüzeysel bir şekilde, çok çekici olduğunu fark etmiştim (tuhaf ki, hayali bunca zamandır dişi güzellik idealimi oluşturan Shirley Eaton'ı hatırlatmıştı bana), ama kısa beraberliğimiz sırasında Alice'in üzerimde yarattığı büyüünün altında olmasaydım, muhtemelen üzerimde daha etkili olurdu bu durum; hem zaten geldiğimden beri bana ilginç gelebilecek hiçbir şey söylememişti –iş oraya gelirse, pek bir şey söylememişti bile denebilirdi. Ama gene de henüz bitmemiş olan çalışmasına gizlice bakma düşüncesinde karşı konulamaz bir şeyler; onu çıplak halde görüverme düşüncesine kötücül bir benzerlik vardı galiba. Kağıdın bir köşesini tutup birkaç santim kaldırdım. Yoğun, gri-yeşil bir boya alanı meydana çıktı. Kağıdı, tedirgin edici bir şekilde tuvalin ucuna yerleştirilmiş küçük, kıskırtıcı bir bakır kırmızısı şeridi de görece kadar biraz daha kaldırdım. Bu artık tahammül edebileceğimden fazlaydı ve ani, acımasız bir hareketle, kağıdı soyup attım böylece resim tüm o tamamlanmamış görkemi içinde önüme serildi.

Birkaç dakika hiç anlam veremeden öylece baktım. Başlangıçta tek görebildiğim, başlı başına çarpıcı olmakla birlikte, bunaltıcı ve kafa karıştırıcı olan rastgele renklerden bir patchwork oldu. Derken yavaş yavaş, belirli kıvrımları ve sınırları seçmeye başladıkça, patchwork gibi görünmekten çıkıp daha çok bir girdaba benzer oldu; kendimi bu girdabın baş döndürücü burgulu hareket ve enerjisine kapılmış hissettim. Sonunda, bazı biçimler belirmeye başladı ve bunlara birer isim koymaya çalışma gibi tehlikeli bir işe koyuldum: Resmin sol tarafına hakim olan o küre, ve ağdan yapılma bir gerece benzeyen şey... Acaba ket vurulmuş ve karmakarışık olmuş durağan bir yaşam gibi dünyevi bir şey miydi? Kaba taslak çizilmiş bir çorak toprak parçası –Joan’ın arka bahçesinin köşesinde, mesela- futbol topuyla eski bir tenis raketini mi gösteriyordu? Gittikçe daha çok böyle bir şey gibi görünmeye başlamıştı ve heyecanımın gittikçe yatışmaya başladığını hissediyordum ki...

“Lütfen ona bakmayın.”

Göğüs hizasında bir kesekağıdını tutan Phoebe kapıda duruyordu.

Söyleyecek hiçbir şey bulamadım, bir tek “Özür dilerim, ben –ben merak ettim sadece” demek dışında.

Kesekağıdını masaya getirdi ve bir resim defteri ile birkaç kalem çıkardı.

“Odama girmeniz önemli değil” dedi. “Ama insanların çalışmalarıma bakmasından hoşlanmam.”

“Özür dilerim, sormam gerekirdi veya...”

“Mesele o değil.” Kağıdı yeniden tuvalin üzerine indirdi ve pencere pervazında bir cam kavanozda duran kurutulmuş kır çiçeğini yeniden düzenledi.

“Çok güzel” dedim. Ansızın gerginleştğini hissedebiliyordum, ama pot kırmayı sürdürmekte üsteledim: “Yani, bunun gibi sıradan bir iki nesneyle çalıştığınız halde, bir resme bunca dram ve kudret doldurmak; dikkate değer gerçekten. Yani, bir futbol topuyla tenis raketi –bu değil miydi düşündüğünüz...?”

Phoebe bana döndü, ama bakışları hâlâ aşağıda, sesi alçaktı. “Bir ressam olarak yeteneklerime pek güvenim yok.”

“Ama güvenmelisiniz.”

“Bu, Orpheus efsanesinden esinlenen altı resimlik bir dizinin sonuncusu.”

“Diğerleri de bunun kadar güzels—” Büyük bir şaşkınlıkla ona bakakaldım. “Pardon?”

“Orpheus’un lirini ve Hebrus’un sularınca taşınan gövdesinden ayrılmış başını gösteriyor.”

Yatağa oturup kaldım. “Ah.”

“Şimdi anladınız mı insanlara resimlerimi göstermek istememin nedenini?”

Bunu izleyen sessizliğe bir son verme şansı pek yok gibi görünüyordu. Gözlerim öylece ortadaki boşluğa dalmış bakıyordum, özür dilemenin bir yolunu bile bulamayacak kadar mahçuptum; Phoebe ise masasına oturmuş ve kalemlerden birinin ucunu açmakla uğraşıyordu. En iyisi kalkıp hiçbir şey söylemeden odadan çıkmak olduğuna karar vermek üzereydim ki, ansızın konuştu: “Çok değişmiş mi?”

Bu beni çok şaşırttı önce.

“Anlayamadım?”

“Joan. Onu tanıdığınız zamandan beri çok değişmiş mi?”

“Ha. Hayır, pek sayılmaz.” Sonra bu konuda düşündüm. “Aslında dürüst olmak gerekirse, tam olarak söyleyemem. Yani bir yetişkin olarak Joan’ı tam olarak bilmiyorum, sadece çocukluğundan tanıyorum. Aslında bu, onunla ilk kez tanışmak gibi oldu.”

“Evet, fark etmiştim. Neredeyse iki yabancı gibisiniz.”

Omzumu silktim: Ama kayıtsız olmaktan çok, üzülmüş bir tavırla. “Belki de buraya gelmem hiç de iyi bir fikir değildi.”

“Yo, sanmam. Haftalardır dört gözle bekliyordu gelişinizi. Burada olmanızdan çok memnun, bundan eminim. Siz geldiğinizden beri çok farklı. Graham da aynı kanıda.”

“Ne bakımdan farklı?”

“Daha az...umutsuz, sanırım.”

Bu sözler pek hoşuma gitmemişi.

“Sanırım burada biraz yalnız hissediyor kendini. İşi de çok yorucu olabiliyor. Biz ikimiz de onu biraz neşelendirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Yazın, biz burada yokken çok kötü olduğunu biliyorum. Bunun bizim için külfet filan olduğunu kastetmiyorum”

diye ekledi ağırbaşlı bir tavırla. “Graham da ben de onunla gayet iyi geçiniyoruz, görev duygusunun ötesinde, diyelim, gerçekten bir iki şey var... Birlikte oyun oynamak zorunda olduğumuz zamanlar gibi.”

“Oyun mu?”

“Çok sık, akşam yemeğinden sonra oyun oynamamızı istiyor. Monopoli, Kızma Birader, öyle şeyler.”

Bir şey demedim; sadece ürperdim nedense.

“Her neyse, bu konuda endişe etmenize gerek yok. Siz buradayken bunu yapmayacağından eminim. Siz oynamak zorunda kalmazsınız.”

“Şimdi –kim hızlı bir Scrabble oynamak ister?”

Joan masanın yakınında umutla gülümsüyor, biç üçümüzse gözlerimizi kaçırmak için elimizden geleni yapıyorduk. Graham yine tabakları toplama numarasına başvurdu, Phoebe kadehinde kalan şarabı yavaşça yudumlamaya yoğunlaştı, ben de son üç akşamdır tam karşımda duran Polonya İşçi Sendikaları afişini tercüme etmeye ani bir ilgi göstermeye başladım. Ama sonra, birkaç saniye sonra, diğer ikisinin benden yardıma koşmamı beklediklerini hissetmeye başladım, bu yüzden de, “Aslına bakılırsa, bir iki saat bir şeyler karalamak isterdim, sakıncası yoksa. Bugün düşünceler yoğun ve hızlı geliyor nedense.”

Utanmazca bir yalan olmakla birlikte, Joan’ın kabul etme ihtimali olan tek mazeretti. “İyi o zaman” dedi, “İlham Perinle arana girmeyi hiç istemem. Ama üzerinde çalıştığın yeni bir kitapsa, bana bir söz vermen gerek.”

“Nedir?”

“Bitirdiğin zaman okuyacak ilk insan olmam elbette.”

Beceriksizce gülümsedim. “Aslında bu uzun vadeli bir proje: Yıllar boyunca gün ışığı görebileceğinden bile emin değilim. Bu arada, üzerinde düşüneceğim başka bir şey buldum. Edebiyat dışına bir geçiş yapmayı düşünüyorum.” Yüzünün ifadesinden, Joan’ın bu sözlerden etkilenmiş mi yoksa şaşırmış mı olduğunu anlamak olanaksızdı. “Tanınmış bir ailenin tarihini yazma önerisi aldım. Bunun bir imtiyaz olduğunu söyleyebilirim.”

“Ya, kim peki bunlar?”

Söyledim, Graham inanılmaz bir kahkaha patlattı.

“Şu vampir şürekası mı? Eh, çok seçkin bir yere gelmişsin demektir. Tabaklarımızı ve Phoebe’nin mükemmel *parmigianasının* kalanını yüklenerek mutfağa doğru gözden kayboldu. Çıkarken kendi kendine mırıldanışı hâlâ işitilebiliyordu: “Winshawlar ha? Vay canına.”

Joan onun ardından bakakaldı, duruma bir anlam veremediği iyice açılmış gözlerinden anlaşıyordu.

“Bununla ne demek istediği hakkında hiç fikrim yok. Winshawlar’ın özelliği neymiş anlamadım?” Aydınlatmam için bana döndü, ama Graham’ın tepkisiyle somurtarak susmuştum. “Neden bahsettiğini sen anladın mı?” diye Phoebe’ye sordu. “Winshawlar’ı duydun mu?”

Phoebe başını salladı. “Roderick Winshaw’u duymuştum. Bir galerisi var, sanat simsarı. Aslında, birkaç hafta önce koleje gelip bir konuşma yapacaktı, piyasada ayakta kalabilmek üzerine, ama gelmedi.”

“Aaaa, Michael” dedi Joan, “sen de ne kapalı kutusun, hiçbir şey anlatmıyorsun. Hepsini öğrenmek istiyorum. Kesinlikle.”

“Şey, bu tamamen—”

“Şimdi değil, şimdi değil.” Eliyle onu durdurdu. “Yapılacak işlerin var, bunu anlıyorum. Hayır, hikayeyi baştan sona adamakıllı dinlemek için yarın bol bol vaktimiz olacak. Aslında tüm gün.”

Bu uğursuz bir kehanet gibiydi. “Tüm gün mü?”

“Sana söylemedim mi? Yarın için izin almayı başardım, böylece vadiye pikniğe gidebileceğiz, ikimiz.”

“Hmm. Harika bir fikir.”

“Ve o can sıkıcı eski arabayla gitmektense, bisikletle gideriz diye düşündüm.”

“Bisiklet mi?”

“Evet. Graham bisikletini ödünç alabileceğini söyledi. Ne kadar da ince, değil mi?”

Çatal bıçakları toplamak için dönen Graham, bana kötü ruhlu bir sırıtişla baktı.

“Çok ince” dedim. “Gerçekten de öyle. Hava bunun için uygun olur mu dersin?”

“Bundan söz etmen çok tuhaf” dedi Joan, “çünkü günün sonunda fırtına bekleniyormuş. Ama zamanında yola çıkarsak, bir şey olmaz. Düşündüm ki, diyelim saat...altıda kalkarsak?”

Direnme gücüm beni terk edip gitmişti. “Neden olmasın?” dedim ve Graham’a çatalımı ve boş kadehimi verdim.

O gece uyumam neredeyse imkansız gibiydi. Neden bilmiyorum: Belki yoğun yaz sıcağından veya belki de ertesi sabah erken kalkmam gerektiğini bildiğimdendi, ama kanepede bir saati aşkın bir süre, hepsi birbirinden rahatsız pozisyonlarda dönüp durdum, sonunda kalkıp okuyacak bir şeyler aramaktan başka çare bulmadım; kafamı tıkayıp duruyor gibi görünen düşünceleri uzaklaştıracak herhangi bir şey. Fakat alt katta hiç kitap yoktu: Sadece gelirken getirdiklerim ve mutfaktaki dört vejetaryen yemek kitabı dışında. Bunlar da hiç işime yaramazdı doğrusu. Talepkar olmayan ama zorlayıcı bir şeye ihtiyacım vardı ve derhal o gün Joan’ın odasında keşfettiğim çocuk kitabı geldi aklıma. Keşke şansım varken onu aşağıya getirseydim.

On dakika sonra, tek çözümün gizlice odasına girip kitabı almak olduğuna kanaat getirmiştim.

Şansım yaver gidiyordu. Joan’ın oda kapısı birkaç santim kadar aralık bırakılmıştı ve sokak lambalarından epeyce ışık geldiğine göre, herhalde perdeleri de açtı. Kitap hemen kapının sağ tarafında olduğundan, onu uyandırmadan içeriye şöyle bir girip çıkmam mümkündü. Dinlemek için sahanlıkta bir iki dakika duraladım, sonra kapıyı yavaşça iterek açtım ve içeri adımımı attım. Saat yarım olmak üzereydi.

Joan sırtüstü yatıyordu, sokak lambasının gümüşü ışığında teni gri ve ışıltılıydı. Üzerine bir şey giymemişti ve uykusunda yorganı da hemen hemen üzerinden fırlatmıştı. Etten kemikten çıplak bir dişi bedenini görmeyeli sekiz yıl olmuştu, doğruyu söylemek gerekirse; ve bu kadar güzelini hiç görmemiş olduğumu söylemem gerekir. Verity ince, kemikli ve küçük göğüslüydü; onunla karşılaş-

tırıldığında, ateşli bakışlarımın altında utanmasız sere serpe yatan Joan, neredeyse ahlaksız denebilecek kadar mebzuldü ve buram buram cinsellik kokuyordu. Aklıma “cömert” sözcüğü geldi: Bu hem oranlarındaki yoğun letafetle hem de benim inceleyici bakışıma karmaşıklıktan uzak teslim olmaya hazır oluşuyla, son derece cömert bir vücuttu. Mıhlанmış gibi dikildim oracıkta, şimdi bana öyle geliyor ki, hayatımın en muhteşem, en umulmadık, en nefes kesici birkaç suçluluk anından biriydi. Ama gene de öylesine çabuk sona erdi. Aslında daha o anda, Joan kıpırdandı, bana doğru döndü; ben de tek bir ses çıkarmadan kapıdan dışarı doğru geriledim.

“Şu kollara bak” dedi, öfkeli bir şekilde süzüp iyice kızarana kadar çimdikleyerek. “İtalyan köylü kadınlarınıninkine benziyor. Kendi kendime bunun genlerle ilgili olduğunu ve aldırış etmemem gerektiğini söyleyip duruyorum.” Bir dilim buğday ekmeğine ince bir tabaka frambuaz reçeli sürdü ve bir lokma ısırıktan sonra ağzını bir kağıt peçeteyle sildi. “Sence çok mu kiloluyum?”

“Elbette değilsin. Biliyorsun ki, bedeninin içinde rahat etmen gereken bir şeydir. Belirli bir biçimi olması gerekmez.”

Joan’ın bedeninin biçimi o gün sürekli aklımdaydı, itiraf etmem gerekirse. Bir başka sıcak yaz sabahıydı ve bisikletle kırlara gitmek yaklaşık iki saatimizi almıştı. Vardığımız anda Joan’ın seçtiği uygun bir yere kendimizi attık ve sonraki birkaç dakika boyunca, tüm yorgunluğuma karşın, onun uzuvlarını gerisindeki tembel hoşnutluğun, soluklandıkça göğüslerinin inip kalkma hareketinin, kotundan dışarı çıkardığı ve kollarını sıvadığı pembe mavi bluzunun ne kadar ince olduğunun adamakıllı bilincindeydim. Bense tere batmış ve soluk soluğaydım. Bisiklet yolculuğunun ilk bölümünde bunu başarabileceğimden emin olamamıştım. Joan önde ben arkada, her kavşağa gelişimizde hep daha da dik olan yolu seçerek, hiç bitmeyen bir yokuştan tırmanıp durmuştuk: Bazen yokuş öylesine dikleşiyordu ki, neredeyse devrilecek gibi oluyordum, ilerlemeye devam etmek olağanüstü zordu. (Graham’ın bisikletinin vitessiz olduğunu söylemeye bile gerek duymuyorum.) Ama sonra gitgide kendime güvenim arttı ve işler de kolaylaşmaya başladı. Çok geçmeden ara-

zi düzleşti —çok dik olmayan, sadece biraz hızlanmayı sağlayacak, ayaklarınızı pedaldan çekip göz uçlarınızda tomurcuklanan heyecan yaşları, yüzünüzü yalayan rüzgarın kulağınızdaki uğultusuyla kayıp gideceğiniz kadar bir iniş. Kısacık bir an boyunca, yılların belimi büken ağır bir yükmüşçesine kayıp gittiğini ve Joan’la benim yenden çocuk olduğumuzu ve birlikte Bay Nuttall’un çiftliğine uzanan yolda bisikletle gittiğimizi hissettim. Daha sonra bana bir keyif çığılığı salıverdiğimi söyledi bana Joan. Ben farkına bile varmamıştım o anda.

“Eee” dedi, “şu senin esrarengiz projeni anlatacak mısın artık?”

“Henüz kesin değil” diye üsteledim ve ona trendeki olağandışı karşılaşmayı anlattım.

Joan, benim kitaplarımdan birini okuyan biriyle aynı vagonda olmamızla ilgili bölüme çok şaşırdı. “Ne kadar da *hayretengiz!*” dedi. Sözüm biter bitmez, “Sanırım güzeldi, değil mi, bu Alice denen kadın?” diye sordu.

“Yo, pek sayılmaz.” Bunu söylemekte nedense bayağı zorlandım. Hikayeyi anlatmak bile, Alice’in güzelliğini olduğu gibi canlandırmaya yetmiş, Joan da, onu peronda ilk gördüğüm andaki kadar sade ve çekicilikten uzak görünmeye başlamıştı gözüme. Bu kavrayışla deli gibi savaştım ama durdurmanın imkanı yoktu: Alice’in gözlerinde yakaladığın o kahkahayı ve şakacı daveti hatırlar hatırlamaz, içimde bir arzu ürpertisi hissettim.

“Üşüdün mü?” dedi Joan. “Herhalde üşümemiştir.”

Winshawlar ve yazdıklarım hakkında biraz daha konuştuk, bu da bizi çocukluğumuzda uydurduğumuz hikayeler konusuna getirdi nasılsa.

“Bence çok heyecan verici” dedi Joan, “ünlü bir yazarla bir zamanlar işbirliği yapmış olma düşüncesi.”

Güldüm. “*Jason Rudd ve Hampton Sarayı Cinayetleri*. O küçük başyapıta ne oldu merak ediyorum. Sen saklamamışsındır herhalde, değil mi?”

“Tek nüshanın sende kaldığını gayet iyi biliyorsun. Muhtemelen atmışsındır sen onu. O tür konularda oldum olası acımasızdın. Yani, o fotoğraf için beni araman ne harikaydı.”

“O fotoğrafı atmadım ki, kaybettim. Söylediğim gibi.”

“Nasıl kaybedebilirsin, anlayamıyorum. Gerçekten anlayamıyorum. Hem zaten, bilimkurgu aşamana geçerken tüm Jason Rudd öykülerini attığını da hatırlıyorum.”

“Bilimkurgu mu? Ben mi?”

“Yaa işte Yuri Gagarin’dan başka şey konuşup yazmadığın dönem, hani bana da onun Venüs ya da öyle bir yere gidişi hakkındaki o uzun öykünü okutmaya çalışmıştın da, hiç ilgilenmemiştim.”

Çok kadim ama yaralayıcı anlaşmazlığın biçimden yoksun anısı yükseldi ve gülümsetti. İlk kez olarak, yeniden Joan’la beraber olmamın ne kadar harika olduğunu anladım; yaşamın gerçekten de bir tür süreklilik, geçmişin kilitlenip kaldırılması gereken çirkin bir sır değil de, paylaşılacak ve merak edilecek bir şey olduğunu hissettim. Sıcak, karmaşıklıktan uzak bir duyguydu bu. Fakat ardından, yemeğini bitiren Joan döndü ve dirseklerine dayanıp elleriyle çenesini tutarak ve bana göğüs çizgisinin panoramik bir manzarasını sunarak ayak ucuma uzandı; ve ansızın yine, ona bakmak ve bakmamak konusunda çelişkili uyarılar veren farklı dürtülerin karışıklığına kapıldım. Kuşkusuz başımı çevirdim ve manzaranın tadını çıkarıyormuş gibi yaptım, böylece Joan bana bakıp kaçınılmaz soruyu sorana değin çetin bir sessizlik çöktü: “Ne düşünüyorsun?”

“Yazdığım eleştiri yazısını geçiriyordum kafamdan. Artık okumuş olmalı. Nasıl karşıladığını merak ediyorum.”

Joan yuvarlanarak sırtüstü döndü, bir ot koparıp çiğnemeye başladı. “Sence insanlar kendileri hakkında söylenenleri gerçekten umursar mı?”

“Bu örnekte” dedim, gözlerim hâlâ ufka dikili, “Evet, öyle sanıyorum.”

Fırtına bulutları toplandı. Kocaman siyah bir kitle oluşturuyorlardı, batı semalarında öylesine tehditkar dizilmişlerdi ki, saat dört olduğunda her ikimiz de artık eve dönmenin akıllıca olacağına karar verdik. Hem ayrıca, o akşam yemek pişirme sırası yine Joan’daydı. “Onları hüsrana uğratmam yanlış olur” dedi. “Bana güveniyorlar.”

Eve döndüğümüzde derhal mutfağa girdi ve sebze doğramaya girişti. O aşamada artık o kadar bitap düşmüştüm ki, ayakta dura-

cak halim kalmamıştı. Bir süre onun yatağına uzanmamın sakıncası olup olmadığını sordum; o da hayır, dedi, elbette yok, aynı zamanda bana öyle endişeli bir bakış fırlattı ki, “Çok müthiş bir gün oldu. Gerçekten zevk aldım” demek zorunda kaldım.

“Sahi, öyle oldu, değil mi?” Gene doğrama tahtasına döndü ve biraz kendi kendine söyler gibi, ekledi, “Pazara kadar burada kalacağın için ne kadar seviniyorum bilsen. İki harika gün daha.”

Oturma odasından geçerken, gazetedeki film tanıtımlarını okumakla meşgul Graham’a rastladım.

“İyi bir gezi oldu mu?” diye sordu kafasını kaldırmadan.

“Çok güzeldi, teşekkürler.”

“Tam zamanda geldiniz galiba. Az sonra yağmur boşanacak.”

“Öyle gibi.”

“Senin eleştirini okuyordum.”

“Öyle mi?”

“Çok muammalı.”

Bu sözle neyi kastettiğini düşünerek yirmi dakika kadar Joan’ın yatağında uzandım. Muammalı? Yazdığım şeyde en ufak muammalı bir şey yoktu. Hatta duygularımı açıkça ortaya koyabilmek için çok da uğraşmıştım. Muammalı bir şey varsa, o da Graham’ın ta kendisiydi. Yazıyı ezbere biliyordum ve cümle cümle üzerinden geçerek, bunu söylemesine yol açabilecek bir şey olup olmadığını anlamaya çalıştım. Tamamen sonuçsuz kaldı bu çaba ve bir süre bu konuyu tamamen kafamdan atmaya çalıştım, ama hâlâ o tuhaf sözcük zihnimi didiklemeye devam etti. Nihayet bunun artık bana rahat vermeyeceğini anladığımdan, bir açıklaması olup olmadığını sormak için alt kata indim.

Graham, Joan’ın televizyonunda yerel haber programını seyrediyordu. Elinden bıraktığı gazeteyi aldım ve bir göz atarak sayfanın başına güzel bir yere yerleştirilmiş olduğuna memnun oldum.

“Bunun neresi muammalı anlayamadım” dedim, ilk paragrafı kendi kendimi okuyup basit bir özete sezdirmeden sıkıştırdığım alaycılığa hayranlık duyarak.

“Yaa, önemli bir şey değil” dedi Graham. “Sadece lanet olası bir eleştiri yazısı hepi topu. Neye varmaya çalıştığını anlamadım, hepsi bu.”

“Bana çok açık gibi görünüyor.” Yazının tonunun gittikçe daha belirgin biçimde buz gibi olmaya başladığı ikinci paragraftaydım. Öznenin o noktada artık kaygıyla kıvranmaya başlayışını hayal edebiliyordum.

“Bak, anlaşılan benim ıskaladığım bir mecaz veya eğretileme filan olmalı” dedi Graham. “Büyük kentteki dostlarının anlayacağından eminim.”

“Neden bahsettiğini gerçekten anlamıyorum” dedim. Üçüncü paragraftaki iğneli laflardan birine gülümsemekten kendimi alamadım; basıldığında daha da acımasız gibi görünüyordu bunlar.

“Yani, tam olarak ne demeye çalışıyorsun?” dedi Graham. “Yani bu herif gerçekten iyi bir roman yazamaz mı, bir tükenmez-kalemi yok diye?”

Derhal kafamı kaldırdım. “Ne?”

“Son cümle. Ne anlama geliyor?”

“İşte, çok yalın. Bu yazar aşık bir biçimde bu fantastik, komik, öfkeli, satirik kitabı yazmak istiyor, ama bunu asla yapamayacak, çünkü gereken—” Teyit etmek için sözcüğü yüksek sesle okumak üzereydim ki, ansızın basılı sözcüğü gördüm. Hayretten dondum: Gerçekliğin, sözcüğün gerçek anlamıyla, inancı sarsacak kadar korkunç olduğu şu anlardan biriydi bu. Sonra gazeteyi buruşturdum ve iradedışı bir öfkeyle odanın öteki tarafına fırlattım. “Pislikler!”

Graham yüzüme bakakaldı. “Sorun ne?”

Başlangıçta yanıt veremedim; sadece oturdum ve tırnaklarımı yedim. Sonra söyledim: “*Brio*, benim yazdığım sözcük buydu. Gereken *briodan* yoksun, demiştim.”

Gazeteyi aldı ve cümleyi yeniden inceledi. Yüzüne bir gülümseme yayılmaya başladı.

“Ha, *brio*...” Derken gülümseme kıkırtıya, kıkırtı kahkahaya, kahkaha da denetlenemeyen, sağır edici, manyakça kükremelere dönüştü; bu kükreyişler şakaya katılmaya daima hazır Joan mutfaktan koşarak yanımıza getirdi.

“Ne oldu?” diye sordu. “Bu kadar komik olan ne?”

“Şuna bir bak” dedi Graham, gazeteyi verip gülmekten tikanarak konuşma çabasıyla. “Michael’ın eleştirisine bir bak.”

“Ne olmuş ona?” dedi, beklenti dolu gülümseyişiyle kaşlarını çatmış, olayı anlama çabasında yazıyı tarıyordu gözleri.

“Son sözcük” dedi Graham, artık soluk almak için çabalayacak haldeydi. “Son sözcüğe bak.”

Joan son sözcüğe baktı, ama hâlâ gizemi çözemiyordu. Bir bana bir Graham’a bakıyordu gösterdiğimiz farklı tepkilerden daha da kafası karışmış halde. “Anlamadım ki” dedi sonunda, cümleyi bir kez daha okuduktan sonra. “Yani, bir *bironun* (tükenmez kalem) bu kadar komik yanı ne olabilir?”

Yine sessiz ve sinik bir yemek yedik. Bu kez barbunya fasulyesi yemeğiyle arkasından ananas jölesi vardı; yerken hepimizin çıkar-
dığı gürültü, her zamankinden de yüksekti sanki ve Joan’ın ara sıra bir sohbet başlatmaya yönelik boşa giden çabaları ve Graham’ın, ancak büyük bir çabayla bastırır gibi görünerek ara ara yakalandığı kahkaha nöbetleriyle kesintiye uğruyordu ancak.

“Ben hâlâ pek de komik olduğumu düşünmüyorum” dedi Joan, Graham’ın dördüncü veya beşinci kahkaha krizinde. “Sence bunun gibi bir ulusal gazetede musahhah mi nedir artık, doğru dürüst birileri çalışmaz mı? Senin yerinde olsaydım, Michael, pazartesinden tezi yok, üstlerine saldırırdım.”

“Ne faydası var ki” dedim, tabağımdaki bir fasulye tanesiyle öylesine oynarken.

Yağmurun camlara çarpışı şiddetlendi, ve Joan bize ikinci kez jöle dağıtırken, bir şimşek çaktı, onu korkunç bir gök gürültüsü izledi.

“Fırtınayı çok severim” dedi Joan. “Öylesine nefes kesici ki.” Hiç kimsenin bu gözleme ekleyecek bir şeyi olmadığı anlaşıldığında, ışıldayan bir tavırla sordu: “Fırtına sırasında en çok ne yapmayı severim biliyor musun?”

Tahmin yürütmemeye çalıştım; ama yanıtın oldukça zararsız olduğu anlaşıldı zaten.

“Elbette, güzel bir el Katil Kim oynamayı. Hiçbir şey onun yerini tutamaz.”

Ve bu kez, her nedense, itirazlarımızın etkisi olmadı, böylece tabaklar toplandıktan sonra, kendimizi yemek masasına oturmuş

hangi karakteri kimin alacağını tartışıyor bulduk. Sonunda Phoebe Bayan Scarlet oldu, Joan Bayan Peacock, Graham Muhterem Peder Green oldular, bana da Profesör Plum olmak kaldı.

“Şimdi, hepimiz kırlardaki bu büyük, eski evde tıklıp kaldığımızı düşünelim” dedi Joan. “Tıpkı o filmdeki gibi Michael, hani hep bana bahsettiğin film vardı ya.” Diğerlerine dönüp açıkladı: “Michael küçükken, o koskoca eski malikanede tümü birden öldürülen bir aileyle ilgili filmi seyretmiş. Onun üzerinde büyük bir etkisi olmuş.”

“Gerçekten mi?” dedi Graham, *cinéaste* kulakları dikilmişti hemen. “Adı neydi?”

“Sen duymamışsındır” dedim. “İngiliz filmiydi ve Marksist entelektüeller yapmamıştı.”

“Ooo, amma da alınganmış!”

Joan bir çift şamdan alıp birini masaya, diğerini şöminenin rafına koydu ve sonra tüm ışıkları kapattı. Önümüzü zar zor görüyorduk, ama efektin, tam da gerektiği gibi tekinsiz olduğunu söylemem gerek.

“Tamam, hepimiz hazır mıyız?”

Başlamaya hazırdık, Joan, Graham ve Phoebe’nin cinayet kartlarındaki şüphelileri işaretlemeleri için birer kalemi varken, bende olmaması dışında. Her zamanki gibi, fark eden Graham oldu.

“Durun bir dakika” dedi. “Sanırım, Michael gereken *biro*dan yoksun.”

Buna Joan bile gülmekten yerlere yattı ve Phoebe’nin yüzünde beliren özür dileyen gülümseme de, çok geçmeden diğerlerinin kahkahaları sonucu gülüşe dönüştü. Mutfaktaki not tahtasındaki renkli kalemlerden birini aldım, sonra oturup sükûnetle bu histerinin yatışmasını bekledim. Bayağı uzun sürdü ve bu arada kesin, sessiz bir karara vardım: O günden itibaren, gazetelere bir daha eleştiri yazısı yazmayacaktım.

Üç el oynadık; çoğunlukla Graham ve Joan’ın arasında gidip gelen son derece sofistike bazı blöfler ve karşı blöfler nedeniyle hepsi de uzun sürdü. Phoebe’ye gelince, kafasının tümüyle oyunda olmadığı izlenimini edindim. Başlarda ben de öyleydim: Matematiksel bir bulmaca, olasılık ve çıkarsama alıştırmasından öteye gitmezmiş

gibi ele aldım, derken bir süre sonra –ve herhalde bu çocukça gibi görünecek- hayal gücüm kendini dayatmaya başladı ve adamakıllı oyuna kapıldım. Odayı çığ ışık ve gölge kontrastlarına boğan şimşekler ve gök gürültülerinin yardımıyla birlikte, bunun korkunç şeyler olabilecek bir gece olduğuna inanmakta güçlük çekmemeye başladım. Zihnimde Profesör Plum, Kenneth Connor'ın çehresini almaya başladı ve bir kez daha (Weston-super-Mare'deki sinemaya doğum günümde yaptığımız ziyaretten beri hiçbir zaman uzaklaşmamış olan o duygu), kesinlikle hiç kontrolü olmayan kabus gibi bir olaylar dizisinin tuzağına düşmüş utangaç, beceriksiz, zayıf bir adamın rolünü oynamanın benim yazgım olduğu duygusuna kapıldım. Duvardaki afişler, her an ardından dikkatle gözetleyen bir çift göz fırlayacak gibi gelen kadim aile portrelerini andırmaya ve Joan'ın minik evi Blackshaw Towers kadar muazzam ve kötücül hissi vermeye başlamıştı gitgide.

İlk eli Joan kazandı: Çalışma odasında, kurşun boruyla yapan kişi Bayan White idi. Ardından Graham en zor yolu seçmeye karar verdi; kendisine bir pano ve büyük bir boş kağıt getirip üzerine dikkatle her oyuncu arasında gerçekleşenleri kaydetmeye başladı. Bu yöntemle ikinci oyunu kazandı (Albay Mustard, bilardo salonunda, tabancayla yapmıştı), ama ardından buna benzer taktikleri kullanmasına ittifakla karşı çıktık. Üçüncü oyun da çok hararetli bir çekişmeyle geçti. Cinayetin ya oturma odasında veya limonlukta, ya bir hançerle veya bir şamdanla işlendiğinin ortaya çıkması çok sürmedi; ama katilin ismini saptamak konusunda belirgin bir avantaja sahiptim, çünkü ilgili kartların üçü benim elimdeydi. Diğerleri hâlâ birbirlerine hiç ilgisiz sorular sorarak debelenirken, çözüm yavaş yavaş kafamda açıklığa kavuştu: Mücrim, elbette, benden, Profesör Plum'dan başkası olamazdı.

Bunu anladığım anda, oyunun özü itibarıyla kusurlu olduğunu da fark ettim. Basit bir eleme süreciyle, insanın kendisini bir cürümden sorumlu olduğunu anlaması, ama gene de bunu nasıl veya nerede işlemiş olduğunuzu bilmemesi yanlış göründü. Elbette bu durumun gerçek yaşamda bir emsali olamazdı? Korkunç bir esrarın çözülmesinde hazır bulunmanın, derken ansızın ilgisiz bir gözlemci olarak kendinden hoşnut kendi öz imgenizin sahteliğiyle yüzleşme-

nin gerçekte nasıl bir şey olabileceğini merak ettim: Birdenbire, dışarıdan gelen birinin buz gibi tarafsızlığıyla bağlantılı olarak kabul ettiğiniz dürtüler ve kuşkuşlar ağına adamakıllı ve çirkin bir biçimde bağlı olduğunu bulmak. Söylemeye bile gerek yok ki, böyle bir şeyin başıma gelebileceği koşulları hayal bile edemedim.

Her neyse, sonunda Graham'ın hepimizden önde gittiği ortaya çıktı. Bir sonraki hamlesinde, gizli geçitten limonluğa geçerek, suçlayıcı parmağıyla beni işaret etti.

“Bence” dedi, “katil Profesör Plum’du; limonlukta, şamdanla işledi cinayeti.”

Haklıydı; ve bu noktada yenilgiye boyun eğdik. Joan ışıkları yaktı ve hepimize birer fincan kakao yaptı; dışarıda fırtına, gece yarısına yaklaştıkça daha da şiddetlenerek hâlâ devam etmeseydi, bu ruh hali belki de sarsılırdı.

Bu kez almam gereken bir kitap bahanesi de yoktu; ne de sıcağın veya uykusuzluktan şikayetçi idim. Muhtemelen pencere-lerdeki yağmurun ve ara sıra gök gürültülerinin sesini dinleyerek öylece uzanıp yatabilirdim, ve eninde sonunda uykuya daldardım. Ama herkesin yattığından emin olmamın ardından daha yarım saat sonra, yataktan çıkıp üzerimde tişört ve külottan başka bir şey olmadan merdivenlerden yavaşça tırmandım. Joan'ın odasının kapısı, önceki gibi aralık duruyordu. Önceki gibi, sokak lambalarından gelen ışığa bolca izin verecek şekilde açıktı. Ve önceki gibi, sırtüstü yatmış, gümüşü lamba ışığında teni gri ve ışıltılı görünüyor, zaman zaman gece gökyüzünü çizen şimşek ışıltıları altında mavimsi ışık veriyordu. Bu gece üstü, soluk renkli yorganla yarıdan çok örtülü olsa da, oraya kök salıp, gölgeli kapı aralığının güvenliğinden görülenler, boncuk gibi, aciz gözlerimle onu yiyip yutmama yetip de artıyordu.

Dikildim ve seyrettim; derken kısa bir süre sonra, tuhaftır ki, kendimi onun yüzünü seyrediyor buldum –bu değerli, haram görüntülerle büyülmüş bir şekilde bana sunulmuş olan bedeni değil, son dört gündür her gün gördüğüm yüzüydü seyrettiğim. Belki de uyuyan bir yüzde, çıplak bir bedenden daha mahrem, daha gizli bir

şeyler vardır. Hareketsiz dudakları hafifçe aralık, kapalı gözkapakları uzak, içedönük bir nesneye yoğun bir konsantrasyon edimini akla getiren Joan, nefes kesecek kadar güzeldi. Şimdi onu o kadar sade ve çirkin gibi görmem artık imkansız, hatta utanç verici olurdu.

Seyrettim.

Ve ardından ansızın gözleri açıldı; o da bana bakıyordu gülümseyerek.

“Orada dikilip duracak mısın?” diye sordu, “yoksa içeri gelecek misin?”

Yeni uyanmakta olan bir zihindeki bir düş kadar hızlı ve sessizce karanlığa karışıp gitmek yerine, odasına girmiş olsaydım yaşamım ne kadar farklı, hem de ne kadar farklı olabilirdi.

Cumartesi sabahı hiçbiri uyanmadan evden ayrılıp Londra'ya döndüm. Joan'ı yıllar boyunca bir daha görmedim. Anne babası güney kıyısındaki bir köye yerleştiler, böylece Noeller'de ailelerimizi ziyaret ederken görüşmedik bir daha. Ondan aldığım tek haber, (artık görüşmeyi bırakmamızdan hemen önce) Birmingham'a geri döndüğü ve oralı bir işadamıyla evlendiği.

Pazar sabahı, Peacock Yayınevi'ni aradım ve Winshawlar hakkında bir kitap yazma tekliflerini kabul ettim.

Aynı gün öğleden sonra, ilk videomu satın almak için dışarı çıktım.

Thomas

Ta 1972'de Philips'in çıkardığı ilk ev video kayıt makinesini pek az kişi hatırlar. Fiyat yüksek, kayıt süresi bir saatle kısıtlıydı ve temelde ticarî ve kurumsal alıcılara satılabildi. Bununla birlikte, Thomas Winshaw da bir tane aldı ve bunu Stewards'taki bürosunun meşe lambrili duvarlarından birindeki dolaba kurdurttu. Bu icat onu kişisel olarak heyecanlandırmasına ve sahip olduğu ticari olanakların gayet iyi farkına varmasına karşın, zamanın henüz gelmediğini sezdi. Hemen hemen gelmişti, tam olarak değil.

1978 yılı ilk gerçek faaliyet kargaşasına tanık oldu. Nisan'da JVC, 750 pound fiyatlı Video Home System'ını tanıttı ve sadece üç ay sonra Sony ona rakip Betamax makinesini piyasaya verdi. Bunu izleyen birkaç yıl boyunca, bu iki sistem piyasada üstünlük için çekiştiler ve sonunda bu yarıştan VHS açık arayla galip çıktı. Thomas Winshaw'un bankanın doğmakta olan bu sektöre yoğun bir biçimde ilgilenmeye başladığını ilan ettiği 1978 sonbaharında, yönetim kurulunun diğer üyelerinin ilk tepkisi dehşet oldu. Ona Stewards'ın 1960'ların başındaki film sanayiyle flörtünün başarısız olduğunu hatırlattılar, hatta on yıl önce, film finansmanındaki büyük bir yatırımı ancak İngiltere Merkez Bankası'nın son dakika müdahalesiyle savuşturulabilen potansiyel bir felaketle sona erdiği Morgan Grenfell krizini dile getirdiler. Thomas bu emsalleri reddetti. Film yapımına yatırım gibi riskli bir şey değildi önerdiği. Sadece önde gelen elektronik eşya üreticilerinden birinde alçakgönüllü bir hisse alımını öneriyordu; yazılım piyasasının, kendisinin de derhal kabul etmeye hazır olduğu üzere, bu aşamada fazlasıyla yeni, fazlasıyla istikrarsız ve, samimi olmak gerekirse, fazlasıyla derme çatma olduğu açıktı. Her zamanki gibi, sezgilerinde haklıydı. Sonraki beş

yıl boyunca, video kayıt makineleri ithalatı on kat arttı ve 1984'e gelindiğinde İngiliz evlerinin yüzde 35.74'ünde bir makine vardı, oysa bu rakam 1979'da 0.8 idi. Banka müthiş kâr etti. Ardından, 1981'de video post-produksiyonu, dağıtım ve film den videoya aktarımlarında hızla güçlü bir pazar payı oluşturmakta olan bir şirketin danışmanları ve fon yöneticileri oldular. Stewards'ın yardımıyla, bu şirket bağımsız bir video kopya eviyle birleşmeye gitti ve birkaç yıl içinde, gelirinin dörtte üçünü kopya çıkarma hizmetlerinden elde etmeye başladı. Bir kez daha, banka hatırı sayılır kâr payı aldı. Gelgelelim, bir olayda Thomas'ın ayağı sürçtü: Philips'in video-disk sistemi olan, Mayıs 1982'de piyasaya sürülen LaserVision'un coşkulu bir taraftarıydı, ama bir yıldan uzun bir sürenin ardından, tek toplu satış rakamları ancak 8 bin civarında kaldı. Bunun aşikar açıklaması, kayıt imkanı vermemesiydi ve birkaç ay sonra, JVC beklenmedik bir şekilde kendi disk sistemini iptal edip RCA 1984'te tüm video player üretimini durdurmaya karar verdiğinde, en yetersiz sektör analisti bile, yeni teknolojinin tutmadığını anlamıştı. Gene de, Thomas büyük zararlar çalışan Essex'teki 10 milyon disk baskı kapasiteli tesisine yatırımı sürdürdü.

Kendi aralarında, meslektaşları bu ilginç kör nokta karşısında şaşkın durumdaydılar. Söz konusu para miktarı ihmal edilebilirdi, Stewards açısından: Ama gene de Thomas'ın on beş yıllık yönetim kurulu başkanlığı süresince, elle tutulur şekilde kayba yol açan bir girişime sorgusuz sualsiz destek vermekte direndiği tek örnekti. Gerçek nedeni de asla tahmin edemediler; bu, video diskin sunduğu, kendi ihtiyaçlarına hayranlık duyulacak şekilde uygun düşen ve onu bir zamanlar film stüdyolarında takıldığı ve genç ve güzel aktislerin *déshabillé*nin çeşitli aşamalarında çekilmiş, iskartaya çıkarılan filmleri topladığı o hızlı ve heyecan verici yıllara geri götüren keskin resim kalitesi ile kusursuz durağan çerçevelerdi. Dondurulmuş çerçeve, Thomas'a göre, videonun *raison d'être*inin ta kendisiydi: Bu makinenin İngiltere'yi bir dikizciler ulusuna dönüştüreceğine inanıyordu ve kimi zaman karanlıkta, pantolon düğmeleri açılmış ve bürosunun kapısı sıkıca kilitlenmiş olarak, büyülenmiş halde televizyon açık otururken, ülkenin dört bir köşesinde perdeleri kapanmış odalarda tıpatıp aynı sahnelerin oynandığını hayal

ediyor ve genelde zavallı yaşamlarından kendini uzak tutmaya çok özen gösterdiği sıradan insanların büyük kitlesiyle tuhaf bir dayanışma duygusu hissediyordu.

Sadece bir kez kazara bürosunun kapısını kilitlemeyi unuttu. Saat akşam yedi civarındaydı ve şansına, kapıyı vurmada içeride girmiş gafilinde bulunan kişi, kendisi de geç saate kadar çalışan sekreteri oldu. Derhal oracıkta işten kovuldu; ama hikaye hâlâ City'nin birkaç şarap barında anlatılmaya devam ediyor ve "ticari banker" deyiminin, onunla kafiyeli bildik terime nazire olarak üretilmesi de tam bu döneme rastlar.¹

Thomas her çeşit ekranı seviyordu. Bunların taşıdığı yalanı seviyordu: Dünya, bir dörtgenin dört kenarıyla şekilleniyor; o, yani teması ise, arkasına yaslanıp, dokunulmadan ve gözetlenmeden, seyredebilecek durumda oluyordu böylece. Mesleki yaşamında (aslında sözünü etmeye değer bir özel hayatı da yoktu), kendisini dünyadan korumak, araya bir perde çekmek için sürekli uğraşıyor, bu dünyaya birçok farklı ekranın koruyucu camının ardından bir sessiz film gibi bakıyordu: Söz gelimi, birinci sınıf bir tren vagonunun penceresi veya Bob Maxwell'in helikopterinin (ara sıra ödünç aldığı) camı, ya da kendi özel limuzininin fümeye rengi, içeriği göstermeyen camı. Yaşlı bankacılardan bazılarını telaşlandıran, dış borsaların bilgisayarlı otomasyona geçişi, ona tümüyle mantıklı bir gelişme olarak göründü. Bu yüzden 1986'da borsadaki katından ayrıldı. Sonunda, büyük keyifle görüyordu ki, borsa simsarlarının birbiriyle temasa geçmesine hiç gerek kalmamış, her işlem bir video ekranındaki elektrik atımlar titreşimine dönüşmüştü. Stewards'ın kendi dış ticaret odasına, kendi bürosundaki bir monitöre bağlı bir kamera koydurdu ve burada, bütün gün boyunca, kendileri de ekranlara bakan sıra sıra işlemcilerinden başka hiçbir şey göstermeyen bir ekrana bakarak, gurur ve kudretin yarı cinsel duyumsamalarıyla doluyordu. Bu tür anlarda, kendisiyle, paraları her günün sarhoş edici spekülasyonlarının temelini oluşturan insanlar (onlar gerçek-

1 Wanker: mastürbatör -çn.

ten mevcut muydu?) arasındaki camdan engellerin sonu yokmuş gibi görünüyordu. Bir keresinde bir televizyon röportajında söylediği gibi, bankacılık tüm mesleklerin en ruhanisi haline gelmişti. En sevdiği istatistiği aktardı: Dünyanın mali piyasalarında her gün bir trilyon dolarlık işlem gerçekleşiyordu. Her işlem iki yönlü bir alışverişi gerektirdiğine göre, bu beş yüz milyon doların el değiştirmesi anlamına geliyordu. Televizyon röportajcısı, bu paranın ne kadarının mal ve hizmetlerdeki gerçek, elle tutulur ticaretten geldiğini biliyor muydu? Çok küçük bir bölümü: Yüzde 10 veya daha azı. Geri kalanının hepsi komisyonlar, kârlar, harçlar, takaslar, vadedi sözleşmeler, opsiyonlardı: Artık kağıt para bile değildi. Kağıt paranın varlığını sürdürdüğü zar zor söylenebilirdi. O durumda (diye karşı çıkmıştı televizyoncu) herhalde tüm sistem kumdan bir şatodan başka bir şey değildi. Belki, diye katılmıştı ona Thomas gülümseyerek: Ama ne kadar da muhteşem bir şatoydu bu...

Hararetle yanıp sönen ekranlarına gözlerini dikmiş, onun için çalışan işlemcileri seyrederken, Thomas o güne dek sahip olduğu babacan sevgiye en yakın denebilecek duyguya kapılıyordu. Onlar, hiçbir zaman sahip olmadığı oğullarıydı. Bu, yaşamının en mutlu dönemi, yani Bayan Thatcher'ın City'nin imgesini dönüşüme uğrattığı ve nakit spekülâtörlerini "servet yaratıcıları", havadan akla hayale gelmeyecek servetler yaratabilen simyacılar olarak tanımlayarak, ulusal kahramanlara çevirdiği 1980'lerin ortalarıydı. Bu servetlerin dosdoğru kendi veya patronlarının ceplerine gittiği gerçeği sessizce geçirtiliyordu. Tüm ulus, kısa, coşkulu bir dönem boyunca, onlara huşuyla karışık bir saygı duydu.

Thomas, Stewards'ta çalışmaya ilk başladığında durum çok farklıydı: City, Banka Faiz Oranları Yargılamaları belasından çıkmış, yeni yeni canlanmaya başlıyordu; bu yargılamalar Aralık 1957'de iki hafta boyunca, bankaların ticari faaliyetlerinden bazılarını ilk kez kamunun dikkatine sunmuştu. Beyefendilerin özel kulüplerinde, cumartesi sabahları golf sahalarında ve hafta sonları keklik avlarındaki bir baş sallama veya göz kırpmayla yapılan multimilyon poundluk alım satımların ortaya çıkması karşısında, İşçi Partisi milletvekilleri ve çok satılan gazeteler büyük bir hararetle itirazlarını yükseltmişlerdi. İşin içine karışmış tüm ticari bankalar,

Banka Faiz Oranı'nın yükselmesi hakkında "yakışksız gizli" bilgilerle hareket etme suçlamasından aklansalar da, belirgin bir skandal kokusu havada asılı kalmış ve Maliye Bakanı'nın açıklamasından günler (ve saatler) evvel muazzam miktarda birinci sınıf hissenin piyasaya sokulmuş olduğu iddiası doğru çıkmıştı. O yılın baharında Stewards'ın müdürlerinden biri olan Thomas açısından, örseleyici bir başlangıç olmuştu: Macmilan, istediği kadar Bedford'da ekonominin güçlü ve ülkenin "hiç bu kadar iyi" olmadığını açıklasındı; yabancı spekülâtörler farklı düşünüyordu ve İngiliz poundunu zararına satmak, altın rezervlerinden milyonlarca doları temizlemek ve sonunda Banka Faiz Oranı'nda yüzde 2'lik bir nihai artışa yol açmaktan (bir asırdan fazladır en yüksek oran olan yüzde 7'ye çıkartarak) oluşan hararetli bir kampanyaya giriştiler.

"Buna ateşle yapılan bir vaftiz denebilirdi" diye açıklamıştı Thomas, 1961 yazında küçük bir görevle bankaya aldığı genç kuzeni Mark'a. "Elbette aklandık, ama samimi olmam gerekirse, ben Stewards'tayken buna benzer bir başka sterlin krizi görmeyi beklemiyorum."

Ama gene de, benzer bir şey (sonradan Kara Çarşamba olarak hatırlanan) 16 Eylül 1992'de, nakit para simsarları bir kez daha ülkenin milyarlarca dolar tutarındaki altın rezervine bir kez daha saldırmayı başardığı zaman gerçekleşti ve sterlinde umulmadık ölçüde değer kaybına yol açtı. Gelgelelim, Thomas bir bakıma haklıydı: Bunun olduğunu hiç görmedi. O zamana gelindiğinde gözleri görmüyordu artık.

Thomas'ın dünyası daima bütünüyle gözlerle kavranmış bir dünyaydı: (Başka şeylerin yanı sıra) kadınlara dokunmayı veya onlar tarafından dokunulmayı hiç istememesinin nedeni de buydu. Tüm büyük adamların kendine özgü eksantriklikleri vardır, ve onunki, hiç de şaşırtıcı olmayacak şekilde, görme işlevinin niteliğiyle nevrotik bir meşguliyetti. Bürosundaki özel bir ilaç dolabında çeşit göz banyoları, nemlendiriciler, minik göz küvetleri ve damlalar dururdu ve otuz yıl boyunca programındaki tek sabit kalem, her pazartesi günü saat dokuz otuzda göz doktoruna yaptığı hafta-

lık ziyaretti. Sözü geçen doktor, bu muayenelerden akıl almaz bir kazanç elde etmeseydi, bu haftalık ziyaretleri son derece bıkıtırıcı bulabilirdi. Şu ya da bugün yakalandığını sanmadığı tek bir hastalık kalmamıştı. Korneal şimşek ışıkları, kedi gözü sendromu, epidemik konjonktivit ve kistik fibrozis bozukluğu; gaz gözü, tavşan gözü, ateşli göz ve tembel göz; öküz gözü, Klieg göz, küçülmüş göz, şematik göz, skotopik göz, afasik göz, kısılmış göz ve şaşı göz. Bir keresinde, şerbetçiotu tarlalarına bir araştırma gezisinin ardından, şerbetçiotu gözüne (şerbetçiotu toplayıcılarında görülen, şerbetçiotu bitkisinin gövdesinde bulunan tüylerin yol açtığı akut konjonktivit) yakalandığına inanmıştı; bir tersane ziyaretinin ardından da, tersane gözü (tersanelerde bulunan kalabalık göz hastalıkları istasyonlarındaki kirli sıvılarla yayılan epidemik keratokonjonktivit; ve Nairobi'ye yaptığı bir yolculuğun ardından Nairobi göze yakalandı (Nairobi'de yaygın bazı kabarcıklanan böceklerin salgılarının yol açtığı şiddetli bir göz lezyonu). Annesinin ona büyükbabası Matthew Winshaw'un konjenital glokom geçirdiğini söyleme gafletinde bulunduğu bir başka sefer, tüm bankacılık işlerini üç günlüğüne iptal etti ve çeşitli uzmanların birbirini izlediği bir muayeneler silsilesi için randevular aldı. Böylece mutlak glokom, kapsüler glokom, yangılı glokom, iç glokom, dış glokom, habis glokom, selim glokom, geniş açılı glokom, dar açılı glokom, yangı sonrası glokomu, yangı öncesi glokomu, başlangıç aşaması glokomu ve miksomatosis testlerinden geçti. Thomas Winshaw'un gözleri (Stewards'ın kendi sigorta şirketi eliyle) değişik söylentilere bakılırsa 100 bin pound ile 1 milyon pound arasında bir meblağa sigorta edildi. Başka bir deyişle, daha çok değer verdiği hiçbir organı yoktu; ve buna, sağ elinin zaman zaman uzanmasına engel olamadığı –en unutulmazı, belki de, kırmızı halıyla yeni döşenmiş bürosunda şaşkın fakat kibarlıktan ağzını açmayan Kraliçe ile Prens Charles'a şeri ikram ettiği gündü- organı da dahildi.

Muhafazakar hükümet Nisan 1988'de Ulusal Sağlık Hizmetleri'nde parasız göz muayenelerini kaldırdıklarını ilan ettiğinde, Thomas büyük bir hata yaptıklarını söylemek için kardeşi

Henry'ye telefon etti: Kamuoyu kıyameti koparacaktı. Henry ona aşırı tepki gösterdiğini söyledi. Malum kesimlerden protesto sızlanmaları gelecektir, dedi, ve ardından hepsi yatışacaktır.

"Haklı çıkmadım mı?"

"Siyasal yargılarına şapka çıkarıyorum, her zamanki gibi."

"Eh, aslına bakarsan son derece basit." Henry öne doğru eğildi ve şömineye bir odun daha attı. 1989 Ekim başlarında soğuk, kasvetli bir öğle sonrasıydı ve Heartland Kulüp'ün özel odalarından birinde çay ve keklerinin tadını çıkarıyorlardı. "İşin sırrı, bu korkunç şeyleri yapmaya hiç ara vermeden *devam etmek*. Rezilce bir yasayı geçirip sonra herkes üzerinde düşünsün diye zaman vermenin hiç anlamı yok. Baştan kara dalman, halkın kendisine ne çarptığını anlamasına fırsat vermeden önce, üzerine daha da kötü bir şeyi koyman gerekiyor. İngiliz maşeri vicdanının en önemli özelliği, aslında ... ilkel bir ev bilgisayarından öte belleği olmaması. Bir seferde ancak bir iki şeyi aklında tutabiliyor."

Thomas başını salladı ve çikolatalı kekini iştahla ısırdı.

"İşsizliği ele al mesela" diye devam etti Henry. "İşsizlik hakkında en son ne zaman bir gazete başlığı gördün? Artık kimsenin oralı olduğu bile yok."

"Biliyorum: Ve bütün bunlar çok rahatlatıcı aslanım" dedi Thomas, "ama benim asıl istediğim somut bir teminat."

"İstersin elbette. Gayet tabii." Henry kaşlarını çattı ve zihnini önündeki meseleye odakladı; bu da yakın geçmişte Bağdat'ta casusluktan tutuklanan bir İngiliz gazetecisi olan Farzad Bazoft olayıydı. "Demek istediğini tamamen anlıyorum. Mark da sen de, yatırımlarınızı korumak istiyorsunuz: Bunu anlayışla karşılayabilirim."

"Sadece Mark bile değil. Saddam'a ve onun alışveriş listesine kusursuz hizmet veren Vanguard'la birlikte, pek çok başka müşterimiz de söz konusu. Hepimiz bu işe boğazımıza kadar batmış durumdayız, dürüst olmam gerekirse."

"Bunları hatırlatmana gerek yok."

"Evet, ama bak: Bu bana çok hassas bir durum gibi görünüyor. Bu adam bir İngiliz vatandaşı. Dışişleri'ndeki şu yeni adam -Major mı neyse adı işte- onu serbest bıraktırması yönünde bir parça baskı altına girmiştir herhalde."

Henry sözde bir masumiyetle kaşlarını kaldırdı. “Bunu nasıl yapabilir ki?”

“Elbette yaptırımlarla.”

“Gerçekten mi” dedi Henry, kahkahayla gülererek, “ben daha aklıma bile getirmemişken, senin bunu düşünmene şaşıp kaldım. Irak’la 700 milyon poundluk bir artı değerimiz var. Aramızda kal-sın, bir iki ay içinde gelecek olanla buna bir dört beş yüz daha eklenecek. Bütün bunları tehlikeye atacağımızı sanıyorsan...”

Cümlesini bitirmedi: Cümlelerin tamamlanmaya ihtiyacı yoktu.

“Evet, ama ya Mark’ın küçük... işi ne olacak?”

Bu kez Henry’nin kahkahası daha kısa, daha mahremdi. “Şöyle söyleyeyim: En başta satmadığımız bir şey üzerine nasıl yaptırım koyabiliriz sence? Hıı?”

Thomas gülümsedi. “Haaa bak, bu husustaki haklılık payını teslim etmeliyim.”

“Major’ın bu işte yeni olduğunu biliyorum ve bizler de onun neyin peşinde olduğu konusunda bir parça endişeliyiz. Fakat inan bana —o iyi bir çocuk. Kendisine söyleneni yapar.” Çayından bir yudum aldı. “Hem ayrıca, yakında değiştirilebilir.”

“Ne, şimdiden mi?”

“Öyle görünüyor. Margaret ve Nigel son bir kopuşa doğru gidiyorlar gibi. Çok yakında 11 Numara’da bir boşluk açılacağından kuşkuluyoruz.”

Thomas bu bilgiyi daha sonra ele almak üzere zihninin arkasına yerleştirdi. Boş bir zamanında kafa yorması ve incelemesi gereken, hatırı sayılır sonuçları olacaktı bunun.

“Onu asacaklar mı sence?” diye sordu ansızın.

Henry omzunu silkti. “Eh, aslında berbat bir bakandı, bunu teslim etmek gerek, ama bu biraz aşırıya kaçmak olur.”

“Yo, yo, Lawson değil. Şu gazeteci tipi diyorum. Bazoft.”

“Ha, o mu? Korkarım asacaklar, evet. Sanırım, Saddam’ın silah fabrikalarında casusluk ederken yakalanacak kadar aptal olursa in-san, kendi etti kendi buldu denir.”

“Bela olacak.”

“Kesinlikle.” Henry bir an boşluğa dikti gözlerini. “Burada da, Ludgate Hill’de sallandıklarını görmeye hiç aldırmış etmeyeceğim bir iki casus olduğunu söylemeliyim.”

“Meraklı tazeler.”

“Aynen öyle.” Bir an yarı kötü düşünceden, yarı hatırlama çabasından oluşan bir somurtkanlık bulutu geçti yüzünden. “Birkaç yıl önce bizim Çılgın Hala’nın üzerimize saldığı şu kılıksız küçük yazara ne oldu acaba?”

“O mu? Tanrım, o adam benim midemi kaldırdı. Tanrı bilir *ne* düşünüyordu Tab...” Başını salladı. “Her neyse: O sadece aklını kaçırmış zavallı bir ihtiyar...”

“O zaman bu adamla sen de konuştun, öyle mi?”

“Büroya davet ettim. Öğle yemeğı ikram ettim. Bildiğın şeyler. Karşılık olarak da bir sürü münasebetsiz soru aldım sadece.”

“Ne gibi?”

“Westland’e kafayı takmış” dedi Thomas. “Stewards’ın, masada bir Avrupa girişimi dururken, neden Amerikan olanını desteklemeye bu kadar hevesli olduğunu sordu.”

“Ne, ve senin Margaret’e şövalyelik filan için sokulduğunu mu düşünüyordu yani?”

“Bundan bile sinsice, ne yazık ki. Gerçi, şimdi madem lafı açıldı, bunun söz *verilen* bir şey olduğunu hatırlıyorum...”

Henry koltuğunda huzursuzca kıpırdandı. “Unutmadım, Thomas, gerçekten. Yarın onu göreceğim. Konuyu gene açarım.”

“Her neyse, bu adam Sikorsky’nin Suudiler’le muazzam silah anlaşmalarını bağladığı ve hepimizin onlarla yatağı atlamamızın tek nedeninin, kendimize bu pastadan bir dilim kapmak olduğuna ilişkin şu saçma teoriyi uydurmuş.”

“Akıl almaz.”

“Korkunç.”

“Peki sen buna ne karşılık verdin?”

“Sepetledim tabii” dedi Thomas, “bir zamanlar, müteveffa, büyük ve ardından yas tutulan Sid James tarafından bizzat bana söylenen birkaç seçme sözcükle birlikte.”

“Ya?”

“Dedim ki –şimdi belleğimden söylüyorum- ‘Hepimize bir iyilik yap, komik çocuk: Defol git ve bir daha dönme.’”

Ve ardından oda, Thomas, komedyenin hırıltılı, taklit edilemez kahkahasının kendine özgü versiyonunu yapma girişimiyle cınladı.

Bu 1961 baharı sonlarında olmuştu. Thomas öğle yemeği saatinde Twickenham Stüdyoları'na gitti ve doğruca lokantaya yöneldi; köşedeki masada belli belirsiz aşına olan üç sima gördü. Biri, hâlâ en çok on iki yıl önceki *Kind Hearts and Coronets*'teki başrolüyle hatırlanan Dennis Price; bir diğeri, Thomas'a karşı durulmaz bir şekilde, Yorkshire kırlarının ücra bir köşesindeki yüksek güvenlikli bir akıl hastanesine kapatılmış Tabitha Hala'yı hatırlatan pörsük, eksantrik Esmâ Cannon; üçüncüsü de, şüpheyi yer vermez şekilde, şu anda çekilmekte olan filmin —eski bir Boris Karloff filmi *the Ghoul*'un, *What a Carve Up!* adı altında, güldürüye dönüştürülmüş bir yeniden çevrimi— yıldızlarından biri olan Sid James'ti.

Thomas kendisine dana kuşbaşı yumurta tabağı ile reçelli puding aldı ve onların yanına gitti.

“Burada oturmamın sakıncası var mı?” dedi.

“Burası özgür bir ülke, ahbab” dedi Sid James kayıtsızca.

Thomas birkaç hafta önce her üç aktörle de tanıştırmıştı, ama hiçbirinin onu tanımadığını anlayabiliyordu; ayrıca hararetili sohbetleri, yanlarına oturduğu anda sönüp gitmişti.

“Daha önce tanışmıştık yanılmıyorsam” dedi ilk lokmasını almadan.

Sid homurdandı. Dennis Price, “Elbette” dedi ve sonra sordu. “Şu anda çalışıyor musunuz?”

“Şey, aaa —evet” dedi Thomas şaşırarak.

“Hangi iştesiniz?”

“Şey, aslında size nasıl tarif edebilirim bilmiyorum: Sanırım borsa ve tahvil işi denebilir.”

“Borsa ve Tahvil ha?” dedi Sid. “Bu benim için çok yeni bir şey. Bu Boultings'te yeni pişen bir şey mi? City'nin pandora kutusunu açan: Ian Carmichael, masum genç banka katibi, Terry-Thomas entrikacı patronu rolünde. Kulağa hoş geliyor. Çok mat-raktır herhalde.”

Pek sayılmaz: Sanırım küçük bir yanlış anlama—”

“Dur bakalım orada, seni daha önce bir yerlerde gördüğümü biliyordum.” Sid birkaç saniyedir onun yüzünü incelemekteydi. “Sen *Two-Way Stretch*'teki rahip rolünde değil miydin?”

“Hayır, aptal, o Walter Hudd’dı” dedi Dennis, Thomas daha ağzını açma fırsatı bulamadan. “Ama kesinlikle *Dentist in the Chair*’deki polistin, değil mi?”

“Hayır, hayır, hayır” diye atıldı Esmâ. “O Stuart Saunders’tı. Sevgili Stuart. Ama ben seni *Watch Your Stern*’de görmemiş miydim?”

“Ammâ da attın –onda ben de vardım” dedi Sid. “Sence onu hatırlamaz mıydım? Hayır, şimdi buldum: *Follow That Horse*. Sen casuslardan biriydin.”

“Yoksa *Inn for Trouble* mıydı?”

“Ya da *Life is a Circus*?”

“Veya *School for Scoundrels* olabilir mi?”

“Sizleri düş kırıklığına uğrattığım için kusura bakmayın” dedi Thomas, elini kaldırarak. “Fakat hiçbiriniz tutturamadınız. Ben oyuncu değilim, ne yazık ki. Borsa ve tahvil işindeyim derken, gerçek anlamını kastetmiştim. City’de çalışıyorum. Bankerim.”

“Ya?!”

Uzun bir sessizlik oldu, neşeyle şakıyan Esmâ’nın bozduğu: “Ne kadar da etkileyici.”

“Peki, sizi bu yabancı kıyılara” dedi Dennis, “atan nedir? Sormamın sakıncası yoksa?”

“Temsil ettiğim banka bu stüdyolara ciddi yatırımlar yapıyor” dedi Thomas. “Beni ara sıra buraya gönderiyorlar, işlerin nasıl yürüdüğüne bakmam için. Düşündüm ki, burnumu sokmak gibi olmayacaksa, bugün biraz film çekimini izleyebilirim.”

Dennis ve Sid bakıştılar.

“Bunu söylemekten nefret ediyorum” diye girdi söze Sid, “ama sanırım bu iş suya düşer ahabap. Bilirsin, bugün kapalı bir set var.”

“Kapalı set mi?”

“Sadece Ken ve Shirl ile teknisyenler. Oldukça mahrem denebilecek bir sahne çekiyorlar.”

Thomas kendi kendine gülümsedi: Aldığı istihbarat doğru çıkmıştı.

“Şey, eminim kimse aldırış etmez –sadece birkaç dakikalığına...”

Fakat bu kez, tamamen şansının döndüğünü gördü. Birkaç dakika sonra ağır ağır yürüyerek sete gittiğinde, o gün tam soyunurken Shirley Eaton’ın yatak odasına giren Kenneth Connor

sahnesinin çekileceğini öğrendi. Yönetmen yardımcısı seyircilerin hoş karşılanmayacağını açıkça belirtmek için özel çaba gösterdi.

İçin için köpüren Thomas spot ışıklarının ötesindeki gölgelere çekilerek, bir sonraki hamlesini tasarlamaya çalıştı. Yönetmenin ve iki oyuncunun rollerinin üzerinden geçişlerini, döşeme işaretlerini ve kamera açılarını tartışmalarını işitebiliyordu; ve bundan kısa süre sonra, sessizlik çağırısı, bir “Aksiyon!” talimatı duyuldu ve kameralar herhalde çalışmaya koyuldu.

Bu tahammül edilemezdi. Thomas, lokantadan geldiğinde, geceliğiyle güzel Shirley Eaton’ı şöyle bir görüvermişti; şimdi böylesi bir güzelliğin onun aç bakışlarından uzakta ortaya serilmesi düşüncesine dayanamıyordu. Duygularını hiç açığa vurmadan muazzam mali servetlerin oluşumu ve yok edilmesine hükmeden katı yürekli, soğukkanlı işadamı, şimdi ağlamaklı olmuştu. Durum berbattı. Bir şeyler yapılmalıydı.

Yarı karanlıkta el yordamıyla stüdyo döşemesinin kenarlarında dolaşırken, kurtuluş sahnenin arka tarafına dayanmış bir portatif merdiven şeklinde zuhur etti. Kulaklarını kontrplak duvara dayayan Thomas, panelin öteki tarafında, yatak odası sahnesinin çekimine başlayan oyuncuların seslerini duyabiliyordu. Başını kaldırdı ve tam merdivenin dayandığı yerde, iki küçük ışık noktasının duvarı deldiğini gördü. Bunların seti görme ihtimali var mıydı acaba? (Sonradan keşfettiği gibi, katilin ihtiyatlı gözlerinin zaman zaman ürpertici şekilde belirmediği, yatak odası duvarına asılı korkunç bir aile portresi olan bir yağlı boya resimde açılmıştı bu delikler.) Sessizce merdivene tırmandı ve deliklerin tastamam bir insan gözüne uygun olduğunu gördü. Neredeyse bu amaçla yapılmış gibiydi. Gözlerinin ışığa alışması için geçen birkaç saniyenin ardından, Thomas aşağıya baktı ve yasaklı yatak odasının kesintisiz bir manzarasını önüne serilmiş buldu.

Gerçi sahne Kenneth, Shirley ve bir ayna çevresinde dönüyor gibi görünüyorsa da, neler olup bittiği hemen anlaşılamıyordu. Kenneth’ın sırtı, üstündekilerin çoğunu çıkarmış olan Shirley’ye dönüktü, ama gene de onun, aynadaki yansımasını görebiliyordu; ayna bir askıya takılıydı, Kenneth ise genç kadının iffeti adına ona bakmamak için elinden geleni yapıyordu. Shirley yatağın yanın-

da duruyordu; üzerindeki deliklerden Thomas'ın kocaman açılmış gözlerinin, fark edilmeksizin, sahneye diktiği tabloya dönüktü yüzü. Galiba faaliyette bir mola anında gelmişti. Kenneth yönetmenle sohbet ederken, iki genç asistan kameramanın haykırarak verdiği komutlar doğrultusunda aynanın açısında küçük düzeltmeler yapıyordu. Sonunda yönetmen seslendi, "Tamam, herkes yerine!" ve Kenneth içeri girmek üzere kapıya gitti. Set sessizleşti.

Kenneth kapıyı açtı, içeri girdi ve geceliğini giymek üzere olan Shirley'yi sadece kombinezonuyla görünce şaşaladı.

"Benim odamda ne işiniz var?"

Shirley, "Burası sizin odanız değil. Yani, bu sizin valiziniz değil, öyle değil mi?"

Geceliği iffetli bir tavırla göğsüne kapatmıştı.

Kenneth, "Ah, şu işe bak! Yo. Durun bir dakika, bu benim yatağım da değil. Yolumu şaşırmış olmalıyım. Özür dilerim. Derhal—derhal gidiyorum."

Yürümeye başladı, ama birkaç adım attıktan sonra durdu. Döndü ve onun niyetinden emin olmayan Shirley'nin hâlâ geceliği üzerine tuttuğunu gördü.

Thomas merdivende heyecanla titredi.

Kenneth, "Küçük hanım, benim odamın nerede olduğunu tesadüfen bilmeniz mümkün mü acaba?" diye sordu.

Shirley başını üzüntüyle salladı ve, "Hayır, ne yazık ki bilmiyorum."

Kenneth, "Hay Allah" dedikten sonra biraz durdu. "Kusura bakmayın. Hemen gidiyorum."

Shirley duraksadı, kafasında bir karar şekilleniyordu: "Yo. Bekleyin." Elini salladı aceleyle. "Bir dakikalığına arkanızı dönün."

Kenneth döndü ve kendi yansımasıyla yüz yüze geldiği bir aynaya bakar buldu kendini; onun ötesinde de Shirley'nin yansıması vardı. Sırtı ona dönüktü ve kombinezonu başının üzerine çekmiş çıkarmak için bedeni kıvranıyordu.

Kenneth, "Bir dakika küçük hanım."

Thomas ardında bir hareketlilik hissetti.

Kenneth hızla aynayı çevirdi.

Shirley ona döndü ve "Çok şekersiniz" dedi. Kombinezonunu başından çıkardı ve sutyeninin kopçalarını açmaya koyuldu.

Thomas ansızın güçlü bir çift elin bileklerini kavradığını hissetti. Nefesi kesildi ve neredeyse merdivenden düşüyordu, ardından aşağı baktı. Ona tehditkar bir gülümsemeyle bakan Sid James'in yüzüyle karşılaştı. Sid ona şöyle dedi: "Haydi bakalım komik çocuk. Sanırım ikimizin bir yürüyüşe çıkma zamanı geldi."

Thomas'ın kolunu sertçe arkasına kıvrıp yapıştıran Sid, nafiye itirazlarını duymazdan geldiği gösterişli bankacıyı iteleyerek bir koridora sürükledi.

"Durumun çok kötü görüldüğünü biliyorum" diyordu, "ama gerçekten inşaat malzemelerinin sağlamlığını kontrol ediyordum yalnızca. Yatırımımız açısından mutlak anlamda temel olan şey..."

"Bana bak ahab, senin türünden insanları gazetelerde okuyorum. Senin gibilere takılan bir sürü ad var: Pek de hoş sözler değil, çoğu."

"Belki de hiç uygun bir zaman değil" dedi Thomas, "ama gerçekten sizin büyük bir hayranınızım. Bana imzalı bir fotoğrafınızı vermeniz mümkün müydü acaba...?"

"Bu kez gerçekten yakayı sıyırdın, ahab. Shirley'yle ilgili olay, biliyorsun, çok güzel bir kız. Buralarda pek sevilir. Genç de üstelik. Bu yüzden bu tür bir şeyi tekrar yapmaya kalkarsan başın büyük derde girer."

"Umarım sizi yeniden televizyonda seyredebiliriz" dedi Thomas umutsuzca, kolundaki baskı nedeniyle yüzünü buruşturarak. "*Hancock Half Hour*'un yeni bir sezonu mesela?"

Dış dünyaya açılan bir kapıya gelmişlerdi. Sid kapıyı itip açtı ve Thomas'ı serbest bıraktı; o da rahat bir nefes alıp eliyle pantolonundaki tozları silkelemeye başladı. Sid'e bakmak için döndüğünde, onun yüzünün örkeyle çarpılmış olduğunu gördü şaşkınlıkla.

"Gazeteleri okumaz mısın seni cahil ahmak? Ben ve Tony artık tarih olduk. Bittik. Son."

"Özür dilerim, duymamıştım."

Ve işte tam bu noktada Sid James derin bir nefes aldı, parmağını Thomas'a sallayarak, neredeyse otuz yıl sonra, Heartland Kulüp'ün sıcak, yalın şöminesinin önünde kardeşi Henry'yle bu olay hakkında gevezelik ederken yaşlı adamın zihninde hâlâ taptaze duran ayrılık sözlerini söyledi.

Belki de Twickenham Stüdyoları'na yaptığı ziyaretten esinlenerek, Thomas, bankanın yönetim kurulu başkanı olduğunda Stewards bürolarının çeşitli kilit noktalarına bir dizi gözetleme deliği açtırdı. Dilediği zaman astlarının toplantılarını gizlice gözetleyebileceğini ve binaya gelen veya orada çalışan herkes üzerinde bir avantaja sahip olduğunu bilmek hoşuna gidiyordu. İşte aynı nedendir ki, yönetim kurulu başkanı bürosunun kendisini de böyle bir tasarım başyapıtı olarak görüyordu: Duvarlardaki meşe lambriler, görünüşte kesintisiz olmakla ve başarısız bir görüşmenin sonunda odadan çıkmaya çalışan tüm ziyaretçiler, Thomas bezgin bir işbilirlik edasıyla yardım etmeye kalkmadan evvel, kapının yerini bulmak için birkaç dakika beceriksizce dolanıp duruyorlardı.

Bu özelliğin ta kendisi, alışlageldiği üzere tüm faaliyetleri kapalı bir kutu olan Stewards'ın gizliliğinin simgesiydi. Ticari bankacılığın centilmence, eğlenceli imgesini yitirip küçük (gene de, Thomas'ın kanaatine, muazzam ölçüde sağlıklı) kamusal çıkar alevini yüreklendirme tehdidinde bulunan bir tür romantik çekicilik edinmeye başlaması, ancak 1980'lerin ortasında olmuştu. Bir dereceye kadar, bunu kendi aranmıştı. Özelleştirme programında hükümete danışmanlık vermekten gelecek devasa kârların farkına vararak, Stewards'ın çok iyi tanınan bu işten hatırı sayılır bir parça kapmasını sağlamak üzere agresif adımlar attı. Devlete ait bu muazzam şirketleri vergi ödeyenlerin ellerinden alıp, kâra susamış bir hisse sahipleri azınlığı arasında paylaştırmanın tadını çıkardı: Kamuyu yoksun bıraktığı mülkiyeti birkaç kişinin ellerinde yoğunlaştırmaya yardımcı olduğu bilgisi, onu derin ve sakinleştirici bir doğruluk duygusuyla dolduruyordu. İçindeki öncesiz sonrasız bir şeyi doyuruyordu. Thomas'ın daha da büyük, daha kalıcı bir başarı bulduğu tek yer, belki de, şirket evlilikleri ve devirleri alanıydı.

Stewards bir süre, Başbakan Thatcher'ın hükümrانlığının ilk yarısını kasıp kavuran dönemin olaylarında başı çekti. Çabucak anlaşıldı ki, bir banka, bütün olumsuzluklara karşın, müşterilerine diğer, daha kârlı şirketleri (ille küçük olması da gerekmiyordu bunların) yutmasında yardım edebilmekteki yeterliğini kanıtlarsa, o zaman gelecekte onlara satmayı başarabileceği hizmetlerin sın-

rı yoktu. Bankalar arası rekabet şiddetlendi. “Teklif ücretleri” ve “başarı ücretleri” gibi yeni terimler City jargonuna dahil oldu ve bankalar, işlemciler, muhasebeciler, hukukçular ve halkla ilişkiler danışmanlarından oluşan “teklif ekipleri”ni harekete geçirmek, Thomas’ın işinin gittikçe daha önemli bir parçası haline geldi. Tekliflerin finansmanında yeni yöntemler icat edildi –örneğin, hedef şirketlerdeki hisseleri satın almak için bankanın kendi parasını kullanmak veya hisse tekliflerindeki cömert nakit alternatiflerine kefil olmak- bütün bunlara City’nin kendi denetimcileri tarafından merhametli bir şekilde göz yumuldu. Karşılaştırma yapılırsa, Thomas’ın 1960’lar ve 1970’ler boyunca kuzeni Dorothy’nin sahip olduğu Brunwin grup adına pazarlığa oturduğu büyük ölçüde tek adaylı birleşme dizileri, şimdi son derece mütevazı görünüyordu.

Hükümetin mali yolsuzluklara karşı sert bir tavır aldığını kanıtlamak üzere, zamanlaması dikkatle bir genel seçim sürecine denk getirilen Guinness yargılaması, daha da acımasız işlemlere geçici bir denetim getirdi. O zaman, Thomas’ın yöntemlerinin klasik bir örneğini bulmak için, Stewards’ın şirket finansından gelen kârlarının yaklaşık 25 milyon pound civarında seyrettiği ve yılda otuz ila kırk şirket devrinde danışmanlık yaptığı, onyılın başındaki sakin yıllara dönüp bakmak gerekir. Bunlardan, Phocas Motor Hizmetleri en az diğerleri kadar durumu açıklayıcı niteliktedir.

Phocas, genel merkezi Orta İngiltere’de olan, motor sanayiine çok geniş bir dizi parçalar, tasarımlar ve aksesuarlar tedarik eden kârlı ve son derece saygın bir mühendislik firmasıydı. Bataryalar, merkezî kilit sistemleri, araba stereoları, ısıtıcılar, vantilatörler, fanlar ve en küçük elektrik parçaları yapıyorlardı ve mevcut direksiyon ve fren sistemlerinin daha güvenli, daha kullanışlı versiyonları üzerine çalışan sürekli bir araştırma geliştirme ekipleri vardı. 1982’nin başında, benzer bir alanda çalışan bir çokuluslu şirket onları satın almakla ilgileniyordu. Bu devir işleminin dostça ve faydalı bir şey olacağına inanmak için her türlü neden vardı: Söz konusu şirketin gerçekçi bir genişleme sicili ve sanayiyle iyi ilişkileri vardı.

Gelgelelim verdikleri teklife, Stewards’ın en muteber müşterilerinden biri olan frapan bir kodaman rakip çıktı. Motor sanayi konusunda pek az şey biliyordu –sahip olduğu şirketlerin çoğu

yayıncılık, perakende ve spor sektörlerindeydi –ve birçok City gözlemcisi, onun bu işe girmeye karar verişinin nedenini bile anlayamamıştı; ama onun girişi artık bunun yılın en şiddetli devir savaşlarından biri olacağının kesin işaretiydi. Her iki şirket de kendi hisseleriyle Phocas’a teklif vermek niyetindeydi, ve böylece her birinin kendi bankacılarının ödevi, sessizce hisse destek operasyonlarını tırmandırma işine koyulmak haline geldi.

Bu asla adil bir yarışma olmayacaktı. Stewards’ta Thomas’ın, gerek sanayi içinde gerek City’de yardım için başvurabileceği sınırsız bir irtibat yelpazesi vardı; aynı zamanda vicdani tereddüt gibi bir yükü de taşımadığı gibi, Devir Kurulu’nun en önemli üyelerinden bazılarıyla yakın kişisel dost olmak gibi hiç de yabana atılamayacak bir avantaja sahipti. Onun daha dövüşken taktikleri, küçük bir uyarı cezasından daha kötüsüne maruz kalacağı benzemiyordu. Tam ayrıntıları öğrenmek zor, fakat anlaşılmayı başka, daha küçük bir ticari bankaya gidip onları müşterisinin birkaç milyon poundluk hisselerini satın almaya ikna ederek bağladığına inanılıyor; fiyatları artırmanın kapanış günlerinde tavana fırladığı zaman, banka ona gelip satmayı düşündüklerini söyledi; ve bu felaketin önünü almak için, Thomas müşterisini, hisselerin cari fiyatına tam denk bir sterlin meblağını, numarasız bir İsviçre banka hesabında faizsiz olarak bloke ederek bu küçük bankayı yatıştırmaya ikna etti. Bu uygulama –bir şirketin kendi parasını (veya, bu konuda çok titiz olmamız gerekirse, çalışanlarının ve hisse sahiplerinin parasını) kendi hisse fiyatını desteklemekte kullanmak- Guinness skandalının ardından bir ceza davası konusu olacaksa da, Thomas bunun yanlışlığını görmeyi hiçbir zaman başaramadı. Buna “kurbansız suç” demeyi severdi. İtiraf etmek gerekir ki, bir çeşit kumardı, ama onun deneyimlerine göre, daima karşılığını veren bir kumardı bu ve risk altında bir şey varsa, kendisinin onu görmesi nasıl beklenebilirdi ki? Kendisi ile dünyanın geri kalanı arasına dikilmiş bir sürü ekranla körleşen Thomas, artık parasıyla kumar oynadığı insanların en uzak, gelgeç görüntüsünü bile yakalayacak konumda değildi.

Thomas’ın müşterisi savaş kazandı sonuç olarak ve kısa bir süre sonra, Phocas Motor Hizmetleri’ne duyduğu ilginin nedeni ortaya çıktı. Uzun vadeli kârlılığına ek olarak, şirketin bir başka

değerli varlığı vardı –tam olarak söylemek gerekirse, o döneme gelindiğinde artık hatırı sayılır ölçüde paranın birikeceği şekilde iyi yönetilmiş ve çok akıllıca yatırımlara yönlendirilmiş bir emeklilik fonu. Bu devir anlaşmasından önce, Phocas çalışanlarına aylık katkılarından bir yıllık tatil önerilmişti, ama başa geçen kodamanın ilk kararlarından biri, mevcut fon yöneticisini kovmak ve yerine kendi adamlarından birini atamak oldu; ve bir yıldan kısa bir süre içinde, çevresinde kurduğu yayıncılık, perakende ve spor imparatorluğu iskambil kağıtlarından yapılmış bir ev gibi çöktüğü zaman, bu pisliği temizlemek için getirilen bağımsız denetimciler, emeklilik fonunun boşaltılmasındaki –bu fon boşaltılmakla kalmamış, düpedüz kurutulmuştu– ve paranın çeşitli başarısız yayınevlerinin, başarısız mağaza zincirleri, başarısız futbol takımları ve bir düzine diğer değersiz maceranın çöküşünü geciktirmeye yönelik boşuna girişimlerde harcanmak üzere hortumlanmasındaki hız ve etkililiğe şaşıp kalacaklardı.

Yıllar sonra, bugün bile, emeklilerin paralarını geri almaya yardım edecek yasal çalışmalar süreci işliyor. Görünürde hiçbir çözüm yok. Bankası o frapan kodamanın mali işlerinin her yönünü yöneten Thomas Winshaw, bu sahtekarlığın ölçeği karşısındaki şaşkınlığını itiraf etmeye ve kendi şaşkın cehaletini mazeret olarak göstermeye devam ediyor.

Söylemeye bile gerek yok ki, ona inanmıyorum. Ve belki şunu belirtmem gerekir ki, bu olayda küçük bir kişisel çıkarım var. Phocas Motor Hizmetleri, babamın çalıştığı şirketti. Neredeyse otuz yıl orada çalıştı ve emeklilik fonu skandalının ortaya çıkmasından sadece birkaç ay sonra emekli oldu. Onca zamandır tasarruf ettiği para buhar olup uçmuş ve yarımgünlük öğretmenliğe dönmek zorunda kalan annemin getirdiği fazladan birkaç poundun eklendiği bir devlet emekli aylığıyla geçinmek zorunluluğuyla başbaşa kalmıştı. Onların tasarladığı emeklilik bu değildi.

Geçirdiği kalp krizine bu durumun getirdiği baskının katkıda bulunduğuna ilişkin, benim kafamda hiçbir kuşku yok.

Bu, Thomas'ın babamın cinayetinde bir aksesuar olduğu anlamına mı gelir?

Aralık 1990

1

Bunu izleyen birkaç hafta içinde Fiona'yla benim birlikte yatağa girmek için bulduğumuz bahanelerin hesabını şaşırdım: Gerçi, herhalde titiz bir dilbilimci, benim “yatağa girmek” deyimiyile ilgili yorumuma itiraz edebilir. Bu işlem şöyle bir şeydi. İşten eve geliyordu –çoğunlukla bitap bir halde- ve hemen her zaman derhal yatağa atıyordu kendini. Bu arada ben, mutfağında, ağza atacak bir şeyler hazırlıyordum: Çok büyük bir şey değil, çünkü pek iştahı yoktu Fiona'nın; birkaç çırpılmış yumurta veya kızarmış hazır balık genellikle yetiyordu, veya bazen bir konserve çorbayı ısıtıp içine ekmek doğruyordum. Sonra yiyecek tepsisini sahanlıktan onun dairesine taşıyor ve bir yastık yığınının dayanarak oturan Fiona'nın ayak ucuna koyuyordum. Onun yanına –teknik olarak, anlayacağınız gibi, yatağın *içine* değil, *üzerine*- oturuyordum ve yan yana, dünyadaki tüm diğer otuz küsur yıllık evli çiftler gibi, küçük akşam yemeğimizi birlikte yiyorduk. Ve hepsinin üzerine, bu yanılsamayı tamamlamak için, hep televizyonu açıyor ve güçbela bir iki kelime konuşarak, saatlerce birlikte seyrediyorduk.

Televizyonu daima hastalıkla ilişkilendirmişimdir. Bazı yorumcuların gördüğü gibi, ruhun hastalığı değil de, beden hastalığıyla. Muhtemelen, babamın sadece altmış yaşındayken iki üç hafta içinde onu bitirip tüketen kalp krizinin ardından hastanede yattığı zamana dayanıyor. Haberi duyduğum anda Londra'dan oraya gittim; yıllardan beri ilk kez olarak, ailemin evinde kalıyordum. Artık aşına olmayan bu eve, yarı kent-yarı kasaba olan o banliyöye dönmek ve çoğu sabahı, annem aşağıda kalıp kendini oyalayacak bir ev işi yaratmaya çalışarak veya artık bağımlısı olduğu sayısız dergi veya gazete bulmacalarından birini ciddiyetle doldurmaya çalışırken, eski yatak odamdaki masada, bir zamanlar deneyimlerimin ve özlemlerimin tam boyutlarını işaretleyen manzaraya bakarak oturur geçirmek garip bir deneyim oldu. Fakat öğleden sonraları küçük

bir ritüel, sanırım, büyük korku ve acıyı katlanılabilir bir mesafede tutabilmeyi amaçlayan bir ritüel geliştirmiştik: Ve işte televizyon setinin başarı kazandığı yer de orasıydı.

Ailem Birmingham yakınlarında yaşamasına karşın, yaşamları evlerinden on-on iki kilometre mesafedeki dingin, oldukça güzel kasabada dönüyordu. Babamın kalp krizi geçirdiği gün yatırıldığı tek, küçük hastanesiyle iftihar eden bir kent: Ziyaret saatleri öğleden sonra iki buçuktan üç buçuğa ve akşamları altı buçuktan sekize kadardı. Bu, ziyaretlerimizin arasındaki saatlerin günün en gergin ve sıkıntılı zamanı olması anlamına geliyordu. Hastaneden ziyaretçi otoparkına ve parlak gün ışığına çıkıyorduk; önce, birkaç saat boyunca alışveriş planı yapma yeteneğini tümüyle kaybeden (oysa son yirmi beş yıl boyunca bu özelliği hiç değişmemişti) annem direksiyona geçiyor, birlikte akşam yemeğimiz için birkaç paket donmuş gıda almak üzere yöredeki süpermarkete gidiyorduk. O alışverişi yaparken, ben de arabadan çıkar neredeyse metruk haldeki High Caddesi'nde –aslında kentin alışveriş yapılabilen tek caddesi- dolaşıyor, bir zamanlar buradan daha kalabalık veya canlı bir metropol düşünemediğime şaşıyordum. Uzun zamandır biriktirdiğim harçlıklarımı uygun fiyatlı plaklara harcadığım Woolworth's şubesine; Londra'da mevcut gazete ve dergilerin ancak küçük bir bölümünün –o dönemde hiç niyetim olmasa da- satın alınabildiği gazete bayii-ne; ve yıllar boyunca gözümde İskenderiye kütüphanesinin modern versiyonunu temsil eden, malların seyrek düzen dizildiği üç metre karelik bir dükkan olan kentin tek kitapçısına bakıyordum. Onlu yaşlarımın sonlarına doğru, Verity dışarıda sigara içip tepinirken, son çıkan kitapların kapaklarına bakarak saatler boyunca oyalandığım yer burasıydı işte. İşte tam da bu kitapların görüntüsü içimi merakla doldurmaktan hiç geri kalmamıştı: Güzel, yetenekli kişilerin yaşadığı ve en yüce edebi ideallere kendilerini adanmış uzak bir dünyanın varlığını (kuşkusuz, sadece o korkunç doğumgünümde beni yatıştırılmaz gözyaşlarıyla hissizleştiren havuz kadar soğuk ve itici olduğunu keşfetmek üzere, talihin günün birinde güvensiz ayaklarımı daldırmasına izin vereceği bir dünyaydı bu) ima ediyor gibiydi bu kitaplar.

Bundan sonra da, ritüelin en önemli kısmı geliyordu. Eve dönüyor, iki fincan hazır kahve yapıyor, bir tabağa sindirimi kolaylaştıran veya Rich Tea bisküvileri koyuyor ve ardından, yarım saat boyunca, bilgi yarışmasını izlemek üzere televizyonun başına geçiyorduk: Korkunç derecede ciddiyetten yoksun ve yavan, gene de, birkaç saniyesini kaçırmak bile tüm deneyimi anlamsız kılacakmış gibi, tapınırcasına bir konsantrasyon içinde izlemekten kendimizi alamadığımız bir bilgi yarışması.

Bu programın iki basit unsuru vardı: Yarışmacıların bazı temel akıldan aritmetik işlemlerini yapmalarını gerektiren sayılarla ilgili bir oyun (ben bunda oldukça iyiydim, anneminse her seferinde kafası fena karışıyor ve saate karşı yenilgiye uğruyordu); ve bir sözcük oyunu: Burada yarışmacılar alfabeden rastgele seçilmiş dokuz harfle en uzun sözcüğü yapmaya çalışıyorlardı. Annem bu işi benden çok daha ciddiye alıyor, izlemek için oturduğunda bir kalem kağıt oluyordu elinde hep ve çoğunlukla da yarışmacıları geride bırakıyordu: Bir keresinde, yarışmacının DEPO sözcüğünü üretebildiği R, A, B, G, E, P, O, D, R harflerinden GARDROP sözcüğünü bulduğu zaman, yüzünde beliren zafer parıltısını çok iyi hatırlıyorum. Bunun ardından saatler boyunca sevinçten yerinde duramaz bir haldeydi: O haftalar boyunca endişe çizgilerinin yüzünden silindiğini gördüğüm tek seferdi bu. Ve sanırım her gün saat dört buçukta, hatta alışveriş seferimiz beklenenden uzun sürdüğünde, oyunun ilk evrelerini veya sunucunun korkunç cinaslarla çeşnilendirilmiş ve aşırı irileşmiş bir köpek yavrusunun yalvaran gülümsemeleriyle yaptığı aptalca tanıtımını kaçıracağız korkusuyla, banliyö sokaklarından saatte 80-90 kilometre hızla geçerek eve dönmek için gösterdiğimiz o büyük gayretleri sadece bu nedene bağlayabiliyorum. Gerçi annemin her öğle sonu, gerçek bir inananın imanıyla ıslıl ıslıl gözlerle seyretmesinin başka bir nedeni daha vardı ve bu da günün birinde, programın tüm izleyicilerinin peşine düştüğü Kutsal Kase'nin bir vizyonun gözlerinin önünde beliriverme olasılığına sıkı sıkıya yapışmasıydı: Rastgele seçilmiş o dokuz harften kusursuz bir dokuz harfli kelime oluşturmak. Bu onu, birkaç saniyeliğine bile olsa, dünyanın en mutlu kadını yapardı diye düşünüyorum; ve kaderin bir cilvesiyle bir keresinde oldu ve bunu

hiç bilemedi. Harfler Ö, M, Ü, L, K, Ü, L, Ü, ve L idi ve ben bunu derhal gördüm, ama yarışmacıların ikisi de bulamadı ve anem de uğraşıyordu –sonunda tek bulabildiği, zayıf bir dört harfli kelime, “ülkü” oldu. En azından, o sırada dediği o; acaba onun da “ölümlülük” sözcüğünü gördüğü halde, öğleden sonraki alışveriş listesinin arkasına onun gerçekliğini yazamadığı için mi böyle yaptığını şimdi şimdi merak ediyorum ancak.

Her neyse, Fiona’yla benim bizi meşgul eden daha ciddi sorunlarımız vardı, çünkü hastalığının bizim izleme alışkanlıklarımızda yarattığı çarpıcı değişim, hem iç hem de uluslararası alanlarda bir siyasal altüst oluş dönemine denk gelmişti. Kasım sonlarında, ikinci kez doktoruna gitmeden birkaç gün evvel, Muhafazakar parti liderliğindeki kriz iyice kızıştı ve Bayan Thatcher istifa etmeye zorlandı. Geçici olsa bile, çok şiddetli bir medya heyecanının yaşandığı haftaydı; dolayısıyla biz de, uç uca eklenen haber programları, özel gece yarısı tartışmaları ve genişletilmiş bültenlerden oluşan bir diyete boğulduk. Derken, Fiona muayene için doktoruna gittiği gün, Saddam Hüseyin’in Güvenlik Konseyi’nin 678 numaralı kararını, yani Irak’ın 15 Ocak tarihine kadar Kuveyt’ten çıkmaması halinde “gereken tüm araçları” kullanma izni veren ultimatomeni reddettiğini öğrendik ve kısa bir süre sonra Fransız televizyonuna çıkıp silahlı bir çatışma halinde yüzde 50 şansı olduğunu söylüyordu; artık rehineleri bırakmaya başladığından hepsi Noel’den bir hafta önce filan eve dönmüş olmalarına karşın, siyasetçiler ve ordu kumandanlarının hâlâ bizi savaşa sürükleme niyetinde olduğu hissediliyordu. Fakat tuhaf olan, barışsever bir insan olan ve siyasete pek de ilgi duymayan Fiona’nın, bütün bunlardan bir çeşit teselli bulmasıydı; bense, tıpkı annemin bilgi yarışması gibi, onun da bunu, aksi halde içine gömülme eğiliminde olduğu korku batağına karşı kendini korumanın bir yolu olarak seçmiş olabileceğinden kuşkulananmaya başlamıştım.

Bu kez doktor onu daha dikkatle dinlemişti. Büyümeden söz ettiği zaman Fiona’nın boynunu daha dikkatli muayene etti; söylediğine göre, olduğundan neredeyse beş santim büyümüştü; doktor onun anlattığı her şeyi not aldı, ama gene de muhtemelen endişelenecek hiçbir şey olmadığını, yüksek ateş ve gece terlemelerinin

tümüyle farklı bir şeyden, agresif fakat tedavi edilebilir bir enfeksiyondan ileri geliyor olabileceğini söyledi. Fakat gereksiz riskleri almanın hiç anlamı yoktu ve Fiona bu kez ayakta tedavi randevusunu Kasım'ın son haftasına almıştı. Bazı kan tahlilleri ve röntgenler çekildi, anlaşılan; ve üç hafta içinde sonuçları almak üzere yeniden gelmesi söylendi. Bu arada doldurması gereken bir ateş çizelgesi verildi, bu yüzden birlikte geçirdiğimiz akşamlar daima derecesini almam ve ışığı kapatıp tepsi ve kirli tabaklar veya çorba kaseleriyle birlikte daireme dönmeden evvel, söz konusu rakamı dürüstlikle kaydetmemle sona eriyordu.

Daha önce belirttiğim gibi, aramızda epeyce bir sessizlik oluyordu: Fiona açısından neden, konuşmanın boğazını acıtmasıydı, benim açımdansa, hiçbir zaman aklıma söyleyecek bir şey gelmemesi idi. Fakat *Saat Dokuz Haberleri* ile *On Haberleri* arasındaki ölü yarım saatte gerçekleşen ve onun hiç beklenmedik bir sözü üzerine başlayan bir konuşmayı çok iyi hatırlıyorum.

“Bu akşam bunu yapmak zorunda değilsin, biliyorsun.”

“Biliyorum.”

“Demek istiyorum ki, gitmek istediğin başka yerler, görmek istediğin başka insanlar varsa...”

“Evet, biliyorum.”

“Senin için hiç de eğlenceli değildir, sürekli benimle tıklıp kalmak. Bu pek de şey görünmüyor—”

“Yanında olmak hoşuma gidiyor. Gerçekten. Sana daha önce de söylemiştim bunu.” (Ve bu doğruydı.)

“Biliyorum, fakat –Daha iyi olduğumda, bu şeyi yendiğimde, ben ... daha eğlenceli olacağım. Ve o zaman –biliyorsun, o zaman gerçekten bir şeylere başlayacağız, değil mi? Yani gerçekten yürütmeye çalışırız.”

Başımı salladım. “Evet. Elbette.”

“Çok etkilendim, bir bakıma” diye devam etti duraksayarak. “Yani, her erkekle olmaz –Sürekli burada olup beni yatakta, her şekilde görmesinden rahatsız olmayacağım pek fazla erkek yok. Sanırım etkilendim...bir şeyler yapmaya kalkışmamandan.”

“Yani senden faydalanmaya çalışmıyorum, öyle mi? Sen bu durumdayken, olmaz.”

“Hayır, birbirimizi artık iki aydır tanıyoruz ve çoğu kişi, bu süre içinde, ... yani bizim durumumuzda, koşullar elvermiyor, ama -biliyorsun. Bu konuda biraz düşünmelisin.”

Ben de kuşkusuz düşünmüştüm, geceler boyunca Fiona'nın yatağına oturup, kimi zaman üzerinde bir kazak, kimi zamansa sadece geceliği varken; onun çıplak kollarına dokunarak, vücudundaki yiyecek kırıntılarını temizleyerek, şişme belirtilerini kontrol etmek için boynunu yoklayarak, dereceyi ağzına koyup alarak, onu teselli etmek için kucaklayarak ve yanağına iyi geceler öpücüğü kondu-rarak. Bütün bu ihtimam nasıl masum olabilirdi, kaçamak bakışlar ve bastırılmış heyecan kotasını nasıl barındırmazdı? Elbette bu ko-nuyu düşünmüştüm. Aramızda, hem görmezden gelmesi zor hem de bilmezlikten gelmenin budalalık olacağı güçlü bir duygusal alt akıntı vardı, ikimiz de bunu biliyorduk.

Ama sadece gülümsedim. “Endişelenme” dedim, kakao getir-mek için mutfaka yöneldim. “Seks hiçbir zaman zihnimden çok uzağa gitmemiştir.”

<i>jartiyer</i>	<i>siyahderi</i>	<i>kırbaç</i>
<i>ince çorap</i>	<i>sut yen</i>	<i>koşçaları açmak</i>
<i>cümbüş</i>	<i>sarkıntılık</i>	<i>külot</i>
<i>sertleşme</i>	<i>kelepçe</i>	<i>esneklik</i>
<i>fermuarı açmak</i>	<i>balık ağı</i>	<i>tayt</i>
<i>çıkıntılı</i>	<i>havalanmak</i>	<i>emmek</i>
<i>göğüs çatalı</i>	<i>özsular</i>	<i>prezervatif</i>
<i>striptiz</i>	<i>Mazola mısır yağı</i>	<i>pürüzsüz</i>
<i>göğüs ucu</i>	<i>okşama</i>	<i>pembe</i>
<i>üstüne çıkmak</i>	<i>yalamak</i>	<i>ıslak</i>
<i>deri</i>	<i>uyluklar</i>	<i>ayrık</i>
<i>sondaj</i>	<i>dil</i>	<i>müsfik</i>
<i>arka</i>	<i>kavisli</i>	<i>inleyen</i>
<i>yumuşakça</i>	<i>Ah Tanrım</i>	<i>Evet</i>
<i>lütfen</i>	<i>durma</i>	<i>Evet</i>

Tepsinin içindekileri yıkamadan mutfığa bıraktım, ardından çalışma masama dönüp bu listeyi tekrar okudum. Birden her şeyi kavradım. Patrick'le konuşmamdan beri, başka herkes gibi benim de seks hakkında yazabileceğimi, bunun Winshawlar hakkındaki kitabımda çekinip sakındığım bir şey olmadığını kanıtlamaya karar vermiştim. Ve betimlemeyi seçtiğim durum, pek de zorluk çıkarmadan kendini ortaya koymuştu. Narcissus Galeri'de Findlay'le buluştuğumda, Roddy Winshaw'un bir zamanlar hafta sonu için Yorkshire'a davet ettiği genç bir ressamı nasıl baştan çıkardığına ilişkin bir dedikoduya kulak misafiri olmuştum ve koşullar hakkında hiçbir şey bilmediğimden ve bu kitabın amaçları doğrultusunda, kurgu ile gerçeklik arasındaki sınırın artık gözetmem gereken bir şey olmadığına karar vermiş olduğumdan, bu olay ideal bir çıkış noktası gibi görünmüştü. Fakat şimdi, dört geceyi aşkındır bunun üzerinde çalışmaktaydım ve hiçbir yere varamadığım apaçık ortadaydı.

Dürüst olmam gerekirse, bu alanda pek az deneyimim vardı. Müstehcen kitaplar ve filmler üzerine bilgim çok azdı. Cinsel uyarıcı unsur olarak televizyondan yararlandığım bütün bu yıllara karşın, şaşırtıcı bir şekilde, pornografiye hiç ısınmamış, hoşlanmamıştım (bu, uzak geçmişe bakma zahmetine girerseniz, muhtemelen ilkeye dayalı bir hoşlanmamaydı). Satın aldığım, kiraladığım veya televizyondan kaydettiğim en bayağı filmlerde bile genellikle, derhal ana ilgi odağım haline gelen çiftleşmeler ve soyunmaların sanatsal meşruiyeti vardı. Ve doğrusu aranırsa, pornografik bir film izlemek üzere sinemaya sadece bir kez gitmiştim. 1970'lerin ortasında, Verity'yle evliliğimin son korkunç aşamalarındaydık. Birkaç aydır seks yaşamımız ağır, ayak sürüyerek can çekişme evresindeydi ve karşılıklı panik halinde, kırmızı noktalı filmlerde uzmanlaşmış civardaki bir sinemaya gitmenin canlandırma yönünde bir şeyler verebileceğine karar vermiştik. Seçtiğimiz film, okuduğumuz akşam gazetesinde epeyce ilgi çekmişti, çünkü, her ne kadar bir Londra prodüksiyon şirketince yapılsa da, baştan sona Birmingham'da çekilmişti. Sonuç olarak yerliler arasında muazzam bir ilgi toplamıştı ve izleyicilerin geri kalanı, arabanın arka koltuğundaki bir oral seks sahnesinde, "İşte burada Tracy'nin Morris Minor'unun geçtiği görünüyor" veya "Boyandıktan sonra podi-

yatristin yeri daha iyi görünüyör artık, değil mi?” gibi sözlerle, sinir edici bir araya girme eğilimi gösteren –bazılarının filmi daha önce de seyretmiş oldukları açık- orta yaşlı çiftlerden oluşuyordu. Verity’yle ben sinemadan belirgin bir şekilde uyarılmışlık hissetmeden çıktık ve akşamın geri kalanını, hatırladığıma göre, yakın geçmişte Sicilya adalarına yaptığımız yolculukta çektiğimiz tatil fotoğraflarını düzenleyerek geçirdik.

Bu anıyı belleğimden uzaklaştırarak, önümde bomboş duran kağıtlara döndüm ve zihnimi odaklamaya çalıştım. Bu pek de kolay değildi, zira Noel’e sadece beş gün vardı ve ertesi gün Fiona’nın tahlil sonuçları almak üzere hastaneye gitmesi gerekiyordu. Onunla beraber gitmek için sözleşmişim ve bu konuda her ikimiz de endişeliydik. Bunlar yetmiyormuş gibi, o gün daha önce telaşlandırıcı bir telefon almıştım –hem de hiç olmayacak birinden, Bayan Tonks’tan. Yeni bir meskene tecavüz olayı yaşanmış olduğu anlaşılıyordu: Bu kez büroya değil, Bay McGanny’nin St. John’s Wood’daki evine. Soyguncu onun kasasını açmayı başarmış ve özel belgelerinden birkaçı çalınmıştı. Bunlar arasında Tabitha Winshaw’un mektupları ve, her nedense, şirketin 1981/82 vergi yılına ait hesapları yer alıyordu. Daha da tuhaf olanı, Bay McGanny’nin aile albümlerinden bir dizi fotoğraf çıkarılmıştı. Bayan Tonks bana bunlarla ilgili bir fikrim olup olmadığını sordu. Doğal olarak yoktu ve böylece telefon konuşmamızın tek sonucu, bu esrarı her zamankinden daha da gölgeli, beni de işime konsantre olma konusunda daha da çaresiz bırakmak oldu.

Birkaç dakika sonra anahtar sözcükler listemi bir yana bıraktım: Yardımcı olmaktan çok, köstekleyiciydi ve bu kördüğümü çözmenin tek yolunun, eksiksiz bir kendiliğindenlik olduğuna karar verdim. En iyisi aklıma ne gelirse onu yazmam ve ayrıntılar üzerine sonradan kafa yormamdı. Böylece mutfaktan bir şişe beyaz şarap getirdim, bir bardak doldurdum ve ilk cümlemi yazdım.

Kadın erkeğin peşinden yatak odasına gitti.

Bu iyi bir başlangıçtı. Hiçbir karmaşıklık yoktu. Bir yudum şarap alıp ellerimi ovuşturdum. Belki de düşündüğüm kadar zor olmazdı bu. Şimdi belki yatak odasını betimleyen bir iki cümle, ardından bir yerlere varabilirdik.

Yatak odası...

Ama, yatak odası neydi? Bu aşamada fazla ayrıntıya girmek, okuyucuyu yorucu betimlemelere boğmak istemiyordum. Dikkatle seçilmiş tek bir söz gerekiyordu. Şu nasıl olurdu—

Yatak odası büyüktü.

Hayır: Çok yavan. Şatafatlı bir oda? Fazla klişe. Romantik çekiciliğe sahip bir oda? Fazla yapmacık. Büyük, romantik çekiciliğe sahip, şatafatlı bir odaydı. Romantik bir çekiciliğe sahip şatafatlı bir odaydı. Büyük ölçüde romantik çekiciliğe sahip bir odaydı. Dürüst olmak gerekirse, ne çeşit bir oda olduğu umurumda bile değildi. Büyük olasılıkla, okuyucularımın da. En iyisi bütün bunları atlayıp, harekete geçmek olacaktı.

Adam onu kaba bir tavırla yatağa çekti.

Bu olmamıştı. Bunun bir tecavüzü çağrıştırmasını istemiyordum.

Adam onu yumuşak bir tavırla yatağa çekti.

Fazla pısırıkça.

Adam onu yatağa çekti

Adam yatağa oturdu ve onu kaba bir şekilde kendine çekti

Adam "Otursana" dedi ve yatağa işaret etti belli belirsiz

Yatağa doğru baktı belli belirsiz ve kışkırtıcı bir tavırla kaşını kaldırdı

Manalı bir kaş kaldırma

Kaşlarından birini kaldırdı

Kaşlarını kaldırdı

Sağ kaşını kışkırtıcı bir tavırla kaldırdı

Sol kaşını kışkırtıcı bir tavırla kaldırdı

Sol kaşını manalı bir tavırla kaldırdı

Birini kışkırtıcı, diğerini manalı bir tavırla, kaşlarını kaldırarak, kadını doğrucu yatağa çekti

Belki de en iyisi bu kısımdan vazgeçmekti. Patrick'in eleştirisinin ne olacağını adım gibi biliyordum: Eylem bölümüne dalmaktan kaçınmak için ön nüanslarda oyalanıp duruyordum.

Kadının üzerinde bir...

Ne vardı?

Kadının üzerinde bir bluz vardı

Evet?

Kadının üzerinde ince bir müslin bluz vardı

Kadının üzerinde ince bir müslin bluz vardı, içini gösteren

Devam et, yaz işte.

göğüs uçlarını gösteren

Nasıl gözüken?

içinden iki kiraz gibi göğüs uçlarını gösteren

iki maraska kirazı gibi

iki kiraz şekerlemesi gibi

iki Fox's Nane Şekerlemesi gibi

bir koza içindeki iki şeftali gibi

bir çeşmedeki üç metal para gibi

Viktor ya erikleri gibi

Viktor ya Şelaleleri gibi

ağrıyan bir başparmak gibi

Her neyse, kadının meme uçları vardı. Bu açıkça ortadaydı. İyi ama adamdan ne haber? Cinsiyet ayrımcılığıyla ile suçlanmak istemiyordum: Anlayabildiğim kadarıyla, erkeği de cinsel bir nesne olarak sunmak zorundaydım. Ve böylece, söz gelimi:

Dar siyah pantolonunun güçlkle gizlediği

Hatta daha iyisi—

Dar siyah pantolonundaki şişkinlik, kadının kafasında erkekle ilgili tüm kuşkuları silecek kadar

erkeğin heyecanıyla ilgili

niyetleriyle

yetenekleriyle

siyasasıyla

yeteneklerinin doğasıyla

erkeğliğinin derecesiyle

boyutuyla ilgili

eksiksiz, zonklayan erkeğliğinin boyutuyla

yanan, zonklayan organının tam boyutuyla

İtiraf etmek zorundaydım, bu beni bir yere götürmüyordu. Hem ayrıca, betimsel ayrıntıların bu hususlarında ince ayar yapmak istersem, istediğim zaman geri de dönebilirdim. Hemen meselenin özüne gelmeyecek olursam, doğru an kaçıp gitmiş olacaktı.

Adam kadının bluzunu yırtarcasına çıkardı

Hayır, çok saldırganca.

*Adam bluzun düğmelerini açarak bir şey kabuğu gibi soydu
ne gibi*

olgun bir muzun kabuğuymuşçasına

Kalemimi fırlatıp attım ve tiksintiyle arkama yaslandım. Bu gece neyim vardı benim böyle? Belki de şaraptandı veya sadece bu tür bir şeyin pratiğinden adamakıllı uzak olmamdandı, ama bir türlü yürümediği açıktı. Her türlü yanlış hamleyi yapıyor, her çitte tökezliyor ve fakat sadece kendi deneyimsizliğini yokluyor, sarıyor ve aktarıyordum.

Adam deneme kabilinden, yoklarcasına onun

yumuşak, süt gibi

ılık, ipeksi

boyun eğen, heyecanlı

yükselen, alçalan

şişen, kabaran

kocaman, diri

etli, çıkıntılı, ağır, sıkı, diri, okkalı, geniş, muazzam, kocaman,

devasa, müthiş, fevkalade, dev gibi, dağ gibi, Gargantuamsı,

Titansı, Herkülsü

küçük, hoppa göğüslerine

kusursuz oranlı göğüslerine

vasat oranlı ama gene de şaşırtıcı göğüslerine

deforme göğüslerine

Tamam. Boş ver gitsin. Biraz daha şarap. Şimdi dikkatle düşün. Bu iki genç, çekici insan, bir odada eğlenmek için sadece birbirlerinin bedeniyle yapayalnızlar. Kafanda canlandır onları. Şimdi kelimelerini özgüvenle ve açıklıkla seç. Korkusuz ol.

adam yüzünü onun cömert göğüslerine gömerken, kadın onun gömleğini biçimli omuzlarından indirdi

adam dizlerinin üzerine çöktü ve burnuyla kadının göbek deliğini okşadı

birlikte yatağa düştüler, adam kadının üzerine uzandı, ıslak dudakları uzun, nefes kesici büyük bir açgözlülükle birbirini buldu

Of be, Allah kahretsin.

*kadın arzuyla soluk soluğaydı
adam pantolonuna sığmaz hale gelmişti
kadının bacaklarının arası ıslanmıştı
adaman tecrübesizliği üzerinden akıyordu
kadın gelmek üzereydi
adam geliyor mu gidiyor mu bilmiyordu*

İşte tam bu doruk anında, tam da kendimi oldukça çaresiz bir heyecan haline sokmayı başarmışken telefon çaldı. Şaşkınlıkla doğruldum ve saate baktım. Sabahın iki buçuğuydu. Saçma bir şekilde, telefonu açmaya gitmeden önce masamı toparlamak ve kağıtları üst üste dizmek zorunluluğunu hissettim kendimde. Ardından, ahizeyi kaldırdığımda, tanımadığım bir ses duydum.

“Bay Owen?” dedi.

“Buyrun, benim.”

“Gecenin bu saatinde sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim. Umarım sizi yataktan kaldırmamışımdır. İsmim Hanrahan. Bay Findlay Onyx adındaki müvekkilim adına arıyorum, sizi tanıdığını iddia ediyor.”

“Evet, doğru.”

“Ben onun avukatıyım. Findlay doğrudan kendisi arayamadığı için özür diliyor, ama şu anda Hornsey polis karakolunda tutuluyor ve başka telefon görüşmesi yapılmasına izin verilmiyor. Bununla birlikte, ilk fırsatta sizinle kişisel olarak görüşmek konusunda çok endişeli. Eğer mümkün olursa, yarın sabah ilk iş olarak karakola gelmenizi rica ettiğini söylememi istedi.”

“Şey, bu...çok zor” dedim, Fiona ve hastanedeki randevusunu düşünerek. “Sanırım çok gerekliyse...yani, neler oluyor? Başı dertte mi?”

“Korkarım öyle. Gerçekten biraz gayret gösterebilseydiniz çok iyi olurdu.”

Ona geçici bir teminat verdim, o da, “İyi. Findlay size güvenebilir o halde” diyerek kapattı. Tüm konuşma o kadar hızlı olup bitmişti ki, ne olduğunu anlamamıştım bile. Daha Findlay’ın polisçe neden tutuklandığını bile sormayı başaramamıştım —elbette bir

tek (ve ansızın bu açık, tek çözüm gibi göründü) Bay McGanny'nin evine girip benim kitabımla ilgili belgeleri çalan kişinin o olması dışında. Yatak odasına gittim, yatağa uzandım ve bu olasılık üzerine kafa yormaya başladım. Soygun daha dün gece gerçekleşmişse, onu şimdiden yakalamış olabilirler miydi? Mümkündü. Yaşlı ve takatsizdi, pekala dikkatsiz bir ipucu bırakmış olabilirdi. Fakat durum böyleyse, bu ani çağrının nedeni neydi? Kesinlikle kefaletle serbest bırakılacaktı ve bizim buluşmamız da, onun dairesinin mahremiyetine dönmesine kadar ertelenebilirdi pekala. Her halükarda bunu bilmenin bir yolu yoktu ve gecenin geri kalanını, kış güneşinin ilk ışınlarıyla sadece birkaç saat sonra tamamen sona eren huzursuz bir yarı uyku halinde bu yeni gelişme hakkında düşünüp taşınmakla geçirdim.

Otobüsle polis karakoluna gitmek sabahın büyük bölümünü alacak gibi görünüyordu. Fiona'nın böyle bir derdi olmayacaktı, her ne olursa olsun: Yola koyulmadan evvel, ona bir taksi çağır-mıştım. Bunu başka şeyler kadar vicdanımı rahatlatmak için de yapmıştım, zira yanından ayrılırken ansızın çok zayıf, incinebilir görünmüştü gözüme: En sık iş kıyafetini giymişti; insanlar, eğer korkunç sonlarıyla karşılaşacaklarsa, en azından doğru dürüst gi-yinmeleri gerektiğinde ısrar eden, çok garip bir görgü kuralı anla-yışının pençesine düşerler ya. (Fakat bu onlara, sanırım, bir tür güç de veriyor). Benim yanında olmam, büyük bir fark yaratmayacaktı zaten. Otobüs Londra'nın bu tıkanık güzergahında durup kalkarak, doğruyu söylemek gerekirse, kendimi gittikçe daha kopuk hisset-tiğim esrarın bir sonraki aşamasına doğru taşırken kendimi inan-dırmaya çalıştığım şeydi bu en azından. İyi bir duyguydu da, bu kopukluk yani: Onca yıllık kafa karışıklığı ve çabalamanın ardından müthiş bir ferahlama. Sabahın bitmesiyle bu duyguyu yitireceğim hiç aklıma gelmezdi.

Danışmadaki çavuş beni sadece birkaç dakika bekletti ve sonra zemin kattaki aydınlık, fakat pis bir hücreye götürdü. Findlay bir sırada kaskatı oturuyordu, yağmurluğu yine omzuna atılıydı, du-varıda, epey yüksekteki tek pencereden giren gün ışığı altında beyaz saçları bir haleye dönüşmüştü.

“Michael” dedi, uzattığım elimi sıkarak. “Beni onurlandırdın. İkinci görüşmemizin böylesi bir iğrençlik ve pislik ortasında ger-çekleşmemiş olmasını dilerdim sadece. Kabahat, korkarım, tümüy-le bana ait.”

“Tümüyle mi?”

“Eh, beni buraya getiren şeyi sanırım tahmin edebilirsin.”

“Elimde –diyelim, bir ipucu var.”

“Elbette vardır, Michael. Senin kavrayışına, sezgi gücüne sahip bir insan! İradesi zayıf, ama arzuları –heyhat- güçlü kalan yaşlı bir adamın düştüğü zaafalarını bilirsin. Her zaman olduğu kadar güçlü kalan.” İçini çekti. “Son görüşmemizde sana söz etmiştim sanırım...cümbüşten?”

Emin olamadan başımı salladım. Doğrusunu söylemek gerekirse, ne demek istediğini anlayamamıştım.

“Eh, işte onu ihlal ettim. Bu çok üzücü bir şey ve suçlanacak tek kişi benim.”

Sonunda anlamaya başlamıştım. “Tecil edilen mahkumiyetini mi kastediyorsun?”

“Tastamam. Bir kez daha kendimi gözü kara bir libidonun taleplerinin kölesi olarak buldum. Bir kez daha bedenim ruha galip gelişi—”

“Yani geçen gece McGanny’nin evine giren sen değil miydin?”

Başını hızla kaldırdı, hişt diyerek beni susturdu ve kapıya doğru işaret etti uyararak. “Tanrı aşkına, Michael. İşleri benim için daha da mı güçleştirmeye çalışıyorsun?” Ve ardından fısıltıyla: “Neden seni buraya çağırttım sanıyorsun, tam da bu konuyu tartışmak olmasa niyetim?”

Banka, yanına oturdum ve aydınlatılmayı bekledim. Bir süre sonra surat astığının farkına vardım.

“Özür dilerim” dedim hemen.

“Başka her şey bir yana” dedi, “böylesine sıradan, küçük bir görevi yakalanmadan yapmayı beceremeyeceğimi düşünüyorsan, benim mesleki yeterliğimi inkar etmiş olursun. O eve hiç sezdirmeden girdim ve çıktım, Michael, balta girmemiş orman kedisinin zerafeti ve kıvrak enerjisiyle hem de. Büyük Raffles* bile geri çekilip gıptayla bakardı.”¹

“Peki, ters giden neydi?”

1 E. W. Hornung’un roman dizisindeki ünlü hırsız –çn.

“Tamamen denetim kaybı, Michael. İrade kaybı ve başka hiçbir şey değil. Dün bütün günü ödünç aldığım belgeleri incelemekle geçirdim –tekrarlıyorum, ödünç aldığım, zira mülkiyete karşı titiz bir saygı beslerim- ve akşam olunca, bu son derece çapraşık araştırma zincirindeki kayıp halkaları oluşturabilmem için gerekebilecek her şeyi verdiklerinden tamamen emin oldum. Heyecanımı bir tahayyül et, Michael. Gurur ve heyecan çağlayanı halinde kadim damarlarımı zorlayan adrenalın patlamasını ve kan akışını hayal et. Ansızın kendimi otuzunda bir genç adam gibi hissettim.”

“Ee, sonra?”

“Doğal olarak birini bulmak için dışarı çıktım. O saatte barlar kapanmıştı artık, ama oturduğum apartmandan sadece birkaç sokak ötede, belediye liderlerimizden hiç beklenmeyecek ölçüde, aydınlanmış bir karar sayesinde, rahatlatma arayan herkese, her çeşit olanağı gece gündüz sunan bir tesis vardır. Haftalardır oradan uzak durmaya çalışıyordum, ta ki bir yargıcın önüne çıkartılıp da, ayağımın bir sonraki sürçmesinde parmaklıklar ardına atılacağım söylendiği günden beridir –sadece birkaç aylığına, dedi, ama kısa süreli bir kısıtlamanın bile benim gibi zayıf ve kalbi güçsüz bir antika üzerinde yaratabileceği etkiyi kim bilebilirdi ki? Gelgelelim, dün gece, hukukun hakimiyetinin dehşetleri kaybolmuş gibiydi ve kendimi bu lezzetli günah havuzuna bir gidip bakmaktan kendimi alıkoyamadım. Sadece birkaç saniyedir oradaydım ki, bir adam (adam! Neler söylüyorum! –bir hayal, Michael, bir mükemmeliyetçinin fantezisi hayata fişkırdı: Adonis’in ta kendisi, üzerinde bir mont ve gökmavisi kot olduğu halde) kabinlerden birinden beliri-verdi.” Findlay başını salladı, aşırı coşku ve pişmanlık düşüncelerinde öne çıkmak için birbiriyle yarışıyor gibiydi. “Söylemeye bile gerek yok ki, bu yaratık benim mahvıma sebep oldu. Ve tersi.”

“Tersi mi?”

“Aynen öyle: Gömleğini açtım, pantolonunu açtım, fermuarını açtım. Senin yetişme tarzından edindiğin hassasiyetleri ihlal etmek istemem, Michael, bundan sonra gerçekleşen güzellikleri ayrıntılı bir anlatımla –en ince detaylarla bezeli bir anlatımla da denebilir- aktararak. Ansızın kendini, hem de Metropolitan Polis Amiri olarak tanıtip da beni kelepçeleyp, hemen kapıda bekleyen bir suç

ortağını ısıkla çağırduğunda uğradığım şaşkınlığı, öfkeyi, ihanete uğramışlık duygusunu tahmin edebilir misin, sorarım sana. O kadar çabuk olup bitti ki.” Başını eğdi ve her ikimiz de sustuk. Teselli edecek sözcükleri bulmaya çabılıyor ama bulamıyordum: ve nihayet Findlay konuştuğunda, sesinde yeni bir acı ton vardı. “Katlanamadığım şey, bu insanların ikiyüzlülüğü aslında. Kendilerine ve dünyanın geri kalanına söyledikleri yalanlar. O küçük haspa en az benim kadar hoşlanıyordu aslında.”

“Nereden biliyorsun?”

“Lütfen, Michael” dedi, hoşgörülü bir bakışla. “Ya öyleydi, veya son on dakika boyunca dişlerimin arasında tuttuğum copuydu. Durum değerlendirmeme biraz itibar et.”

Yola gelmiş olarak, bir iki saniye bekledikten sonra sordum: “Peki, sonra ne oldu?”

“Buraya getirildim ve artık öyle görünüyor ki, bir iki gün canıma okuyacaklar. Zaten bu yüzden olabildiğince çabuk görmek istedim seni.”

Dışarıdaki koridorda ayak sesleri vardı. Findlay bunlar geçinceye kadar bekledi, sonra bir komplocu tavrıyla bana doğru eğildi, “Bazı şaşırtıcı keşifler yaptım” dedi alçak bir sesle. “Önsezilerimin doğru çıktığını duyunca memnun olacaksın –gerçi bu konulardaki başarı düzeyimi zaten biliyorsan, pek de şaşırmazsın herhalde.”

“Hangi önsezi bu?”

“Biraz geçmişe git, Michael, son karşılaştığımızda yaptığımız tartışmayı düşün. Bir ara, sanki senin bu işe sadece “sürüklendiğine” ilişkin bir şeyler söylediğini ve benim de, işin bundan daha karmaşık olabileceğini söylediğimi hatırlıyorum. Haklıydım.” Etkileyici bir es verdi. “Sen seçildin.”

“Seçildim mi? Kim tarafından?”

“Tabitha Winshaw elbette. Şimdi dikkatle dinle. Hanrahan sana benim dairemde yedek anahtarlarını verecek, sen de çalışma masamın en üst çekmecesinde duran tüm ilgili belgeleri bulacaksın. Elden geldiğince çabuk oraya gitmen ve belgeleri dikkatle incelemen gerek. Bulacağın ilk şey, Tabitha’nın Peacock Press’e 21 Mayıs 1982 tarihli, ailesi hakkında bir kitap fikrini serdettiği mektubu. Hemen sonra, akla bir soru geliyor: Özellikle bu yayınevini nasıl bulduğu.

“Bu sorunun yanıtının yeterince basit olduğu ortaya çıktı ve McGanny’nin çeşit çeşit olaylarla dolu girişimci kariyer tarihine yönelik biraz araştırma yapmaktan daha dolambaçlı bir şey gerektirmiyordu. Onun, son otuz yılı aşkındır, çoğu yediyeminliğin eline geçmiş, birkaçı da vergi yasaları uyarınca ceza yargılamalarına uğramış on yedi farklı şirketin kurulmasına karıştığını düşündüren belgeler buldum. Gece kulüpleri, ilaç şirketleri, randevu ajansları, sigorta firmaları, yazışma kursları işletmiş ve nihayet kendisini bir edebi menajer olarak kabul ettirmiş: Kuşku yok ki, ona Peacock Press’i kurma fikrini veren bu olmuş –toplumun en naif ve savunmasız üyelerinden, kandırılmak için adeta yalvaran bir insan türü varsa eğer, onun da özlem duyan fakat yeteneksiz yazar olduğunu öğrendiğinden. Şimdi öyle görünüyor ki, McGanny’nin girişimlerinden biri, 1970 ortalarında, başka yerlerin yanı sıra Yorkshire’deki yetkilileriyle anlaşmazlığa düşen bir bingo salonları zinciriymiş: Ve olayda onun savunmasını üstlenen ve yanılmıyorsam, 1984’te zamansız bir sona uğrayana kadar onu temsil etmeye devam eden kişi, bizim eski dost Proudfoot’un –yani Tabitha Winshaw’un yasal temsilcisi- ta kendisi çıkmaz mı? Böylece bağlantımızı kurmuş oluyoruz. Tabitha, Proudfoot’tan uygun bir yayıncı bulmasını ister; Proudfoot da, mucizevi bir şekilde, adamı bulmayı başarır.

“Tabitha’nın önerisinin kabul görmek açısından iyi bir fırsat olduğunu da biliyor olmalıydı, çünkü şirketin mali durumu o dönemde oldukça umutsuzdu. O yılın hesaplarından bunu sen de kendi gözlerinde görebilirsin, ihtiyaten onları da almıştım. Mali zayıflığın üstüne bir de McGanny’nin vicdansız yasal akitlere girmeye yönelik kanıtlanmış istekliliğini de koy; o zaman Tabitha’nın cömert şartlarını kabul etmemesinin beklenmeyeceğini sen de anlarsın. Ve, Tabitha’nın sıra dışı önkoşulu karşısında, birçok kişinin yapabileceği gibi, duraksamamıştır bile.” Ani bir şekilde başını kaldırıp bana baktı. “Ne olduğunu tahmin ediyorsundur mutlaka?”

Omzumu silktim. “Hiçbir fikrim yok.”

Findlay kuru bir kahkaha attı. “Mektubundan anlaşıldığına göre, kitabın yalnızca senin tarafından yazılabileceği üzerinde ısrar etmiş –dikkat et, ısrar etmiş.”

Bundan hiçbir şey anlamamıştım.

“Ama bu saçma. Tabitha Winshaw’la tanışmadım bile. 1982’de ise, birbirimizin ... varlığından bile habersizdik.”

“Eh, onun senin varlığından haberdar olduğu kesin.”

Findlay duvara yaslandı tırnaklarını inceleyerek; verdiği bilginin üzerime yüklediği kafa karışıklığından zevk aldığı açıktı. Bir süre sonra –ve, korkarım, başka her şeyden çok fesatlıktan- serinkanlılıkla tahmin yürüttü: “Belki de edebi şöhretinin haberi ona ulaşmıştı, Michael. Senin geniş çapta hayranlık yaratan romanlarından birine ilişkin bir tanıtım yazısını okumuş ve hizmetlerinden yoksun kalamayacağı bir adam bulduğuna karar vermiş olabilir.”

Fakat ben bu sözleri güçbela işittim, zira bir dizi yeni soru, hem de son derece huzursuz edici sorular belirmişti kafamda.

“Evet, ama dinle, bana bu işin nasıl önerildiğini sana anlatmıştım. Şu Alice Hastings adındaki kadın vardı ve onunla tamamen tesadüf eseri trende karşılaştım.”

“Tamamen bir tertipti, sanırım anlayacaksın.” Findlay bir yerlerden bir kürdan çıkarmış, tırnağının arasındaki bir kiri kazıyordu.

“Ama onu daha önce hiç görmemiştim ki.”

“Ya o zamandan beri?”

“Şey, hayır, görmedim –en azından konuşmadım.”

“Bu oldukça ilginç, değil mi, şirketle –ne kadardı?- sekiz yıllık ilişkin boyunca.”

“Aslında” dedim, savunmaya geçerek, “onu daha birkaç ay önce ofisin dışında gördüm, bir taksiden inerken.”

“Galiba hatırladığıma göre” dedi Findlay, şimdi kürdanı bana doğru sallıyordu, “bana bu hikayeyi ilk anlattığında, bana kısa bir betimleme de vermiştin.”

“Doğru: Uzun siyah saçlı, uzun, ince boyunlu—”

“—ve bir ata benzer yüzü vardı.”

“Tam olarak bu sözcükleri kullandığımı sanmıyorum.”

“Uzun yüzlü diyelim. Kafama takılıp kalan ayrıntı buydu. Veya daha doğrusu, geçen gece eve girip de”, (kürdanı yüzüme daha da yaklaştırarak) “*McGanny’nin ta kendisinin* bir fotoğrafını gördüğüm anda aklıma gelen detay.”

“Ne demek istiyorsun?”

“McGanny’nin karısının kızlık adının Hastings olduğunu biliyor muydun?”

“Hayır, bilmiyordum elbette.”

“Ve Alice adında –bir oyuncu olan- kızı olduğunu?”

“Evet, biliyordum, aslına bakarsan.”

“Adının Alice olduğunu biliyor muydun?”

“Bir oyuncu olduğunu biliyordum. Son kez gittiğimde ben oradayken aramıştı, birkaç ay önce—”

Kısa kestim.

“Aynı gün mü” diye tahmin yürüttü Findlay, “Bayan Hastings’in taksiden indiğini sandığın günle?”

Buna yanıt vermedim; sadece ayağa kalkıp pencereye doğru yürüdüm.

“Eğer isim Alice McGanny ise” diye devam etti Findlay, “tiyatro çevrelerinde pek tanınan biri değil, bunun nedeni genç bayanın kariyerinin, özgeçmişinden anladığım kadarıyla, inatla kalkışa geçmeyi reddetmesi. Yedek oyuncu olarak hazırlanmış, kostüm giydirmiş, sahne amir yardımcılığı yapmış, önemsiz roller almış, tek satırlık roller ve lafsız roller, ve bu zaferlerin arasında, bir uyuşturucu rehabilitasyon merkezine girip çıkmış ve sektörün en rezil dergilerinden birine çıplak pozlar vermiş. (McGanny’nin kasetinde bir nüshası vardı, senin adına onu alacak kadar düşünceli davrandım: Benim açımdan hiçbir anlamı yok korkarım, ama bana bu tip şeylerin zaman zaman oldukça üzücü ve rutin eğilimlerini paylaşanlara küçük bir *frisson* [ürpertî] vereceğini söylerler). Ve bütün bunlar göz önüne alındığında, onun babasından defalarca yüklü tutarda borç alması şaşırtıcı sayılmaz; ve bu olayda da, fiyatı iyiye, babası adına küçük bir rol oynamayı üstlenmek için istekli olacağını söyleme cüretinde bulunacağım.”

Pencerenin yanında kaldım. Hiçbir şey göremeyeceğim kadar yüksekteydi, ama bunun önemi yoktu: Zihin gözüm, onca yıl önce metro vagonundaki karşılaşmamıza odaklanmıştı. Hızlı ileri sararak, geri alarak, tekrar tekrar oynattım sahneyi. Adresimi bir yerlerden bulmuş olmalıydılar –belki Patrick’ten, veya gazetedeki edebiyat editörümünden- ve sonra, Alice saatler, belki bir iki gün boyunca dairemi gözetlemiş olmalıydı, ben o paha biçilmez tanıtımı yazdığım sırada... Metro istasyonuna kadar beni takip etmiş, King’s Cross’a dek arkamdan gelmişti, sonra Kettering’deki kız kardeşini ziyarete gitmesi hakkındaki o aptalca hikaye, üstelik bir

valize bile ihtiyaç duymadan. Buna nasıl kanmıştım: Tam olarak beni kör eden neydi?

“Eh, böyle bir tuzağa düşecek tek erkek sen değilsindir, emim” dedi Findlay, sanki düşüncelerimi okumuş gibi. “Ne de olsa, bayağı çekici bir kadın; ben bile bunu görebiliyorum. Gene de, düşünürsen, ellerindeki tek koz onun görünüşü ise, bayağı bir kumar oynamışlar gibi görünüyor. Bu işe girerken oltaya başka bir yem takmaya çalışmamalarına biraz şaşırdım.”

“Taktılar.” Döndüm, ama hâlâ Findlay’ın sorgulayan yüzüne bakamıyordum. “Benim romanlarımdan birini okuyordu. Bu bana daha önce hiç olmamıştı. Benim yanıma gelmesi gerekmedi. Ben ona kendimi tanıttım.”

“Haa!” Findlay bilgece başını salladı, ama gözlerinde alaycılık emaresi yoktu. “Elbette ya. Şu eski cazibe. Yazarlık kibrini en iyi bilecek kişi de McGanny’den başkası olamaz. Ne de olsa, bütün işini bunun üzerine kurmuş.”

“Aynen öyle.” Şimdi hücreyi hızla arşınılıyordum, bu konuşmanın elden geldiğince çabuk bitmesini isteyerek. Findlay’ın sesizliğini bozması için sanki bir asır bekledim, derken sabırsızlığımı artık dizginleyemedim. “Eeee?”

“Ne eeesi?”

“Peki kayıp halka nedir?”

“Hangi kayıp halka?”

“Benimle Tabitha arasında. Beni nasıl buldu, neden beni seçti?”

“Sana zaten söyledim, Michael: O günlerde Yorkshire’ın çağdaş kurgu düşkünü kavrayışlı okurlarının pek çoğu arasında isminin bir parolaya dönüşmüş olmaması halinde, en ufak bir fikrim yok.”

“Ama sen bir detektifsin: Senin öğrenmeye çalıştığın şeyin bu olduğunu sanmıştım.”

“Pek çok şey öğrendim” dedi Findlay sert bir sesle, “senin adına pek çok, ve hepsi de hatırı sayılır bir kişisel risk pahasına oldu. Bulduğum şeylerden bazıları seni kızdırdıysa, belki o zaman bu olayda kendi hareket tarzından alacağın dersler vardır. Elçiye zeval olmaz.”

Yanına oturdum ve özür dilemeye başladım ki hücrenin kapısı açıldı. Bir polis memuru başını uzattı ve “Son bir dakika” dedi,

bunu yaparken, tavrında öyle bir şey –asgariye indirilmiş bir uygarlık alameti anlayışı- vardı ki, ardından çarptığı hücre kapısının korku veren şangırtısıyla birleşerek, ansızın Findlay’ın içine düştüğü belanın tüm adaletsizliğini apaçık gösterdi.

“Sana bunu nasıl yapabilirler?” diye kekeledim. “Yani, bu çılgınca, seni böyle kapatmaları. Sen yaşlı bir adamsın: Neyi başacaklarını sanıyorlar?”

Findlay omzunu silkti. “Ömrüm boyunca bu tip muamele gördüm, Michael. Soru sormayı bırak. Neyse ki, zihinsel ve bedensel olarak iyi durumdayım, böylece bu zorlu imtihandan sağ çıkacağım, bundan emin olabilirsiniz. Fakat sağ çıkmaktan bahsetmişken” (burada sesi yine fısıltıya dönüştü) “Kulağıma gelen söylentiye göre, seçkin bir ailenin üyeleri kendilerini acı bir kayba hazırlıyorlarmış. Mortimer Winshaw’un durumu ağırlaşmış.”

“Yazık. Bana iyi davranan bir tek o olmuştu.”

“Evet, çingar kokusu alıyorum, Michael. Büyük kargaşa kokusu alıyorum. Mortimer’in ailesine karşı duygularının niteliğini, benim kadar sen de biliyorsundur. Bir vasiyet bırakırsa, içinde onlar için tatsız sürprizler olabilir; ve elbette, bir cenaze olursa, Tabitha’nın da katılması beklenecektir, ve bu fırsat, onlar tarafından çok uzun zamandan beri ilk kez *görülmesi* olacak. Kulağını yerden ayırma. Küçük kroniğine ilginç bir bölüm sağlayabilir bunlar sana.”

“Teşekkürler” dedim. “Yani, tüm yardımların için sana minnettarım.” Bir veda konuşması havası almıştı bu ve kendimi bir konuşma yapmaya çalışırken buldum. “Bir sürü sorunla karşılaştın. Umarım –şey, umarım bundan bir şeyler kazanırsın, hepsi bu: Birlirsin işte, istediğin her neyse, oraya varırsın...”

“Mesleki tatmin, Michael. Ciddi bir detektifin işinden beklediği tek şey budur. Bu iş otuz yılı aşkındır beni yiyip bitiriyor: Ama tüm içgüdülerim yakında, çok yakında çözüleceğini söylüyor bana. Kanun güçlerinin faal bir rol oynamaktan beni alıkoyduğuna çok üzgünüm.” Elimi tuttu ve kırılğan, fakat kararlı bir kavrayışla sıktı. “Gelecek iki ay boyunca, Michael, benim kulağım ve gözüm sensin. Unutma. Artık sana güveniyorum.”

Cesurca gülümsedi; ben de ona gülümseyebilmek için elimden geleni yaptım.

Noel günü bulutlu, kuru ve özelliiksiz başladı. Dairemin parka bakan penceresinin önünde dikilirken, yılın bu zamanı hep yaptığım gibi, geçmiş, çocukluğumun o bembeyaz Noeller'ini düşünmekten kendimi alamıyordum: Ev annemin kendi eliyle yaptığı süslemelerle sarılıp sarmalanır, ağacımızın ısıldamasını engelleyen hatalı ampulün yerini bulmak için babamın elleri ve dizleri üzerinde saatlerce uğraşır, ve Noel Arifesi'nde bütün öğle sonrası, her yıl değişmez bir şekilde Yılbaşı'na dek bizde kalmak üzere yakındaki banliyöden arabalarıyla gelen büyükanne ve büyükbabamın gelişini pencerede bekleyerek geçirirdim. (Annemin ailesini kastediyorum, zira babamın ailesiyle hiç ilişkimiz yoktu; onlardan hiç haber almazdık aslına bakılırsa, aklımın erdiği zamandan beri.) Genellikle çok sessiz ve düşünceye dalmış olan evimizin atmosferi birkaç günlüğüne canlanır, hatta gürültü olurdu ve belki de bu anının –ve o günlerde ön bahçemizin çimenliğini bir halı gibi kaplayacağına hep güvенеbileceğimiz muhteşem beyazlığın anısı- son yıllarda uyuşuk bir şekilde teslim olduğum gri, sessiz Noeller hâlâ bir gerçekdışılık havası taşıyordu zihnimde.

Fakat bugün farklı olacaktı. Sekiz saatlik Noel televizyonunu ikimizin de kaldıracak hali yoktu ve sabahın onuna doğru bir araba kiralayıp doğruca Güney Sahili'ne yöneldik. Sanki asırlardır araba kullanmıyordum. Neyse ki Güney Londra'da trafik hemen hiç yoktu ve kırmızı bir Sierra'yı neredeyse sıyrıp, Surbiton'un hemen önünde bir göbek kavşağın ucuna hafifçe bereleyici bir çarpma dışında, ciddi bir olayla karşılaşmadan kırlara çıkmayı başardık. Fi-

ona kullanmayı önerdi, ama bunu duymak bile istemedim. Belki de aptallık ediyordum, çünkü haftalardır olduğundan daha iyi hissediyordum (ve görünüyordu); tek sorun, hastanedeki tahlil sonuçlarını almak için gittiğinde, randevusunun iptal edilmiş olduğunu, birilerinin ona telefon edip bu konuda bilgi vermiş olması gerektiğini ve onun dosyasıyla ilgilenen uzmanın, Noel'den hemen sonra hastane yönetiminin dört cerrahi koğuşunu kapatma kararına karşı bir protesto mitinginde olduğunu ve acaba lütfen bir hafta sonra, bu sorunlar çözüldüğü zaman gelmesinin mümkün olup olamayacağının söylendiğini öğrendiği zaman, bu karışıklığa ondan daha çok benim kızmış olmamdı. Bana hikayeyi anlattığında öfkemi zapt edemedim ve kuşku yok ki, çılgınca haykırmam ve tepinmem, yaptığı sinirli taksi yolculuğundan ve ayakta hastalar için bekleme odasının yapış yapış kalabalığından çok daha fazla sarsmıştı. Bir krizle baş etmek konusunda, pratiğimi kaybetmişim sanırım. Her neyse, kendini toparlamıştı –ikimiz de toparlanmıştık- ve işte buradaydık, çıplak çalılıklara, lüks konutlara dönüştürülmüş çiftlik evlerine, esmer tarlaların kayıtsız yükseliş ve alçalışına, daha önce kırlara çıkmalarına hiç izin verilmemiş iki varoş çocuğu gibi, kendimizden geçmiş halde bakıyorduk.

Eastbourne'a saat on iki civarında vardık. Bizimki kıyıya park eden tek arabaydı, arabanın kapılarının açılış ve kapanışı etrafı kuşatan sessizliği hem sarsmış hem de bu sessizlikle emilmiş gibiydi: Aklıma –neden hiç bilemiyorum- boş bir kağıttaki yapayalnız noktalama işaretlerini getirdi.

Okyanusa doğru yürürken, adımlarımız çakılsı bir hışırtı çıkarıyordu; dikkatle dinlediğiniz zaman, ıslıksı ve düzensiz, fısıltılı bir esintiye de duyabiliyordunuz. Fiona bir kilim serdi ve suyun kıyısında, birbirimize yaslanarak oturduk. Hava buz gibiydi.

Bir süre sonra konuştu: “Yemeği nerede yiyeceğiz?”

Ben, “Bir otel veya bar gibi bir şey vardır herhalde.”

O, “Bugün Noel. Hepsi doludur.”

Birkaç dakika sonra, neredeyse sessizlik, yaklaşan bir bisikletin tıktırıları ve vınlamalarıyla bölündü. Dönüp baktığımızda yaşlı, çok şişman bir adamın bisikletini duvara dayadığını, sonra, omzunda bir sırt çantası, yüzünde kararlı bir bakışla, merdivenleri inip de-

nize doğru yürüdüğünü gördük. Bizden on metre kadar ötede sırt çantasını yere bıraktı ve giysilerini çıkarmaya koyuldu. O kocaman, pembe, hayret uyandırıcı bedeninin gittikçe daha fazla kısmı görüş alanına girerken, biz ona bakmamaya çalışıyorduk. Külot yerine mayo giymişti; ve, büyük bir ferahlamayla gördük ki, orada durdu, ardından giysilerini düzgün bir şekilde katlayıp üst üste dizdi, sırt-çantasından bir havlu çıkardı ve silkeleyerek açtı. Bunun ardından suya doğru yürümeye başladı, bize doğru şöyle bir göz atarak, “Günaydın” demek için duraladı. Saati hâlâ kolundaydı ve birkaç adım sonra ona göz atmak için durdu, dönüp bize baktı ve selam-lamasını düzeltti: “Tünaydın, demeliydim.” Sonra aklına bir şey daha geldi: “Eşyalarım göz kulak olabilir misiniz? Bir iki dakika daha buradaysanız.” Aksanı Kuzeyli’ydi: Tahminen Manchesterlı.

Fiona, “Elbette, sorun değil” dedi.

“Sence kaç yaşındadır” diye sordum duyulmasın diye alçalt-tığım sesimle, adamın gözünü bile kırpmadan buz gibi sıklıklara girişini seyrettiğimiz sırada: “Yetmiş? Seksen?”

Derken adam suya tamamen girdi; artık sadece yükselip alçalan kafasını görebiliyorduk. Rahat bir kurbalağamaya başlaması beş da-kika filan sürdü, ardından aynı mesafeyi on on iki kulaçla hareketli bir kelebek stille geçtikten sonra, kıyıya tembel bir sırtüstüyle dön-dü. Çakıllara çarptığında yuvarlandı, güçlkle tırmanarak ellerini ovuşturdu ve sarkık kollarına tokatlar atarak dolaşımını hızlandır-maya çalıştı.

“Deniz biraz soğukmuş bugün” dedi, yanımızdan geçerken. “Gene de, kaçırılmaması gerek. Bunu yapmasaydım sağlıklı ola-mazdım.”

“Her gün mü yüzüyorsunuz?” diye sordu Fiona.

“Son otuz yıldır her gün” dedi, giysi kümesine doğru gidip havlusuyla kurulanmaya başlamıştı. “Her sabah ilk iş, kural olarak. Elbette, bugün biraz farklı: Noel günü, falan filan. Bir ev dolu-su torunumuz var ve ancak şimdi kaçabildim, bütün o hediyele-rin açılmasını filan bekleyince.” Adam havlu belindeyken mayoyu çıkarma gibi çetrefil bir işe giriştiğinde, Fiona gözlerini kaçırdı. “Buralardan mısınız?” diye sordu adam. “Yoksa günübürlük mi gel-diniz?”

“Londra’dan geldik” dedi Fiona.

“Anlıyorum. Her şeyden kaçtınız. Hem neden olmasın. Hay-kıran çocuklar ve ceviz yerken dişini kıran Büyükanneye karşılaş-maktansa.”

“Öyle bir şeyler işte.”

“Sizi suçlayamam. Tam bir hercümerç, bu sabah bizim evdeki durum.” Kocaman karnını birkaç santim içeri çekti ve pantolonunu ilikledi. “Asıl üzüldüğüm karımın hali. Hindi, fırında patates, on dört kişiye dolma ve sebze. Her kadına fazla gelir, değil mi?”

Fiona, öğle yemeğini yiyebileceğimiz iyi bir yer tavsiye edip edemeyeceğini sordu, o da bir barın isminden söz etti. “Kesin do-ludur, ama sahibi arkadaşım, bu yüzden ismimi söylerseniz, sizi oturtacak bir köşe bulur. Onlara sizi Norman’ın gönderdiğini söy-leyin. Sizin yerinizde olsaydım, daha fazla gecikmezdim. Gelin de size yolu tarif edeyim.”

Ona teşekkür ettik ve giyinmesini bitirip havlusunu dikkatle sırt çantasına yerleştirmesinden sonra, peşinden yola koyulduk.

“Vay canına, ne güzel bisiklet” dedi Fiona, yakınına gelir gel-mez. “Cannondale, değil mi?”

“Sever misiniz? Bu onun ilk yolculuğu. En büyükten bana bir armağan: Bu sabah birdenbire önüme koyuverdiler. Bisikletler hakkında bir iki şey bilirim –yani hayatım boyunca bindim dur-dum- ve bu bisikletin çok güzel bir şey olması gerektiğini hemen anladım. Ağırlığı bile benim emektar Raleigh’in yarısı kadar, şuna bir bakın, tek elimle kaldırabiliyorum.”

“Sürüşü nasıl?”

“Eh, tuhaf ama, beklediğim kadar etkileyici değil. Kentin biraz dışından geliyorum, biraz da yokuşlu bir yol. Bayağı zorlandım.”

“Bu tuhaf.” Fiona çömeldi ve arka tekerleği incelemeye başladı. Ben öylece bakıyordum, dalgın bir şekilde.

“Yedi vites varken pek de zorluk çekilmemesi gerekmez mi sizce de?”

Fiona tekerleğin merkezindeki son derece göz korkutucu gö-rünüşlü dişlilere ve makaralara daha da dikkatle bakmaya başladı. “Buradaki kartuşta bir yanlışlık olabilir belki” dedi. “Yarış için ta-sarlandıysa, oranlar sizin için çok yüksek olabilir. Tümüyle ritimle

ilgili bir şey. Bu dakikada doksan devri için tasarlanmıştır ve siz muhtemelen yetmiş beş yapıyorsunuzdur.”

Norman endişeli görünüyordu. “Önemli bir şey öyleyse?”

“Pek sayılmaz. Şanslısınız, çünkü bireysel olarak değiştirilebilir bir zincir dişliniz var. Yeni bir zincire ve kilit halkasını çıkaracak alete ihtiyacınız var, bunlarla kendiniz bile yapabilirsiniz.” Ayağa kalktı. “Eh, bu sadece bir önsezi.”

“İsterseniz bir tur atabilirsiniz” dedi Norman. “Ne düşündüğünüzü söylersiniz.”

“Sahi mi? Tanrım, bu gerçek bir cömertlik olur.” Bisikleti döndürdü ve seleye oturdu. “Şöyle bir gidip geleceğim, tamam mı?”

“Nasıl isterseniz.”

Yoldan aşağıya doğru, başta biraz kararsızca, ardından hızlanarak ve güvenle pedal çevirişini izledik ikimiz birlikte. Tek görünen yanı, rüzgarda dağılmış bakırsı saçlarının izi kalana değin, görüş alanımızdan uzaklaştı.

“Biraz fazla hızlanıyor” dedi Norman.

“Eski kurtlardan” dedim, ona bunu söyleyecek kadar gurur duymama şaşarak. “Bir iki ay önce kırk millik sponsorlu bir bisiklet turnuvasına katıldı.”

“Eh” –bana erkeksi, mahrem bir tarzda göz kıptı– “çok şanslı bir adamsın, tek söyleyebileceğim bu. Böyle bir günde onu başkalarıyla paylaşmak istememene şaşmamalı. Tam bi çıtır.”

“Yo, aslında burada oluşumuzun nedeni o değil.”

“Ya?”

“Hayır. Buraya gelişimiz...şey, sağlık nedenleriyle, diyebilirsiniz sanırım.” Birine açılma ihtiyacı ansızın güçlenmişti. “Çok endişeleniyorum, size nasıl anlatacağımı bilemiyorum. Doktorlardan bir şeyler öğrenmeye çalıştık, ama aylardır böylece sürüp gidiyor: Ateş, gece terlemeleri, korkunç boğaz ağrıları. Biraz hava değişiminin iyi geleceğini düşündüm –bilirsiniz işte, deniz havası filan. O bu konuda tek laf etmiyor, ama bu dert bizi paramparça ediyor; ve ciddi bir şey olduğu anlaşılırsa, nasıl baş edebileceğimi bilmiyorum, gerçekten bilmiyorum.”

“Evet, ya.” Norman içini çekti, uzaklara bakarak ve duyduğu utançla ayaklarını yere sürttü. “Bir şey söylemek istememiştım,

ama madem ki konuyu açtınız, siz gerçekten çok kötü görünüyorsunuz.” Ve Fiona bizi duyabilecek mesafeye gelmeden hemen önce ekledi: “Sizi bitirip tüketen o olmasın da?”

Onun tavsiye ettiği barda şansımızı denedik. Yemek yenen bölüm çok sıcak, çok dolu ve çok sıkıştıktı, ama Norman'ın adını verdiğimizde, barın sahibi, soğuk alınlığı geçirdiği akan burnundan belli leylek gibi bir yeniyetme hariç, hepsi çok gürültücü sekiz kişilik bir aile partisinin hemen yanında, köşede bir yer buldu bize gerçekten de. Yeniyetme hiçbir seferinde mendilini zamanında çıkaramıyordu ve ne zaman aksırsa, vücut salgılarından minik zerreciklerin bizden tarafa doğru uçuştüğünü görebiliyordum. İlk yemeği atlayıp doğrudan hindiye geçtik; bu da kuru, saydam denebilecek derecede ince dilimlenmiş ve küçük bir sulu sebze yığınıyla servis edilmişti.

“Bisikletler hakkında onca şeyi nasıl öğrendin?” diye sordum Fiona'ya, bu göz yıldıracı yığına ilk cesur hamlesini yaparken. “Tam bir uzman gibiydin.”

Ağzı sebze ve hindiyle doluydu ve başta cevap veremedi.

“Daha birkaç hafta önce yeni fren sistemleri hakkında bazı makaleleri özetledim” dedikten sonra bu kez ciddi çiğneme faaliyetine girişti. “Bu tür şeylerde belleğim iyidir: Neden diye sorma.”

“Görev alanına girebileceğini tahmin bile edemezdin.”

“Görev alanımız çok geniş. Yalnızca tematik dergiler yok: Çok farklı bir sürü konuyu kapsıyor. Bisiklet, sibernetik, cinsel yoldan bulaşan hastalıklar, uzay yolculuğu...”

“Uzay yolculuğu mu?”

Benim ani ilgimi fark etmişti.

“Ne oldu, bu da mı sessizce sürdürdüğün küçük saplantılarından biri?”

“Eh, öyleydi, sanırım. Çocukken, büyüdüğümde astronot olmak isterdim. Benim yaşumdaki tüm diğer oğlanların da bunu istediğini biliyorum, ama bu hevesler insanı hiç bırakmaz, öyle değil mi?”

“Tuhaf” dedi. “Senin hiç maço olduğunu düşünmemiştim.”

“Maço mu?”

“Yani, bütün o füzelerin sembolizmini anlamlandırmak pek o kadar da zor olmasa gerek, öyle değil mi? Eminim, ortalama erkek için çekiciliği budur: Bilinmeyen topraklara atılmak...”

“Hayır, benim hissettiğim hiç de bu değildi. Belki tuhaf gelecek, ama beni çeken ondaki” –sözcüğü arandım, bulamayarak ve cümleyi gene de tamamlamak zorunda kalarak- şiirsellikti sanırım.” Fiona ikna olmuşa benzemiyordu. “Yuri Gagarin benim gerçek kahramanımdı. Yörüngeye girdiğinde uzay aracından gördüğü şeyleri nasıl anlattığını hiç okudun mu? Neredeyse bir şiir gibidir.”

Kuşkulu bir tavırla güldü. “Şimdi bana onu okumayacaksın ya?”

“Dur biraz.” Gözlerimi kapadım. Bu sözcükleri en son hatırlamaya çalışmamın üzerinden yıllar geçmişti. “Yeryüzünün gündüz tarafı açıkça görünüyordu” diye başladım ve ardından ağır ağır tekrarladım: “Kıtaların kıyıları, adalar, büyük ırmaklar, büyük su kütleleri... Uçuş sırasında dünyanın küresel biçimini ilk kez kendi gözlerimle gördüm. Ufka baktığınız zaman kavislenişini görebiliyorsunuz. Ufkun görünüşü benzersiz ve çok güzel. Yeryüzünün açık renkli yüzeylerinden, yıldızları görebildiğiniz bütünyle siyah gökyüzüne o inanılmaz renk değişimini görebiliyorsunuz. İkisini birbirinden ayıran çizgi çok ince, tıpkı yerküreyi kuşatan zar tabaka gibi. Çok ince bir mavi ve maviden siyaha bu geçiş inanılmaz bir şekilde tedrici ve olağanüstü güzel.”

Ben bunları söylerken Fiona çatal bıçağını bırakmış, çenesini ellerine dayayarak dikkatle dinlemişti.

“Odamın duvarlarını onun resimleriyle kaplamıştım. Onun hakkında hikayeler bile yazdım. Derken bir gece bir uçak kazasında öldü” –sinirli bir tavırla güldüm- “ve buna inanıp inanmamakta özgürsün –ama öldüğü gece, onunla ilgili bir rüya gördüm. Rüyamda ben *oydum*, bu yanan uçakla yeryüzüne çakılıyordum. Ve bu olurken, aslında onu yıllardır aklıma bile getirmemiştim.” Fiona’nın ifadesi o kadar boştu ki, bu vahiy hakkında kuşku duyduğunu çıkardım. Bu yüzden bir özürle tamamladım sözümü: “Yani o sıralar beni epey etkilemişti bu olay.”

“Yo, sana inanıyorum” dedi. “Sadece bir şeyi hatırlamaya çalışıyordum.” Arkasına yaslanıp artık yağmur damlalarıyla beneklen-

miş pencereye dikti gözünü. “Geçen yıl bir ara, gazetelerden birindeki bir yazıyı özetlemek zorunda kalmıştım. O kaza hakkındaydı –yeni bilgilere dayanarak, olmuş olabilecekler konusunda birinin teorisi. Bilirsin, glasnost sonrası yani.”

“Ne diyordu?”

“Çoğunu unuttum; ama bütün olay zaten epeyce kesinlikten uzaktı, sanırım. Onun uçağının rotasına giren ve tam Gagarin bu-luttan çıkarken bir sürü türbülansa yol açan başka, çok daha büyük bir uçakla ilgili bir şeydi. Tabii rotasından çıkarmış.”

Başımı olumsuz anlamda salladım. “Benim teorim bundan daha iyi. Şey, aslında başka birçok kişinin de teorisi. Mesele şu: Sovyet yetkilileri ondan kurtuldular, çünkü Batı’yı biraz fazlaca gördü ve sevdi ve muhtemelen karşı tarafa geçecekti.”

Fiona gülümsedi: Sevecen fakat meydan okuyan bir gülümse-me.

“Her şeyin siyasete indirgenebileceğini düşünüyorsun, değil mi Michael? Bu, senin için hayatı kolaylaştırıyor.”

“Ben bunda basit hiçbir yön göremiyorum.”

“Evet, elbette siyaset karmaşıktırılabilir, bunun farkındayım. Ama ben daima bu tür yaklaşımda güvenilmez bir şeyler olduğunu düşünmüşümdür. Yeterince dikkatle bakabilirsek şurada veya burada, her şeyin bir açıklaması olduğuna inanmamız için baştan çıkarma yolu. Senin asıl ilgin çeken bu, değil mi? Olayları açıklamak.”

“Alternatifi ne peki?”

“Hayır, mesele bu değil. Sadece hesaba katılması gereken başka olasılıklar var. Daha büyük şeyler hatta.”

“Mesela?”

“Mesela... Ne bileyim, onun gerçekten de kaza sonucu öldüğünü kabul etmek. Bunun onu öldüren bir koşul olduğunu kabul etmek: Ne eksik ne fazla. Senin küçük komplo teorinden çok daha korkutucu olmaz mıydı bununla yüzleşmek? Veya olayın intihar olduğunu kabul etmek. Ne de olsa, kimsenin görmediği şeyleri görmüştü –inanılmayacak kadar güzel şeyler, söylediklerine bakılırsa. Belki hiçbir zaman gerçekliğe dönemedi ve bu mantıksız bir şeyin, onu *içinden* yakıp tüketen bir çılgınlığın doruğuydu –sen ve

siyasetinin erişiminden çok uzakta. İkisinden de pek hoşlanacağını sanmıyorum ya.”

“Eh, bu konuda duygusal davranmaya kararlıysan...”

Fiona omzunu silkti. “Belki duygusalımdır. Fakat fazla dogmatik olmanın da tehlikeleri vardır bildiğin gibi. Her şeyi siyah ve beyaz görmenin.” Buna verecek bir karşılık gelmedi aklıma ve bunun yerine, süngersi üç bezelye tanesini çatalımın ucuna geçirmeye konsantre oldum. Bir sonraki sorusu beni gafil avladı. “Çin lokantasında annenle neden tartıştığınızı bana ne zaman anlatacaksın?”

Kafamı kaldırdım: “Bu gerçekten de ani bir konu değişimi oldu.”

“Aslında konu değişimi bile değil.”

“Ne demek istediğini anlayamıyorum” diye mırıldandım, yemeğime dönerek.

“Bana aylardır anlatacağını söylüyorsun. Hatta bana anlatmayı *istiyorsun*. Bu açık.” Hiç yanıt gelmediğinden, yüksek sesli düşünmeyi sürdürdü. “Seni bu kadar kıracak ne söylemiş olabilir? Seni böyle şiddetle ikiye parçalayacak. Olayları siyah beyaz görmeye devam ettiği için onu bağışlamayı reddeden yarınla, öteki yarın – olduğundan beri üstünü örterek boğmaya çalışan yarın.” Hiçbir şey söylemedim; sadece bir hindi parçasını tabağımda dürterek, yoğun, yağlı sosa buladım. “Bugün öğleden sonra nerede olduğunu biliyor musun bari? Ne yaptığını?”

“Evde oturuyordur, herhalde.”

“Tek başına mı?”

“Muhtemelen.” Vazgeçip tabağı kenara ittim. “Bak, geriye dönüş olamaz. Bizi bir arada tutan babamdı zaten. O öldü, sonra da... hepsi bu işte.”

“Ama o öldükten sonra da görüşüyormuşsunuz. Bu olayın nedeni o olamaz.”

Ona anlatmayı gerçekten istiyordum, tuhaf olan buydu. Ona anlatmayı umutsuzca istiyordum. Ama hepsi içimden patlayıp çıkmalıydı, her defasında bir parça ve bu süreç henüz başlıyordu. İş zorlaştırmak değildi amacım: Bilerek muamma dolu görünmek gibi bir niyetim yoktu. Ama bunu yapabilmenin tek yolu buydu.

“İnsanlar birden çok kez ölebilirler.”

Fiona uzun uzun yüzüme baktı. “Neden pudingden vazgeçip hemen çıkmıyoruz?” dedi.

Bu bir tartışmaydı, bir tür, ikimiz de nasıl olduğundan emin olamasak da. Bardan suskun bir halde çıktık ve arabaya yürürken ancak birkaç kelime söyledik birbirimize. Gün ışığının son yarım saatini boşa harcamamak için eve dönerken, South Downs'ta hızlı bir yürüyüş önerdim. İkimiz de sessizce, her ne iseler artık, kendi düşüncelerimize dalmış olarak, kolkola güneşli bir günde çekici olabilecek, ama şu anda soğuk ve bastırmakta olan alacakaranlıkla çıplak ve uğursuz görünen bir manzarada yürümeye koyulduk. Fiona çok yorgun görünüyordu.

Aslı aranacak olursa, bu kadar dayanabilmesine şaşırmıştım ve yolculuğumuz başladığında onun uyuklamaya başladığını görmek hiç de sürpriz olmadı. Onun sükûn içindeki yüzüne baktım ve bu bana Joan'ın odasına gizlice girip onu uyurken birkaç dakikalığına seyrettiğim gece hissettiğim mahremiyet, imtiyaz hissini hatırlattı. Fakat bu aldaticıydı, çünkü Fiona'ya bakmak geçmişe bakmaya benzemiyordu: Tam tersine. Her kısacık bakışla birlikte (gözlerimi yoldan ayırmamaya çalışıyordum) bana yeni ve düşünülmesi bile hoş olmayan bir şeyler, artık uzun yıllardır boş yere inkar etmeye çalıştığım bir şeyler öneriliyordu: Bir gelecek.

Bundan sonra sadece bir kez, kendime birkaç Smarties ile bir Yorkie çikolatası aldığım bir benzin istasyonunda durduk. Arabaya döndüğüm zaman, Fiona derin bir uykuya dalmıştı.

Ama gene de, sadece altı gün sonra—

Bu doğru olabilir mi?

Ama gene de sadece altı gün sonra

Bunu tamamlayabileceğimden emin değilim.

Noel'in ertesi gün, Peacock Press'ten Noel kitap paketim geldi. Bayan Tonks'tan, her zamankinden geç gönderebildiği için bir özür notu vardı içinde. Bunlara bakmak şöyle dursun, paketlerini açacak gücü bile bulamadım. Öğleden sonra çaldığı belgelere bakmak için Findlay'in dairesine gittim. Bana pek yeni bir şey anlatmadılar. Tabitha'nın mektubu ve onun bir keresinde yayıncılara yazıp, ben kendisinin varlığından bile habersizken, benim hizmetlerimi sağlamalarını rica ettiğine ilişkin somut kanıtı karşısında şaşırarak veya afallamak ya da endişelenmek yerine, küçücük bir ilgi alevi tutuşturmayı bile başardım. Winshawlar ve o acımasız, fantastik, iktidara dindirilemez açlıktaki yaşamları hiç bu kadar uzak görünmemişti. Alice'i suçlayan fotoğrafları içerdiğini sandığım zarfa gelince, onu açmadım bile.

Artık her şeyim Fiona'ydı.

Ertesi gün, klinikte ertelenmiş randevusu vardı ve bu kez ona eşlik etmeye kararlıyım. Her nedense, deniz kenarında geçirdiğimiz günden beri kendini çok daha kötü hissetmeye başlamıştı. Bunun ona iyi geleceğini düşünmüştüm. Ama öksürüğü, hem de eskisinden de inatçı bir biçimde geri dönmüştü ve nefes darlığından yakınıyordu. Bir önceki akşam, dairesine çıkan merdivenleri tırmanırken, dört sahanlığın üçünde dinlenmek zorunda kalmıştı.

Randevu on bir buçuktaydı. Bir otobüsün gelmesi neredeyse asırlar sürdü ve hastaneye birkaç dakika geç vardık; hastaların tedavisinden çok ağır hapis cezalarına çarptırılmış mahkumlara layık

olduğunu düşündüğüm siyah tuğlalı bir Victoria Çağı ucubesi-ydi bina. Gecikmemiz sorun olmadı: Fiona muayene odasına çağrıldığında saat on ikiyi epey geçmişti. Bense, hiç aralıksız moral bozan bu ortamda bir parçacık da olsa iyimserlik hissetmek için çabalayarak, dışarıda bekledim: Mide bulandırıcı, soluk sarı dekor, bizi şimdiden 60 pensten eden, doğru dürüst çalışmayan kahve makinesi, dengesiz ısıtma sistemi (kocaman bir dökme demir radyatör bütün hışmıyla ısınmışken, diğeri hiç çalışmıyordu; ve sık sık borular çağlıyor, tükürüyor ve gözle görülür bir şekilde sarsılarak, duvardan alçı kırıntıları dökülmesine yol açıyordu). Ancak beş dakika kadar dayanabildim ve Fiona kıpkırmızı, heyecanlı bir halde yanıma döndüğünde, bir yürüyüşe çıkmak üzereydim.

“Çıktın mı?” dedim. “Çok çabuk oldu.”

“Benim notlarımı bulamadılar” dedi, dosdoğru önümden geçip çıkışa yürüyerek.

Peşinden fırladım.

“Ne?”

Yine dışarıdaydık. Hava keskin ayazdı.

“Tam olarak ne demek istiyorsun?”

“Benim dosyamdaki notları bulamadıklarını söylüyorum. Bu sabah aramışlar, ama yokmuş. Muhtemelen sekreterin biri almış. Temel olarak, sistem içinde kaybolup gitmiş. Suçu Noel’e yıktılar.”

“Eee, durumun ne olacak şimdi?”

“Gelecek haftaya yeni bir randevu aldım.”

Haklı bir öfke dalgası içime doldu.

“Fiona, sana sürekli bunu yapamazlar. Hastasın, Tanrı aşkına. Bir avuç geri zekalı sağlığını böyle oynayamaz. Buna izin veremeyeceğiz.”

Bu kof bir kabadayılıktı, üstelik ikimiz de biliyorduk öyle olduğunu.

Yılbaşı arifesiydi.

İlk planımız yine Mandarin’e gitmekti. Öğleyin onları aradım ve küçük bir ikna konuşmasıyla, iki kişilik bir masa ayırtmayı başardım; fakat akşamüzeri Fiona’nın dışarı çıkacak kadar iyi olma-

dığı anlaşılnca, bunun yerine, yemeği ben pişirmeye karar verdim. King's Caddesi'nde açık bir şarküteri vardı: Doğaçlama bir deniz mahsülleri lazanyası yapma umuduyla, biraz balık, peynir, makarna ve konserve karides aldım. Biraz şarap ve mum aldım. Bu yemeği hoş bir olay haline getirmeye kararlıyım. Saat yedi civarında Fiona'ya gidip baktım, biraz solgun ve soluksuz halde, yatağında dik oturuyordu. Ateşi yüksekti. Pek aç değildi, ama bu yemek düşüncesi hoşuna gitmişti. Fikir onu eğlendiriyor gibiydi.

"Benim de giyinmemi istiyor musun?" dedi.

"Elbette. Hatta ben bulabilirsem şu emektar takım elbisemi giyeceğim.

Gülümsedi. "Sabırsızlanıyorum."

"Saat dokuzda gelip seni alacağım. Buna ne dersin?"

Takım elbisenin eskimiş, küflü bir kokusu vardı ve gömleğin yakası çok dardı, ama gene de bunları giydim. Saat dokuzda lazanya tam olması gerektiği gibi kabarcıklanmaya başladı; sofraya kurulmuş, şarap güzelce soğutulmuştu. Fiona'nın dairesine girdim. Oturma odasında değildi ve seslendiğimde hiç cevap gelmedi. Ani bir uğursuz önsezi beni yatak odasına sürükledi.

Fiona kapağı açılmış gardrobun önünde, döşemede çömelirdi. Arkasındaki fermuarı çekilmemiş, uzun, mavi bir pamuklu elbise vardı üzerinde. Ağır ağır öne arkaya sallanıyor ve nefes almaya çabalıyordu. Yanında diz çöktüm ve nesi olduğunu sordum. Giyinmeye çalışırken gitgide daha yorgun düştüğünü, sonra gardrobun en alt çekmecesinde külotlu çorabını alırken nefes alamaz hale geldiğini söyledi. Elimini alnına koydum, çok sıcaktı ve terle kaplıydı. Şimdi nefes alabiliyor musun, diye sordum. Evet, dedi, ama henüz kalkabileceğini sanmıyordu. Doktor çağırmak için telefon edeceğimi söyledim. Başını salladı. Numarayı nereye yazdığını sordum. Kısa, hırıltılı solukları arasında, şu sözleri söyleyebildi: "Telefon."

Koridordaki telefonun yanında bir adres defteri vardı. Doktorun adını hatırlamam bir iki dakika sürdü.

"Dr. Champion'la mı görüşüyorum?" dedim, telefon açılınca, ve o zaman bir makineyle konuştuğumu fark ettim. Başka bir numara çevirmemi söyleyen kayıtlı bir mesajdı bu. Bu kez bir yanıtlama servisine bağlandım. Hattın öbür ucundaki adam bana hangi dok-

toru aradığımı ve durumun acil olup olmadığını sordu. Ayrıntıları verdiğim zaman, yerine bakan doktorun en kısa zamanda arayacağını söyledi.

Telefon üç-dört dakika sonra çaldı. Doktora sorunun ne olduğunu anlatmaya başladım. Elimden geldiğince hızlı ve açık konuşmaya, böylece bir an önce Fiona'nın yanına dönmek istiyordum, ama bu hiç de kolay değildi. Daha önce Fiona hakkında hiçbir şey duymamış, onu hiç muayene etmemiş, alınan notları hiç görmemiş, vakasını hiç öğrenmemiş olduğundan, her şeyi en baştan anlatmak zorunda kaldım. Sonra durumun ciddi olup olmadığı konusunda ki düşüncemi sordu. Durumun çok ciddi olduğunu düşündüğümü söyledim, ama bana gerçekten inanmadığını söyleyebilirim. Benim çok ciddi soğuk algınlığı geçiren biri hakkında konuştuğumu sandı. Ona gelip Fiona'yı görmek zorunda olduğunu söyledim. Daha önce görmesi gereken iki hastası –acil vakalar, diye betimledi- daha olduğunu ama elinden geldiğince çabuk geleceğini söyledi.

Fiona'nın yatağa yatmasına yardım ettim. Soluması birazcık daha iyiydi artık. Kendi daireme gidip fırını kapattım ve mumları söndürdüm. Ardından takım elbisemi değiştirip onun yanında oturmaya gittim.

Öylesine güzel görünüyordu ki, öylesine

Doktor on buçuk civarında geldi. Bu kadar geç kaldığı için ona kızgınlığımı göstermeye çalıştım, ama son derece nazik ve etkili davranarak bunu güçleştirdi. Fazla bir şey yapmadı, sadece Fiona'nın göğsünü dinleyip nabzını ölçtü ve bana birkaç soru sordu. Onun hasta olduğunu görebiliyordu.

Şöyle dedi: “Sanırım acil servise gitse iyi olacak.”

Bu en son beklediğim şeydi.

“Acil servis mi? Ben orayı kazalar için sanıyordum.”

“Acil vakalar içindir” dedi. “Defterinden bir sayfa yırttı, üzerine dört sözcük karaladı ve sonra çantasından çıkardığı zarfa koyup zarfı yapıştırdı. Bunu yaptığı sırada onun soluğu da hırıltılı ve yüksek çıkıyordu. “Bu mektubu da yanınıza alın. Acil servis doktoruna verilecek. Arabanız var mı?”

Başım la olmadığını işaret ettim.

“Bu gece bir taksi bulmak için çok beklemeniz gerekebilir. En iyisi sizi ben götüreyim. Zaten evimin yolu üzerinde.”

Fiona’yı, elbisesinin üzerine iki kalın kazak, kalın yünlü çoraplarla çizmelerini giydirerek yola çıkmaya hazırladık. Hazırlanmasını tamamladığımızda, biraz gülünç görünüyordu. Yarı taşıyarak, yarı yürüterek onu merdivenlerden indirdim ve birkaç dakika içinde doktorun parlak mavi Renault’suna binmiştik. Sakin kalmaya çalışıyordum ama farkına bile varmadan, doktorun verdiği zarfı avcumda sımsıkı bir topa dönüştürdüğümü gördüm. Hastaneye varırken zarfı düzeltmek için elimden geleni yaptım.

Acil servis, ayakta hastaların gittiği klinik kadar harap ve köhne görünmemesine karşılık, gene de hem kalabalık hem de metruk hissi vermeyi başarıyordu. İşler çok yoğundu. Kaldırımlar buz tutmuştu ve birçok kişi kayıp düşmeden kaynaklanan önemsiz yaralanmalarla gelmişti; ve Yılbaşı arifesi olduğu için, şişmiş gözlerine ve yaralanmış kafalarına bakım yapılan bir iki bar kavgası kurbanı gelmişti bile. Daha sonra sayılarının artması bekleniyordu. Aynı zamanda, oldukça umutsuz bir şenlik ve kutlama havası vardı ortamda. Duvarlar yıpranmış dekorasyonlarla süslenmişti ve uzak bir odada sakın bir personel partisi sürüp gittiği izlenimini edinmiştim. Bir oraya bir buraya koşuşturan hemşirelerden bazıları salakça parlak renkli şapkalar giymişlerdi ve danışmadaki kadının masasındaki radyo Radyo 2’ye ayarlıydı. Ona doktorun notunu verdim ve bir sırada oturan Fiona’yı işaret ettim, ama durumu pek ciddiye almışa benzemiyordu kadın. O zaman doktorun düşündüğüm kadar etkili olmadığını, çünkü telefon edip geldiğimizi bildirmeyi unuttuğunu anladım. Kadın bize beklememizi ve bir hemşirenin az sonra gelip tüm ayrıntıları alacağını söyledi. Yirmi dakika bekledik, ama ne gelen oldu ne giden. Fiona kollarımda titriyordu. İkimiz de hiçbir şey söylemiyorduk. Sonra ben yine danışmaya gittim ve neler olduğunu sordum. Kadın özür diledi ve bu kadar uzun süre beklememiz gerektiğini söyledi.

On dakika sonra bir hemşire çıktı ortaya ve sorular sormaya başladı. Çoğunu ben yanıtladım: Fiona bunu yapacak durumda değildi. Hemşire bir bloknota yanıtları işaretledi. Hemen sonra bir karara varmış gibi görünerek, “Beni izleyin lütfen” dedi. Bir koridordan aşağı peşinden giderken, zayıf bir yakınmada bulunma cüretinde bulundum: “Etrafta pek fazla doktor yokmuş gibi görünüyor.”

Saat on biri geçmişti bile.

“Bu akşam sadece bir tek acil servis doktoru var. Hem önemli hem önemsiz vakalara o bakıyor, bu yüzden epey bir başı kalabalık. Daha önce çok ağır bir hasta vardı. Ne talihsizlik, değil mi, Yılbaşı arifesinde?”

O hasta için mi yoksa hastane personeli için mi talihsizlik demek istediğini anlamadım, o yüzden yanıt vermedim.

Bizi bir sedye dışında pek bir şey bulunmayan küçük, penceresiz bir kabine aldı ve Fiona’ya bir hasta önlüğü getirdi.

“İşte buyur canım. Bunu giyebilir misin?”

“Belki ben dışarı çıksam daha iyi olacak” dedim.

“Sorun değil, kalabilir” dedi Fiona hemşireye.

Duvara doğru döndüm ve elbiselerini çıkarıp önlüğü giyene dek bakmadım. Onu hiç çıplak görmemiştim.

Hemşire ateşine baktı, nabzını ve tansiyonunu ölçtü. Sonra ortadan kayboldu. Yaklaşık çeyrek saat sonra, Fiona’nın göğsüne stetoskopunu koymadan önce, sadece en üstünkörü sözleri söylemekle yetinen bezgin görünüşlü bir adam olan acil servis doktoru geldi.

“Burada pek de ürkütücü bir şey yok” dedi. Sonra nabzını ölçtü ve yatağın yanına bırakılmış dosyadaki bazı rakamlara göz attı. “Hmm. Küçük bir göğüs enfeksiyonu, görünüşe bakılırsa. Birkaç gün sonra tekrar gelmeniz gerekebilir. Hasta kabuldekilerle temasa geçeceğim, ve bu arada bu gece bir röntgen çekebilir miyiz ona bir bakayım: Çok fazla kuyruk olmazsa.”

“Zaten röntgeni çekildi” dedim. Bana sorarcasına baktı. “Bugün demek istemiyorum. Birkaç hafta önce. Sürekli doktoru –Dr. Campion- onu buraya gönderdi ve o zaman röntgen çekildi.”

“Radyoloji uzmanı kimdi?”

Ben hatırlayamadım.

“Dr. Searle” dedi Fiona.

“Ne söyledi?”

“Bilmiyoruz. Buraya sonuçlar için ilk geldiğinde kendisi yokmuş, bir sonrakinde –birkaç gün önceydi- dosyasını bulamamışlar. Sistemin içinde kaybolduğunu söylemişler.”

“Evet, muhtemelen şimdiye dek tıbbi kayıtlara dönmüştür. Bu akşam onları alabiliriz.” Dosyayı tekrar yatağa bıraktı. “Hemen kayıt memurunun çağrı cihazına not bırakacağım; o da sizin için Dr. Bishop’a ulaşabilir. Bizim stajyer doktorumuz” diye açıkladı Fiona’ya. “Birkaç dakika sonra gelip sizi görür.”

Bunu söyleyip gitti, perdeyi de ardından çekerek. Fiona’yla ben bakiştık. Cesurca gülümsedi.

“Eh iyi” dedi. “En azından göğsümle ilgili bir sorun olduğunu düşünmüyor gibi.”

“Ben zaten göğsümle ilgili bir sorun olduğunu hiç düşünmemiştim” dedim. Neden diye sormayın: İnsanların kriz anlarında aptalca şakalar yapması gerektiğini biliyorum, ama kesinlikle *bu kadar da* aptalca değil. Fakat Fiona gülmek için elinden geleni yaptı ve belki de bu, bir bakıma, bir dönüm noktası oldu: Bu son birkaç haftadır kaçıp durduğum fiziksel çekimin nihai bir kabulü.

Bu an çabucak geçip gitti.

Dr. Bishop’un gelmesi çok sürmedi. Genç ve sırık gibiydi, gözlerinin altında kocaman torbalar ve tehlike işaretleri veren sersemlemiş ve yumruk sarhoşu ifadesi vardı yüzünde. Bana sanki otuz saati aşkındır hiç uyumamış gibi geldi.

“Tamam, hemşireyle olayların üzerinden geçiyordum” dedi “ve yapılacak en iyi şeyin en kısa zamanda size bir yatak ayarlamak olduğuna karar verdik. Bu gece çok kalabalık ve tüm acil servis bölmelerine ihtiyacımız var, bu hem sizin hem bizim için en iyisi olacak. Şu anda radyolojide iğne atsan yere düşmez, bu yüzden röntgenleri sabaha bırakmak zorunda kalacağız. İlk iş olarak onları yapacağız. Her neyse, koğuşa geçer geçmez, hemen antibiyotik tedaviniz başlanacak.”

“Ama asıl olay” dedim, “boynundaki şu yumru. Bununla bir ilgisi olup olmayacağını merak ediyorduk—”

“Önemli olan şey, bir yatak bulmak” dedi Dr. Bishop. “Zor olan kısım bu. Bir yatak bulabilirsek, o zaman gülmeye başlarız.”

“Peki bu çok mu sürer? Beklemeye başlayalı—”

“Şu an için ne çıkarsa bahtına hali var burada.”

Ve bu tedirgin edici sözlerden sonra, ortadan kayboldu. Birkaç dakika sonra hemşire perdenin arasından kafasını uzattı.

“Burada her şey yolunda mı?”

Fiona başını salladı.

“Personelin bir kısmı yukarıda bir şeyler içiyor. Meşrubat, yani. Sadece Yılbaşını karşılamak için. Siz de bir şeyler alırmıydınız diye soracaktım.”

Fiona düşündü. “Biraz meyve suyu çok makbule geçerci. Portakal suyu filan.”

“Sanırım portakal suyu sıkıntısı vardı” dedi hemşire kuşkuyla. “Gideyim de ne yapabileceğime bakayım. Fanta olsa olur mu?”

Fanta da olur dedik ve ardından yine yalnız kaldık, çok uzun gibi gelen bir süre boyunca. Fiona’ya devamlı nasıl olduğunu sormak dışında, söyleyecek hiçbir şey gelmiyordu aklıma. Yorgun olduğunu söyledi. Tek yakınması buydu, yorgun hissetmek. Kıpırdamak veya doğrulup oturmak istemiyordu: Elimi tutarak, öylece uzanıyordu sedyede. Elimi sıkıca kavramıştı. Korkmuş bir hali vardı.

“Neden bu kadar uzun sürdü?” Sürekli söyleyip durduğum diğer laf da buydu. Gece yarısından hemen önce, bir şeyler olup olmadığını görmek için koridora çıktım. Etrafta tanıdık bir yüz aranarak, acil servis doktorunun bakışını yakaladım. Danışmaya doğru koşturuyordu. “Pardon, bakar mısınız?” diye haykırarak peşinden koştu, ama sonra bir sedyede kendinden geçmiş bir hastayı iten bir hemşireler ekibiyle karşılaştı. Sorular sormaya başladığında biraz ötede durup bekledim. Bir arabanın içinde neredeyse ölmüş halde bulunan hasta, anlaşılan, henüz getirilmişti hastaneye. Karbonmonoksit zehirlenmesi lafları ve onun kurtulma şansı konusunda ciddi, alçak sesli bazı sözler geçiyordu. Buna pek dikkat etmemiştim, ama sedye önümden geçerken hastanın yüzünü şöyle bir gördüm ve her nedense biraz tanıdık geldi. Bir an bu adamı daha önce bir yerlerde gördüğümden neredeyse emindim. Ama bu

duygu herhangi bir yerden geliyor olabilirdi –belki sadece sokakta birkaç kez rastladığım biri mesela- omzuma birinin dokunduğunu hissedip de hemşirenin ısıldayan bir yüzle şu sözleri söylediğini duyduğumda hemen aklımdan çıkıp gitti adam: “Bay Owen? Size iyi haberlerim var.”

Başta anlamadım, ama zihnin tedricen odaklanınca, sadece Fiona’yı ve ona bir yatak bulmayı düşünerek, ben de rahatlamış, savunmasız bir gülümsemeyle karşılık verdim. Hemşirenin iki plastik bardağı uzanmış ellerime tutuşturmaya çalıştığını fark edince, gülümsemem donup kaldı.

“Neyse ki portakal suyu kalmış” dedi. “Ve dinleyin.” Danışma masasındaki radyodan, Big Ben’in çanlarını duyabiliyorduk. “Saat on iki oldu. Size mutlu yıllar dilerim Bay Owen. Eski yıl gidiyor, yeni yıl geliyor.”

Mark

31 Aralık 1990

Saddam Hüseyin'e karşı bir savaşın kaçınılmaz olduğu açıkça ortaya çıktığında, Mark Winshaw Yılbaşı gecesi özellikle şık bir parti vererek kutlamaya karar verdi. Aslında o türden arkadaşı yoktu, ama gene de, kısmen birbirlerinin parıltılı refakati, kısmen de Mark'ın Mayfair'deki evinin kazandığı, savurganca konukseverlik şöhretinin vaadine kapılan yüz elliye aşkın davetliyi çekmeyi başardı. Çok az sayıda politikacı ve medya isimleri de (kuzenleri Henry ve Hilary de dahil) vardı, ama konuk listesinin büyük bölümü, ağarmış saçları ve göbeklerinin yavanlığı, ticaret ve sanayiin en zengin ve en nüfuzlu kumandanları olduğuna dair pek az belirti veren orta yaşlı adamlardan oluşuyordu. Mark, insan kümeleri arasında dolaşüyor, ara sıra selam vermek için duruluyor, hatta daha sık olarak bir çift laf etmek için duruyordu, ama bunun dışında her zamanki kadar yalnız ve anlaşılmazdı. Bu arada genç ve güzel Alman karısı (daha geçenlerde yeniden evlenmişti) konukları ağırlamakla o kadar meşguldü ki, o gece kocasıyla bir kez olsun konuştuğunu gören olmadı. Atmosfer canlıydı, ama Mark bu şamataya katılmadı. Pek içki bile içmedi; sadece bir kere dans etti; birbirlerini bodrum katındaki yüzme havuzuna atan bir manken grubuna rastladığı zaman bile, en ufak bir duygu ürpertisi hissetmeden uzaktan seyretti.

Hiç kimse bunda bir tuhafılık görmedi: Mark'ı tanıyanlar, onun bu kapalı tutumuna alışkındı. Eğlenmediği açıktı, ama o zaten nasıl eğleneceğini hiçbir zaman öğrenmemiştir ve kendisine gevşeyip rahatlama iznini kesinlikle vermezdi. Ebedi uyanıklık onun servetinin önkoşullarından biriydi. Saat 10:35'te, tamamen bir alışkanlık ne-

deniyle, güvenliği kontrol etmek için üst kata çıktı. Ana yatak odasındaki bir (tek kişilik) yatağın yanı başında, panelli bir kapı, bir duvar dolusu televizyon ekranı ve bir kontrol panelini barındıran küçük, penceresiz bir odaya açılıyordu. Sabırla teker teker ekranlara baktı ve doğru gitmeyen bir şeyler aradı. Yemek salonu, mutfaqlar, limonluk, havuz, yatak odaları, asansörler. Çalışma odası.

Mark çalışma odasında gördüğü şeyden herhangi bir şaşkınlık veya dehşet hissettiyse bile, gözlerinden bu hiç anlaşılmıyordu. Bu görüntüyü yanlış anlayıp anlamadığından emin olmak için, dikkatle izledi. Fakat yeterince açıktı. Smokinli bir adam masasına çömelmişti. Her nasılsa kilidi açmayı başarmıştı ve masanın üzerine bir sürü kağıt yayılmıştı. Adamın küçük bir kamerası vardı ve her belgenin içeriğini kaydederek masa boyunca ağır ağır ilerliyordu.

Adam işini bitirdiği zaman, kağıtları yerlerine koydu ve minyatür kamerasını pantolonunun içine kaydırıldı. Çabucak etrafına baktı ve kafasını kaldırdı, bununla birlikte, her hareketi izleyen, bir duvar lambasının ardına gizli kamerayı görmeyi başaramadı. İşte bu noktada Mark onu tanıdı. Bu adam Packard'dı.

Mark izleme odasından çıktı ve bu yeni bilgiyi soğukkanlılıkla kafasında evirip çevirerek asansörle zemin kata indi. Bu tür bir şey olmasını bekliyordu: Böyle bir şeyin olmasını daima beklersiniz. Mark şimdi küçük bir ayrıntıyı hatırladığından, bir bakıma mantıklıydı da: Packard tanıştıkları ilk gün de bir video kamera taşımaktaydı.

1983-1990

Graham idealleri yıkılmadan koleji bitirmişti, ama yedi yıl sonra, öğrencilik dönemindeki radikalizmi, görünüşe bakılırsa, geçmişte kalan bir şeydi: Uluslararası piyasaya hassas makineler arz eden ve merkezi Birmingham'ın hemen dışında bulunan Midland Ironmasters'ta bir yönetici mevkiindeydi artık. Bir evi, bir karısı ve bir şirket arabası vardı, yılın büyük bölümünü patronlarının kesesinden yurtdışında yolculuk ederek geçiriyordu ve İngiltere'nin en

nüfuzlu işadamları ve girişimcileriyle senli benli olmuştu. Kariyeri çok iyi planlanmış ve mükemmelen yolunda gittiğinin her türlü işaretini veriyordu; ama diğer yönetim kurulu üyeleri, onun gizli emelinin ne olduğunu bilselerdi şoke olurlardı.

Birmingham'a, mezun olmasından hemen sonra, gelişinden birkaç hafta sonra, bir John Cassavetes sezonunun ortasında iflas eden küçük bir sanat sineması için filmleri programlama işini üstlenmek üzere gelmişti. Graham işsizlik yardımı programını imzaladı ve yeni ev arkadaşlarından biri evlenip de düğün videosunu yapmasını kendisinden isteyinceye dek, birkaç ay çalışmadı. Sonuç o kadar profesyonelce olmuştu ki, Graham Bayan Thatcher'ın Girişim Fonları planlarından birine başvurarak, önce düğünlerle yetinip ardından yerel firmalar için tanıtım videoları alanına geçecek bir iş kurmaya karar verdi. Bu onun yıkıcı hayalci olarak öz imgesine tümüyle tersti, ama para iyiydi ve bu arada İşçi Partisi ile bölgedeki çeşitli kooperatifler, sendikalar ve kadın örgütleri için bilabedel işler yaparak vicdanını rahatlatıyordu. Akşamları *Screen, Tribune, Sight and Sound* ve *Morning Star*'ı dikkatle okuyor ve günün birinde yapacağı belgeselin hayalini kuruyordu: Sinemanın en göz kamaştırıcı kaynaklarının tümünü kullanarak dünya çapındaki kapitalist komployu acımasız, karşı durulamaz bir titizlikle ele alacak imgesel film uzunluğundaki belgesel. Bir James Bond filminin frapan öyküsüyle baştan çıkarıcı çekiciliğini birleştiren, bir Ken Loach veya bir Frederick Wiseman'ın siyasi görüşünü gerektiren, silah pazarı hakkında bir film yapmayı hayal ediyordu en çok da.

Bu henüz ulaşamayacak kadar uzak bir hayal gibi görünüyordu: Fakat Graham düşündüğünden bile kısa zamanda ve hiç beklenmedik bir kesime açılan bir kapı buldu. Packard Promos'a –tek kişilik firmanın adı buydu şimdi- Midland Ironmasters 1986 baharında başvurdu. Bu, şimdiye dek Graham'a önerilen en önemli iş anlaşmasıydı: Kendi üretim süreçlerinin her bir aşamasını yansıtan otuz dakikalık bir video istediler ondan. Bütçe görece büyüktü ve stereo ses sistemli yüksek çözünürlüklü kasetle çekim yapıyordu. Graham görevini dikkatle yerine getirdi ve filmin bir iş kopyasını firmanın yöneticilerine sunduğu zaman, çalışması büyük bir heyecanla karşılandı. Bunu bitmiş ürünün ambalaj ve dağıtımına ilişkin

sürekli görüşlerinin alındığı hararetli bir tartışma izledi: Onun rutin önerilerinden aşırı derecede etkilenmiş benzeyen çaylaklarla karşı karşıya olduğu çabucak ortaya çıktı. Ertesi gün işletme müdürü, Bay Riley diye biri, onu bürosuna davet etti ve kendisine Pazarlama Müdürü olarak bir iş teklifi yaptı. Graham'ın bu alana girmeye hiç niyeti yoktu ve kibarca teklifi geri çevirdi.

İki gün sonra fikrini değiştirecek bir şey oldu. Son kopyanın hazırlığı olarak, fabrika binalarında bazı çekimler yapıyordu ki, en son makinelerden bazılarını görmek için gelmiş benzeyen düzgün giyimli, sıçana benzeyen bir adam eşliğinde Bay Riley çıkageldi. Graham'la kamerasını gördükleri anda yaklaştılar ve Bay Riley ona birkaç dakikalığına çekimi durdurup durduramayacağını sordu: Açıkçası konunun kişisel ricası üzerine. Artık epeyce yaklaşmış olduklarından, gerçi fotoğrafını, Güney Afrika'ya yasadışı silah satışları hakkındaki bir dergi makalesinde görelî birkaç yıl olmasına karşın, Graham onu tanıdı.

“Sorun değil” dedi, kamera objektifinin kapağını kapatarak. Sonra elini uzattı. “Graham Packard, Packard Promos.”

Yabancı onun elini tutup isteksizce sıktı. “Mark Winshaw. Vanguard İthalat ve İhracat.”

Bay Riley göğüs geçirdi ve, bir gurur ve dalkavukluk karışımıyla konuştu: “Uzun ve verimli bir ilişkinin başlangıcı, umarım.”

O anda Graham hızla birkaç karar aldı. Eğer Ironmasters Mark Winshaw'la iş yapıyorsa, bunun tek anlamı, makinelerinin, muhtemelen diğer tüm Ortadoğu ülkelerinden çok daha hızla silahlanmakta olan Irak'ta mühimmat üretiminde kullanılmasına, bilerek veya bilmeden, izin verdikleri olabilirdi. Bay Riley'nin sözlerinden, büyük, uzun vadeli bir kontrat gibi bir anlam çıkıyordu. Eğer bu şirkette işe girerse, anlaşmanın ilerleyişini takip edecek, belki temaslar kurmaya başlayacak bir konumda olabilirdi: Kısacası, filminin konusu yapmak istediği ve şu ana kadar umutsuz derecede erişilmez görünen şebekenin içine sızma yolunu bulabilirdi.

Ve böylece o akşam eve gitmeden önce Bay Riley'yle görüşmek istedi ve adamın büyük şaşkınlık ve sevinçle karşıladığı üzere, teklifini yeniden düşündüğünü ve pazarlama görevini kabul etmek istediğini söyledi. Ve bunu izleyen iki yıl boyunca, ekibin coşkulu

bir üyesi olarak kendini öylesine canla başla kanıtladı ki, terfi ve fazladan sorumluluklar kolayca geldi; Pazarlama'dan Planlama'ya, Planlama'dan Genişleme'ye geçti ve 1989'da (düğününden kısa süre sonra), o yıl Nisan'da Saddam Hüseyin'in doğum gününde açılan Birinci Bağdat Uluslararası Askerî Üretim Sergisi'nde firmayı temsil etmeye davet edilerek Ironmasters'taki kariyerinin doruğuna ulaştı.

Bu arada, Bay Riley ile Mark Winshaw fabrika alanını terk eder etmez, kamerasını kapıp koşarak yukarıya, yönetim kurulu salonuna çıktı: Buradan otopark ve ön bahçe rahatça görünüyordu. Neyse ki salon boştu. Eğilerek görünmez oldu ve pencere pervazında sadece objektifi görünerek, Mark'ın kırmızı BMW'sinin yanında sohbet edip tokalaşırken iki adamın görüntülerini yakaladı.

Başyapıtı üzerindeki çalışma başlamıştı artık.

1990

“Kalat Salih'teki üs” dedi Graham, “bir yeraltı rampasından frenleri açık ve art yakıcıları çalışır halde kalkabilecek ki düzine uçak alacak büyüklükte on iki adet takviyeli beton yeraltı uçak hangarı barındırıyordu.”

Kulaklıkta kendi sesini dinleyince, yavan ve zorlayıcı olmaktan uzak buldu. Fakat bu sadece, sözlerle imgeleri senkronize etmesine yardım edecek deneme niteliğinde bir açıklamaydı. Film bittiğinde, sola yakınlığıyla tanına ve sesi apaçık yetkin olan bir oyuncuyu tutacaktı. Belki Alan Rickman veya Antony Sher olabilirdi. Kuşkusuz bu ancak projeyi destekleyecek gerçek bir para bulabilirse olacak bir şeydi, ama o cephede epeyce iyimser hissetmeye başlamıştı kendini artık. ITV şirketlerinin en büyüklerinin birinin iç haberler şefi Alan Beamish'le ön tartışmaları son derece yüreklendirici geçmişti: Hâlâ bir işi olduğu sürece, demişti Beamish, bu filme destek verilmesi için elinden gelen her şeyi yapacaktı.

Hava kararıyordu. Graham ışığı yakıp perdeleri çekti. Kurgu odası –aslında Edgbaston'daki evlerinin arka odalarından biri- hemen mutfağın üzerindeydi ve Joan'ın aşağıda gidip geldiğini, akşam yemeği hazırlıklarını tamamladığını işitebiliyordu.

“3 bin metrelik pist” dedi kasetteki sesi, “en yakın gözlemciler dışında herkesin gözünden saklanacak şekilde, çöl kilinden tepelerin ardına inşa edilmiş.”

Nisan 1987

Onları Kalat Salih’ten test alanına götüren cipte, Iraklı general Mark’a görüşünü sormuştu.

“Fena değil” dedi Mark. “Gerçi mürettebat bölümü oldukça zayıf görünse de.”

General omzunu silkti. “Her şeyi birden yapamazsınız. İnsanların yerine yenisini bulmak makineleri bulmaktan daha kolay.”

“O basınç kapıları emniyetli mi sizce?”

“Öyle sanıyoruz” dedi general. Güldü ve kolunu Mark’ın omzuna koydu. “Biliyorum, tek istediğiniz, daha pahalı olduğu için bunları İngilizler’den almamız.”

“Hiç ilgisi yok. Ben bir vatanseverim, hepsi bu.”

General yine güldü, bu kez daha da yüksek sesle. Yıllar içinde Mark’ın mizah anlayışını takdir etmeye başlamıştı. “Ne kadar da eski modasınız” diye dalga geçti. “Uluslararası bir çağda yaşıyoruz. Bu üsler de bunun bir tanığı. İsviçre hava geçirmez kabinleri, Alman jeneratörleri, İtalyan kapıları, İngiliz iletişim sistemleri, Fransız hangarları. Daha kozmopolit bir şey olabilir mi?”

Mark yanıt vermedi. Gözleri çölden başka hiçbir şeyi yansıtmayan, aynalı güneş gözlüklerinin ardına gizlenmişti.

“Bir vatansever!” dedi general, hâlâ bu şakaya kıkırdarak.

Test gürültülü fakat doyurucuydu. İran tank konvoylarını andıracak şekilde hazırlanmış, yirmi kilometreyi aşkın mesafedeki hedef bölgede 155mm’lik GCT’ler kulakları sağır edici gürültüyle infilak ederken, kumun derinliklerine kazılmış bir sığınaktan seyrettiler. Toplar Mark’ın düşünebileceğinden çok daha isabetli atışlar kaydediyordu ve generalin gözlerinin heyecanla ışıldadığını gördüğünde, kolay bir satış yapacağını anladı. Şoför onları Bağdat’a geri götürürken her ikisinin de keyfi yerindeydi.

“Biliyorsunuz, liderimiz sizin ülkeye hayranlık duymuyor değil” dedi general, Mark’ın vatanseverliği konusuna geri dönerek.

“Mesele, size güvenmesini güçleştiriyor olmanız. Bu yüzden bu konu onda bir çeşit aşk-nefret olayına dönüşmüş. Ordularımız hâlâ sizin Harp Okulu’nca hazırlanan kılavuzları kullanıyor. Hâlâ adamlarımızı eğitim için sizin hava üslerinize gönderiyoruz ve SAS’ınızın uzmanlığından yararlanıyoruz. İngiliz askerî eğitiminden daha iyisi yok. Biliyorum: Ben de Sandhurst’teydim. Keşke askerî dehanız diplomatik alanda onurlu niyetlerle desteklenebilseydi.”

Bağdat’ın merkezine dönmeden evvel, Selmanpak’taki Diyala Kimya Laboratuvarları’na saptılar; burada bir üniversite araştırma tesisi örtüsü altında sinir gazı üretimi yapan bir tesis kurulmuştu. Bu Mark’ın üçüncü ya da dördüncü ziyaretiydi, ama son derece sıkı korunan giriş kapılarından geçerek laboratuvarlara doğru eşlik edildiği sırada, operasyonun ölçeği ve etkililiği karşısında, daha önce olduğu gibi etkilenmekten kendini alamadı.

“Alman mühendisliği dünyanın en iyisi, buna hiç kuşku yok” dedi general. “Ve neden biliyor musunuz? Çünkü sadece fırsatçılardan oluşan bir ulus onlar. Almanya’da bizim Irak’ta gerçekleştirmeye çalıştığımız şeye gerçekten inanan insanlar var. İngilizler’in onlardan öğrenebileceği şeyler var. Siz ve ben 1958 öncesi dönemi hatırlayacak kadar yaşlı değiliz; o zamanlar donanımımızın neredeyse tamamı Büyük Britanya’dan gelirdi, böyle bir düzenleme için nostaljik olmak mükün. İşin el altından, kapalı kapılar ardında yapılması gerektiği zaman, onur filan kalmıyor. Biz müttefikler arıyoruz. İlişkiler istiyoruz. Ama sizin tek ilgilendiğiniz şey, anlaşmalar yapmak.”

Turlarını sürdürürlerken, general Mark’ı neden yine laboratuvara getirdiğini açıkladı. Yüksek derecede uçucu kimyasalların yan etkilerinden tedirgin olarak, yeni bir havalandırma tesisi kurabilecek bir müteahhit bulmak istediler.

“Çevre koruma konusunda bu kadar düşünceli olmanızdan memnuniyet duydum” dedi Mark.

Dostu bu şakadan, vatanseverlikle ilgili olandan bile daha çok hoşlanmışa benziyordu.

“Eh, teknisyenlerimize olabilecek en iyi çalışma koşullarını sağlamamız gerekiyor” dedi. “Ne de olsa, veterinerlik alanında önemli araştırmalar yapıyorlar.”

Sözlerini örneklercesine, araca geri dönerlerken Mark'ı hayvan barınağından geçirdi. Bir süre sonra, sinir gazı gereçlerinin etkililiğini test etmekte kullanılan av köpeklerinin havlamaları sohbetlerini bastırdı. Yakındaki bir çöp alanına seleflerinin leşlerinden oluşan yığınlar vardı.

Mayıs 1987

Havalandırma tesisi bulmak için Mark'ın çok araması gerekmedi. Selmanpak laboratuvarına daha önce de donanım göndermiş ve güvenilir, hızlı bir tedarikçi olduğunu kanıtlamış olan yaşlı epeyce ileri bir Alman sanayiciye gitti. Mark bu sanayicinin Rhine Vadisi'ndeki kır evine gitmekten daima zevk almıştı; bu evde, sözleşmeler Hitler'in, altın yaldızlı bir çerçeveye konulmuş resminin altındaki, muhteşem bir çalışma masasında imzalanır, çay servisi de genç ve güzel kızı tarafından yapılırdı. O gün de, özel bir lütuf olarak, kendisine fazladan bir eğlence sunulmuştu; sanayici bir dolabı açtı, 1930 ürünü bir dolaplı radyonun içine yerleştirilmiş bir hoparlöre bağlı iki makaralı bir teyp vardı içinde. Teypi çalıştırdığı zaman, tanıdık bir ses duyuldu ve sonraki on dakika boyunca, tüm hatiplik yeteneğiyle, dışarıda yaz çimenleri ve aşağıda ırmağın köpüklenen ucunun görüldüğü geniş manzara pencerelerini titreterek Führer'in ta kendisi kükredi.

"Bu konuşmayı duyduğum zamanı bugün gibi hatırlıyorum" dedi sanayici, bant sona erdiğinde. "Annemin mutfağında otuyordum. Pencereler açıktı. Masada gün ışığı oynayıyordu. Hava umut ve enerji doluydu. Muhteşem bir zamandı. Neden sanki yaşlı bir adam ara sıra gençliğine dönemiyor? Bazı insanlar bunu klişe, romantik bir şiir ya da duygusal bir şarkıyla yaparlar. Bense daima bu harika sesle yapabiliyorum" Dolabın kapağını kapattı ve dikkatle kilitledi. "Saddam Hüseyin iyi bir adam" dedi. "Kendimi genç hissetmemi sağlıyor. Ama bunu anlayacağınızı sanmam: İlkelerin hiçbir anlamı kalmadığı bir çağda doğdunuz siz."

"Eğer işler böyle yürüyorsa, Herr—"

“Benim için tam bir bulmacasıdır, Bay Winshaw. Benim için ve Reich’a hizmet edecek kadar yaşlı olan, siz daha kapımıza gelmeden çok önceden ailenizi gayet iyi tanıyan daha birçokları için.”

Mark ayağa kalktı ve çantasını aldı. Pek ilgilenmişe benzemiyordu.

“Saddam Hüseyin’in şu sözüm ona araştırma tesisinde tam olarak ne yaptığını biliyorum. Ayrıca ilk hedefinin İsrail olduğunu da biliyorum. Onu desteklememin nedeni de bu, elbette. Bizim tamamlanmasına asla izin vermediğimiz bir temizleme sürecini başlatacak. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz, Bay Winshaw?”

“Bir huyum var ki” dedi Mark, “o da, sattığımız şeylerin ne şekilde kullanılacağını sormamak—”

“Yapmayın, tevazuun alemi yok. Siz diplomalı bir mühendissiniz: Bir kimya mühendisi. En büyük firmalarımızdan birine Irak’a, mesela Zyklon B arzına aracı olduğunuzu gayet iyi biliyorum. Sözünü ettiğim temizlik süreci bu tür emtianın serbest dolaşımına dayanıyor ve gene de saçma sapan uluslararası kısıtlamalar altına alınan yasalarımız, bizim bunları ihraç etmemizi engelliyor. Ve böylece, kaderin cilvesiyle diyelim, idealleri canlı tutmak sizin gibi insanlara –ganimet avcılarına- kalıyor.” Mark’ın tepkisini bekledi, ama hiçbir şey göremedi yüzünde. “Zyklon B’nin nerede imal edildiğini biliyorsunuz, değil mi?”

“Elbette” dedi, fabrikayı defalarca ziyaret etmiş olan Mark.

“O fabrikanın tarihine aşina olup olmadığınızı merak ediyorum. 1942’de az daha müttefik bombardıman uçaklarınca tahrip ediliyordu. Bir İngiliz uçağı bölgede keşif yapmak üzere gizli bir görevle gönderilmişti, fakat Luftwaffe uyarıldı ve talihsiz pilotla mürettebatı vuruldu. Bu sizin için bir anlam ifade ediyor mu?”

“Ne yazık ki hayır. Bunun çok uzun zaman önce olduğunu unutmayın. O zaman ben daha doğmamıştım bile.”

Yaşlı adam bir süre daha ona baktı, ardından kapının yanındaki zilin ipini çekti.

“Çok doğru, Bay Winshaw. Fakat söylediğim gibi, hâlâ bir bulmacasıdır benim için.” Mark çıkarken, ekledi: “Kızım, eğer onu görmek istiyorsanız, şu anda kütüphanede.”

Aralık 1961

Mark, annesi Mildred'ın gözünde çok uzun zamandır, çözmenin hiçbir fayda vermeyeceği bir bulmacaya dönüşmüştü; bu yüzden –olaydan birkaç hafta sonra– hukuk fakültesini bırakıp kimya mühendisliğine kaydolduğunu söylediğinde hiç karşı çıkmadı. Bu haberi iletlediği mektup, annesine gönderdiği son mektuplardan biriydi. Anne oğulun hâlâ birbirine söyleyecek sözü varmış gibi yapmak anlamsızlaşmıştı: Ve birkaç yıl kadar, birbirini anlayamama ve birbirine karşı kayıtsızlık ucurumunu daha da ağırlaştıracak bir fiziksel mesafe oluştu aralarında.

Mildred'ın Mortimer'ın ellinci doğum günü partisine davet edilmesi, çok ender gördüğü Winshawlar'ın müreffeh yaşamlarına tanık olmasını sağladı. Uzun dulluk yıllarının büyük bölümünde, aile onu unutmuş gibiydi ve Mark'ın okul ve üniversite giderlerini ödemenin ötesinde mali yardım açısından pek az şey sunmuşlardı ona. Elli yaşına yaklaşırken, merkezi Londra'da bulunan bir Amerikalı şarap tüccarının sekreteri olarak mütevazı geliriyle geçinmeye çalışıyordu hâlâ. Amerikalı günün birinde şirketini kapatma ve Florida'ya geri dönme niyetini bildirdi; Mildred tam kendini kasvetli haftalar boyu iş bulma ajanslarına gidip gelme ihtimaline hazırlayacaktı ki, adam, bu kez sekreteri değil, karısı sıfatıyla kendisiyle birlikte Amerika'ya gelmesini teklif ederek şaşırttı onu. Şoktan çıkması üç gününü aldı; o gün teklifi kabul etti.

1986 kışında iki ay arayla birbirini izleyen huzur dolu ölümlerine dek Sarasota dışındaki bir sahil evinde rahat bir yaşam sürdüler. Mildred İngiltere'den ayrıldıktan sonra oğluyla bir daha hiç konuşmadı. Son konuşmaları Oxford'da bir öğle yemeğindeydi ve o zaman bile, ikisi de konuşmayı uygarca sürdürmekte güçlük çekmişti. Sonunda Mildred kendisini küçük görmekle suçlamıştı oğlunu.

“Küçük görmek’ biraz aşırı kaçır” demişti Mark. “Sadece sürdürdüğün yaşam tarzına bir anlam veremiyorum.”

Bu Mildred'ın aklına ara sıra gelen bir sözdü: Belki akşam yemeğinden sonra, okyanusa bakarak ve olmak isteyeceği başka bir yer olmadığını düşünerek kocasıyla verandada otururken.

1976

Her ne kadar Mark, Amerika'ya gitmesinden sonra annesiyle hiç konuşmadıysa da, onu bir kere gördü. Bu, onun Irak'la yaptığı anlaşmaların ilk dönemlerinde, "Sanayi Bakanlığı"nı temsil eden ve büyük bir böcek ilacı fabrikası inşaa için, uzmanlaşmış donanım sağlamakta acelesi olan Hüseyin adlı ters, ayı gibi bir adamla ilk tanıştığında oldu. Mark adamın istediklerini öğrendiğinde, onun imal etme niyetinde olduğu bileşiklerin -Demeton, Paraoxon ve Parathion dahil- birkaçının kolaylıkla sinir gazına dönüştürülebileceğini derhal fark etti. Bununla birlikte, projenin potansiyel müşterilere tarımsal programın bir parçası olarak sunulmasında hiçbir sakınca görmedi ve Hüseyin'e, kimyasal karışımlar için gereken son derece aşırıya dirençli fiçılar tedarik edebilecek bir Amerikan şirketiyle irtibata geçirmeye söz verdi.

Bağdat'a gönderilen şirket temsilcilerine, ekinlerini çöl çekirgelerinden koruyamayan Iraklı çiftçilerin büyük derdi hakkında ikna edici bir öykü anlatıldı. Bu temsilciler Miami'ye döndüler ve -bu tehlikeli alanda hiç deneyimi bulunmayan- yerel işgücünün toksik kimyasallarla uğraşma konusunda eğitilmelerini sağlayacak pilot bir fabrikanın projesini hazırlamaya koyuldular. Fakat tasarımı tamamlamadan önce, Mark aracılığıyla, Hüseyin'in pilot bir fabrika kurmayı istemediğini öğrendiler. Bir an önce tam ölçekli üretime başlamak istiyordu. Bu, güvenlik bilincine sahip Amerikalılar açısından kabul edilebilir değildi; dolayısıyla, bu anlaşmadan 6 milyon dolarlık bir komisyon almayı uman Mark'ın araya girmesi ve Miami Hilton'un bir konferans salonunda iki taraf arasında bir toplantı düzenlemesi gerekti.

Toplantı başarılı geçmedi. Mark kumsala bakan bir pencerenin önünde dikildi ve bir yandan gizli gündem, öte yandan aşırı kural koyma suçlamalarıyla pazarlıklar kesilirken sessizce dinledi. Bir kez bile gözlerini gümüşsü kum şeridinden ayırmaksızın, Amerikalılar'ın çantalarını sertçe kapatıp çıktıklarını duydu. Hüseyin'in homurdanmasını ve "Bu adamların kafalarına bir baktırmaları gerekiyor. Zengin olma fırsatlarını teptiler" diye yakın-

masını işitti. Mark yanıt vermedi. Salonda itidalini yitirmeyen tek kişi oydu. Para yararlı olabilirdi, ama bunu telafi edebilirdi. Bir de Almanları deneyecekti.

Bir önceki gün, Everglades'ten Gulf Coast'a doğru bir araba yolculuğu yapmıştı. Sabah boyunca süren yolculuk onu turist çekim merkezleri olarak yeniden yapılandırılan Kızılderili köyleriyle, bataklik tekneleriyle ve kurbağa bacağı ve timsah-burger servis eden yol kenarı kafeleriyle Tamiami Yolu boyunca Naples'a götürmüştü. Buradan Bonita Springs ve Fort Myers üzerinden kuzeye giden otoyola çıktı ve öğleden sonra geç saatlerde Sarasota yakınlarına vardı. Hiç mektup göndermediğinden, daha önce bir zarfın üzerine yazmamış olsa da, annesinin adresini ezbere biliyordu. Ama Mark onunla şimdi bile konuşmak istemiyordu. Neden geldiğini kendine bile sormamıştı. Evi bulduktan sonra, okyanus kıyısından bir kilometre daha ilerledi, kumsala inen toprak bir yola saptı. Bu yolun sonuna park etti; bulunduğu yerden evi rahatça görebiliyordu.

Kocası o öğleden sonra kasabaya alışverişe gitmişti, ama şansa bakın ki, Mildred'ın kendisi bahçedeydi. Sadece dışarıda oturup bir dergi okumak, belki Vancouver'daki üvey kızına bir mektup yazmaya başlamayı düşünmüştü, ama bahçıvanın her zamanki gibi çimenlikteki ayırık otlarını iyi temizlemediğini görünce, çok geçmeden dizlerinin üzerinde bu inatçı otları kökünden sökmeye girişmişti. Arabanın kaportasına yaslanıp kendisine bakan adamı neredeyse hemen fark etti. Ayağa kalktı, eliyle gözlerini siper ederek adama baktı. Onu tanımıştı artık, ama kıpırdamadı, el sallamadı, seslenmedi; onun duygularını açığa vurmeyen bakışlarına aynı şekilde karşılık vermekle yetindi. Mark'ın gözlerinin olması gereken yerde boş çukurlar vardı. Yakından baksaydı, gökyüzünün koyu mavisinden başka hiçbir şeyi yansıtmayan aynalı gözlüğünü takmış olduğunu anlayacaktı. Ama Mildred olduğu yerde kaldı ve bir iki dakika sonra tekrar diz çöktü ve otları ayıklamaya devam etti. Kafasını tekrar kaldırıp baktığında, adam gitmişti.

Eylül 1988

Graham'ın araştırmaları ilerledikçe, Mark'ın aile geçmişi hakkında bir şeyler öğrenmenin iyi olacağını hissetmeye başladı ve ona yardım edebilecek birinin olduğunu hatırladı. Michael Owen'ın ismi son birkaç yıldır gazetelerin sanat sayfalarından kaybolmuştu, romanları artık kitapçılarda bulunmuyordu ve Winshawlar hakkındaki kitabı henüz yayımlanmamıştı. Belki de tüm proje hiçbir yere varmamıştı; fakat aynı şekilde, diye akıl yürütmüştü Graham, hâlâ üzerinde çalışıyor olması da mümkündü ve eğer durum buysa, her türlü değerli bilgiye ulaşması mümkündü (bununla ne yapacağını bildiğinden değil, zira siyasal naifliğinin derinliği, aralarında geçen az sayıdaki sohbetten bile açıkça ortadaydı). En azından birkaç kez telefon etmeye değerdi gene de.

Bu telefonların ilki Joan'a edildi. En son irtibat kurmalarının üzerinden iki-üç yıl geçmişti ve onun hâlâ Sheffield'da yaşadığından bile emin değildi, ama üçüncü çalışta açtı ve sesindeki sevinci anlamamak mümkün değildi. Evet, hâlâ aynı işi yapıyordu. Hayır, artık odalarını öğrencilere kiralamıyordu. Evet, elbette onun adına Michael'la temas kurmaya çalışabilirdi, gerçi şu andaki adresini bilmiyordu. Tuhaftı ki, o da önümüzdeki birkaç hafta içinde Graham'a telefon etmeyi düşünüyordu, çünkü ayın sonunda Birmingham'da bir konferans vardı ve onunla buluşup bir kadeh bir şey içmeyi ister mi diye soracaktı. Eski günlerin hatırına. Graham, tabii, olur, dedi, neden olmasın. Eski günlerin hatırına.

Garip olan şey, sonradan her ikisi de düşündüğünde, hatırına buluşmaya karar verdikleri "eski günlerde" masada eğilip birbirlerini öptükleri veya kanepede birbirlerine sarılıp dillerini birbirlerinin ağzına soktukları veya birlikte yatağa kendilerini bırakıp sanki yaşamları buna bağlıymışçasına seviştikleri tek bir akşamı bile hatırlamıyorlardı. Gene de, Joan Birmingham'a geldiğinde, bütün bunlar birbiri ardına gerçekleşti. Ve bir kez olduktan sonra, Joan oradan ayrılıp Sheffield'daki evine, işine ve yalnız hayatına dönmeye garip bir şekilde isteksiz olduğunu gördü. Ve birkaç günlük (büyük bölümü Graham'la yatakta geçen) ücretsiz izin kullanmasının ardından, geriye döndüğünde, yaptığı ilk işlerden biri evini satışa çıkarmak oldu. Aynı zamanda orta İngiltere'de bir iş aramaya

başladı. Biraz zaman aldı, çünkü iş bulmak iyiden iyiye zorlaşmıştı artık, Joan kadar deneyimli ve nitelikli biri için bile; fakat yeni yılda Harborne'daki bir kadın sığınağı işletmesinde bir iş buldu ve Graham'ın evine taşındı, ve Şubat ayında bir gün ikisi de yerel nüfus müdürlüğüne gitmek üzere izin aldılar ve öylece aniden evlendiler: Graham kendisinin asla evlenecek bir tip olmadığına inanmıştı, Joan ise bunda çok geç kaldığını ve kendisiyle evlenecek birini bulamayacağını düşünmeye başlamıştı.

Dolayısıyla, her ne kadar Michael'la temasa geçmeyi hiç başarmasa da, Graham'ın ilk telefonu kesinlikle boşa gitmemişti. Michael sanki uzun bir tatile çıkmış gibiydi: Ya da belki artık telefonlara yanıt vermiyordu.

1981

Mark Winshaw'un Oxford'daki St. John's College şapelinde Lady Frances Carfax'la düğünü, tepeden tırnağa muazzam bir olay olmuştu. İngiltere durgunluğun pençesine düşmüş olabilirdi, ama bu durum, törene katılan ve ardından Carfax Ailesi'nin kır malikanesinde (en azından bir gazetenin verdiği bilgilere göre) ertesi gün öğleden sonra saat dörde kadar hâlâ devam eden debdebeli partide bir araya gelen aristokrasi ve iş dünyasının seçkin mensuplarını pek etkilememişe benziyordu.

Aslına bakılırsa, parti evlilikten daha uzun sürdü.

Mark ve Lady Frances akşamın erken saatlerinde kutlamalardan ayrıldılar ve Nice'e giden bir uçağa bindiler: Oradan bir taksiyle balayına başlayacakları Mark'ın Riviera'daki villasına gittiler. Gece yarısından az sonra vardılar ve ertesi gün öğleye kadar uyudular; o zaman Lady Frances, Mark'ın arabalarından birini alıp sigara almak üzere en yakın köylerden birine doğru yola koyuldu. Birkaç yüz metre gitmişti ki, devasa bir patlama oldu ve araba alevler içinde kalıp yoldan çıkarak kayalık uçuruma yuvarlandı. Derhal can verdi.

Bu kayıp Mark'ı perişan etti. Araba, dünyada yaklaşık üç-dört tane kalmış gece mavisi bir 1962 Morgan Plus 8 Drop Head Coupé

idi ve yerinin doldurulması imkansızdı. Kuzeni Henry'yi aradı; o da sorumlunun bulunması için istihbarat servislerine talimat verdi, ama soruşturmanın sonuçlarını beklemek zorunda kalmadı. Üç hafta sonra bir Iraklı diplomat onunla temas kurdu ve Cavendish Square'da bir randevu verdi. Oradan arabayla Kent kırlarındaki kuytu bir eve gittiler. Ön avluda, el değmemiş, fildişi renkli 1938 model üstü açılır bir La Salle sedan park edilmişti.

“Bu sizin” dedi diplomat.

Tuhaf bir yanlış anlamamanın söz konusu olduğunu anlattı. Mark'ın kendileriyle olduğu gibi İranlılar'la da iş yaptığının gayet tabii farkındaydılar: Ciddi bir girişimciden beklenebilecek bir şeydi bu. Gelgelelim, bir muhbir tarafından Mark'ın aynı zamanda askerî sırları satmak için konumunu kullandığı şeklinde yanlış bir bilgi alınmıştı. Saddam bunu duyunca çok öfkelenmiş ve derhal cezalandırılmasını emretmişti. Şimdi bu bilginin asılsız olduğu ortaya çıkmıştı: Gerçek suçlu belirlenmiş ve derhal yok edilmişti. Masum bir adamın ve Iraklılar'ın en değerli dostunun hayatını kurtarmak üzere müdahale eden talihe ancak şükran duyabiliyorlardı. Onun malına verdikleri hasarın farkındaydılar elbette ve bu arabayı, devam eden sevgi ve saygılarının bir nişanesi olarak kabul etmesini umuyorlardı.

Mark'ın resmî şükran ifadeleri, bu olaya duyduğu gerçek öfkeyi gizledi. Lady Frances'le evlilik yararlı olabilirdi. Daha çok işin cinsel yönünü iple çekiyordu –gerçi, dürüst olmak gerekirse, ne hayal gücü ne de fiziksel yetenekleri bakımından, genellikle Bağdat'a yaptıkları yolculuklarda hizmetlerinden yararlandığı fahişelerle karşılaştırılabilirdi- ama daha önemlisi babasının, kendisinin de sızmaya çalıştığı Güney Amerika pazarında bir dizi nüfuzlu bağlantısı vardı. Büyük olasılıkla onları hâlâ kullanabilirdi, ama eğer genç ve çekici karısı yardımcılarıyla yanında olsaydı, her şey daha kolay olurdu elbette.

Her şeyin ötesinde, Mark birinin kendisi hakkında yalanlar söylemesini kabul edilemez buldu ve intikamını almaya karar verdi. Ara sıra yaptığı birkaç aylık soruşturmanın ardından, muhbirin yakın geçmişte Irak'ın nükleer programına katılan önde gelen bir Mısırlı fizikçi olduğu ortaya çıktı. Yeni işverenlerinin gözüne girmeye

hevesli fizikçi, iki meslektaş arasındaki bir sohbet sırasında kulak kabartarak öğrendiği bu boş dedikoduyu tekrarlamıştı; ama doğru olup olmadığını araştırma zahmetine bile girmemişti. Her ne kadar Iraklılar yanıltıldıklarına deli gibi kızmışlarsa da, fizikçi gözden çıkarılamayacak kadar değerliydi ve bu konuda hiçbir şey yapılmadı. Gelgelelim, Mark'ın düşüncesi farklıydı. İsraililer'in, kendilerine sunulan Saddam'ın askerî ihtiraslarını engelleme fırsatından büyük memnuniyet duyacaklarını biliyordu; böylece Mossad'daki bir bağlantının kulağına bazı ketum sözcükler, talihsiz Mısırlı'nın kaderini belirlemeye yetti. Fransa'yla nükleer bir işbirliği programı kapsamında Iraklı teknisyenlerin düzenli olarak eğitim gördükleri Sacy'ye'deki deneysel araştırma merkezine gitmek üzere Paris'te kaldığı sırada gerçekleşti bu. Erkenden oteldeki odasına çekildi ve ertesi sabah ezilmiş ve hırpalanmış cesedi oda hizmetçisi tarafından koridorun ayak ucunda bulundu. Bir insanı döverek öldürmek uzun, gürültülü ve zorlu bir iştir, Mark bu yöntemi seçtiklerine şaşırdı. Gene de, ertesi sabah bu haber İsrail radyosunda verildiğinde, kendine mahrem bir tebessüm iznini verdi; ve spikerin "Irak'ın bir atom bombası yapma projesi iki yıl geciktirilmiş oldu" diye eklediğini duyduğunda, bir kez daha gülümsedi, çünkü ne de olsa, bunun sonuçlarından olumsuz etkilenecek olan kendisi değildi.

Ekim 1986

"Bana şu Hüseyin denen adamı anlatsana" dedi Henry, Mark'la birlikte Heartland Kulüp'ün özel odasında, yemeğin ardından, harıl harıl yanan şömine ateşinin önünde karşılıklı neredeyse yatarcasına oturuyorlardı. Aile dedikoduları konuşulup bitmişti (Winshawlar'da asla uzun bir süre olmazdı bu) ve iki kocaman Havana purosunu henüz yakmışlardı.

"Ne öğrenmek istiyorsun?" dedi Mark.

"Yani, onunla şahsen tanıştın, değil mi? Onunla iş yaptın, vs. Ne çeşit bir herif bu?"

Mark düşünceli bir şekilde savurdu dumanı. "Söylemesi zor aslında. Kendini pek ele vermeme eğiliminde."

“Evet, ama bak” dedi Henry, öne eğilerek. “Burada çok hassas bir zeminde yürüyoruz. Anladığım kadarıyla, adam bize açık çek yazmayı öneriyor. Silahlar, uçaklar, füzeler, bombalar, mermiler – adını sen koy, hepsini istiyor, ve eğer biz satmayacak olursak, doğruca Fransızlar’a ya da Almanlar’a veya Yankiler’e ya da Çinliler’e gidecek. Bu fırsatın avcumuzdan kayıp gitmesine izin veremeyiz. İhracat rakamları şu anki haliyle yeterince berbat –üzerinde düzeltmeler yapmamızdan sonra bile. Fakat, biliyorsun, eğlence anlayışı siyasi mahkuma birkaç bin volt elektrik vermekten oluşan bir adamla fazlasıyla dost olmaya başlarsak, birkaç kişi kaşlarını kaldıracabilir. Anladığım kadarıyla, bu elektrikleme işine karşı değilmiş.”

“Kötü niyetli söylentiler” dedi Mark, puro dumanını çalımli bir tavırla üfleyerek. “Bunu doğrulayacak hiçbir şey görmedim ben.”

“Şuna bir bak, söz gelimi” dedi Henry, yelek cebinden buruşuk bir broşür çıkararak. “Bize bu şeyi” (ilk sayfadaki isme baktı) “kendilerine IDD diyen bir grup gönderdi. Irak’ta Demokrasi Destekçileri. Bayağı kötü şeyler yazıyor. Sen ne diyorsun buna?”

Mark gözkapakları yarı kapalı, broşüre baktı. Ayrıntıların birçoğunu zaten biliyordu. Keyfi tutuklamalar, gece yarısı baskınları, asılsız muhalefet veya yıkıcılık, yanlış türden örgütlere mensup olma veya yanlış türde bir mitinge katılma veya Baas Partisi’ne katılmayı reddetme veya Baas Partisi’nin yanlış kanadına katılmayı kabul etme suçlamaları. Gözaltına alınanların her seferinde aylarca tek kişilik hücrelerde alıkonulduğu veya elli-altmış diğer mahkumla birlikte yerde uzanmak, geceleri işkence kurbanlarının teybe kayıtlı, gündüzleri de gerçek çığlıklarını dinlemek zorunda bırakıldığı Bağdat’ın “Kamusal Güvenlik Dairesi”ndeki akıl almaz koşullar hakkında her şeyi biliyordu. Bu işkenceler hakkında da her şeyi biliyordu: Kadınların ve erkeklerin nasıl haşlandığı, yakıldığı, dövüldüğü ve coplar ve şişelerle nasıl tecavüze uğradığını; ütüyle nasıl dağlandıklarını, gözlerinin, kulaklarının, burunlarının ve göğüslerinin nasıl kesildiğini, parmaklarına, cinsel organlarına ve burun deliklerine nasıl elektrik verildiğini; işkencecilerin işlerini görürken nasıl hayvan maskeleri taktığı ve vahşi hayvanların ses kayıtlarını çaldıklarını; çocukların annelerinin gözünün önünde nasıl işkenceye uğradığını ve gözleri bağlanarak nasıl böcekler veya aç

bırakılmış kedilerle dolu torbalara tıklandığını; sırtüstü yere yatırılan kadınların ve erkeklerin ayaklarına nasıl tahta sopalarla sabitlenip tabanlarının nasıl coplandıklarını, ardından tuzlu sıcak su üzerinde nasıl yürümeye zorlandıklarını, hepsini. Mark bütün bunları daha önce duymuştu, bu yüzden yarı kapalı gözleriyle şöyle bir göz attığı broşürü kuzenine geri verdi.

“Vahşice abartılı, bana sorarsan” dedi. “Bu uç görüşlerdeki azınlık gruplar fanatikleri yanlarına çekmeye çalışıyorlar: Söyledikleri hiçbir şeyi gerçekmiş gibi kabul edemezsin.”

“O zaman Hüseyin’in bunlardan hiçbirine bulaşmadığı kanısında mısın?”

“Eh, sert bir adam, bunu inkar etmenin alemi yok” dedi Mark, dudaklarını büzerek. “Katı, ama adil: Ben onu böyle tanımlayabilirim.”

“Yani bir parça kaba elmas mı demek istiyorsun?”

“Kaba elmas. Tastamam.”

“Peki ama, bütün bu silahlarla ne yapmak niyetinde?” dedi Henry. “İran’a haddini bildirdiğine göre.”

Sabırı taşan Mark güldü. “Henry, bunlarla ne yapma niyetinde olduğunun ne önemi var ki? Herhangi bir zarar verecekmiş gibi görünmeye başlarsa, o zaman ona saldırıp tüm silahlarını yok edecek bir bahane buluruz. Sonra gene satmaya başlarız.”

Henry bu sözlerin mantığını gözden geçirdi ve hiçbir kusur bulamadı.

“Bana kalırsa” diye devam etti Mark, “bu meselelerde çok moda olan o midesi çabuk bulanma tavrı sana pek de uymuyor.”

“Yo, ben değil” dedi Henry. “Bizim endişemiz Dışişleri, ve bir de o küçük ıslak battaniye Howe. Bu şeyleri satma konusundaki bütün o çekinceleri öne süren o.”

“Peki ne olacak?”

“Eh, bana söylediklerin temelinde” dedi Henry, koltuğuna biraz daha gömülerek, “Şimdilik savaşı Ticaret ve Sanayi Dairesi’nin kazandığını söyleyebilirim. Önümüzdeki bir iki ay içinde Bağdat’a birilerini gönderip Iraklılar’a güzel, şişkin bir kredi anlaşması önermelerini söyleyeceğim. Amerikalılar ne kadar vermişti onlara?”

“Birkaç milyar sanırım: Ama bu sadece tahıl ve benzeri içindi. Resmî olarak yani.”

“Hmm. Sanırım biz de yedi-sekiz yüz milyon sterlin verebiliriz. Bu nasıl geliyor kulağa?”

“Gayet iyi. Sanırım çok işlerine yarayacak.”

“*Sanıyorum*” dedi Henry, öne doğru eğilip Mark’ın gözlerinin içine bakarak, “Hüseyin bu paraya el uzatacak, günün sonunda. Demek istiyorum ki, krediye tamam, ama eninde sonunda geri ödeyeceğinden emin olmak isteriz.”

Mark şu sözleri söylemeden önce dikkatle düşündü: “Irak’ın büyük doğal kaynakları var. Açıkçası bu hızla harcamaya devam ederse, para erir gider: Ama çok zengin bir komşusu olduğunu unutmama. Zengin ve zayıf bir komşu.”

“Kuveyt mi?”

Mark başıyla onayladı.

“Sence istila eder mi?”

“Bir an bile tereddüt etmez.” Henry bu bilgiyi sindirirken o gülümsedi. “Ama buna daha çok var” dedi. “İyi haberleri Bağdat’a götürecek şanslı çocuk kim?”

“Clark muhtemelen. Onu tanır mısın?”

“Şöyle böyle. Dürüst bir adama benziyor.”

“Biraz fazla hızlı ve aktif, dürüst olmak gerekirse” dedi Henry. “Onu ne yapacağımızdan emin değiliz. Fakat bu olayda kesinlikle bizimle birlikte.” Broşürü ağır ağır buruşturdu. “Eh, sanırım bu da ateşe gitse iyi olur” dedi ve şömineye doğru uzandı.

“Veya alternatif olarak” dedi Mark, onu tam zamanında durdurarak, “bunu Hilary’ye verebilirsin. Şu ünlü balta işlerinden birini yaptırır ona.”

Henry bir an bunun üzerinde düşündü.

“İyi fikir” dedi ve broşürü yeniden cebine koydu.

20 Ocak 1988

Saat akşam altıya geliyordu ve başka herkes eve gitmişti, ama Graham, telefonun çalmasını bekleyerek hâlâ Midland Ironmasters’taki gri, az mobilyalı bürosunda oturuyordu. Alıcıya bir kayıt

aygıtı eklenmişti. Son birkaç yıldır yaklaşık elli saatlik telefon konuşmasını kaydetmişti, ama bunun ancak birkaç dakikasının kullanılabilir olduğunu biliyordu ve henüz bütün bunları elden geçirme işine girişmemişti bile. Artık en kısa zamanda yapılması gerekiyordu bu işin. Film için topladığı malzemedeki tehlikeli dengesizliğin kendisi de farkındaydı: Çok fazla ses, çok fazla durgun fotoğraf, yeterli olmanın yanına bile yaklaşamayan hareketli görüntü. Belki de birkaç ciddi riski göze almanın zamanı gelmişti.

Makine sanayiindeki yaşça büyük bir meslektaşından gelecek bir telefonu bekliyordu; bu meslektaş o gün Londra'da bir toplantıya gitmiş ve sonuçla ilgili haberi Graham'a telefonla haber vereceğine söz vermişti. Toplantı Ticaret ve Sanayi Dairesi'nden bir üst düzey görevliyle ve ihracat lisansları vermekle ilgiliydi.

Irak'a ihracat yapmak isteyen makine gereçleri imalatçıları hâlâ Dışişleri Bakanlığı'nın çıkardığı engellerle karşılaşıyorlardı. Daha geçenlerde Geoffrey Howe, kabineye yeni kısıtlamalar konulmasını önermişti ve bu bile tek başına, artık İngiliz Irak yanlısı lobisinde güçlü bir ses (en nüfuzlu üyelerinden biri, İngiltere'de bir imalat üssü temin etmek üzere Iraklılar tarafından satın alınmış Matrix Churchill) olan Makine Gereç Teknolojileri Birliği üyeliğine şok dalgaları göndermeye yetmişti. Durumu açıklığa kavuşturmaya yönelik resmî başvurular TSD'ye yapılmış, ödülü de bu toplantı olmuştu. Hükümet siyasasının almakta olduğu yönün açık bir göstergesini sunma vaadi veriyordu.

Telefon her an gelebilirdi. Graham bütün gün boyunca telefonun başında oturmuştu. Şimdi artık deli gibi acıkmıştı ve açık, mavi bir kış gökyüzünün siyaha dönüşmesini izlemişti.

Telefon altıyı on geçe çaldı.

O akşam eve dönerken kaseti arabasındaki teybe koyduğunda şunları dinledi:

- *Graham. Kusura bakma, seni çok beklettim.*
- *Sorun değil, sorun değil.*
- *Bazılarımız öğle yemeğine gitti ve biraz uzun sürdü, korkarım.*
- *Sorun değil, gerçekten. O zaman kutlayacak bir şeyiniz vardı, öyle mi?*

- İyi bir toplantıydı. Çok olumlu.
- Ne, yoksa—
- Yeşil ışık. Bize yeşil ışık yaktılar.
- Yani şey mi demek istiyorsun —
- Tamamen açık. Hiç sorun yok. Onlara göre, biz ülkemizin itibarıyız. İhracatın lokomotifi, falan filan işte.
- Ama yani, kısıtlamalar ne olacak—
- Eh, bilirsin, biraz dikkatli olmamız gerekecek, hepsi o.
- Dikkatli mi? Nasıl olur da—
- İşte bize bazı tavsiyelerde bulundular, bilirsin işte, askerî... makinelerin askerî uygulamasını ağırdan almak. Bunların neye yaradığını söylemek konusunda biraz dikkatli olacağız, filan işte.
- Ne, yani genel—
- “Genel mühendislik” gibi ya da ne bileyim, bu makinelerin barışçıl şeyleri olabileceğini vurgulamak—
- kullanımları—
- barışçıl uygulamaları, ve biliyorsun, uygulamalarının tüm yönünü vurgulamak.
- Fakat yani, biliyorlar, açıkça...
- Ah, yani, hepsi biliyor, evet.
- Yani, her şey açık, bizim ne ... sattığımız?
- Söylediğimiz gibi, bir savaşın ortasında araba yapacak değiller, değil mi?
- Onlara, söyledin mi bunu?
- Hayır, yani, daha sonra, birinin söylediği şeydi.
- Peki bunu umursadılar mı?
- Ah, hiç kimse umursamıyor. Hiçbirinin umurunda değil.
- Yani o zaman her şey yolunda şey için —
- Ne sattığımıza zerre kadar aldırış etmiyorlar, temel olarak.
- O zaman patrona söyleyebilirim. O da çok —
- Çok sevinecek, söylemeliyim ki —
- Bahse girerim herkes öyle olacak.
- Evet, burada elimizden geleni yaptık. Kutlamak için bir şişe açarsın artık.
- Sanırım yapacağım. Yani neden olmasın.
- Bak, kapatmam gerekiyor.

– Peki, zaman ayırıp –telefon ettiğin için teşekkürler. Sırtımdan büyük bir yük kalktı sanki. Biliyorsun, şey yapabileceğim –sıkışabileceğim, bir parça sıkıntılı görünen şeyler vardı—

– Hemen kapatmam gerek, başka bir toplantımız var.

– Tamam. Bir iki gün içinde gene konuşuruz.

– Konuşuruz tamam.

– Tamam. Teşekkürler tekrar.

– Kal sağlıklıcala.

– Sen de öyle. Hoşça kal.

Graham kaseti çıkardı, radyo çalışmaya başladı gene. Eski bir Huey Lewis şarkısını çalan BRMB istasyonuydu. Onun en sevdiklerinden biri değil.

28 Nisan 1989

“Görüyorum ki bir sürü fotoğraf çekiyorsunuz. Eve, karınıza ve çocuklara götürmek için tatil resimleri mi?”

Graham hemen döndü, üniformalı bir muhafızla karşılaşacağı beklentisiyle; ama bunun yerine kendisiyle konuşanın, ona iyi yürekli bir cin görüntüsü veren lastiksi bir gülümsemeyle kısa, tıknaz, koyu renk saçlı bir adam olduğunu gördü. Kendisini Louis olarak tanıttı ve Belçikalı bir satıcı olduğunu söyledi. Graham’a kartını verdi.

“Görülecek çok şey var” dedi Graham. “Hiçbir şeyi unutmak istemiyorum.”

“Haklısınız: Bu bayağı bir olay, değil mi? Yani, Saddam Hüseyin’in doğum günü Bağdat’ta hep önemli bir gün olmuştur. Tüm otobüsler çiçeklerle süslenir, okullarda çocuklar özel doğum günü şarkıları söylerler. Ama bu yıl, gerçekten özel bir şey yapmış.”

Birinci Bağdat Uluslararası Askerî Üretim Sergisi gerçekten de adının şanına layıktı. Yirmi sekiz ülke temsil ediliyordu ve neredeyse yüz elli farklı şirket çadırlar ve pavyonlar açmıştı: Iron-masters ve Matrix Churchill gibi küçük firmalardan, uluslararası

devlere –Thomson-CSF, Construcciones Aeronauticas ve British Aerospace’e varıncaya dek. Tüm yıldız isimler buradaydı: Bağımsız tasarımcı Gerald Bull, Astra Holdings’ın standında süper silahının bir ölçekli modelini gösteriyordu; Fransız alım-satımcı Hugues de l’Estoile, Alan Clark’ın başyaveri David Hastie ile, Fao Projesi ihalesini –Irak’ın kendi uçak imalat üssünü kurmasına yardım edecek uzun vadeli bir havacılık ve uzay programı- kimin kazanacağı konusunda dostça bir rekabete girişmişlerdi; bu arada, Fransa’nın askerî havacılık sanayiini tek başına kurmuş olan büyük Marcel Dessault’nun oğlu Serge Dessault’yu ise standına yaklaşıırken Iraklılar bir pop star gibi çılgınca alkışlıyorlardı.

“Daha fazla kısıtlama olacağını sanmıştım” dedi, fotoğraf makinesini Irak’a götürmek konusunda yeterince endişelenmişken, şimdi kamerasını getirmedigi için kendisine lanet eden Graham.

Louis şaşırmış göründü. “Ama neden? Bu gizli bir toplantı değil ki. Asıl amaç herkese açık olması, başarılarımızı gururla göstermemiz. Burada dünyanın her yerinden gelmiş gazeteciler var. Saklayacağımız hiçbir şey yok. Hiç kimse yasadışı bir şey yapmıyor. Hepimiz caydırıcılığa ve her ülkenin kendini savunma hakkına inanıyoruz. Siz de aynı fikirde değil misiniz?”

“Aa-a, evet—”

“Elbette aynı fikirdesiniz. Aksi halde, neden şirketiniz, modern teknolojinin bu muhteşem örneklerini göstermek üzere sizi buraya yollayacaktı ki? Bana gösterebilir miydiniz, lütfen?”

Louis’nin Ironmasters pavyonunda gördüğü şeyden etkilendiği açıktı: Polonya, Macaristan ve Romanya standlarındaki oldukça zavallı görünümlü ve 1960’lardan kalma makine gereçleriyle karşılaştırıldığında gerçekten de iyiydi. Bazı İranlı alıcılarla bir anlaşma ayarlayabileceğine ilişkin birkaç ipucu verdi: Fakat bu müphem kaldı. Bu arada, Graham’dan hoşlanmışa benziyordu ve sonraki birkaç gün boyunca gayri resmi rehberliğini üstlendi. Onu, MiG-29’lar içinde tüyler ürpertici akrobatik hareketler yapan Iraklı pilotları seyretmek için VIP locasına götürdü; kimi zaman o kadar alçaktan uçuyorlardı ki, seyirciler kendilerini yere atıyorlardı. (Gösterilerden sadece birisi kötü gitti; bir Mısırlı pilot yanlışlıkla başkanlık sarayının üzerinden uçu ve derhal Cumhuriyet Muhafız-

ları tarafından vuruldu, Alphajet'i Bağdat'ın meskun bir kesimine düşerek yirmi sivili öldürdü.) Louis, Graham'ı Albay Hüseyin Kamil Hasan el-Mecid'le tanıştırdı; kendisi Baas Partisi'nin yükselen yıldızlarından biri ve bu serginin, bir çöl karargahını andıracak şekilde kurulmuş dev bir pavyonda konuklarını karşılayan ev sahibiydi. Louis ayrıca onu, Irak'a uzun vadeli dört milyar dolarlık kredi veren BNL Atlanta'dan Amerikan bankerleri Christopher Drogoul ve Paul Van Wedel gibi nüfuzlu isimlerle tanıştırmaya hep hazırды.

"Saatlerini fark ettiniz mi?" diye sordu Louis.

"Saatlerini mi?"

"Onları bir daha gördüğünüzde saatlerine bir göz atın. Özel yapım: İsviçre malı. Üzerlerinde de Saddam Hüseyin'in yüzü var. Bunlar şahsi hediye: Çok büyük bir onur, sanırım. Buradaki pek az kişi, belki üç-dört kişiye böyle bir şeref bahşedilmiştir. Herhalde Mösyö de l'Estoile. Ve elbette, söylemeye bile gerek yok ki, Bay Winshaw'a."

Graham ani ilgisini belli etmemeye çalıştı. "Vanguard'dan Bay Winshaw mu?"

"Bay Winshaw'la tanışmışsınızdır herhalde. Ortak bazı işler yapıyorsunuz."

"Bir iki kez, evet. Şimdi onun da burada olma ihtimali var mı acaba?"

"Ah evet, burada, bundan emin olabilirsiniz. Ama pek kendini göstermemeyi tercih eder, bildiğiniz gibi. Aslına bakılırsa, bu akşam onunla yemek yiyeceğim. Sizin saygılarınızı da iletelim mi?"

"Lütfen" dedi Graham; ardından sorma cesaretini toplamadan biraz tereddüt etti: "Bir iş toplantısı mı acaba?"

"Bir bakıma öyle denebilir" dedi Louis. "Hepimiz belirli bir örgüte mensubuz: Oldukça özel bir tür kulüp. Aslında, teknik meselelerle ilgili. Silah sistemlerimizin üretim ve dağıtımındaki güvenlik sorunlarını tartışmak üzere düzenli olarak toplanırız."

Graham onun hangi örgütten söz ettiğini biliyordu: AESOP, yani Avrupa Silah Gereçleri ve Yakıt Güvenliği Birliği. Fakat Mark'ın da üye olduğunu öğrenince şaşırdı. Bu tür işlerle uğraşacak zamanı olduğunu sanmazdı.

“Her neyse” dedi Louis, “bu akşam fazla iş tartışılacağını sanmıyorum. Daha çok sosyal bir toplantı olmasını bekliyorum. Siz de gelsenize, Bay Packard. Gerçekten çok iyi olur gelmeniz.”

Graham kabul etti.

Bağdat’ın göbeğinde çok sessiz ve pahalı bir lokantanın arka tarafında küçük özel bir salon ayırılmıştı. Sadece beş konuk vardı: Mark, Louis, Graham ve haşın bir Hollandalı ile gürültücü bir Alman. Yemekler Fransız mutfağındandı (tümü de Ortadoğu mutfağını mahkum etmekte son derece konuşkandı); şampanya kaliteli (Roederer Cristal 77) ve mebzuldü. Her konunun kendine özel güzel, narin Filipinli bir garsonu vardı; kızlar servis yapmak üzere masaya uzandıkları sırada, mini eteklerine bir el sokulduğunda veya göğüsleri hoyratça okşandığında kıkırdıyor ve çok hoşlarına gitmiş gibi görünüyordlardı. Graham’ın garsonunun adı Lucila idi: Şimdiye kadar, diğerlerinin hiçbirinin isimlerinin sorulduğunu sanmıyordu. Louis ile Mark’ın arasında oturuyordu: Mark, önceki görüşmelerine göre, fark edilebilir bir şekilde daha az içine kapalı ve savunmalı gibi görünüyordu. İşi ve Bağdat Fuarı ile, görececek gözü olan herkesle, Saddam’ın askerî ihtiraslarını açıkça ortaya koyması hakkında çene çalıyordu. Graham bu sohbeti ceketinin iç cebindeki ince bir teybe kaydediyordu: Bu, zamanı dikkatle takip etmesi gerektiği anlamına geliyordu, bu yüzden kasetin tersine çevrilme zamanı geldiğinde (yanında iki C90 getirmişti), teyp çıkırdayarak kendisi kapanmadan evvel, kimseye sezdirmeden tuvalete gitmesi gerekiyordu.

Her halükarda, kişisel nedenlerle, eve gittikten sonra bu teyp-leri silecekti.

Louis, birinciyle ikinci tabak arasında, garsonuyla birlikte yukarı çıkarak gözden kaybolan ilk konuk oldu. Yaklaşık bir saat kadar yoklardı. Onlar döner dönmez, sıra Hollandalı’ya geldi. Bu işler sürerken, Graham’ın hesabına göre, konuklar sekiz şişe şampanyayı tüketmeyi başarmıştı gene de. Lucila’nın, neden onun da kendisine, diğer konukların garsonlarına gösterdiği davranışlarda bulunmadığı konusunda kafasının karıştığının farkındaydı. Diğerleri gibi geleneksel anlamda çekici değildi: Teni hafifçe lekeli ve çiçek bozuğuydu ve hüznünü, boş bakışlı bir neşe görüntüsü ardına

saklamakta onlar kadar başarılı sayılmazdı. Sinirliydi ve yemekleri servis ederken ara sıra bir şeyler döküyordu. Graham, kendisi biraz rahatlayabilse, kadının da kendini daha iyi hissedeceğini tahmin ediyordu, ama ayık kalmaya çalıştığı için bu çok zordu.

Ana yemek –pirzola- servis edilmek üzereyken, Mark ona döndü: “Bizim kaba olduğumuzu düşünmezsiniz umarım, Bay Packard, ama şu anda ilgilenmemiz gereken bir iki iş meselesi var. Sanırım bu sizin de çekilmeniz için iyi bir fırsat olur.”

“Çekilmek mi?”

Mark, Lucila’yı göstererek, gözleriyle bir işaret yaptı. Graham başını sallayıp masadan kalktı.

Üst kattaki küçük, rahatsız bir yatak odasına çıktılar; yatak yapılmamış ve son kullanımın ardından dağınık bırakılmıştı. Oda temiz, fakat loş ve çirkindi. Halıda, epeydir oradaymış gibi görünen kan damlaları vardı. Kapı kapanır kapanmaz Lucila soyunmaya başladı. Graham durmasını söylediğinde, sersemlemiş gibi oldu. Graham, onunla sevişmek istemediğini, çünkü evli olduğunu ve kadınların hiç tanımadığı erkeklerle yatmasının doğru olduğunu düşünmediğini söyleyerek açıklamaya çalıştı. Lucila başını salladı ve yatağa oturdu. Graham da yanına oturdu, birbirlerine gülümsediler. Graham onun hem rahatladığını hem de biraz alındığını görebiliyordu. Ona nereden geldiği ve Irak’ta ne yaptığı hakkında birkaç soru sormaya çalıştı, fakat İngilizcesi iyi değildi ve ayrıca, sorulardan biraz rahatsız olmuşa benziyordu. Her ikisi de aşağıya dönmelerinden önce, belirli bir süre orada kalmaları gerektiğini biliyordu. Derken Lucila bir şey hatırladı ve dolaptaki çekmecelerden birini açarak, bir deste iskambil çıkardı. İkisi de doğru dürüst bir kağıt oyunu bilmiyorlardı, bu yüzden birkaç el Eşek oynadılar. Yatağın yanındaki komodinde duran şişede hâlâ biraz şampanya vardı, ve çok geçmeden ikisi de kıkırdamaya başladılar. Son birkaç gündür bütün o dolaplardan, dikkatli olma çabasından, sonu gelmez gerginlikten sonra, Graham ansızın özgürleşmiş hissediyordu kendini: Dünyada, çakırkeyf, genç ve güzel bir kadınla yabancı bir odada bu aptal kağıt oyununu oynamaktan başka yapmak istediği bir şey yoktu ve derhal bir arzu dalgası sardı onu; Lucila, gözlerinde görür görmez tanıdı bunu. Bakışlarını çevirdi. Oyunu

daha sessiz bir şekilde bitirdiler; artık lokantaya inmenin zamanı gelmişti.

Mark ve dostlarını, bir yandan peçetelerine ve masa örtüsüne bir dizi çemberler çizirken gürültülü ama dalgacı bir tartışma içinde buldu. Bu çemberlerin her biri, içlerine yazılmış BB, A, H, ve B harfleriyle eşit olmayan dört parçaya bölünmüştü. Biraz çabayla, Graham, Louis'den bir sarhoş açıklaması koparmayı başardı: Daha sonra, ayrıntıları kendi araştırmalarıyla teyit edecekti. Anlaşıldı ki, AESOP'un güvenlik önlemleri konusundaki araştırmayla hiçbir ilgisi yoktu. Bu, Avrupalı silah satıcılarının Irak'ın askerî şartlarının yarattığı en büyük sorunlardan biriyle başa çıkmak için kurulan gayri resmi bir örgüttü: Talebin muazzam boyutları göz önüne alındığında, mühimmat şirketleri üretim kotalarını, hükümette şüphe uyandırmayacak kadar nasıl yükseltebileceklerdi? Yanıt AESOP idi: Üye ülkelerin her birinden önde gelen satıcılar bir araya gelebilir ve işi kendi imalatçıları arasında eşit şekilde paylaştırabilirdi.

“Bu rakamların” dedi Louis, ona bir peçete verip, bölünmüş çembere işaret ederek, “bizim komisyonlarımızı temsil ettiğine karar verdik. Gelecek yılki komisyonlarımız.”

“Ama toplamı yüz etmiyor” dedi Graham.

Louis katıla katıla güldü.

“Bunlar yüzde değil ki” dedi, gözleri ışıldayarak. “Bunlar milyon dolarlar!” Graham'ın gizleyemediği şaşkınlığını görünce daha da yüksek sesle güldü ve odayı, garson kızları, üç dostunu ve gülmüş tabağın içindeki dana etinin tümüyle tükenmiş kalıntılarını içine alan geniş bir jestle kolunu uzatırken tüm vücudu sarsılıyordu. “Ama ne lokma, ha, Bay Packard? Ne lokma!”

Sonraki yarım saat boyunca, masanın çevresindeki atmosfer gitgide neşelendi ve Graham gitgide havaya uyumlu görünmediğini biliyordu.

“Onaylamaz bir dudak bükme görüyorum halinizde” dedi Mark Winshaw bir ara. “Nedenini anlamıyorum. Öngörülebilir gelecekte sizin şirketinize Irak pazarında aslan payını sağladım.”

“Biraz yorgunum, hepsi o” dedi Graham. “Bütün bunlar biraz fazla geldi.”

“Ya da belki, benim gibi, bütün bu kutlama şenliğini fazla gü-rültülü ve bayağı buluyorsunuzdur.”

“Belki.”

“Ama gene de kolejde oldukça ateşli bir delifişek olmanızı an-lıyorum, Bay Packard.”

Graham kahvesini yudumlarken durakladı.

“Size bunu kim söyledi?”

“Ah, tüm akıllı işadamlarının yapacağı tarzda, birkaç rutin araş-tırma yaptım. Anlaşılan, son birkaç yıl içinde bayağı bir büyümüş-sünüz.”

“Ne anlamda?”

“Siyasal olarak, demek istiyorum. Bakalım: Siz Sosyalist İşçile-rin mi, yoksa Devrimci Komünistlerin mi mali komitesindeydiniz?”

Graham morali tam bir çöküntüye uğramaya başladığı halde, cesurca gülümsedi. “Sosyalist İşçilerin.”

“Bayağı uzun bir yolculuk o zaman, değil mi, devrim yuvasın-dan Bağdat’taki bu lokantaya?”

“Dediğiniz gibi” diye karşılık verdi Graham, “Çok büyüdüm.”

“Umarım öyledir, Bay Packard. Burada çok yüksek oynuyoruz ne de olsa. Sizin güvenebileceğim bir adam olduğunuzu düşünmek hoşuma gidiyor: Söz gelimi, zor bir durumda soğukkanlılığını ko-ruyabilecek bir adam.”

“Sanırım bunu yapabilirim” dedi Graham. “Sanırım bunu zaten gösterdim bile.”

Mark garson kızlardan birini, mini eteğinin ucundan yakaladı ve kendine çekti.

“Elma” dedi. “Biraz elma istiyoruz.”

“Tabii efendim. Fırında veya herhangi bir sosla mı isterdiniz?”

“Sadece beş elma getir.”

“Ve şu müziğin sesini de aç!” diye haykırdı kızın arkasından Louis. “Yükselt, iyice aç sesini!”

Kız döndüğünde, Mark tüm garson kızları duvarın önüne dizdi.

“Ha, şu oyun!” dedi Louis, büyük bir keyifle ellerini çırparak, “Bu oyuna *bayılıyorum*.”

Mark her kızın başına birer elma koydu, ardından ceketine uza-nıp bir tabanca çıkardı.

“İlk kim başlıyor?”

Sarhoş olmalarına karşın, kurşunu hedefin bir metre kadar yanına gidip aplikleri kıran Louis dışında, diğerlerinin kusursuz atıcılar olduğu ortaya çıktı. Kadınlar çığlık atıp inlemişler, ama kendi elmalarına nişan alındıktan sonra bile yerlerinden kıpırdamamışlardı.

Sonunda sıra Graham’a geldi. Daha önce eline silah almışlığı bile yoktu; ama Mark Winshaw’un onu canavarca bir sınavdan geçirdiğinin ve geri çevirecek olursa, kendine hakim olamazsa, o zaman maskesinin düşeceğinin ve çok geçmeden, günler içinde değilse bile haftalar içinde kendi canını kaybedeceğinin farkındaydı. Tabancayı kaldırdı ve Lucila’ya nişan aldı. Zavallı kızın göz yaşları çeşme gibi akıyordu ve korku dolu gözlerinde, Graham anlayamama ifadesini de gördü: Üst kattaki odada paylaşmış oldukları kahkahalar ve samimiyetin yakaran yankısı. Eli titriyordu. Bu şekilde bir süre dikilip kalmış olmalıydı, çünkü Mark’ın, “Zaman geçiyor, Bay Packard” dediğini işitti, ardından diğerlerinin ellerini çırpıldığını ve mızıkça çalıyorlarmışçasını dudaklarından ses çıkararak Giyom Tell Uvertürünü söylemeye başladıklarını işitti. Ve tam o sırada Lucila bastıramadığı ilk hıçkırığını salıverdiğinde, Graham yaptı: Yaptığının anısıyla ürperip terleyerek uyandığı her gece yarısında; hatıranın ani berraklığıyla boğazından yükselen yumruyla bir konuşmanın ortasında odadan çıkmak veya arabayı aniden otoyolun banketine çekmek zorunda kaldığı her zaman, kendinden nefret etmeye yol açtığı şeyi. Tetiği çekti.

Graham neredeyse aynı anda kendinden geçti, bu yüzden kurşunun elmayı paramparça edip Lucila’nın ardındaki duvara saplandığını veya onun dizlerinin üzerine yığılıp cilalı parkelere kustuğunu görmedi. Yüksek sesli müziğin ve seslerin, sırtını sıvazlayan ve biraz daha kahve içirmeye çalışan insanların şöyle böyle farkındaydı; daha sonra, kafası ellerinin arasında, pantolonu bileklerine inmiş, içerisi kendisinin sulu dışkı kokusuyla dolu, sessiz minik penceresiz odada sadece kendisinin ifadesiz ve mekanik biçimde robot gibi tekrarladığı tek sözcüğün duyulduğu tuvalette kendine geldi.

Joan. Joan. Joan.

Graham, Mark Winshaw'un saygısını kazanmıştı. Bu, yirmi aylık sessizliğin ardından, Mayfair'deki evine bir Yılbaşı partisi daveti şeklinde zuhur etti.

31 Aralık 1990

Graham en erken saat on birde kibarca özür dileyip ayrılabilceğini düşünüyordu. Mark'a, karısı ve sekiz aylık kızlarıyla birlikte olabilmek için Birmingham'a o gece döneceğini söyledi.

"Ama sizi henüz Helke'yle tanıştırmadım" diye itiraz etti Mark. "Gitmeden önce onunla bir çift laf etmeniz gerek. Arabanızı yakına mı park etmişsiniz?"

Öyleydi. Mark anahtarları alıp şoförlerinden birine verip arabayı derhal ön kapıya getirmesini söyledi. Bu arada, Graham da yeni Bayan Winshaw'la birkaç nezaket sözü alışverişine girmek zorunda kaldı; kadın ona göz korkutucu ölçüde güzel göründü. Ondan hoşlanmak istemiyordu —onun zengin bir sanayici ve kötü şöhretli bir Nazi sempatizanının kızı olduğunu bildiğinden— ama soluk güzelliği ve tuhaf şekilde koket tavrı, şu ayak üstü görüşmede bile, bunu zorlaştırmıştı.

Birkaç dakika sonra, direksiyonun başına oturduğunda, Graham rahat bir nefes aldı. Terden sıırıslılam olmuştu. Derken, başının arkasına indirilen bir darbeye kendinden geçti.

Clapham'daki kapalı bir garaja götürüldü. Şoför, motor hâlâ çalışırken onu arabadan çıkardı ve egzoz borusunun yakınına, yere yatırdı. Dört beş kez yüzünü, bir kere de midesini tekmeledi. Pantolonunu çıkardı, kamerasını aldı ve Graham'ın bacaklarının üzerinde sıçradı. Sonra garajdan çıktı ve kapıları arkasından kilitledi.

Midesine atılan o tekme bir hata olmuştu, zira Graham'ı yarı yarıya kendine getirecek bir şok etkisi yaptı. Fakat birkaç dakika boyunca kıpırdamaya muvaffak olamadı, bu süre boyunca vücudu güç kazandıkça, beyni hızla oksijenden yoksun kalıyordu. Sonunda, inanılmaz bir çabayla, şoför koltuğuna doğru süründü. Arabayı vitese geçirdi ve geri geri garaj kapılarına doğru gitti. Kapıyı par-

çalayacak kadar hızlı değildi, bu yüzden bir kez daha denedi. Yine yetmedi: Ve tüm yapabildiği bu kadarla kaldı.

Fakat gürültü yoldan geçen bir grup sarhoşun dikkatini çekmişti; adamlar zorlayarak kapıyı açmayı ve arabayı sokağa çıkarmayı başardılar. İçlerinden biri bir telefon kulübesi bulmaya koştu.

Graham kaldırımında yatıyordu, çevresi yabancılarla sarılı olarak.

Cankurtarandaydı. Işıklar yanıp sönüyordu ve yüzüne bir maske takılmıştı.

Hastanedeydi. Hava çok soğuktu.

Big Ben'in çanları gece yarısını çaldı.

Ocak 1991

Portakal suyu bardaklarını alıp kabine götürdüm. Fiona kendisininkini ağır ağır ve minnettarlıkla içti: Ardından benimkinin yarısını da içti. Biraz kafam başka yerdeymiş gibi görüldüğümü söyledi ve ne olduğunu sordu bana.

“Buraya getirilen şu adam. Kendinde değil ve gerçekten bayağı kötü durumda. Bu beni biraz sarstı.”

Fiona, “Üzüldüm. Ne Yılbaşı geçiriyorum sana!”

Ben, “Aptallık etme” dedim.

Gitgide zayıf düşüyordu, bunu görebiliyordum. Portakal suyundan sonra sedyesine uzandı ve hemşire yeniden ortaya çıkana kadar konuşmaya çalışmadı.

“İlerleme raporu” dedi hemşire neşeyle. “Rahibeler size bir yatak bulmaya çalışıyorlar ve bulunduğu anda sizi doğruca koğuşa geçireceğiz ve Dr. Bishop antibiyotiklerinizi verecek. Mütahassısı-mız Dr. Gillam şu anda çok meşgul, bu yüzden sizi görmeye sabah gelecek.”

Bu bana pek de ilerleme gibi gelmemiştii.

“Fakat bir saati aşkındır bir yatak arıyorsunuz. Sorun nedir?”

“Büyük sıkıntı var” dedi. “Noel’den hemen önce bazı cerrahi koğuşları kapatıldı ve bu bir domino etkisi yarattı. Bir sürü cerrahi hastasının artık diğer koğuşlara geçirilmesi anlamına geliyor bu. Mevcut tüm yatakların bir dosyasını tutuyoruz ama sürekli güncellenmesi gerekiyor. Size bir tane bulduğumuzu düşünmüştük ve rahibeyi bir kontrol etmesi için gönderdik ama o yatağa birinin yatırıldığını görmüş. Her neyse, fazla uzun sürmeyecek.”

“İyi” dedim, sertçe bir sesle.

“Yalnız bir sorun var.”

“Ya?”

Bir süre sustu. Kendini bir nedenle kötü hissettiğini söyleyebilirdim.

“Şey, olay şu, bu kabine ihtiyacımız var. Korkarım sizi buradan aktarmak zorundayız.”

“Aktarmak mı? Ama bizi aktaracağınız bir yer bulamadığınızı söylemediniz mi şimdi?”

Buldukları anlaşıldı. Fiona’nın sedyesini koridora götürdüler, yanında oturmam için bana bir sandalye verdiler ve bizi orada bıraktılar. Yatağı bulmaları için bir buçuk saat daha geçti. O süre boyunca başka hiçbir doktor ilgilenmedi: Gerek stajyer doktor, gerek seçkin Dr. Gillam tamamen meşguldü, bu yüzden, bir şekilde hayatta kalmayı başarmış olan yeni gelenle –tanır gibi olduğum adamlar- ilgilendiğini düşündüm. Hemşireler Fiona’yı almaya geldiğinde saat neredeyse iki olmuştu ve o zamana değin adamakıllı çaresiz ve korkmuş görünüyordu. Elini sıkıca tuttum ve dudaklarından öptüm onu. Buz gibiydi dudakları. Sonra onun koridordan götürüşlerini izledim.

Personel eve gitmem ve biraz dinlenmem konusunda ısrar etmişti, ama ben ancak bu talimatın ilk bölümünü yerine getirmeyi başarabildim. Fiziksel olarak tükenmiş durumdaydım, yalnız hastaneden eve kadar bütün yolu yürüyüp eve saat dörtten sonra vardığımdan değil. Ama beş altı kilometre ötede, ışıkları azaltılmış bir koğuştaki Fiona’nın da gözleri boş boş tavana dikilmiş olarak uyanık olduğunu bilerek, hiç uyuyabilecek gibi hissetmiyordum kendimi. Gardrobun önünde diz çökmüş halde bulmamdan itibaren, güvenle o yatağa yatabilmesi için beş saat geçmişti –bu saatler içinde durumu açıkça kötüye gitmişti. Ama gene de hiç kimse ihmalkarlık etmemişti, görebildiğim kadarıyla: Atmosfer çılgın bir durumdaydı, randıman oranı baskı altındaydı. Peki nasıl bu kadar uzun sürmüştü?

Üstümü çıkarmadan, perdeleri kapatmadan yatağa uzandım. Bir yatak basit bir şeydir, ya da ben hep öyle sanırdım. Hatırlayabildiğim kadarıyla, ömrüm boyunca şu ya da bu yatakta hiç uyumadan geçirdiğim gecelerin sayısı bir düzineyi belki aşar. Hastaneler de yataklarla doluydu. Hastanelerin tüm anlamı buydu: Yataklarla dolu odalardan ibaretti bu binalar. Tıp bilimine saygımın daima sınırlı kaldığı doğrudur. Sağaltmadığı birçok hastalık olduğunu biliyordum, ama bana son derece nitelikli bir grup doktor ve hemşirenin

bir hastayı bir yerden diğerine aktarmakta böylesine bir güçlük çekebileceği hiç aklıma gelmemişti: Bir kabinden bir yatağa yani. İşlerin bu durumundan kimin sorumlu olduğunu merak ediyordum (evet, Fiona, hâlâ komplolara inanıyordum), insanların zaten zor olan yaşamlarını daha da zorlaştırmaktan nasıl bir çıkar sağladıklarını düşünüyordum.

Sabah onda hastaneyi aramam söylenmişti. Bu arada temas kurmam gereken kimse var mıydı acaba? Kalktım ve adres defterini almak için Fiona'nın dairesine gittim. Bana hiç söz etmediği isimlerle doluydu ve arka kapağın içine sokulmuş, Mart 1984 tarihli bir mektup vardı. Muhtemelen bu defterdeki çoğu kişi altı yedi yıldır Fiona'dan haber almamışlardı. Bir tanesi, herhalde, yeniden doğmuş bir Hristiyan olan eski kocasıydı. Bildiğim kadarıyla boşanmalarından beri görüşmemişlerdi, bu yüzden onu işe karıştırmanın bir anlamı yoktu. İş arkadaşlarından her zaman hoş bir şekilde söz ederdi: Belki onlara bir telefon etmem gerekiyordu. Ama elbette birkaç gün sonrasına kadar onlar da işyerinde olmayacaktı.

Yalnızdı: Tamamen yalnızdı. İkimiz de öyleydik.

Oturma odamdaki yemek masası hâlâ mumlu akşam yemeğimiz için hazırды, ben de her şeyi kaldırdım ve ardından Yeni Yıl'ın ilk gününün şafağının Battersea üzerinden hafifçe söktüğünü gördüm. Hava aydınlandığında, bir duş yapmayı düşündüm ama bunun yerine iki fincan koyu kahve yaptım. Bir üç saat daha bekleme ihtimali beni dehşete düşürüyordu. Annemi ve babam hastanede yatarken boş günlerini doldurmak için nasıl elinden geleni yaptığını düşündüm. Dairemde bir sürü eski gazete vardı, ben de bunları toparlayıp bulmacalarını çözmeye başladım. Yarım düzinesini neredeyse anında bitirdim, derken sözlükler, başvuru kitapları ve eşanlamlılar sözlüğü kullanmayı gerektiren dev boyutlu şifreli bir bulmacada takılıp kaldım. Aslında aklımı boşalttığı filan yoktu, ama öylece oturmaktan iyiydi hiç değilse. Beni ona yirmi kalaya kadar oyaladı, o zaman hastaneyi aradım.

Beni bağladıkları hemşire Fiona'nın hâlâ “çok zayıf” görüldüğünü anlattı ve istiyorsam gelip onu görebileceğimi söyledi. Ona teşekkür bile etmeden büyük bir kabalıkla telefonu kapattım ve merdivenden aşağı koşarken neredeyse bacağımı kıracaktım.

Koğuş dolu, fakat sessizdi: Hastaların çoğu ciddi biçimde hasta olmaktan çok, canı sıkılmış görünüyordu. Fiona hemşire odasının yakınındaki bir yataktaydı. Onu ilk bakışta tanıyamadım, çünkü burnu ve ağzı oksijen maskesinin altında görünmüyordu. Koluna bir serum bağlanmıştı. Orada olduğumu anlaması için omzuna dokunmak zorunda kaldım.

“Merhaba” dedim. “Sana ne getireceğimi bilemedim, o yüzden biraz üzüm aldım. Hiç de özgün bir şey değil ama...”

Maskeyi çıkartıp gülümsedi. Dudakları hafifçe maviye dönmüştü.

“Çekirdeksiz” diye ekledim.

“Sonra biraz yerim.”

Elini tuttum, buz gibiydi; maskeden biraz daha nefes alması için bekledim.

Fiona, “Beni buradan aktaracaklar” dedi. “Başka bir koğuşa.”

“İyi ama neden?” dedim.

“Yoğun bakıma” dedi.

Duyduğum paniğin yüzüme yansımaları engellemeye çalıştım.

“Bu sabah bana bir sürü şey yaptılar. Bir saat kadar sürdü. Korkunçtu.”

“Ne tür şeyler?”

“Her şeyden önce” dedi, “Dr. Gillam geldi, uzman. Çok iyi bir kadın, ama bir şeye kızmış gibi bir hali vardı. Röntgeni burada çekmelerini söyledi. Derhal. Yatakta doğruldum ve plakayı buraya koydular. Sonra nefesimi tuttum. Bu çok kötüydü. Sonra bir kan gazı tahlili istediler, bunun için iğneyi alıp bir damar açmaya çalıştılar. Şurada.” Bana bileğini gösterdi, bir sürü delik izi vardı. “Sanırım ilk seferde yapmak zor oluyor.”

“Seni ne zaman nakledecekler?” dedim.

“Yakında, herhalde. Neden geciktiklerini bilmiyorum.”

“Sorunun ne olduğunu söylediler mi sana?”

Başını olumsuz anlamda salladı.

Dr. Gillam beni bir odaya aldı. İlk olarak onun akrabası olup olmadığını sordu, ben hayır dedim, sadece bir arkadaşım. Fiona’yi

ne zamandır tanıdığımı sordu, ben de yaklaşık dört aydır dedim, Fiona'nın ailesi olup olmadığını sordu, ben hayır dedim, hakkında bir şey bilmediğim amca-dayı veya kuzenler olması dışında. Sonra ben Fiona'nın neden böyle ansızın hasta olduğunu sordum, o da bana zatürriyeden başlayarak her şeyi anlattı. Bir yerlerden şiddetli zatürrie kapmıştı ve vücudu hastalıkla yeterince mücadele etmiyordu. Bunun açıklaması röntgenlerde (ve elbette, bir dolapta kilitli kalan radyoloji uzmanının notlarında) vardı; göğsünün ortasındaki büyük tümörleri gösteriyordu: Aslına bakılırsa, lenfoma. Sözcük bana hiçbir anlam ifade etmedi, bu yüzden Dr. Gillam bunun bir kanser türü olduğunu ve bu vakada, çok ilerlemiş olduğunu açıkladı.

“Ne kadar ilerlemiş?” dedim. “Yani, herhangi bir şey yapılması kadar geç değil, öyle değil mi?”

Dr. Gillam, simsiyah saçları kısa kesilmiş ve küçük, altın çerçeveli gözlüğü bir çift çarpıcı, savaşçı kahverengi gözü çerçeveleyen uzun boylu bir kadındı. Cevap vermeden evvel dikkatle düşündü.

“Bunu biraz daha erken yakalasaydık, şansımız daha yüksek olabilirdi.” Bu noktada, bir şeyi söylemiyormuş gibi bir havası vardı. Fiona gibi ben de, dikkatle bastırılan bir öfkeyi sezebiliyordum. “Bu durumda” diye devam etti, “kanındaki oksijen düzeyi çok düşmüş. Yapabileceğimiz tek şey, onu yoğun bakıma nakletmek ve yakın gözetim altında tutmak.”

“Peki, neyi bekliyorsunuz?”

“Evet, bu o kadar kolay değil. Bildiğiniz gibi, her şeyden önce—”

Bundan sonra ne söyleyeceğini tahmin edebiliyordum.

“—bir yatak bulmamız gerekiyor ona.”

Yatak bulunana kadar hastanede kaldım. Bu kez bir yarım saat daha sürdü yalnızca. Birkaç telefon konuşması gerektirdi ve nihayetinde, zincirin iki üç yatak altında bir hasta bulup onu koğuştan çıkarmak ve resmen taburcu edilebileceği zamana dek bekleme odasında bekletmeye bağlı olduğu anlaşıldı. Sonra Fiona bir kez daha benden alındı ve yapabileceğim hiçbir şey kalmadı. Eve gittim.

Hiç tıp kitabım yoktu, ama bulmaca için kullandığım sözlükler hâlâ masanın üzerinde duruyordu, ben de “lenfoma”ya baktım. Tüm söylediği, “bir lenf bezi yapısına sahip bir tümör” olduğuydu. Böyle söylenince pek de korkutucu gibi gelmiyordu kulağa, ama anlaşılan bütün bu aylar boyunca çektiği boğaz ağrıları ve ateşin ve bağışıklık sisteminin çökmesinin ve yoluna çıkan ilk enfeksiyona teslim olmasının nedeni buydu. Sözcüğe yeniden baktım, o kadar uzun süre baktım ki, hiçbir anlam ifade etmemeye ve tümüyle anlamsız bir harfler karışımı gibi görünmeye başladı. Bu aptal küçük kelime kadar küçük, o kadar tesadüfi olan bir şey, nasıl olur da bu kadar hasar verebilirdi? Nasıl olur da bir insanı (gerçi bu olmaya-caktı) *yok edebilirdi?*

Bu olmayacaktı.

Ansızın yarı tamamlanmış bulmacanın görüntüsü öylesine saçma sapan ve rahatsız edici geldi ki, gazeteyi buruşturup bir topa dönüştürdüm ve bunu yaparken ikinci fincanımdaki soğuk kahveyi devirdim. Ardından, bir bez getirip lekeyi sildikten sonra, bir temizlik çılgınlığına kapıldım. Masayı cilaladım, kitap raflarının tozunu aldım ve süpürgeliklere saldırdım. Bulaşık telleri, sünger ve bezleri, Pledge, Cif ve Windolene’i sıraya dizdim. Bu işi öylesine vahşice yapıyordum ki, pencere pervazlarının boyası, sehpanın kaplaması dökülmeye başladı. Oturma odasındaki bütün mobilyayı antreye yığdım ve elektrikli süpürgeyle halıyı süpürdüm. Banyonun yerlerini sildim ve muslukları ve duş aksesuarlarını ve aynayı ovup parlattım. Lavaboyu temizledim. Sonra iki koca siyah çöp torbasıyla oturma odasına dönüp, eski tarihli tüm dergileri, sararan her bir gazete tomarını, tüm atılmış notları ve kağıt parçalarını içine doldurdum. Açılmamış bir Jiffy torbasına rastlayıncaya dek durmadım; içinde Peacock Press’ten gelen kitap paketim vardı: O zaman saçma, neredeyse histerik bir merakla kapı yırtarak açtım ve içindeki üç kitaba baktım. Beni güldürecek bir şeyler görmeyi istiyordum.

Croydon’un Mimari Güzellikleri başlıklı ince bir broşür vardı; ilk sayfaya bakılırsa, “üç siyah-beyaz illüstrasyonu”yla övünüyordu. Muhterem Peder J. W. Pottage’ın yazdığı *Kaide! Kaide! Kaide!*’nin, “artık alanında bir otorite olduğu dünyaca kabul edilen

bir yazarın kaleminden henüz çıkmış en kolay okunur ve mizahi armağan” olduğu vaat ediliyordu. Ve *Ben ‘Kereviz’dim* gibi biraz muammalı bir başlık taşıyan üçüncü kitap da, bir başka savaş hatıratına benziyordu.

Buna herhangi bir anlam vermeme zaman kalmadan telefon çaldı. Kitabı derhal bir kenara fırlattım ve açmaya koştum. Hastanedendi. Fiona’yı bir solunum makinesine bağlıyorlardı ve onunla konuşmak istiyorsam, derhal gelmem gerekiyordu.

“Dolaşım sisteminde bir yıkım söz konusu” diye açıkladı Dr. Gillam. “Ona en yüksek oksijen konsantrasyonu veriyoruz, ama kandaki düzey hâlâ çok düşük. Bu yüzden solunum makinesini denemek zorundayız. Makineye bağlandığında konuşamayacak. Ondan önce görmek istersiniz diye düşündüm.”

Şimdi bile güçbela konuşabiliyordu.

“Anlayamıyorum” dedi.

Ve: “Burada olduğun için teşekkür ederim.”

Ve: “Yorgun görünüyorsun.”

Ben, “İyi olacaksın” dedim.

Ve: Rahat mısın?”

Ve: “Buradaki doktorlar çok iyi.”

Ve: “İyi olacaksın.”

Özel bir şey olmadı, öylece konuştuk işte. Galiba sohbetlerimizin hiçbirisi pek öyle ahım şahım, özel olmamıştı zaten. Özellikle özel, diye yazacaktım neredeyse. Sanırım paramparça oluyorum.

Vantilatörü kurmak ve tüm gerekli damlaları ayarlamamanın yaklaşık doksan dakika süreceğini ve bundan sonra onu görmeye yeniden gelebileceğimi söylediler. Birkaç dakika Yakınlar Salonu’nda oyalandım; birkaç sert siyah vinil koltuk ve alışılmıştan biraz daha lüks gibi gözüken gazete ve dergiler seçkisi bulunan yeterince işlevsel bir bekleme salonuydu. Sonra bir fincan kahve almaya gittim ve ziyaretçilerden çok personelin kullanımı için amaçlandığını düşündüğüm bir kantin bulmayı başardım; gene de kimse oturmama

ses çıkarmadı. Sade kahve içip iki buçuğuncu Fruit and Nut gofretimi yiyordum ki, biri masamın yanında durup merhaba dedi.

Kafamı kaldırıp baktım. O sabah Fiona'ya bakan hemşireydi.

“Şimdi nasıl?” diye sordu.

“Şey, onu şu anda solunum makinesine bağlıyorlar” dedim.

“Sanırım bu işlerin bayağı ciddi olduğu anlamına geliyor.”

Yanıtı tamamen yorumsuzdu. “Burada çok iyi bakılacak.”

Somurtarak başımı salladım; o karşımdaki sandalyeye oturdu.

“Peki ama, siz nasılsınız?”

Bunu gerçekten hiç düşünmemiştim. Bir iki saniye sonra, kendim bile şaşırarak şöyle yanıt verdim: “Emin değilim. Öfkeli, diyebilirim.”

“Dr. Bishop’a değildir, umarım.”

“Hayır, belirli birine değil. Bunun kader olduğunu söyledim, tabii eğer kadere inansaydım. Sanırım, özgül bir olaylar zinciri, bizi buraya getir—” Ansızın, onun sözünü anlamamış olduğum dank etti kafama. “Neden Dr. Bishop’a kızayım ki?”

“Şey, antibiyotiklere dün gece başlanmış olsaydı, muhtemelen daha iyi durumda olabilirdi” dedi kuşkulu bir şekilde. “En azından daha rahat olabilirdi. Uzun vadede, çok büyük bir fark yaratacağından değil ama...”

“Durun biraz” dedim. “Antibiyotiklere dün gece başladığını sanıyordum. Yani, bana verileceği söylenmişti.”

Bunu bana söylememesi gerektiğini anlamaya başladığını görebiliyordum. Benim zaten biliyor olduğumu sanmıştı herhalde.

“Bakın” dedi. “Koğuşa dönmem gerekiyor...”

Koridorda peşinden gittim ama sorularıma yanıt vermeyi bırakmıştı artık; otoparkta soğuğa karşı eldivenlerine ve paltosuna sarınmış Dr. Gillam'ı görünce ben de vazgeçtim. Ana girişe koşarak onu yakalamaya çalıştım, cebinde araba anahtarlarını bulmaya çalışırken yetiştim.

“Sizinle biraz konuşabilir miyim?”

“Gayet tabii.”

“Sizi alıkoymak istemem, mesainiz bittiyse ve...”

“Sorun değil. Öğrenmek istediğiniz bir şey mi vardı?”

“Evet, var.” Durakladım. Konu biraz hassas yaklaşımı gerek-

tiriyor gibiydi. “Dr. Bishop’ın dün gece Fiona’ya antibiyotiklerini vermeyi unuttuğu doğru mu?”

“Bunu kimden duyduunuz?” dedi.

“Bu sabah öfkeli olmanızın nedeni bu muydu?” dedim.

“Birlikte bir şeyler içmeye gidelim mi, ne dersiniz?” dedi.

Hafta içi olmasına karşın resmî tatil ve saat de akşamüzeri olduğundan, bütün barlar kapalıydı. Güney Batı Londra’nın kasvetli ve تنها bir semtindeydik. Sonunda bulmayı başardığımız en iyi yer, soğuk ve özelliksiz küçük bir kafe oldu; ünlü bir fast food zincirinin bir parçası olduğunu sanacak dikkatsiz müşterileri kandırmak için tasarlandığı açık olması burayı daha da bayağılaştırıyordu. Kafenin adı “Nantucket Fried Chicken” idi.

“Sanırım kahveyi ben almışım” dedi Dr. Gillam, kağıt bardağından bir yudum aldıktan sonra. Bardakları değiş tokuş ettik.

“Hayır, bu çay olabilir” dedim, kuşkuyla tadına bakarak. Ama tekrar değiştirmedik. Bir anlamı olacak gibi görünmüyordu.

“Dün gece çetin bir sınavdan geçtiniz” diye başladı, birkaç dakika düşündükten sonra. “Gerçeği söylemek gerekirse, başınıza gelenler kabul edilemezdi. Fakat korkarım, özür dileyemeyeceğim, çünkü bu sürekli oluyor ve başka herhangi bir yerde de olabilirdi.”

“Bu benim pek de ... beklediğim bir şey değildi” dedim, konunun nereye gideceğine emin olamamış halde.

“Bu benim doktor olarak geçireceğim son ay” dedi sonra an-sızın.

Başımı salladım, kafam iyice karışmıştı.

“Bir bebeğim olacak.”

“Tebrik ederim.”

“Hamile olduğumu kastetmedim. Yani şu anda, bundan sonra ne yapacağıma karar vermeye çalışırken, bir bebeğim de olabilir demek istiyorum. Bu işe daha fazla tahammül edemeyeceğim. Beni çok bunaltıyor.”

“Peki neden doktor oldunuz” diye sordum, “madem hastalık sizi depresyona sokuyor?”

“Hastalık, savaşıbildiğimiz şeylerden sadece biri.”

“Diğerleri nedir?”

Düşündü. “Belki en iyi sözcük ‘müdahale’ olabilir.” Bu konuyu kızgınlıkla kenara itti. “Kusura bakmayın, bunu siyasal bir söyleve çevirmeyi istemem. Fiona hakkında konuşacaktık.”

“Ya da Dr. Bishop” dedim. Sonra sordum: “Doğru mu?”

“Asıl mesele” dedi, öne eğilerek, “günah keçileri bulmaya çalışmanın hiç faydası olmaması. Yirmi dört saattir nöbetteydi. Ve ellerinden gelen en kısa sürede yatağı buldular. Bu sabah duyduğum zaman dehşete kapıldım, ama nedenini bilmiyorum. Dedğim gibi, aslında bu her zaman oluyor.”

Bunları sindirmeye çalıştım. “Öyleyse... yani, burada sözünü ettiğimiz şeyin etkisi nedir?”

“Söylemek güç. Zatürreenin mutlaka bu kadar ilerlemesi gerekmezdi, sanmıyorum. Derhal koğuşa alınmış olsaydı, dün gece antibiyotikleri verilseydi.”

“Bakın, bana söylemek istediğiniz onun hayatının” –Bunu söylemek istemiyordum; sadece söylemekle bile, onun gerçeğe dönüşmesi tehlikesi vardı– “yaşamının birinin *ihmali* yüzünden tehlikeye girmiş olduğuysa—”

“İhmalden söz etmiyorum. İnsanların artık imkansız denebilecek koşullar altında işini yapmaya çalışması kastettiğim.”

“Bu koşulları biri yaratmış olmalı!”

“Koğuşları kapatma kararını yöneticiler alıyor.”

“Evet, ama hangi gerekçeye dayanarak?”

İçini çekti. “Bunlar hastaneyle kişisel bağlar hissetmeyen insanlar. Buraya bilançoğu dengelemek için dışarıdan getiriliyorlar. Bilançoğu dengelerlerse, mali yılın sonunda prim alıyorlar. Basit.”

“Peki bu kimin parlak fikriydi?”

“Kim bilir? Hükümetteki bir bakan, bir bürokrat, siyasa belirleme kurulunda oturan bir akademik guru.”

Derhal aklımda bir isim belirdi: Henry.

“Fakat bu tek kaygı olamaz, değil mi –yani finans?” dedim.

“Her zaman değil.” Dr. Gillam’ın yüzünde acı bir gülümseme belirdi. “Başka bir koğuş da birkaç gün önce kapatıldı. Neden, biliyor musunuz?”

“Söyleyin, inanırım.”

“Savaş zayıttına ayrıldı.”

“Ama savaşta değiliz ki” dedim, onu doğru duyup duymadığımdan emin olamadan.

“Eh, birisi yakında gireceğimizi düşünüyor besbelli, Saddam geri çekilmedikçe. Ve bu hastane, cephedeki şanlı askerlerimiz için yer açması bildirilen hastanelerden biri.”

Ne kadar akıl almaz görünse de, ona inanmaktan başka seçeneğim yoktu. Fakat şimdi savaşın neredeyse kesin olduğunu beklememiz gerektiği düşüncesinden nefret etmiştim: Nereden çıkmıştı bu lakayt kaçınılmazlık varsayımı? Her durumda, benimle hiçbir ilgisi olmaması gerekiyordu –binlerce kilometre ötede, dünyanın öteki ucunda olan bir şey: (Hatta daha da uzakta) bir televizyon ekranının öbür tarafında. O zaman nasıl olur da, Fiona’ya karşı komplo kuran güçlerden biri olduğunu –sinsice onun günahsız hayatına girdiğini- ansızın kabul edebilirdim şimdi? Sanki ekranda çatlaklar belirmiş ve bu korkunç gerçeklik dışarı sızmaya başlamış gibiydi: Ya da büyülmüş bir şekilde cam bariyer sivilaşmış ve ben farkına bile varmadan yarığın öte yanına geçmiştim, tıpkı düş gören Orpheus gibi.

Ömrüm boyunca ekranın öteki tarafına gitmenin bir yolunu bulmaya çalışmıştım: Weston-super-Mare’deki sinemaya gitmemden bu yana daima. Bu, sonunda bunu başardığım anlamına mı geliyordu?

Dr. Gillam beni solunum makinesi hakkında uyardı. Gördüğüm şey yüzünden dehşete kapılmamam gerektiğini söyledi. Konuşkan ve becerikli bir hemşire beni koğuşa götürdü ve, daha önceki gibi, hastanenin geri kalanıyla olan karışıklık beni sersemletti. Burada her şey sessiz, modern, tıbbi görünüyordu. Her yatağın yanında pahalı görünümlü makineler vardı. Işıklar yanıp sönüyor ve nabız gibi atıyordu; tuhaf bir şekilde yatıştırıcı bir etkisi olan belli belirsiz bir elektrik vızırtısını bilinçdışı olarak algılıyordum. Diğer yatakların önünden, iki yanıma da bakmadan doğruca geçtim. Onlardan herhangi birine bakmanın ağır bir hakaret olacağı hissine kapılmıştım.

O akşam gördüğüm kadın gerçekten Fiona mıydı? Bu kadının, yedi gün önce benimle Eastbourne’a gelen Fiona’yla, hatta yatakta

oturmuş, Yılbaşı gecesi bizim iki kişilik resmî yemeğimiz ihtimaline gülümseyen kadınla bile ilişkisi yoktu. Bir adak sunağındaki kurbana benziyordu. Yılanların saldırısına uğramıştı sanki.

Şunlar vardı:

ağzından çıkan bir oksijen borusu, oluklu tüpleri bir T biçimi oluşturan

boynundaki damara bağlı bir boru

bileğindeki damara bağlanmış bir boru

idrar torbasından çıkan bir boru

parmağının ucunda bir ateş sondası

bir sıvı serumu

bir antibiyotik serumu

hepsi de kontrol düğmeleri ve kadrانlarla dolu kutu gibi bir makineye bağlı bir teller ve borular ve çatallar ve destekler ve bantlar ve fişler yığını.

Fiona'nın kendisi son derece sakin ve hareketsizdi. Gözleri açıktı, ama bilinçli olduğu söylenemezdi pek.

Ona beni duyup duymadığını sordum. Gözlerinde küçücük bir hareket oldu, tabii eğer benim hayal gücümün eseri değilse.

Şunları söyledim: “Hiçbir konuda endişe etmen gerekmez Fiona. Dr. Gillam her şeyi açıkladı ve artık her şeyi anlıyorum. Başından beri hep haklıymışım, bu çıktı ortaya. Ben haklıydım, sense yanılıyordun. Artık tesadüflere, kazalara inanmıyorum. Her şeyin bir açıklaması var: Ve her zaman suçlayacak biri var. Neden burada olduğunu anladım. Henry Winshaw yüzünden buradasın. İronik, değil mi? Burada olmanı istiyor, çünkü kendi parasının ve kendisi gibi insanların parasının bu tür şeylerin olmasını önlemek için kullanıldığını düşünmeye tahammülü yok. Bu apaçık, gerçekten. Tıpkı detektif romanı gibi, hiç zor değil. Apaçık bir vaka. Şimdi tek ihtiyacımız olan, katili ele geçirip adalet önüne çıkarmak. Ve daha çok çalışıp, ailenin geri kalanını da ele geçirmek. Hepsinin elleri kanlı. Bütün bunlar yüzlerinde yazılı. Mark ve çirkin ticareti yüzünden ölenlerin haddi hesabı yok. Onca pislik şeyi yedirerek babamı öldüren Dorothy'ydi; Thomas da, tam ihtiyacı olduğu anda parasının havaya uçup gitmesine yol açarak, son darbeyi indirdi. Roddy ve Hilary'nin de rolleri olduğu kesin. Eğer insanların can

suyu hayal gücü, oksijeni de düşünmekse, o zaman Roddy'nin işi dolaşımımızı kesmek, Hilary'ninki de hepimizin boynumuzdan üstümüzün ölü kalmamızı sağlamak. Böylelikle onların kârları her gün biraz daha kabarak evlerinde otursunlar, biz de burada olalım diye. Bizim işlerimiz kötüleşsin, işlerimizi kaybedelim, kırlarımız gaza boğulsun, hastanelerimiz dökülsün, evlerimiz başkalarının eline geçsin, bedenlerimiz zehirlensin, zihinlerimiz kapatılsın, tüm ülkenin ruhu ezilsin ve bir parça soluk alabilmek için çırpınsın diye. Winshawlar'dan nefret ediyorum Fiona. Bize neler yaptıklarına bir bak. Sana neler yaptıklarına bir bak.”

Belki de bunların hiçbirini söylemedim. Hatırlamak öyle güç ki.

Hasta yakınları odasındaki siyah bir vinil koltuğa oturdum ve bir gazete okumaya çalıştım, ama sanırım o kadar yorgundum ki, uyuyakalmışım. Tuhaf bir düş gördüm: Hastane bir film setine dönüşmüştü ve ben karanlık bir sinema salonunda oturmuş, Fiona'nın elini tutarak onunla konuşurken kendimi seyrediyordum. Bu tür sahneleri pek az ilgi çekici bulurum, ve bir süre sonra yerimden kalkıp, bana Dr. Gillam'ın bir içki verdiği bara gidiyordum. İçkiyi bir dikişte içiyor, ardından barın köşesindeki siyah bir vinil koltuğa oturup uyuklamaya başlıyordum. Bir süre sonra uyandım, kafamı kaldırıncı Joan'ın yanında durmuş, tanıdığı için gülümsediğini gördüm. Bunun rüyanın bir parçası olmadığını anlamam birkaç saniye sürdü. Gerçekten de Joan'dı bu: Burada, hasta yakınları odasında, tam karşımda.

“Burada ne işin var?” diye sordum.

“Ah Michael.” Diz çöküp beni kucakladı. “Seni gördüğüme ne kadar sevindim. Asırlar oldu. Yıllar geçti.

Artık Graham'la evli olduğunu ve Graham'ın dün gece baygın şekilde getirilmiş hasta olduğunu anlattı. Sabahın erken saatlerinde Dr. Gillam ve Dr. Bishop'un ihtimamlı bakımı sayesinde, tehlikeyi atlattı ve söylediklerine göre yakında taburcu edebilecekleri ümidindeydiler. Bütün bunlar karşısında şaşırılmış olmam gerekirdi, ama kendimde bunu gösterecek gücü bile bulamadım: Graham'ın, Mark Winshaw hakkında bir belgesel yapmaya çalışırken neredeyse

öldürüleceğini söylediği zaman bile, bu bende ne kahkaha ne de öfke yaratabildi. Bu bilgiyi ailenin aleyhine bir başka husus olarak işaretleyip zaten alabildiğine kabarık skoruma eklemekle yetindim. Ona Fiona'yı anlattım, gözleri yaşlarla doldu. Beni yine kucaklamak ve ne kadar üzüldüğünü söylemek istiyordu, ama bunları kaldıracak halde değildim. Bir süre daha serinkanlı kalmam gerekiyordu. Bu yüzden, onun nasıl olduğu ve neler yaptığı gibi sorular sormaya başladım Joan'a. Anlaşılan hâlâ aynı işte çalışıyordu, ama artık Birmingham'a taşınmıştı yeniden. İkimizin birlikte büyüdüğü yerden pek de uzakta değildi yaşadığı yer. Bu bilgilerin hiçbirisi gerçekten kafama girmiyordu ve doğru dürüst düşünemiyordum, çünkü ona çok aptalca bir soru sordum: Niye benimle hiç irtibat kurmamıştı.

"Michael" dedi, "elimizden geleni yaptık, ama sanki yer yarılmıştı da içine girmiştin. Önce ben sana ulaşmaya çalıştım, sonra Graham denedi. Mektuplara hiç yanıt vermedin, telefonu hiç açmadın. Ne yapabiliydik ki? Ve annenle her konuşmamda, biraz tuhaf olduğunu söyledi, ben de birbirinizi artık görmediğiniz izlenimine kapıldım."

"Annemle mi görüşüyorsun?" dedim.

"Ara sıra. Aslında istediğim kadar sık göremiyorum."

"Yani ne kadar sık?"

"Evine çok az gidebiliyorum" dedi Joan içini çekerek. "Aslında çok saçma, o kadar yakın oturduğumuz düşünülürse. Ama elbette, birkaç gün önce onunlaydım. İkimiz de."

"İkiniz de mi? Nasıl olur?"

"Noel için bizimkilere gelmişti. Bunu gayet iyi biliyorsun, Michael, bilmiyormuş gibi yapma. Sen de davetliydin, her zamanki gibi, ama elbette gelmedin."

Söylemeye bile gerek yok ki, bunların hiçbirini duymamıştım. "Sana ne sebep gösterdi?"

"Göstermedi." Joan bana döndü, bakışında yumuşak bir suçlama vardı. "Bak, beni görmek istemediğini *biliorum*. Sheffield'da olanlarla ilgili, değil mi? Ama bu asırlar önceydi, Michael. Her ikimiz de unutabiliriz artık onu."

Joan'ın tek istediğinin beni teselli etmek olduğunu görebiliyordum ve hastanede oluşunun üzerimde tam tersi bir etki yapması, onun suçu değildi: Bu akıl almaz, anlamsız gelişme karşısında, öncesinden de daha kötüydüm, yolumu kaybetmiş hissediyordum. Son sekiz yılda hiç yaşlanmamıştı: Aynı yuvarlak, güven dolu, apaçık sima; çok hoş taşıdığı hafif bir tombulluk; ani bir gülümsemede kendini ortaya koymaya hazır saklı, dişlek masumiyet. Bütün bunları nasıl da özlemiştim.

“Aranızda kötü bir şey mi geçti, Michael?” dedi. “Çok değişmişsin. Çok yaşlı görünüyorsun. Umarım bunu söylememe darılmazsın, ama doğru. Seni güçbela tanıdım. Başta selam bile veremeyecektim: Sen olduğundan emin olamadım. Aranızda bir sorun mu var? Babanı duyduğumda çok üzüldüm. Senin ona ne kadar yakın olduğunu biliyorum. Sana bir mektup filan yazacaktım. Çok kötü olmuştundur herhalde. Onunla ilgili bir şey değildi, değil mi Michael? Sorun bu muydu?”

Joan bir gerçeği dile getirmişti, ve artık oradan kaçış yoktu: Yaşlanmış görünüyordum. Patrick de fark etmişti bunu. Belki de Fiona'nın evime ilk geldiği gece, mutfak penceresindeki yansıma-bakarken ve ona nasıl görünüyor olabileceğini tahmin etmeye çalışırken, kendimi pohpohluyordum. Veya belki de son yirmi dört saatin olayları korkunç bedelini ödetmişti. Nedeni ne olursa olsun, o gece daha sonra erkekler tuvaletindeki aynada kendime baktığımda, gördüğüme inanamadım. Bu otuz yılı aşkın zaman önce bir kabusta gördüğüm yüzün ta kendisiydi: Yaşlı bir adamın, antik bir heykel gibi yılların etkisiyle yanıp kavrulmuş ve acının izleriyle oluklanmış yüzü.

Hemşire, beni uyandırmak için hasta yakınları odasına geldiğinde saat sabahın ikisiydi. Derin bir uykunun tam ortasıydım. Bir şey demedi, ben de niye geldiğini sormadım. Sadece koridorda peşinden yürüdüm. Koğuşa yaklaştığımızda, bir şeyler söyledi, ama ne olduğunu hatırlayamıyorum. Kapıyı açmadan önce durakladı ve şunları söyledi: “Derin uykudaydınız, değil mi?”

Ve, yanıt vermediğimde: “Size bir fincan kahve getireyim mi?”

Ve yine yanıt vermediğimde: “Koyu ve sütsüz?”

Sonra kapıyı itip açtı ve beni bir sinemaya soktu. İçerisi çok sessizdi. İzleyicilerin geri kalanı uyuyor gibi görünüyordu. Onun el fenerinin alçalıp yükselen ışığını takip ederek, ön sıralara doğru bir koltuğa oturdum. Sonra o gitti.

Perdedeki imge değişmemişti. Hâlâ bu kadın, Fiona vardı, bo-rular ve zamazingolar ve serumlarla kuşatılmış yatan. Kıpırdama-dan, dosdoğru ileriye bakıyordu. Ve yanında Michael vardı, sev-gilisi veya arkadaşı veya kendini nasıl çağırmak istiyorsa. Kadının elini tutuyordu. Uzun süre ikisi de konuşmadı.

Sonra adam şöyle dedi: “Sanırım beni bırakıp öleceksin.”

Bunu yavaşça söyledi. Aslında, söylediğinden de emin değilim. Hem zaten söylenecek şey de değildi.

Yine uzun bir sessizlik oldu. Koltuğumda biraz kıpırdanmaya başladım. Bunun çok sıkıcı olmamasını umuyordum. Ölüm döşeği sahnelerini sevmem, kural olarak.

Sonra şunu söyledi: “Beni duyabiliyor musun?”

Bir başka suskunluk.

Sonra şunu söyledi: “Sanırım söylemem gereken en önemli şey, sana teşekkür etmek. Bana karşı çok iyiydin.” Bundan sonra ol-dukça duygusal bazı şeyler oldu. Sesi titriyordu ve tutarsızlaşmaya başladı. Anlayamadığım birçok şey vardı, ve ardından ondan sak-ladığı bir sırrı anıştırmaya girişti, bir Çin lokantasında ona doğru dürüst anlatmadığı hikayeyi.

Şöyle dedi: “Sana anlatmak için çok geç kalmadım, değil mi? Hâlâ ilğini çekiyor mu?”

Şahsen ben, bu aşamada artık kadının onu duyabildiğini san-mıyordum. Bu benim teorim. Ama o gene de devam etti. Israrçı tiplerdendi.

Şöyle dedi: Bir cuma akşamıydı. Saat sekiz için, iki kişilik masa ayırtmıştık. Annem yaklaşık beşte gelmişti. Bir nedenle biraz ger-gin olduğunu düşündüm. Yani, uzun bir yoldan gelmişti, filan, ama bundan fazlası vardı. Bu yüzden bir sorun olup olmadığını sordum, evet, dedi, bana bir şey söyleyecekti, bir haberi vardı, ve benim nasıl karşılayacağımı bilmiyordu. Ne olduğunu sordum ve

muhtemelen lokantaya gidene kadar beklemenin en iyisi olacağını söyledi. Öyle de yaptık.

“Mandarin’in hele cuma akşamları ne kadar kalabalık olduğunu biliyorsun. Tamamen doluydu. Yemek uzun süre gelmedi, ama söylemek zorunda olduğu şeyi söylemeden önce ana yemeğimizi beklememizde ısrarlıydı. Gittikçe sinirliliği artıyordu. Ben de gerginleşmişim. Sonunda derin bir soluk aldı ve bana, babamla ilgili bilmem gereken bir şey olduğunu söyledi. Öldüğünden beri bana anlatmak istediği, ama onu ne kadar sevdiğimi –ikisinin arasından hep onu daha çok sevdiğimi- bildiği için bir türlü söyleyemediği bir şey. Tabii o anda bunu inkar ettim, ama doğrudu. Çocukluğumda bana o mektupları yazardı. Aptalca şakalarla dolu o uyduruk mektuplar. Aldığım ilk mektuptu onlar. Annem bana hiç böyle bir şey yapmamıştı. Bu yüzden, evet, doğrudu: Babamı daha çok seviyordum. Her zaman daha çok sevmiştim.

“Ardından bana nasıl tanıştıklarını, her ikisinin de aynı badminton kulübüne üye olduklarını ve babamın ona aylarca nasıl kur yapıp defalarca evlenme teklif ettiğini, kendisininse her defasında reddettiğini anlattı. Bunların çoğunu zaten biliyordum. Fakat bilmediğim, sonunda kabul etme sebebiydi ki bu da hamile olmasıymış. Başka bir adamdan. Kabul ettiğinde artık üç veya dört aylık hamileymiş ve babama onunla evlenip bebeği büyütmesine yardım edip etmeyeceğini sormuş, o da evet, yaparım demiş.

“O zaman dedim ki: Yani onca yıl babam dediğim kişinin babam filan olmadığını mı söylüyorsun bana? Benimle hiç ilişkisi bulunmadığını?

“Ve o da dedi ki: Evet.

“Ben dedim ki: Bunu kim biliyordu? Herkes biliyor muydu? Onun ailesi biliyor muydu? Bu yüzden mi bizimle hiç görüşmek istemediler?

“O da dedi ki: Evet, herkes biliyordu ve evet, ailesi bu yüzden bizimle görüşmek istemedi.

“Tahmin edebileceğin gibi, artık yemek yemeyi bırakmıştık. Annem ağlıyordu. Ben sesimi yükseltmeye başlamıştım. Nedenini bilemiyorum, ama büyük bir kızgınlık hissetmeye başlıyordum: Belki öfke, hissediyor olabileceğim duygularla baş etmekten çok

daha kolay olduğundandı düpedüz. Her neyse, bu durumda, sormamın sakıncası yoksa, gerçek babamın kim olduğu konusunda beni aydınlatmayı düşünüp düşünmediğini sordum. Ve adının Jim Fenchurch olduğunu, biri Northfield'da anneannemlerin evinde, bir kez de yaklaşık on yıl sonra olmak üzere onunla iki kez görüştüğünü söyledi. Bir pazarlamacıymış. Annesinin evinde tek başınaymış ve adam bir elektrik süpürgesi satmak üzere gelmiş ve bir süre sonra üst kata çıkmışlar ve her şey böyle olmuş.”

Tam o anda hemşire geri döndü. Michael'ın omzuna dokundu hafifçe ve kahveyi yatağın yanındaki masaya koydu, ama o fark etmemiş gibiydi, aynı alçak mırıltıyla sürdürdü konuşmasını. Fiona'nın elini artık iyice sıkı tutmaya başlamıştı. Hemşire gitmemişti, birkaç adım gerileyerek, gölgelerin içinden seyrediyordu.

“Derken kendime hakim olamamaya başladım. Sonra masaya vurmaya başladım ve bir çift yemek çubuğu havaya uçtu, dedim ki: Bir *pazarlamacıyla* mı yattın? Sana bir *elektrikli süpürge* satmaya gelen bir adamla yatağa mı girdin? Neden yaptın bunu? Niçin? Ve o bilmediğini, adamın çok çekici ve kendisine karşı çok nazik ve çok yakışıklı olduğunu söyledi. Çok güzel gözleri varmış. Senin gözlerin gibi, dedi. Ve işte bunu söylediği anda kendimi kaybettim: Hayır! Benim gözlerim onunki gibi değil! Benim gözlerim babaminkine benziyor! Ve o dedi ki: Evet, tastamam öyle, sen gerçek babanın gözlerini almışsın. Ve o zaman ayağa kalkıp dışarı çıktım, ama Mandarin'de masaların birbirine ne kadar yakın olduğunu biliyorsun, o kadar kızgındım ve öyle bir acele içindeydim ki, bir çiftin masasına çarpıp çaydanlıklarını devirdim, ama gene de durmadım bile. Dosdoğru sokağa attım kendimi ve annemin peşimden gelip gelmediğine bile bakmadım. Sokaklarda yürüdüm ve gece yarısından sonra eve dönmedim. Ve artık annem gitmişti. Arabası yoktu ve bana hiç okumadığım bir not bırakmıştı ve birkaç hafta sonra hiç açmadığım bir mektup gönderdi ve ondan bir daha hiç haber almadım. O gecedan sonra sadece dairemde kaldım ve iki belki de üç yıl boyunca kimseyle pek konuşmadım.”

Sustu. Sonra sesi daha da alçalarak konuştu: “Sen gelinceye dek.”

Ardından hemşire öne çıktı ve elini onun omzuna koydu. Fısıldadı, “Korkarım, vefat etti” ve Michael başını salladı ve başını

eğdi, kendi içine doğru kıvrıldı adeta. Ağlıyor olabilirdi, ama sanırım sadece çok çok yorgundu.

Beş dakika kadar daha böyle kaldı. Sonra hemşire elini Fiona'nın elinden çekti ve dedi ki: "Benimle gelseniz iyi olacak." Ağır ağır ayağa kalktı ve hemşirenin koluna girdi ve birlikte yürüyerek çerçevenin sol tarafına doğru perdeden çıktılar. Ve bu onu son görüşüm oldu.

Bana gelince, ben yerimde kaldım. Fiona gidinceye kadar yerimden kıpırdamayacaktım. Bu kez sinemadan çıkmak için bir nedenden yoktu.

KISIM İKİ

“ÖLÜMLERİN BİR ORGANİZASYONU”*

* Bu kısımdaki bölüm başlıklarının tümü İngiliz komedi filmlerinden alınmıştır –çn.

BÖLÜM BİR

Vasiyetnamenin Olduğu Yerde

Ocak ayına özgü kısa öğle sonrası, erken inen alacakaranlığın içinde eriyip gidiyordu. İnce, sessiz yağmur iç karartıcı bir şekilde yağıyordu. Islak, yapışkan bir sis nehirden yükselmiş, sinsice kentin üzerine doğru sürünüyordu. Bu gri örtü arasından Londra trafiğinin tanıdık gürültüsü ısrarcı, gene de tekinsiz, boğulmuş bir tonda sızıyordu.

Michael pencereden uzaklaştı ve sessizce titreşen televizyon ekranının önüne oturdu. Oda karanlıktı, ama ışıkları yakmaya zahmet etmedi. Uzaktan kumandayı alarak, bir kanaldan diğerine, öylesine çevirmeye başladı, belli belirsiz gözkapaklarının ağırlaştığını hissederek, sıkıntılı bir anlamazlıkla birkaç dakika izlediği bir haber bülteninde durdu sonunda. Radyatörler tamamen açıldı, hava kesif ve ağırdı ve çok geçmeden hafif, huzursuz bir uykuya daldı.

Fiona'nın ölümünden beri geçen iki hafta içinde, dairesinin kapısını kilitlemeden, hafifçe aralık bırakmayı bir alışkanlık haline getirmişti. Apartmanın diğer sakinleriyle yakın ilişkiler kurma kararı almıştı ve bu jesti, candan, yaklaşılabılır bir komşu izlenimini verebilmek niyetiyle yapıyordu. Gelgelelim, bugün farklı bir sonucu olmuş, yaşlıca bir yabancı, tepeden tırnağa siyahlar içinde bir adam Michael'ın dairesinin eşiğine gelmiş, kapıya vurup da yanıt almayınca kapıyı gürültüsüzce itip açarak, loş antreye, görünmeden rahatça girivermişti. Oturma odasına geçen yabancı, televizyonun yanında durup bir süre Michael'ın kendini bırakmış, kamburlaşmış vücudunu kayıtsız bir şekilde seyretmişti. Görmek istediği şeyi gördükten sonra, yüksek sesle ve arka arkaya iki kez öksürdü.

Michael irkilerek uyandı, uykulu gözlerini odaklamaya çalıştığı anda, kendinden çok daha güçlü birçok adamın bile yüreğini dehşetle dolduracak bir yüze bakar buldu kendini. Bir deri bir kemik, biçimsiz ve sağlıksız bu yüz, ilk anda bir acımasız ruhu, zeka yavaşlığı ve, belki de hepsinden ürpertici olanı, mutlak bir

güvenilmezliği yansıtıyordu. Her türlü sevgi, şefkat işareti veya bir insanın karakterinin tamamlanması için gereksindiği tüm o yumuşak duygular bu yüzden şiddetle silinmiş gibiydi. İçinde bir delilik tonu olduğu düşünülebilirdi. Yalın, tüyler ürpertici bir mesaj veriyordu bu yüz: Bu yüze bakan her kim olursan ol, umudu bırak. Her türlü kefarete düşüncesinden, tüm kaçış umudundan vazgeç. Benden hiçbir şey bekleme.

Tiksintiyle ürperen Michael televizyonu kapattı ve Bay Bush ekrandan kayboldu. Sonra yakınındaki abajuru açtı, ve ziyaretçisine ilk kez baktı.

Pek korkutucu bir adam değildi: Giysilerinin ciddiyeti ve bakışının sabitliği onu kötü ruhlu olmaktan çok haşın yapıyordu. Altmışlarını epeyce geçmiş olması gerektiğini tahmin etti; dümdüz, bir Yorkshire aksanıyla konuşuyordu, sesi derin, soğuk ve ifadesizdi.

“Kişisel mahremiyetinize haber vermeden, izinsiz girdiğim için bağışlayın” dedi. “Fakat kapınız aralık olduğu için...”

“Zıyanı yok” dedi Michael. “Buyurun, ne istemiştiniz?”

“Bay Owen’sınız sanırım?”

“Evet.”

“Benim ismim Sloane. Everett Sloane, avukat, Sloane, Sloane, Quigley ve Sloane firmasından. Buyurun kartım.”

Michael biraz doğrulmak için uğraştı ve uzatılan şeyi aldı, gözlerini kırıştırarak inceledi.

“Müvekkilim adına geldim” diye devam etti avukat, “Winshaw Towers’tan müteveffa Bay Mortimer Winshaw.”

“Müteveffa mı?” dedi Michael. “Yani öldü mü?”

“Tam da” dedi Bay Sloane, “bunu kastettim. Bay Winshaw dün ebediyete intikal etti. Aldığımız bilgilere göre, tam bir huzur içinde.”

Michael bu haberi suskunlukla karşıladı.

“Oturmaz mısınız?” dedi sonunda, ziyaretçisini hatırlayarak.

“Teşekkür ederim, fakat işim çok kısa sürecek. Size yarın akşam Winshaw Towers’ta vasiyetin okunması için yapılacak toplantıya beklendiğinizi bildirmeye gelmiştim.”

“Beklendiğim mi...?” diye tekrarladı Michael. “Ama niye? Onunla sadece bir kez karşılaştım. Herhalde bana bir şey bırakmamıştır?”

“Doğal olarak” dedi Bay Sloane, “bu belgenin içeriğini, tüm ilgili taraflar belirlenen zaman ve yerde toplanana değin konuşma yetkisini haiz değilim.”

“Evet” dedi Michael. “Bunu anlıyorum.”

“O zaman geleceğinize güvenebilir miyim?”

“Evet.”

“Teşekkür ederim.” Bay Sloane döndü ve çıkmak üzereyken ekledi: “Elbette geceyi Winshaw Towers’ta geçireceksiniz. Yanınıza kalın giyecekler almanızı tavsiye ederim. Orası soğuk ve ücra bir yerdir; ve hava, yılın bu zamanında, görülmedik derecede ayaz olabilir.”

“Teşekkür ederim, bunu aklımda tutacağım.”

“Öyleyse, yarın görüşürüz Bay Owen. Ve rahatsız olmayın: Ben kendim yolu bulurum.”

Ertesi gün havada, Michael’ın Yorkshire’a yapmak üzere olduğu yolculukla hiç ilgisi olmayan, tuhaf bir beklenti sezgisi vardı. Günlerden Ocak’ın 16’sıydı ve o sabah saat beşte, Birleşmiş Milletler’in Irak’ın Kuveyt’ten çekilmesi için verdiği nihai mühlet sona ermişti. Saddam Hüseyin’e karşı müttefik saldırısı her an başlayabilirdi ve radyo ya da televizyonu her açışında, Michael savaşın başladığını duymayı bekliyordu yarı yarıya.

Öğleden sonra geç saatte King’s Cross İstasyonu’ndan bir trene binerken, yolcular arasında tanıdık yüz var mı diye bakındı: Henry Winshaw ve kardeşi Thomas birinci sınıf bir vagonda yerlerini alıyorlardı, beraberlerinde sanat galericisi genç kuzenleri Roderick Winshaw’la, Bay Sloane da vardı. Söylemeye bile gerek yok ki, Michael ikinci sınıfta seyahat ediyordu. Fakat tren pek kalabalık değildi ve paltosuyla valizini vicdanı hiç sızlamadan boş koltuklara bırakırken, bir müsvedde defteri çıkardı ve epeyce yıpranmış olduğu açıkça görülen bir kitaptan en önemli pasajlarından notlar almaya girişti.

Peacock Press’in 1990 sonunda yayımladığı *Ben ‘Kereviz’dim* adlı kitabın, İkinci Dünya Savaşı’nda MI5 adına çift taraflı ajan olarak çalışmış emekli bir havacı istihbarat subayının hatıratı oldu-

ğu ortaya çıkmıştı. Godfrey Winshaw'un felaketle sonuçlanan görevi hakkında doğrudan bilgi içermese de, en azından Lawrence'ın notunun ne anlama geldiğini açıklıyordu: BİSKÜVİ, PEYNİR ve KEREVİZ'in, Savaş Bakanlığı, Genel Kurmay Başkanlığı, MI5, MI6 ve diğerleri tarafından Ocak 1941'de bir ortak girişim olarak kurulan Yirmiler Kurulu adı verilen bir oluşum tarafından denetlenen ve nezaret edilen çift taraflı ajanların kod adları olduğu anlaşılıyordu. Lawrence da bu komitenin bir üyesi olabilir miydi? Muhtemelen öyleydi. Almanlarla gizli bir telsiz iletişimi içinde olup onlara bu çift taraflı ajanların yalnız adlarını ve kimlik bilgilerini değil, İngiliz askerî planlarıyla ilgili –örneğin mühimmat fabrikalarının bombalanması gibi- bilgileri de vermiş olabilir miydi? Olayın üzerinden geçen elli yıldan sonra, bunu saptamak zordu, ama kanıtlar Tabitha'nın ağabeyi ve onun savaş dönemindeki ihaneti hakkındaki en korkunç suçlamalarının gerçeğe çok yakın olabileceğini düşündürüyordu.

Tren gri, sisin sarmaladığı manzaranın içinde hızlandıkça, bu bulmacaya konsantre olmak Michael'a gitgide zor gelmeye başladı. Kitabı bırakarak, boş boş camdan dışarı bakmaya başladı. Hava son iki haftadır hiç değişmemişti neredeyse. On gün önce, Fiona'nın cesedinin kasvetli, neşesiz bir banliyö cenaze evinde yakıldığı öğle sonrası da tıpkı böyle bir hava vardı. Törene çok az kişi katılmıştı. Sadece Michael, İngiltere'nin Güney Batı'sından unutulmuş bir teyze ve enişte ile işyerinden bir elin parmaklarını geçmeyen sayıda meslektaş. Söylenen ilahi katlanılamayacak derece cılızdı ve cenazenin ardından gidilen bardaki toplantı iyi düzenlenmemişti. Michael ancak birkaç dakika kalmıştı. Dairesine dönüp küçük bir valiz toplamış, ardından Birmingham trenine binmişti.

Annesiyle barışması ise, umduğundan da kötü gitmişti. Birlikte gittikleri lokantada çok kötü bir akşam geçirmişlerdi. Michael, oldukça naif bir şekilde, çıkıp gelmesinin bile, bunca zamandır irtibatı koparması yüzünden verdiği acıları telafi edecek kadar sevin-direceğini sanmıştı annesini. Bunun yerine, davranışını açıklaması talebiyle karşılaşmış, bunu da bir duraklamalar ve mantık örgüsü zayıf konuşmalar silsilesiyle yapmıştı. Sonuçta, babasının iki kez öldüğünü ileri sürdü: İkincisi, daha yıkıcı ölüm, Michael'ın ailesi

hakkındaki gerçeği öğrendiği zamandı. Artık dünyadan elini eteğini çekerek geçirdiği iki-üç yılının uzamış yas dönemi olarak görülebileceğine inanıyordu –desteğe ihtiyacı varsa, Freud’un konu hakkında yazdığı, “Yas ve Melankoli” adlı makalesinin de desteklediği bir tez. Annesi bilimsel otoriteye bu başvurusuyla pek ikna olmuşa benzemiyordu, ama akşam ilerledikçe ve oğlunun pişmanlığını gördükçe, gene de buzlar çözülmeye başladı. Eve gelip de iki fincan süt yaptıktan sonra, Michael yitik babası hakkında birkaç soru soracak cesarete kavuşmuş hissetti kendini.

“Sen o tek seferden sonra, onu bir daha görmedin değil mi –o şey olduğu günden sonra?”

“Michael, sana söyledim. Onu bir kez daha gördüm, yaklaşık on yıl sonra. Sen de gördün. Sana zaten söylemiştim.”

“*Sen de gördün derken ne demek istiyorsun? Ben onu hiç görmedim.*”

Annesi sütünden bir yudum daha aldı ve hikayeyi anlatmaya girişti.

“Hafta içi bir sabahı ve ben alışveriş için kente inmiştim. Biraz kırıklık hissediyordum, o yüzden Rackham’s’a gittim, kafesinde bir fincan çay içmek için. Çok doluydu, hatırlıyorum ve bir süre elimde tepsiyle ayakta dikilip oturacak bir yer aradım. Masada tek başına oturan, çok mahzun görünen bir bey vardı, onun yanında oturmam doğru olur mu diye düşünüyordum ben de. Ve sonra anızın bunun o olduğunu anladım. Yaşlanmıştı, çok yaşlanmıştı, ama o olduğundan emindim. Onu nerede görsem tanırdım. Bu yüzden biraz düşündüm ve sonra masaya gittim; ona “Jim?” dedim, başını kaldırıp baktı ama beni tanımadı; ben de, “Jim, sensin, değil mi?” dedim, ama o sadece, “Kusura bakmayın, sanırım yanlışsınız” oldu. Ben de o zaman, “Benim, Helen” dedim; kim olduğumu yavaş yavaş çıkarmaya başladığını anlayabiliyordum yüzünden. “Hatırlıyorsun, değil mi?” dedim, o da evet, dedi, hatırlıyordu ve sonra oturdum ve konuşmaya başladık.

“Onunla konuşmak pek de keyifli olmadı: Eskiden tanıdığım adamın gölgesiymi sanki. Yerleşmediği, bir yuva kurup aile olabileceği birini bulmadığı için kendisine kızgın görünüyordu. Artık bunları yapmak için çok geç olduğunu düşünüyor gibiydi. Bu yüz-

den ben de, kendimi anlatmaya başladığımda, kendimi tutamadım. Senden söz ettim. Onun için bir anlamı olabileceğini düşünmüştüm. Ve elbette hiçbir fikri yoktu. Ağzı açık bakakaldı. Senin hakkında her şeyi öğrenmek istedi, nerede doğduğun, neye benzediğin, okulda nasıl olduğun, bütün o şeyleri işte. Ve ona daha çok şey anlattıkça, daha çok şey öğrenmek istedi; ta ki, sonunda, bana seni görüp göremeyeceğini sorana dek. Sadece bir kez. Ben de biraz düşündüm ve dürüst olmak gerekirse, bu fikir aslında hiç hoşuma gitmese de, sonunda tamam dedim, ama önce kocama sormam gerekir; onun hayır diyeceğini ve bunun da bu işe bir son vereceğini düşünmüştüm. Fakat Ted'in nasıl bir insan olduğunu biliyorsun, hiç kimseyi geri çeviremezdi, ve o akşam eve geldiği zaman ona *sorduğumda*, evet, dedi, kendisi sorun etmezdi, zavallı adam en azından bu kadarını hak ediyordu. Böylece o gece, sen yattıktan sonra eve geldi, ben de onu alıp senin odana götürdüm, o da durup sana baktı beş dakika kadar, sen uyanıp da adamı gördüğünde evi yıkacak bir çılgılık atmaya başlayana kadar.”

“Ama o benim rüyamdı” dedi Michael. “Benim kabusumdu. Rüyamda kendi yüzüme bakıyordum.”

“Yo, senin değil” dedi, “babanın yüzüydü o.”

Bir süre Michael hiçbir şey söylemedi. Konuşamayacak kadar şaşkıncı –sonra kesik kesik konuşarak, sormayı başardı: “Peki sonra?”

“Sonrası hiç” dedi annesi. “Gitti ve hiçbirimiz onu bir daha görmedik. Ya da haber almadık.” Bir yudum daha almak üzereydi ki, durakladı: “Sadece...”

“Evet?”

“Bir fotoğrafını alıp alamayacağını sordu. Seni nasıl tanımladığını hâlâ hatırlıyorum –“son yirmi yıldır, kendimden geriye bırakmayı başardığım tek iz”- ve bunu duyduğumda, ona hayır diyemeyeceğimi hissettim. Bu yüzden bulabildiğim ilk resmini verdim ona. Her zaman sakladığın bir resimdi, sen ve Joan, birlikte kitap yazarken.”

Michael yavaşça kaldırdı başını. “O resmi ona mı verdin? Demek ki ben kaybetmemişim onu?”

Başını salladı. “Sana söylemek istedim, ama bir türlü yapamadım. Sana söylemenin bir yolunu bulamadım.”

Bütün bu aydınlanmaları özümseme kapasitesi neredeyse –ama tümüyle değil- tükenmiş olan Michael, “Bütün bunlar ne zamandı? Ne zaman oldu?” diye sordu.

“Bahardı” dedi annesi. “Bunu biliyorum. Doğum gününden önceydi, seni Weston’a götürdüğümüz gün. O günden sonra bir daha hiç eskisi gibi olmadın. Bu yüzden sanırım... 1961 olmalı. 1961 baharı.”

Michael, York’ta trenden indiğinde hava kararmıştı bile. Üç Winshawlar ve Bay Sloane, onu fark etmeksizin derhal bir taksiye işaret ettiler ve kent trafiğine karıştılar. Michael ise, taksi parasının yetmiş pounddan geriye pek az bozukluk bıraktığını öğrendiğinde, o ulaşım aracından vazgeçip bunun yerine, kırk beş dakika sonra kalkacağı söylenen otobüsü beklemeye karar verdi. İstasyonun bekleme salonunda, iki paket Revels ile bir Curly-Wurly yiyerek zaman öldürdü.

Otobüs yolculuğu bir saati aşkın sürdü ve bu sürenin neredeyse yarısından fazlasında, bu yorucu, homurtulu araç onu daha da karanlık, dar, vahşi ve eziyetli yollara götürdükçe, Michael içinde tek yolcu olarak kaldı. Otobüsten indiği zaman, kendi hesaplarına göre, hâlâ gideceği yerden 12-13 kilometre mesafedeydi. Başlangıçta, işitilen tek ses terk edilmiş koyunların melemeleri, artan rüzgarın yumuşak iniltisi ve çok geçmeden aralıksız bir sağanak halinde boşanacağı benzeyen bir yağmurun damlalarının sesiydi. Tek ışıkta, dağınık ve uzak birkaç yalnız evin pencerelerinden geliyordu. Michael yağmurdan korunmak için paltosunun düğmelerini ilikleyerek yürümeye başladı; fakat daha birkaç dakika sonra, uzaktan bir motorun gümbürtüsünü işitti ve dönüp baktığında bir arabanın farlarının ışığının, bir kilometreden daha yakın olduğunu ve kendisine doğru yaklaştığını gördü. Valizini yere bıraktı, araba yaklaşıırken, yalvaran başparmağını kaldırdı. Araba fren yaparak durdu.

“Winshaw Towers civarına mı gidiyorsunuz?” diye sordu, şoför penceresi indirilip de kasket ve yeşil yağmurluk giymiş esmer, tıraşlı bir adam ortaya çıkınca.

“Bir buçuk kilometre kadar yakınına gidiyorum. Ve daha fazlasını gitmem” dedi adam. “Haydi, binin.”

Birkaç dakika sessizce yol aldılar.

“Kötü bir gece” dedi şoför sonunda, “kırlarda kaybolan bir yabancı için.”

“Otobüsün beni biraz daha yakınına götüreceğini sanmıştım” dedi Michael. “Buralarda hizmetler oldukça kötü görünüyor.”

“Deregülasyon” dedi şoför. “Bu bir cürüm.” Burnundan solu-
du. “Bu arada belirtiyim ki, öteki tarafa da oy vermezdim.”

Bir kavşakta durdu ve Michael’ı bir kez daha, üstelik artık iki kat şiddetlenmiş benzeyen rüzgarın ve yağmurun insafına terk ederek uzaklaştı. Etrafını kuşatan karanlıkta, önünde uzanan kaba, taşlı yol, iki yanındaki bazen siyah, çıplak turba, debelenen süpürge otu bazen de üst üste yığılmış, tuhaf biçimli kayalardan oluşan dar bir kırsal şerit dışında hiçbir şey görünmüyordu; yolun bir ucunda bir hava alanı pistini akla getirecek şekilde birbirine paralel ışıklarla aydınlatılmış, insan eliyle yapılmış bir gölün yanından ilerlediğini anlayıncaya dek, Michael’ın en azından on dakika yürümesi gerek-
ti. Hatta suyun kıyısında duran küçük bir deniz uçağının hatlarını bile görebiliyordu. Bundan kısa süre sonra, sık ağaçlıklı bir koruya geldi; iki yanında, sonunda dökme demir iki kanatlı bir kapıyla sona eren bir duvar ilerliyordu. Dokunduğunda çatırdayarak açıldı ve Michael yolculuğunun sonuna yaklaştığını tahmin etti.

Malikanenin kapısına kadar uzanan araba yolunu oluşturan sonsuz gibi görünen, ıslak kek izlenimi bırakan ve aşırı büyümüş kesif tünelden çıktığı zaman, Winshaw Towers’ın pencerelerinde ışıldayan avizelerin altın ışıkları, ona handiyse kucak açan bir sıcaklık hissi verebilirdi. Gelgelelim bu izlenim, tıknaz, ürkütücü binanın haline şöyle bir bakış atmasına bile dayanamadı. Ön veran-
daya yaklaşıp evin dışında gizli bir köşeye kapatılmalarını protesto eden köpeklerin dehşet verici havlamalarını işittiğinde, Michael’ın vücudunu bir ürperti sardı. Şaşırarak, kendi kendine şu sözleri mırıldandığını fark etti: “Pek de tatil kampı sayılmaz, değil mi?”

Bu sözler Sid’e ait olmalıydı, kuşkusuz: Fakat ona arkadaşlık edecek Sid yoktu yanında. Şimdilik, bu diyalogu kendi kendisiyle sürdürmek zorundaydı.

BÖLÜM İKİ

Neredeyse Olacak İğrenç Bir Kaza

Michael kocaman, paslı tokmağa elini atar atmaz, kapının kendi kendine açıldığını gördü. İçeri girdi ve çevresine bakındı. Alacakaranlık izlenimini fazladan artıran aşırı yıpranmış duvar halıları ve yağlı boya resimler asılı lambri duvarların epey üst kısmında duran dört beş lambayla aydınlanan, taş döşeli devasa ve pejmürde bir antredeydi. Her iki tarafta kapılar vardı; tam önünde de geniş, meşe bir merdiven yükseliyordu. Soldaki kapılardan birinin altından sızan ışığı görebiliyordu; aynı yönden ara sıra kopuk kopuk gelen sesler işitiliyordu. Kısa bir duraklamanın ardından, valizini merdivenlerin yanına koydu, ıslak sığana dönmüş saçlarını gözünün önünden itti ve cesurca ilerledi.

Kapı büyük ve keyifli bir oturma odasına açıldı; büyük bir şömine neşeyle yanıyor, duvarlara antik, dans eden gölgeler saçıyordu. Ateşin yanı başındaki bir koltukta, bir şala sarınmış, becerikli parmaklarıyla ördüğü örgüye kuş gibi gözleriyle büyük bir dikkatle bakan minik, kambur bir kadın oturuyordu. Michael, onun Tabitha Winshaw olduğunu tahmin etti: *What a Carve Up!* (Ama Ne Lokma!) filminde, Esmâ Cannon'ın oynadığı kaçık ihtiyar kız Emily Hala'ya benzerliği su götürmezdi. Onun karşısında, bir kanepede, elinde bir viski kadehiyle soğukkanlılıkla ticari bankacı Thomas Winshaw otururken, yağmurun dövdüğü pencerenin yakınında, odanın en uzak tarafındaki bir masada Hilary Winshaw sessizce dizüstü bilgisayarında bir şeyler yazıyordu. Bir paragrafın sonuna ulaşmış yeni bir ilham arayışıyla etrafına bakındığında, Michael'in gelişini ilk fark eden o oldu.

"Hey, bu da kim?" dedi. "Gece Gelen Yabancı' denebilir."

"Tam yabancı sayılmaz" dedi Michael ve kendini tanıtmak üzereyken, Thomas öfkeyle araya girdi, "Tanrı aşkına be adam, halıyı ıslatıyorsun. Başuşağı, birilerini çağır da, şu paltonu alsınlar."

Hilary ayağa kalkıp bir çanın ipini çekti, sonra yeni gelene daha dikkatli bakmak üzere yaklaştı.

“Biliyor musunuz, onu daha önce bir yerlerde görmüşlüğüm var” dedi. Ve sonra, doğrudan Michael’a hitaben: “Aspen’da kayak yapmazsınız, değil mi?” diye sordu.

“İsmim Michael. Michael Owen” diye yanıt verdi beriki, “ve ben bir yazarım. Tamamlanmamış çalışmalarım arasında ailenizin bir tarihi de var: Bazı bölümlerini okumuş olabileceğiniz bir çalışma.”

“Ooo, Bay Owen!” diye haykırdı Tabitha, örgü şişlerini bırakıp bu haberden duyduğu sevinçle ellerini çırparak. “Gelip gelemeyeceğinizi merak ediyordum ben de. Bunca zamandır sizinle tanışmayı iple çekiyorum. Elbette, kitabınızı okudum –bildiğiniz gibi, yayıncılarınız bana gönderiyordu hep- ve söylemeliyim ki, büyük bir ilgiyle okudum. Oturup birlikte bu kitap hakkında uzun bir sohbet gerçekleştirmeliyiz. Gerçekten yapmalıyız.”

Thomas o sırada ayağa kalkıp suçlarcasına Michael’ı işaret ediyordu.

“Seni hatırlıyorum. Sen şu lanet olası küstah yazarsın. Bir gün çıkıp bankaya geldin ve bir sürü süpheli soru sormaya giriştin. Seni dışarı attırmak zorunda kalmıştım, yanlış hatırlamıyorsam.”

“Kesinlikle yanılmıyorsunuz” dedi Michael, elini uzatarak ama Thomas tokalaşmayı reddetti.

“Burada ne aradığını sanıyorsun sen, özel bir aile toplantısına dalıyorsun? Bu haneye tecavüzle eşdeğerdir. Başın çok ciddi belaya girecek, haberin olsun.”

“Sizinle aynı nedenle burada bulunuyorum” dedi Michael, telaşsız. “Vasiyetnamenin okunması için geldim: Müteveffa amcanızın davetiyle.”

“Zırvalama be adam, zırvalama! Böyle bir masalı yutacağımızı sanıyorsan—”

“Sanırım Bay Owen’ın gerçeği söylediğini anlayacaksınız” diye bir ses geldi kapı tarafından.

Hepsi dönüp baktığında Bay Sloane’un odaya girdiğini gördü. Üzerinde yine siyah, yelekli takım elbise vardı ve sağ elinde sıkıca tuttuğu ince bir evrak çantası taşıyordu.

“Kendisinin bu akşam burada bulunması Mortimer Winshaw’un özel dileği idi” diye devam etti, ısınmak için ateşin yanına giderek. “Nedenini, vasiyetname okununcaya kadar bilemeyeceğiz. Belki Bay Owen şimdi yukarıya çıkıp biraz rahatlarsa, bu mutlu olay daha çabuk icra edilebilir.”

“Bana uyar” dedi Michael.

“İşte ağır aksak taksiniz de geldi” dedi Hilary –Pyles’in kadim, ayaklarını sürüyerek yürüyen figürü sallanarak görüş alanına girerken.

O ve Michael merdivenlerden yavaş yavaş birlikte çıktılar. Hizmetkarlarla çene çalmakta fazla deneyimi olmayan Michael, ilk hücumu geçmek için biraz bekledi.

“Eh, buralarda hava da pek hoş sayılmazmış” dedi sinirli bir kıkırdamayla. “Bir dahaki sefere, sanırım gemici şapkamla Wellington çizmelerimi de getireceğim.”

“Daha en kötüsünü görmediniz” dedi Pyles tersleyerek.

Michael bu sözler üzerinde düşündü.

“Havayı kastettiniz, sanırım.”

“Bu gece fırtınalar kopacak” diye mırıldandı. “Gök gürültüsü, şimşek ve ölüleri mezarında ıslatmaya yetecek kadar kör edici yağmur.” Biraz durup şunları ekledi: “Ama sizin sorunuza cevap olarak; havayı kastetmedim, hayır.”

“Kastetmediniz mi?”

Pyles valizi koridorun ortasına bıraktı ve Michael’ın göğsüne vurdu hafifçe.

“Ailenin bu evde son kez toplanmasının üzerinden neredeyse otuz yıl geçti” dedi. “Trajedi ve cinayet bizi o zaman ziyaret etmişti, bu yüzden bu akşam da gelecekler.”

Michael geriledi, başuşağın alkol kokulu nefesinden biraz uzaklaşmak için.

“Aklınızda, e-eee.... aklınızda ne var tam olarak?” diye sordu valizi kendisi alıp koridorda yürümeye devam ederek.

“Bütün bildiğim” dedi Pyles, topallayarak peşinden gelirken, “bu gece burada korkunç şeyler olacağı. Korkunç şeyler olacak. Yataklarımızda sağ salim yarın sabaha çıkarsak kendimizi şanslı addetmeliyiz.”

Bir kapının önünde durdular.

“Burası sizin odanız” dedi kapısını açarak. “Ne yazık ki, kilidi epeydir bozuk.”

Michael'ın yatak odasının duvarları ve tavanı koyu renk meşeden lambriydi ve henüz küf kokulu havayı ısıtmaya zaman bulamamış küçük bir elektrik ocağı yanıyordu. Bundan ve konsolun üzerinde duran bir çift mumdan gelen ışığa karşın, kasvetli bir karanlık her köşeyi sarıp sarmalıyordu. Odanın havası da tuhaftı. Biçimlenen bir çürüme belirtisi, yeraltı odalarındakine benzer soğuk nemli bir küflülük. Odanın tek penceresi olan uzun, dar pencere, sonunda camı paramparça edene kadar eseceğe benzeyen rüzgar yüzünden, çerçevesinin içinde sürekli takırdayarak sarsılıyordu. Michael valizini boşaltıp tarak, tıraş bıçağı ve süngerin durduğu el çantasını konsolun üzerine yerleştirirken, gitgide artan bir huzursuzluğun pençesine düştüğünü hissetti. Başuşağın sözleri saçma sapan olabilirdi, ama içine şekilsiz, mantıksız bir korkunun tohumlarını atmıştı ve harıl harıl yanan ateşi ve insani refakat vaadi sunan (bir oda dolusu Winshaw böyle bir şey sunabilirse tabii) alt kattaki oturma odasının hasretini çekmeye başlamıştı. Islak giysilerini olabildiğince hızla değiştirdi, sonra yatak odasının kapısını rahat bir nefes alarak ardından kapatarak, geldiği yoldan geri dönmek için hiç vakit kaybetmeden yola koyuldu.

Gelgelelim, bunu söylemesi yapmasından daha kolaydı. Evin üst katı bir koridorlar labirentinden oluşuyordu ve Michael, şimdi anlıyordu ki, başuşağın kehanetleri aklını öyle çelmişti ki, defalarca tekrarlanan sağa ve sola dönüşlerden hiçbirine dikkat edememişti. Birkaç dakika kadar gölgeli, ince halılı geçitlerden aşağı yukarı dolandıktan sonra, huzursuzluğu yaklaşan bir paniğe dönüşmeye başladı. Aynı zamanda –aptalca bir duyguydu, biliyordu- evin bu kesiminde yalnız olmadığını hissediyordu. Kapıların gizlice açılıp kapandığına yemin edebilirdi, hatta bir iki kez, sahanlıklardan birinin en karanlık köşesinde kıpırdayan bir şeyi şöyle bir gördü. Hiç ummadığı bir anda Büyük Merdiven'e çıkıverdiğinde bile bu duygudan tümüyle silkinemedi. Burada durdu, birinde balta diğerinde gürzle silahlı iki paslı zırh takımının arasında bir an dikildi.

Şimdi: Aileyle yüzleşmeye hazır mıydı? Saçlarını düzeltti, ceketini çekti ve pantolon düğmelerinin kapalı olup olmadığını kontrol etti. Son olarak, ayakkabı bağlarından birinin çözülmüş olduğunu fark ederek, bağlamak için eğildi.

Daha bir iki saniyedir bu pozisyondaydı ki, arkasından bir kadının sesini duydu.

“Dikkat edin! Tanrı aşkına dikkat!”

Hızla döndü ve baltalı zırh takımının yavaşça üzerine devrilmekte olduğunu gördü. Bir dehşet çığlığıyla, saygıdeğer silahın keskin bıçağı tam diz çıktığı yere büyük bir patırtıyla devrilmesinden bir saniye önce, kendini öne attı.

“İyi misiniz?” dedi kadın, yanına koşarak.

“Sanırım” dedi Michael, aslında kafasını tırabzana çarpmıştı. Ayağa kalkmaya çalıştı ama yapamadı. Zorluk çektiğini gören kadın en üst basamağa oturdu ve Michael’ın başını kucağına yatırdı.

“Kimseyi gördünüz mü?” diye sordu Michael. “Biri itmiş olmalı.”

Tam o sırada, sanki sufle verilmiş gibi, kocaman siyah bir kedi, zırhın durduğu nişten sinsice süzüldü ve suçlu bir miyavlamayla merdivenlerden aşağı koştu.

“Torquil!” dedi kadın azarlar bir tonda. “Mutfağın dışında ne işin var senin?” Gülümsedi. “Eh, işte sizin suikastçiniz, sanırım.”

Aşağıda bir kapı açılmış ve ailenin birkaç üyesi gürültünün nedenini araştırmak üzere oturma odasından fırlamıştı.

“O gürültü neydi?”

“Neler oluyor burada?”

Michael’ın Roderick ve Mark Winshaw olduğunu çıkardığı iki adam, zırh takımını güçlkle kaldırarak yerine dayarken, bizzat Tabitha ona doğru eğilerek sordu: “Ölmedi, değil mi?”

“Ah, sanmıyorum. Başını vurdu, hepsi o.”

Michael yavaş yavaş kendine geliyordu; kurtarıcısının yüzüne bakmayı akıl etti: Otuzlarının başında, çok çekici ve zeki görünümlü, uzun sarı saçlı ve çok hoş gülümseyen bir kadın; ve bunu yapar yapmaz gözleri şaşkınlıkla büyüdü. Üç dört kez gözünü açıp kapadı. Bu kadını tanıyordu. Daha önce de görmüştü. Başta Shirley Eaton olduğunu düşündü. Sonra bir kez daha yumdu gözlerini

ve uzak, daha zayıf bir anı yüzeye çıktı. Joan’la ilgili bir şey... Sheffield’la... Evet! O ressamdı bu. Joan’ın evindeki ressam. Ama nasıl olurdu ki? Burada ne işi vardı?

“İyi olduğunuzdan emin misiniz?” diye sordu Phoebe, yüz ifadesindeki değışikliği görerek. “Biraz tuhaf görünüyorsunuz.”

“Sanırım aklımı kaçırıyorum” dedi Michael.

Tabitha bu sözlerle histerikçe güldü.

“Ne kadar da eğlenceli!” diye haykırdı. “Böylece iki kişi oluruz.”

Ve bu aydınlatıcı sözden sonra, oturma odasına inmek üzere hepsinin önüne düştü.

BÖLÜM ÜÇ

Paniğe Kapılmayın, Beyler!

“Bay Mortimer Winshaw’un vasiyetnamesi” dedi Everett Sloane, masadaki herkesi ciddiyetle süzerek, “sadece birkaç gün önce kaleme alınan kısa bir ifade biçimindedir. Kimsenin itirazı yoksa, şimdi tamamını okuyacağım.”

Devam etmesine fırsat kalmadan, dışarıda ilk gök gürültüsü gümbürdeyerek, pencereleri sarstı ve şömine rafındaki şamdanları gürültüyle takırdattı. Bunu neredeyse derhal bir şimşek parıltısı izleyerek, kısa, sanrısız bir an boyunca, aile üyelerinin beklenti dolu, dikkatli ve atmaca gibi yüzlerini soluk ve hayalete benzer bir hale bürüdü.

“Ben, Mortimer Winshaw” diye başladı avukat, “bu son sözlerimi ailemin hayatta kalan üyelerine, onu dinlemek üzere hazır bulunacaklarından emin olarak kaleme aldım. Bu nedenle yeğenlerim Thomas ve Henry ile Dorothy’ye, küçük yeğenim Mark’a (aramızdan çok erken ayrılan sevgili Godfrey’nin oğlu) ve son, fakat aynı derecede önemli –her ne kadar itiraf etmek beni utandırır da– kendi belimin zürriyeti Hilary ve Roderick’e en sıcak selamlarımı sunarak başlamak gerekiyor.

“Katılımlarından belki o kadar emin olmadığım diğer üç konuya, daha mütereddit şekilde hoş geldiniz diyeceğim. Umuyorum ve temenni ediyorum ki, en azından bir gece, sevgili ablam Tabitha, benzersiz, ve muhtemelen bir daha asla yinelenmeyecek olan bu aile toplantısında hazır bulunmak üzere o korkunç kafesinden çıkarılacaktır. Yine umarım ki, ona en sadık ve bencillikten uzak hemşirem, zerafeti, çekiciliği ve nezaketi hayatımın bu son yılında benim için büyük bir teselli kaynağı olan Bayan Phoebe Barton da ona katılacaktır. Ve son olarak, ailenin talihsiz biyograficisi, Bay Michael Owen, onun hevesle beklenen tarihçesine en uygun sonu getireceğine inandığım bir akşamın eksiksiz bir kaydını yapmak üzere, burada olacaktır.

“Bununla birlikte, aşağıdaki sözler, bu ilgili seyirciler üçlüsüne değil, bu gece bu masanın çevresinde hazır bulunmaları önceden belli olan daha önce adı geçen altı akrabaya hitaben yazılmıştır. Ama gene de, bu öndeyiyi nasıl bu kadar güvenle yaptığımı sorabilirsiniz. Hayatları boyunca sürekli dünya sahnesinde yoğun bir meşguliyet ve ihtişamlı yer alan bu altı şahsiyet, nasıl olur da bütün işlerini bir yana bırakıp bu ücra, tanrının unuttuğu köşeye –sahibi hayattayken uzak durmakta hiç güçlük çekmedikleri köşeye ibaresini de eklemem gerekir- anında çıkıp gelmelerini hangi güç sağlayabilir? Yanıt çok basit: Profesyonel kariyerleri boyunca hal ve gidişlerini daima –ve sadece- güdüleyen aynı gücün itkisiyle. Elbette, açgözlülüğü kastediyorum: Çıplak, tırmalayıcı, hayvani açgözlülük. Bu gece masanın çevresinde ülkenin en zengin altı kişinin olması bir önemi yok. Hepsinin bildiği kesin bir gerçek olarak, benim kişisel servetimin onlarınkinin sadece minik bir küsuratı olmasının bir önemi yok. Açgözlülük bu şahısların içine öyle bir kök salmış, öyle bir sabit fikir haline gelmiş ki, servetimden geriye kalan çürük varilden kim bilir hangi artığı kazıyabilmek uğruna, bu yolculuğu yapmaya karşı koyamayacaklarını adım biliyorum.”

“Ne kadar da şairane bir ihtiyar, değil mi?” dedi Dorothy, görünüşte belgenin tonundan hiç rahatsız değil gibiydi.

“Mecazlarını karıştırmasaydı keşke” dedi Hilary. “Varillerin dibi kazınır, değil mi ama? Ve ancak içinde çürümüş bir elma varsa, çürümeleri gerekmez mi?”

“Devam etmeme izin verin lütfen” dedi Bay Sloane. “Sadece bir paragraf daha var.”

Sessizlik çöktü.

“Bu yüzden bu asalaklara –insan kılığındaki bu sülüklere- tüm umutlarının nafiye olduğunu bildirmek bana az keyif vermiyor. Onların muhayyilelerinin kavrayabileceğinin ötesinde bir yoksulluk içinde ölüyorum. Evliliğimizin uzun, mutlu yılları boyunca Rebecca’yla ben pek akıllıca bir hayat sürmedik. Sahip olduğumuz tüm parayı harcadık. Kuşkusuz, aslında bu parayı istiflememiz, yatırım yapmamız, işletmemiz veya tüm enerjimizi onu koklayıp daha da fazlasını ele geçirmek için elde tutmamız gerekirdi. Fakat, korkarım, bizim felsefemiz o değildi. İyi yaşamayı seçtik ve sonuç,

borca batmak oldu: Bugüne kadar ödenmemiş kalan borçlar. Bu lanetlenmiş konutun satışının bile karşılayamayacağı kadar büyük borçlar –tabii hâlâ onu alacak kadar aptal biri çıkarsa. Bu nedenle bu borçları ailemin adı geçen bu altı üyesine miras bırakıyorum ve aralarında eşit olarak bölüşmeleri talimatını veriyorum. Bu vasiyet-nameye ilişik ek belgede, borçların tam bir listesi yer alıyor. Şimdi üzerime düşen tek görev, bu çatı altında hepinizin güvenli ve hoş bir akşam geçirmenizi dilemek.

“Ocak ayının on birinci günü, bin dokuz yüz doksan bir yılında imzalandı, Mortimer Winshaw.”

Yine gök gürledi şiddetle. Şimdi daha yakındı ve gümbürtüsü bir süre devam etti. Sonunda sesi azalarak yok olduğunda, Mark konuştu: “Kuşkusuz, hepiniz Mortimer’ın yasal olarak böyle paçayı kurtarmayacağını biliyorsunuzdur. Alacaklılarına borcunu kapatmak gibi bir yükümlülüğümüz yok bizim.”

“Kuşku yok ki haklısın” dedi Thomas, ayağa kalkıp viski sürahisine uzandı. “Fakat mesele bu değil. Mesele, sanırım, bize korkunç bir şaka yaptığı. Bu bakımdan son derece başarılı olduğunu söyleyebilirim.”

“Eh, en azından bizim ihtiyarın içinde hâlâ bir ruh varmış” dedi Hilary.

“Sana ne kadar ödüyordu?” diye hırladı Henry, ansızın Phoebe’den yana dönerek.

“Pardon, anlamadım?”

“Bizimki hiç parası olmadığını ileri sürüyor –o zaman nasıl özel bir hemşire tutabildi?”

“Amcanızın Bayan Barton’a ödediği ücret” dedi avukat, sıkıntılı durumu yumuşatacak şekilde, “bu mülkün ipoteği karşılığı alınan bir toplu paraydı.” Karşısına sıralanan öfkeli yüzlere gülümsedi. “Gerçekten çok yoksul bir adamdı.”

“Eh, sizi bilmem ama” dedi Hilary ayağa kalkıp çanın ipini çekerken, “ama bu kadar şeyden sonra biraz yemek yemeden yapmam. Saat onu geçiyor ve bu akşam henüz hiçbir şey yemedim. Bakalım Pyles neler getirebilecek?”

“Fena fikir değil” dedi Roddy, o da içki dolabına doğru yöneldi. “Söyle de, şu işi yaparken şarap mahzenine uğramayı da unutmasın.”

“Şu havaya da lanet olsun” dedi Dorothy. “Normal şartlarda gece yarısından önce çiftliğe varmış olurum: Ama bu gece yollara düşme riskine girmenin anlamı yok.”

“Evet: Şimdilik hepimiz buradayız gibi görünüyor” diye ona katıldı Thomas.

Tabitha sandalyesinden dimdik doğruldu.

“Umarım” dedi, “eski yerime geçmeme kimse aldırılmaz. Sadece, o koltuk o kadar rahat ki, ve gerçek bir ateşin yanında oturmak insana gerçekten iyi geliyor. Enstitüdeki odam çok soğuk: Yazın bile. Gelip bana katılmaz mısınız Bay Owen? Gerçek bir edebiyatçının arkadaşlığının tadını çıkarmayalı o kadar uzun zaman oldu ki.”

Michael henüz Phoebe’yle konuşma fırsatı bulamamıştı ve önceki tanışmalarını hatırlayıp hatırlamadığını anlamak için ona kendini tanıtmak üzereydi; ama patronunun çağrısını reddetmenin doğru olmayacağını düşünerek, ateşin başına ona katılmaya gitti. Yerine otururken, arkasından dikkatle gözetleyen bir çift göz var mı diye merak ederek, şöminenin üstüne asılı portreye baktı. Ama kabul etmesi gerekirdi ki, bu pek olası değildi: Tablo bir Picasso’ydu ve gözler yüzün aynı tarafına yapılmıştı.

“Şimdi anlatın bana” diye başladı Tabitha, ince elini onun dizine koyarak. “O büyüleyici romanlarınızdan başkalarını da yayımladınız mı?”

“Ne yazık ki, hayır” diye yanıtladı. “İlham perisi son zamanlarda beni terk etmiş gibi görünüyor.”

“Ah, ne kadar da yazık. Ama aldırmayın: Eminim geri dönecektir. En azından edebi dünyaya kendinizi kabul ettirmişsinizdir, umarım?”

“Yani, bayağı uzun yıllar geçti, üzerinden—”

“Söz gelimi, Bloomsbury grubunda çok ünlüsünüz.”

Michael kaşlarını çatı. “Bloomsbury mi?”

“Birkaç yıldır haberleşmiyoruz, maalesef, ama Virginia ve ben çok yakındık bir zamanlar. Ve sevgili Winifred, elbette. Winifred Holtby. Onun eserlerini biliyor musunuz?”

“Evet, ben—”

“Bilemem ama, eğer kariyerinize bir faydası olacaksa, size kolayca bir sürü önsöz bulabilirim. Bay Eliot’ın üzerinde belirli bir etkim olmuştur. İşin gerçeği, sır tutabilerseniz eğer” (burada sesini fısıltıya dönüştürmek kadar alçalttı) “bana epeyce bir tutkun olduğunu söylemişlerdi.”

“Yani siz – T. S. Eliot’tan mı söz ediyorsunuz?” dedi Michael duraksayarak, “Çorak Ülke’nin yazarı?”

Tabitha canlı, melodik bir kahkaha attı.

“Olur mu, seni aptal çocuk!” dedi. “Duymadınız mı: Öleli yıllar oldu!”

Michael tereddütlü bir şekilde onun kahkahasına katıldı. “Evet, elbette.”

“Yaşlı bir hanımla alay etmeye çalışmıyorsunuzdur umarım” dedi, örgü şişiyle kaburgasını şakacı bir tavırla dürterek.

“Kim, ben mi? Elbette hayır.”

“Sözünü ettiğim kişi” diye açıkladı, gözleri hâlâ şakanın etkisiyle ışıdayarak, “Bay George Eliot. *Mart Ortası* ile *Kıyıdağı Değirmen*’in yazarı.”¹

Tabitha yün yumağını aldı ve yeniden örgü örmeye başladı, bunu yaparken de iyi yürekli bir gülümseme yerleşmişti yüzüne. Michael’ın dili tutulmuş suskunluğuna son vermeyi, ancak konuyu aniden değiştirerek başardı.

“Bir Tornado’yla uçtunuz mu hiç?”

O gece Winshaw Towers’ta soğuk et, turşu, peynir ve vasat bir Chablis’ten ibaret olan akşam yemeği hiç de neşeli geçmedi. Masada sadece sekiz kişi vardı: Henry ve Mark yukarıda odalarında kalıp televizyonda haberleri seyretmeyi yeğlemişlerdi. Her ikisi de, Saddam Hüseyin’e karşı bir Amerikan hava saldırısının ilanının yakın olduğunu düşünüyor gibiydi. Diğerleri hep birlikte, soğuk ve sevimsiz yemek odasındaki uzun masanın bir ucuna toplanmışlardı.

1 George Eliot: Asıl adı Mary Ann (Marian) Evans (22 Kasım 1819 – 22 Aralık 1880) Aslında T. S. Eliot’tan (1888-1965) çok daha önce yaşamış kadın edebiyatçı –çn.

Radyatörler her nedense çalışmıyordu ve elektrikli şamdanın birkaç ampulü eksikti. Birkaç dakika kadar neredeyse hiç konuşmadan yemeklerini yediler. Michael bu koşullar altında Phoebe'yle özel bir konuşma başlatamayacağını hissediyordu; Winshawlar'ınsa birbirlerine bile söyleyecek pek bir sözü yokmuş gibi görünüyordu. Bu arada rüzgarın aralıksız uğultusuyla yağmurun pencere pervazlarını dövmesinin de, masanın neşesine pek katkısı olmuyordu doğrusu.

Sonunda tekdüzeliği kıran, ön kapının güçlü bir şekilde vurulması oldu. Hemen sonra kapının açıldığını duydular ve antreden sesler işitildi. Derken Pyles ayaklarını sürüyerek yemek odasına gelerek herkesin duyacağı şekilde şu bilgiyi verdi: "Dışarıda bir bey var, polis olduğunu söylüyor."

Michael bunun çok çarpıcı bir duyuru olduğunu düşündü, ama diğerleri özel bir ilgi belirtisi göstermediler. Sonunda, kapıya en yakın oturan Dorothy ayağa kalktı ve "Sanırım onunla bir konuşsam iyi olacak" dedi.

Michael onun peşinden antreye çıktı; orada Büyük Merdiven'den inmekte olan Mark'la karşılaştılar.

"Ne var, ne oluyor?" diye sordu.

Kalın bıyıklı, sarkık kaşlı, yaşı anlaşılmayan, polis üniforması yağmurdan sırlıslıkam adam, kendisini köy karakolundan Çavuş Kendall olarak tanıttı.

"Olmaz olası!" diye haykırdı, yerel aksanı Michael'ın kulağına hemen hiç anlaşılmaz şekilde çarptı. "Hepimizin güvenle evimizde kurulup oturmayı isteyeceğimiz, hiçbir işin bizi dışarı çıkaramayacağı bir gece bu."

"Buyurun Çavuş, ne istemiştiniz?" diye sordu Dorothy.

"Sizi dehşete düşürmek gibi bir niyetim yok, Hanımefendi" dedi polis, "ama en iyisi uyarmak olur dedim."

"Uyarmak mı? Ne konuda?"

"Bu gece burada kalan bir Bayan Tabitha varmış zannedersen."

"Evet, doğru. Bunun ne sakıncası var?"

"Eh, biliyorsunuzdur herhalde, ... Bayan Winshaw'un genellikle ikamet ettiği hastanede...bir sürü çok tehlikeli vakalar da -akıl hastaları, anlarsınız- tutuluyor, mutlak güvenlik koşulları altında."

"Ne var bunda?"

“Öyle görünüyor ki, bugün öğleden sonra bu hastalardan biri kaçmış –hem de birinin boğazını keserek: Acıması olmayan bir canı. Boyu posu devrilsin! Böyle bir gecede o adamın yoluna çıkacak talihsiniz hayatı beş para etmez!”

“Fakat Çavuş, Enstitü en az 30 kilometre uzakta. Bu olay, sinir bozucu olsa bile, bizi pek ilgilendirmez.”

“Ne yazık ki, ilgilendiriyor. Kaçma vasıtasının, bugün Bayan Tabitha’yı buraya getiren arabanın ta kendisi olduğunu sanıyoruz. Kurnaz herif bagaja saklanmış olmalı. Bu da demektir ki, büyük olasılıkla, halen buralarda bir yerlerdedir. Böyle bir havada çok uzaklaşmış olamaz.”

“Durun da şunu iyice bir anlayayım, Çavuş” dedi Mark Winslow. “Bize, burada canı bir manyağın serbestçe gezdiğini mi söylüyorsunuz?”

“Hemen hemen böyle durum, bayım.”

“Ve bize bu korkunç duruma adapte olmamızı nasıl söylüyorsunuz?”

“Eh, paniğe hiç gerek yok, bayım. Bu benim ilk tavsiyem olacak. Ne yaparsanız yapın, paniğe kapılmayın. Sadece evin tüm kapılarını kilitleyerek önlem alın –mümkünse kol demirlerini takın-birkaç köpeği bahçede serbest bırakın, burada mevcut olabilecek her türlü silahı el altında bulundurun ve her odada ışık yanmasına dikkat edin. Ama ne yaparsanız yapın, sakın paniğe kapılmayın. Bu yaratıklar korkuyu sezer, bilirsiniz. Onun kokusunu alırlar.” Onları böylece yatıştırmaya çalışarak, şapkasını sertçe başına geçirdi ve kapıya yöneldi. “Şimdi gitsem iyi olacak, sakıncası yoksa. Meslektaşım arabada beni bekliyor; daha gitmemiz gereken birkaç ev daha var.”

Onun çıkışını –ve bu arada yağmur sağanağıyla havada uçuşan yaprakların içeri girişini- gördükten sonra, Mark, Dorothy ve Michael yemek odasına dönüp bu olağandışı haberi ötekilere de verdiler.

“Eh, bu da harika akşamımızın üzerine tüy dikti” dedi Hilary. “Şimdi geceyi burada Norman Bates’in refakatinde mi geçireceğiz yani?”

“Ben bunu pekala kabul edebilirim” dedi Dorothy.

“Komşularımdan birinin böyle iğrenç şeyler yapabileceğine inanmam” dedi Tabitha, yarı yarıya kendi kendine konuşur gibi. “Hepsi son derece sakın ve hoş insanlardır.”

Akrabalarının birkaçı bu noktada alaylı sesler çıkardılar.

“Aklıma gelmişken, belki de çok haksız değilsinizdir” dedi Michael, Hilary’ye dönerek. “Norman Bates’i bilmiyorum, ama bu tip şeylerin olduğu filmler *var* elbette.”

“Mesela?”

“*Kedi ve Kanarya*, sözgelimi. Onu gören var mı aranızda?”

“Ben biliyorum” dedi Thomas. “Bob Hope ve Paulette Goddard.”

“Doğru. Bir ailenin tüm üyeleri, bir vasiyetnamenin okunması için eski, metruk bir eve çağrılırlar. Korkunç bir fırtına vardır. Ve bölgede bir katil olduğu konusunda onları uyarmaya bir polis memuru gelir.”

“Peki, bu ailenin üyelerine ne olur?” diye sordu Phoebe, ilk kez doğruca Michael’a bakarak.

“Hepsinin hesabı görülür” diye karşılık verdi o da, sakın bir tavırla. “Teker teker.”

Bu sözlerin ardından patlayan gök gürültüsü öncekilerin hepsinden yüksekti. Arkasından uzun bir suskunluk oldu. Michael’ın sözleri güçlü bir etki yapmışa benziyordu: Sadece Hilary kararlı bir şekilde etkilenmemiş kaldı.

“Dürüst olmam gerekirse, endişelenecek bir şey göremiyorum” dedi. “Ne de olsa, şimdiye kadar saldırıya uğrayan tek kişi siz oldunuz.”

“Aaa, yapmayın ama” dedi Michael. “Hepimiz bunun bir kaza olduğunu biliyoruz. Siz başka bir şey ima etmiyorsunuz—”

“İzin verir misiniz?” Roddy aniden araya girmişti. “Bu sohbetin akışını, bu kör olası Stilton peyniri kadar lezzetsiz bulmaya başladım.”

Tabağını tiksintiyle itti.

“*Lezzet* konusunda kimse elinize su dökemez elbette” dedi Phoebe.

Bu sözlere eşlik eden anlamlı bakış, Roddy’yi parmağını ona uzatarak öfkeyle kekeleyecek kadar çileden çıkardı: “Burada olman

bile ne kadar yüzşüz olduğunu gösteriyor. Sadece bir hafta sonunu burada geçirdin, ama gene de pençelerini babama geçirmen için yetti bu. Ondan ne kadar para sızdırdın, öğrenmek istediğim bu? Ve daha da önemlisi, babam neden öldü? Hiç kimsenin bu konuda konuşmadığını görüyorum.”

“Tam olarak bilmiyorum” dedi Phoebe, savunmaya geçerek. “Ben burada yokken olmuş.”

“Bak, burada boşuna zaman harcıyoruz” dedi Dorothy. “Biri Henry’yi getirsin de, neler olup bittiğini ondan öğrenelim.”

Bu herkese akıllıca bir fikir olarak göründü.

“Sahi, nerede o?”

“Hemşire Gannet’in eski odasında, televizyon seyrediyor.”

“O da neredeymiş? Bu lanet olası evde yolu bilen var mı?”

“Ben biliyorum” dedi Phoebe. “Gidip onu kendim çağıracağım.”

Michael buna itiraz etmekte gecikti, çünkü Roddy ile Phoebe arasındaki bu ani düşmanlık sergilemesi karşısında kafası karışıp merakı uyanmıştı ve bunun ardında nasıl bir hikaye olduğunu merak ediyordu. Fakat tehlikeli olabilecek bir işi yapmak üzere yalnız çıktığını fark eder etmez, odadakilere çıktı.

“Tek başına ortalıkta dolaşmaması gerekirdi” dedi. “Çavuşun dediklerini duydunuz. Evde bir katil olabilir.”

“Ne saçmalık” diye dudak büktü Dorothy. “Burada film oynamıyor, farkındaysanız.”

“Bu sizin düşünceniz” dedi Michael ve Phoebe’ye yetişmek için koşarak çıktı.

Fakat bir kez daha binanın şeytanca çapraşık mimarisine sövme fırsatı buldu. Büyük Merdiven’i tırmanınca, hangi yöne gideceğine dair hiçbir fikri olmadığını fark etti, ve soluk soluğa kıvrılan, birbirini kesen koridorlarda koşuşturup durarak dakikalar kaybetti, ta ki bir köşeyi dönünde Phoebe’nin ta kendisiyle burun buruna gelinceye dek.

“Burada ne işiniz var *sizin?*” dedi Phoebe.

“Sizi arıyordum elbette. Onu buldunuz mu?”

“Henry mi? Hayır, artık orada değilmiş. Belki de aşağı inmiştir.”

“Muhtemelen. Gene de, her ihtimale karşı bir kere daha bakalım.

Phoebe önüne düşüp bir köşeyi döndü, birkaç basamak çıktılar ve sonra üç dört kısa, loş koridoru geçtiler.

“Şşşşt! Dinleyin!” dedi Michael, elini Phoebe’nin koluna koyarak. “Sesler duyuyorum.”

“Endişelenmeyin, televizyonun sesi.”

Bir kapıyı açarak, sadece bir kanepa, bir sehpa ile, *Gece Haberlerini* gösteren portatif bir siyah-beyaz televizyonun durduğu boş bir odaya girdiler. Kimsenin seyretmediği Jeremy Paxman, yorgun görünen genç savunma bakanıyla söyleşi yapıyordu.

“Gördünüz mü?” dedi Phoebe. “Burada kimse yok.”

“BM’nin verdiği son tarihi bir başlangıç noktası olarak kabul etmek yanlış olur” diyordu bakan. “Saddam artık bizim askerî eyleme geçme *hakkımız* olduğunu biliyor. Bu hakkı ne zaman *kullanacağımız* –aslında kullanıp kullanmayacağımız- tümüyle farklı bir husustur.”

“Fakat verilen mühletin sona ermesinin üzerinden neredeyse on dokuz saat geçti” diye üsteledi Paxman. “Ne zaman olacağına dair hâlâ *hiçbir* bilginiz olmadığını mı söylüyor—”

“Aman Tanrım.”

Michael bir şey fark etmişti: Kanepenin yan tarafından bir kan gölü akıyor ve yere damlıyordu. Büyük bir dikkatle arkaya uzanıp baktı ve Henry’nin, kürek kemikleri arasında bir et bıçağı saplanmış olarak yüzü koyun kanepede uzandığını gördü. Phoebe peşinden geldi ve boğazından garip bir ses çıktı. Dilleri tutulmuş halde bir süre cesede baktılar; ta ki üçüncü bir kişinin odaya girip aralarında durarak ölü adama boş bir kayıtsızlıkla baktığının farkına varıncaya dek.

“Sırtından bıçaklanmış” dedi Hilary kuru bir tavırla. “Ne kadar da münasip. Acaba bu, Bayan Thatcher’ın bu evde bir yerlerde olduğunu mu gösteriyor?”

BÖLÜM DÖRT

Çığlığa Devam

Michael, Phoebe, Thomas, Hilary, Roddy, Mark ve Dorothy ağırbaşlı bir halka halinde durup cesede baktılar. Henry'yi oturur pozisyona getirmişlerdi ve şimdi halk önünde görüldüğü her zamanki öfkeli, kuşkucu ifadesiyle o da onlara bakıyordu.

“Sizce bu ne zaman oldu?” diye sordu Roddy.

Kimse yanıt vermedi.

“Aşağıya insek iyi olur” dedi Hilary. “Tabitha’yı ve Bay Sloane’u bulup bu konuyu adamakıllı konuşmayı öneriyorum.”

“Onu böylece bırakıp gidecek miyiz yani?” diye sordu Thomas, diğerleri çıkmaya hazırlanırken.

“Ben... ben onu biraz temizleyebilirim, dilerseniz” dedi Phoebe. “Çantamda bazı şeyler var.”

“Ben de kalıp sana yardım edeyim” diye gönüllü oldu Dorothy. “Cesetler konusunda bir parça tecrübem var.”

Geri kalanlar sessiz bir kortej halinde alt kata indiler ve Tabitha’nın sakince örgüsüyle meşgul olduğu yemek odasında toplandılar bir kez daha; Bay Sloane da yanında oturmuştu, yüzünde şiddetli bir dehşet bakışı vardı.

“Evet” dedi Hilary, kimse konuşmaya başlama belirtisi göstermeyince, “Norman ilk kurbanını almış gibi görünüyor.”

“Öyle görünüyor.”

“Fakat görünüş aldatıcı olabilir” dedi Michael.

Thomas onun üzerine atıldı.

“Sen kimsin de saçma sapan konuşuyorsun be adam? Serbest gezen bir deli olduğunu biliyoruz. Bunu onun yapmadığını mı söylüyorsun bana?”

“Mevcut teorilerden biri: Hepsi o.”

“Anlıyorum. O halde, belki diğerlerinin ne olduğunu da söyleme nezaketini gösterirsin.”

“Evet, haydi bakalım, çıkart baklayı ağzından” dedi Mark. “Onu başka kim öldürmüş olabilir ki?”

“Kim olacak, içimizden herhangi biri elbette.”

“Tepeden tırnağa saçmalık” dedi Thomas. “Bunu *içimizden* biri nasıl yapmış olabilir ki, hepimiz burada yemekteyken?”

“Vasiyetname okunduğundan beri Henry’yi kimse görmemişti” dedi Michael. “O zamandan akşam yemeğine kadar, hepimiz şu ya da bu anda, yalnız kaldık. Kimseyi hariç tutmuyorum.”

“Zırvalıyorsun” dedi Mark. “Sadece birkaç dakika önce öldürülmüş olabilir. Unutma ki, bir süre ben de onunla televizyon seyrediyordum, siz hepimiz burada yemekteyken.”

“Eh, bu *senin* hikayen” dedi Michael serinkanlılıkla.

“Bana yalancı mı diyorsun? Sence başka ne yapıyor olabilir-dim?”

“Herhangi bir şey yapıyor olabilirsin, tek bildiğim o. Belki telefonda dostun Saddam’la konuşuyordun, ona bir son dakika si-parişinde yardımcı olmak için.”

“Seni küstah domuz! Çabuk lafını geri al.”

“Korkarım bu merak uyandırıcı varsayımların bir kenara atılması gerekecek” dedi Roddy, bir ara antreye gidip şimdi elinde telefonla dönüyordu. Telefonun kordonu kesikti. “Gördüğünüz gibi, telefon geçici olarak kesik. Bunu buldum, çünkü sizlerin tersine, polise telefon etmeyi düşünecek kadar aklım başımdaydı.”

“Çok da geç sayılmaz” dedi Hilary. “Benim odamda da bir telefon var. Gelin –acele edersek o kesmeden yetişebiliriz.”

Onlar odadan koşarak çıkarken, Mark yüzünde kendini üstün gören bir gülüsemeye baktı.

“Bu insanların hâlâ bu ilkel iletişim yöntemlerine güvenmelerine şaşıp kalıyorum” dedi. “Buraya cep telefonunu getirmişsinizdir herhalde, değil mi Thomas?”

Yaşlı banker şaşkınlık içinde gözlerini kırptırdı. “Doğru: Elbette getirdim. Onsuz çıkmam ki. Neden daha önce düşünemedim bilmem.”

“Nerede bırakmıştın, hatırlıyor musun?”

“Bilardo odasında galiba. Siz gelmeden önce Roddy’yle birkaç el oynadık.”

“Gidip getireyim. Bu işe derhal son vermemiz gerek.”

Michael ve Thomas’ı, hiç konuşmadan birbirlerine ters bakışlar atarken bırakarak, telaşsızca çıktı. Bu arada Bay Sloane odayı arşınlamaya başlamıştı; Tabitha ise hiçbir şey olmamış gibi örgüsüne devam ediyordu. Çok geçmeden kendi kendine alçak sesle bir şarkı mırıldanmaya başladı –birkaç ölçüden sonra belli belirsiz “Uçan Makinelerin İçindeki Şu Muhteşem Adamlar” olduğu anlaşıldı.

“Yakın zamanda Pyles’ı gören oldu mu?” diye sordu Thomas, artık buna katlanamaz hale gelince.

Bay Sloane başını iki yana salladı, görmemişti.

“Birisi onu bulsa iyi olmaz mı? Hep bizimle birlikte yemek odasında olmadığı kesin. Sen ne diyorsun, Owen –onu bulmaya çalışalım mı?”

Michael düşünceye dalmıştı ve bu soruyu duymamışa benziyordu.

“Tamam o zaman –adamı gidip kendim bulurum ben de.”

“Artık üçümüz kaldık” dedi Tabitha mutlulukla, Thomas gittiğinde. “Bu kadar koşuşturma hiç görmemiştim. Ne curcuna ama? Saklambaç oynamaya mı başladık yoksa?”

Bay Sloane ona sert bir bakış fırlattı.

“Yüzünü amma da astın, Michael!” diye haykırdı Tabitha, biraz daha mırıldandıktan sonra. “Parti havasına girmeyecek misin? Yoksa kitabının nasıl bitebileceğine ilişkin bazı düşünceler mi geldi aklına?”

“Merdivenlerin başındaki o zırhlarla ilgili tuhaf bir şeyler var” dedi Michael bu sözleri fark etmeden ve kendi düşünce zincirine devam ederek. “Bir değişiklik vardı, az önce yanlarından geçtiğimizde... Ama tam olarak ne olduğunu çıkaramıyorum.”

Başka bir şey söylemeden kalkıp hole çıktı. Gümüş bir tepsiyi tehlikeli bir şekilde kolunda dengelemiş Pyles’ın mutfaktan çıktığını gördüğünde merdivenleri tırmanmak üzereydi.

“Ziyaretiniz iyi geçiyor mu, Bay Owen” diye sordu.

“Thomas sizi arıyordu. Onu gördünüz mü?”

“Hayır, görmedim.”

“Size olanları anlatan oldu mu?”

“Evet. Ve bu henüz başlangıç. Ben daha baştan biliyordum: Bu evin tamamının sonu felaket olacak, ve içindeki herkesin!”

Michael onun sırtına vurdu hafifçe. “Sizi işinizden alıkoymayayım.”

Merdivenin başına çıktığında, her iki zırh takımını da ayrıntılı biçimde inceledi. Hâlâ aynı pozisyondaydılar ve açıkça ters olan bir şey yok gibi görünüyordu. Ama gene de, kesinlikle ince bir değişiklik yapılmıştı... Michael adeta körleştiği, tam karşısında durup ona bakan önemli bir şeyi kaçırdığı hissine kapılmıştı. Tekrar gözden geçirdi.

Ve o zaman gördü. Derhal korkunç bir kuşkunun pençesine düştü.

Bilardo odası tarafından yüksek sesli bir şangırtı duyuldu. Michael merdivenlerden aşağı koştu ve holde neredeyse Bay Sloane’la çarpışacaklardı. Birlikte gürültünün geldiği yere koştular ve Pyles’ın bir koltuğa çöktüğünü, tepsisini yere düşürdüğünü gördüler.

“Boş bardakları toplamaya gelmişim” dedi. “Ve sonra onu gördüm—”

Gözleri, onun titreyen parmağını takip etti. Mark Winshaw duvara doğru yıkılmıştı. Başta Michael ellerinin arkasından bağlı olduğunu düşündü: Sonra bedeninin korkunç şekilde parçalandığını anladı. Zırh takımında eksik olan balta, ucu kıpkırmızı ve yapışkan, bilardo masasının üstüne bırakılmıştı; ucundaki deliklerdense iğrenç bir biçimde, Mark’ın kesilmiş kolları çıkıyordu. Bu dehşet verici şakayı tamamlamak için, duvara kanla bir mesaj yazılmıştı:

Şöyle diyordu: SİLAHLARA VEDA!¹

1 Buradaki sözcük oyununa dikkat. “Arm” İngilizce’de hem kol hem de silah anlamına gelir. Ernest Hemingway’in ünlü romanı *A Farewell to Arms*’taki “arms” sözcüğü Mark’ın uzuvlarının kesilmesiyle birlikte onun silah tüccarlığına gönderme yapıyor —çn.

BÖLÜM BEŞ

Bir Kadın Kayboldu

“Şimdi önemli olan” dedi Thomas, “hepimizin sakin ve uygar kalmayı başarmamız.”

Yine yemek odasında toplanmışlar, akşam yemeklerinin kalıntılarının arasında oturuyorlardı. Yüzleri, çoğununki, tebeşir gibi beyaz ve bitkindi. Olayların bu dehşet verici gelişmesine hiç aldırış etmeyen bir tek Tabitha varken, artık masada onlarla oturan Pyles, çarpık, kadercı bir gülümseme takınmış, ve “Devamı gelecek, bu gece bitmeden! Daha birçoğu!” gibi herkesi çok rahatlatacak bir haberi vermeyi görev bilmişti. Topluluğa katılmayan (ve sağ olan) tek aile üyesi, şimdilik hiçbir yerde bulunamayan Dorothy’ydi. Dışarıda, fırtınanın biteceğine dair küçük bir umut ışığı vardı.

“Evde bir delinin serbest dolaştığı” diye devam etti Thomas, “karşısına çıkan herkesi rast gelen katletme eğiliminde olduğu varsayımına devam edelim.”

Michael içini çekti. “Anlamıyorsun, değil mi?”

Ötekiler bir açıklama için ona baktılar.

“Şimdiye kadar bu ölümlerde hiçbir gelişigüzellik söz konusu değil” dedi.

“Açıklama zahmetinde bulunur musun?”

Michael, Hilary’ye döndü. “Tamam o zaman: Henry’yi sırtından bıçaklanmış gördüğünde ilk sözlerin ne oldu?”

“Hatırlamıyorum” dedi Hilary, umursamazca omzunu silkerek.

“Ne kadar da münasip’ demiştin. Bu bana çok ilginç geldi, o anda bile. Bununla tam olarak neyi kastettin?”

“Şey...” Hilary suçlu bir gülüş koyverdi. “Hepimiz Henry’nin siyasal kariyerinin en belirgin özelliğinin kişisel sadakat olmadığını biliyoruz. Hele sonlarına doğru.”

“Tastamam. O bir dönektir ve aslına bakılırsa, arkadan vuran bir kalleşti. Hepimiz bunda hemfikir miyiz?” Bunu izleyen sessizlikten, hepsinin öyle olduğu anlaşılıyordu.

“Ve Mark’a gelince, Ortadoğu’da neyin peşinde olduğu konusunda hiçbirimizin bir yanılasmaya ihtiyacımız olduğu kanısında değilim. Nitekim, sanırım, cesedinin üzerindeki duvara yazılı mesaj da açık.”

“Anladığım kadarıyla, senin teorin” dedi Roddy, “her birimizin yalnız öldürölmekle kalmayıp belirli ... yani mesleki etkinliklerimizle mütenasip denebilecek bir tarzda öldürölecek olduğumuz.”

“Evet doğru.”

“Ah, bu saçma bir teori, sakıncası yoksa. Üçüncü sınıf bir dehşet filmi senaryosuna yakışır ancak.”

“Bunu söylemen çok ilginç” dedi Michael. “Belki 1973’te yapılmış *Kanlı Oyun* adlı filmi bazılarınız görmüştür.”

Bay Sloane kınarcasına cık cık yaptı diliyle. “Bana kalırsa, koldan uzaklaşıyoruz.”

“Hiç de değil. Vincent Price eleştirmenlerden intikamını almaya karar veren ve her birini Shakespeare trajedilerinden en tüyler ürpertici sahnelerden biriyle öldüren deneyimli bir aktörü canlandırır.”

Roddy ayağa kalktı. “Başka bir şey değilse bile, can sıkıntısı bana tüm bu sıkıcı soruşturmayı bırakıp pratik bir eyleme girişme önerisinde bulunmaya zorluyor. Dorothy’yi merak ediyorum. Bana kalırsa, gruplara ayrılıp onu arasak iyi olur.”

“Bir saniye” dedi Thomas. “Sinema uzmanımızla onun oyununu oynamak istiyorum, izin verirsiniz.” Arkasına yaslandı, gözlerinde bir meydan okuma ışığıyla Michael’a baktı. “Bir film yok muydu, hani bir kaçığın –sonunda bir yargıç olduğu anlaşılan– ücra bir eve bir sürü kişiyi davet edip hepsini hakladığı –tümünün saklayacak suç dolu sırları vardır, o da kendini infazcı olarak görmektedir –bir tür adalet meleği?”

“Hikaye Agatha Christie’nin *On Küçük Zenci*’sinden alınma. Üç farklı sinema uyarlaması var. Hangisini söylüyorsun?”

“Avusturya Alpleri’nde gördüğümü. Wilfrid Hyde-White, bir de Dennis Price vardı.”

“Tamam. Ve Shirley Eaton, hatırladığıma göre.”

Michael bunu söylerken Phoebe’ye göz attı; ve bu arada Roddy’nin de ona baktığını gördü.

“Eee” dedi Thomas, “o küçük film, bu gece burada olanlara dikkate değer şekilde benzer görünmüyor mu?”

“Sanırım öyle, evet.”

“Tamam. Şimdi şunu dinle: Cinayetleri işleyen adamın adı neydi? Tüm bu eğlenceyi düzenleyen? Hatırlayamadın mı? Ben sana söyleyeyim istersen.”

Masanın karşısından öne doğru eğildi.

“Kendisine Owen diyordu. Bay U. N. Owen.” Thomas zafer kazanmış bir tavırla sustu. “Evet: Buna ne diyorsun bakalım?”

Michael şaşırıp kalmıştı. “Beni mi suçluyorsun?”

“Evet lanet olası, öyle yapıyorum. Hepimiz senin o iğrenç kitabının parçalarını gördük. Hepimiz hakkımızda neler düşündüğünü tastamam biliyoruz. Kendi kafandaki çılgın bir planın parçası olarak hepimizi buraya çekmiş olman bile beni şaşırtmazdı.”

“Sizi buraya çekmek mi? Bunu nasıl yapabildim ki? Mortimer’ın ölümünden de beni sorumlu tutmuyorsun ya?”

Thomas gözlerini kıstı ve Phoebe’ye döndü. “Eh, belki burada işin içine Bayan Barton girmiştir.”

Phoebe öfkeyle gülererek, “Bu bir şaka olmalı” dedi.

“Bu bana mantıklı geldi” dedi Roddy. “Aileye kin duyduğunu adım gibi biliyorum. Hem bir de şunu düşünün: Henry’yi aramak için yukarıya çıkan Owen’la ikisiydi –ölmesinden beş dakika sonra. Bu da onları baş şüpheli yapar benim kitabımda. Sen ne diyorsun, Hilary?”

“Tamamen katılıyorum. Her şeyi bir yana bırakın, bütün akşam boyunca nasıl bakışp durduklarını fark etmediniz mi? Bir sürü küçük, anlamlı bakışlar gitti geldi aralarında. İlk kez burada tanıştıklarını hiç sanmıyorum. Bana kalırsa, birbirlerini baştan beri tanıyorlardı.”

“Eee, bu doğru mu?” dedi Thomas. “Önceden mi tanışıyorsunuz?”

Phoebe çaresizce Michael’a baktı, itiraf etmeden önce: “Şey, evet... Bir kez karşılaştık. Yıllar, yıllar önce. Ama bu demek değil ki—”

“İşte! Şimdi her şey anlaşılıyor!”

“Ben size başka bir şey söyleyeyim mi?” dedi Roddy. “Owen kendi ağzıyla kendini ele verdi. Mark bulunduğunda Hilary ve ben

ikimiz de üst kattaydık: Dorothy ve sen de öyle, Thomas –Pyles’ı arıyorduk. Şimdi, Owen diyor ki, bütün bu süre boyunca merdivende zırh takımına bakıyormuş. Dolayısıyla *içimizden* herhangi biri bilardo odasından çıkacak olsaydık, bizi görürdü, değil mi? Fakat hiç kimsenin gelip geçmediğini söylüyor!”

Thomas ellerini ovuşturdu. “Tamam” dedi Michael’a. “Şimdi işin içinden nasıl çıkacaksın bakalım?”

“Son derece basit bir açıklaması var” dedi. “Katil bilardo odasına kapıdan *girmede* veya *çıkmadı*. O odada bir geçit var. Yukarıdaki odalardan birine çıkan.”

“Sen ne *zırvalıyorsun* be adam?” diye gürledi Thomas.

“Bu doğru. Tabitha’ya sor: O biliyor. Biliyor, çünkü savaş sırasında Lawrence kullanmıştı o geçidi.”

“Amma da abuk sabuk bir laf!” Halasına döndü; Tabitha bu konuşmayı müthiş keyifle dinlemekteydi. “Duydun mu ne diyor, Tabitha Hala?”

“Ah, evet. Hepsini duydum.”

“Ne diyorsun peki?”

“Sanırım o Albay Mustard idi¹, mutfakta, şamdanla.”

“Ah, Tanrı aşkına” dedi Hilary. “Değerli zamanımızı harcıyoruz bununla. Dorothy yarım saatten fazladır ortada yok: Onu bulmaya çalışmamız gerek.”

“Tamam” dedi Thomas, kalkarak. “Fakat bu ikisi bizimle gelmiyor.”

Yemek odasındaki perdeler, kalın bir ip yardımıyla açılıp kapanabiliyordu. Thomas bunlardan iki parça kesti ve Michael ile Phoebe’yi sıkıca sandalyelerine bağladı. Tutsaklarla ilgilenme görevi Bay Sloane’a (ve Tabitha’ya elbette, çünkü buna layıktı) bırakılırken, Roddy, Hilary, Thomas ve Pyles yirmi dakika sonra yemek odasında buluşmak üzere evi aramak üzere dağıldılar.

Hilary ilk dönen oldu, onu başuşak izledi.

“Bir şey buldun mu?” diye sordu Pyles’a.

Pyles başını iki yana salladı. “Onu bir daha göremeyeceksiniz” dedi, en acıklı ifadesiyle. “Bu dünyada en azından.”

Roddy daha kötü haberlerle döndü.

1 Katil Kim? oyununun karakterlerinden biri –çn.

“Garaja bakmaya gittim. Belki de bize söylemeden gitmiştir diye düşünerek.”

“Eee?”

“Arabası hâlâ burada, ama zaten artık işine yaramaz. O koca kayın ağaçlarından biri tam üzerine devrilmiş, araba yolu da tümüyle kapanmış. Dolayısıyla artık hepimiz burada tam anlamıyla kapana kısılmış durumdayız.”

Michael güldü. “Ne bekliyordunuz ki?” dedi. Hâlâ sandalyesine bağlıydı, ama pek de iyi huylu hali yoktu. “Biz psikopatlar her şeyi düşünüyoruz, biliyorsunuz.”

Roddy onu duymazdan geldi. “Bir fikrim var, Hilary: Senin uçağa ne dersin? Onunla buradan kurtulabilir miyiz?”

“O şeyi *ben* uçuramam” dedi Hilary. “Pilotum da bu gece köyde kalıyor. Sabaha kadar gelmeyecek.”

“Conrad’dan mı bahsediyorsun?” dedi Phoebe kızdırmak için. “Onu yeniden görmek isterdim.”

Hilary ona öfkeli bir bakış fırlattı, Roddy ise, sırtarak açıklama yapmaktan kendini alamadı: “Conrad birkaç ay önce defedildi –Sir Peter’in emriyle. Yerine gelense pek aynı ligde sayılmaz.”

“Yarın sabah geldiğinde, sizce beni şöyle bir gezdirmesi *mümkün* olur mu dersiniz?” diye haykırdı Tabitha, gözleri heyecanla ışıldıyordu. “Uçakları çok seviyorum biliyorsunuz. Ne tür bir uçak bu?”

“Bir Buccaneer” diye cevapladı Hilary.

“Lake LA-4-200’dür herhalde? Dört silindirli Avco Lycoming motorlu?”

“Off, kes sesini, seni ihtiyar budala.”

Hilary meyve kasesinden bir üzüm kopardı ve sinirli bir şekilde bir elinden diğerine geçirmeye başladı.

“Şimdi huysuzluk etmene ne gerek var ki, seni edepsiz kız” dedi Tabitha. “Tatlı bir söz ve mutlu bir gülümsemenin sana bir maliyeti mi olur sanki? Hep söylerim, işin olumlu yanına bakmalı. Daha da kötüsü olabilirdi.”

“Hala” dedi Hilary tane tane konuşarak. “Bu üçra köşede, canı bir manyakla aynı evde, bir fırtınanın ortasında kapana kısılmış durumdayız. Tüm telefon hatları kesik, hiç kaçış imkanımız yok,

aramızdan iki kişi öldürüldü ve bir diğeri de kayıp. İşler bundan daha kötü olabilir miydi?”

O anda, ışıklar kesildi ve ev tam bir karanlığa gömüldü.

“Aman Tanrım” dedi Roddy. “Ne oldu?”

Katıksız karanlığa gömülmüşlerdi. Yemek odasının ağır perdeleri kapalıydı ve böylesine yoğun, delinmez karanlıkta insan burnunun ucunu bile göremiyordu. Durumun korkunçluğunu daha da artırmak istercesine, dışarıyı kasıp kavuran fırtınanın sesleri hepsine, görme güçleri ellerinden alınmadan öncekinin on katı şiddetli geldi.

“Sigorta atmış olmalı” dedi Pyles. “Sigorta kutusu mahzende. Hemen gidip bakacağım.”

“Aferin sana” dedi Roddy.

Kapıya doğru ilerlerken, çeşitli mobilya parçalarıyla çarpışıp bir sürü nesneyi odanın ortasına saçarak o kadar çok patırtı, şangırtı, gümbürtü ve çingirtı çıkardı ki, bu görevi başarıp başaramayacağı kuşkulu kaldı. Fakat sonunda bunu başardı: Kapı çatırdayarak açıldı ve kapandı; taş döşeli holü ağır ağır geçerken zayıf bir şekilde yankılanarak gittikçe uzaklaşan ayak seslerini duyabiliyorlardı.

Derken, Tabitha’nın örgüsünün çıtırtıları başladı ve başka bir şarkı mırıldanmaya başladı. Bu seferki “Baraj Avcıları Marşı”ydı.

“Tanrı aşkına, Halacım” dedi Roddy. “Bu karanlıkta o örgüyü nasıl örebiliyorsun? Ve lütfen o korkunç şarkıları söylemekten vazgeçer misin?”

“Aslında, Bay Owen, yaratıcılığınızın hayranlık uyandırdığını söylemem gerekiyor” dedi Hilary; erkek kardeşi sesindeki zorlama, gevrek neşeyi tanımuştı –aniden heyecanlandığının kesin bir işareti. “Geri kalanımız için kafanızda nasıl bir kader olduğunu merak ediyorum doğrusu.”

“Pek düşünmedim, doğrusunu söylemem gerekirse” dedi Michael. “Bütün bu sonuçlara az çok doğaçlamayla vardım.”

“Evet, ama herhalde bir iki fikriniz vardır. Henry’nin sırtı; Mark’ın kolları. Thomas’a ne demeli? *Onun* anatomisinin hangi parçasının peşine düşmek niyetindesiniz?”

“Sahi, Thomas nerede?” dedi Roddy. “Asırlar önce dönmüş olmalıydı. Onu en son gördüğüm—”

“Şşşşt!” Onu susturan Hilary’ydi. Odadaki atmosfer ansızın gerginleşmişti. “Kim hareket ediyor?”

Hepsi kulak verdiler. Az önce işittikleri ayak sesi miydi? Odada onlarla birlikte, zifiri karanlığın içinde sinsice ilerleyen gizli, dik-katli biri (veya bir şey) mi vardı? Bu –hepsinin beklentiyle kaskatı oturduğu- masanın üzerinde, son derece sessiz, son derece sinsice ilerleyen bir şeyin sesi miydi?

“Kim var orada?” dedi Hilary. “Haydi, konuşsana.”

Herkes soluğunu tutmuştu.

“Hayal gücün bu” dedi Roddy, bir dakika kadar sonra.

“Ben bir şeyler *hayal etmem*” diye karşılık verdi Hilary, içerlemişti. Fakat gerilim ortadan kalkmıştı artık.

“Bilirsin, korku garip oyunlar oynayabilir” dedi ağabeyi.

“Bak: Ben korkmuyorum.”

Alaycı bir şekilde güldü Roddy. “Korkmuyorsun ha? Senin ödün şeyine karışmış durumda yahu!”

“Bu fikri nereden edindiğini bilmiyorum.”

“Bunca yıldan sonra, hayatım, seni bir kitap gibi okuyabiliyorum. Telaşlandığını herkes anlayabilir. Üzümlerle oynamaya başlarsın.”

“Üzümler mi? Ne demek istiyorsun?”

“Üzümlerle oynuyorsun işte. Soyuyorsun. Kabuklarını çıkarıyorsun. Çocukluğumuzdan beri yaparsın bunu.”

“Çocukluğumdan beri yapıyor olabilirim, ama bu gece yapmıyorum, seni temin ederim.

“Amma da yaptın. Bak şimdi bir tanesini alıyorum elime.”

Roddy meyveyi baş ve işaret parmakları arasında tuttu –düzgün ve kaygandı, kabuksuz- ve sonra ağzına attı. Dişlerini kapattı, dilinin üzerinde onun taze, keskin tadını bırakmasını bekledi, ama sadece lastiksi bir vıcırta hissetti ve ağzı berbat bir tadla, daha önce hiç tanımadığı adsız bir zehir tadıyla doldu.

“İsa aşkına!” diye bağırdı ve tükürdü. Deli gibi öğürmeye başladı.

Tam o sırada, ışıklar geldi. Ani aydınlıkla kısılan gözleriyle, az önce öğürerek çıkardığı, şu anda önünde masada duran nesneyi tanımlaması birkaç saniye sürdü. Yarı çiğnenmiş bir göz küresi. Diğer eşi de meyve kasesinden uğursuzca ona bakıyordu: Thomas Winshaw’un son, artık kırışmayan, cansız bakışında sonsuza dek sabitlenmiş kanlı gözü.

BÖLÜM ALTI

Son Rötuş

“Artık biraz uyuyabilir” dedi Phoebe, Roddy yastığa başını koymuş, soluması gitgide yavaş, daha düzenli bir ritim alırken. Elindeki bardağı yavaşça alıp, yatağın yanındaki komodinin üzerine bıraktı, ilaç şişesini de çantasına koydu.

Hilary ağabeyine soğukkanlılıkla bakıyordu. “Zaten oldum olası hiçbir şeyi midesi kaldırmaz” dedi. “Gene de, onun böyle davranışını daha önce hiç görmemiştim. İyi olacak mı sence?”

“Sanırım şoka girdi. Birkaç saatlik dinlenme kendine gelmesini sağlar.”

“Eh, aslında hepimiz aynını yapsak iyi olur.” Hilary odada etrafına bakındı ve pencerenin sıkıca kapalı olup olmadığını kontrol etti. “Sanırım burada güvende olur, değil mi?” Arkamızı döner dönmez bizim manyak içeri süzülüp de onun işini bitirecekse, böyle bebek gibi uyurken tek başına bırakamayız ya onu.”

En iyi çözümün odanın kapısını dışarıdan kilitlemek olduğuna karar verdiler. Phoebe, sabahtan önce uyanmayacağı kanısındaydı, hem uyansa bile, kişisel güvenliği söz konusuysa, bir süre içeride kapalı kalmanın yaratacağı sıkıntı hiç sayılırdı.

“Sanırım anahtar bende dursa iyi olur” dedi Phoebe, birlikte koridora çıktıklarında anahtarı kotunun cebine koyarken.

“Nedenmiş o?”

“Çok açık olduğunu görürsün sanmıştım. Thomas öldürüldüğünde Michael ve ben bağlıydık. Bu bizi temize çıkarır, öyle değil mi?”

“Galiba öyle” dedi Hilary, kuru bir sesle, bir an düşündükten sonra. “Her durumda, bütün bu oyunun ardında kim varsa, onu tebrik etmem gerek. Hiçbir noktayı kaçırmıyorlar. Bütün telefonları kesmek, mesela. Sadece bu yüzden bile olsa, her şeyi bağışlayabilirim.”

“Polise telefon etmemizi engelleyerek mi demek istiyorsun?”

“Bundan da kötüsü –modemimi bile kullanamıyorum. Altı yılda ilk kez bir yazımı zamanında gönderemedim. Oysa muhteşem bir yazı yazmıştım. İşçi Partili barış yanlıları ile, Iraklılar’ın onlara rahmet okutacak kadar üstün olması hakkındaki bütün o şeyler. Eh, ne yapalım.” İcini çekti. “Yazı bekleyecek artık.”

Oturma odasına döndüler; Tabitha gene ateşin yanına geçmiş, şimdi örgüsüyle değil, yakından bakılınca *Hava Pilotu Kılavuzu*’nun Dördüncü Cildi olduğu anlaşılan kalın bir cildi dikkatle okumakla meşguldü. Hilary’yle Phoebe içeri girdiğinde başını kaldırıp baktı: “Vay, demek geldiniz! Ben de hiç gelmeyeceğinizi düşünmeye başlamıştım.”

“Michael ve Bay Sloane nerede?” diye sordu Phoebe. “Hâlâ dışarıdalar mı?”

“Herhalde öyledirler” dedi Tabitha. “Anlayın işte, bütün bu giren çıkanların çetelesini tutamam ya.”

“Peki ya Dorothy? Ondan bir haber yok herhalde” demeyi göze aldı Hilary.

“Benim gördüğüm tek kişi” dedi yaşlı kadın, “babandı. Birkaç dakika önce uğradı. Çok keyifli bir sohbet yaptık.”

Phoebe ve Hilary endişeyle birbirine baktı. Hilary halasının yanına çömelip onunla çok yavaş ve tane tane konuşmaya başladı.

“Halacığım, Mortimer artık bizimle değil. Öldü, evvelki gün. Hepimiz bu nedenle buradayız, unuttun mu? Vasiyetnamesinin okunması için geldik.”

Tabitha kaşlarını çatı. “Hayır, sanırım tamamen yanılıyorsun, canım. Onun Morty olduğundan eminim. Yani en iyi halinde olduğunu söyleyemeyeceğim –çok yorgun ve soluk soluğaydı, ama kesinlikle ölü değildi. Hem de hiç. Henry veya Mark ya da Thomas gibi hiç değildi.” Son ismi söylerken gülümsedi ve başını şefkatle salladı. “İşte ben *buna* ölü derim.”

Odanın dışında ayak sesleri duyuldu ve Michael, ardında Pyles ve Bay Sloane’la döndü. Hilary ayağa kalktı ve Michael’ı son haberleri vermek üzere bir kenara çekti.

“Kaçık alarmı” dedi, yüksek bir fısıltıyla. “Yaşlı üşütük büsbütün kaçırdı keçileri.”

“Ya, ne oldu ki?”

“Az önce babamla konuştuğunu söylüyor.”

“Anlıyorum.” Michael düşüncelere dalarak birkaç dakika odayı arşınladı. Sonra başını kaldırdı. “Evet –gerçeği söylemediğini kim söyleyebilir? Yani, Mortimer’ın öldüğünü gerçekten *gören* kim var?”

“Ben görmedim” dedi Phoebe. “Dediğim gibi, olay sırasında burada değildim. İki günlüğüne Leeds’e gitmiştim.”

“Peki, bu senin fikrin miydi?”

“Pek sayılmaz. Aslında az çok o zorladı beni buna. Pek iyi görünmediğimi söyledi ve biraz ara vermemde ısrar etti.”

“Ya sen, Pyles –Mortimer’ın cesedini hiç gördün mü?”

“Hayır” dedi başuşak, başını kaşıyarak. “Dr. Quince –genç olanı yani- o sabah aşağı indi ve bana efendinin göçtüğünü bildirdi. Ve ardından cenaze müdürüyle bütün düzenlemeleri kendisi yapmayı teklif etti. Ben o işe hiç girmedim.”

“Fakat babamın ortada dolanıp herkesi öldürecek hali yok ki” diye itiraz etti Hilary. “Tekerlekli sandalyeye mahkum, Tanrı aşkına!”

“Bu onun vermekten hoşlandığı bir izlenim” dedi Phoebe. “Ama ben onun ayağa kalkıp yürüdüğünü gördüm birkaç kez, kimsenin görmediğini sandığı zamanlarda. Göstermek istediğinin yarısı kadar bile hasta değil aslında.”

“Ben buna inanamıyorum” dedi avukat, “Bay Winshaw’un sağ, bu evde bir yerlerde ve bütün bu tüyler ürpertici cinayetlerden sorumlu olduğuna.”

“Fakat bu muhtemel tek çözüm” dedi Michael. “Bunu başından beri biliyordum.”

Hilary kaşlarını kaldırdı.

“Bu çok sıra dışı bir ifade” dedi. “Tam olarak ne zamandan beri?”

“Şey... Henry öldürüldüğünden beri” dedi Michael; sonra gene düşündü. “Hayır, ondan önce: Buraya geldiğimden beri. Hayır, ondan da önce: Bay Sloane dün evime geldiğinden beri. Ya da –bilmiyorum işte: Tabitha bana gelip de sizler hakkındaki bu berbat kitabı yazmamı istediğinden beri. Bunu tam olarak söyleyemem.

Gerçekten söyleyemem. Belki ondan da öncedir. Belki de o doğum gününe kadar gidiyordur.”

“Doğum gününüz mü?” dedi Hilary. “Siz neden bahsediyorsunuz, Tanrı aşkına?”

Michael oturdu ve başını ellerinin arasına aldı. Bitkin bir şekilde, duygusuz bir tonla konuştu.

“Yıllar önce, dokuzuncu doğum günümde, beni bir film izlemeye götürdüler. Buna çok benzer bir evde geçiyordu ve sizinkine çok benzer bir aile hakkındaydı. Aşırı hassas küçük bir çocuktum ve aslında böyle bir filmi seyretmeme asla izin verilmezdi, ama bir komedi olduğu için, anne babam sorun olmayacağını düşündüler. Onların suçu yoktu. Üzerimde bırakacağı etkiyi asla tahmin edemezlerdi. İnanması güç görünüyor, biliyorum, ama... evet, başıma gelmiş gelecek en heyecan verici şeydi. Daha önce hiç öyle bir şey görmemiştim. Derken yarısına doğru –muhtemelen, yarısından önce- annem hepimizi kalkıp gitmeye zorladı. Eve gitmek zorunda olduğumuzu söyledi. Ve böylece çıktık: Çıktık ve ben sonunda ne olduğunu asla öğrenemedim. Tek yapabildiğim, sonraki yıllar boyunca sonunda ne olduğunu merak etmektir.”

“Bu çocukluk anıları ne kadar büyüleyici de olsa” diye kesti sözünü Hilary, “bunları bizimle paylaşmak için çok uygunsuz bir zamanı seçtiğinizi düşünmekten alamıyorum kendimi.”

“O zamandan beri filmi seyrettim elbette” dedi Michael, onu duymamış gibiydi. “Videosunu aldım. Hikayenin nasıl aktığını biliyorum: Mortimer’ın hâlâ yaşadığını da oradan biliyorum. Ama asıl mesele o değil. Ne zaman istesem seyredebilmem de yeterli olmadı: Çünkü o gün onu sadece *seyretmiyordum*. İçinde *yaşıyordum*. Sanırım asla dönmeyeceğini düşündüğüm, yeniden yakalamaya çalıştığım duygu bu. Ve şimdi oluyor. Başladı. Siz hepiniz” –dikkatle kendisine bakan yüzlerden oluşan halkayı eliyle işaret ederek- “hepiniz benim filmimdeki karakterlersiniz. İster anlayın ister anlamayın, siz busunuz işte.”

“Tıpkı Alice Harikalar Diyarı ve satranç oyunundaki Kırmızı Şah düşü gibi” diye lafa karıştı Tabitha.

“Tastamam öyle.”

“Sana bir şey önereyim, Michael” dedi Hilary, tatlı bir tonda başlayıp hızla acılaştan sesiyle, “Sen ve Tabitha Hala neden Adsız Kaçıklar toplantısı için sessiz bir köşeye gitmiyorsunuz? Biz de bu arada gecenin geri kalanını bağırsaklarımız deşilmeden nasıl geçireceğiz gibi ıvır zıvır bir soruna kafa yoralım?”

“Çok doğru” dedi Bay Sloane.

“Hepimiz unutmuşa benziyoruz; her şeyden çok, yerel polise göre, bölgede firari bir katil var. Bu kadar yavan olmamı bağışlayın, ama bunun içine düştüğümüz belada, Bay Owen’ın, herkesin kabul edebileceği üzere konuyu saptıran peri masallarından çok daha önemi var.”

“O polis memuru işi de bir başka hile” dedi Michael.

“Nedir bu? Yeni bir teori mi? Baksanıza, adam kusursuz bir sihirbaz! Bu seferki nedir, Michael –Dış Uzaydan Plan Dokuz mu? Yoksa Abbott ve Costello Kurtadam Karşısında mı?”

“Bay Sloane’la ben araba yoluna bir baktık” dedi Michael. “Çamurla kaplı, bu yüzden tüm lastik izleri apaçık görülebiliyordu. Fakat hâlâ benim ayak izlerim görünüyor: O yolda en son izler onlar. Ben geldiğimden beri polis arabası filan gelmemiş.”

Hilary anında yola gelmişe benziyordu. “İyi ama bu polisi sen gördün, Mark ve Dorothy de öyle. Sahtekar olduğunu mu söylüyorsun?”

“Sanırım Mortimer’ın ta kendisiydi. Babanla sadece bir kez karşılaştım, o yüzden kesin odur diyemem. Elbette *onlar* da yıllardır görmemişlerdi Mortimer’ı. Fakat filmde olan da budur. Öldüğü sanılan adam ortaya çıkar ve polis memuru gibi davranır, kafaları karıştırmak için.”

“Başka kimseyi bilmem, ama bütün bu teorilerden benim başım döndü” dedi Bay Sloane, bu sözlerin peşinden çöken huzursuz sessizliği bozarak. “Herkes odalarına gitmesini, kapıları kilitlemesini ve fırtına sona erinceye dek orada kalmasını öneriyorum. Açıklamalar sabaha kadar bekleyebilir.”

“Ne şahane bir fikir” dedi Tabitha. “Ben de bitap düştüm doğrusu. Acaba biriniz bana bir sıcak su şişesi hazırlayabilir mi, yatmadan evvel? Ev bu gece tüyler ürpertici derecede soğuk gibi.”

Phoebe bununla ilgileneceğini söyledi; Michael, Pyles ve Bay Sloane da Dorothy'den bir iz bulabilmek için evi bir kez daha aramaya karar verdiler.

“Hâlâ kitabın hakkında konuşmadık, Michael” diye hatırlattı ona Tabitha, tam çıkmak üzereyken. “Yarın beni hüsrana uğratmazsın, değil mi? Bunu o kadar uzun zamandır bekliyorum ki. O kadar uzun, çok uzun zamandır. Bu yine babanla konuşmak gibi olacak.”

Tabitha bunu söyleyince, Michael zınk diye durdu. Doğru duyup duymadığından emin olamadı.

“Ona çok benziyorsun, biliyor musun? Tam beklediğim gibi. Aynı gözler. Tıpatıp aynı gözler.”

“Haydi gelin” dedi Bay Sloane, Michael’ın kazağının kolundan çekerek. Fısıldayarak ekledi: “Akıllı başında değil zavallılığın. Dikkat et. Kafasını daha da karıştırmamaya dikkat etmeliyiz.”

Hilary halasıyla tek başına kalmıştı. Bir süre ateşin önünde dikildi, tırnaklarını yiyerek ve Michael’ın son kafa karıştırıcı tezine bir anlam vermeye çalıştı.

“Halacığım” dedi bir iki dakika sonra. “Burada konuştuğunun babam olduğundan tamamen *emin* misin?”

“Tamamen eminim” dedi Tabitha. Kitabını kapattı ve örgü çantasına koydu. “Yani, çok kafa karıştırıcı, herkes onun öldüğünü söylüyor, derken bir bakıyorum capcanlı. Fakat bunu tüm şüpheleri kaldırabilecek şekilde kanıtlayabilmenin bir yolu var, değil mi?”

“Sahi mi? Nasıl yapacağımşım peki?”

“Yeraltı mezarına gidip onun tabutta olup olmadığına bakabilirsin.”

Hilary’nin cesareten yana hiç sorunu olmamıştı bugüne dek, bu planın eyleme geçirmeye değer olduğunu düşündü; ama söz konusu yolculuk pek de zevkli sayılmazdı. Olabildiğince çabuk tamamlamaya kararlıydı, bu yüzden ön kapıdan fırlayıp kendini, iki saatten fazladır devam eden korkunç fırtınanın göbeğine atmadan önce paltosunu almak için bile durmadı. Yoğun yağmur damlaları arasından önünü doğru dürüst göremeden, örseleyici rüzgarla neredeyse yuvarlanacak halde, aile şapeline doğru koşmak için çabaladı; şapel gür ağaçlıklı araba yolunun başına yakın, küçük bir açıklık-

taydı. Fırtına bir dizi vahşi ve beklenmedik bir esintiyle artıp azaldıkça, dört bir yanındaki ağaçlar inliyor, çatırdıyor ve hışırıyordu. Büyük bir şaşkınlıkla şapelin kapısının açık olduğunu, içeride titrek bir ışık yandığını gördü. Sunakta iki mum yanıyordu. Yakılalı çok uzun olmamıştı, ama şapel boş gibiydi. Yarı soğuktan, yarı korkudan ürpererek, sıralar arasındaki koridordan geçti ve küçük, meşe çerçeveli bir kapıdan geçerek dik, taş merdivenlerden aşağı koştu. Bunlar aile mezar odalarına giden merdivenlerdi; Winshawlar kuşaklar boyunca buraya defnedilmişlerdi, cesedi düşman topraklarından hiç getirilememiş olan savaş kahramanı Godfrey'nin anısına tanıklık eden boş, fakat çok ince işlenmiş bir mezar taşı da vardı.

Hilary merdivenleri zifiri karanlıkta indi, ama mezar odasının girişine geldiğinde, kapının altından ince bir ışık huzmesini gördü. Korkuyla, duraksayarak kapıyı açtı: Ve bir de baktı ki—

—bir de baktı ki, boş bir tabut odanın ortasında bir platformda duruyordu, kapağı açıktı ve yanında babası, Mortimer Winshaw gayet pervasız bir şekilde ve ondan yana gülümseyerek dikiliyordu.

“İçeri gir sevgili kızım” dedi. “İçeri gir de, sana her şeyi açıklayayım.”

Hilary adımını atıp kapıyı ardına kadar açınca, başının üzerinde ani bir vınlama duydu. Kısa bir çığlıkla yukarıya baktığında, bir ipin ucunda üzerine doğru düşen büyük bir paket gördü: Gerçi kendisi hiçbir zaman öğrenemese de, son altı yıldır yazdığı tüm yazıları içeren gazetelerle dolu bir paketti bu. Fakat kendisine ne çarptığını tahmin bile edemedi Hilary ölmüştü: Kendi köşe yazılarının ağırlığı altında yere serildi, tıpkı çok yüksek ücret ödenen öfkeli sözcüklerinin sağanağı altında üzerine ölü toprağı serpilmiş tüm okuyucuları kadar hissiz olarak.

BÖLÜM YEDİ

Beş Altın Saat

Winshaw Towers'ta her yer sessizdi. Dışarıda, rüzgar dinmeye başlıyordu, yağmur da azalmış, pervazlara çarpan yumuşak bir pıtırıtıya dönüşmüştü. İçeride, evde son kez yaptığı kontrol sona erip de üst kata çıkan Michael'ın basamakları dikkatle tırmanırken çıkardığı hafif çıtırtı dışında, hiç ses yoktu.

Sadece yorgunluktan mı, yoksa son birkaç saatin baş döndürücü olaylarının yarattığı zihin karışıklığından mı bilinmez, Michael labirente benzer koridorlarda bir kez daha kayboldu, ve kendi yatak odası zannettiği yere girdiğinde ilk gördüğü şey, aşına olmadığı büyük bir mobilya parçası oldu: Açık duran kapağında bir boy aynası bulunan maun bir gardrop. Phoebe'nin sırtı aynaya dönüktü ve yansıması görünüyordu, eğilmiş ve kotunu çıkarmak üzereydi.

"Benim odamda ne işin var?" dedi Michael, şaşkınlıkla gözlerini kırıştıtararak.

Phoebe irkilerek döndü: "Burası senin odan değil ki" dedi. Tuvalet masasının üzerindeki saç fırçalarını ve makyaj malzemelerini işaret etti. "Yani, bunlar senin eşyan değil herhalde, değil mi?"

"Hayır, değil elbette" dedi Michael. "Özür dilerim, burada yolumu bir türlü bulamıyorum. Seni rahatsız etmek istemezdim."

"Sorun değil." Phoebe pantolonunu yeniden yukarı çekti ve yatağa oturdu. "Belki biraz konuşmamızın zamanı gelmişti zaten."

İçeri girmek için başka bir davete ihtiyacı olmadı.

"Bütün akşam boyunca ben de seninle doğru dürüst konuşmayı istedim" dedi. "Fakat bir türlü fırsat olmadı."

Phoebe bunun durumu olduğundan çok hafif gösteren bir söz olarak kabul etmişe benziyordu.

"Biliyorum" dedi, sesinde hafif bir kırıcılık tonuyla. "Kitlesel cinayette dikkat dağıtıcı bir şeyler var, değil mi?"

Kötü bir suskunluk çöktü, sonra Michael ağzından baklayı çıkarıverdi: "Tanrı aşkına, burada ne işin var senin? Bütün bunlara nasıl oldu da bulaştın?"

“Roddy aracılığıyla, gayet tabii. Onunla geçen yıl tanıştım: Bana bazı resimlerini galeride sergileme önerisi yaptı, ben de aptal gibi ona inandım ve sonra daha da büyük bir aptal gibi, onunla yatağa girdim ve sonra istediğini alır almaz beni bir çakıl taşıymışım gibi fırlatıp atmak istedi. Fakat buradayken Mortimer’la tanıştım. Bana nedenini sorma, ama benden hoşlandı ve bu işi önerdi.”

“Sen de kabul ettin ha? Ama neden?”

“Neden dersin? Çünkü paraya ihtiyacım vardı. Bu yüzden ayıplayarak bakma yüzüme öyle: Sen bu kitabı yazmayı neden kabul ettin peki? Sanatsal dürüstlük adına mı?”

Haklıydı.

“Buraya oturmamın sakıncası var mı?” dedi Michael, yatakta onun yanındaki boş yeri göstererek.

Phoebe başını iki yana salladı. Yorgun görünüyordu, ellerini saçlarının arasından geçirdi.

“Sahi sen neler yaptın?” diye sordu. “Yeni romanların var mı diye bakıyordum ara sıra.”

“Bir daha hiç yazmadım. Tam anlamıyla tükendim.”

“Çok yazık.”

“Hâlâ resim yapıyor musun?”

“Ara sıra. Şu anda o konuda pek gelecek göremiyorum kendim için. Bu dünyaya Roddy Winshawlar hükmettiği sürece.”

“Eh, böyle giderse yarın sabaha kadar biri daha eksilecek.” Bu ölümcül ihtimal üzerinde çok durmak istemeyerek, ekledi Michael: “Gene de pes etmemelisin. Çok iyiydin. Bunu herkes anlayabilir-di.”

“Herkes mi?” diye tekrarladı Phoebe.

“O günü hatırlıyor musun” dedi Michael, onun sorusunu fark etmeden, “senin odana girip üzerinde çalıştığın resmi gördüğüm günü?” Kendi kendine güldü. “Ben onun bir natürmort olduğunu sanmıştım, oysa aslında yeraltında filan olan Orpheus’un resmiydi değil mi?”

“Evet” dedi Phoebe, yavaşça, “Hatırlıyorum.”

Michael’ın aklına ani bir fikir geldi. “O resmi satın alabilir miyim? Ona sahip olabilmeyi –bir çeşit... yadigar olarak- çok isterdim.”

“Ne yazık ki onu tahrip ettim. Kısa süre sonra.”

Phoebe ayağa kalktı ve tuvalet masasına oturup saçlarını fırçalamaya başladı.

“Yani kastettiğin –benim söylediklerim yüzünden yapmadın, değil mi?”

“Bazı insanlar kolay örselenirler, Michael.” Arkasına döndü. Yüzü kızarmıştı. “Ben öyle değilim artık. Fakat o dönemde gençtim. Ve kendimden pek emin değildim. Hem zaten hepsi unutuldu. Çok uzun zaman önceydi.”

“Evet, ama hiç bilmiyordum. Gerçekten, düşünemedim.”

“Bağışlandın” dedi Phoebe, ve sonra havayı değiştirmek için sordu: “O zamandan beri çok değişmiş miyim?”

“Neredeyse hiç. Nerede görsem tanırdım seni.”

Onu iki ay kadar önce Narcissus Galeri’deki özel açılıшта tanımamış olduğunu söylememeye karar verdi. “Joan’dan haber alıyor musun?”

“Evet, onu gördüm. Daha geçenlerde gördüm, aslında. Graham’la evlenmiş.”

“Bu mantıklı.” Phoebe onun yanına oturdu. “Her ikisi de iyi mi?”

“Evet, iyiler, evet. Yani, Graham onu son gördüğümde neredeyse ölmek üzereydi, ama şimdiye kadar iyileşmiş olmalı.”

Bu epeyce bir açıklama yapmasını gerektiriyordu, bu yüzden Michael ona Graham’ın belgeseli ve Mark’ın akim kalmış suikast girişimi hakkında bildiği her şeyi anlattı.

“Yani şimdi o da Winshawlar’ın gazabına uğradı” dedi Phoebe. Her yere yetişiyor gibi, bu aile, değil mi?”

“Elbette yetişiyorlar. Onların en önemli özelliği bu.”

Michael’ın anlattığı hikaye üzerinde biraz daha düşündükten sonra sordu: “Yılbaşı’nda hastanede sen ne arıyordun?”

“Birini ziyaret ediyordum. Bir arkadaş. Beklenmedik bir şekilde hastalanmıştı.”

Phoebe sesinin tonundaki ani değişimi yakaladı. “Yani –bir kız arkadaş mı?”

“Kız arkadaş gibi denebilir, sanırım.”

Sessizliğe gömüldü; o zaman Phoebe ansızın sorularının çok zorlayıcı ve gereksiz olduğunun farkına vardı.

“Kusura bakma –fazla deşmek değildi niyetim... Yani, beni ilgilendirmez—”

“Yo, sorun değil. Gerçekten.”

Kendini zorlayarak gülümsemeye çalıştı.

“Öldü, değil mi?” dedi Phoebe.

Michael başıyla onayladı.

“Çok özür dilerim.” Elini onun dizine koydu, kısa, çekingen bir an boyunca; sonra çekti. “İster miydin –yani konuşmanın faydası olur mu sence?”

“Hayır, sanmıyorum. Pek olmaz.” Phoebe’nin elini sıktı, jestini fark ettiğini anlatmak için. “Çok aptalca aslında, onu tanıyalı birkaç ay olmuştu henüz. Onunla yatmadık bile. Fakat her nasılsa, ona...fazla yatırım yapmayı başardım.” Gözlerini oğuşturarak ekledi: “Bir kamu şirketi gibi geliyor kulağa, değil mi? Thomas gibi konuşmaya başlıyorum.”

“Neden öldü peki?”

“Sonuçta, herkesin başına gelen şeyden: Koşulların bir kombinasyonu. Tedavi edilebilir lenfoması varmış, ama bazı insanlar işleri öyle hale getirdiler ki, edilemedi. Bu konuda Henry’ye bir çift laf etmeyi düşünüyordum, buraya gelmişken, ama...hiç anlamı kalmadı artık. Hiçbir şey...kalmadı yapacak.” Sözleri tükendi ve çok uzun gibi gelen bir süre boşluğa dikti gözlerini. Sonunda bir şey daha söyledi, çok yumuşak fakat vurgulu bir sesle: “Lanet.” Sonra birden devrildi ve sırtı Phoebe’ye dönük, bir cenin pozisyonuyla yatağa kıvrıldı.

Bir süre sonra, Phoebe omzuna dokundu ve şöyle söyledi: “Michael, neden bu gece burada kalmıyorsun? Geceyi tek başıma geçirme fikri hoşuma gitmiyor, birbirimize arkadaşlık ederiz.”

Michael şöyle söyledi: “Tamam. Teşekkür ederim.” Kıpırdamadı.

“Üstünü çıkarsan iyi edersin.”

Michael iç çamaşırlarıyla kalacak şekilde soyundu, iki kişilik yatağın arasına kaydı ve neredeyse anında uyudu; ancak şu sözleri mırıldanacak vakti bulabilmişti uyumadan: “Joan benden odasında kalmamı istedi. Ben kaçtım. Neden bilmiyorum.”

“Senden çok hoşlanıyordu, sanırım” dedi Phoebe.

“Çok aptallık ettim.”

Phoebe geceliğini giyip onun yanına girdi. Abajuru kapattı. Aralarında birkaç santim boşlukla, sırt sırta yattılar.

Michael düşünde Fiona'yı gördü, son iki haftadır her gece olduğu gibi. Hâlâ hastane yatağının yanı başında oturduğunu, elini tuttuğunu ve konuştuğunu gördü düşünde. Dinliyor ve ona gülümsüyordu Fiona. Sonra, onun öldüğü bilgisiyle uyandığını ve ağlamaya başladığını gördü. Yatakta uzandığını ve sıcak bir kadın bedenine dokunduğunu gördü düşünde. Phoebe'nin ona doğru dönmüş olduğunu ve kollarını ona doladığını ve saçını okşadığını gördü düşünde. Phoebe'yi dudaklarından öptüğünü onun da öpüşüne karşılık verdiğini, ağzının açıldığını, dudaklarının yumuşak ve ılık olduğunu gördü düşünde. Saçının ılık kokusunu ve parmaklarıyla geceliğinin altından dokunurken teninin ılık pürüzsüzlüğünü gördü düşünde. Bu düşü, uyanıp da yatakta güzel bir kadınla olduğunu gördüğü, uyanıp da onun kendisine, kendisinin ona dokunduğunu, hayali yılanlar gibi iç içe geçtiklerini, birbirlerine dolandıklarını, sarmalandıklarını hissettiği bu düşü en son ne zaman gördüğünü hatırlamaya çalıştı. Bedeninin her parçasının onun bedeninin her parçasına dokunmakta olduğu, o andan itibaren tüm dünyanın sadece dokunmayla algılanabileceği, böylece yatağın küf kokulu ılıklığında, yatak odasının perdelenmiş karanlığında, kendilerini hafifçe kıvranmaktan alıkoyamadıkları, her hareketin, her minik ayarlamamanın yeni zevk dalgaları yaydığı bir düştü bu. Michael düşün sona ereceği andan endişeleniyordu: Son kez uyanıp da yatakta kendini yalnız bulduğu veya daha da derin bir uykuya teslim olup yeni bir boşluk ve kayıp düşüne daldığı zaman olduğu gibi. Fakat bu kez olmadı. Aşkları uzun, yavaş ve uykuluydu ve her ne kadar uykulu bir halde birbirine sarılmış hiçbir şey yapmadan yan yana uzandıkları zamanlar olsa da, bu sarılıp sarmalanmış hareketsizlik aralıkları da, hepsi de, ikisinin de ritmik olarak uykuya dalıp çıktığı, düş ve uyanıklık arasında gidip geldiği ve zamanın geçişinin farkına varmadığı daimi ve çabasız tek bir hareketin parçasıydı, ta ki Michael holdeki büyük, sarkaçlı saatin beşi çaldığını duyarak dönüp baktığında, Phoebe'nin gözlerinin karanlıkta ona gülümsemediğini gördüğü ana dek.

“Kenneth” dedi, “neler kaçırdığını asla bilemeyeceksin.”

“Benim adım Kenneth değil” dedi Phoebe. Karmakarışık yatağı geceliğini bulmak için alt üst ederken güldü, sonra üzerine giydi. “Bana bütün bu süre boyunca Kenneth diye birini düşündüğünü söyleme sakın. Gerçi bu en azından neden Joan’la senin hiç yapmadığınızı açıklar.”

Yataktan çıktı ve kapıya yöneldi. Michael doğruldu, zihni hâlâ sisliydi ve dalgın bir şekilde konuştu: “Şimdi nereye gideceksin?”

“Banyoya, sanırım, iznin olursa.”

“Hayır, demek istiyorum ki –ne zaman istersen. Biliyorsun, bütün bunlar sona erince.”

Phoebe omzunu silkti. “Bilmiyorum: Leeds’e dönerim belki. Ne olursa olsun, burada kalamam.”

“Benimle beraber Londra’ya gel.”

Buna başta bir karşılık vermedi, Michael’sa onun tepkisinin ne olduğunu göremiyordu.

“Ciddiyim” diye ekledi.

“Ciddi olduğunu biliyorum.”

“Yani, benden hoşlanıyorsun herhalde. Öyle olmasaydı—”

“Bunun uygun bir zaman olduğunu sanmıyorum. Hele yeri hiç değil.” Kapıyı açtı. Çıkmadan önce durakladığını duydu Michael. “Yavaş gidelim, Michael” dedi: Şefkatten yoksun olmayan bir sesle. “İkimiz de plan yapmaya hazır değiliz.”

Birkaç dakika sonra döndü ve yatağa girdi gene. Yorganın altında el ele tutuştular.

“Bu gece burada seninle kalmamı isteyeceğini biliyordum” dedi Michael, daldığı bir düşünce silsilesinden silkinerek.

“Kadınlar seni karşı konulmaz bulur hep, öyle mi?”

“Hayır, ama filmde böyle olur. Neredeyse tıpatıp bu durum. İşte benim sinemadan çıkmak zorunda olduğum sahne oydu. Ve şimdi bu gerçekten oldu, neredeyse sanki...bir büyü bozulmuş gibi.”

“Bütün bunlar bana çok kaderci gibi geliyor. Sanırım başka bir tercih şansım yoktu, öyle mi?”

“Bir film var, biliyorsun” diye üsteledi Michael. “Ben uyduruyorum, Hilary ne düşünürse düşünsün.”

“Sana inanıyorum” dedi Phoebe. “Her neyse, bunu daha önce de duymuştum.”

“Öyle mi? Ne zaman?”

“Bir kere Joan bahsetmişti: Hatırlamıyor musun? Hepimize KATİL KİM oynattığı o gece, hani korkunç bir fırtına vardı.”

Derhal anıları bütün canlı ayrıntılarıyla canlandı Michael’ın zihninde. Dördü Joan’ın oturma odasında bir masanın etrafında kümelenmiş... Graham gazetedeki yazısındaki baskı hatası yüzünden ona gülüp duruyor... Kendi içindeki o duygu –bir önsezi denebilecek şey- kendi karakteri Profesör Plum’ın katil olduğunu anladığında ve artık kendisini tarafsız, ilgisiz olarak düşünememeye başladığında... Kendini ansızın her şeyin ortasında bulduğunda...

Sonra Tabitha’nın son, muamma dolu sözlerini hatırladı ve zihninde ışık yandı.

“Bu hikayeyi yazmakla görevli olduğumu sanıyordum” dedi, “ama değilim. En azından artık öyle. Ben onun bir parçasıyım.”

Phoebe ona bakıyordu. “Ne?”

Michael ayağa sıçrayarak konuştu: “Tanrım, ne kadar da yaşıyorum. Elbette onun bir parçasıyım –o yüzden Tabitha beni seçti.”

“Neden bahsettiğini zerre kadar anlamadım.”

“Gözlerimin tıpkı onunki gibi olduğunu söyledi: Babamın gözleri. Bahsettiği bir tek kişi olabilir. Annem de aynını söylemişti. Lokantada beni öfkeden delirten de bu sözler olmuştu. Findlay bile farkındaydı. Gözlerinin...mavi kadife gibi olduğunu söylemişti, ya da öyle bir şeyler. Bense tek düşüncesinin beni yatağa atmak olduğunu sanmıştım.”

“Ben Fransız kaldım Michael. Bir şey anladıysam Arap olayım. Findlay de kim, Tanrı aşkına?”

“Bir detektif. Yıllar önce Tabitha tutmuş onu. Dinle.” Phoebe’yi yatakta doğrulttu ve anlattı: “Tabitha’nın Godfrey adlı bir kardeşi vardı, savaşta öldürülen. Uçağını Almanlar düşürmüştü.”

“Biliyorum bütün bunları. Ve Lawrence diye, nefret ettiği bir de ağabeyi olduğunu ve delirdiğinde onu cinayet veya öyle bir şeyle suçladığını da.”

“Evet öyle. Mesele şu ki, Tabitha haklıydı: Almanlar’a Godfrey’nin görevi hakkında bilgiyi gerçekten de vermiş ve bu

yüzden düşürülmüş. Bundan neredeyse eminim. Ama bir de yardımcı pilotu vardı, o ölmemiş. Bir savaş esirleri kampına konulmuş ve savaştan sonra ülkeye geri dönmüş. Ortalıklarda sürüklenmiş, perişan olmuş ve farklı isimler altında çeşit çeşit işler tutmuş. Kulandığı isimlerden biri John Farringdon, bir diğeri de Jim Fenchurch idi.”

“Evet, ne olmuş ona?”

“Ben onun oğluyum.”

Phoebe’nin gözleri inanmazlıkla büyüdü.

“Nesisin?”

Michael tekrar söylediğinde, Phoebe bir öfke çılgılığı salıverdi.

“Sence bunu daha önce söylemen daha iyi bir fikir değil miydi?”

“Ama ben de daha yeni anladım. Aslında, şimdi gidip Tabitha’ya soracağım bunu.” Kalktı, ışığı yaktı ve olabildiğince hızla giyinmeye koyuldu.

“Michael, saat sabahın beşi. Uyuyordur henüz.”

“Umurumda değil. Bu çok acil.” Beceriksizce ayakkabılarını geçirdi ayağına. “Ben Tabitha’nın deli olduğuna hiç inanmıyorum. Sanırım çok zekice bir oyun oynuyor.” Kapıyı açarak, dramatik bir şekilde tamamladı sözünü: “Büyük bir hataya düşmemişsem, en az benim kadar akli başında.”

“Daha da akli başındadır belki” dedi Phoebe. Ama işitilecek kadar yüksek çıkmadı sesi.

BÖLÜM SEKİZ

Arka Odadaki Delikanlı

Michael'ın Tabitha'yı uyandırmaktan endişelenmesine gerek yoktu. Odasından ışık geliyordu, kapı kilitli değildi; kendisi de yatakta oturmuş örgü örerek yatağın yanındaki komodinde duran bir transistörlü radyoyu dinliyordu.

"Bak hele, Michael" diye bağırdı. "Beklediğimden bile erken geldin! Küçük sohbetimizin zamanı geldi mi?"

"John Farringdon" dedi Michael, dosdoğru konuya girerek. "Benim babamdı o, değil mi?"

"Eh, sonunda oraya geldin demek? Aferin, Michael. Bravo doğrusu! Gerçi, tam anlamıyla dürüst olmam gerekirse, senin buraya biraz daha erken ulaşacağını düşünüyordum. Ne kadar zamanını aldı? Hemen hemen dokuz yıl, zannedersen. Oysa senin kitaplarını okuduğumda, son derece zeki biri olduğun intibainı edinmiştim."

Michael yatağın yanına bir sandalye çekti. "Tamam" dedi. "Benimle oyun oynadığını biliyorum artık. Bütün bu zaman boyunca hep oyun mu oynuyordun?"

"Seninle oyun oynamak mı, Michael? Bu hiç de hoş bir suçlama değil. Sana yardım ediyordum. Hep sana yardım etmek istedim. Tek düşüncem buydu."

"Bak –senden hiç yardım almadım: Hem de hiç. Bütün bu zaman boyunca benimle bir kez bile temas kurmadın."

"Sana epey bir miktar para verdim, gene de. Bunun hiç faydası olmadı mı?"

"Evet, elbette." Michael kızardı, bu konudaki cömertliği için bir teşekkür bile etmediğinin hatırlamasından utanarak. "Elbette oldu. Ama ben nasıl –yani, Findlay olmasaydı, bütün bu olayların gerçeğinin yanına bile yaklaşamazdım."

"Findlay mı? Herhalde Bay Onyx'i kastetmiyorsun? Detektif Bay Findlay Onyx. Hâlâ sağ mı o, Michael?"

"Kesinlikle öyle. Sağ ve şu anda hapiste."

“Neden orada olduğunu tahmin edebiliyorum!” dedi Tabitha, keyifle gülerek. “Ah, o ne kadar da yaramaz bir küçük adam. Çok yaramaz gerçekten de. Fakat kabul etmem gerekir ki, son derece de profesyonel. Benim için babanı bulan Bay Onyx oldu elbette. Yanılmıyorsam sana bütün bunları anlatmış?”

“Evet, anlattı.”

“O zaman babanı öldürenin Lawrence olduğunu da biliyorsundur, tam tamına bu evde? Morty’nin doğum günü partisinde?”

Michael başıyla onayladı.

“Büyük hayal kırıklığına uğradım doğrusu” dedi Tabitha. “Bay Farringdon’ın ağabeyimin işini bitirmekte hiç güçlük çekmeyeceğini sanıyordum gerçekten de. Fakat anlaşılan bu işler hiç belli olmuyor. Ertesi gün Bay Onyx beni görmeye geldiğinde perişan haldeydim.” Başını salladı gülümseyerek. “Çok vicdan sahibi bir adam. Çok güvenilir. Kendini riske atarak, bana bir zarf getirdi; Bay Farringdon’ın eşyalarının bulunduğu. Aralarında, bulduğum—”

“—bir fotoğraf mı?”

“Tastamam, Michael. Bir fotoğraf. Belki zannettiğim kadar yavaş değildir. Senin bir fotoğrafın, masanda oturup yazarken. Yaklaşık...ancak sekiz yaşında filan olabilirsin, tahminen. Resimde küçük bir kız da var. Pek güzel değil, korkarım. Bayağı dişlek. Bay Farringdon bu fotoğrafa çok bağlıydı. Bana bununla ilgili her şeyi anlattı, Enstitü’deki uzun konuşmalarımızdan birinde, beni orada birkaç kez ziyaret edecek kadar nezaket göstermişti. Evet, doğrusu çok hoş günlerdi. Bir sürü konuda konuşuyorduk. Bir gün, hatırlıyorum, Lockheed Hudson hakkında uzun ve çok heyecanlı bir tartışma yapmıştık. Biliyorsun, inşaatta çok yüksek miktarda magnezyum alaşımı kullanılması konusunda hep endişelenmişimdir. Bana bu, uçağı açılan ateşlere karşı fazla hassas yapıyor gibi geliyordu, özellikle de entegral yakıt tankları parçalanırsa. Yani, elbette, Bay Farringdon onlardan biriyle uçmamıştı kendisi, ama...” Gözleri donuklaştı, sonra Michael’a şaşkın bir şekilde baktı. “Kusura bakma, canım, ne diyordum?”

“Fotoğraf.”

“Ha, evet, fotoğraf. Evet, onu sakladım elbette, onun benden istediği gibi, gerçi korkarım bu bana seni bulmanın bir yolunu vermiyordu, çünkü bana ismini söylemeyi ihmal etmişti. Belki de kendisi de hiç öğrenmemişti. Derken bir gün –üstünden, aman Tanrım, neredeyse yirmi yıl geçmiş olmalı- son derece sıra dışı bir şey oldu. Doktorlardan biri geldi ve bana bir dergi getirdi. Ne kadar da düşünceli bir davranış değil mi? Tüm personel benim küçük hobimden haberdardır ve bunda da çok güzel, uzun bir makele vardı, Mark 1 Hurricane hakkında. Söylemem gerekiyor ki, çok da iyi araştırılmış bir makale *değildi*. Hüsrana uğramıştım. Yazar bir sürü önemli hususu atlamıştı –düşünebiliyor musun, Spitfire’a karşı tek gerçek üstünlüğünün, sen de bilirsin, tali kanatlarının sözünü bile etmemişti. Aslında editöre bir şikayet mektubu yazdım, ama hiç yayımlanmadı. Neden yayımlamadıklarını merak ediyorum...”

Tehlikeli derecede uzun bir sessizlik oldu ve Michael onun aklının gene bir şeylere kaydığını anladı.

“Her neyse, şu dergi.”

“Kusura bakma: Bazen böyle kafam dağılıyor. Dergi. Tamam. Evet, bu makaleyi okuduktan sonra, başka yazılara göz atmaya başladım ve Michael, bir düşün, orada en arkaya konulmuş, bir şato ve bir detektif hakkında çok hoş kısa bir hikaye ve en üstünde, Bay Farringdon’ın bana onca yıl önce verdiğiyle aynı fotoğrafı bulduğumda düştüğüm şaşkınlığı –keyif ve sevinci- bir hayal et. Senin bir resmin, Michael! Küçüklük halin! Kader seni benim ellerime teslim etmişti en sonunda, üstelik bununla da kalmamış, senin bir yazar olduğun çıkmıştı ortaya. Bu fazlasıyla, fazlasıyla mükemmeldi. Ailemin sana yapmış olduklarına karşılık maddî bir tazminat vermeme sağlayacak küçük bir plan düşünmeye koyuldum –para sıkıntısı içinde olacağını biliyordum, bunu düşünmeye bile gerek yoktu: Tüm yazarlar para sıkıntısı çekerler –ama bununla birlikte, bu kaçınılmaz olarak, seni baban ve nasıl öldüğü hakkındaki gerçeği öğrenmeye itecekti. Ailemle ilgili gerçeği keşfedecektin Michael ve bunu bir kitap halinde tüm dünyaya ifşa edecektin. Ne kitap olacaktı ama! Hayalimde canlanan... muazzam bir kitap, *eşi menendi olmayan* bir kitap –kısmen kişisel hatırat, kısmen toplumsal yorum, hepsi tek bir ölümcül ve yıkıcı mayada birleşip kaynaşmış olarak.”

“Harika geliyor kulağa” dedi Michael. “Kitabın arkasına bir tanıtım yazmayı sizden istemem gerekirmiş.”

“Düşünüyorum da, geriye bakınca, seni fazla gözümde büyüt-müşüm” dedi Tabitha. “Her ne kadar bana gönderdiğin özetleri beğensem de, benim beklentilerin çok yüksekti. Şimdi anlıyorum ki, bu göreve pek uygun değilmişsin. Sende işin gerektirdiği o... vuruculuk yok, gereken... cesaret, gereken...*Nedir* o sözcük?”

“Brio mu?”

“Belki, Michael. Belki yoksun olduğun şey odur.” İç geçirdi. “Fakat o zaman, benim aileme hak ettiği cezayı kim verebilir-di? Yalancılar, sahtekarlar, dolandırıcılar ve ikiyüzlüler, çoğu öyle. Lawrence da en kötüsüydü. Şimdiye kadarki en kötüsü. Para için ülkene ihanet etmek yeterince kötü bir şey, ama kendi kardeşini ölüme göndermek... Böyle bir şeyi ancak benim ailem yapabiliirdi. Bu olduğu zaman, bunların nasıl insanlar oldukları ilk kez kafa-ma dank etti: Ve ondan sonra, beni bir yerlere kapatmalarının ne önemi vardı ki? Başıma gelenlere hiç aldırış etmiyorum.” Yine iç geçirdi, bu kez daha da güçlü. “Benim savaşımı tam anlamıyla rezil etti.”

“Yani, bundan neredeyse zevk alıyor olduğunu mu söylüyorsun?” dedi Michael.

“Ama gayet tabii zevk alıyordum” dedi Tabitha gülümseyerek. “Hepimiz öyleydik. Gençlerin anlaması zor, biliyorum, ama bir ül-keyi bir araya getirmek için doğru dürüst bir savaştan iyisi yoktur. Bir süreliğine, herkes birbirine karşı çok *iyiydi*. Bizi bölmüş olan şeyler ansızın çok küçük ve önemsiz göründü. İşler çok değişti, o gün bugündür çok sular aktı köprünün altından. Korkunç şekilde değişti. Kötüye gitti. Hepimiz o kadar *nazıktık* ki. İnceliklere özen gösterirdik. Mortimer, mesela... Hiçbir zaman bu yaptıklarını yap-mazdı, yani evin içinde koşturup kendi ailesini balta, bıçak, eline ne geçerse onunla doğramak... O günlerde aklına böyle bir şey asla gelmezdi.”

“Ben de düşünemiyorum” dedi Michael. “Gene de, bir daha olmayacak, sanmam.”

“Ne yeniden olmayacak, hayatım?”

“Onun gibi bir savaş.”

“Ama şimdi savaştayız” dedi Tabitha. “Duymadın mı?”

Michael kafasını kaldırıp ona baktı. “Öyle mi?”

“Elbette. İlk savaş uçakları gece yarısından hemen sonra gönderildi. Radyoda onu dinliyordum.”

Michael sersemlemişti. BM’nin verdiği sürenin dolmasından sonra bile, her nedense bunun olacağına inanmamıştı hiç. “Fakat bu korkunç” diye kekeleydi. “Bir felaket.”

“Hiç de değil, hiç de değil” dedi Tabitha neşeyle. “Müttefikler hava üstünlüğünü kurmakta hiç güçlük çekmeyecekler. F-117A Nighthawk son derece gelişmiş bir uçak. Navigasyon sistemi, işte, hem ileriye hem aşağıya bakan kızılötesi sensörleriyle bir INAS özelliği, üstelik neredeyse saatte 550 mil hızla uçarken 2 tona yakın patlayıcı taşıyabiliyor. Iraklılar’ın elinde böyle bir şey yok. Hem bir de F-111’ler var: Eh, Albay Kaddafi *onların* nelere kadir olduğunu gördü zaten. EF-111A Raven’larla birlikte, düşman radarlarını körelterek, saatte 1500 mili aşan hızla bir hücum koridorunda uçabiliyorlar. Silah haznesi 1400 tona kadar mühimmat taşıyabiliyor—”

Michael ilgisini çoktan kaybetmişti. Düşünmesi gereken çok daha acil meseleler vardı. “Sence Mortimer mı bunları yapan?” diye sordu.

“Elbette o” dedi Tabitha. “Başka kim olabilir ki?”

“Sadece şu cinayetler –aile hakkında her şeyi bilen biri tarafından gerçekleştirildiği çok açık. Hepsinin, yıllardan beri, neyin peşinde olduğu. Fakat Mortimer onların hiçbirini uzun zamandır görmemişti, öyle değil mi? Bütün bunları nereden biliyor olabilir?”

“Yok canım, çok basit” dedi Tabitha. “Mortimer da senin kitabını okudu. Ne zaman bana müsveddenin bir parçasını göndersen, ben de ona bir kopyasını yolluyordum. Kitabını çok ilginç buldu. Yani bir bakıma, Michael, bütün bunlardan *sen* sorumlusun. Kendinle gurur duymalısın.”

“Şimdi nerede o?” diye sordu.

“Morty mi? Korkarım, bunu söylemek çok güç. Bir yerlerde gizleniyordur, orası kesin, ama bu ev gizli geçitlerle doludur. Gerçek bir labirent gibi. Bunu Lawrence’ı yatak odasına kilitlediğim gün öğrendim. Birkaç dakika sonra, aşağıda bilardo oynuyordu, bu yüzden bu iki oda arasında gizli bir bağlantı olmalı.”

“Doğru –onun odasında Almanca konuştuğunu duymuştun, öyle değil mi?” Her şey aydınlanmaya başlıyordu. “Sence bir tel-sizle konuşuyor olabilir miydi?”

“Çok muhtemel.”

Michael ayağa fırladı. “Hangi odaydı o?”

“Koridorun en sonunda. Genç Roderick’in kaldığı oda.”

Michael koridora fırladı ve Phoebe’yi bulmaya koştu; tek anahtar ondaydı. Ama Phoebe artık yatakta değildi. Mide bulandırıcı bir kaygıya kapılan Michael, hızla döndüğünde onu kapıda dikilir-ken gördü, yüzünde katı bir ifadeyle.

“Çabuk” dedi. “Roddy’nin odasına gitmemiz gerek.”

“Çok geç. Şimdi oradan geliyorum.” Sesi titriyordu. “Gel, sen de bak.”

Hiç de hoş bir görüntü değildi. Roddy yatağın üzerinde çıplak ve hareketsiz yatıyordu. Tepeden tırnağa kadar altın yaldızla kaplıydı; öleli iki üç saat olmuş gibiydi.

“Boğulma, sanırım” dedi Phoebe. “Ölesiye boyanmış: Sanırım böyle bir tahmin yürütülebilir.” Kaşlarını çatı. “Bu da bir filmde değil mi?”

“*Goldfinger*’da Shirley Eaton” dedi Michael. “Mortimer’ın ev ödevini iyi yaptığına şüphe yok.”

“Buraya nasıl girdiğini hâlâ anlamıyorum. Anahtar bütün gece pantolonumun cebindeydi. Tabii bir anahtar da kendisinde değil-se.”

“Bu eskiden Lawrence’ın odasıymış” dedi Michael. “Bu da, odanın bir yerlerinde gizli bir kapı ve aşağıya giden bir geçit olduğu anlamına geliyor. Haydi gel, bulabilecek miyiz bakalım?”

Odada dolaştılar, panellerin her birine vurup yankılı bir ses verip vermediğine kulak verdiler. Bundan bir sonuç çıkmayınca, Michael duvarlardan birini kaplayan iki kapılı gardrobun kilidini açtı ve içine baktı.

“Hey, bu da ne?” diye bağırdı.

Phoebe hemen koştu. “Buldun mu?”

“Bir şey bulduğuma şüphe yok.”

Gardrobun içine uzanarak, bir çift giysi çıkardı –bir ceket ve pantolon, ikisi de bahriyeli mavisii. Dikkatle inceleyince, bir polis çavuş üniforması olduğu ortaya çıktı.

“Ben söylemedim mi? O polis değildi. Bak, geri kalanı da burada.”

Phoebe’ye bir siperli kasket verdi ve bunu yaptığında, kasketin arkasındaki küçük cam bir şişe ortaya çıktı.

“Potasyum klorür” diye okudu yavaşça, etiketi inceleyerek. “Hiç duymuş muydun?”

“Bir zehir” dedi Phoebe. “Mortimer bunu ilaç sandığında tutardı. Son gördüğümde doluydu.”

Sıvı düzeyine işaret etti; şimdi şişenin ancak dörtte biri doluydu.

“Ölümcül müdür?”

Phoebe başıyla onayladı. “Şimdi hatırlıyorum –beni evden gönderdiği gün, tam çıkmadan önce, enjektörlerin nerede olduğunu sormuştu. O sırada bundan bir şey anlamamıştım. Belki bu onunla ilgilidir.”

“Olabilir.”

“Bekle o zaman –gidip enjektörler yerinde mi bir bakayım.”

Eski işverenin hasta odasının yönüne doğru koştu, en azından bir enjektörün yerinde olmadığını anlaması kısa sürdü. Fakat haberi Michael’a vermek için geri döndüğünde, onu bir sürpriz bekliyordu. Roddy’nin çıplak cesedi hâlâ yataktaydı, ama onun dışında oda boştu. Michael ortadan kaybolmuştu.

Onu yatak odasının duvarındaki, incelikle işlenmiş altın yıldız çerçeveli aynaya çeken, başka her şeyden çok bir içgüdüydü. Bir ayna, yeraltı dünyasına açılan bir kapıydı: Michael bunu öğrenmişti zaten, ve böylece parmaklarını çerçevenin arkasına kaydırıp açmak birkaç saniyesini aldı ancak. Ayna, gergin bir menteşeye bağlı olarak ardına kadar açılarak, siyah, dikdörtgen bir oyuğu ortaya çıkardı; Michael karanlığın içine adım atar atmaz, ardından sessizce kapandı. Michael yeniden açmaya çalıştığı anda hiçbir sonuç alamadı, ve şimdilik, tek çıkışın önünde uzanan yolda ilerlemek olduğunu anladı. Ne bir şey görebiliyor ne de duyabiliyordu; ama havada durgun, küflü bir koku vardı ve her iki yanındaki çıplak tuğla duvarlar kuruydu ve dökülüyordu. Çok ihtiyatlı olarak bir adım attı,

sonra bir adım daha ve bir merdivenin başında durduğunu anladı hemen; ama daha üç basamak inmişti ki, ayağının altındaki zemin düzleşti, şimdi daha geniş bir alana girmekte olduğunu hissedebiliyordu. Sağa doğru üç adım attı ve bir duvara dokunduğunu hissetti: Bu kez düzgün ve sıvalı bir duvar. Duvarı yoklayarak ilerledi ve iki kez yön değiştirip ağır bir şeye –belki bir masa- tosladıktan sonra, elleri çoktandır özlediği bir şeye dokundu: Bir elektrik düğmesi. Ve mucizevi bir şekilde, çalıştı.

Michael, kalın duvarın içine yapılmış çok dar, ama yüksek tavanlı bir odada bulunduğunu gördü. Az önce indiği kısa merdivenin yanı sıra, bir de sola doğru giden bir koridor vardı. Duvarlardan birine, mevcut alanın çoğunu kaplayacak kadar büyük bir çalışma masası yaslanmıştı; üzerindeyse, ağır, lenduha gibi bir telsiz aygıtı duruyordu. Masa ve telsizin üzeri tozla kaplanmıştı ve son kez kullanıldığı (Michael'ın tahminine göre) kırk elli yıldan beri, bütün bir örümcek hanedanı ince, pudramsı ağlardan oluşan kat kat battaniyeler örmeyle meşgul olmuştu. Oda penceresizdi; ama ince bir anten kablosunun duvar boyunca ilerleyip herhalde evin çatısında ortaya çıkmak üzere tavandaki bir deliğe girdiği görülebiliyordu.

“Demek ki bu işi burada becerdin, seni kurnaz şeytan” diye mırıldandı Michael. “Tam bir vatan hainine yaraşır şekilde!”

Sabırsızlıkla tozları ve örümcek ağlarını eliyle süpürdü. Telsiz pille işleyen türden gibi görünüyordu ve çeşitli düğmeleri açıp kapatmasına karşın çalışmaması sürpriz olmadı; ama masanın çekmecelerinde yaptığı hızlı bir araştırma daha iyi sonuç verdi. 1940'lardan kalma haritalar, yıllıklar ve tren tarifeleriyle birlikte bir Almanca-İngilizce sözlük ve bir tür adres defterine benzeyen bir şey vardı. Sayfalarını karıştıran Michael yalnız BİSKÜVİ, PEYNİR ve KEREVİZ'i değil, öteki ikili ajanların kod adlarını da buldu –HAVUÇ, TATLI, NANE, KAR, YUSUFÇUK- hem de hepsinin adres ve telefon numaraları isimlerinin yanına yazılmış olarak. Askeriyeden, Savaş Kabinesi'nden ve koalisyon hükümetinden birçok üst düzey sima hakkında kişisel ayrıntılar da not edilmişti. Deri ciltli bir muhasebe defteri, pound ve Alman markı olarak paralel rakam dizileriyle doldurulmuşken, arka sayfadaki bir listede çeşitli İngiliz ve Alman banka hesaplarının isim ve adresleri yer alıyordu.

Ve ayrıca, arada bazı kağıt parçaları vardı ki, birinde yazılı olanlar özellikle göze çarpıyordu. Başlığı şöyleydi:

L 9265 – 53 Sqn.

Michael bunun Godfrey'nin uçağının ve filosunun numarası olduğunu biliyordu. Bunu izleyen rakamların çoğu onun için anlaşıl-mazdı, gerçi "30/11"nin bir tarih olduğu ve diğer rakamlardan bazı-larının enlem ve boylam konumlarına gönderme yapıyor olabileceği anlaşılıyordu. Her ne olursa olsun, Lawrence'ın vatana hıyanetinin kanıtını sonunda bulmuştu: Mali kazanç uğruna, Godfrey'ye he-saplı ihanetinin.

Michael artık iki çelişkili dürtü arasındaydı: (Yapabilirse) Phoebe'ye dönmek ve bulduklarını açıklamak veya öteki kapıda şansını denemek ve keşfetmeye devam etmek. Bu defa, serüvenci ruhu galip geldi.

İkinci çıkış doğrudan başka bir merdivene gidiyordu; bu önce-kinden daha dik ve daha engebeliydi. Küçük odanın kapısını açık bırakarak, Michael önünü ancak görebileceği kadar aydınlık ol-duğunu gördü, ve çok geçmeden, basamakların sona erdiği yerde zemin kat düzeyine indiğini tahmin etti. Şimdi dar bir geçide doğru bir girişte duruyordu. Karanlık iyiden iyiye çökmüştü.

Geçidin duvarında, sadece birkaç adım sonra, ahşap bir kapıya rastladı. Üst tarafından sürgülüydü, ama mekanizma yağlanmıştı ve yakın zamanda kullanılmışa benziyordu. Güçlük çekmeden açtı ve kendisini, tam da beklediği gibi, bilardo odasında buldu. Şafak he-nüz bir iki saat daha sökmeyecekti, ama perdelerdeki boşluklardan belli bir ay ışığı süzülüyordu ve gölgelerin içinde, üzeri kanlı bir çarşafı örtülmüş Mark'ın cesedini çıkarabildi. Kesilmiş kolları hâlâ bilardo masasının deliklerinden vahşi totemler gibi yükseliyordu korkunç bir şekilde. Michael ürperdi ve masanın ucunda madenî bir ışıltı fark ettiğinde çekilmek üzereydi. Bu, Mark'ın çakmağıydı. Şu anda son derece yararlı olacağından, bırakmak olmazdı, tüne-le büyük bir rahatlamayla geri dönmeden önce hemen onu kaptı; tünelin girişi, meşe lambriye eklenmiş bir bilardo ıstakası rafının arkasında kesintisiz bir şekilde birleşerek kapandı ardından.

Michael geçitte çok fazla ilerlemeden, tavan ve duvarlar sıkışmaya, hareketleri güçleştirmeye başladı. Bir süre neredeyse elleri ve dizleri üzerinde emeklemek zorunda kaldı ve zeminin dimdik aşağıya doğru yöneldiğini fark etti. Bir iki kez, uzakta, gelişini izleyen, ardından cikleyerek uzaklaşan dikkatli bir sıçanın varlığı olarak kabul edilebilecek bir çift ışıltı fark etti. Bununla birlikte, tünel hâlâ kuruydu ve harç zaman zaman dokunulduğunda dökülüyordu, bu yüzden uzaktan düzensiz fakat ısrarlı bir damlama sesi duyduğunda şaşırdı.

Şıp. Şıp. Şıp.

Tam bu sırada titrek bir ışık belirmeye, sürekli daha güçlenmeye, duvarlar arasındaki boşluk da genişlemeye başlamıştı. Ansızın geçit neredeyse bir odaya dönüştü. Büyük taşlardan oluşan çatı kirişlerle desteklenmişti ve dört duvar beşer metrelik bir kare oluşturunuyordu.

Şıp. Şıp.

Damlamanın kaynağı hemen ortaya çıktı. Michael onun ilkin, yere konulmuş yanan bir mumdan gelen ışıktaki düzensiz bir şekilde dans eden, fantastik derecede büyümüş gölgesini gördü. Bu, düzgün bir şekilde bağlanmış, ayak bileklerinden, kirişlerden birine sabitlenmiş bir et kancasına asılmış bir insan cesediydi. Boyunda küçük bir kesi yapılmıştı, buradan kan sürekli bir şekilde yüze akıyor, oradan pıhtılaşmış bir topağa dönüşmüş saçlara, en sonunda da artık neredeyse dolmuş olan büyük çelik bir kovaya damlıyordu.

Şıp. Şıp. Şıp.

Bu Dorothy Winshaw'un cesediydi; ve yanında duran küçük, üç bacaklı bir taburede amcası Mortimer oturuyordu. Michael tünelden çıkınca, kafasını kaldırıp ona baktı, ama kimin gözlerinin daha yorgun ve ifadesiz olduğunu saptamak kolay değildi: Mortimer'in gözleri mi, yoksa donmuş, ağır ağır dönen kadavranın mı?

Şıp.

"Öldü mü?" dedi Michael sonunda.

"Sanırım" dedi yaşlı adam. "Ama söylemek bayağı güç. Düşündüğümünden uzun sürdü."

"Birini öldürmek için ne korkunç bir yöntem."

Mortimer bir an bunu düşündü.

“Evet” diye katıldı ona.

Şıp. Şıp.

“Bay Owen” diye devam etti Mortimer, konuşmak için büyük bir çaba harcayarak. “Ailemin hiçbir üyesine karşı acıma duygusu beslemeyeceğinizi umuyorum. Bunu hak etmiyorlar. Bunu herkesten çok sizin bilmeniz gerek.”

“Evet, ama gene de...”

“Artık çok geç zaten. Olan oldu.”

Şıp. Şıp. Şıp.

“Şu anda oturma odasının altındayız, merak ediyorsanız” dedi Mortimer. “Şimdi orada birileri olsaydı, konuşmalarını duyabilirdik. Burada saatlerce durdum ve Sloane vasiyetnameyi okuyup bitirdiği ve benden tek kuruş alamayacaklarını anladıkları zaman yaptıkları tüm o şamatayı dinledim. Sanırım çocukça bir entrika.” Yüzünü buruşturdu. “Boşuna. Aptalca. Tıpkı diğer her şey gibi.”

Şıp.

Mortimer gözlerini kapadı, acı çekiyormuşçasına.

“Bomboş bir yaşam sürdürdüm, Bay Owen. Çoğu, nafile yaşanmış bir ömür. Büyük bir parayla doğdum ve ailemin geri kalanı gibi, ben de bu servetle iyi bir şey yapmayı istemeyecek kadar bencildim. Gene de, onların tersine, ben en azından kimseye zarar verecek bir şey yapmadım. Ama düşündüm ki, ölmeden önce insanlığa küçük bir iyilik yaparsam, kendimi az da olsa temize çıkarabilirdim. Dünyayı bir avuç haşereden kurtarmak gibi.”

Şıp. Şıp.

“Beni sonunda ikna eden siz oldunuz, Bay Owen. Yazdığınız kitap. Bana bu fikri veren o oldu. Bana fikri verdi ve muhtemel bir-iki ... yaklaşımı önerdi. Ne var ki, şimdi her şey bittikten sonra, bir tür doruğa ulaşamama duygusunu itiraf etmek zorundayım.”

Bu sözleri söylerken, Mortimer sağ elinde, içi sıvı dolu bir enjektörle oynuyordu. Michael’ın kendisine dikkatle bakmakta olduğunu fark etti.

“Ah, endişe etmenize gerek yok” dedi. “Sizi öldürmek niyetinde değilim. Ne de Bayan Barton’u.” Bu ismi andığı sırada ifadesi bir an yumuşar gibi oldu. “Ona iyi bakacaksınız, değil mi Michael? Bana çok iyi davrandı. Ve sizden hoşlandığını görebiliyorum. Bu beni mutlu ederdi, yani beraber...”

“Elbette iyi bakacağım. Tabitha’ya da.”

“Tabitha mı?”

“Onu yine o yere kapatmalarını önleyeceğim kesinlikle. Nasıl, bilmiyorum, ama –bunun olmasına izin vermeyeceğim.”

Şıp.

“Ama elbette biliyorsunuz, değil mi” dedi Mortimer, “onun deli olduğunu?”

Michael ona bakakaldı.

“Ah evet.” Kafası dağılmış bir şekilde gülümsedi. “Tam bir kaçıktır o.”

“Ama daha az önce onunla konuştum. Görünüşte son derece akli—”

“Bu ailede var. Hepimiz öyleyiz, çılgın, kaçık, eksantrik. Çünkü bir nokta gelir, biliyorsun ya, Michael” –öne eğildi ve enjektörle kendini işaret etti- “açgözlülük ve deliliğin neredeyse birbirinden ayrılmaz olduğu bir nokta gelir. Neredeyse ikisinin aynı şey olduğu söylenebilir. Ve başka bir nokta daha gelir ki, açgözlülüğü hoşgörme ve onunla yan yana yaşama, hatta ona yardım etme istekliliği bir çeşit deliliğe dönüşür. Deliliğin sonu yoktur. En azından...” (sesi hayaletsi bir fısıltıya dönüştü) “...yaşam boyunca.”

Şıp. Şıp.

“Bayan Barton’ı alın mesela.” Mortimer’ın konuşması artık birbirine karışır olmuştu. “O kadar iyi bir kız. Öylesine güvenen. Ama gene de onu her defasında aldatıyordum. Bacaklarım gayet iyi durumda. Birkaç ülser, şurada burada, ama beni yürümekten alıkoyan hiçbir şey yok aslında. Sadece etrafı telaşa vermeyi seviyorum, hepsi o.”

Şıp. Şıp. Şıp.

“Çok yorgunum, Michael. Asıl tuhaf olan da bu, aslında. Benim aslında tek bir sorunum var, bundan Bayan Barton’a bile bahsetmedim. Hiç haberi yok. Ne olduğunu tahmin edebilir misin?”

Michael başını iki yana salladı.

“Uykusuzluk hastalığı. Hiç uyuyamıyorum. Bir-iki saat, ara sıra. En fazla üç. Rebecca öldüğünden beri hep böyle.”

Şıp.

“Ama ne gece oldu! Çok, çok fazlaydı hepsi. Büyük mücadele. Sana karşı dürüst olmam gerekirse, asla başaramayacağımı sandım.

Başı ellerinin arasında, öne doğru eğilmişti. “Uyumayı o kadar istiyorum ki, Michael. Bana yardım edeceksin, değil mi?”

Michael enjektörü onun uzanmış elinden aldı ve Mortimer’ın kolunu sıvamasını seyretti.

“Artık parmaklarımda güç kaldığını zannetmiyorum, bu çok acıklı. Sadece uyut beni, Michael, tek istediğim bu.”

Michael ona baktı, kararsızdı.

“Sevecen yüreğinle yap bunu. Lütfen.”

Michael, Mortimer’ın elini tuttu. Derisi kollarından sarkıyordu. Yalvaran bir spanielin bakışı vardı gözlerinde.

Şıp. Şıp.

“Köpekleri de uyuturlar, değil mi? Yaşlandıkları ve hastalandıkları zaman.”

Ve böyle dile getirildiğinde, kulağa o kadar da kötü gelmeyeceğini düşündü.

BÖLÜM DOKUZ

Gagarin'le Yıldızlara

“Hiçbir açıklaması yok” dedi Michael. “Uyursan, düş görürsen, düşlerini kabul etmen gerekir. Düş görenin rolü budur.”

Phoebe eliyle güneşe karşı siper etti gözlerini. “Akla yakın geliyor. Ne demek?”

“Sadece düşünüyordum: Çocukken gördüğüm, bugün hâlâ hatırladığım üç rüya vardı. Şimdi bunlardan ikisi gerçekleşti: Az çok.”

“Sadece ikisi mi? Peki ya üçüncü?”

Michael omzunu silkti. “Her şeye birden sahip olamazsın.”

Winshaw Towers'ın verandasında durmuş, çimenliğe, bahçe-
le, göle ve onun ötesinde uzanan muhteşem kırlara bakıyorlardı.
Parlak gün ışığı fırtınanın yerini almıştı; gene de, her yerde devril-
miş ağaçlar, kopmuş kiremitler ve rüzgarın sürüklediği molozlar,
korkunç sonuçlarına tanıklık ediyordu.

Neredeyse gün ortası olmuştu: Phoebe yürüyerek köye gidip
durumu bildirdiğinden beri evin her yerinde kaynaşan polisler ifa-
de vermekten başka hiçbir şey yapmadan geçirdikleri uzun, zorlu
bir sabahın sonu. Saat ondan hemen sonra, ilk gazeteciler ve foto
muhabirleri gelmişlerdi. Şimdiye kadar polis onları uzak tutma-
yı başarmıştı, ama şu an bile pusuda bekleyen bir ordu gibi yola
yayılmışlar, malikaneyi bir sürü telefoto mercekle tarassut altında
tutuyor veya yola girmeye cesaret edecek herhangi birinin üzerine
atılmak umuduyla asılmış suratlarıyla arabalarında bekliyorlardı.

“Her şey normale dönecek mi merak ediyorum” dedi Michael.
Telaşla Phoebe'ye döndü. “Yakında Londra'ya beni görmeye ge-
leceksin, değil mi?”

“Elbette: en kısa zamanda. Yarın ya da sonraki gün.”

“Sen burada olmasaydın, ne yapardım bilmiyorum.” Gülümse-
di. “Her Kenneth'ın bir Sid'e ihtiyacı var, ne de olsa.”

“Peki ya ‘Her Orpheus'un bir Eurydice'e ihtiyacı var’a ne der-
sin? Sadece cinsiyet kargaşasını ortadan kaldırmak için.”

Ama Michael bu benzetmeden hüzünlenmiş gibiydi. “Kendimi asla affetmeyeceğim, o resme olanlar yüzünden.”

“Bak, Mihcael, sana bir şey söyleyeyim mi? Sen ve ben, geçmiş eşleyip durursak, hiçbir yere varamayız. Geçmişten bir rezaletti, hem senin hem benim için. Artık onu arkamızda bırakmak zorundayız. Anlaştık mı?”

“Anlaştık.”

“Tamam, o zaman benden sonra tekrarla: ARKANA BAKMA.”

“Arkana bakma.”

“Aferin.”

Phoebe onu bir öpücükle ödüllendirmek üzereyken, o sabah malikaneye gelen Hilary'nin pilotu Tadeusz yanlarına geldi. Bu makamın eski sahibi Conrad'la hiç ilgisi olmadığını söylemek gerekiyor: Ancak bir buçuk metre boylarında, altmışını epey geçkin ve yurdu Polonya'dan bu ülkeye daha yeni göç etmiş, tek kelime bile İngilizce konuşamayan bir adam. Michael'la Phoebe'ye sert bir baş selamı verdikten sonra, onlardan biraz uzakta durarak, korkuluğa yaslandı.

“Hilary'nin kocası bu konuda kesin kararını vermiş olmalı” diye fısıldadı Phoebe. “Son pilotu bir Yunan tanrısı gibiydi. Buraya gelmişler ve haftasonunun büyük bölümünü kroket alanında çırılçıplak koşuşarak geçirmişlerdi. Her nedense bu pilotun öyle bir coşkuya kapılamayacağı izlenimini edindim.”

“Hiç sorun değil, bir uçağı nasıl uçuracağını bildikten sonra” dedi Michael. “Bu öğleden sonra beni eve götürmesi gerekiyor.”

Bir saat kadar sonra, Michael eşyasını topladı ve ayrılmaya hazırlandı. Bay Sloane'un eşliğinde, Leeds'e giden öğleden sonra trenine binmeyi planlayan Phoebe, onunla gölün sonuna kadar yürüdü. Tadeusz'ü evin hiçbir yerinde bulamamışlardı, ama kararlaştırılan kalkış saati birdi, ve Michael pilotun minnacık endamının çoktan kabine yerleşmiş görünce rahatladı. Rolü için, kostümlü otantik bir I. Dünya Savaşı pilotuna benzediği, bir gözlük ve deri başlıkla tamamlanmış üniformasını giymişti.

“Tanrım, bu Kızıl Baron’un ta kendisi” dedi Phoebe.

“Umarım bu adam ne yaptığını biliyordur.”

“Sana bir şey olmayacak.”

Michael valizini bırakıp onu kucakladı.

“Yakında görüşürüz o halde.”

Phoebe başını salladı, parmak uçlarında yükselip onu dudaklarından öptü. Michael sıkıca sarıldı ona. Ateşli bir başlangıcın ardından daha acelesiz ve şefkatli hale gelen, uzun bir öpüştü. Onun saçlarının yüzüne dokunuşunu, yanaklarının serinliğini hissetmek Michael’ın çok hoşuna gidiyordu.

İsteksizce kabine tırmandı.

“Eh o zaman tamam, sanırım. Sana bu akşam telefon edeceğim. Ne yapacağımızı konuşuruz.” Kapıyı kapatmak üzereydi, ama durakladı. Sanki unuttuğu bir şey vardı. Bir an Phoebe’nin yüzüne baktı ve ardından, “Biliyor musun” dedi, “o resim hakkında bir fikrim var. Resmi tam bir berraklıkla hatırlıyorum: O yüzden düşünüyorum da, ben sana tam olarak betimlersem, sen de eskizlerini bulursan, kim bilir belki –yani en azından benzer bir şey...”

“Sana verandada ne söylemiştim?” dedi Phoebe sertçe.

Michael başını salladı. “Haklısın. Arkana bakma.”

Uçak kalkış pozisyonuna geçmek için gölde ilerlerken Phoebe el salladı ve hız kazanıp suyun yüzeyinden kalkarak yumuşak bir şekilde havada yükselirken bir öpücük gönderdi. Gökyüzünde siyah bir benekten ibaret kalana kadar arkalarından baktı. Sonra dönüp eve doğru yürüdü.

Yüreği kötü bir önseziyle ağırlaşmıştı. Michael’ı merak ediyordu: Şimdiden kendisinden çok fazla şey beklemesinden endişeleniyordu, geçmişle, hatta ergenliğiyle aşırı meşgul olmasının bir şekilde saplantılı olmasından endişeleniyordu. Kimi zaman onun kendisinden yedi-sekiz yaş büyük olduğunu hatırlamakta zorluk çekiyordu. Bu ilişkinin çok hızlı ilerlemesinden, denetleyemeyeceği yönlerde gitmesinden endişeleniyordu. Kendine karşı dürüst olursa, daha baştan, bu işe başlamak için hiçbir iyi neden olmadığını düşünmekten endişeleniyordu. Her şey çok çabuk olmuştu ve yanlış dürtülerle hareket etmişti: Kendisine acıdığı, çok yaralanmış olduğu ve teselli ihtiyacı duyduğu için yapmıştı. Hem ayrıca, onları bir

araya getiren bu korkunç koşulları nasıl unutabileceklerdi? Böyle bir başlangıçtan iyi bir şeyin çıkması mümkün müydü?

Yatak odasına çıktı, valizini topladı ve bir şey unutup unutmadığını görmek için etrafına bakındı. Evet –şimdi hatırlamıştı, bazı ilkyardım malzemeleri vardı; hâlâ Henry'nin cesedinin bulunduğu odada olmalıydı. Gidip almak sadece bir dakikasını alırdı, gene de her nedense bu ihtimal onu huzursuz etti. Koridorlarda yürürken ürperdiğini hissetti ve evin ikinci katına çıktığında, bir gece öncesinin olaylarını yeniden yaşamaya başladığına ilişkin ani, meşum bir hisse kapıldı; son köşeyi dönüp de saat bir haberlerine ayarlı televizyonun sesini duyduğunda daha da pekişen bir izlenim.

Kapıyı açtı. Başkan Bush boş bir odaya konuşuyordu. İlk bombardıman uçaklarının Bağdat'a gönderilmesinden kısa süre sonra Amerikan halkına yaptığı konuşmanın tekrarıydı.

Sadece iki saat önce, müttefik hava kuvvetleri Irak ve Kuveyt'teki askeri hedeflere saldırıya geçmiştir. Ben bu sözleri söylerken, saldırı halen devam ediyor.

Phoebe bir şey fark etti: Kanepenin yan tarafından bir kan seli akıyor ve yere damlıyordu.

*Körfez bölgesinde kuvvetleri olan yirmi sekiz ülke, barışçıl bir çözüme yönelik tüm makul çabaları sonuna dek zorlamış, ama Saddam'ı Kuveyt'ten zorla çıkarmaktan başka çare kalmamıştır. Bunu başara-
cağız.*

Büyük bir dikkatle uzandı ve sırtında, kürek kemiklerinin ortasına bir et bıçağı saplı, kanepede yüzü koyun uzanmış yatan bir adam gördü.

Bazıları sorabilir: Neden şimdi harekete geçtiniz? Neden beklemediniz? Yanıt çok açıktır: Artık dünyanın beklemeye tahammülü kalmamıştı.

Adamı çevirdi ve soluğu kesildi. Bu Tadeusz'dü.

Bu tarihi bir andır.

Kapıyı biri tıklattı ve görevdeki bir polis memuru kafasını uzattı.

“Bayan Tabitha'yı gören oldu mu?” dedi. “Hiçbir yerde bulamıyoruz onu.”

Operasyonlarımız Saddam'ın muazzam askeri mühimmatını hedef almak yoluyla tüm koalisyon kuvvetlerinin hayatını koruyacak şekilde planlanmıştır. Irak halkıyla hiçbir sorunumuz yoktur. Aslında, bu savaşın içinde sıkışıp kalan masumların güvenliği için dua ediyorum.

Deliliğin sonu yok muydu?

Michael deniz uçağının kabininde oturmuş, boynunu uzatarak aşağıda yayılan Güney Yorkshire kırlarını seyrediyor.

Önde dimdik oturan pilot, bir şarkı mırıldanmaya başlıyor: *Çek çek kürekleri, yavaşça aşağısına nehrin.* Pilotun sesi alışılmadık şekilde yüksek ve müzikal geliyor kulağa.

Dünya artık bekle yemezdi.

Uçak keskin bir tırmanışa geçiyor. Michael bunun nedenini anlayamıyor ve koltuğunda kaskatı kesiliyor. Uçağın burnunun düzeleceğini düşünüyor bir-iki saniye içinde. Ama çıkış gitgide daha da dikleşiyor, ta ki ansızın dikey hale gelmelerine dek, o anda ters dönüyorlar ve sonra Michael haykırma fırsatı bile bulamadan, tam bir takla atıp önceki pozisyona dönüyorlar.

“Sen ne halt ettiğini sanıyorsun?” diye bağırıyor Michael, pilotun omzunu yakalayarak. Fakat pilot bir kakhaha –isterik, durdurulamaz bir kakhaha- ile sarsılıyor ve zevkle haykırıyor.

Keyifli, neşeli, tasasız sevinçli

“Sana diyorum, ne halt ettiğini sanıyorsun?” Michael tekrarlıyor.

Irak halkıyla hiçbir sorunumuz yok.

“Sen aklını mı kaçırdın?”

Michael bunu söylerken pilotun kakhahası daha da isterikleşiyor ve ardından gözlük ve deri başlık çekilip çıkarılıyor ve Tabitha Winshaw dönerek konuşuyor: “Biliyorsun, Michael, tam düşündüğüm gibi –bu işler inanılmaz derecede kolay, nasıl yapacağını öğrendikten sonra.”

Çek çek kürekleri yavaşça aşağısına nehrin

Keyifli, neşeli, tasasız, sevinçli

Yaşam nedir ki bir düş

“Tadeusz nerede, Tanrı aşkına?” diye bağıyor Michael.

Amacımız Irak'ı fethetmek değildir. Amacımız Kuveyt'i özgürleştirmektir.

“Nasıl yapıldığını sana göstermemi ister misin?” diyor Tabitha. Michael onu sertçe öne arkaya doğru sarsıyor.

“Bu şeyi nasıl indireceğini biliyor musun? Onu söyle bari.”

“Bu kadran, görüyorsun ya” diyor Tabitha, uçuş gereçlerinden birini göstererek, “Hava Hız Göstergesi. Yeşil normal için, sarı dikkat işareti. Bak burada VNO denen şeyi görüyor musun? O normal uçuş hız limiti.”

Aslında, bu savaşın içinde sıkışıp kalan masumların güvenliği için dua ediyorum.

Michael kadrandaki okun yeşil kavisten sarıya geçmeye başlayışını seyrediyor. Hızlanma ivmesi midesini bulandıracak düzeyde. Ok artık sarı kavisin en üst ucunda, VNE yazılı bir noktada.

“Bu ne demek?” diyor.

“Asla geçme” diye haykırıyor Tabitha. Heyecandan neredeyse koltuğundan fırlayacak gibi.

“Tanrı aşkına, Tabitha, yavaşla. Bu çok tehlikeli.”

Tabitha yine arkasına dönüyor ve azarlarcasına konuşuyor: “Uçmak, Michael, *asla* tehlikeli değildir.”

“Öyle mi?”

“Hem de hiç. Tehlikeli olan *yere çarpmaktır.*”

Ve sonra, tiz, vahşice bir ulumayla kahkaha atarak, kumanda kolunu en sonuna kadar itiyor, uçağın burnu önce düzeliyor, şimdi dalışa geçiyorlar, akıl almaz bir hızla aşağıya doğru fırlıyorlar ve Michael bomboş, bedeni içi boşalmış bir kabuk, ağzı açık ve içindeki her şey arkada kalmış, çok yukarıdaki gökyüzünde...

Düşüyorum, düşüyorum, düşüyorum.

Bu gece, askerlerimiz çarpışırken, onlar ve aileleri dualarımızdadır.

Çek çek kürekleri, yavaşça aşağısına nehrin

Gürültü sağır edici, motorun ve hava akımının korkunç iniltisi, ama gene de her şeyin üzerinde hâlâ Tabitha'nın çılgın kahkahasını işitebiliyor: Çaresiz çılgının ebedi, iğrenç kahkahası...

Keyifli, neşeli, tasasız, sevinçli

Hiçbir başkan kolay kolay oğullarımızı ve kızlarımızı savaşa gönderemez.

Düşüyorum, düşüyorum.

Tanrı her birini korusun.

Düşüyor...

Bu tarihi bir andır.

Bir nokta gelir ki...

Keyifli, neşeli, tasasız, sevinçli

Bir nokta gelir ki açgözlülük...

Keyifli, neşeli

Bir nokta gelir ki açgözlülük ve çılgınlık...

Ve ardından metalin son bir çılgılığı, uçağın gövdesi kendi kendine parçalanırken çıkan o çılgık gibi yırtılma sesi, ta ki bütün uçak dağılıp milyonlarca farklı yöne dağılana ve o da serbest düşüşle, zincirlerinden boşanmışçasına, dalarken, Michael ile yeryüzü arasında gökyüzünden başka hiçbir şey kalmamışken, artık berrak bir şekilde görebiliyor onu, kendisiyle buluşmak için yükseliyor yeryüzü, kıtaların kıyıları, adalar, büyük ırmaklar, büyük su kütleleri...

Keyifli, neşeli, tasasız, sevinçli

Artık acı çekmiyorum...

Yaşam nedir ki bir düş

Artık hiç korkmuyorum

Yaşam nedir ki bir düş

... çünkü bir nokta gelir ki açgözlülük ve delilik artık birbirinden ayrılmaz. Bu ayırıcı çizgi çok incedir, tıpkı yerküreyi kuşatan ince zar tabakası gibi. Çok ince bir mavi ve maviden siyaha bu geçiş inanılmaz bir şekilde tedrici ve olağanüstü güzel.

Artık dünyanın beklemeye tahammülü kalmamıştı.

WINSHAW MİRASI

Bir Aile Kroniği

MICHAEL OWEN

PEACOCK PRESS

Önsöz

Hortensia Tonks, B.A., M.A. (Cambridge)

Edebiyat erbabı arasında hatırı sayılır bir saygı gören İtalyan bir yazar olan Sinyor Italo Calvino, bir keresinde –kanımca çok hoş bir dille- yazarı tarafından tamamlanmadan bırakılan eser kadar dokunaklı bir şey olmadığını söylemişti. Bu tür yarım kalan eserler, bu seçkin beyefendinin görüşünce, “her şeye karşın düşünülüp yaratıldıkları ihtişamın ve titiz dikkatin izlerini alıkoyan, ihtiraslı projelerin kalıntılarına” benzer.

Sinyor Calvino bu yüce duyguyu, kendi ölümü döneminde tamamlanmamış kalan bir denemeler dizisinde dile getirmiş olması ne kadar da yerinde, nasıl da hoş bir ironi olmuştur! Ve bu sözler, elinizdeki, yeteneklerinin en yüksek doruklarında, edebi gücünün en iyi döneminde yazarken gösteren (ve zamanla, belki, başyapıtı olarak kabul görecektir) bir yazarın yarıda kalan eserine, nasıl da uygun düşüyor!

Michael Owen’ı iyi tanıyordum ve kitabına, bir ebeveynin çok sevdiği çocuğuna hissediyor olması gereken bir duygu besliyordum, zira bu eser benim iyicil himayem altında çiçek açmış ve biçimlenmişti. Dolayısıyla Peacock Press’te acı ölüm haberini aldığımız zaman, ilk şok ve yas duygumuz yerini, son eserine tüm hızıyla yolunu tamamlatmamız gerektiği bilincine bıraktı. Eseri, son zamanlarda Winshaw ailesi ve tüm yaptıklarına karşı yoğun kamusal merak uyandıran sansasyonel olaylardan kısa süre yayımlamamızın tek nedeni (basının çeşitli kesimlerinde dolaşan kötü niyetli imalara karşın) bu.

Bu merakın doymak bilmez iştahına esef edilebilir; ama onu bütünüyle görmezden gelmek kesinlikle çılgınlık olurdu. Bu nedendir ki, Michael’ın tarihine bir giriş olarak, bu yılın 16 Ocak gecesi Winshaw Towers’ta gerçekleşen tüyler ürpertici cinayetlerin tam ve ayrıntılı bir anlatımını da ekledim. Bu bölümün –otantik polis raporları ve (bunları sunan patoloğun uzun meslek yaşamında

daha önce karşılaştığı tüm olaylardan daha çarpıcı ve sıkıntı verici olduğunu belirttiği) fotoğraflar temelinde derlenen- yazımı, bana kesinlikle zevk vermedi; fakat kamuoyunun böyle bir olayın en nahos tafsilatına bile ulaşmaya hakkı olduğu açıktır. Bu, bir ilke meselesi ve bizim, yayıncılar olarak, her zaman baş tacı etmiş olduğumuz bir husustur.

Bunun yanı sıra, editörü olarak, Michael'ın müsveddesinde, fazlasıyla belirgin biçimde akademik, tarihsel perspektifi içinde son derece özenli bazı pasajların, Ocak katliamı hakkında daha çok şey öğrenmeye yönelik doğal ve topyekûn bir merak nedeniyle kitabı okuyan okuyuculara biraz göz korkutucu gelebileceği aklıma geldi. O durumda, bu tür okuyuculara tavsiyem, onun hikayesinin ana gövdesini güvenle görmezden gelebilecekleridir, zira bu Önsöz'ün geri kalanında, birkaç öz, renkli sayfada, isimleri –bir zamanlar İngiliz yaşamının muteber ve nüfuzlu bir simgesi olan- artık trajediyle eşanlam kazanan ailenin tüm tarihini özetlemek niyetindeyim.

Trajedi Winshawlar'a daha önce de iki kez vurmuştu, ama hiçbir biri bu derece korkunç ölçekte değil.

Yazarın Notu

Ama Ne Lokma! (What a Carve Up!) filminin prodüktörlerinden Monty Berman'a, (Ray Cooney ve Tony Hilton tarafından yazılan) senaryodan alıntı yapmama izin verme nezaketini gösterdiği için teşekkür etmek isterim.

Ayrıca şarkısı "Yuri Gagarin"den (sözler ve müzik Louis Philippe, albümü yayınlayan, Complete Music, © 1989) alıntı yapmama izin veren Louis Philippe'e; *Le Sang des Bêtes* (içinde: *Franju*, yayınlayan: Studio Vista, 1967) üzerine muhteşem denemesi bana Dorothy bölümünde bir alıntı ve sonunda İkinci Kısım başlığını oluşturduğu için, Raymond Durnat'a; ve Charles Louis Augustine Ternet'nin "La Mer", [© 1939 Brenton (Belçika) Edition Raou, yöneten T. B. Harms Co., Warner Chappell Music Ltd, Londra] reproduksiyonuna izin verdikleri için International Music Publication Ltd'ye de teşekkürler.

Romanım, *What a Carve Up!* adlı filmin esinlendiği *The Ghoul*'un [Gulyabani, 1928] yazarı Frank King'in eserlerine müphem de olsa borçludur. "Vasiyetnamenin Olduğu Yerde" başlıklı bölümümün ilk paragrafı, *The Ghoul*'un (bir sözcük değiştirilerek) ilk bölümünden alınmıştır ve İkinci Kısım'ın başından sonuna dek, gerek *The Ghoul*'den gerek en az onun kadar olağanüstü *Terror at Staups House*'dan Alasdair Gray'ın "implag" (gömülü intihaller) diye adlandırdığı çeşitli küçük örnekler vardır. Bay King hakkında hiçbir bilgi bulamamış olduğumdan, yapabileceğim tek şey, okuyuculara bu ve diğer romanlarını (söz gelimi, *What Price Doubloons?* veya *This Doll is Dangerous*) ortaya çıkarılıp yeniden basılmaları için güçlü bir kamuoyu oluşturmaya çağırmaktan ibaret kalacak.

Çeşitli yollardan bana yardım eden diğer kişiler arasında, Sağlık Hizmetleri meseleleri ve hastane mevzuatı konusunda beni bilgilendirmek için cömertçe zamanlarını ayıran Harri Jenkins ve Monica

Whittle; başka tıbbi bilgiler veren Andrew Hodgkiss ve Stephanie May; bilgisayar okuryazarlığı için Jeremy Gregg; yasal uzmanlığı için Michèle O'Leary; Findlay'ın imzası ve genel yüreklendirmesi için Paul Daintry; Yuribilimi için Tim Radford; ayrıca Russel Levinson, Ralph Pite, Salli Randi, Peter Singer, Paul Hodges, Anne Grebby ve Steve Hyam yer alıyor. Kitap için bunca uğraşan Viking Penguin'deki herkese ve yorulmaz gayretleri çok değerli Tony Peake, Jon Riley ve Koukla MacLehose'a özellikle gönül borcum var.

Basılı kaynaklarıma gelince, Mark'ın bölümü büyük ölçüde, bana diğer şeylerin yanı sıra ölü tazılar ve elmaya ateş etme sahelerini veren Kenneth Timmerman'ın *The Death Lobby*'ye (Fourth Estate, 1992) –kesinlikle silah pazarı hakkında yazılmış en iyi kitap– dayanıyor. Irak'taki işkence uygulamalarının ayrıntıları Uluslararası Af Örgütü ve CARDRI (Irak'ta Baskıya Karşı ve Demokratik Haklar için Mücadele Kampanyası) kaynaklarından elde edildi; SODI hayali bir örgüttür. Dorothy'nin bölümünde, Ruth Harrison'ın *Animal Machines* (Vincent Stuart, 1964) adlı öncü çalışmasından yararlandım; ayrıca Mark Gold'un *Assault and Battery* (Pluto, 1983) ve Geoffrey Cannon'ın *The Politics of Food* (Century, 1987) ve Richard Body'nin *Our Food, Our Land* (Rider, 1991) yararlandığım kaynaklar arasında. Thomas'ın bölümünde kullanılan pek çok başvuru kitabı arasında, şimdiye kadar en okunabilir ve bilgiendirici olan ikisi Paul Ferris'in kitapları oldu: *The City* (Gollancz, 1960) ve *Gentlemen of Fortune* (Weidenfeld, 1984). Ulusal Sağlık Hizmetleri verilerini, Chris Ham'ın *The New National Health Service: Organization and Management*'den (Oxford, 1991) aldım ve savaş dönemi kod adlarını Sir John Cecil'in muhteşem kitabı *The Double-Cross System in the War of 1939 to 1945*'tan (Yale, 1972) öğrendim.

Son olarak, bu roman varlığını Janine McKeown'a borçlu; üstelik bunun tek nedeni, yazdığım sırada bana verdiği mali destek değil. Bu ve başka nedenlerle, bu kitabı sevgi ve minnetle ona ithaf ediyorum.